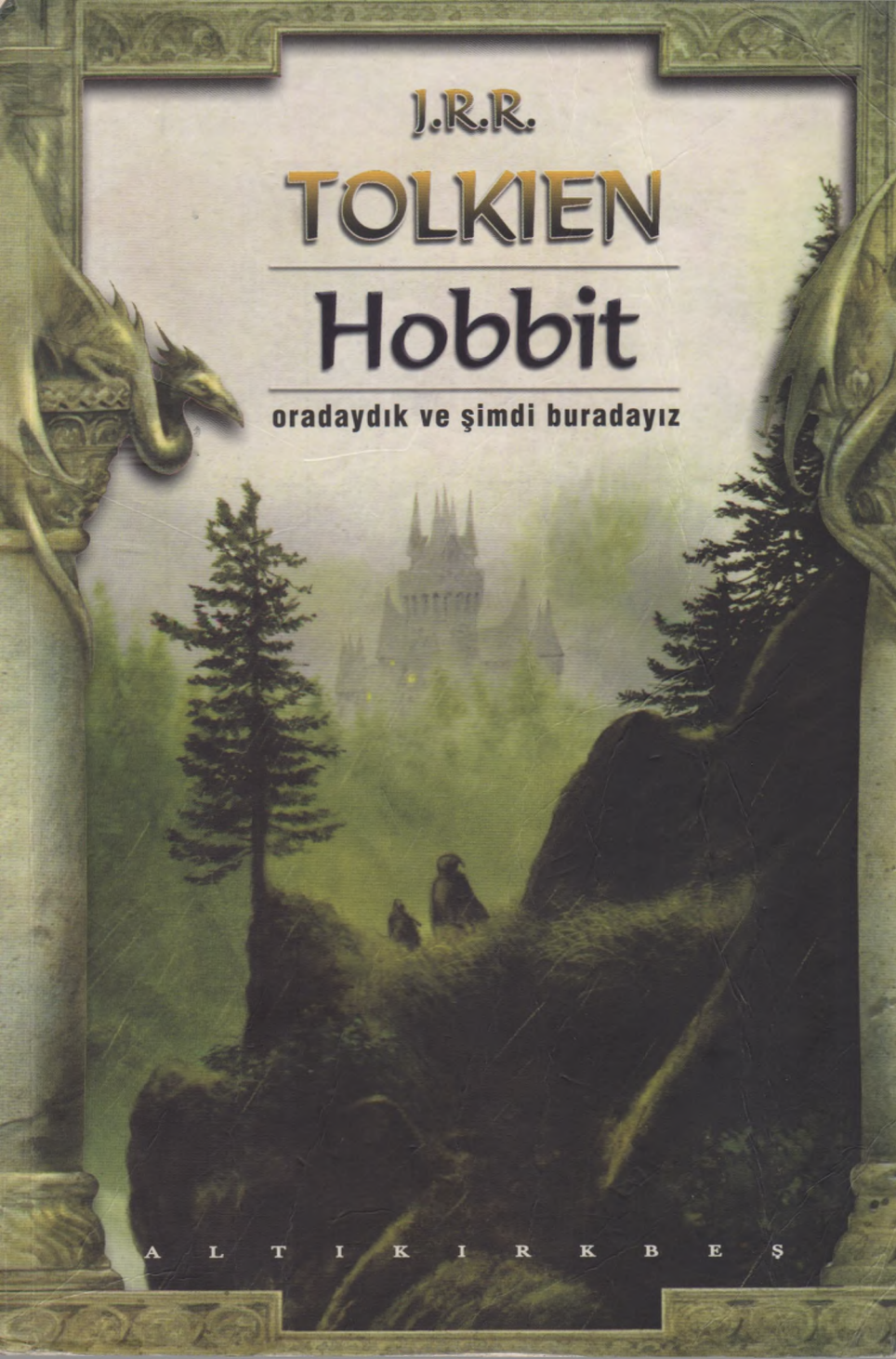

J.R.R.
TOLKIEN
Hobbit
oradaydık ve şimdi buradayız
ALTIKIRKBEŞ

ALTIKIRKBEŞ YAYIN 36 /3
Fantastik Kurgu – 1
Nerdeyse Bütün Eserleri – 1
J.R.R. Tolkien – The Hobbit, 1966
Türkçesi: Esra Uzun
1. baskı: Temmuz 1996 (& Mitos Yayıncılık)
2. baskı : Ekim 1997 (yeni çeviri)
3. baskı : Ocak 2??? (yeni edisyon)

Yayın Yönetmenleri
K. Çaydamlı / Ç. Şan / F. Önkol

Yayına Hazırlayan
Ç. Şan

Kapak Tasarımı : 2 Tasarım
Mehmet Ulusel / Erol Egemen / Didem Ateş

Kapak Resmi
(John Howe çerçevesinin içine John Howe detayı: Yarmavadi'ye giriş)

Baskı
Umut Matbaacılık
(0-212) 637 09 34

The Hobbit
© George Allen & Unwin (Publishers) Ltd 1977
Akcalı Telif Hakları ajansı aracılığıyla ALTIKIRKBEŞ YAYIN

Bu çevirinin tüm yayın haklarını sahiplendik. Tanıtım alıntıları dışında – makul boyutlarda– izinsiz çoğaltılması ahlak kurallarına ve yasalarımıza göre suç sayılmaktadır. Böyle bir harekete kalkışmak istediğinizde önce bize sorarsanız uygar dünya adına seviniriz.

P.S.: Tüm fotokopi fanzinler, yukardaki açıklamadan bağımsızdırlar. Onlar istedikleri ALTIKIRKBEŞ kitabını veya metnini çoğaltabilir, bozup yeniden yaratabilirler. Okurlarımızı yasal dergileri değil "fotokopi fanzinleri" izlemeye çağırıyoruz. Onlar sizi uçurumdan aşağı itecek güce sahiptirler ve uçmayı öğrenmenin zamanı geldi.
Yaşasın FOTOKOPİ, Yaşasın KAOS.

ALTIKIRKBEŞ YAYIN
bir Kaybedenler Klübü tribidir.
Yazışma Adresi: P.K. 114 Acıbadem, İstanbul
Konuşma Adresi: (0-216) 330 86 37
Fax: (0.216) 330 28 24

J(ohn). R(onald). R(euel). Tolkien

(3 Ocak 1892, Bloemfontein, Güney Afrika – 2 Eylül 1973, Bournemouth, İngiltere)

1895'in başlarında iklimin getirdiği rahatsızlıklar yüzünden annesi Mabel ve küçük erkek kardeşi Hilary ile birlikte İngiltere'ye döndü. Babası Arthur'un ateşli romatizmadan ölümünden sonra aile Birmingham yakınlarındaki Sarehole'a yerleşecekti. Bu güzel kırsal bölgenin genç Ronald üzerindeki etkisi büyüktü ki bu etki daha sonraki yazı ve çizilerinde görülebilir. Mabel, 1904 yılında öldü ve çocuklar Birmingham'da bir rahip olan Francis Morgan'ın gözetimine bırakıldı.

King Edward's School'da eğitim görmeye başlayan Ronald'ın dil üzerine büyük yeteneği ve merakı vardı. Eski Gal ve Fin dilleri üzerine eğitim görürken, zamanla kendi Elf dillerini de yaratmaya başlamıştı.

1914'de I. Dünya Savaşı patlak verdiğinde Oxford'ta üniversite son sınıftaydı ve ertesi yıl İngiliz Dili ve Edebiyatı'ndan birincilikle mezun olup teğmen olarak orduya katıldı. 1916 Haziranında Fransa'ya gemiyle gönderilmelerinden önce çocukluk aşkı Edith Bratt ile evlendi; dört çocuk sahibi olacaklardı. En yakın üç arkadaşından ikisinin öldüğü Somme Savaşı'na katıldı. Yılın sonlarına doğru hastalanarak İngiltere'ye geri gönderildi.

Savaşın ardından Oxford'da Anglo-Sakson Profesörlüğü yaparak çalışmalarını akademisyen olarak sürdürdü. Anglo-Sakson (1925-45), İngiliz (1945-59) dili ve edebiyatı dersleri verdi. Zamanla dünyanın en önemli dilbilimcilerinden biri haline gelecekti. Ana ilgisi İngiltere'nin Ortabatı topraklarının yazın ve dilbilgisi geleneği üzerineydi. Edebiyat tarihiyle ilgili araştırmaları arasında, E. V. Gordon ile birlikte yazdığı *Sir Gawain and the Green Knight* (1925) ve *Beowulf : The Monsters and the Critics* (1936) sayılabilir. Tolkien, *Yüzüklerin Efendisi* (1954-55) adlı üçlemesini üniversitede öğrenciyken yazmaya başlamıştı. Bu yapıt üzerinde çalışırken çocukları için yazdığı *Hobbit* (1937), üçlemeye giriş niteliğindedir ki eserin ulaştığı başarı yazarını bile şaşırtacaktı.

Emekliye ayrılıp Edith ile birlikte Bournemouth'a yerleşti ama karısının 1971'deki ölümünden sonra Oxford'a döndü. Kısa bir hastalığın ardından 1973'de öldü. Ölümünün ardından yarım kalmış eserleri, notları ve defterleri taranarak, oğlu Christopher Tolkien tarafından yayına hazırlanarak basıldı.

Türkçede J.R.R. Tolkien :

*Altı*kırkbeş Yayın : *Hobbit* (1996); *Masallar* (Büyük Wootton'lu Demirci, Ham'li Çiftçi Giles, Niggle'ın Yaprakları) 1998); *Peri Masalları Üzerine* (1999); *Silmarillion* (1999)

Metis Yayınları : *Yüzüklerin Efendisi* : *Yüzük Kardeşliği*; *İki Kule*; *Kralın Dönüşü*.

kişisel toplantı notları'ndan...

I./

'bir kış sabahı, çıplak bir daldaki yağmur damlası, jackie chan'in gözüne düştü'
m.küpüşoğlu: *anılar ve yıpranışlar /doğu'dan bir yakarı.*

Ulaştığım her uyku dilimi geçmişe yönelik tüm bilgilerimi siliyor ve her sabah, yeniden öğrenmek zorunda kalıyorum. Bütün isimleri, işimle ilgili bilgileri, yaşamımdaki bedenleri ve kıvrımları, artık alışılmış olan şeyleri. Bazen, yabancı bir dünyaya uyanmayı bile anımsayamıyorum. Öğrendiğim şeyleri, uykusuzluk hastalığına yakalanamadığım için, belirsiz bir süre sonra kaybediyorum. Bilgilerimin zamana, daha doğrusu uykusuzluğa bağlı olması, kaybediş için bir zorunluluk halini alıyor.

Tolkien'in belleğin ve geçmişin hayaletlerinin oyun gücüne dayanarak elfler ve hobbitler üreten bir adam olduğunu hatırlıyorum. Yaklaşık bir yıllık bir uğraş, yeniden çeviri, düzelti, Küpüşoğlu faktörü, yurtdışı faksları, tahmini olarak şişman bir İngiliz kadını yazları güney sahillerimizdeki açık pazarı ziyaret edenlerden, araya giren bir yayınevi, ilginç gelişmeler ve Küpüşoğlu'nun bir sır gibi sakladığı ayak oyunları... Yenilgi ve zafer. Nihai ölçüde kanundışılık. Tüm bunları birileri anlatmak zorunda bana.

Amnesia. Sabah, vapurdayım, belleğim o kadar zayıfladı ki.

Ç.
Unutuşlar ve Unutuluşlar Ana Bilim Dalı

II./

Tek kişilik bungalovda sivrisineklerle yapılan uzun ve kaybedilmiş bir savaşın ardından laguna doğru kısa bir yürüyüş, ay ışığının ve henüz çok ısınmamış olan Akdeniz gecesinin yarattığı ürperti, ilk anda çok iyi gelmeyen ama etkisi geçen zamanla birlikte büyüyen tipte orta halli bir sevişme, ertesi sabah kadının erkeğin baksırını giyme konusundaki ısrarı, güneş iyice yükselmeden başlanan yolculuk, dik bir yokuş, yolun her iki tarafında sonsuz sayıda otel, pansiyon ve mevsimin erken olduğunu gösteren 'boş oda var' tabelaları, hemen arkada kalan, motorun aynasından bir parçası görülebilen sabah güneşi altındaki inanılmaz manzara, kasabanın dükkanlar, benzin istasyonları, park etmiş traktörler, kahvehaneler ve işi varmış gibi yürüyen tek tük insanlardan oluşan görüntüsünün içinden geçip, üç yöne de aynı grilikte uzanan zift ve çakıl karışımından oluşmuş yol, sağa dönüp büyütülen vites, tekrar büyütülen vites, son kez büyütülen vites, hızın ve rüzgarın etkisiyle biraz daha yaklaşan kadının ırkından beklenmiyecek kadar iri göğüslerin adamın sırtında oluşan baskısı, vücutlara çarpan böcekler, motorun ve rüzgarın tektüze gürültüsü ve iri grenli bir fotograf gibi sonsuz uzayan yolun ipnotize eden akışı, yaklaşık yüz yetmiş kilometre sonra kenarında durulan tuzlu bir göl, zeytinyağlı börülce, tek rakı ve bir bira, ve tüm bunlardan önce motordan inen, bir önceki akşam ilk kez karşılaşmış iki insanın gülümsemesi....

K.
bir kez daha
erken sabah yağmuru sonrası sessizliği
adına

j.r.r. tolkien

•

hobbit

oradaydık ve şimdi buradayız

türkçesi: esra uzun

ALTIKIRKBEŞ YAYIN
kadıköy, 2000

Altıkırkbeş notları:

I. Elinizdeki nesnenin yayın macerası oldukça tuhaf bir biçimde başlamıştı ve bu tuhaflığını da daima korudu. Kadıköy'de bir pazar günü sokak tezgâhlarından birinde bulunan yıpranmış bir *İki Kule*'nin ardından, Avrupa yakasının kahvehanelerinde M. Küpüşoğlu'yla yapılan uzun sohbetler sonucunda *Hobbit*, 1996 yılında iki yayınevinin ortak baskısı olarak ilk kez Türkçe'de kitaplaştı. Aynı yıl Mitos Yayıncılık'ın girdiği ortaklar arası sorun ve devamındaki kapanma olayı neticesinde *Hobbit* bir süre için 'piyasa'dan çekildi. Verilmek zorunda kalınan bu boşluğun ardından Esra Uzun'un yeni çevirisiyle bu kez Altıkırkbeş Yayın tarafından basıldı. Zaman içinde *Yüzüklerin Efendisi* Metis Yayınları tarafından dilimize çevrildiğinde, bizim ve diğer Tolkien okurlarının kafasını karıştırabilecek – bizce – birtakım Türkçeleştirme farklılıkları oluştu. Kitaplardaki olayların bir bölümü farklı isimler taşıyan, aslında aynı yerlerde geçiyordu. Böylece aradan geçen iki yılın ardından oturup, iki farklı yayınevinin çalışması arasında bir uyum sağlamaya çalıştık. Bu arada elimiz değdiğince bazı çeviri değişiklikleri de yaptık. Bu çalışma *Silmarillion*'ı yayınlamamızın getirdiği birtakım yeni yaklaşımlarla birleşince kitabın sonuna uzun bir sözlükçe koymaktan da kendimizi alamadık. Durmayı bilmek ya da bilememek!

II. *Hobbit*'in bu baskısına birtakım yeni desenler eklendi. Ayrıca belirtmemizde belki de meraklılar için fayda vardır ki tüm desenler ve haritalar J.R.R.'a aittir.

III. Elinizdeki yeni *Hobbit*, *Silmarillion* ve birkaç ay içinde yayınlanacak olan *Güç Yüzüklerine Dair* isimli kitaplarla Tolkien'in göz kamaştırıcı çalışmasının tamamı, su yüzüne çıkıyor ama buz dağının kökleri epey derinlerde . . .

Kovuktakilere selam
Altıkırkbeş Yayın

içindekiler

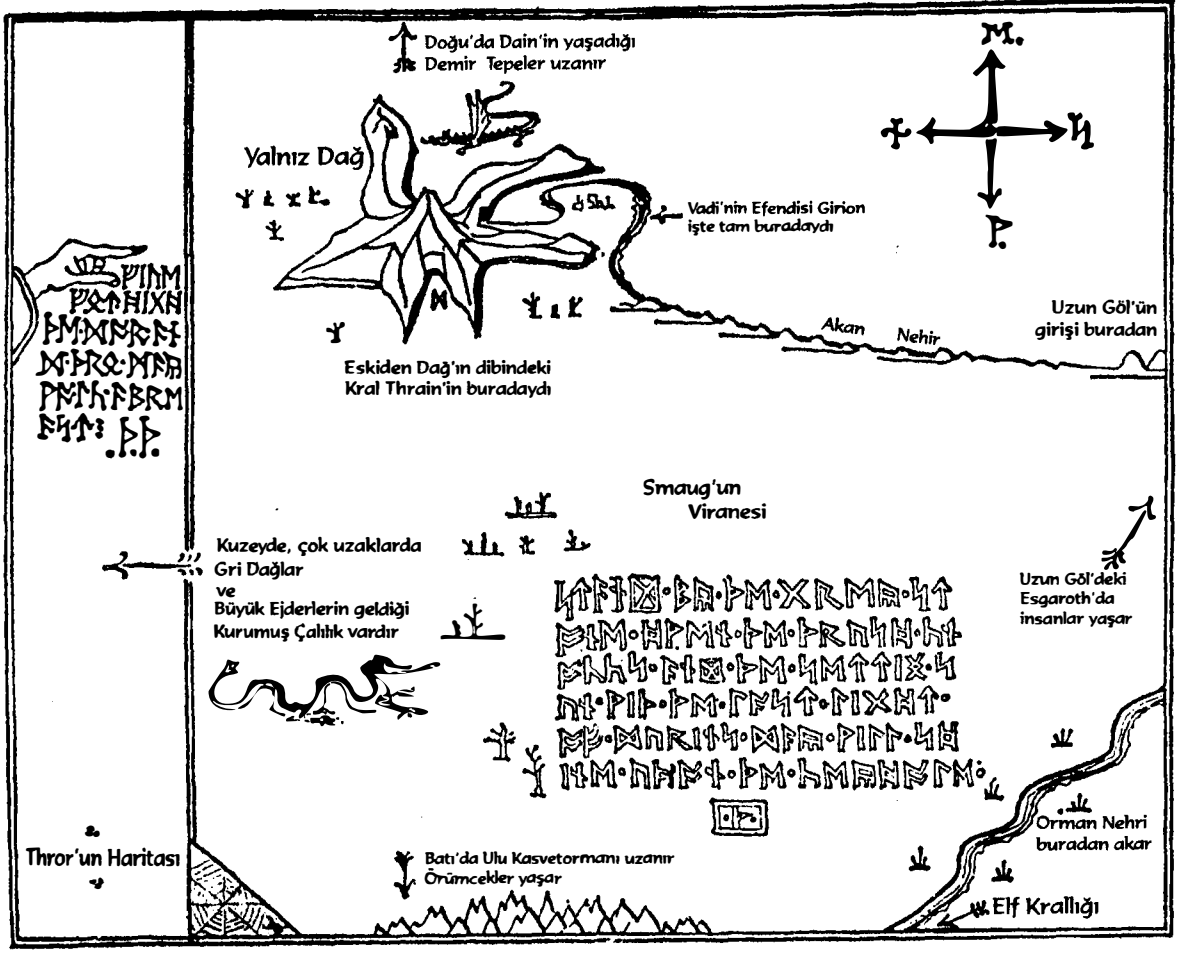
1. beklenmedik davet 11
2. koyun kebabı 42
3. kısa bir mola 61
4. tepenin üstünde, tepenin dibinde 73
5. karanlıktaki bilmeceler 86
6. yağmurdan kaç, doluya tutul 110
7. tuhaf bir pansiyon 133
8. sinekler ve örümcekler 164
9. fıçılarla kaçış 196
10. sıcak bir karşılama 216
11. kapının eşiğinde 231
12. içeriden bilgi sızdırma 241
13. evde yok 265
14. su ve ateş 278
15. fırtına bulutları toplanıyor 288
16. gecede bir hırsız 299
17. fırtına kopuyor 306
18. dönüş yolculuğu 319
19. son aşama 329

ekler

• haritalar
Thror'un Haritası 8
Yabandiyar 341

• aile ağaçları
Hobbitköy'lü Baggins'ler 346
Durin Hanedanı 347

• sözlükçe 349

Doğu'da Dain'in yaşadığı
Demir Tepeler uzanır
Yalnız Dağ
Vadi'nin Efendisi Girion
işte tam buradaydı
Akan Nehir
Uzun Göl'ün
girişi buradan
Eskiden Dağ'ın dibindeki
Kral Thrain'in buradaydı
Smaug'un
Viranesi
Kuzeyde, çok uzaklarda
Gri Dağlar
ve
Büyük Ejderlerin geldiği
Kurumuş Çalılık vardır
Uzun Göl'deki
Esgaroth'da
insanlar yaşar
Thror'un Haritası
Batı'da Ulu Kasvetormanı uzanır
Örümcekler yaşar
Orman Nehri
buradan akar
Elf Krallığı

ᚦᛖ·ᚺᚠᛒᛒᛁᛏ

ᚠᚱ

ᚦᛖᚱᛖ·ᚠᚾᛞ·ᛒᚠᚣᚳ·ᚠᚷᚠᛁᚾ

Bu çok eskilere ait bir hikâyedir. O zamanlar konuşulan diller ve kullanılan harfler bugünkülerden çok farklıydı. Bu yüzden şimdi bu hikâyeyi anlatmak için İngilizce kullanıldı. Ama açıklanması gereken iki nokta olabilir. (1) İngilizce'de *dwarf* (cüce) sözcüğünün çoğulu aslında *dwarfs* (cüceler) ve sıfat hali *dwarfish*'dir (cücesel). Ama bu hikâyede Meşekalkan Thorin ve yoldaşlarının ait olduğu kadim halktan bahsedildiği durumlarda *dwarves* ve *dwarwish* sözcükleri kullanılmıştır*. (2) *Orc*, [Türkçe çeviri de Ork] İngilizce bir sözcük değildir. Yalnızca bir iki yerde geçmekte olup, genellikle *goblin* (daha iri yapılı türleri için *hobgoblin*) diye çevrilmiştir. *Orc*, o zamanlar hobbitlerin bu yaratıklara taktığı isimdir ve bu sözcüğün bizim yunus türünden deniz hayvanları için kullandığımız *orc, ork* sözcükleriyle hiçbir ilişkisi yoktur.

Rünler aslında tahta, taş veya metal üzerine, kesilerek ya da kazınarak yazılan eski harflerdi; bu nedenle de ince ve köşelidirler. Bu hikâyenin geçtiği zamanlarda bu harfleri sadece Cüceler düzenli olarak, özellikle de kişisel ya da gizli kayıtlar için kullanıyorlardı. Cücelere ait rünler bu kitapta bugün çok az sayıda insan tarafından bilinen İngilizce rünlerle gösterilmiştir. Eğer Thror'un Haritası'ndaki rünler, çağdaş harflerle yazılmış halleriyle (bkz. s.34 ve 71) karşılaştırılacak olursa, modern İngilizceye

*) Bunun sebebi *Yüzüklerin Efendisi*'nde açıklanmaktadır.

uyarlanmış alfabe de çözülebilir ve yukarıda verilen başlık da okunabilir. Haritada X harfi için verilen ᛉ dışında her harf kullanılmıştır. J ve V yerine I ve U kullanılmıştır. Q harfine karşılık gelen rün yoktur (CW kullanılmıştır); Z harfi için de rün yoktur (onun yerine cüce rünü ᛣ kullanılabilir). Bununla birlikte bazı çağdaş ikili harfler için tek rünler vardır: *th, ng, ee*; başka bazı rünler de (ᛠea ve ᛝ st) kullanılmıştır. Gizli kapı ᛞ ile işaretlenmişti. Yanda buna işaret eden bir elin altında şunlar yazılıydı:

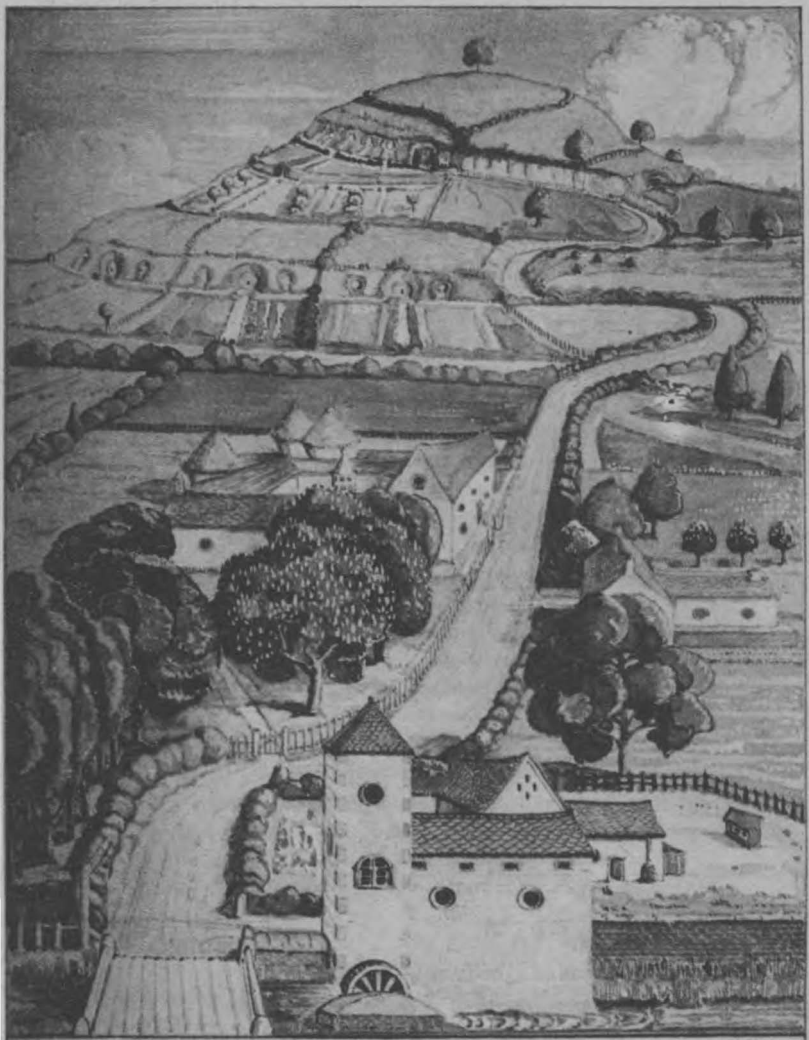
ᚠᛁᚢ ᛗ·ᚠᛟᛏ·ᚺᛁᚷᚺ·ᚦᛗ·ᛞᛖᚱ·ᚹᛏᛞ·ᚦᚱᛟ·ᛞᚠᛗ·ᚦᚨᚢᛋ·ᚹᛒᚱᛗᚨᛋᛏ: ᚹ.ᚹ.

Son iki run Thror ve Thrain'in isimlerinin baş harflerini simgeliyor.

Elrond'un çözdüğü ay runlarıysa şunlardır:

ᛋᛏᚨᛞ·ᛒᛗ·ᚦᛗ·ᚷᚱᛗᛗ·ᛋᛏᚨᛏᛗ·ᚺᚦᛗᛏ·ᚦᛗ·ᚦᚱᚢᛋ ᚺ·ᚣᛏᚨᛊᚣᛋ·ᚨᛏ ᛞ·ᚦᛗ·ᛋᛗᛏᛏᛁᛟ·ᛋᚢᛏ·ᚨᛁᚦ·ᚦᛗ·ᚨᚨᛋᛏ·ᚨᛁᚷᚺᛏ ·ᛖᚠ·ᛞᚢᚱᛁᛏᛋ·ᛞᚨᚱ· ᚨᛁᚨᚨ·ᛋᚺᛁᛏᛗ·ᚢᛈᚨᛏ·ᚦᛗ·ᚣᛗᛗᚺᚨᚨᛗ.

Haritada yönler, rünlerle gösterilmiştir, genellikle cüce haritalarında olduğu üzere doğu yukarıyı gösterir ve saat yönüyle şöyle devam ediyor: (D)oğu, (G)üney, (B)atı, (K)uzey.

Tepe : Su'yun karşısındaki Hobbitköy

BİRİNCİ BÖLÜM

BEKLENMEDİK DAVET

Toprağın içinde bir kovukta bir hobbit yaşardı. Bu kovuk ne solucan pisliğiyle dolu, yapışkan, kokulu, ıslak, kirli ve iğrenç kovuklardan, ne de kuru, boş, kumlu, içinde yiyecek ya da üzerine oturulabilecek şeyler bulunmayan kovuklardandı: Bu bir hobbit kovuğuydu, bu da rahatlık anlamına geliyordu.

Bu kovuğun lumboz biçiminde yuvarlak, yeşil boyanmış bir kapısı, kapının tam ortasında da pırıl pırıl, sarı pirinçten bir tokmak vardı. Kapı açılınca boru gibi tünelimsi bir koridorla karşılaşılırdı. Bu ferah tünel, lambrili duvarları, taş döşeli ve halı kaplı zemini, cilalı sandalyeleri, birçok şapka ve palto askılarıyla çok konforlu bir tüneldi – hobbitler misafire bayılırdı. Tünel, zikzak çizerek neredeyse Tepe'nin – civardaki halk oraya bu adı vermişti – yamacına dek uzanırdı. Birçok yuvarlak, minik kapı tünelin önce bir tarafına sonra diğerine açılırdı. Hobbit için üst kat diye bir şey yoktu. Yatak odaları, banyolar, mahzenler, kilerler (bir sürü kiler vardı), dolaplar (daha doğrusu yalnızca giysilere ayrılmış odalar), mutfaklar, yemek odalarının hepsi aynı katta, hatta aynı geçitteydiler. En iyi odalar (giderken) solda kalırdı, çünkü sadece bu odaların derin ve yuvarlak pencereleri bahçesini, oradan da nehre dek uzanan çayırları görürdü.

Bu hobbit, varlıklı bir hobbitti ve adı Baggins'ti. Baggins ailesi hatırlanamayacak kadar uzun süredir Tepe'nin çevresinde yaşıyorlardı; halkın onları oldukça saygın bulmasının nedeni yalnızca

varlıklı olmaları değil, asla herhangi bir serüvene atılmamaları, beklenmedik şeyler yapmamalarıydı: öyle ki bir Baggins'in herhangi bir soruya ne yanıt vereceği daha soru sorulmadan bilinirdi. Bu öykü, bir Baggins'in nasıl olup da bir serüvene atıldığının, kendisini beklenmedik şeyler yapar ve beklenmedik şeyler söylerken bulduğunun öyküsüdür. Belki komşularının saygısını yitirdi, ama kazandığı şeyler – neyse, zaten öykünün sonunda bir şey kazanıp kazanmadığını göreceksiniz.

Bizim bu özel hobbitimizin annesi – hobbit nedir mi? Az bulunur hale gelmeleri ve bize verdikleri isimle Büyük Halk'tan uzak durmaları yüzünden, bugünlerde onları biraz tanımlamak gerekecek sanırım. Hobbitler neredeyse yarı boyumuzda, sakallı cücelerden bile kısa, minik bir halktır (veya halktı). Hobbitlerin sakalı yoktu. Sizin ya da benim gibi koca bir aptalın, onların bir mil öteden duyulabileceği, bir fil gibi gürültüler çıkartarak etrafına bakınmadan yaklaştığında, hızla ve sessizce ortadan yok olmalarına yardım eden sıradan günlük sihirleri dışında ilginç bir numaraları yoktur. Göbek bağlamaya eğilimlidirler; parlak renklerde (genelde yeşil ve sarı) giysiler giyerler; ayakları, saçlarına (kıvırcık) benzeyen, gür, kahverengi kıllarla ve kalın bir deriyle kaplı olduğu için ayakkabı giymezler; uzun ve becerikli, kahverengi parmakları, tombiş yüzleri ve (eğer mümkünse, özellikle günde iki kez yedikleri akşam yemekleri sonrasında attıkları) gür, şakrak kahkahaları vardır. Şimdi, artık öyküyü anlatmama devam etmeye yetecek kadar bilgi sahibisiniz. Dediğim gibi, bu hobbitin – yani Bilbo Baggins'in – annesi, ünlü Güzellergüzeli Took'du, Tepe'nin eteğinden akan küçük nehir, Su'yun, karşı kıyısında yaşayan hobbitlerin reisi Yaşlı Took'un üç harikulade kızından biri. Sık sık diğer aileler arasında, çok uzun süre önce, Took atalarından birinin

bir periyle evlendiği konuşulurdu. Bu şüphesiz çok saçmaydı, ama bu ailede kesinlikle hobbitvari olmayan bir şeylerin olduğunu, Took soyundan birilerinin bir aralar gidip bir serüven yaşadığını göz ardı etmemek gerekir. Arada tedbiri elden bırakmadan ortadan kaybolur, Took ailesi de bunu örtbas ederdi; yine de bu, Took'ların Baggins'lerden şüphe götürmez biçimde daha zengin olmalarına karşın, onlar kadar saygın olmadıkları gerçeğini değiştirmezdi.

Güzellergüzeli Took, Bayan Bungo Baggins olduktan sonra hiçbir serüvene atılmadı. Bilbo'nun babası Bungo, Güzellergüzeli için (ve bir parça da onun parasıyla) Tepe'nin eteğindeki veya civarındaki hatta Su'yun diğer yakasındaki kovuklardan bile daha konforlu, hatta en konforlu denebilecek hobbit kovuğunu yaptırdı ve ömürlerinin sonuna dek orada yaşadılar. Güzellergüzeli'nin tek oğlu olan Bilbo'nun, sağlam karakterli ve rahatına düşkün babasının kopyası gibi gözükmesine ve öyle de davranmasına rağmen, karakterinde, belki de Took soyundan aldığı biraz tuhaf ve ortaya çıkma fırsatı kollayan bir şeyler vardı. Bu fırsat, Bilbo Baggins büyüyüp, elli yaşına gelene dek ortaya çıkmadı. Bilbo bu sıralarda, size daha önce bahsettiğim, babasının yaptırdığı güzel hobbit kovuğuna bir daha çıkmamak üzere yerleşmişti.

Çok, çok eskilerde, dünyanın huzuru içinde bir sabahta, yeryüzünde daha az gürültü, daha çok yeşil varken ve bir çok hobbit rahatça yaşarken, Bilbo Baggins kahvaltısını yapmış, kapıda dikiliyor ve neredeyse kıvırcık tüylü (güzelce taranmış) ayaklarına dek inen devasa uzunlukta tahta bir pipo tüttürüyordu ki garip bir şey oldu – Gandalf çıkageldi. Gandalf! Onun hakkında duymuş olduklarımın sadece dörtte birini bile duysaydınız – ki duyduklarım onun hakkında duyulabileceklerin sadece küçük bir kısmı – kendinizi muhteşem bir öyküye hazırlardınız. Gandalf nereye gitse en

olağanüstü öyküler ve serüvenler orada boy verirdi. Doğrusu, çok uzun süredir, eski dostu Yaşlı Took öldüğünden bu yana, Tepe'nin eteğindeki bu yerlere gelmemişti, öyle ki hobbitler nerdeyse onun neye benzediğini bile unutmuştu. Bu civardaki hobbitler daha küçük, minicik hobbit çocuklarıyken, Gandalf uzaklarda, Tepe'nin ötesinde, Su'yun diğer yakasında kendi işleriyle uğraşıyordu.

Hiçbir şeyden kuşkulanmayan Bilbo, o sabah, asa taşıyan, yaşlı bir adam gördü. Uzun, sivri tepeli, mavi bir şapkası, geniş, gri bir pelerini, ak sakalının üzerinden geçip belinin altına dek uzanan gümüşi bir atkısı ve kocaman siyah çizmeleri vardı.

"İyi günler!" dedi Bilbo, yalnızca bunu söylemek istemişti. Güneş pırıl pırıl parlıyordu, çimenler yemyeşildi. Gandalf, geniş şapkasının kenarından fışkıran uzun, gür kaşlarının altından Bilbo'ya baktı.

"Ne demek istiyorsun?" dedi Gandalf. "Bana iyi bir gün mü diliyorsun, yoksa istesem de istemesem de iyi bir gün olacağını mı söylemek istiyorsun; yoksa bugünün iyi bir gün olduğunu mu hissediyorsun veya iyi olabilecek bir gün olduğunu mu?"

"Hepsini birden söylüyorum" dedi Bilbo. "Ayrıca kapının önünde bir pipo tüttürmek için harika bir gün olduğunu da söylüyorum. Eğer yanınızda bir pipo varsa oturun ve tütünümden bir tutam buyrun! Acele etmeye hiç gerek yok, önümüzde koca bir gün var!" Sonra Bilbo kapısının yanında duran bir tabureye oturup bacak bacak üstüne attı ve havaya Tepe'nin üzerinden bozulmadan kayıp gidecek hoş, gri bir duman halkası üfledi.

"Çok güzel!" dedi Gandalf. "Ne yazık ki bu sabah duman halkaları üflemeye vaktim yok. Düzenlediğim serüvene katılacak birisini arıyorum ve böyle birini bulmak da çok zor."

"Bence de öyle – hele buralarda! Bizler sıradan, sakin bir halkız

ve serüven için uygun değiliz. Onlar rahatsız edici, kayıtsız, berbat şeyler! Üstelik akşam yemeğine geç kalmanıza yol açar! Başkalarının serüvende ne bulduğunu hiç anlayamıyorum," dedi bizim Bay Baggins ve bir başparmağını pantolonunun askısına geçirip daha kocaman bir duman halkası üfledi. Sonra yaşlı adam orada değilmiş gibi sabah gelen mektuplarını çıkartarak okumaya başladı. Onun pek kendisine göre biri olmadığına karar vermişti ve çekip gitmesini diliyordu. Ama o, öylece asasına dayanarak durdu, ağzını açmadan gözlerini hobbite dikti; ta ki Bilbo iyice rahatsız olup biraz da aksileşene dek.

"İyi günler!" dedi, en sonunda Bilbo. "Biz burada serüven falan istemiyoruz, teşekkürler! Tepe'nin ardını ya da Su'yun öbür kıyısını deneyin." Bu kez sohbetin sona erdiğini söylemeye çalışıyordu.

"Sen ***iyi günler*** lafını ne kadar çok şey için kullanıyorsun böyle!" dedi Gandalf. "Şimdi de benden kurtulmaya çalıştığını ve ben gitmeden rahatlayamayacağını söylemek istiyorsun."

"Rica ederim sayın bayım, rica ederim! Bakın, daha adınızı bile bildiğimi sanmıyorum."

"Evet, biliyorsunuz sevgili bayım – ben de sizin adınızı biliyorum Bay Bilbo Baggins. Siz de, o adın bana ait olduğunu hatırlamasanız da, benim adımı gayet iyi biliyorsunuz. Ben Gandalf'ım ve Gandalf da ben demektir. Güzellergüzeli Took'un oğlu tarafından, kapısına geldiğimde düğme satan biri gibi iyi günler denmek için mi bunca zaman yaşadım!"

"Gandalf! Gandalf! Aman Tanrım! Gandalf, şu birbirlerine iliklenip emir alana dek çözülmeyen elmastan sihirli kol düğmelerini Yaşlı Took'a armağan eden gezgin büyücü değil mi? Hani şu eğlencelerde ejderler, goblinler, devler, kurtarılan prensesler ve dulların oğullarının beklenmedik şansları üzerine harika masallar

anlatan kişi? Şu en harika, en mükemmel havai fişekleri yapan adam! Fişekleri hatırlıyorum! Yaşlı Took, Yazortası Arifesi'nde patlatırdı havai fişekleri. Olağanüstüydüler! Alev alev koca nilüferler, aslanağızları, sarısalkımlar şeklinde havalanır ve gecenin karanlığında öylece asılı kalırlardı!" Sizin de fark edeceğiniz üzere Bay Baggins sandığı kadar sıkıcı değildi, üstelik çiçekleri çok seviyordu. "Tanrım!" diye devam etti. "Hani şu bir sürü genç kızın ve delikanlının çılgınca serüvenler yaşamak için Mavi'ye gitmesine neden olan Gandalf değil mi? Ağaçlara tırmanmak, elfleri ziyarete gitmek – teknelerle uzak diyarlara yelken açmak gibi serüvenler hem de! İnanılmaz bir şey, bir zamanlar yaşam oldukça ilginç – yani bir zamanlar siz buralarda ortalığı birbirine katardınız. Özür dilerim, ama hâlâ bu işlerle ilgilendiğinizi bilmiyordum."

"Ya neyle ilgileniyor olmalıydım?" dedi büyücü. "Yine de hakkımda bir şeyler hatırlamana sevindim. Havai fişeklerimi hatırlar gibisin ve bu da ne olursa olsun ümitsiz bir durum olmadığını gösterir. Doğrusu yaşlı büyükbaban Took'un ve özellikle zavallı Güzellergüzeli'nin hatırı için istediğini yapmanı sağlayacağım."

"Affedersiniz, ama ben hiçbir şey istemedim."

"Hayır istedin! Hem de iki kere. Seni affediyor ve istediğini veriyorum. Hatta seni bu serüvene gönderecek kadar ileri gideceğim. Benim için harika olacak, ama asıl senin için mükemmel – ve çok da kazançlı olacak. Üstesinden gelebilirsen elbette."

"Özür dilerim! Serüven falan istemiyorum, teşekkür ederim. Bugün olmaz. İyi günler! Ama çaya beklerim – ne zaman istersenız! Hatta niye yarın olmasın! Yarın gelin! Hoşça kalın!" Hobbit dönerek yuvarlak yeşil kapısından hızla içeriye girip kapıyı cesaret edebildiği kadar çabuk kapattı. Büyücüler her şeye rağmen büyücüdür.

"Ne diye onu çaya davet ettim ki" diye kendi kendine söylendi kilere doğru ilerlerken. Yeni kahvaltı ettiği halde bu gerilimin ardından bir iki dilim pastayla bir şeyler içmenin iyi geleceğini düşünmüştü.

Bu arada Gandalf kapının önünde durmuş sessizce gülüyordu. Bir süre sonra harekete geçerek asasının sivri ucuyla hobbitin güzel yeşil kapısına garip bir işaret kazıdı. Sonra da, Bilbo ikinci pasta dilimini bitirip serüvenlerden paçayı iyi kurtardığını düşünmeye başladığı anda koca adımlarla oradan uzaklaştı.

Ertesi gün Gandalf'ı neredeyse unutmuştu. Zaten Randevu Tahtası'na *Çarşamba Gandalf ile Çay* gibi bir not almazsa bu tür şeyleri kolay kolay hatırlayamazdı. Dün de böyle bir not almayı düşünemeyecek kadar aklı başından gitmişti.

Çay vaktinden hemen önce, kapı korkunç bir şekilde çalındığında aniden hatırladı. Aceleyle koşarak çaydanlığı ateşin üstüne yerleştirdi, bir çay fincanıyla tabağını ve fazladan iki dilim pastayı masaya koymasının ardından kapıya koştu.

"Sizi beklettiğim için özür dilerim!" diyeceği anda kapıdakinin Gandalf olmadığını gördü. Bu, mavi sakalı altın bir kemere tutturulmuş koyu yeşil başlığının altındaki gözleri pırıl pırıl parlayan bir cüceydi. Kapı açılır açılmaz davet edilmişçesine içeri daldı.

Başlıklı pelerinini en yakın askıya astı ve "Dwalin, hizmetinizdeyim!" dedi yerlere dek eğilerek.

"Bilbo Baggins, emrinizde!" dedi hobbit. Öylesine şaşırmıştı ki o an hiçbir şey soramadı. Ardından gelen sessizlik rahatsızlık derecesine varınca ekledi; "Çay içmek üzereydim, lütfen bana katılın." Davetsiz bir cüce ortaya çıkıp hiçbir açıklama yapmadan koridorunuza pelerinini assa siz ne yapardınız?

Masaya oturalı çok olmamıştı, hatta üçüncü dilim pastaya yeni

gelmişlerdi ki kapı bir kere daha ve daha da büyük bir gürültüyle çalındı.

"İzninizle!" dedi hobbit ve kapıya yöneldi.

Gandalf'a, "sonunda gelebildiniz!" diyecekti. Oysa gelen Gandalf değildi. Onun yerine kırmızı başlıklı, ak sakallı, çok yaşlı görünüşlü bir cüce vardı. O da kapı açılır açılmaz davet edilmiş gibi içeri daldı.

"Bakıyorum gelmeye başlamışlar," dedi Dwalin'in asılı duran yeşil başlığını görünce. Kendi kırmızı başlığını yanına asıp elini göğsüne koydu ve "Balin, hizmetinizdeyim!" dedi.

"Teşekkür ederim!" dedi hızla Bilbo. Belki söylenmesi gereken şey bu değildi ama *gelmeye başlamışlar* lafı Bilbo'yu fazlasıyla telaşlandırmıştı. Evet, misafir severdi ama misafirler gelmeden önce haberi olmasını da severdi ve onları kendisi davet etmeyi tercih ederdi. Birden pastanın yetmeyebileceği gibi korkunç bir düşünce geçti aklından – gerçi bir evsahibi olarak görevlerini çok iyi bilir ve ne kadar rahatsız edici olursa olsun yerine getirirdi – pastasız idare etmek zorunda bile kalabilirdi.

"İçeri girip çay alın!" demeyi becerebildi, uzun bir nefesin ardından.

"Eğer sizin için fark etmezse birayı tercih ederim sayın efendim," dedi ak sakallı Balin. "Ama varsa biraz pastaya – susamlı pastaya elbette hayır demem."

Bilbo tüm şaşkınlığına rağmen, "İstemediğiniz kadar!" diyerek koca bir kupa bira doldurmaya mahzene, sonra da akşam yemeğinin ardından atıştırmak üzere öğleden sonra yaptığı iki güzel yuvarlak susamlı pastayı almaya kilere gider buldu kendini.

Geri döndüğünde Balin ve Dwalin masaya oturmuş, iki eski dost gibi sohbet ediyorlardı (aslına bakarsanız kardeştiler). Bilbo

tam bira ve pastayı önlerine koymuştu ki bangır bangır bir zil, ardından bir zil daha duyuldu.

"Bu kez kesin Gandalf'tır," diye düşündü Bilbo uflaya puflaya koridordan geçerken. Ama yanılmıştı. Mavi başlıklı, gümüş kemerli, sarı sakallı iki cüce daha gelmişti. İkisinin de elinde birer torba alet edavat ve bahçıvan beli vardı. Kapı açılır açılmaz içeri daldılar – Bilbonun şaşırmasına vakit kalmadı bile.

"Sizler için ne yapabilirim, sevgili cüceler?" diye sordu Bilbo.

"Kili, hizmetinizdeyim!" dedi birisi. "Ve Fili!" diye ekledi diğeri. İkisi de başlıklarını çıkararak eğilip selam verdiler.

"Ben de sizin ve ailelerinizin!" diye yanıtladı Bilbo bu sefer görgü kurallarını unutmayarak.

"Bakıyorum Dwalin ile Balin gelmiş bile," dedi Kili. "Gidip şamataya katılalım!"

"Şamata mı?" diye düşündü Bay Baggins. "Bu fikri hiç sevmedim. Gerçekten bir iki dakika oturup bir şeyler içip aklımı başıma toplamam gerekiyor." Henüz bir köşeye oturup içkisinden bir yudum almıştı ki – bu arada dört cüce masaya oturmuş, madenler, altın, goblinlerle olan sorunlar, ejderlerin yağmaları gibi Bilbo'nun çok anlamadığı, hoş ama fazla serüvenci geldiği için anlamak dahi istemediği, pek çok şey üzerine konuşuyorlardı – zil *ding-dong-a-ling-dang* diye, sanki küçük yaramaz bir hobbit çocuğu çekip kopartmaya çalışıyormuş gibi çalındı.

"Kapıda biri var!" dedi Bilbo, gözlerini kırparak.

"Zilin sesine bakılırsa bence dört kişi," dedi Fili. "Onları tam arkamızdan gelirken görmüştük."

Zavallı küçük hobbit koridora çöküp ellerini başının arasına alarak olanları, olacakları, tümünün akşam yemeğine kalıp kalmayacağını düşündü. Sonra zil öyle gürültülü çalmaya başladı ki derhal

kapıya koşmak zorunda kaldı. Bırakın dörtü, tamtamına BEŞ kişiydiler. O sallanırken bir cüce daha gelmişti. Hepsi teker teker içeri dalıp birbiri ardına selam vererek "hizmetinizdeyim" demeden önce kapıyı ancak açabildi. İsimleri Dori, Nori, Ori, Oin ve Gloin'di, anında iki mor, bir gri, bir kahverengi, bir ak başlık askıda yerlerini aldı ve cüceler koca elleri altın ve gümüş kemerlerinde, diğerlerine katılmak için ilerledi. Bazısı tatlı bira, bazısı siyah bira, biri kahve ve hepsi pasta istedi, böylece hobbit bir süre başını kaşıyacak zaman bulamadı.

Koca bir çaydanlık kahve ateşe konulup, susamlı pastalar tükenip cüceler tereyağlı bir gözlemeye başladığında kapı sertçe vuruldu. Zil çalmıyordu, hobbitin güzel yeşil kapısına güm güm diye vuruluyordu. Birisi kapıya sopayla vuruyordu!

Bilbo, hem şaşkın ve bunalmış, hem de çok kızgın, koridor boyunca hızla koştu – bu, yaşadığı en münasebetsiz Çarşambaydı. Kapıyı öyle hızlı açtı ki, kapıdakilerin hepsi üst üste yere yığıldı. Biraz daha cüce, dört daha! Arkalarında Gandalf asasına yaslanmış dikiliyor ve gülüyordu. Bilbo'nun güzel kapısına koca bir çentik açmış ve önceki sabah bıraktığı gizli işareti yok etmişti.

"Dikkatli ol! Dikkatli ol!" dedi. "Dostlarını paspasın üstünde bekletip kapıyı mantar tabancası gibi açmak sana hiç yakışmıyor Bilbo! İzninle sana Bifur, Bofur, Bombur ve özellikle Thorin'i tanıştırayım!"

Bifur, Bofur ve Bombur sıraya girip, "Hizmetinizdeyiz!" dediler. İki sarı, bir açık yeşil, bir de uzun gümüşi püsküllleri olan gök mavisi başlık asıldı. Bu sonuncu başlık, çok önemli bir cüce olan Thorin'e, daha doğrusu Meşekalkan Thorin'den başkasına ait değildi. Thorin, üzerinde Bifur, Bofur ve Bombur olduğu halde Bilbo'nun paspasına düştüğü için hiç mutlu görünmüyordu. Üstelik

Bombur oldukça şişman ve ağırdı. Thorin ise gerçekten mağrur bir cüceydi ve *hizmet* hakkında hiçbir şey demedi; ama zavallı Bay Baggins öyle çok özür diledi ki sonunda, "lütfen, rica ederim" diye homurdanarak kaşlarını çatmaktan vazgeçti.

"Hepimiz artık buradayız!" dedi Gandalf, on üç başlığın oluşturduğu diziye – bulunabilecek en iyi davet başlıkları – ve yanlarında asılı duran kendi şapkasına bakarak. "Oldukça keyifli bir davet! Umarım geç gelenler için yiyecek bir şeyler kalmıştır! O da ne? Çay! Hayır, teşekkür ederim! Sanırım biraz kırmızı şarap alacağım."

"Ben de," dedi Thorin.

"Ve ahududu reçeliyle elmalı turta," dedi Bifur.

"Ve üzümlü kıymalı börekle peynir," dedi Bofur.

"Ve domuz ezmesiyle salata," dedi Bombur.

"Biraz daha pasta – ve tatlı bira – biraz da kahve, elbette sakıncası yoksa," diye diğer cüceler kapıdan bağrıştılar.

"Bir iki tane de yumurta, buna çok sevinecek birisi var burada!" diye bağırdı Gandalf, kilere doğru koşturan hobbitin ardından. "Söğüş tavukla turşu da getir!"

"Kilerimin içini en az benim kadar iyi biliyor sanki!" diye düşündü Bay Baggins. Berbat bir serüvenin evinde patlayıp patlamadığını merak etmeye başlamıştı. Bu arada şişeler, kap kacak, bıçak ve çatallar, bardaklar, tabaklar, kaşıklar ve daha bir sürü şeyi geniş tepsilere yerleştirmişti, giderek kızgınlaşıyor, suratı kızarıyor, sinirleniyordu.

"Baş belası, sıkıntı kaynağı cüceler!" dedi yüksek sesle. "Neden gelip bir yardım etmezler?" Tam o anda ne oldu dersiniz! Balin ve Dwalin mutfak kapısında, Fili ve Kili de onların ardında duruyor

ve daha *hop* demeden elindeki tepsileri alıyorlardı. Bir çift küçük masayı hızla salona atıp her şeyi yeniden kurdular.

Gandalf, etrafında on üç cüceyle ziyafet sofrasının başına oturmuştu: Bilbo'ysa ateşin yanında bir tabureye çökmüş, bisküvi kemiriyordu (çünkü iştahı çoktan kaçmıştı), tüm bu olanlara tamamen sıradan ve hiçbir biçimde serüven falan değilmiş gibi bakmaya çalışıyordu. Cüceler yedikçe yediler, konuştukça konuştular ve zaman geçip gitti. Sonunda sandalyelerini masadan geriye ittiler ve Bilbo tabak çanakları toplamak için ayağa kalktı.

"Sanırım hepiniz yemeğe kalıyorsunuz?" dedi en kibar ve ısrarsız tonuyla.

"Şüphesiz!" dedi Thorin. "Ve daha da kalacağız. İşe, vakit iyice ilerlemeden başlamayacağız, hem önce biraz müziğimiz olmalı. Şimdi temizlik zamanı!"

Ve o anda on iki cüce – Thorin dışında, çünkü çok önemli biri olduğu için Gandalf'la konuşmaya devam etti – ayağa fırlayıp, her şeyi üst üste dizerek tepsilere koymadan, tabak yığınlarını üzerlerine birer şişe koyup dengeleyerek tek elleriyle mutfağa taşımaya başladılar, bu arada, hobbit korkudan titreyerek; "Lütfen dikkat edin!" ya da "Lütfen uğraşmayın! Ben halledebilirim," diyerek peşlerinden koşturdu. Ancak cüceler yalnızca şarkı söylemeye başlayıp işlerine devam ettiler:

Kırın bardakları, parçalayın tabakları!
Köreltin bıçakları, bükün çatalları!
Bilbo Baggins nefret eder bundan –
Patlatın şişeleri, yakın mantarları!

Kesin örtüleri, daldırın yağa!
Dökün tüm sütleri kilerin taşlarına!
Bırakın kemikleri yatak odası paspasına!
Fışkırtın şarapları şimdi tüm kapılara!

Daldırın çanak çömleği kaynayan suya;
Ezin hepsini koca bir sopayla;
Ve işiniz bitince sağlam tabak kalmışsa,
Koridora çıkarın hepsini yuvarlamaya!

Bilbo Baggins nefret eder bundan!
Haydi, dikkat edin! Dikkat edin tabaklara!

Bu korkunç şeylerin hiçbirini yapmadılar elbette ve hobbit mutfağın ortasında dört dönüp ne yaptıklarını görmeye çabalarken, her şey şimşek hızıyla temizlenip sağ salim yerlerine yerleştirildi. Döndüklerinde Thorin'i eşikte dikilip pipo içerken buldular. Olabilecek en koca duman halkaları havaya üflüyor, halkalar nereye gitmelerini söylerse oraya gidiyordu – bacadan dışarı, şöminenin üstündeki rafta duran saatin arkasına, masanın altına, tavanın orasına burasına. Ancak nereye giderlerse gitsinler, Gandalf'tan kaçabilecek kadar hızlı olamıyorlardı. Ve hop! Gandalf kısa kil piposundan çıkardığı küçük halkaları tam Thorin'inkilerin ortasına yolluyordu. Gandalf'ın halkaları yeşil renge bürünüp büyücünün başının üzerinde asılı kalmak üzere geri dönüyorlardı. Başının üzerinde çoktan koca bir bulut oluşmuştu ve bu, Gandalf'ın loş ışıkta garip ve büyülü görünmesine yol açıyordu. Bilbo durup seyretti – duman halkalarını çok severdi. Sonra dün sabah, Tepe'nin üzerine rüzgârla yolladığı halkalarla ne kadar da gururlandığını

hatırlayıp utançtan kıpkırmızı oldu.

"Şimdi de müzik zamanı!" dedi Thorin. "Müzik aletlerini çıkarın!"

Kili ve Fili çantalarına koşup küçük kemanlar getirdiler; Dori, Nori ve Ori ceketlerinin içinden flütler çıkarttılar; Bombur bir şeyler bulup davul haline getirdi; Bifur ve Bofur da dışarı çıkıp bastonlarının yanına bıraktıkları klarnetleriyle geri döndüler. Dwalin ve Balin: "Affedersiniz, bizimkileri verandada bıraktık!" dediler. Thorin de, "Gelirken benimkini de getiriverin!" dedi. Onlar da kendileri kadar büyük viyolalarını ve Thorin'in yeşil bir örtüye sarılı arpını alıp geldiler. Bu, çok güzel altın bir arptı; Thorin parmaklarını arpa dokundurur dokundurmaz müzik başladı; öyle ani ve hoştu ki Bilbo'nun aklındaki her şey uçup gitti. Tepe'nin eteğindeki hobbit kovuğundan çok uzaklara, Su'yun ötesinin de uzağına, tuhaf ayların aydınlattığı karanlık diyarlara sürüklendi.

Karanlık, Tepe'ye açılan küçük pencereden içeriye süzüldü; şöminedeki alevler titreşerek parıldadı – nisan ayıydı – ve Gandalf'ın sakalının gölgesi duvara yansımış sallanırken çaldılar, çaldılar.

Karanlık tüm odayı doldurdu, ateş köz oldu, gölgeler kayboldu ama onlar hâlâ çalıyorlardı. Derken aniden biri, sonra bir diğeri, hem çalıp hem de söylemeye başladı; kadim yurtlarının en derin köşelerinden gelen şarkıları gırtlaklarından söylemeye başladılar; ve işte bu, müzikleri olmadan, şarkılarına nasıl benzeyebilecekse, o şarkıdan bir bölümdür.

Buz kesmiş puslu dağların ardına
Derin zindanlara ve eski mağaralara
Gitmeli buradan şafak sökmeden,
Solgun ve büyülü altını aramaya.

Yaşlı uiceler yaptı kudretli büyüler,
Bu arada balyozlar çanlar gibi gürleyerek iner
Karanlık şeylerin uyuduğu derinliklerde,
Dağların altında, oyulmuş inlerde.

Kadim kral ve elflerin efendisi
Parıldar koskoca bir altın istifi
İşleyip oydular, ışığı yakaladılar
Saklamak için mücevherleri; bir kılıç kabzasındaki.

Gümüş gerdanlığın dizdiler üstüne
Patlayan yıldızları yerleştirdiler taç içine
Ejder ateşini, burulmuş telle
Ördüler ay ve güneş ışığıyla göz göze.

Buz kesmiş puslu dağların ardına
Derin zindanlara ve eski mağaralara
Gitmeliyiz buradan şafak sökmeden,
Unutulup gitmiş altınımıza sahip çıkmaya.

Orada pek çok kadeh oydular kendilerine
Ve altın arpler; ki oyamaz hiç kimse
Orada yıllardır yatar, pek çok şarkı
Duyulmamış daha insanlar ya da elflerce.

Çamlar yükseklerde hışırdar durur,
Rüzgâr geceleri inil inil ulur.
Ateş kızıldır, alevleri yayılır;
Ağaçlar meşale gibi ışıldar nur.

Çanlar çalıyordu Vadi'de
İnsanlar yukarı bakar soluk yüzleriyle;
Ejderin hiddeti ateşten de yakıcı
Yerle bir etti kuleleri ve evleri de.

Ayın altında dağlar puslanır
Cüceler yazgının ayak seslerini duyar.
Salonlarını geçen güz boşalttılar
Ayın altında, altında onun ayaklarının.

Korkunç puslu dağların ardına
Derin zindanlara ve loş mağaralara
Gitmeli buradan şafak sökmeden,
Altınlarımızı ve arplerimizi kazanmaya.

Cüceler şarkı söylerken, hobbit içinde el emeğiyle, ustalıkla, sihirle yapılmış güzel şeylere karşı bir sevginin kıpırdandığını hissetti, ateşli ve kıskanç bir sevgi, tıpkı cücelerin yüreklerindeki tutku gibi. Sonra içinde Tookvari bir yan uyandı ve gidip yüce dağları görmek, çam ağaçlarını ve çağlayanları duymak, mağaraları keşfetmek, yürüyüş sopası yerine kılıç kuşanmak istedi. Pencereden dışarılara baktı. Yıldızlar ağaçların üzerindeki karanlık gökyüzünde parıldıyorlardı. Karanlık mağaralarda parıldayan cücelerin mücevherlerini düşündü. Sonra birdenbire Su'yun ötesindeki

ormandan bir kıvılcım sıçradı – büyük olasılıkla biri ateş yakıyordu – Bilbo, yağmacı ejderlerin sakin Tepe'sine konup her şeyi ateşe verdiklerini düşündü. İçi ürperdi; ve birden Tepe'nin yamacına dönüp yeniden, Tepealtı'ndan Çıkın Çıkmazı'lı basit Bay Baggins'i oluverdi.

Titreyerek ayağa kalktı. Beyninin yarısı lambayı yakmak istiyor, daha büyük yarısıysa buna asla kalkışmadan gidip, kilerdeki bira fıçılarının ardına saklanmak, cücelerin hepsi ortadan yok olana dek oradan dışarı çıkmamak istiyordu. Birden müziğin ve şarkının kesildiğini fark etti, bütün cüceler karanlıkta parıldayan gözleriyle ona bakıyorlardı.

"Nereye gidiyorsun?" diye sordu Thorin, hobbitin beyninin iki yarısında neler geçtiğini tahmin ettiğini gösteren bir tonda.

"Biraz ışığa ne dersiniz?" dedi Bilbo özür diler bir biçimde.

"Biz karanlığı severiz," dedi cücelerin hepsi. "Karanlık işler için karanlık gerekir! Şafağa kadar uzun saatler var."

"Şüphesiz!" dedi Bilbo ve aceleyle yerine oturdu. Ama tabureyi ıskalayarak gürültüyle küreğe çarpıp şömine paravanının üzerine düştü.

"Susun!" dedi Gandalf. "Thorin konuşsun!" Böylece Thorin konuşmaya başladı.

"Gandalf, cüceler ve Bay Baggins! Burada, dostumuz, komplo yoldaşımız olan bu en mükemmel ve cesur hobbitin evinde toplanmış bulunuyoruz – dostumuzun ayaklarındaki tüyler inşallah asla dökülmez! şarapları ve tatlı biralarına sonsuz övgüler! –" Nefes almak ve hobbitin nazik teşekkürünü işitmek için sustu, ancak zavallı Bilbo Baggins iltifatları çoktan unutmuştu, ağzından tek bir sözcük çıkmasa da dudaklarından, *cesur* ve en kötüsü de *komplo yoldaşı* diye nitelenmiş olmaya itiraz kıpırtıları dökülüyordu, ina-

nılmaz bir şaşkınlığa boğulmuştu. Thorin sözlerine devam etti:

"Planlarımızı, yöntemlerimizi, araçlarımızı ve politikamızı belirlemek, yapacağımız hileleri tartışmak için toplanmış bulunuyoruz. İçimizden bazılarının, belki de (dostumuz ve yol göstericimiz, dâhi büyücü Gandalf dışında) hiçbirimizin geri dönemeyebileceği uzun yolculuğumuza şafak sökmeden az önce başlayacağız. Bu çok önemli bir andır. Bu konunun tümümüz tarafından iyi bilindiğini varsayıyorum. Ancak şu an ortadaki durumu saygıdeğer Bay Baggins ve hatta belki de genç cücelerden birkaçı için, (sanırım Kili ve Fili dersek yanlış olmaz), kısaca açıklamak gerekebilir–"

Bu Thorin'in tarzıydı. O, çok önemli cüceydi. Eğer bıraksalar oradakilerin önceden bilmediği tek bir sözcük bile söylemeden nefesi kesilene dek konuşmaya devam ederdi. Ama sözü kabaca kesildi. Zavallı Bilbo daha fazla dayanamadı. *Bir daha geri dönemeyebileceği* lafı edilirken içinden bir çığlığın yükseldiğini hissetti ve hemen ardından tünelden çıkan bir tren düdüğü gibi patladı. Tüm cüceler masaya vurarak ayağa fırladı. Gandalf sihirli asasının ucunda mavi bir ışık yaktı, ışığın aydınlığında şöminenin önündeki kilimin üstüne dizleri üzerine çökmüş zavallı hobbitin bir jöle gibi titrediği görüldü. Sonra dosdoğru yere düştü, devamlı "Yıldırım çarptı, yıldırım çarptı!" diye bağırıp duruyordu; ve ardından uzun süre Bilbo'dan başka ses çıkmadı. Sonunda kaldırıp misafir odasındaki kanapeye yatırdılar, yanına içecek bir şeyler koyarak karanlık işlerine döndüler.

"Heyecanlı küçük adam," dedi Gandalf otururken. "Garip, komik nöbetler geçiriyor, yine de en iyi hobbitlerden biri – kapana kısılmış bir ejder kadar cesur."

Eğer kapana kısılmış bir ejder görmüş olsaydınız, bu benzetmenin herhangi bir hobbite yapılabilecek, bir atı kaldırabilecek

güçte bir hobbit olan Yaşlı Took'un büyük büyükamcası Boğakükreten için bile, fazlasıyla şiirsel bir abartı olduğunu anlardınız. Boğakükreten, Yeşil Tarlalar Savaşı'nda Gram Dağı goblinlerine saldırmış, kralları Golfimbul'un kafasını tahta bir sopayla uçurmuştu. Kafa, havada yüz yarda uçarak bir tavşan deliğine girince savaş kazanılmış, aynı anda da Golf oyunu bulunmuştu.

Bu sırada, Boğakükreten'in daha nazik torunu misafir odasında kendine geliyordu. Biraz içip ayıldıktan sonra sinirli bir şekilde oturma odasının kapısına doğru süründü ve yazık ki, Gloin'in şunları söylediğini duydu: "Hıhh! (ya da buna benzer bir homurtu). Bunları yapacağını mı sanıyorsunuz? Gandalf için bu hobbitten cesur diye bahsetmek kolay, ama en küçük bir heyecan anında deminki gibi bir çığlık, ejderi ve tüm akrabalarını uyandırmaya, ardından da gelip bizi öldürmelerine yeter de artar bile. Hem bence bu çığlık heyecandan çok, bir korku çığlığıydı. Zaten kapıdaki işaret olmasa yanlış eve geldiğimize tamamen emin olacaktım. Onu paspasın üzerinde bir o yana, bir bu yana öfleyip püflerken gördüğümden beri şüphe içindeyim. Bir hırsıza değil, bakkala benziyor!"

Sonra Bay Baggins kapı kolunu çevirip içeri girdi. Took tarafı ağır basmıştı. Birdenbire, yatacak yatağı ve yiyecek yemeği olmasa bile sırf cesur diye nitelendirilmek için gidebileceğini hissetti. *Paspasın üzerinde bir o yana bir bu yana öfleyip püfleyen* lafı onu gerçekten hırslandırmıştı. Baggins tarafıysa, şu anda yaptığı şeyi defalarca reddediyor, kendi kendine durmadan şöyle diyordu: "Bilbo sen bir aptalsın; kendini ateşin tam ortasına attın."

"Beni affedin," dedi, "ama söylediklerinize kulak misafiri oldum. Ne söylediklerinizden ne de hırsızlar hakkında ettiğiniz laflardan bir şey anladığımı sanmıyorum. Ama sanırım (o buna onur-

lu davranmak diyordu) benim de pek iyi olmadığıma inandığınız konusunda yanılmıyorum. Size kanıtlayacağım. Kapıda işaret falan yok – daha bir hafta önce boyandı– ve sizin yanlış eve geldiğinizden eminim. Kapıda neşeli yüzlerinizi görür görmez şüphelendim. Ama sanki doğru kapıymış gibi davranacağım. Bana yapılmasını istediğiniz şeyi söyleyin ve Doğu'nun Doğusu'na yürümem de gerekse, Son Çöl'de vahşi Ejderadamlarla savaşmam gerekse dahi bunu yapmayı deneyeceğim. Benim Boğakükreten Took adında bir büyük-büyük-büyük-büyük amcam vardı ve –"

"Evet, evet, ama bu çok uzun zaman önceydi," dedi Gloin. "Bense *senden* bahsediyordum. Seni temin ederim ki kapında bir işaret var – hepimizin kabul ettiği bir işaret. Bu işaret genelde, *Hırsız iyi bir iş, biraz Heyecan ve kaydadeğer bir Ödül arıyor* diye yorumlanır. Eğer daha çok hoşuna gidecekse buna *Hırsız* yerine *Uzman Hazine Avcısı* da diyebilirsin. Çünkü bazıları böyle der. Bizim için fark etmez. Gandalf bize buralarda hemen bir İş arayan böyle biri olduğunu ve bu Çarşamba çay vaktinde bir görüşme ayarladığını söyledi."

"Elbette orada bir işaret var," dedi Gandalf. "Onu oraya bizzat ben koydum. Çok da iyi nedenlerim vardı bunun için. Siz bana zorlu yolculuğunuz için gereken on dördüncü adamı bulmamı söylediniz, ben de Bay Baggins'i seçtim. Eğer yanlış adam ya da yanlış ev seçtiğimi söylerseniz on üç kişi kalır ve istemediğiniz kadar kötü şansı üzerinize çekersiniz ya da kömür kazmaya geri dönersiniz."

Gandalf, Gloin'e öyle tehditkâr bir bakış fırlattı ki, cüce sandalyesinde bir tespihböceği gibi büzülüp kaldı; Bilbo soru sormak için ağzını açmaya kalktığında Bilbo'ya döndü, korkusundan ağzını sımsıkı kapatana dek gözlerini kısıp, kalın kaşlarını çatarak

baktı. "Artık yeter," dedi Gandalf. "Daha fazla tartışmayalım. Ben Bay Baggins'i seçtim ve onunla yetinmek zorundasınız. Eğer ben onun bir Hırsız olduğunu söylüyorsam, o Hırsızdır ya da zamanı gelince olacaktır. Onda sizin, hatta kendisinin bile tahmin edebildiğinden çok daha büyük bir cevher gizli. Dahası bana (büyük olasılıkla) minnettar kalacaksınız. Şimdi, Bilbo, evladım, lambayı yak da biraz ışık gelsin!"

Büyük lambanın loş kızıl ışığında masaya haritaya benzer bir parşömen yaydı.

"Bu haritayı senin büyükbaban Thror yapmıştı, Thorin," dedi cücelerin heyecanlı sorularını cevaplamak amacıyla. "Bu, Dağ'ın bir planı."

"Bu haritanın bize pek yararlı olacağını sanmıyorum," dedi Thorin, hayal kırıklığı içinde haritaya bir bakış fırlattıktan sonra. "Dağ'ı ve etrafındaki toprakları yeterince hatırlıyorum. Ayrıca Kasvetormanı'nın ve büyük ejderlerin yaşadıkları Kurumuş Çalılık'ın nerede olduğunu da biliyorum."

"Dağ'da kızılla gösterilmiş bir ejder var," dedi Balin, "zaten oraya varabilirsek, ejderi işaretsiz dahi bulmak yeterince kolay olacaktır."

"Göz ardı ettiğiniz bir nokta var," dedi büyücü, "gizli girişi unutuyorsunuz. Batı yönündeki rünleri ve diğer rünlerde yönü gösteren eli görmüyor musunuz? Bu el Aşağı Salonlar'a giden gizli geçidi gösteriyor." (Bu kitabın başındaki haritaya bakarsanız rünleri görebilirsiniz.)

"Geçit, bir zamanlar için gizli olabilir," dedi Thorin, "ama hâlâ gizli olduğunu nereden biliyoruz? Yaşlı Smaug, o mağaralar hakkında bilinmesi gereken her şeyi öğrenebilecek kadar uzun süredir orada yaşıyor."

"Olabilir – ama geçidi uzun yıllar boyunca kullanmış olamaz."

"Neden?"

"Çünkü orası çok küçük. Rünler, 'kapı beş ft yüksekliğinde ve üç kişi genişliğindedir' diyor, Smaug artık bu boyutta bir deliğe sığamaz, genç bir ejdèr olduğu günlerde bile sığamazdı, hele bir de o kadar cüce ve Vadi'li insan yedikten sonra hiç sığamaz!"

"Bana oldukça büyük bir kovukmuş gibi geliyor," diye homurdandı Bilbo (yalnızca hobbit kovuklarını biliyordu ve hiçbir ejderle karşılaşmamıştı). Heyecanlanmış ve yeniden ilgilenmeye başlamıştı, böylece ağzını kapalı tutması gerektiğini unutmuştu. Haritaları severdi ve koridorunda, üzerine en sevdiği yürüyüşleri kızıl mürekkeple işaretlediği koca bir Kır Turu haritası asmıştı. "Nasıl olur da bu kadar büyük bir kapı ejder dışında, diğerlerinden gizli tutulabilir?" diye sordu. Unutmayın, o yalnızca küçük bir hobbitti.

"Birçok şekilde," dedi Gandalf. "Ama gidip görmeden geçidin nasıl gizlendiğini bilemeyiz. Haritadan çıkardığıma göre, Dağ'ın yüzeyine benzetilmiş kapalı bir kapı var. Bu zaten alışılmış cüce yöntemidir – sanırım haklıyım, değil mi?"

"Bütünüyle," dedi Thorin.

"Ayrıca," dedi Gandalf, "size haritayla birlikte gelen küçük harikulade bir anahtardan bahsetmeyi unuttum. İşte!" dedi ve Thorin'in eline gümüşten yapılmış, uzun saplı, girintili çıkıntılı bir anahtar verdi. "Bunu iyi sakla!"

"Elbette," dedi Thorin ve anahtarı alıp ceketinin altında boynundan sarkan güzel bir zincire geçirdi. "Artık her şey daha ümit verici görünmeye başlıyor. Bu haber her şeyi daha iyiye götürüyor. Şu ana dek ne yapmamız gerektiği hakkında doğru düzgün bir fikrimiz yoktu. Doğu'ya, Uzun Göl'e dek olabildiğince sessiz ve dikkatli bir şekilde ilerlemeyi düşünüyorduk. Asıl sorun zaten on-

dan sonra başlayacaktı –"

"Her şeyden önce keşke Doğu'ya giden yollar hakkında biraz bilgim olsaydı," diye sözünü kesti Gandalf.

Thorin, Gandalf'ı dikkate almayarak, "Oradan, Akan Nehir boyunca, yukarı doğru gidebilirdik," diye devam etti. "Oradan da Vadi – yani vadideki, Dağ'ın gölgesinde kalan eski kasaba – kalıntılarına. Ancak hiçbirimiz Ön Kapı fikrine ısınmadık. Nehir, Dağ'ın güneyindeki büyük kayalıklardan geçiyor. İşte buradan da – eğer alışkanlıklarını değiştirmediyse, ejder çıkıyor."

"Bu hiçbir işe yaramaz," dedi büyücü, "eğer yanınızda kudretli bir Savaşçı ya da bir Kahraman yoksa. Ben bir tane bulmaya çalıştım, ama savaşçılar uzak diyarlarda birbirleriyle savaşmakla meşgul. Buralarda da pek fazla kahraman bulunmuyor. Bu civarlardaki kılıçlar körleşmiş, baltalar da ağaç kesmede kullanılıyor; kalkanlarsa ya beşik olmuş ya da tencere kapağına dönüştürülmüş; hele ejder konuları çok uzak, hatta nerdeyse efsanevi. Ben de bu nedenle *hırsızlığa* karar verdim – özellikle de bir Yankapı olduğunu hatırlayınca. Ve işte bizim küçük Bilbo Baggins, hırsız, elenerek seçilmiş hırsızımız. Evet, artık işe koyulup bazı planlar yapalım."

"Tamam o zaman," dedi Thorin, "tabii uzman hırsızın bize birtakım fikir ve öneriler getireceğini varsayarsak!" Alaycı bir nezaketle Bilbo'ya döndü.

"İlk olarak bir iki şeyi daha öğrenmek isterim," dedi Bilbo tamamen kafası karışmış ve ürkek bir şekilde, ama Took'lara yaraşır bir şekilde tüm bunları sürdürmek konusunda kararlıydı. "Altın ve ejderden bahsediyorum; oraya nasıl gitmiş olduğu, kime ait olduğu ve elbette diğer konulardan bahsediyorum."

"Tanrım!" dedi Thorin. "Elinde haritan yok mu? Şarkılarımızı duymadın mı? Sanki saatlerdir burada konuşmuyoruz?"

"Benim için fark etmez, sadece daha açık bir şekilde öğrenmek istiyorum," dedi ısrarla, genelde kendisinden borç para isteyenlere karşı takındığı işadamı tavrıyla. Gandalf'ı utandırmamak için mümkün olduğunca akıllı, dikkatli ve profesyonel gözükmeye çalışıyordu. "Bunun yanında karşılaşabileceğim riskleri, cebimden karşılayacağım masrafları, gereken zamanı, alacağım ücreti vesaireyi öğrenmek isterim" – şunu demek istiyordu: "Bu işten ne kazanacağım ve sağ salim dönebilecek miyim?"

"Öyle olsun," dedi Thorin. "Uzun zaman önce büyükbabam Thror'un zamanında, ailemiz Kuzey'in uzaklarından sürülmüş, hepsi tüm servetleri ve eşyalarıyla haritadaki bu Dağ'a gelmişler. Bu Dağ, uzaktan atam olan Yaşlı Thrain tarafından keşfedilmişti, ama atalarım Dağ'ı oydular, tüneller açtılar, daha geniş salonlar, daha büyük atölyeler inşa ettiler – tüm bunların yanında da sanırım büyük miktarlarda altın ve mücevher buldular. Neyse, muazzam bir servet ve üne kavuştular. Büyükbabam Dağ'ın içinin kralı oldu, Güney'de yaşayan ölümlü insanların inanılmaz saygınlığını kazandı ve böylece atalarım Akan Nehir'den Dağ'ın gölgesi altında kalan vadiye dek yayıldı. O günlerde mutlu Vadi kasabası kuruldu. Krallar bizden demirci alır ve en yeteneksiz olanını bile çok cömertçe ödüllendirirlerdi. Babalar oğullarını çırak olarak yanımıza almamız için bize yalvarır, korkunç paralar önerir, bizi, yetiştirmeye ya da temin etmeye hiç zahmet etmeyeceğimiz yiyeceklerle donatırlardı. O günler bizim için güzel günlerdi. En fakirimizin bile harcayacak, üstelik borç verecek parası olurdu. Yalnızca zevk için güzel şeyler üretmeye, bugün bulunamayacak, sözle anlatılamayacak muhteşemlikte sihirli oyuncaklar yapmaya zamanları vardı. Bu yüzden büyükbabamın evi zırhlar, mücevherler, oymalar ve kupalarla doluydu. Vadi'nin oyuncak pazarı ise Kuzey'in harikası oldu.

"Şüphesiz ejderleri işte bu gelişmeler getirmişti. Bildiğiniz gibi, ejderler buldukları her yerde, insanlar ve cücelerden altın ve mücevher çalar, yaşamları süresince (ki eğer öldürülmezlerse sonsuza dek yaşarlar) ganimetlerini çok iyi korur ve bu ganimetlerin keyfini bir pirinç yüzük kadar bile çıkartmazlar. Zaten iyi bir işi kötüsünden güçlükle ayırt etmelerine rağmen malın pazardaki değerini genelde iyi bilirler; kendileri için bir çöp bile üretemez, hatta zırhlarından sallanan pulları bile tamir edemezler. O günlerde Kuzey'de pek çok ejder yaşardı. Büyük bir olasılıkla, cüceler güneye göçtükleri ya da öldürüldükleri için, altın giderek daha zor bulunur bir hale geliyordu; tüm bu harcanma ve yıkımların sonucunda ejderlerin hali kötüden berbata doğru gidiyordu. Ama özellikle Smaug adında açgözlü, çok güçlü ve hain bir ejder vardı. Bir gün uçarak güneye geldi. Sesini ilk duyduğumuzda Kuzey'den bir fırtına geldiğini sandık, Dağ'daki çamlar rüzgârından çatırdadılar. O sırada tesadüfen dışarda olan cüceler, şans eseri ben de dışardaki cücelerden biriydim – o zamanlar orada burada dolaşan, serüvene düşkün bir gençtim, hayatımı da buna borçluyum – neyse, uzaklardan ejderin alev saçarak dağımıza konduğunu gördük. Sonra yamaçtan aşağı inerek ormana ulaştı, her yeri alevler kaplamıştı. O sırada Vadi'deki tüm çanlar çalıyor, savaşçılar silahlarını kuşanıyordu. Cüceler kocaman kapılarından dışarı fırladılar; ama orada ejder onları bekliyordu. Hiçbiri kaçamadı. Nehir buharlaşıp Vadi'nin üzerini bir sis tabakası kapladı ve ejder sisin içinden savaşçılara saldırıp birçoğunu yok etti – şu malum üzücü öykü, sadece o günlerde biraz fazlaca yaygındı. Sonra geri dönüp sürünerek Ön Kapı'dan içeri girdi, tüm salonları, tünelleri, koridorları, yan yolları, mahzenleri, konakları ve geçitleri dolaştı. Tabii böylece içerde hiç canlı cüce kalmadı ve o da onların servetlerini ele geçirmiş oldu. Ejderin tarzı

bu olduğu için, büyük olasılıkla ganimetleri içerde koca bir yığın haline getirmiş, bu yığını yatak yapıp üzerinde uyumuştur. Sonraki günlerde geceleri büyük kapıdan dışarı süzülüp Vadi'ye gelir, halktan kişileri, özellikle de bakireleri yemek için kaçırırdı ve bunu Vadi tümüyle mahvolup, herkes ölene ya da Vadi'yi terk edene dek sürdürdü. Bu sıralarda oralarda neler döndüğünü bilmiyorum, fakat bugünlerde kimsenin Dağ'a Uzun Göl'ün kıyısından daha yakın olan yerlerde yaşadığını sanmıyorum.

"Dışarda kalmış olan pek azımız, saklandığımız yerde ağlayıp, sızlıyor, Smaug'a lanetler yağdırıyorduk; ve o sırada beklenmedik bir şekilde babamla büyükbabam yanık sakallarıyla yanımıza geldiler. Çok korkmuş gözüküyorlardı, ama çok az şey anlattılar. Nasıl kurtulduklarını sorduğumda, bana dilimi tutmamı ve gerektiğinde bir gün bunu öğreneceğimi söylediler. Sonra uzaklara göçüp yaşamımızı en iyi bildiğimiz yolla, bir aşağı yukarı toprağı kazarak kazandık, çoğu kez ancak demircilerin çalışabileceği derinliğe, hatta bazen kömür çıkartacak denli aşağılara indik. Ama asla çalınmış hazinemizi unutmadık. Hatta şimdi bile kendimizi çok kötü hissetmezsek ve biraz oyalanmamıza izin verirsem" – bu arada Thorin boynundaki altın zincirle oynadı – "hazineyi geri almak isteyip Smaug'u lanetleriz.

"Sık sık babam ve büyükbabamın kaçışını düşünürüm. Şimdi sadece onların bildiği özel bir Yankapı olduğunu anlıyorum. Anlaşılan bir harita çizdiler ve ben Gandalf'ın bu haritayı nasıl ele geçirdiğini, haritanın neden doğrudan bana, en uygun mirasçıya geçmediğini öğrenmek istiyorum!"

"Onu 'ele geçirmedim', bana verdiler," dedi büyücü. "Hatırlarsan Büyükbaban Thror, Moria madenlerinde, Goblin Azog tarafından öldürülmüştü."

"Adına lanet olsun, evet," dedi Thorin.

"Baban Thrain, bir yüzyıl önce geçen Nisan'ın yirmibirinde bir Perşembe günü, gitti, sen de onu o zamandan beri görmedin –"

"Doğru, doğru," dedi Thorin.

"Pekâlâ, baban bu haritayı bana, sana vermem için verdi; eğer haritayı sana vermek için kendi zamanımı ve yolumu kendim belirlediysem, hele seni bulmak için gösterdiğim çaba göz önünde bulundurulursa, beni suçlayamazsın. Baban bana bu kâğıdı verdiğinde kendi ismini bile hatırlamıyordu ve senin isminden de hiç bahsetmedi; olaya böyle bakıldığında doğrusu övülmem, minnettar kalınmam gerektiğini düşünüyorum! İşte, al burada," dedi Gandalf, Thorin'e haritayı verirken.

"Anlayamıyorum," dedi Thorin ve Bilbo da aynı şeyi söylemek istediğini hissetti. Açıklama pek de anlaşılır değildi.

"Büyükbaban," dedi yavaşça ve sert bir ifadeyle büyücü, "Moria madenlerine gitmeden önce, haritayı güvenliği açısından oğluna vermiştir. Baban, büyükbaban öldürüldükten sonra haritayı alıp şansını denemeye kalkıştı. Bu sırada başına çok tatsız olaylar geldi, ama Dağ'a hiç yaklaşamadı. Nasıl gittiğini de bilmiyorum, ama onu bulduğumda Ölümbüyücüsü'nün zindanlarında hapsolmuştu."

"Sen orada ne yapıyordun?" diye sordu Thorin ürpertiyle ve tüm diğer cüceler de titrediler.

"Sen kafanı yorma. Her zamanki gibi bir şeylerle uğraşıyordum; pis, tehlikeli bir işti. Ben, Gandalf, bile zor kaçtım. Babanı kurtarmaya çalıştım, ama çok geçti. Aklını kaçırmıştı, dolanıp duruyordu, harita ve anahtar dışında nerdeyse her şeyi unutmuştu."

"Bunun acısını Moria goblinlerinden çoktan çıkarttık," dedi Thorin, "demek ki sıra Ölümbüyücüsü'ne geldi."

"Saçmalama! O, dünyanın dört yanındaki tüm cüceler, güçlerini birleştirseler bile, onun kudretine erişemeyecekleri bir düşmandır. Babanın tek istediği oğlunun haritayı okuyup anahtarı kullanmasıydı. Ejder ve Dağ senin için yeterince büyük görevler!"

"Yaşasın, anlıyorum!" dedi Bilbo, farkında olmadan bağırarak söylemişti.

"Neyi anlıyorsun?" dedi hepsi birden ona dönerek, Bilbo'nun aklı öylesine başından uçup gitmişti ki, "Şimdi, söyleyeceklerimi anlıyorum," dedi.

"Evet, yani neyi?" diye sordular.

"Pekâlâ, öncelikle sizin Doğu'ya gidip etrafı kolaçan etmeniz gerektiğini söylemeliyim. Bir de Yankapı var ve sanırım ejderler de bazen uyurlar. Kapının eşiğinde yeteri kadar beklerseniz, eminim aklınıza bir şey gelir. Hem farkında değil misiniz, bence bir gece için yeterince uzun konuştuk, ne demek istediğimi anlarsınız. Yatıp yarın güne erken başlamaya ne dersiniz? Siz ayrılmadan önce size güzel bir kahvaltı hazırlarım."

"*Biz* gitmeden önce mi dedin sen?" dedi Thorin. "Hırsız olan sen değil misin? Ve kapıdan girmeyi şimdilik bir yana bıraksak bile, kapının önünde oturmak senin işin değil mi? Ama uyku ve kahvaltı konusunda sana katılıyorum. Yolculuğa çıkacağım sabahlar, jambon ve altı yumurta yemeyi severim: yumurtalar suda kaynatılmış değil, yağda pişirilmiş olmalı, dağıtmamaya da dikkat et."

Diğerleri de bir lütfen bile demeden (ki bu Bilbo'yu çok rahatsız etmişti) kahvaltılarını sipariş edip kalktılar. Hobbit tümü için bir oda bulmalıydı; cüceler tüm misafir yatak odalarına dolup, yerleşmeden önce, Bilbo sandalye ve kanapelerden yataklar yaptı. Çok yorgun, doğrusu pek de mutlu olmayan bir halde kendi kü-

çük yatağına gitti. Erken kalkmamayı ve kimsenin rezil kahvaltısını hazırlamaya kalkışmamayı kesinlikle aklına koymuştu. Tookluk kanının etkisi giderek azalıyordu ve şu anda, sabah herhangi bir yolculuğa çıkabileceğinden pek emin değildi.

Yatağına uzandığı sırada odasının yanındaki en iyi yatak odasında Thorin'in hâlâ kendi kendine homurdandığını duyabiliyordu:

Buz kesmiş puslu dağların ardına
Derin zindanlara ve eski mağaralara
Gitmeliyiz buradan şafak sökmeden,
Unutulup gitmiş altınımızı bulmaya.

Bilbo kulaklarında bu şarkıyla uykuya daldı ve bu sesler rahatsız edici düşler görmesine neden oldu. Uyandığında şafak sökeli çok olmuştu.

İKİNCİ BÖLÜM

KOYUN KEBABI

Bilbo ayağa fırladı ve sabahlığını üzerine geçirip yemek odasına gitti. Etrafta aceleyle yapılmış koca bir kahvaltı izinden başka hiç kimseyi görmedi. Odada korkunç bir karmaşa, mutfakta bir yığın kirli çanak çömlek vardı. Nerdeyse sahip olduğu kap kacağın tümü kullanılmıştı. Yığılan bulaşık öylesine kasvetli bir gerçekti ki, Bilbo, dün geceki davetin hiç de umduğu gibi bir kâbus değil, gerçek olduğuna inanmak zorunda kaldı. Doğrusu onu almadan, hatta uyandırmaya bile kalkışmadan ("fakat bir teşekkür bile etmeden" diye düşündü) gitmeleri Bilbo'yu iyice rahatlattı; yine de, az da olsa, hayal kırıklığına uğramaktan kendini alamadı. Bu duygu onu şaşırttı.

"Aptal olma, Bilbo Baggins!" dedi kendi kendine, "bu yaşta ejderleri ve tüm o saçmalıkları düşünmek senin neyine!" Üzerine bir önlük geçirip ateş yaktı, su kaynatıp bulaşıkları yıkadı. Sonra işini bitirip yemek odasına geçmeden önce mutfakta hoş, küçük bir kahvaltı yaptı. Bu arada güneş yükselmişti; ön kapı içeriye ılık bir bahar meltemini buyur edecek şekilde açık duruyordu. Bilbo yüksek sesle ıslık çalmaya ve önceki geceyi unutmaya başladı. Tam yemek odasında, açık pencerenin yanına oturmuş ikinci küçük ve sevimli kahvaltısına başlıyordu ki Gandalf içeri girdi.

"Sevgili dostum," dedi, "ne zaman gelmeyi düşünüyorsun? Hani güne *erken başlıyorduk?* – sen oturmuş hâlâ kahvaltı ediyorsun ya da artık on buçukta buna ne denirse! Diğerleri bekleyemeyecekleri

için sana bir not bıraktılar."

"Ne notu?" dedi zavallı Bay Baggins telaşla.

"Yüce Filler adına!" dedi Gandalf, "bu sabah pek kendinde değilsin – şömine rafının tozunu da mı almadın!"

"Bunun konuyla ilgisi ne? Doğrusu on dört kişilik bulaşığı yıkamak yetti de arttı bile!"

"Şömine rafının tozunu almış olsaydın, saatin altında bunu bulacaktın," dedi Gandalf, Bilbo'ya notu uzatırken (tabii ki not Bilbo'nun kendi not kâğıtlarına yazılmıştı).

Bilbo notu okudu:

"Thorin ve Kafilesi'nden Hırsız Bilbo'ya selamlar! Konukseverliğinize en içten teşekkürlerimizi sunar, mesleki yardımınızı minnettarlıkla kabul ederiz. Şartlar: toplam kazancın (tabii eğer olursa) on dörtte birini aşmayacak ve kurtarıldığında nakit ödenecek bir pay verilecek; herhangi bir durumda tüm seyahat harcamaları tarafımızdan karşılanacak; eğer gerekirse, başka türlü kararlaştırılmadığı takdirde, cenaze masrafları da biz ya da temsilcilerimiz tarafından karşılanacaktır.

Saygın istirahatinizi bozmamızın gereksiz olduğunu düşünerek, gerekli hazırlıkları önceden yapmak üzere yola koyulmuş bulunuyoruz. Zatıalilerinizi Subaşı'ndaki Yeşil Ejder Hanı'nda sabah saat tam 11.00'da bekliyoruz. Her şeyi *vaktinde* yapacağınıza güveniyor,

hizmetinizde olmanın gururunu taşıyoruz.

Derin saygılarımızla

Thorin & Kaf."

"Bu yalnızca on dakikan kaldı demektir. Koşmak zorunda kalacaksın," dedi Gandalf.

"Ama –" dedi Bilbo.

"Amaya zaman yok," dedi büyücü.

"Ama –" dedi Bilbo yine.

"Onun için de zaman yok! Haydi git artık!"

Bilbo ömrünün sonuna dek, bir daha ikinci kahvaltısını yarım bırakıp sabah temizliğini bitirmeden anahtarlarını Gandalf'ın eline tutuşturarak, kendini şapkasız, bastonsuz, parasız, hatta genelde dışarı çıkarken yanına aldığı şeylersiz nasıl dışarda bulduğunu, büyük Değirmen'in oradan Su'yu aşıp, hatta bir iki mil daha öteye, tüylü ayaklarının taşıyabildiği kadar hızlı koştuğunu asla hatırlayamadı.

Saat tam on biri vururken Subaşı'na vardığında nefes nefese kalmıştı ki yanına bir cep mendili dahi almadan geldiğini fark etti!

"Bravo!" dedi hanın kapısında dikilip yolunu gözleyen Balin.

Az sonra diğerleri de köyden gelen yolun dönemecinde belirdi. Midillilere binmişlerdi, midilliler her tür sandık, bohça, kutu ve muhtelif teçhizatla yüklüydü. Bilbo için olduğu belli olan çok küçük bir midilli de vardı.

"Siz ikiniz, kalkın da yola koyulalım!" dedi Thorin.

"Çok üzgünüm," dedi Bilbo, "fakat şapkasız geldim, cep mendilimi evde unuttum ve üzerimde hiç para yok. Kesin konuşmak gerekirse notunuzu 10.45'ten önce almadım."

"Kesin konuşma," dedi Dwalin, "ve aldırma! Yolculuğun sonu gelene kadar cep mendili ve pek çok iyi şey olmadan idare etmek zorunda kalacaksın. Şapkaya gelince sanırım yanımda fazladan bir

başlık ve pelerin var."

Güzel bir Mayıs sabahı, böylece handan ayrılıp yüklü midillilerinin üzerinde yola koyuldular; Bilbo, Dwalin'den ödünç aldığı (havadan biraz rengi solmuş) koyu yeşil bir başlık ve koyu yeşil bir pelerin giymişti. İkisi de ona öyle büyük geliyordu ki çok komik görünüyordu. Babası Bungo, onun için ne düşünürdü, düşünmeye bile cesaret edemiyorum. Tek tesellisi, sakalı olmadığı için cüceye benzemiyor olmasıydı.

Fazla ilerlememişlerdi ki Gandalf muhteşem bir tavırla ak bir at üzerinde çıkageldi. Bilbo'nun piposu ve tütününü, birçok cep mendilini getirmişti. Böylece kafile neşe içinde yoluna devam etti; yemek için durmaları dışında tüm gün öyküler anlatıp şarkılar söyleyerek midillilerini sürdüler. Bu yemek molaları Bilbo'nun isteyeceği sıklıkta değildi, yine de serüvenin her şeye rağmen o kadar da kötü olmadığını düşünmeye başlamıştı.

Önce seçkin sakinleri, güzel yolları, bir iki hanı olan büyük, saygın bir ülkeden, hobbit topraklarından geçtiler, bazen ağır ağır işine giden bir çiftçiye ya da cüceye rastlıyorlardı. Sonra halkının garip bir şekilde konuştuğu ve Bilbo'nun hiç duymadığı şarkılar söylediği topraklara geldiler. Sonunda ta uzaklardaki, kimsenin yaşamadığı, hiç han bulunmayan ve yolların giderek kötüleştiği Issıztopraklar'a dek uzaklaştılar. Gittikçe dikleşen, ağaçlar yüzünden karanlık ve kasvetli gözüken dağlar artık uzaklarda değildi. Bazılarında sanki kötü kişiler tarafından yapılmış gibi kötülük dolu gözüken eski kaleler vardı. O gün hava berbat bir şekilde döndüğü için her şey kederli gözüküyordu. Hava o zamana dek bir Mayıs havasının, mutlu öykülerde olabileceği kadar güzel olmuştu, ama şimdi soğuk ve ıslaktı. Issıztopraklar'da uygun bir yer bulduklarında kamp kurmak zorundaydılar, ama hiç olmazsa etraf

kuru olsaydı.

"Çok yakında Haziranın geleceği düşünülürse," diye söylendi Bilbo bir çamur birikintisini geçerken diğerleri tarafından çamur içinde bırakılınca. Çay vakti geçmişti; yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyordu ve tüm gün yağmıştı zaten; başlığından gözlerine damlıyordu, pelerini sırılsıklamdı; midillisi yorgunluktan tökezleyip duruyordu; diğerlerinin de konuşmaya kalkışılmayacak kadar suratları asıktı. "Eminim yağmur kuru giysilerle yiyecek torbalarına da geçmiştir," diye düşündü Bilbo. "Hırsızlığın ve onunla ilgili her şeyin canı cehenneme! Keşke güzel kovuğumun içinde, çaydanlığım tam ıslık çalmaya başlamışken ateşin başında olsaydım!" Ama bu, son dileyişi olmayacaktı!

Cüceler hobbite aldırmadan, arkalarına bile bakmadan devam ettiler. Güneş gri bulutların ardında bir yerlerde batmış olmalıydı, çünkü içinden nehir akan o derin vadide ilerledikçe karanlık artıyordu. Rüzgâr canlandı ve nehir kıyısındaki söğütler eğilip bükülerek inildediler. Neyseki yol, karşı kıyıya, kadim bir taş köprünün üstünden geçiyordu, çünkü nehir yağmurla kabarmış, kuzeydeki tepelerden ve dağlardan aşağıya coşarak akıyordu.

Karşıya geçtiklerinde nerdeyse gece olmuştu. Rüzgâr gri bulutları dağıttı ve uçuşan parçalar arasından tepelerin üzerinde avarelik yapan ay yükseldi. Sonra durdular ve Thorin akşam yemeği hakkında bir şeyler mırıldandı ve "uyunacak kuru bir yeri nerede bulacağız?" diye sordu.

O ana dek Gandalf'ın kaybolduğunu fark etmemişlerdi. Tüm yol boyunca onlarla birlikte gelmiş, ama ne serüvene dahil olduğunu belirtmiş, ne de bir süre için eşlik ettiğini söylemişti. En çok o yemiş, en çok o konuşmuş, en çok da o gülmüştü. Ama şimdi ortalıktan yok oluvermişti!

"Üstelik tam da bir büyücünün en çok işe yarayacağı anda," diye sızlandı (düzenli, bol ve sık yemek konusunda hobbitin görüşlerini paylaşan) Dori ve Nori.

Sonunda bulundukları yere kamp kurmak zorunda olduklarına karar verdiler. Ağaçlık bir yere yöneldiler ve orada, nispeten kuru olmasına rağmen, rüzgâr yapraklardaki suları silkeliyordu, damlalar, tıp tıp tıp, işte bunlar en can sıkıcı şeylerdi. Üstelik şanssızlıkları ateşe de bulaşmış gibiydi. Rüzgâr olsun ya da olmasın cüceler hemen her yerde, her şeyden ateş yakabilirlerdi; ama o gece yapamadılar, hatta bu konuda özellikle iyi olan Oin ve Gloin bile.

Sonra midillilerden biri hiç yoktan ürküp kaçtı. Cüceler yakalayamadan nehre girdi ve yeniden dışarı çıkartılamadan ki bu arada Kili ve Fili nerdeyse boğuluyorlardı, taşıdığı tüm yük suya düşüp kayboldu. Şüphesiz yükünün çoğu yiyecekten oluşuyordu ve akşam yemeği için son derece az, kahvaltıya ise daha da az yiyecek kalmıştı.

Hepsi asık suratlarıyla, homurdana homurdana ıslak bir şekilde oracığa çökerken, Oin ve Gloin kavga ederek ateşi yakmak için uğraşmaya devam ettiler. Bilbo, kederli bir şekilde serüvenlerin sadece Mayıs güneşi altında midilli sürmek olmadığını düşündüğü anda daimi gözcüleri Balin dedi ki: "Orada bir ışık var!" Biraz uzakta, bir bölümü oldukça yoğun ağaçlıklarla kaplı bir tepe vardı. Şimdi, ağaçların karanlık yoğunluğu arasından bir ışık pırıltısı seçebiliyorlardı, ateş ya da titreşen meşaleler olabilecek, konforlu görünen kırmızımsı bir ışık.

Işığı bir süre seyrettikten sonra tartışmaya başladılar. Bazıları "hayır", bazıları "evet" diyordu. Bazıları yalnızca gidip bakmaları gerektiğini, olabilecek her şeyin azıcık kalmış akşam yemeği, daha da az kalmış bir kahvaltı ve gece boyu giyilecek ıslak giysilerden

daha iyi olduğunu söyledi.

Diğerleriyse şöyle dediler: "Buraları pek iyi bilinmiyor, dağlara da fazlasıyla yakın. Gezginler buralara nadiren uğrar. Eski haritalar kullanışsız: her şey kötüye dönüşmüş ve yol korunmasız. Burada yaşayanların çoğunun kraldan bile haberi yoktur ve yoldayken ne kadar az meraklı olunursa o kadar az belayla karşılaşılır." Bazılarıysa dedi ki: "her şeye rağmen on dört kişiyiz." Diğerleri dedi ki: "Gandalf nereye kayboldu?" Bu sözler herkes tarafından tekrarlandı. Sonra yağmur her zamankinden daha beter yağmaya, Oin ve Gloin de kavga etmeye başladı.

Sonunda ortalık yatıştı. "Her şeye rağmen bir hırsızımız var," dediler ve böylece (gerekli ve yerinde bir tedbirle) yeniden yola koyulup midillilerini ışığa doğru sürdüler. Tepeye ulaşıp ormana girdiler. Tepeyi geçtiler, ama görünürde bir ev ya da çiftliğe ulaşan düzgün bir patika olmadığı için zifiri karanlıkta ağaçların arasından geçerken oldukça fazla çıtırtı ve hışırtı çıkardılar, epey de homurdanıp söylendiler.

Birden çok uzakta olmayan ağaç gövdelerinin arasından kırmızı ışık pırıl pırıl parladı.

"Artık sıra hırsızın," dediler Bilbo'yu kastederek. "Gidip o ışık hakkında her şeyi, neden yandığını, tamamen güvenli olup olmadığını öğrenmelisin," dedi Thorin hobbite. "Şimdi ortadan kaybol. Eğer her şey yolundaysa hemen dön. İşler yolunda gitmiyorsa, becerebilirsen, dön. Dönmeyi beceremezsen iki kez peçeli baykuş, bir kez de cüce baykuş gibi öt, elimizden geleni yaparız."

Bilbo nasıl yarasa gibi uçmamışsa, baykuş gibi de ötemeyeceğini açıklayamadan gitmek zorunda kaldı. Ama ne olursa olsun hobbitler ormanda sessizce ilerleyebilirlerdi, hem de tamamen sessizce. Bununla gurur duyarlardı ve Bilbo, bütün bu "cüce patırtısı"

dediği şeyi küçümseyerek ilerledi; sanırım siz ya da ben rüzgârlı bir gecede bir süvari alayı iki adım ötemizden geçmedikçe bir şey fark edemezdik. Bilbo'ya gelince, kırmızı ışığa doğru işini öyle ciddiye alır bir tavırla ilerliyordu ki, bir gelinciğin bıyığının bile oynadığını sanmıyorum. Böylece doğal olarak kimseyi rahatsız etmeden doğruca ateşe – parıltılı bir ateşti – ulaştı. Ve gördükleri işte şunlardan ibaretti.

Kayın kütüklerinden yakılmış çok büyük bir ateşin etrafında üç çok iri kişi oturmuş uzun tahta şişlere geçirilmiş koyunları kızartıyor, parmaklarından damlayan yağlı et sularını yalıyorlardı. Çok güzel, iştah açıcı bir koku vardı. Yanlarında bir fıçı güzel bir içki vardı, onu testilerle içiyorlardı. Onlar troll'dü. Açıkça troll'düler. Hatta çok görmüş geçirmiş olmasa da Bilbo bile anlamıştı: onların büyük, sert yüzleri, irilikleri, bacaklarının şekli ve hiç de misafir odası nezaketinde olmayan dillerinden anlayabiliyordu.

"Dün koyun, bugün koyun, eğer yarın gene koyun yoksa helal ossun," dedi troll'lerden biri.

"Yeterince usun süredir biraz ossun insan eti yemedik," dedi ikincisi. "William'ın angi ceennem olası fikri yüzünden buralara geldiysek lanet olsun – üstelik iççeğimiz de azalıyo," dedi testisinden bir yudum alan William'ın dirseğini dürtükleyerek.

William ağzını tıka basa doldurdu. "Kapa aazını!" dedi diyebilir diyebilmez. "Birinin kalkıp size yemek olmak için buuda dumasını beklemezzin. Daalardan indiimizden beri bibuçuk koyun yedin? Daa ne istiyon? Artık kötü zamanla. Bööle güsel etli, şişko bi vadi koyunu için 'Sa'ol Bill' demen laazımken emde." Kızarttığı koyun butundan koca bir ısırık alıp ağzını koluna sildi.

Evet korkarım ki yalnızca tek kafaları olan troll'ler bile böyle

davranır. Bilbo tüm bunları duyunca hemen bir şeyler yapması gerektiğini düşündü. Ya sessizce dönüp, cüceleri yakınlarda orta irilikte iğrenç troll'lerin kızarmış cüce, hatta değişiklik olsun diye midilli bile denemeye niyetli olduklarına dair uyarmalı ya da birazcık güzel ve hızlı bir hırsızlık yapmalıydı. Birinci sınıf efsanevi bir hırsız bu noktada elini devlerin ceplerine daldırır – eğer becerebilirseniz bu hemen her zaman işe yarar – koyunları şişlerinden aşırır, birayı çalar ve onlar bunu fark etmeden sıvışıp giderdi. Daha pratik ve daha az mesleki gurura sahip olanlarsa, troll'ler fark etmeden her birine bir hançer saplardı. Daha sonra da gece neşe içinde geçirilebilirdi.

Bilbo bunu biliyordu. Hiç görüp yapmadığı pek çok şey hakkında okumuştu. Şimdiyse hem korkmuş hem de bezmişti; yüzlerce mil uzakta olmayı istedi, hem – bir şekilde Thorin ve Kafilesi'nin yanına eli boş dönemezdi. Böylece kuytuda durup tereddüt içinde bekledi. Troll ceplerinden bir şeyler aşırmak, duyduğu çeşitli hırsızlık yöntemleri arasında en az zor olanıymış gibiydi ve sonunda William'ın arkasındaki ağaca sessizce sokuldu.

Bert ve Tom fıçıya yöneldiler. William'sa bir içki daha almıştı. Derken Bilbo cesaretini toplayıp küçük elini William'ın koca cebine soktu. Orada, Bilbo'ya çanta kadar kocaman gelen bir kese vardı. "Hah!" diye düşündü, yeni işine ısınıp keseyi dikkatle dışarı çekerken, "bu daha başlangıç!"

Hem ne başlangıç! Troll keseleri ihbarcıdır ve bu da istisna değildi. "Ner'desin, kimsin?" diye bas.bas bağırdı cepten çıkar çıkmaz; William arkasına dönüp, Bilbo ağacın ardına savuşamadan onu boynundan yakaladı.

"Lanet, Bert, bak n'enseledim?" dedi William.

"Nedir o?" dedi diğerleri oraya gelirken.

"Bilyorsam namerdim! Nesin sen?"

"Bilbo Baggins, bir hırsı-şey-hobbit," dedi zavallı Bilbo tirtir titreyerek ve boğazlanmadan önce nasıl baykuş sesi çıkartabileceğini düşünerek.

"Bi hırsışey-hobbıt mı?" diye sordular şaşkınlıkla. Troll'lerin anlayışı biraz yavaştır ve kendilerine yeni olan her şeye şüpheyle bakarlar.

"He'neyse, bir hırsışey-hobbıtın cebimde ne işi?" dedi William.

"Onu pişirebili miyiz?" dedi Tom.

"Deneriz," dedi Bert eline bir şiş alıp.

"Bi lokmadan fazla edmez!" dedi oldukça iyi bir akşam yemeği yemiş olan William, "hele derii yüzülüp kemikler ayrılırsa hiç."

"Be'ki etrafda onun gibiler vardı ve pide, böoek falan yaparız!" dedi Bert. "Hey sen, etrafta gizlenen senden başka var mı, seni iğrenç taaşan," dedi hobbitin tüylü ayaklarına bakarak. Hobbiti ayaklarından tutup salladı.

"Evet, bir sürü," dedi Bilbo arkadaşlarını ele vermemeyi hatırlamadan önce. "Hayır hiç yok, bir tane bile," dedi hemen ardından.

"Ne demek istiyon?" dedi bu sefer de saçından yakalayıp sallayan Bert:

"Aynen söylediğimi," dedi Bilbo nefesi kesilerek. "Ve lütfen beni pişirmeyin nazik efendilerim. Ben iyi bir aşçıyımdır, piştiğimden daha iyi pişiririm, bilmem anlayabiliyor musun? Beni akşam yemeği yapmazsanız sizin için çok güzel şeyler pişiririm, size harika güzellikte bir kahvaltı hazırlarım."

"Za'alı küçü adam," dedi William. Yiyebileceğinden çok fazla yemek yemiş, bir sürü de bira içmişti. "Za'alı küçü adam! Bırak

gitsin!"

"*Bisürü* ve *hiç*'le ne dediini anlamadan olmaz," dedi Bert. "Uykumda gırtlağımın kesilmesini istemiyom. Konuşana dek ayaklarını ateşe tutun!"

"Ben almıycam," dedi William, "Ben yakaladığım halda."

"Şişko bir aptalsın William," dedi Bert, "bu akşam gene söylediğim gibi."

"Ve sen de bi hödüksün!"

"Bunu sölemeni kabullanamam Bill Huggins," dedi Bert ve yumruğunu William'ın gözüne geçirdi.

Derken müthiş bir şamata koptu. Köpekler gibi kavga etmeye, birbirlerine her türden kendilerine yakışır doğru isimleri bağıra çağıra sarf etmeye başladılar. Bert, Bilbo'yu yere düşürdüğü zaman Bilbo'da canavarların ayakları altından sıvışmaya yetecek kadar akıl ancak kalmıştı. Çok geçmeden birbirlerine kollarından düğümlendiler. Tekmeleye yumruklaya ateşin yanına yuvarlanırlarken Tom akıllarını başlarına getirmek için bir dalla kafalarına güm diye vurdu – bu onları daha da çıldırttı.

Bilbo için sıvışma zamanıydı. Ancak zavallı küçük ayağı Bert'in kocaman pençesinin altında ezilmiş, vücudunda hiç soluk kalmamıştı, başı da dönüyordu; bu yüzden bir süre orada alevlerin oluşturduğu ışık halkasının hemen dışında soluk soluğa yatakaldı.

Tam kavganın ortasında Balin çıkageldi. Cüceler gürültüleri uzaktan duymuş ve bir süre Bilbo'nun dönmesi ya da baykuş gibi ötmesi için bekledikten sonra, birer birer ve olabildiğince sessizce, ışığa doğru süzülmeye başlamışlardı. Çok geçmeden Tom, alevlerin aydınlattığı Balin'i görüp korkunç bir uluma çıkardı. Troll'ler cüce görmekten (hele pişmemişse) nefret eder. Bert ve Bill de kavgayı aniden bırakıp "Bi torba, Tom, çabuk!" diye bağırdılar. Tüm

TROLLER

bu karmaşa içinde Bilbo'nun nerede olduğunu merak eden Balin ne olup bittiğini öğrenemeden kafasına bir torba geçti ve yere düştü.

"Ya daha çok gelcek va," dedi Tom, "yada tamamen yanlış anladım. Bisürü ve hiç, hiç hırsışey-hobbıt yok, ama cücelerden bisürü va. Dedii bu!"

"Galba haklısın," dedi Bert, "eniyisi ışıktan çekilelim."

Ve öyle yaptılar. Koyunları ve diğer ganimetlerini taşımak için kullandıkları torba ellerinde, karanlıkta beklediler. Ve cüceler teker teker gelip, ateşe, dökülüp saçılmış testilere, dişlenmiş koyunlara şaşkınlıkla bakarken, sürpriz, plap! Kafalarına iğrenç kokulu bir torba geçip yakalandılar. Az sonra Dwalin, Balin'in yanında, Fili ve Kili birlikte, Dori, Nori ve Ori bir yığın halinde ve Oin, Gloin, Bifur, Bofur ve Bombur da ateşin yanında istiflenmiş rahatsızca yatıyorlardı.

"Bu onlara günlerini gösterir!" dedi Tom, Bifur'la Bofur genelde cüceler köşeye sıkıştırıldığı zaman yaptıkları gibi delice savaştıkları ve epeyce sorun yarattıkları için.

En son Thorin geldi – o habersiz yakalanmadı. Kötülüğe hazırlıklı gelmişti, işlerin iyi gitmediğini anlamak için arkadaşlarının bacaklarının torbalardan çıktığını görmesi gerekmiyordu. Biraz ötede uzakta karanlıkta dikilip, "Nedir tüm bu bela? Kim benim insanlarımı torbalara koymuş böyle?" dedi.

"Troll'ler!" dedi Bilbo. Onu tamamen unutmuşlardı. "Çalılıkların arasında, ellerinde torbaları saklanıyorlar," dedi.

"Ya! Sahi mi?" dedi Thorin. Troll'ler onu yakalayamadan ateşe doğru sıçradı. Bir ucu yanan koca bir dal kaptı. Bert kaçamadan dalın yanan ucunu gözüne yedi. Bu onu bir süre çarpışmadan uzak tuttu. Bilbo'ysa yapabileceğinin en iyisini yaptı. Tom'un bacağını

yakaladı – elbette ne kadar iyi yakalayabilirse, çünkü bacak küçük bir ağaç kütüğü kadar kalındı. Tom, Thorin'in yüzüne kıvılcımları tekmelerken döne döne çalıların üzerine düştü.

Tom'un dişlerine bir dal çarptı ve ön dişlerinden birinin düşmesine neden oldu. Size bunun onu uluttuğunu söyleyebilirim. Ama tam o sırada William arkadan gelerek Thorin'in kafasından ayaklarına dek bir torba geçirdi. Böylece kavga sona erdi. Şimdi hepsi harika bir salamura olmuşlardı: Tümü torbalara geçirilmişlerdi; üç kızgın troll (ikisi unutamayacakları yanık ve eziklerle) oturmuş ve onları yavaşça kebap mı yapmaları yoksa kıyma haline getirip kavurmaları mı ya da yalnızca jöle yapmak için birer birer üzerlerine oturup ezmeleri mi gerektiğini tartışıyorlardı. Bilbo, derisi soyulmuş, elbiseleri yırtılmış, bir çalının ardında oturuyor, duyarlar korkusuyla hareket etmeye cesaret bile edemiyordu.

İşte tam bu anda Gandalf döndü. Ama kimse onu fark etmedi. Troll'ler de, cüceleri şimdi kebap yapıp, sonra da yemeye karar vermişlerdi – bu Bert'in fikriydi, uzun tartışmalardan sonra hepsi bunu kabul etmişlerdi.

"Onları şindi kızartmak iç. iyi olmaz. Bütün gece süre!" dedi bir ses. Bert, William'ın konuştuğunu sandı.

"Tartışmağı gene başlama Bill," dedi, "Yoksa geçekten bütün gece *sürecek*."

"Kim tartışıyo" dedi konuşanın Bert olduğunu sanan William.

"Sen," dedi Bert.

"Sen bi yalancısın," dedi William ve tüm tartışma yeni baştan başladı. Sonunda cüceleri kıyma yapıp kaynatmaya karar verdiler. Büyük, kara bir kazan alıp bıçaklarını çıkarttılar.

"Kaynatma hiçde iyi o'maz, suyumuz yok, kuyu da ço' uzak,"

dedi bir ses. Bert ve William sesin Tom'a ait olduğunu sandılar.

"Kes sesi!" dediler, "Yoksa bu işi hiç tamamlayamayacaz. Eğer bi laf da'a edersen suyu gidip sen alacan."

"Sen sesini kes!" dedi sesin William'ın olduğunu sanan Tom "Senden başka kim tartışıyo, bilmek isterim."

"Sen bi mankafasın," dedi William.

"Mankafa sensin!" dedi Tom.

Ve tartışma sil baştan başlayıp eskisinden de hararetli bir şekilde devam etti, ta ki sonunda torbaların üzerine birer birer oturup önce cüceleri ezip ve sonra da kaynatmaya karar verene dek.

"Önce kimin üstüne oturacaz?" dedi ses.

"En iyisi önce sonuncunun üstüne oturalım," dedi gözü Thorin tarafından incitilmiş olan Bert. Tom'un konuştuğunu düşünüyordu.

"Kend'kendine konuşma," dedi Tom. "Ama sonuncunun üstüne oturmak istiyosan git otu. Hangisi?"

"Sarı çoraplı olan," dedi Bert.

"Saçma, gri çoraplı," dedi William'inkine benzer bir ses.

"Ben sarı oldu'una dikkat ettim," dedi Bert.

"Sarıydı," dedi William.

"Peki neye gri dedin?" dedi Bert.

"Ben öyle bişey demedim. Tom söyledi."

"Kesinlikle ben diğildim," dedi Tom, "sendin."

"İkiye bi, bu yüzden ağzını kapa!" dedi Bert.

"Sen kimle konuştuğunu sanıyon?" dedi William.

"Tamam artık kes!" dediler Tom ve Bert bir arada. "Gece ilerliyo ve şafak erken sökçek. Hadi artık başlayalım."

"Şafak hepinizi alsın ve sizi taş yapsın," dedi William'ınkine benzer bir ses. Ama onun sesi değildi. Çünkü tam o sırada tepenin üzerinden bir ışık çıkageldi ve dalları da bir çıtırtı sardı. William hiç konuşmadı, çünkü öne eğildiğinde taş kesilip kalmıştı. Bert ve Tom da ona bakarlarken kaya gibi hareketsizleşmişlerdi. Ve orada, tüneyen kuşlar dışında tek başlarına, güneşin altında kaldılar; çünkü troll'ler sizin de büyük olasılıkla bildiğiniz gibi, şafaktan önce yeraltına girmek zorundadırlar, yoksa yapıldıkları dağ hamuruna dönüşürler ve bir daha kıpırdayamazlar. İşte Bert, Tom ve William'ın başına gelen de buydu.

"Mükemmel!" dedi Gandalf bir ağacın arkasından çıkıp Bilbo'nun dikenli çalıdan aşağı inmesine yardım ederken. Birden Bilbo her şeyi anladı. Güneş doğup troll'lerin sonunun gelmesini sağlayana dek dalaşıp kavga etmelerini sağlayan büyücünün sesiydi.

Yapılması gereken iş, derhal torbaların ağızlarını açmak ve cüceleri dışarı çıkarmaktı. Boğulmak üzereydiler ve buna canları çok sıkılmıştı. Torbaların içinde öylece yatıp troll'lerin kendilerini kızartmaları, ezmeleri ve doğramaları hakkındaki düşüncelerini dinlemek hiç eğlenceli değildi. İçleri iyice rahat etmeden önce başına neler geldiğinin öyküsünü Bilbo'dan baştan sona iki kez dinlediler.

"Aşırma ve çalma alıştırması yapmak için aptalca bir zaman," dedi Bombur. "Hem de istediğimiz yalnızca ateş ve yiyecekken!"

"Bunlar o adamlardan çarpışmadan alabileceğiniz bir şey değildi," dedi Gandalf. "Neyse, şimdi vakit kaybediyorsunuz. Troll'lerin yakınlarda bir yerde güneşten saklanmak için bir mağaraları ya da inleri olması gerektiğinin farkında değil misiniz? Gidip içine bir göz atmalıyız!"

Etrafı araştırdıktan sonra troll'lerin ağaçların içine doğru giden taş botlarının izlerini buldular. İzler tepenin yukarısına, çalılıklar

arasına gizlenmiş, büyük taş bir mağara kapısı bulana dek sürdü. Hepsi itelediği ve bu arada Gandalf da çeşitli büyüler denediği halde kapıyı açamadılar.

Tam yorgun düşüp acıkmaya başladıklarında, "Bu işe yarar mı?" dedi Bilbo. "Troll'lerin kavga ettikleri yerde buldum," diye ekledi. William'ın kuşkusuz minicik ve gizli olduğunu düşündüğü kocaman bir anahtar uzattı. Şans eseri, taşa dönüşmeden cebinden düşmüş olmalıydı.

"Ne halt etmeye bundan daha önce bahsetmedin?" diye bağırdılar. Gandalf anahtarı kapıp anahtar deliğine soktu. Sonra taş kapı hızlı bir itmeyle ardına dek açıldı, hepsi içeri girdi. Yerde kemikler, havada iğrenç bir koku vardı; oldukça fazla miktarda yiyecek, raflara ve bir köşedeki pirinç düğmeler ve altın paralarla dolu kazanlardan oluşan dağınık ganimetlerin arasına rastgele atılmıştı. Duvarlarda asılı bir sürü giysi vardı – bu giysiler troll'ler için öyle küçüktü ki korkarım kurbanlarının giysileriydi – ve aralarında bazı değişik cins, biçim ve büyüklüklerde kılıçlar vardı. Özellikle iki kılıç, güzel kınları ve mücevher kakmalı kabzalarıyla cücelerin gözlerine çarpmıştı.

Gandalf ve Thorin bu kılıçları aldılar, Bilbo da deri kılıflı bir bıçak kaptı. Bu bir troll için ancak küçük bir cep çakısı olabilirdi, ama hobbit için neredeyse ufak bir kılıçtı.

"Bunlar iyi kılıçlara benziyorlar," dedi büyücü, kılıçların yarısını kınlarından çıkartıp merakla inceleyerek. "Herhangi bir troll ya da günümüzde buralarda yaşayan bir demirci tarafından yapılmamış; ama üzerlerindeki Rünleri anlayabilirsek daha çok şey öğrenebiliriz.

"Bu korkunç kokudan kurtulup dışarı çıkalım," dedi Fili. Bunun üzerine para kazanlarını, el değmemiş ve yenilebilecek gibi

duran yiyecekleri, hâlâ dolu olan bir fıçı birayı dışarı çıkarttılar. O sırada çok aç oldukları ve canları kahvaltı yapmak istediği için troll'lerin erzak depolarından elde ettikleri şeylere burun kıvırmadılar. Kendi erzakları oldukça sınırlıydı. Şimdiyse ekmek, peynir, bol miktarda bira ve közde kızartmak için biraz jambonları olmuştu.

Uykuya daldılar, çünkü geceyi berbat bir şekilde geçirmişlerdi ve akşam üstüne dek de başka bir şey yapmadılar. Sonra midillilerini getirdiler ve kazanlarca altını taşıyıp, nehrin kıyısındaki yoldan çok uzak olmayan gizli bir yere gömdüler. Geri dönüp hazineyi dışarı çıkartma olasılıklarına karşı da üstüne bir sürü tılsım yerleştirdiler. Bu iş bittiğinde yeniden Doğu'ya giden patikada yola koyuldular.

"İzin verirsen, nereye gittiğini sorabilir miyim?" dedi Thorin Gandalf'a, at sürerlerken.

"İleriye bir göz atmaya," dedi o da.

"Peki seni tam vaktinde ne geri getirdi?"

"Geriye bir göz atmak gerekliliği," dedi o da.

"Elbette öyle!" dedi Thorin "yalnız biraz daha açık olabilir misin?"

"İlerlediğimiz yolda casusluğa çıktım. Çok yakında giderek daha tehlikeli ve zor bir hale gelecek. Ayrıca küçük erzak kumanyamızı yenileyebileceğimiz konusunda da endişeliydim. Bununla beraber çok uzağa gitmemiştim ki Yarmavadi'den iki arkadaşıma rastladım."

"Orası neresi?" dedi Bilbo.

"Sözümü kesme!" dedi Gandalf. "Birkaç güne dek oraya varacaksınız, eğer şansımız yardım ederse her şeyi öğrenirsiniz. Söylediğim gibi Elrond'un halkından iki kişiye rastladım. Troll'lerin

korkusu yüzünden acele ediyorlardı. Üç troll'ün dağlardan indiğini ve yolun yakınında ormana yerleştiğini onlar bana söyledi. Troll'ler herkesi korkutup civardan uzaklaştırmışlar, yabancılara pusu kuruyorlarmış.

"Daha sonra geri istendiğim duygusuna kapıldım. Geriye göz attığım zaman da uzakta bir ateş görüp yöneldim. Sonrasını biliyorsunuz. Lütfen gelecek sefere daha dikkatli olun, yoksa hiçbir yere ulaşamayacağız."

"Teşekkürler!" dedi Thorin.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KISA BİR MOLA

Hava yeniden açıldığı halde o gün ne şarkı söylediler ne de öyküler anlattılar; ne ertesi gün, ne de sonraki gün. Tehlikenin fazla uzakta olmadığını sezmeye başlamışlardı. Yıldızların altında kamp kurdular ve artık atlarının onlardan daha fazla yiyeceği olmuştu; çünkü etrafta bol miktarda çimen vardı, ama troll'lerden aldıklarını hesaba katsak bile çantalarında yiyecek fazla bir şeyleri kalmamıştı. Bir sabah bir nehrin köpük ve taş sesleriyle dolu geniş ve sığ bir yerinden karşıya geçtiler. Diğer kıyı dik ve kaygandı. Midillilerini sürerek en tepeye ulaştıklarında büyük dağlara iyice yaklaştıklarını fark ettiler. Daha şimdiden en yakındaki dağın eteklerine yalnızca bir günlük yol kalmış gibi görünüyordu. Dağların kahverengi eteklerinde gün ışığı lekeleri vardı ve karlı zirveler ışıldasa da karanlık ve kasvetli görünüyorlardı.

"Dağ, *bu* mu?" diye ciddi bir ses tonuyla sordu Bilbo, gözleri faltaşı gibi açılmış bakmaktayken. Daha önce asla bu denli büyük bir şey görmemişti.

"Tabii ki hayır!" dedi Balin. "Bunlar sadece Puslu Dağlar'ın başlangıcı. Bu dağların ardındaki Yabaneller'e ulaşabilmek için ya içlerinden ya üstlerinden ya da bir şekilde altlarından geçmeliyiz. Tabii bu da önümüzdeki dağların diğer eteğinden başlayıp Doğu'da, Smaug'un hazinemizin üstünde yattığı Yalnız Dağ'a kadar uzanan koskoca bir yol demektir."

"Yaa!" dedi Bilbo, kendini o güne dek hatırlayabildiğinden

çok daha yorgun hissetti. Bir kez daha hobbit kovuğunu, en sevdiği odasında ateşin önünde duran rahat koltuğunu, çaydanlığının suyun ısındığını haber veren ıslığını düşündü. Tabii bu son düşünüşü olmayacaktı!

Şimdi Gandalf hepsinin önüne geçmişti. "Yolu kaybedersek bu sonumuz olur," dedi. "Bize ilk önce yiyecek *ve* güvenliği sağlanmış bir mola gerekiyor – ayrıca Puslu Dağlar'a doğru yoldan tırmanmak gerekir, yoksa kaybolur ve geri dönüp her şeye yeniden başlamak zorunda kalırsınız, tabii geri dönebilirseniz."

Cüceler, Gandalf'a ne yöne ilerlediğini sordular. O da şöyle yanıtladı: "Bazılarınızın da bildiği gibi Yaban'ın en kıyısına ulaştık. Önümüzde bir yerlerde Elrond'un Son Sıcak Yuva'da yaşadığı harikulade Yarmavadi gizli. Arkadaşlarımla haber yolladığım için bekleniyoruz."

Bu haber güzel ve rahatlatıcı geldi, ama daha oraya varamamışlardı ve Son Sıcak Yuva'yı, Dağlar'ın batısında bulmak sanıldığı kadar kolay değildi. Önlerindeki toprağı bölen ne bir ağaç, ne bir vadi, ne de bir tepe varmış gibi görünüyordu; sadece en yakındaki dağın eteklerine doğru yavaş yavaş tırmanan ve ucu görünmeyen bir yokuş, yer yer su bulunabileceğini gösteren yosun ve çimen yeşili parçalar barındıran süpürge otu ve ufalanmış kaya renginde geniş bir toprak.

Sabah geçti, öğleden sonra oldu; ama bütün bu sessiz ıssızlıkta herhangi bir yerleşim izi yoktu. Artık, evin, kendileri ve dağlar arasında herhangi bir yere gizlenmiş olabileceğini anladıkları için endişeleri artıyordu. Birdenbire önlerine çıkıveren dik yamaçlı dar vadilere ulaştılar, aşağıya bakıp altlarında ağaçlar ve dipte akan bir su görünce şaşırdılar. Üzerlerinden nerdeyse atlayabilecekleri sel

sularının oluşturduğu küçük dereler vardı, ama dereler küçük şelalelerle iyice derinleşmişlerdi. Kimsenin üzerinden sıçrayamayacağı ya da tırmanamayacağı derinlikte karanlık koyaklar vardı. Uzun ve parlak çiçekleriyle bakılmaya değer hoş yeşiller içeren bazı bataklıklar vardı; ancak sırtında bir yükle bataklıklara giren bir midilli bir daha asla çıkamazdı.

Aslında ırmağın şığ yerinden dağlara uzanan topraklar tahmin edebileceğinizden çok daha genişti. Bilbo hayrete düşmüştü. İlerledikleri patikanın üzeri bazıları küçük, diğerleri ise yarı yarıya yosun ya da süpürge otu kaplanmış beyaz taşlarla işaretlenmişti. Yolunu oldukça iyi bilir gibi gözüken Gandalf'ın kılavuzluğu altında bile olsa, yolu takip etmek oldukça güç bir işti.

Gandalf taşları ararken sakalı ve başı bir o yana bir bu yana sallanıp duruyor, cüceler de onun peşinden ilerliyordu, ama gün tükenmeye başladığında arayışın sonuna pek de yaklaşamamışlardı. Çay vakti çoktan geçmişti ve görünüşe bakılırsa birazdan yemek vaktinin de başına aynı şey gelecekti. Ortalıkta pervaneler uçuşuyordu ve ay daha doğmadığı için hava iyice kararmıştı. Bilbo'nun midillisi köklere ve taşlara takılıp tökezlemeye başladı. Dik bir yamacın dibine doğru öylesine hızlı indiler ki Gandalf'ın atı neredeyse yamaçtan aşağıya düşecekti.

"Sonunda bulduk!" diye bağırdı Gandalf, diğerleri onun etrafına toplanıp kenardan aşağıya baktılar. Taa aşağılarda bir vadi gördüler. Dibinde kayalık yatağında akan suyun sesini duyabiliyorlardı; ağaçların kokusu havayı sarmıştı ve suyun vadiye bakan yakasında bir ışık vardı.

Bilbo, gizli Yarmavadi'ye giden dik, zikzaklı yolu alacakaranlıkta tökezleyerek ve kayarak inişlerini hiç unutmadı. Aşağıya doğru indikçe hava ısındı, çamların kokusu Bilbo'yu uyuşturup

uykusunu getirdi. Arada bir kafası öne eğiliyor, düşecek gibi oluyor ya da kafasını midillinin boynuna çarpıp duruyordu. Aşağıya indikçe ruhları hafifledi. Ağaçlar kayına ve meşeye dönüştü, alacakaranlıkta huzur verici bir duygu vardı. Sonunda suyun kıyılarından çok yüksekte olmayan ağaçsız bir alana ulaştıklarında son yeşil de çimenden solup gitmişti sanki.

"Hımmm! burası elf kokuyor!" diye düşündü Bilbo ve yıldızlara baktı. Mavi renkte pırıl pırıl ışıldıyorlardı. O anda ağaçların arasından kahkahaya benzer bir şarkı tufanı yükseldi:

Hey! Ne yapıyorsunuz,
Ve nereye gidiyorsunuz?
Nallanmak istiyor midillileriniz!
Akıyor işte nehrimiz!
Hey! tra la la la la-li
işte aşağıdaki vadi!

Hey! Ne arıyorsunuz,
Ve nereye ilerliyorsunuz?
Tütüyor odun ve çalılarımız,
Pişiyor işte lavaşlarımız!
Hey! tril lil lil lolli
vadi çok keyifli,
ha! ha!

Hey! Nereye gidiyorsunuz,
Sallanıp dururken sakallarınız?
Bilmiyoruz, bilmiyoruz
Neden gelmiş Bay Baggins,

Ve de Balin ve Dwalin
taa vadiye aşağıya
Haziran'da
ha! ha!

Hey! Kalacak mısınız,
Yoksa kaçacak mısınız?
Kaybediyor yollarını midillileriniz!
Ölüyor gün ışığı fark edin artık siz!
Kaçmak çılgınca olacaktır
Kalmak keyifli bulunacaktır
Dinleyin, kulak verin ve
Karanlığın sonu gelince,
işte türkümüz
ha! ha!

Böylece ağaçlar arasında kahkahalar atıp şarkılar söylediler; ve bu şarkıyı oldukça saçma buldunuz sanırım. Buna aldırmazlar bile; eğer onlara saçma olduğunu söyleseniz sadece daha da gülerler. Onlar elflerdi şüphesiz. Çok geçmeden karanlık çöktükçe Bilbo'ya görünmeye başladılar. Bilbo elflerle çok az karşılaştığı halde onları severdi, ama biraz da korkardı. Cücelerse onlarla pek iyi geçinemezlerdi. Hatta Thorin ve kafilesi gibi terbiyeli cüceler dahi onların aptal (ki bu düşünülebilecek en aptalca şeydir) olduklarını düşünür ya da onlardan rahatsız olurlardı. Bazı elfler de cücelerle, özellikle de sakallarıyla alay edip gülerdi.

"Hey, hey!" dedi bir ses. "Bakın bakın! Hobbit Bilbo bir midilli üstünde, aman Tanrım! Çok hoş, değil mi?"

"Şaşırtıcı bir mucize!"

Ve demin tamamını aktardığım kadar komik başka bir şarkıya başladılar. Sonunda, uzun boylu, genç bir elf ağaçlar arasından çıkıp eğilerek Gandalf ve Thorin'i selamladı.

"Vadiye hoşgeldiniz!" dedi.

"Teşekkür ederiz!" dedi Thorin biraz hırçınca; ama Gandalf çoktan atından inip elflere katılmıştı, neşeli neşeli sohbet ediyorlardı.

"Yolunuzdan birazcık sapmışsınız," dedi bir elf: "Tabii suyun karşı kıyısındaki yolun ilerisindeki eve gidiyorsanız. Size doğru yolu gösteririz, ama en iyisi köprüyü geçene dek yürüyün. Biraz bizimle kalıp şarkı söyleyecek misiniz, yoksa hemen devam mı edeceksiniz? Akşam yemeği orada hazırlanıyor. Yemek için yakılan odun ateşlerinin kokusunu duyabiliyorum."

Bir süre dinlenmek yorgun olduğu için Bilbo'nun hoşuna giderdi. Haziranda, yıldızların altında elf dilinde şarkılar söylemek kaçırılacak bir şey değildi, hele böyle şeylere önem veriyorsanız. Üstelik daha önce tanımadığı halde, ismini ve hakkındaki her şeyi bilen bu insanlarla kalıp başbaşa biraz laflamak isterdi. Onların serüveni hakkındaki düşüncelerinin ilginç olabileceğini düşündü. Elfler çok şey bilen, haberlere meraklı kimselerdir. Bu topraklardaki halkların arasında neler olup bittiğini suyun akışı kadar hızlı öğrenirler, hatta daha da hızlı.

Ama cücelerin tümü mümkün olduğunca çabuk akşam yemeği istiyorlardı ve burada kalamayacaklardı. Midillilerini sürerek yola devam ettiler, ta ki güzel bir patikaya ve sonunda nehrin kıyısına gelene dek. Nehir, güneşin gün boyu tepelerdeki karlarda parıldadığı yaz akşamlarında dağ akıntılarının aktığı gibi hızlı ve gürültülü akıyordu. Suyun üzerinde korkuluksuz, ancak bir midillinin

YARMAVADİ

rahatça yürüyebileceği kadar dar, taş bir köprü vardı; birer birer, yavaş ve dikkatlice, her biri midillilerini yularından çekerek geçmek zorunda kaldılar. Elfler kıyıya parlak fenerler taşıyıp kafile karşı tarafa geçerken neşeli şarkılar söylediler.

"Sakın sakalını köpüğe batırma, baba!" diye bağırdılar nerdeyse elleri ve dizleri üzerine çökmüş Thorin'e. "Sulamadan da yeterince uzun."

"Dikkat edin Bilbo, tüm pastaları yemesin!" diye bağırdılar. "Anahtar deliğinden geçebilmek için şimdi bile çok şişman!"

"Susun, susun! İyi Halk! Ve iyi geceler!" dedi en son gelen Gandalf. "Vadilerin kulakları vardır ve bazı elflerin çeneleri biraz fazla çalışıyor. Haydi iyi geceler!"

Böylece hepsi Son Sıcak Yuva'ya vardılar ve evin kapılarını ardına dek açık buldular.

Bu aslında garip bir şey, ama sahip olunan güzel şeyler, geçirilen güzel günler hemen anlatılır biter, dinlemesi pek keyifli olmaz; ama rahatsız edici, soluk kesici ve tüyler ürpertici şeyler güzel öykülere dönüşür ve her zaman anlatılıp durur. O mükemmel evde çok uzun bir süre, en az on dört gün kaldılar ve ayrılmak çok güç geldi. Bilbo o evde – bir büyünün onu beladan uzağa, evine, hobbit kovuğuna götürmesini umduğu halde – memnuniyetle sonsuza dek kalabilirdi. Yine de burada kalışları hakkında anlatılacak pek az şey vardı.

Evin efendisi bir Elf Dostuydu – şu ataları Tarih'in başlangıcından öteye, goblinlerin elfler ve Kuzey'deki ilk insanlarla olan savaşlarından önceki garip öykülere karışmış olanlardan biriydi. Öykümüzün geçtiği zamanlarda, ataları hem Kuzey'in kahramanları hem de elfler olan birileri hâlâ vardı ve evin efendisi Elrond da onların reisiydi.

Yüzü bir elf efendisinin yüzü kadar soylu ve dürüst, bir savaşçı kadar güçlü, bir büyücü kadar bilge, cücelerin kralı kadar saygıdeğer ve yaz kadar nazikti. Birçok öyküde adı geçmesine rağmen, Bilbo'nun muhteşem serüveninin öyküsündeki rolü küçük, ama eğer sonuna ulaşabilirsek sizin de göreceğiniz gibi önemliydi. Eğer yemeyi, uykuyu, çalışmayı, öyküler anlatmayı, şarkı söylemeyi ya da en iyisi yalnızca oturup düşünmeyi veya tümünün hoş bir karışımını seviyorsanız, evi bunlar için mükemmeldi. Kötü şeyler o vadiye uğramazdı.

Keşke sizlere o evde dinledikleri öykülerden birkaçını ya da bir iki şarkıyı anlatmaya zamanım olsaydı. Orada hepsi, hatta midilliler bile, birkaç gün içinde kendilerine geldiler ve güçlendiler. Yaraları, ruhsal yapıları ve umutları kadar giysileri de onarıldı. Çantaları yiyeceklerle, ağırlığı hafif ama onları dağ geçitlerinden geçirmeye yetecek güçte erzakla dolduruldu. Tasarıları çok iyi tavsiyelerle geliştirildi. Böylece vakit Yazortası Arifesi'ne geldi. Yazortası sabahı, günün ilk ışıklarıyla yola koyulmak zorundaydılar.

Elrond her türden rünü çok iyi bilirdi. O gün troll ininden aldıkları kılıçlara baktı ve dedi ki: "Bunlar troll yapımı değil. Bunlar eski, benim akrabalarım olan Batı'nın Yüce Elfleri'ne ait çok eski kılıçlar. Goblin savaşları için Gondolin'de yapılmışlardı. Ejderler ve goblinler o şehri uzun çağlar önce yok ettikleri için bir ejder hazinesinden ya da bir goblin yağmasından kalma olmalı. Thorin, bu rünler, Orcrist, yani kadim Gondolin dilinde, Goblin-öldürücü demektir; çok ünlü bir kılıçtır. Gandalf, bu, Gondolin kralının bir zamanlar taşıdığı Glamdring, yani Düşman-topuzu. Onlara iyi bakın!"

"Troll'lerin onları ne zaman ele geçirdiklerini merak ediyorum," dedi kılıcına yeni bir ilgiyle bakan Thorin.

"Bilemem," dedi Elrond, "ama sizin troll'lerin başka yağmacıları yağmaladığı veya eskinin dağlarındaki bir kovukta eski soygunların kalıntılarına rastlamış oldukları söylenebilir. Moria madenlerindeki terk edilmiş mağaralarda, cüce ve goblin savaşlarından kalma unutulmuş hazineler bulunduğunu duymuştum."

Thorin bu sözleri uzun uzun düşündü. "Bu kılıcı onurla taşıyacağım," dedi. "Yakında yeniden goblinleri öldürür umarım!"

"Dağlarda yerine getirilmesi çok olası bir dilek!" dedi Elrond. "Ama şimdi bana haritanızı gösterin!"

Haritayı alıp uzun uzun baktı, başını salladı. Cüceleri ve onların altına duydukları aşkı pek onaylamasa da, ejderlerden ve onların zalim kötülüklerinden nefret ederdi. Vadi kentini ve neşeli çanlarının yıkılmasını, Akan Nehir'in yakılmış kıyılarını hatırlayarak kederlendi. Ay geniş, gümüş bir hilal gibi parlıyordu. Haritayı yukarı tuttu ve beyaz ışık içinden parıldayarak geçti. "Bu da nesi?" dedi. "Burada, 'kapı beş ayak yüksekliğinde ve üç kişi genişliğindedir' diyen normal rünlerin yanında ay-harfleri de var."

"Ay-harfleri nedir?" diye sordu hobbit heyecanla. Size daha önce de söylediğim gibi haritaları, aynı zamanda rünleri, harfleri ve hileli yazıları severdi; kendisi yazdığında örümcek gibi incecik yazdığı halde severdi.

"Ay-harfleri de ründür, ama onları göremezsin," dedi Elrond, "tabii onlara doğrudan bakarsan. Yalnızca ay arkalarından ışıdığı zaman görülebilirler ve dahası gizlenmişlerdir, okunabilmeleri için ay, yazıldıkları gün, mevsim ve şekilde olmalıdır. Arkadaşlarının da sana anlatabileceği gibi bu yazıyı cüceler keşfedip gümüş kalemlerle yazdılar. Bu yazı, uzun süre önce ayın hilal olduğu bir yazortası arifesinde yazılmış olmalı."

"Ne diyor?" dedi Gandalf ve Thorin beraberce, belki de bunu

ilk Elrond'un fark etmesine biraz bozularak; oysa bunun için daha önce şansları olmuştu, Tanrı bilir böyle bir şans bir daha ne zaman olurdu.

"Ardıçkuşu gagalarken gri taşın yanında dur," diye okudu Elrond, "ve batan güneş, Durin Günü'nün son ışığıyla anahtar deliğinde parlayacak."

"Durin, Durin!" dedi Thorin, "O, en eski Cüce ırkının, Uzunsakallıların, babalarının babasıydı ve benim ilk atamdı: onun soyundan geliyorum."

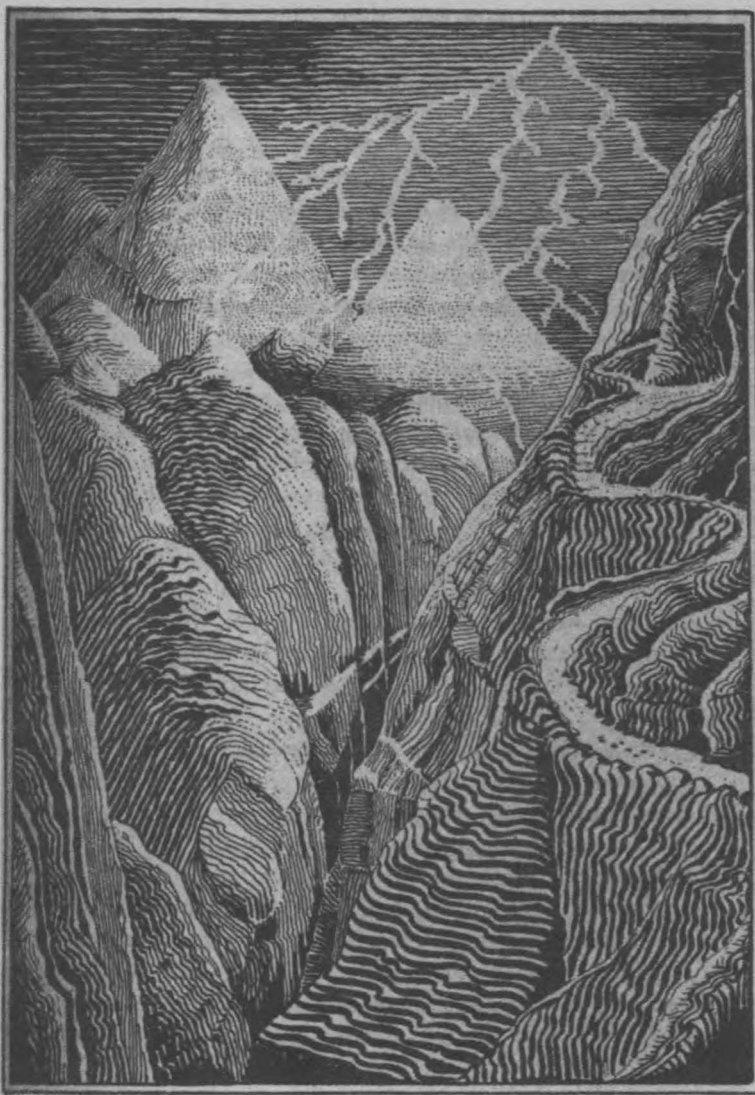
"Peki ya Durin Günü nedir?" diye sordu Elrond.

"Cücelerin Yeni Yılı'nın ilk günü," dedi Thorin, "herkesin bilmesi gerektiği gibi Kış'ın eşiğindeki Güz'ün son Ay'ının ilk günüdür. Biz hâlâ, Güz'ün son ay ve güneşinin gökyüzünde bir arada olduğu güne Durin Günü deriz. Ama bu bize pek yardımcı olmayacak, çünkü korkarım, bugünlerde o anın tekrar ne zaman geleceğini tahmin etmek becerilerimizi aşıyor."

"Bununla sonra ilgileniriz," dedi Gandalf. "Başka bir şey yazıyor mu?"

"Bu ayın ışığıyla başka bir şey görünmüyor," dedi Elrond ve haritayı Thorin'e verdi; sonra hepsi su kıyısına, elflerin yazortası arifesi için dans edip şarkı söyleyişlerini izlemeye gittiler.

Ertesi sabah ancak düşlerde görülecek kadar berrak ve güzel bir yazortası sabahıydı: gökyüzü mavi ve bulutsuzdu, güneş suyun üstünde dans ediyordu. Artık yürekleri daha fazla bir serüvene hazırlanmış ve Puslu Dağlar'ın ötesindeki diyarlara ulaşmak için gereken bilgilerle donanmış olarak, elveda şarkıları arasında keyifli bir hızda yola koyuldular.

DAĞ YOLU

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TEPENİN ÜSTÜNDE, TEPENİN DİBİNDE

O dağlara tırmanan birçok patika, dağlarda da birçok geçit vardı. Ama patikaların çoğu ya hiçbir yere gitmeyen ya da gittikçe kötüleşen tuzaklardı; geçitlerin çoğuysa kötü yaratıklar ve tüyler ürpertici tehlikelerle doluydu. Elrond'un akıllı tavsiyelerinden, Gandalf'ın bilgisinden ve belleğinden yardım alan topluluk doğru geçite giden patikayı seçti.

Vadiden tırmanarak yukarıya çıkıp Son Sıcak Yuva'yı millerce geride bıraktıktan günler sonra bile, hâlâ yukarıya, daha yukarıya doğru ilerliyorlardı. Bu zorlu ve tehlikeli bir yoldu, tuzak dolu, ıssız ve uzundu. Şimdi arkalarında bıraktıkları toprakları gerilerde, taa aşağılarda görebiliyorlardı. Batı'da, uzakta, her şeyin mavi ve belirsiz gözüktüğü çok uzaklarda bir yerde, Bilbo, küçük hobbit kovuğunun, rahat ve güvenli ülkesinin bulunduğunu biliyordu. Ürperdi. Burada keskin bir soğuk vardı, rüzgâr kayaların arasından uğuldayarak esiyordu. Arada sırada öğlen güneşinin karı ısıtmasıyla yerlerinden oynayan kayalar dağın yamaçlarından hızla aşağı kayıyor, (şans eseri) yanlarından ya da kafalarının üzerinden (ki bu tehlikeliydi) geçiyordu. Gecelerse rahatsız ve soğuktu, şarkı söylemeye ya da yüksek sesle konuşmaya cesaret edemiyorlardı, çünkü seslerinin yankıları tekin değildi ve sessizlik bozulmaktan – elbette, suyun gürültüsü, rüzgârın uğultusu ve kayaların çıtırtıları dışındaki seslerle – hoşlanacağa benzemiyordu.

"Aşağılarda yaz geliyor," diye düşündü Bilbo, "hasat ve piknikler sürüyor. Biz bu hızla daha dağın öbür yanından aşağı inmeye başlamadan onlar ekin biçmeye ve böğürtlen toplamaya başlayacaklar." Ve diğerleri de, yazortası sabahının coşkulu umuduyla Elrond'a hoşça kal derken, dağlardaki geçitten ve önlerindeki toprakları hızla geçmekten neşeyle bahsettikleri halde, şimdi nerdeyse aynı kasvetli düşünceleri paylaşıyorlardı. Yalnız Dağ'daki gizli kapıya, belki de Güzün ilk ayında ulaşacaklarını düşünmüş – "ve belki bu Durin Günü'nde olur" demişlerdi. Sadece Gandalf kafasını sallayıp hiçbir şey söylememişti. Cüceler o yoldan uzun yıllardır geçmemişti, ama Gandalf geçmişti ve ejderlerin insanları bu topraklardan sürmesinden ve Moria Madenleri savaşının ardından goblinlerin gizlice yayılmalarından sonra Yaban'da kötülük ve tehlikelerin nasıl ortaya çıkıp çoğaldığını biliyordu. Yaban'ın sınırında tehlikeli serüvenlerin içindeyken bazen, Gandalf gibi bilge büyücülerin ve Elrond gibi iyi dostların güzel planlarının bile şaşırdığı olurdu, Gandalf da bunu bilecek kadar bilge bir büyücüydü.

Beklenmedik bir şeylerin olabileceğini biliyordu, hiçbir kralın hükmünün sürmediği vadileri ve ıssız zirveleriyle bu yüce dağlardan korkulu bir serüven yaşamadan geçeceklerini ummaya pek cesaret edemiyordu. Geçemediler. Gökgürlemelerinin yükseldiği bir fırtınayla – daha da beter bir gökgürlemesi savaşıyla karşılaşana dek her şey yolundaydı. Açık havada bir nehir vadisinde gerçekten güçlü bir fırtınanın ne kadar korkunç olabileceğini bilirsiniz; özellikle de kocaman yıldırımların karşılaşıp çarpıştığı anlarda. Daha da korkuncu Doğu ve Batı'dan gelen fırtınaların çarpıştığı anda gece dağlardaki gökgürültüleri ve şimşeklerdir. Şimşekler zirvelerde dallanır, kayalar bölünür, büyük gümbürtüler havayı parçalar

ve yuvarlanıp her mağaraya her oyuğa girer; ve karanlık, ani bir ışıkla, karşı konulamaz bir gürültüyle aydınlanır.

Bilbo ne böyle bir şey görmüş ne de hayal etmişti. Bir yanlarında vadiye dökülen ürkütücü bir çağlayan akarken onlar yüksekte daracık bir yerdeydiler. Orada gecelemişler, çıkıntı yapan bir kayanın altında korunuyorlardı. Bilbo bir battaniyenin altına girip tepeden tırnağa titredi. Şimşek parıltıları altında gizlice etrafa bakınırken vadinin diğer yakasında Taşdevler'in ortalığa çıktığını ve oyun olsun diye birbirlerine kayalar fırlatıp yakaladıklarını, karanlığın içlerine fırlattıklarını, taa aşağılarda ağaçlara çarpışını ya da gürültüyle küçük parçalara ayrıldıklarını gördü. Sonra rüzgâr ve yağmur başladı. Rüzgâr, yağmuru ve doluyu her tarafa savurmaya başladı, böylece üstlerindeki kaya çıkıntısı koruyucu özelliğini yitirdi. Az sonra sırılsıklam olmuşlardı; ve midillileri başları eğik, kuyrukları ayaklarının arasında dikiliyor, bazıları da korkuyla kişniyordu. Devlerin gürültülü kahkahaları ve bağırışlarını dağın her tarafından duyabiliyorlardı.

"Bu böyle olmayacak!" dedi Thorin. "Eğer rüzgâr bizi uçurmazsa, boğulmaz ya da yıldırıma çarpılmazsak, bu sefer de bir dev tarafından yakalanıp futbol topu niyetine göğe fırlatılacağız."

"Pekâlâ, eğer daha iyi bir yer biliyorsan, bizi oraya götür!" dedi oldukça huysuzlaşmış ve kendisi de devler hakkında memnun olmaktan oldukça uzak olan Gandalf.

Tartışmaya daha iyi bir korunak aramak için Fili ve Kili'yi gönderme kararıyla son verdiler. Onların gözleri çok keskindi ve yaklaşık elli yıl yaş farkıyla cücelerin en gençleri olarak genellikle bu tür işler onlara düşerdi (üstelik Bilbo'yu göndermenin hiçbir faydası olmadığını herkes biliyordu). Eğer bir şey bulmak istiyorsanız yapılabilecek en iyi şey aramaktır (en azından Thorin genç

cücelere böyle söyledi). Eğer ararsan mutlaka bir şey bulursun, ama bu her zaman peşinde olduğun şey olmaz. Böylece bu yargı da bu olayla kanıtlanmış oldu.

Bir süre sonra Fili ve Kili rüzgârda sürünerek, kayalara tutunarak geldiler. "Kuru bir mağara bulduk," dediler, "bir sonraki dönemeçten uzak değil, midillileri ve her şeyi içine alır."

"*Adamakıllı* araştırdınız mı?" diye sordu dağlardaki mağaraların nadiren boş olduğunu bilen büyücü.

"Evet, evet!" dediler, herkes onların uzun süreliğine gitmediklerini bildiği halde geriye oldukça çabuk dönmüşlerdi. "O kadar büyük değil, çok derinlere girmiyor."

Bu, tabii ki, mağaraların en tehlikeli kısmıdır; bazen içerilere ne kadar ilerlediklerini ya da arkasındaki bir geçitin sizi nerelere götüreceğini, içeride sizi neyin beklediğini bilemezsiniz. Ama şimdi Fili ve Kili'nin haberleri yeterince iyi gözüküyordu. Böylece hepsi kalkıp gitmek için hazırlandılar. Rüzgâr uğulduyor, gökgürültüleri hâlâ gürlüyordu; kendilerini ve midillilerini kurtarmak zorundaydılar. Üstelik çok uzağa gitmeyeceklerdi ve çok geçmeden bir patikanın ortasında duran koca bir kayaya geldiler. Eğer ardına geçerlerse, dağın yamacında alçak bir girişle karşılaşılıyordu. Midillilerin yüksüz ve eyersiz, sıkışarak geçebileceği kadar bir yer ancak vardı. Girişin altından geçtikçe, yağmurun ve rüzgârın içinde olmaktansa, onları dışardan duymak, devler ve onların attığı kayalardan korunuyor olduklarını hissetmek güzeldi. Ama büyücü hiçbir riski göze almıyordu. Asasını yaktı – hatırlarsanız çok uzun zaman önceymiş gibi gözüken o gün, Bilbo'nun yemek odasında yaktığı gibi – ve onun ışığıyla cüceler mağarayı baştan sona aradılar.

Büyüklüğü oldukça yeterli görünüyordu, ne çok büyük ne de

gizemliydi. Kuru bir zemini ve nispeten konforlu kuytuları vardı. Bir uçta midilliler için yer vardı; midilliler (bu değişiklikten oldukça mutlu olarak) orada durdular ve buhar salıp kafalarını gürültüyle yem torbalarına daldırdılar. Oin ve Gloin giysilerini kurutmak için kapıda bir ateş yakmak istedi, ama Gandalf bunu duymamazlıktan geldi. Böylece onlar da ıslak şeylerini yere yaydılar, torbalarından kurularını çıkarttılar; sonra battaniyelerini düzeltip pipolarını yaktılar ve Gandalf'ın onları eğlendirmek üzere değişik renklere büründürüp tavanda dans ettirdiği koca duman halkalar üflediler. Konuştular, konuştular ve fırtınayı unuttular, her birisinin hazinedeki paylarıyla (ele geçirdiklerinde, ki o an o denli olanaksız gözükmüyordu) ne yapacaklarını tartıştılar; böylece de birer birer uyuyakaldılar. Bu onların yanlarında getirdikleri midillileri, paketleri, sandıkları, aletleri ve teçhizatı son kullanışlarıydı.

O gece, küçük Bilbo'yu her şeye rağmen yanlarında getirmeleri sonunda bir işe yarayacaktı. Çünkü Bilbo her nasılsa uzun süre uykuya dalamadı, daldığındaysa korkunç düşler gördü. Mağaranın arkasındaki duvarda bir çatlağın büyüdükçe büyüdüğünü, açıldıkça açıldığını gördü düşünde, çok korktuğu halde bağıramadı, öylece yatıp bakmaktan başka bir şey yapamadı. Sonra mağaranın tabanının çökerek kaydığını – aşağıya, Tanrı bilir nereye doğru düşmeye başladığını gördü düşünde.

Tam o sırada korkunç bir irkilme ile uyandı ve rüyasının bir kısmının gerçek olduğunu fark etti. Mağaranın arkasında bir yarık açılmış ve çok geniş bir geçit olmuştu. Midillilerin kuyruklarının sonuncusunun gözden kaybolduğunu tam zamanında gördü. Bir hobbitin büyüklüğü düşünüldüğünde şaşırtıcı olan, çok keskin bir çığlık attı.

Ve sizin *taş ve kaya* demenizden daha hızlı bir şekilde goblinler, koca goblinler, çirkin görünüşlü iğrenç goblinler, bir sürü goblin ortalığa fırlayıverdi. Her cüceye en azından altı goblin düşüyordu, hatta Bilbo'ya da iki tane ve sizin *kav ve çak* demenizden daha kısa bir sürede hepsi yakalanıp yarıktan içeri götürüldü. Gandalf dışında. Bilbo'nun çığlığı bu kadarcık olsun işe yaramış, Gandalf'ı anında uyandırmıştı. Goblinler onu yakalamaya geldiklerinde mağarada korkunç bir ışık çakıp barut tozuna benzer bir koku duyuldu, goblinlerden birkaçı öldü.

Yarık bir çatırtıyla kapandı, Bilbo ve cüceler yarığın yanlış tarafında kaldı! Gandalf nerelerdeydi? Bu konuda ne cücelerin ne goblinlerin bir fikri vardı ve goblinler onu bulmak için beklemediler. Bilbo ve cüceleri yakalayıp hızla uzaklaştılar. Bulundukları yer ancak dağların göbeğinde yaşamaya alışık goblinlerin görebileceği kadar derindi, derin ve karanlık. Geçitler her yönde kavşak oluşturup düğümleniyordu ama goblinler yollarını sizin en yakın postanenin yolunu bildiğiniz kadar iyi biliyorlardı; yol, aşağılara, daha aşağılara indi, korkunç derecede havasızlaştı. Goblinler çok kabaydı, zalimce sıkıştırıyor ve ürkütücü taş gibi sesleriyle kendi kendilerine kıkırdayıp kahkahalar atıyorlardı. Bilbo, şimdi troll onu ayak parmaklarından tutup kaldırdığı anda olduğundan bile umutsuzdu. Defalarca, güzel, aydınlık hobbit kovuğunda olmayı diledi. Elbette bu son dileyişi değildi.

Sonra önlerine kırmızı bir ışık parıltısı çıktı. Goblinler yayvan ayaklarını taşa vurup tempo tutarak, tutsaklarını havada sallayarak şarkı söylemeye ve ciyaklamaya başladılar.

Kara çatlak! Vur! Çarp!
Ele geçir, yakala! Çimdikle, kap!

Ve daha aşağılara doğru goblin kasabasına
Haydi haydi git dostum!

Eciş bücüş! Çarpış çarpış!
Çekiçle maşa! Tokmakla taş!
Yürü güm güm taa yeraltına!
Haydi haydi ho, ho dostum!

Şaak, Şaak! Şaklat kamçını çatlat!
Parçala ve deş! Sızlan ve mızıldan!
Çalış durmadan çalış! Kork kaytarmaktan,
Goblinler tadını çıkarır ve kahkaha atarlarken
Döne döne taa yeraltına
Haydi haydi aşağılara doğru dostum!

Gerçekten korkunç bir sesti. Duvarlar *vur, çarp*! ve *eciş bücüş*! ve *ho ho! dostum*'lu çirkin kahkahalarıyla inliyordu. Şarkının genel anlamı fazlasıyla basitti. Artık goblinler kırbaçlarını çıkartmış, *şaak şaak* sesleriyle kırbaçlıyor ve önlerinde olabildiğince koşturuyorlardı. Düşe kalka büyük bir mağaraya ulaştıklarında cücelerden birisi çoktan var gücüyle şikayet edip sızlanmaya başlamıştı bile.

Mağara goblinlerle doluydu, ortada büyük kızıl bir ateşle ve duvarlarda meşalelerle aydınlatılmıştı. Goblinlerin arkalarından bağırıp çağırıp kamçı şaklattığı cüceler (zavallı Bilbo en arkada ve kırbaçlara en yakın olarak) içeriye koşarak girdiklerinde, tüm goblinler güldüler, tepindiler ve ellerini çırptılar. Midilliler çoktan oraya gelmiş, bir köşede birbirlerine sokulmuşlardı. Tüm torba ve sandıklar goblinlerce iyice alt üst edilmiş, koklanmış, kurcalanmış ve üzerlerinde tepinilmiş olarak orada burada dağınık duruyorlardı.

Korkarım bu, atı dağ yollarına uygun olmadığı için Elrond'un Gandalf'a ödünç verdiği, sevimli olduğu kadar dayanıklı da olan küçük beyaz at dahil olmak üzere, o mükemmel midillileri son görüşleri olacaktı. Çünkü goblinler, atları, midillileri, eşekleri (ve daha da korkutucu birçok şeyi) yerler ve her zaman açtırlar. Bununla birlikte tutsaklar şu anda yalnızca kendilerini düşünüyorlardı. Goblinler hepsinin ellerini arkalarından zincirlemiş, onları tek bir sıra oluşturacak şekilde birbirlerine bağlamış ve küçük Bilbo sıranın en sonunda sürüklenmek üzere, cüceleri çekerek mağaranın en uzak köşesine götürmüşlerdi.

Orada, gölgelerin içinde, büyük düz bir taşın üzerinde koca kafalı, çok çok iri bir goblin oturuyordu ve etrafında baltalar ve kıvrık kılıçlar taşıyan silahlı goblinler duruyordu. Goblinler hain, tehlikeli ve kötü kalplidir. Hiç güzel şeyler yapmadıkları halde pek çok akıllıca şey yaparlar. Genellikle dağınık ve pis olmalarına rağmen bir belayla karşılaştıkları zaman en yetenekli cüceler kadar iyi tüneller kazabilir, maden çıkartabilirler. Çekiç, balta, kılıç, hançer, kazma, maşa ve işkence aletlerini çok iyi yaparlar ya da kendi tasarımlarına göre başkalarına yaptırırlar; tutsak ve köleler, havasızlık ve ışıksızlıktan ölene dek çalışmak zorunda kalırlardı. O zamandan beri dünyayı kötülüğe boğan aletlerin çoğunu, özellikle çarklar, makineler ve patlayıcılardan zevk alırlardı, ayrıca mümkün olduğu kadar kendi elleriyle çalışmamak onlara daima keyif verdiği için çok sayıda insanı bir çırpıda öldüren marifetli aygıtları onların keşfetmiş olması olanaksız değildir; ama o günlerde ve bu yabanıl yerlerde çok ileri (bugünlerde böyle deniliyor ya) gitmemişlerdi. Cücelerden, herkesten ve her şeyden, özellikle düzene ve refaha ulaşmış olanlardan nefret ettiklerinden daha çok nefret etmezlerdi; hatta bazı zamanlarda kötü cüceler onlarla işbirliği bile yapmışlardı.

Bu öyküye girmeyen, ama bahsini duyduğunuz savaş yüzünden Thorin'in halkına karşı özel bir kin beslerlerdi; her neyse, goblinler akıllıca ve gizlice yapıldığı, tutsaklar kendilerini savunamadıkları sürece kimi yakaladıklarına aldırmazlardı.

"Kim bu sefil varlıklar?" dedi Ulu Goblin.

"Cüceler ve bir de bu!" dedi onları sürükleyerek getirenlerden biri, Bilbo'nun zincirini çekerek, böylece hobbit dizlerinin üzerinde öne düştü. "Onları Ön Sundurma'mıza sığınmış bulduk."

"Bunun anlamı nedir?" dedi Ulu Goblin, Thorin'e dönerek. "Kalıbımı basarım ki iyi bir şey için değildir! Sanırım halkımın özel işlerine casusluk ediyorlardı! Hırsızlar, duyduklarıma hiç şaşırmamalıyım! Katiller, büyük olasılıkla Elflerin dostlarıdır bunlar! Haydi! Ne söyleyeceksin?"

"Cüce Thorin, hizmetinizdeyim!" diye yanıtladı – bu yalnızca nazik bir hiçti. "Kuşkulanıp kurduğunuz şeyler hakkında hiçbir fikrimiz yok. Biz fırtınadan kaçarken uygun ve kullanılmıyora benzeyen bir mağaraya sığındık; goblinleri rahatsız etmek aklımızın ucundan bile geçmedi." Bu oldukça doğruydu.

"Hımm!" dedi Ulu Goblin. "Demek böyle diyorsunuz! Peki size dağlarda ne yaptığınızı, nerden geldiğinizi ve nereye gittiğinizi sorabilir miyim? Daha doğrusu hakkınızdaki her şeyi bilmek isterim. Bu sizin işinize pek yarayacağından değil Meşekalkan Thorin, halkın hakkında zaten çok fazla şey biliyorum; ama şimdi doğruları konuşalım, yoksa sizin için özellikle rahatsız edici bir şeyler hazırlarım!"

"Bizler, gerçekten misafirperver olan bu dağların Doğu tarafında yaşayan akrabalarımızı, yeğenlerimizi, birinci, ikinci ve üçüncü dereceden kuzenlerimizi ve büyükbabalarımızın diğer torunlarını ziyaret etmek üzere bir yolculuğa çıkmıştık," dedi salt gerçeğin

bir işe yaramayacağı açıkça belli olduğu için ne söyleyeceğini tam olarak asla bilemeyen Thorin.

"O bir yalancı, hem de gerçekten müthiş bir yalancı!" dedi getirenlerden biri. "Mağarada bu yaratıkları aşağıya gelmeye davet ettiğimizde halkımızdan birkaçı bir şimşekle karşılaştı ve şimdi bir taş kadar ölüler. Hem bunu henüz açıklamadı!" Thorin'in kuşandığı kılıcı, troll ininden alınan kılıcı uzattı.

Ulu Goblin kılıcı gördüğünde gerçekten korkunç bir öfke çığlığı attı, askerleri dişlerini gıcırdatıp kalkanlarını birbirlerine çarptılar, ayaklarını yere vurdular. Kılıcı hemen tanıdılar. Zamanında, Gondolin'in iyi elfleri, onları tepelerde avladıklarında ya da surlarının önünde çarpıştıklarında yüzlerce goblin öldürmüştü bu kılıç. Elfler buna Goblin-öldürücü anlamına gelen Orcrist, goblinlerse basitçe Kesici derdi. Bu kılıçtan nefret eder, ama kılıcı taşıyandan daha da nefret ederlerdi.

"Katiller ve Elf Dostları!" diye bağırdı Ulu Goblin. "Kamçılayın onları! Dövün! Parçalayın! Çiğneyin! Alıp yılanlarla dolu karanlık çukurlara götürün onları ve bir daha ışığı görmelerine izin vermeyin!" Öylesine büyük bir öfke içindeydi ki oturduğu yerden fırlayıp ağzı açık bakakalan Thorin'e saldırdı.

Tam o anda mağaradaki tüm alevler ve büyük ateş puff diye sönüverdi, tavana dek uzayan ve yakıcı beyaz kıvılcımlarını goblinlere fırlatan mavi ışıltılı bir duman huzmesine dönüştü.

Ardından doğan bağırış ve sızlanışlar, ciyaklamalar, vızıldamalar, mırıldanışlar, inlemeler, homurtular, küfürler, çığlıklar ve naralar sözle anlatılamazdı. Birkaç yüz yaban kedisi ve kurdun canlı canlı yavaşça kızartılırken çıkaracağı ses bile bununla karşılaştırılamazdı. Kıvılcımlar goblinleri yakarak bedenlerinde delikler açıyor, tavandan aşağıya inen duman, havayı onların gözlerinin bile

göremeyeceği kadar kalınlaştırıyordu. Kısa süre içinde üst üste yere yığıldılar. Yerde yığınlar halinde yuvarlanıyor, çıldırmışçasına birbirlerini ısırıyor, tekmeliyor ve dövüşüyorlardı.

Birdenbire bir kılıç kendi ışığıyla ışıldadı. Bilbo kılıcın Ulu Goblin'in tam ortasından geçtiğini gördü ve çığlığının ortasında hayretle bakakaldı. Ulu Goblin yere yığılıp öldü, goblin askerleri kılıcın önünden karanlığa kaçıştı.

Kılıç kınına geri döndü. "Çabuk beni izleyin!" dedi keskin ve pes bir ses; Bilbo ne olduğunu anlayamadan, goblin salonundan gelen çığlıklar arkasında gittikçe duyulmaz olurken sıranın sonunda, koşabileceği kadar hızlı, daha da karanlık geçitlerden aşağı koşuşturmaya başladı. Soluk bir ışık onlara yol gösteriyordu.

"Daha hızlı, daha hızlı!" dedi ses. "Meşaleler yakında yeniden yanmış olacak."

"Yarım dakika!" dedi Bilbo'nun hemen önündeki nazik dost Dori. Bağlı elleriyle yapabileceği kadar iyi bir şekilde hobbitin omzuna tırmanmasını sağladı, zincirlerin çilink çilink sesleri arasında, elleri kendilerini dengeleyecek durumda olmadığı için çoğu kez sendeleyerek bir koşu tutturdular. Uzun bir süre duramadılar, çünkü bu sırada dağın tam ortasında olmalıydılar.

Sonra Gandalf asasını yaktı. Gelen tabii ki Gandalf'tı. Ama o sırada oraya nasıl geldiğini soramayacak denli meşguldüler. Gandalf yeniden kılıcını çıkarttı ve kılıç karanlıkta kendi kendine ışıldadı. Adeta goblinler ortalıktaymış gibi parıldamasını sağlayan bir öfkeyle ışıldadı; şimdi mağaranın yüce efendisini öldürme hazzından çıkan mavi alev kadar parlaktı. Goblin zincirlerini kırıp tutsakları olabildiğince çabuk serbest bırakmak için hiçbir sorun çıkartmadı. Hatırlarsanız bu kılıcın adı Düşman-topuzu, Glamdring'di. Goblinler ona yalnızca Vurucu derler ve eğer böyle bir şey

söylemek anlamlıysa, Kesici'den daha fazla nefret ederlerdi. Orcist de kurtarılmıştı; Gandalf kılıcı korku içindeki muhafızların birinin elinden kapıp yanlarında getirmişti. Gandalf çok şeyi düşünmüş ve her şeyi yapamadıysa da, güç durumdaki dostları için birçok şey yapmıştı.

"Hepimiz burada mıyız?" dedi başını eğerek selamladığı Thorin'e kılıcını verirken. "Bir bakalım: bir – bu Thorin'di; iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on, on bir; Fili ve Kili nerede? İşte buradalar! on iki, on üç – ve işte Bay Baggins: on dört! Pekâlâ, pekâlâ! Daha kötü olabilir ve sonra yeniden daha iyi olabilirdi. Midilliler yok, yiyecek yok, nerde olduğumuzu bilmiyoruz ve tam arkamızda da öfkeli goblin sürüleri var! Devam edelim!"

Ve devam ettiler. Gandalf çok haklıydı: aştıkları geçitlerin ardından gelen goblin gürültüleri ve korkunç çığlıklar duymaya başladılar. Bu onları daha da hızlandırdı ve zavallı Bilbo onların yarı hızıyla bile ilerleyemediği için Bilbo'yu sırtlarında sırayla taşımaya başladı. Cücelere gelince şunu rahatlıkla söyleyebilirim, zorunlu olduklarında müthiş bir hızla koşturabilirler.

Yine de goblinler cücelerden daha hızlıydılar ve yolu daha iyi biliyorlardı (ne de olsa yolları onlar inşa etmişlerdi) ve çılgınca öfkeliydiler; böylece cüceler ellerinden geleni yapsalar da, bağırış çağırışların gittikçe yaklaştığını duydular. Yakınlarında, goblin ayaklarının, bir sürü ayağın, hemen bir önceki dönemecin ötesinde yere çarptığını duyabiliyorlardı. İlerledikleri tünelde, kırmızı meşalelerin titrek ışıkları tam arkalarından görülebiliyordu; ve adamakıllı yorulmuşlardı.

"Neden, neden sanki hobbit kovuğumdan ayrıldım ki!" dedi Bombur'un sırtında hoplayıp duran zavallı Bay Baggins.

"Neden, neden sefil küçük bir hobbiti hazine avına getirdim

ki!" dedi kızgınlık ve dehşet içinde burnundan damlayan terle sersemlemiş zavallı şişman Bombur.

Bu noktada Gandalf geride kaldı. Thorin de onunla birlikte kaldı. Keskin bir köşeyi döndüler. "Sıra sende!" diye bağırdı. "Çek kılıcını Thorin!"

Yapılabilecek başka bir şey yoktu; ve goblinler bundan hoşlanmadı. Çığlıklarla köşeyi dönerek hızla geldiklerinde Goblin-öldürücü ve Düşman-topuzu'nu şaşkın gözlerinin tam önünde buz gibi ışıldayıp parıldarken buldular. Önde olanlar meşalelerini düşürdüler ve öldürülmeden önce bir çığlık attılar. Arkadakiler daha da bağırdı, geriye doğru fırlayarak hemen peşlerinden koşanlara çarptılar. "Kesici ve Vurucu!" diye yırtındılar; az sonra hepsi karmakarışık olmuştu ve çoğu geldikleri yoldan aceleyle geri kaçıyordu.

İçlerinden birinin o köşeyi yeniden aşması oldukça zaman aldı. Bu arada cüceler goblin diyarının karanlık tünellerindeki uzun, çok uzun yollarına koyulmuşlardı bile. Goblinler bunu fark ettiklerinde meşalelerini söndürüp, ayaklarına yumuşak ayakkabılar geçirdiler; en keskin gözlü, en keskin kulaklı ve en hızlı koşucularını yolladılar. Bunlar karanlıkta gelincikler kadar hızlı ve yarasalardan belki biraz daha fazla gürültüyle ilerledi.

Bu yüzden ne Bilbo, ne cüceler, ne de Gandalf geldiklerini duyacak ya da görecekti. Ama Gandalf, cücelerin ilerleyişine yardımcı olsun diye asasının soluk bir ışık salmasına izin verdiği için, arkalarında sessizce izleyen goblinler tarafından kolayca görülebiliyorlardı.

Bilbo'yu yeniden sırtına almış olan Dori, karanlıkta aniden arkasından yakalandı. Bağırdı ve yere düştü; omuzlarındaki hobbitse karanlığa yuvarlandı, başını sert bir kayaya çarptı ve başka hiçbir şey hatırlamadı.

Beşinci Bölüm

Karanlıktaki Bilmeceler

Bilbo gözlerini açtığında gerçekten açıp açmadığını merak etti; çünkü etraf gözleri kapalıykenki kadar karanlıktı. Yakında bir yerlerde kimse yoktu. Korkusunu bir düşünün! Hiçbir şey duyamıyor, hiçbir şey göremiyor, yerdeki taşlar dışında hiçbir şey hissedemiyordu.

Yavaşça kalktı ve el yordamıyla tünelin duvarına değene dek dört ayak üzerinde emekledi; ama ne yukarda ne aşağıda bir şey bulabildi: hiçbir şey, ne goblinlerden ne de cücelerden bir iz vardı. Başı dönüyordu ve düştüğünde ilerledikleri yönden emin değildi. Yapabileceği en iyi tahmini yaptı ve sürünerek oldukça uzun bir süre ilerledi, ta ki eli birden tünelin zemininde duran soğuk metalden ince bir yüzüğe değene dek. Bu aslında mesleğinde bir dönüm noktasıydı, ama bunu bilmiyordu. Hiç düşünmeden yüzüğü cebine attı; o anda özel hiçbir işe yarayacağa benzemiyordu. Daha fazla ilerlemedi, tam bir umutsuzluk içinde uzun süre soğuk zeminde oturdu. Kendisini evde, mutfağında jambonlu yumurta yaparken düşündü – çünkü içinden, şu ya da bu şekilde yemek vaktini çoktan geçirdiğini hissediyordu; ancak bu onu sadece daha umutsuzlaştıracaktı.

Ne yapması gerektiğini; neler olduğunu; neden geride bırakıldığını düşünemedi; ya da eğer geride bırakıldıysa, goblinlerin onu neden yakalamadığını, neden başının bu kadar acıdığını da. Gerçek olansa, gözlerden ve gönüllerden uzak, bu çok karanlık yerde

uzun süredir sessizce yatıyor olduğuydu.

Bir süre sonra piposuna rastladı. Piposu kırılmamıştı, bu iyi bir şeydi. Sonra kesesini arandı, kesesinde biraz tütün kalmıştı, bu daha da iyiydi. Sonra kibrit arandı, ama bir tane bile bulamadı. Bu da tüm hayallerini yıktı. Ama aklı başına geldiğinde, bunun kendisi için hayırlı olduğu fikrine katıldı. Bu korkunç yerde kibrit çakışı ve tütün kokusunun karanlık çukurlardan üzerine ne getireceğini Tanrı bilirdi. Şu anda kendisini hâlâ çok eziyet görmüş hissediyordu. Ama kibrit için tüm ceplerini boşaltıp her tarafını ararken eli küçük kılıcının – troll'lerden alıp nerdeyse unuttuğu küçük hançerin – kabzasına değdi; neyseki pantolonunun içine sakladığı için goblinler hançeri fark etmemişti.

Hemen çekip dışarı çıkardı. Kılıcı gözleri önünde soluk ve loş parıldadı. "Demek ki bu bir elf kılıcı," diye düşündü; "ve goblinler çok yakında değiller, ama yeterince uzak da değiller."

Ama nedense rahatladı. Hakkında bir sürü şarkı bestelenmiş goblin savaşları için Gondolin'de yapılan bir kılıcı taşıyor olmak fazlasıyla muhteşemdi. Üstelik aniden üstlerine gidildiğinde bu tür silahların goblinler üzerinde büyük bir etki yarattığını fark etmişti.

"Geri mi gitmeli?" diye düşündü. "Hiç iyi bir fikir değil! Yanlara gitsen! Olanaksız! İleriye mi gitmeli? Yapılabilecek tek şey bu! Devam edelim!" Böylece ayağa kalkıp küçük kılıcını önünde tutarak, bir eliyle duvarı yoklar ve kalbi pıt pıt atarken hızla ilerledi.

Bilbo, şimdi kelimenin tam anlamıyla kasvetli bir yerdeydi. Ama bu köşenin onun için, benim ya da sizin için olabileceğinden daha kasvetli olmadığını unutmayın. Hobbitler pek de sıradan insanlara benzemez; her şeyden öte kovukları iyi havalandırılmış neşeli, hoş ve goblin tünellerinden oldukça farklı olsa da, tünellere

bizim alışık olduğumuzdan daha alışıktırlar, yeraltında yön duygularını öyle kolay kolay kaybetmezler – ama başlarına vurulduktan hemen sonra değil. Üstelik çok sessizce hareket edebilir, kolaylıkla gizlenebilirler; hem de yara bereleri çabuk iyileşir ve insanların ya hiç duymadıkları ya da uzun zaman önce unuttukları bilgece bir deyiş dağarcığına sahiplerdir.

Her şeye rağmen Bay Baggins'in yerinde olmak istemezdim. Tünelin sonu yokmuş gibiydi. Tek bildiği doğruca aşağıya yöneldiği, bir iki dönüş ve kıvrılma dışında aynı yöne ilerlediğiydi. Arada bir yanlara açılan geçitler olduğunu kılıcının ışıltısından fark edebiliyor ya da duvardaki elinden hissedebiliyordu. Goblinler ya da yarı hayali karanlık şeylerin fırlayabileceği korkusuyla oraları hızla geçme dışında bu geçitlere hiç aldırmadı. Gittikçe aşağılara, daha aşağılara gitti; yine de ilk başta kendisini şaşırtan, ama sonra canını sıkacak denli sıklaşan, arada sırada yarasaların kulağı dibinde vınlamaları dışında hiçbir ses duymadı. Böyle, devam etmekten nefret edip, durmaya da cesaret edemeyerek, yorgunluktan da yıkılacak hale gelene dek ne kadar ilerlediğini bilmiyorum. Sanki yarın ve hatta ötesi günlerde de devam edeceğe benziyordu.

Birden ayağı, hiçbir uyarı olmaksızın şap diye suya daldı! Uf! Su buz gibiydi. Bu onu zınk diye durdurdu. Bunun yalnızca yoldaki bir su birikintisi mi, yoksa geçitten geçen bir yeraltı akıntısı mı olduğunu bilmiyordu. Kılıç zorlukla ışıldıyordu. Durdu, kendisini zorladığında, damlacıkların görünmeyen bir tavandan ayağının altındaki suya şıp şıp damladığını duydu ama başka ses yok gibiydi.

"Demek ki bu bir su birikintisi ya da göl; bir yeraltı nehri değil," diye düşündü. Yine de karanlığın içine dalmaya cesaret edemedi. Yüzme bilmiyordu; suda kıvrıla kıvrıla, dışarı fırlamış ve

görmeyen gözleriyle giden minik yapışkan şeyleri düşündü. Dağların dibindeki su birikintileri ve göllerde yaşayan tuhaf şeyler; Tanrı bilir kaç yıl önce ataları buralara yüzerek gelen ve bir daha hiç dışarı çıkmayan, bu arada karanlıkta görmeye çalışmaktan gittikçe büyüyen, büyüyen ve büyüyen gözleriyle balıklar; ayrıca balıktan daha da kaygan olan yaratıklar da vardı. Goblinlerin kendileri için kazdıkları bu tüneller ve mağaralarda bile, karanlıkta kalmak amacıyla dışardan içeriye sızmış, goblinlerin bilmediği şeyler de vardır. Bu mağaralardan bazılarının tarihi, başlangıçta onları yalnızca genişleten ve geçitlerle birbirine bağlayan goblinlerden yüzyıllarca öncesine dayanıyordu. Gerçek sahipleri belki de hâlâ tuhaf köşelerde sinsice dolaşıp orayı burayı kolaçan ediyorlardır.

Burada, karanlık suyun kıyısındaki bu derin karanlıkta, küçük, kaygan bir yaratık olan yaşlı Gollum yaşardı. Nereden geldiğini ya da kim ve ne olduğunu bilmiyorum. O Gollum'du – ince yüzündeki iki koca yuvarlak solgun göz dışında karanlık kadar siyah olan Gollum. Küçük bir kayığı vardı, gölde – çünkü bu geniş, derin ve öldürücü soğuklukta bir göldü – nerdeyse tamamen sessizce kürek çekerdi. Kayığı yandan sarkıttığı geniş ayaklarıyla yönlendirir, tek bir şıpırtı bile çıkartmazdı. Hiçbir zaman. Lamba gibi solgun gözleri ve uzun parmaklarıyla bir düşünce hızıyla yakaladığı kör balıkları arardı. Et de severdi. Bulabildiği zamanlarda goblin de iyi giderdi; ama onların kendisini asla görmemesi için özen gösterirdi. Etrafta dolaşmaya çıktığı zamanlarda, eğer su kıyısında bir yerlere tek başına gelen bir gobline rastlarsa, onu arkasından yakalayıp boğazlardı. Bu yüzden goblinler, aşağıda, dağın en diplerinde, hoş olmayan bir şeyin pusuda beklediği hakkında bir sezgileri olduğu için nadiren suyun yanına gelirlerdi. Çok uzun zaman önce buraya tünel açarlarken göle rastlayıp daha ileri

gidemediklerini fark etmişlerdi; böylece yolları bu yönde bitti ve buraya gelmeleri için hiçbir neden yoktu – Ulu Goblin onları göndermediği sürece. Bazen Ulu Goblin'in canı gölden balık çekerdi ve bazen, ne balık ne de balığı tutacak olan goblin geri dönerdi.

Aslında Gollum gölün ortasında kaygan, kayalık bir adada yaşardı. Şimdi soluk ve teleskop gibi gözleriyle Bilbo'yu uzaktan gözlüyordu. Bilbo onu göremiyordu ama o bir goblin olmadığını seçebildiği için Bilbo'nun ne olduğunu merak etmişti.

Bilbo yolunun ve sabrının sonuna gelip şaşkın bir halde kıyıya oturduğunda, Gollum kayığına atlayıp hızla adasından uzaklaştı. Birden ortaya çıkıp fısıldayarak tıslad ı.

"Kutsa bissi ve ıslat bissi assissim! Sanırım bu mükemmel bir ssiyafet; en assından bissi kendimisse getirecek lessetli bir parça, gollum!" Ve *gollum* dediği anda gırtlağından korkunç bir yutkunma sesi çıkarttı. Kendisine daima "azizim" dediği halde çıkardığı bu ses yüzünden Gollum diye anılırdı.

Tıslama sesi hobbitin kulaklarına ulaştığında hobbit nerdeyse derisini bırakıp kaçacak gibi oldu ve aniden üzerine dikilen soluk gözleri fark etti.

"Kimsin sen?" dedi hançerini ona doğru uzatarak.

"Bu da ne, assissim?" diye fısıldadı Gollum (konuşacak kimse olmadığı için daima kendi kendine konuşurdu). Bu yaratığın ne olduğunu anlamaya gelmişti, doğrusu şu anda çok aç değildi, yalnızca merakı kabarmıştı; yoksa önce yakalar sonra tıslardı.

"Ben Bay Bilbo Baggins'im. Cüceleri kaybettim, büyücüyü kaybettim, nerede olduğumu bilmiyorum ve eğer buradan çıkabileceksem bilmek de istemiyorum."

"Elinissde ne var?" dedi Gollum çok hoşlanmadığı kılıca bakarak.

"Bir kılıç, Gondolin'den gelen bir bıçak!"

"Ssss," dedi Gollum oldukça nazikleşerek. "Belki siss burada otururlarsss ve bir küçücükss ssohbet, ederlerss, assissim. Bilmece ssever, belki ssever mi?" Şu anda ne olursa olsun, hobbit ve kılıç hakkında bir şeyler öğrenip, gerçekten yalnız olup olmadığını, yenip yenmeyeceğini öğrenmek, kendisinin gerçekten aç olup olmadığına karar verene dek dostça gözükmek niyetindeydi. Bilmeceler aklına gelen tek şeydi. Çok uzun yıllar önce, arkadaşlarının hepsini kaybetmeden, tek başına buraya sürülmeden, aşağılara, taa aşağılara, dağların altındaki bu karanlığa sığınmadan önce, bu bilmeceleri sormak ve bazen tahmin etmek, kovuklarında yaşayan diğer komik yaratıklarla oynadığı yegâne oyundu.

"Pekâlâ," dedi yaratığı daha fazla tanıyıp, gerçekten yalnız, vahşi ve aç ya da goblinlerin dostu olup olmadığını anlayana dek teklifi kabul etmekte hevesli olan Bilbo.

"Önce sen sor," dedi, çünkü bilmece düşünecek kadar zamanı olmamıştı.

Böylece Gollum tısladı:

Nedir kökleri vardır görmess kimse,
Uzundur boyu ağaçlardan bile
Uzar gider yukarı doğru,
Ama ne var ki hiç mi hiç büyümess?

"Basit!" dedi Bilbo. "Dağ bu, sanırım."

"Kolay mı tahmin ediyoss? Aramıssda bir yarıss yapmalı, assissim. Eğer assiss sorarssa ve o yanıtlamasssa, biss onu yerler assissim. Eğer o bisse sorarssa ve biss yanıtlamassak o ssaman biss, o ne

isstersse yaparlarss, hı? Biss çıkışss yolunu göstteririss, evet!"

"Tamam!" dedi Bilbo karşı çıkmaya cesaret edemeden ve kendisini yenmekten kurtaracak zor bilmeceler düşünmek için kafa patlatmaya başladı.

Otuz beyaz at bir kızıl tepede,
Önce geviş getirirler,
Sonra ayaklarını vururlar,
Derken dururlar hiç kıpırdamadan.

Bu sormak için aklına gelen tek şeydi. Aklı daha çok yenme fikrinde takılıp kalmıştı. Bu da oldukça eski bir bilmeceydi ve Gollum da sizin gibi cevabı hemen bildi.

"Bayat öyküss, bayat öyküss," diye tısladı. "Dişler! dişler! assissim; ama bissim ssadece altı tane varss!" Sonra ikinci bilmecesini sordu.

Sessizdir bağırırss,
Kanatsızdır çırpınırss,
Dişsizdir, ısırırss,
Dudaksızdır mırıldanırss.

"Bir saniye!" diye bağırdı yenmek konusunda huzursuzca düşünen Bilbo. Neyseki buna benzer bir şey daha önce duymuştu ve aklını toplayıp cevabı düşündü. "Rüzgâr, rüzgâr tabii ki," dedi ve hemencik yeni bir bilmece hatırladığı için sevindi. "Bu, küçük iğrenç yeraltı yaratığını şaşırtacak," diye düşündü:

Bir göz mavi bir yüzde
Gördü bir göz yeşil bir yüzde.
"Benziyor bu göze o göz"
Dedi birinci göz,
"Ama alçak bir yerde"
"Değil yükseklerde bir yerde."

"Ss, ss, ss" dedi Gollum. Çok uzun zamandır yeraltındaydı ve bu tür şeyleri unutuyordu. Bilbo kötü yaratığın yanıt veremeyeceğini ummaya başlamıştı ki, Gollum yıllar, yüzyıllar, asırlar önce, büyük-annesiyle nehir kıyısında bir kovukta yaşadığı zamanları hatırladı, "sss, sss, assissim," dedi. "Anlamı papatyalarssdaki güneşşş demek."

Ancak bu sıradan günlük yerüstü bilmeceleri onun için yorucuydu. Üstelik ona daha az yalnız, sinsi ve iğrenç olduğu günleri hatırlatıyor ve bu onu çileden çıkartıyordu. Dahası onu acıktırıyordu: Bu yüzden bu sefer biraz daha zor ve daha sevimsiz bir bilmece denedi:

O görülemess ve hissedilemess,
Ve duyulamass ve koklanamass.
Yatar yıldızların ötesssinde tepelerin diplerinde,
Doldururss boş kovukları ve de.
İlk gelirss öncekini takip ederss
Yaşamı bitirir, kahkahayı öldürürss.

Gollum için büyük şanssızlıktı ama Bilbo böyle bir şeyi daha önceden duymuştu ve yanıt neredeyse tümüyle çevresindeydi.

"Karanlık!" dedi başını bile kaşımadan ya da düşünüyormuş gibi yapmadan.

Menteşesiz, anahtarsız, kapaksız bir kutudur,
Yine de altın hazine içinde gizlidir.

diye, gerçekten zor bir tane bulana dek zaman kazanmak için sordu. Bunun, her zamanki sözcükleri kullanarak sormadığı halde, müthiş kolay, bayat bir öykü olduğunu düşünüyordu. Ama Gollum için korkunç bir numara oldu bu. Kendi kendine tıssladı, ama yine de cevabı bulamadı; fısıldadı ve kendi kendine mırıldandı.

Bir süre sonra Bilbo sabırsızlanmaya başladı. "Evet, nedir bakalım?" dedi. "Çıkarttığın seslerden anladığım kadarıyla yanıt düşündüğün gibi kaynayan bir çaydanlık değil."

"Bir şans versssin; bisse bir şans versin assissim-ss-ss."

"Pekâlâ," dedi Bilbo uzun bir süre bekledikten sonra, "Sence nedir? Cevap?"

Ama Gollum birden, uzun yıllar önce kuş yuvalarında yaptığı hırsızlıkları, nehir kıyısında oturup büyükannesinin emmeyi öğrettiği şeyleri hatırladı – "Yumurtalarss!" diye tısladı. "Cevapss yumurtalarss!" Sonra o sordu:

Canlıdırss ama yokturss sssoluk,
Ölüm kadarss sssoğuk;
Hep içers, hiç ssssussamass,
Zırhı varss, hiç şıngırdamass.

O da bunun müthiş kolay olduğunu düşündü, çünkü yanıt hep

aklındaydı. Ama yumurta sorusuyla aklı öyle başından gitmişti ki o anda daha iyisini düşünemedi. Yine de bu, elinden gelse suyla hiç ilgisi olmayacak olan Bilbo için zor bir soruydu. Evinizde rahat rahat oturduğunuz için ve düşünmenizi engelleyecek bir yenilgi tehlikesi olmaksızın cevabı göz kırpana dek bulacağınızı tahmin edebiliyorum. Bilbo oturdu ve bir iki kez boğazını temizledi, ama yanıt gelmedi.

Bir süre sonra Gollum kendi kendine zevkle tıslamaya başladı. "Acaba nefiss mi, assissim? Acaba ssulu ssulu mu? Acaba enfesçe çıtırdarss mı?" Karanlıkta dikkatle Bilbo'yu süzmeye başladı.

"Bir saniye," dedi hobbit korkudan titreyerek. "Daha şimdi sana uzun güzel bir şans verdim."

"Acele etmeliss, acele!" dedi Gollum, Bilbo'yu ele geçirmek için kayığından kıyıya çıkmaya başlarken. Ancak uzun, örümcek ağımsı ayağını suya sokunca, bir balık korkuyla sudan fırlayıp Bilbo'nun ayak parmakları üzerine düştü.

"Uff!" dedi, "soğuk ve yapışkan!" ve sonra aklına geldi. "Balık! Balık!" diye bağırdı. "Yanıt balık!"

Gollum inanılmaz derecede hayal kırıklığına uğramıştı, ama Bilbo, onu elinden geldiğince çabuk kayığına geri yollayıp düşünmek zorunda bırakmak için sorabileceği en hızlı bilmeceyi sordu.

Ayak tek-ayak üstünde yatar, çift-ayak üç-ayak yanında oturur, dört-ayak da bir şeyler kapmıştır.

Bu bilmece için pek doğru zaman değildi, ama Bilbo acele ediyordu. Başka bir zamanda sormuş olsaydı Gollum bunu tahmin etmekte zorlanabilirdi. Ama balıktan bahsettiği için "ayaksız"ı bulmak pek öyle zor değildi, zaten ondan gerisi de kolaydı. "Küçük bir masanın üzerinde balık, masanın yanında taburede oturan

bir adam ve kedinin de kılçıkları var." Tabii ki yanıt buydu ve Gollum da az sonra yanıtı söyledi. Sonra zor ve korkunç bir şey sormanın vakti geldiğini düşündü. Şunu söyledi:

Bu şey yalayıp yutar her şeyi:
Kuşları, hayvanları, ağaçları, çiçekleri;
Çiğner demiri, ısırır çeliği;
Öğütür sert taşları yemek gibi;
Katleder kralı, harabeye çevirir kenti
Ve devirir geçer yüce dağları.

Zavallı Bilbo karanlıkta oturup öykülerde anlatıldığını duyduğu tüm devlerin ve canavarların isimlerini düşündü, ama hiçbiri tüm bu şeyleri yapmamıştı. İçinde cevabın biraz daha değişik olduğu, bilmesi gerektiğine dair bir duygu vardı ama hatırlayamıyordu. Korkmaya başladı ki bu düşünmek için çok kötüdür. Gollum kayığından inmeye başladı, suya atlayıp kıyıya doğru yürüdü; Bilbo kendisine yaklaşan gözleri görebiliyordu, Dili sanki damağına yapışmıştı. "Bana biraz zaman ver! Bana zaman ver!" diye bağırmak istedi, ama ağzından şu çıktı birden:

"Zaman! Zaman!"

Bilbo tamamen şans eseri kurtulmuştu. Çünkü şüphesiz yanıt buydu.

Gollum bir kez daha hayal kırıklığına uğradı. Artık kızmaya ve oyundan yorulmaya başlıyordu. Zaten Bilbo onu iyice acıktırmıştı. Bu kez kayığına geri gitmedi. Karanlıkta Bilbo'nun yanına oturdu. Bu hobbiti korkunç derecede huzursuz edip aklını başından aldı.

"Bisse bir ssoru ssormalı, assissim evet, evet, evet. Tahminss için bir ssoru daha evet, evet," dedi Gollum.

O iğrenç, ıslak ve soğuk yaratık yanında oturup, pençeleriyle kendisini dürtüklerken aklına hiçbir soru gelmedi. Kendini kaşıdı, çimdikledi ama yine de aklına bir şey gelmedi.

"Ssor bisse! Ssor bisse!" dedi Gollum.

Bilbo kendisini çimdikledi, tokatladı, küçük hançerini daha bir sıkı kavradı; diğer eliyle cebini arandı. Orada geçitte bulduğu ve unuttuğu yüzüğü buldu.

"Cebimde ne var?" dedi yüksek sesle. Aslında kendi kendine konuşuyordu, ama Gollum bunu bilmece sandı ve korkuyla alt üst oldu.

"Adil değilss! Adil değilss!" diye tısladı. "Assissim bisse küçük iğrenç ceplerinde ne olduğunu sorması adil değilss, değilss mi?"

Bilbo durumu kavradı ve soracak daha iyi bir şeyi olmadığı için bu soruya saplanıp kaldı. "Cebimdeki ne?" diye sordu daha da yüksek sesle.

"S-ss-s-s," diye tıssladı Gollum. "Bisse üç tahmin vermeli asssisssm, üç tahmin."

"Pekâlâ! Tahmin et bakalım!" dedi Bilbo.

"Ellerss!" dedi Gollum.

"Yanlış," dedi şans eseri elini yeniden dışarı çıkartmış olan Bilbo. "Yeniden dene!"

"S-ss-s-s-s," dedi Gollum öncekinden daha allak bullaktı. Kendi ceplerinde sakladığı her şeyi düşündü; balık kılçıkları, goblin dişleri, ıslak kabuklar, bir parça yarasa kanadı, uzun sivri dişlerini bilemek için keskin bir taş ve diğer iğrenç şeyler. Diğer insanların ceplerinde ne taşıdıklarını düşünmeye, bulmaya çalıştı.

"Bıçak!" dedi sonunda.

"Yanlış!" dedi bıçağını bir süre önce kaybetmiş olan Bilbo. "Son hak!"

Şimdi Gollum, Bilbo'nun yumurta sorusundan da beter bir hale düşmüştü. Tıssladı, söylendi, öne arkaya sallanıp ayaklarını yere vurdu, sağa sola sallanıp kıpır kıpır kıpırdandı, ama yine de son hakkını harcamaya cesaret edemedi.

"Haydi!" dedi Bilbo. "Bekliyorum!" Kendinden emin ve neşeli görünmeye çalışıyordu, ama Gollum doğru tahmin etmese bile oyunun nasıl sonuçlanacağını bilmiyordu.

"Süre doldu!" dedi.

"İp ya da hiçbir şey" diye çığlık attı Gollum, pek de adil olmayarak – çünkü tek seferde iki tahmin birden yapmıştı.

"İkisi de yanlış," diye bağırdı Bilbo oldukça rahatlayarak. Ayağa zıplayıp arkasını en yakın duvara dayadı ve küçük kılıcını salladı. Bilmece oyununun çok eski zamanlara dayandığı ve kutsal olduğu; kötü yaratıkların bile bu oyunu oynadıkları zaman hile yapmaya korktuklarını elbette biliyordu. Yine de bu kaygan yaratığın herhangi bir sözünü tutacağına pek güvenmiyordu. Kaytarmak için herhangi bir özür işini görürdü ve her şeyden öte, şu son soru eski kurallara göre pek de zekice bir bilmece değildi.

Ama her şeye rağmen Gollum hemen saldırıya geçmedi. Bilbo'nun elindeki kılıcı seçebiliyordu. Kıpırdamadan, titreyerek ve fısıldayarak oturdu. Sonunda Bilbo daha fazla bekleyemedi.

"Evet?" dedi. "Verdiğin söze gelelim. Gitmek istiyorum. Bana yolu göstermen gerekiyor!"

"Böyle mi dedikss assissim? İğrençss küssücük Bagginss'e çıkış yolunu gössstermek evet, evet. Ama ceplerinde ne var ha? İp yok

assisim, ama hiçbir şey de değil. Oh hayırr! Gollum!"

"Aldırma," dedi Bilbo. "Söz sözdür."

"Ters, kıssgın, sabırsıss, assissim" diye tısladı Gollum. "Ama beklemeli, evet beklemeli. Tünellere bu denli acele gidemeyiss. Önce gitmeli ve yanımıssa bir şşeyler, evet, bisse yardımcı olacak bir şşşeyler almalıyıss."

"Pekâlâ, acele et!" dedi Gollum'un uzaklaşmasından rahatlayan Bilbo. Yalnızca bahane uydurduğunu ve geri dönmeyeceğini düşündü. Gollum neden bahsediyordu? Karanlık gölde yararlı ne bulundurabilirdi ki? Ama yanılıyordu. Gollum dönmeye niyetliydi. Şu anda öfkeli ve açtı. Sefil, kötü bir yaratıktı ama planını çoktan yapmıştı.

Bilbo'nun hakkında hiçbir şey bilmediği adası yakındaydı. Adadaki gizli yerinde birkaç işe yaramaz süprüntüyle birlikte, bir de çok güzel, çok çok güzel, çok harika bir şeyi de saklıyordu. Bir yüzüğü, altın ve değerli bir yüzüğü.

"Doğum günü hediyem!" diye fısıldadı kendi kendine bitmez karanlık günlerde sık sık yaptığı gibi. "Şimdi bunu isstiyoruss evet; isstiyoruss!"

Bu yüzüğü istiyordu, çünkü bu bir güç yüzüğüydü. Yüzüğü parmağınıza geçirdiğinizde görünmez oluyordunuz, sadece tam gün ışığında ve sadece gölgenizle görülebilirdiniz, o da titrek ve belli belirsiz.

"Doğum günü hediyem! Bana doğum günümde geldi, assissim," dedi daima sürekli kendi kendisine söylediği gibi. Bu yüzükler eskinin günlerinde, çağlar öncesinde dünyada vardı ve Gollum'un eline nasıl geçtiğini kim bilebilir ki? Belki onlara hükmeden Efendi bile söyleyemezdi bunu. Gollum önceleri yorulana dek yüzüğü takmıştı; ve sonra sürtünerek yara açınca bir kese içinde

sakladı; şimdiyse genelde adasındaki bir kaya oyuğunda saklıyor, bakmak için daima oraya gidiyordu. Ayrıca bazen ayrı kalmaya dayanamadığı zamanlarda ya da çok çok aç olduğunda ve balıktan sıkıldığında takıyordu. Sonra karanlık geçitler boyunca sürünerek ilerleyip yolunu kaybetmiş goblinler arardı. Meşalelerin yanarak gözlerini kamaştırıp acıttığı yerlere bile girmeyi göze alabilirdi. Evet, oldukça güvenliydi. O parmaklarını boğazlarına dolamadıkça kimse onu görmez ve fark etmezdi. Yüzüğü daha yalnızca bir iki saat önce takmış ve afacan bir goblin çocuk yakalamıştı. Nasıl da ciyaklamıştı çocuk. Hâlâ kemirilecek bir ya da iki kemiği kalmıştı ama Gollum'un canı daha yumuşak bir şeyler istiyordu.

"Oldukça güvenli, evet," diye fısıldadı kendi kendisine. "Bissi görmeyecek, görecek mi assissim? Hayır. Bissi görmeyecek ve küçük iğrençç kılıcı bir işşe yaramayacak."

Bilbo'nun yanından hızla ayrılıp kayığının yüzdüğü karanlığa daldığı sırada aklından bunlar geçiyordu. Bilbo onu son kez gördüğünü sandı. Yine de bir süre bekledi; çünkü tek başına yolu nasıl bulabileceği konusunda hiçbir fikri yoktu.

Aniden bir çığlık duydu. Çığlık sırtındaki tüyleri bile ürpertmişti. Karanlıktan gelen sese bakılırsa Gollum pek uzak olmayan bir yerde küfrederek bağırıyordu. Adasında orayı burayı eşeliyor, boşu boşuna aranıp taranıyordu.

"Neredess bu? Neredess bu?" diye ağladığını duydu Bilbo. "Kayboldu, assissim, kayboldu, kayboldu! Lanetss bisse, essin bissi, assissim kayboldu."

"Ne oldu?" diye bağırdı Bilbo. "Ne kaybettin?"

"Bisse ssormamalı," diye feryat etti Gollum. "ssenin işşin değill, hayır, gollum! Kayıpss, gollum, gollum, gollum."

"N'olmuş yani, ben de!" diye haykırdı Bilbo. "Ve bulunmak

istiyorum. Oyunu kazandım ve söz verdin. Bu yüzden buraya gel! Gel ve dışarıya çıkan yolu bulmama yardım et, aramana sonra devam et!" Gollum tümüyle perişan gözükse de Bilbo'nun yüreğinde merhamet uyandırmadı, üstelik Gollum'un bu kadar çok istediği bir şeyin pek de iyi bir şey olmadığına dair bir his vardı içinde. "Gel buraya!" diye bağırdı.

"Hayır, henüss değil, assissim!" diye yanıtladı. "Onu aramalıyıss, o kayıpss, gollum."

"Ama benim son sorumu bilemedin ve söz vermiştin," dedi Bilbo.

"Bilemedim!" dedi Gollum. Sonra aniden karanlıktan keskin bir tısslama geldi. "Onun ceplerinde nessi vars? Bunu bisse ssöyle. Önce bunu ssöylemeli."

Bilbo'nun bildiği kadarıyla, söylememesi için özel bir neden yoktu. Gollum'un aklı bir tahmine onunkinden daha hızlı geçmişti; bu da doğaldı, çünkü Gollum yüzyıllarca bu tek şeyin üzerine düşmüş ve daima çalınmasından korkmuştu. Bilbo'nun canı bu gecikme yüzünden sıkkındı. Her şeye rağmen korkunç riskli bir oyunu oldukça adil bir biçimde kazanmıştı. "Yanıtlar tahmin edilmek içindir, söylenmek için değil," dedi.

"Ama hiççte adil bir sssoru değildi!" dedi Gollum. "Bir bilmece değildi, assiss, hayır!"

"Oh, pekâlâ, eğer mesele sıradan sorularsa," diye yanıtladı Bilbo. "O halde önce ben bir soru sordum. Ne kaybettin? Bana bunu söyle!"

"Ceplerinde ne varss?" Ses daha yüksek ve keskin tısslayarak geldi ve şimdi Bilbo ona doğru baktığında korkutan iki küçük ışık noktacığının onu süzdüğünü görüyordu. Gollum'un aklındaki şüphe büyüdükçe, gözlerinin ışığı solgun bir alevle yanıyordu.

"Ne kaybettin?" diye üsteledi Bilbo.

Şimdi Gollum'un gözleri yeşil bir ateş halini almış ve hızla yaklaşıyordu. Gollum yeniden kayığına binerek vahşi bir tavırla karanlık kıyıya doğru ayak çırptı; yüreğini öyle bir kayıp ve şüphe öfkesi doldurdu ki artık hiçbir kılıç onu korkutamazdı.

Bilbo, bu kötü ruhlu yaratığı neyin çıldırttığını anlamadı ama her şeyin mahvolduğunu, Gollum'un ne pahasına olursa olsun onu öldürmek niyetinde olduğunu gördü. Tam zamanında dönerek ve geldiği karanlık geçitten yukarıya, duvarın yakınında kalıp sol eliyle yoklayarak hiçbir yeri görmeden körcesine koştu.

"Ceplerinde nessi vars?" diye arkasında yüksek bir tısslama ve şlap, diye Gollum'un kayığından atlama sesini duydu. "Neyim var benim, ben de merak ediyorum?" dedi kendi kendisine hızlı hızlı soluyup düşe kalka ilerlerken. Sol elini cebine soktu. Yüzük, aranan işaret parmağına kayıp geçerken metalin soğukluğunu hissetti.

Tıslamalar tam arkasındaydı. O anda arkasına döndü ve Gollum'un gözlerini yokuşu tırmanan iki küçük yeşil lamba gibi gördü. Dehşete kapılıp daha hızlı koşmaya çalıştı, ama birden ayak parmakları yerde bir çıkıntıya çarptı ve kılıcı altında, iki seksen yere uzandı.

Bir saniye sonra Gollum üzerindeydi. Ama Bilbo kıpırdayamadan, soluklanamadan, kendini yerden kaldıramadan ya da kılıcını sallayamadan, Gollum fısıldayıp küfrederek onu fark etmeden geçip gitti.

Bu da ne demekti? Gollum karanlıkta görebiliyordu. Bilbo arkadan bile gözlerinin soluk soluk parladığını görebiliyordu. Acıyla ayağa kalktı, şimdi yeniden belli belirsiz parlayan kılıcını kınına soktu ve sonra tedbiri elden bırakmadan Gollum'u izledi. Yapılacak başka bir şey yok gibi görünüyordu. Sürünerek Gollum'un

suyuna dönmek pek akıllıca değildi. Belki izlerse Gollum, farkına varmadan onu bir çıkış yoluna götürebilirdi.

"Kahretssin! Kahretssin! Kahretssin!" diye tısladı Gollum. "Bagginss'i kahretssin! Gitti. Ceplerinss de ne varss? Biliyoruss. Biliyoruss assisim. Onu buldu, evet bulmuş olmalı. Doğum günü hediyem."

Bilbo kulak kabarttı. Sonunda anlamaya başlıyordu. Birazcık acele ederek hâlâ ardına bakmadan hızla ilerleyen, Bilbo'nun duvarlardaki silik parıltıdan gördüğü kadarıyla kafasını bir o yana bir bu yana sallayan Gollum'un yanına cesaret edebildiği kadar yaklaştı.

"Doğum günü hediyem! Lanet olssuns! Nassıl da kaybettik, assissim? Evet, tamamss. Buraya sson gelişimissde, o küçük iğrenç viyaklayıcıyı büktüğümüssde. Tamamss. Lanet olssuns! Tüm bu yüssyıllar ve yüssyıllardan sonra elimissden kayıp gitti. Gitti, gollum."

Gollum aniden oturup vızıldayıp feryat eden bir sesle ağlamaya başladı. Bilbo durdu ve kendini tünel duvarına dümdüz yapıştırdı. Bir süre sonra Gollum ağlamayı keserek konuşmaya başladı. Kendi kendisiyle tartışır gibiydi.

"Tekrarss dönüp aramak iyi fikirss değil, hayırss. Ssiyaret ettiğimiss tüm yerleri hatırlamıyorss. Bunun yararı yok. Bagginss'in ceplerinsde; iğrenç koklayıcı onu buldu. Biss bunu bilir, bunu söylerss.

"Biss tahmin ediyoruss, assissim, ssadece tahmin ediyosss. O iğrenç yaratığı bulup ssıkışşştırmadan bilemeyiss. Ama hediyenin ne yapabildiğini bilmiyor, di mi? Onu ssadece ceplerlerinde ssaklayacak. Bilmiyor ve ussağa gidemess. Ssaten kayboldu, iğrenç meraklı yaratık. Çıkış yolunu bilmiyor. Öyle dedi.

"Öyle ssöyledi, evet; ama o hilekârss. Ne ssöylediğini bilmiyor.

Ceplerinde ne olduğunu sssöylemeyecek. Biliyor. Bir giriş bildiğine göre, bir çıkış da biliyor olmalı, evet. Arka kapıya gitti. Arka kapıya, evet oraya.

"O halde goblinss onu yakalayacak. O yoldan dışarı çıkamass assissim.

"Sss, sss, gollum! Goblinler! Evet, ama hediye, bissim assissim hediyemiss ondaysa, goblinlerss onu ele geçirecek, gollum! Onu bulacaklar, onun ne yapabildiğini bulacaklar. Sssonra hiçbir ssaman güvenlikte olmayacağıss, asla, Gollum! Goblinlerden birisssi onu takacak ve sssonra kimse onu görmeyecekss. Orada olacak ama görülmeyecek. Bissim sseki gösslerimiss bile farkına varamayacak, tüyler ürperterek ve kurnassca gelip bissi yakalayacak, gollum, gollum!

"O halde konuşşmayı kesselim assissim ve acele edelim. Eğer Bagginss o yöne gitmişse, hıssla gidip bakmalıyız. Git! Şşşimdi ussak değil. Acele etmeli!"

Gollum ani bir sıçrayışla ayağa fırladı ve inanılmaz bir hızla ayaklarını sürüyerek yürümeye başladı. Asıl korkusu bir çıkıntıya takılıp gürültüyle düşmek olsa da Bilbo da arkasından tedbiri elden bırakmayarak koşuşturdu. Aklı bir ümit ve merak girdabına dalmıştı. Elindeki yüzük sihirli bir yüzük gibi görünüyordu: İnsanı görünmez yapıyordu! Bu tür şeyleri tabii çok eski öykülerde duymuştu; ama rastlantıyla bir tanesini bulduğuna inanmak güçtü. Yine de olanlar ortadaydı. Gollum parıldayan gözleriyle bir adım ötesinden geçip gitmişti.

Gollum önde flip, flap diye sesler çıkartarak, tıslayarak, küfrederek, Bilbo da arkasında bir hobbitin gidebileceği kadar sessizce devam ettiler. Az sonra Bilbo'nun aşağı inerken fark ettiği, bilinmeyen yerlere açılan yan geçitlerin olduğu yere ulaştılar. Gollum

hemen geçitleri saymaya başladı.

"Bir ssolda, evet. Bir ssağda, evet. İki sssağda evet, evet. İki ssolda, evet, evet." Ve devam etti.

Sayı arttıkça Gollum yavaşladı, titremeye ve ağlamaklı bir hal almaya başladı; çünkü suyu gittikçe arkalarda bırakmışlardı ve korkuyordu. Goblinler ortalıkta olabilirdi, yüzüğünü de kaybetmişti. Sonunda yukarı çıkarlarken alçak bir deliğin önünde durdu.

"Yedi ssağda, evet. Altı sssolda, evet," diye fısıldadı. "İşşte bu. Bu arka kapıya giden yol, evet. İşşte geçit burda."

İçeriyi dikkatle süzdü ve geri çekildi. "İçeriye girmeye kalkışşmamalıyıss, assissim, hayır kalkışmamalıyıss. Goblinler orada aşşağıdadır. Bir sssürü goblin. Kokularını alıyoruss. Ssss!

"Ne yapacağız? Kahretsssin onları ve essin onları! Burada beklemeliyiss, assissim, birass beklemeli ve görmeli."

Böylece tamamen durdular. Gollum her şeye rağmen çıkış yoluna getirmiş olduğu halde Bilbo geçitten giremiyordu! Gollum kamburunu çıkartmış tam geçidin ağzında oturuyordu. Başını dizlerinin arasında yana sallandıkça gözleri buz gibi parlıyordu.

Bilbo sürünerek bir fareden daha sessizce duvardan uzaklaştı; ama Gollum hemen irkildi, burnunu çekti, gözleri yeşerdi. Yavaş ama tehditkâr bir biçimde tıslad. Hobbiti göremese de pür dikkat kesilmişti, çünkü karanlığın keskinleştirdiği başka duyuları vardı: İşitme ve koku alma. Ellerini yere dayamış, başı önde ve burnu nerdeyse taşa değerek yere çömelmişti. Kendi gözlerinin ışıltısında yalnızca siyah bir gölge olarak görünmesine rağmen, Bilbo onun bir yay kadar gergin ve sıçramaya hazır olduğunu görebiliyor, hissedebiliyordu.

Bilbo nefes almasını kesti, donup kaldı. Umutsuzdu. Henüz gücü yerindeyken bu korkunç karanlıktan kurtulup gitmeliydi.

Savaşmalıydı. Bu pis yaratığı bıçaklamalı, gözlerini oymalı, öldürmeliydi. O, Bilbo'yu öldürmek istemişti. Yo, hayır, bu adil bir çarpışma değildi. Bilbo şu anda görünmezdi. Gollum'un kılıcı da yoktu. Gollum doğrusu kendisini öldürmekle tehdit etmemiş, en azından henüz buna kalkışmamıştı. Hem biçare, yalnız ve kayıptı. Bilbo'nun yüreğinden ani bir anlayış, dehşetle karışık bir acıma fışkırdı: ışıktan ve daha iyi olma ümidinden yoksun, sert kayalar, soğuk balıklar, sinsilik ve fısıltılarla dolu, sonsuz ve belirsiz günler. Tüm bu düşünceler yıldırım hızıyla gözünün önünden geçti geçti. Ürperdi. Sonra yine yıldırım hızıyla, yeni bir güç ve kararın yardımını almış gibi yerinden sıçradı.

Bir insanı düşünürsek bu öyle büyük bir sıçrama değildi, yalnızca karanlıkta öylesine bir sıçramaydı. Tam Gollum'un kafası üzerinden, yaklaşık bir metre yukarıya ve iki metre ileriye; geçidin alçak kemerine çarpıp kafatasının kırılmaktan kılpayı kurtulduğunu bilseydi kim bilir ne olurdu.

Gollum kendini geriye atıp hobbit üzerinden uçarken yakalamaya çalıştı ama çok geçti: ayrık elleriyle havayı yakalamaya çalıştı. Bilbo güçlü ayakları üzerine düşüp hızla yeni tünelden aşağı ilerledi. Gollum'un ne yaptığını görmek için arkasına bakmadı. Önceleri nerdeyse bir tısslama ve küfür farkıyla tam ardındaydı, ama sonra durdu. Aniden kin ve umutsuzluk dolu, insanın kanını donduran bir çığlık yükseldi. Gollum bozguna uğramıştı. Daha ileriye gitmeye cesaret edemedi. Kaybetmişti, avını kaybetmişti ve taktığı tek şeyi, assissini de kaybetmişti. Feryat, Bilbo'nun yüreğini ağzına getirdi ama yine de devam etti. Şimdi ses bir yankı kadar zayıf, ama tehditkâr, ardından duyuluyordu:

"Hırssıss, hırssıss, hırssıss Bagginss! Ondan nefret ediyosss, biss ondan nefret ediyosss, ondan ssonsussa dek nefret ediyosss."

Sonra sessizlik çöktü. Ama bu da Bilbo'ya tehditkâr geldi. "Goblinlerin çok yakındaki kokularını almış olmalı," diye düşündü. "O zaman goblinler de onun bağırtısı ve küfürlerini duymuş olmalı. Şimdi dikkatli ol, yoksa bu yol seni daha beter şeylere götürür."

Tünel alçaktı ve özensiz yapılmıştı. Tüm dikkatine karşın bazı zamanlarda zavallı ayak parmaklarını yerdeki iğrenç keskin taşlara çarptığı zamanlar dışında çok zor değildi hobbit için. "Goblinler için biraz alçak, en azından irileri için," diye düşündü Bilbo, bu dağlar da yaşayan goblinlerin en irilerinin bile elleri nerdeyse yere değecek kadar eğilerek inanılmaz bir hızla ilerlediklerini bilmeyerek.

Az sonra aşağı kıvrılan geçit yeniden aşağıya inmeye, bir süre sonra da dik olarak yükselmeye başladı. Bu Bilbo'yu yavaşlattı. Ama sonunda eğim bitti ve geçit bir köşeden kıvrılarak yeniden aşağıya yöneldi ve orada, küçük bir yokuşun dibinde, bir diğer köşeyi geçince bir ışık gözüne ilişti. Ateş ya da meşale ışığı gibi kırmızı bir ışık değildi bu, daha soluk gün ışığına benzer gibi bir ışıktı. Sonra Bilbo koşmaya başladı.

Bacaklarının yapabileceği kadar hızla koşturarak son dönemeci de döndüğünde aniden açık bir alana ve ışığa ulaştı, karanlıkta böylesine uzun süre kaldıktan sonra, ona göz kamaştırıcı bir parlaklığa sahip gibi görünen. Ama gerçekte sadece tam kapatılmamış büyük taş bir kapının aralığından gelen bir ışık sızıntısıydı.

Bilbo gözlerini kırpıştırdı ve aniden goblinleri gördü: kapının tam iç tarafında, tamamen zırhlı, kınlarından çekilmiş kılıçlarıyla oturmuş, koca gözlerini kapıya, kapıya giden yola dikmişlerdi. Dikkatli ve cin gibiydiler, herhangi bir şeye hazır görünüyorlardı.

Goblinler Bilbo'yu, o onları görmeden önce gördü. Evet, onu

görmüşlerdi. Ya kazayla ya da yeni efendisini benimsemeden önceki son numarası olarak yüzük parmağında değildi. Goblinler keyif çığlıklarıyla üzerine doğru koşturdular.

Korku ve kaybediş sancısı Gollum'un çaresizliğinin bir yansıması gibi Bilbo'yu sardı ve kılıcını bile çekmeyi unutarak, ellerini ceplerine soktu. Yüzük hâlâ oradaydı, sol cebinde ve parmağına geçti. Goblinler birdenbire durdular. Ona dair hiçbir iz göremiyorlardı. Ortadan kaybolmuştu. Öncekinin iki katı güçle bağrıştılar ama artık önceki kadar keyifle değil.

"Nerde o?" diye çığlık attılar.

"Geçit, geçitten yukarı gidin!" diye bağırdı bazıları.

"Bu taraftan!" diye bağırdı bazıları. "Şu taraftan!" diye bağırdı diğerleri.

"Kapıyı gözetleyin!" diye kükredi reisleri.

Islıklar çalındı, zırhlar şakur şukur çarpıştı, kılıçlar şakırdadı, goblinler küfrettiler, birbirlerinin üzerine düşerek lanetler yağdırdılar ve giderek daha kızgın bir şekilde sağa sola koşturdular. Korkunç bir gürültü ve karmaşa vardı.

Bilbo çok korkmuştu ama olup biteni kavrayacak kadar aklı başındaydı. Goblin muhafızların içmesi için getirilen büyük bir fıçının ardına saklandı sessizce, böylece ayak altından çekildi, ezilerek ölmekten ya da rastlantıyla dokunularak yakalanmaktan kurtuldu.

"Kapıya ulaşmalıyım. Kapıya ulaşmalıyım!" diye kendi kendine söylenip duruyordu, ancak bunu denemeyi göze alana dek epey zaman geçti. Sonra her şey bir körebe oyunundan da beter oldu. Etraf koşuşturan goblinlerle doluydu ve zavallı hobbit bir o yana bir bu yana kaçıp durdu. Neye çarptığını bir türlü anlamayan bir goblinle çarpıştı ve tam zamanında, dört ayağı üzerinde güçlükle

emekleyerek goblin reisinin bacaklarının arasından kayıverdi, kalktı ve kapıya doğru koştu.

Kapı hâlâ yarı aralıktı, ama tam geçerken goblinlerden biri iterek kapatıverdi. Bilbo çabaladı, ama kapıyı oynatamadı. Aradan geçmek için iteledi kakaladı. İteledi kakaladı, iteledi kakaladı ve araya sıkıştı. Bu korkunçtu. Düğmeleri kapıyla kapının dikmesi arasına sıkışmıştı. Dışarda açık havayı görebiliyordu: yüksek dağların arasındaki dar bir vadide koşmak için bir iki adım kalmıştı; güneş bir bulutun ardından sıyrıldı ve kapının dışında parlamaya başladı – ama o yine de dışarı çıkamamıştı.

Aniden içerdeki goblinlerden biri bağırdı: "Kapının ağzında bir gölge var. Dışarda bir şey olmalı!"

Bilbo'nun yüreği ağzına geldi. Korkunç bir uğraş verdi. Düğmeler koparak her tarafa dağıldı. Bilbo kurtuldu. Aptallaşan goblinler güzel pirinç düğmelerini kapı eşiğinde toplarken, Bilbo yırtık bir yelek ve ceketle, keçi gibi zıplayarak basamaklardan indi.

Elbette çok geçmeden av köpekleri gibi havlayarak, baykuşlar gibi öterek ağaçlar arasında peşinden geldiler. Ama goblinler güneşten hoşlanmazdı: güneş bacaklarını titretir, başlarını döndürür. Ağaçların gölgeleri altında sürünerek, sessiz ve hızla koşarak, güneşten kaçınarak aradılar ama yüzüğünü takmış Bilbo'yu bulamadılar. Böylece homurdanıp küfrederek kapıyı korumaya döndüler. Bilbo kaçmıştı.

ALTINCI BÖLÜM

YAĞMURDAN KAÇ, DOLUYA TUTUL

Bilbo goblinlerden kaçmıştı, ama nerde olduğunu bilmiyordu. Başlığını, pelerinini, yiyeceklerini, midillisini, düğmelerini ve dostlarını kaybetmişti. Bilbo, ortalıkta dolanıp durdu, güneş batıya doğru uzaklaşmaya – *dağların ardında* batmaya başlayana dek. Dağların gölgeleri Bilbo'nun yolu üzerinde uzamaya başlamıştı ve dönüp arkasına baktı. Sonra da önüne baktığında, sadece alçaklardaki topraklara doğru inen sırtlar ve yamaçlar, ağaçların arasından arada bir görünen düzlükler görebildi.

"Aman Tanrım!" diye haykırdı. "Puslu Dağlar'ın diğer yakasına, tam Ard Ülke'nin sınırına ulaşmış gibiyim. Gandalf ve cüceler nerede, ah, nereye gittiler acaba? Umarım hâlâ içeride, goblinlerin elinde değillerdir!"

Dar, yüksek vadiden geçip, kıyısından ve ardındaki yamaçlardan aşağı inerek gezinip durdu; ama içinde rahatsızlık verici bir düşünce giderek büyüyordu. Artık bir sihirli yüzüğü olduğuna göre korkunç, çok korkunç tünellere dönüp arkadaşlarını araması gerekip gerekmediğini düşünüyordu. Tam bunun görevi olduğuna ve dönmesi gerektiğine karar vermişti ki – ve bu konuda kendisini berbat hissediyordu – birtakım sesler duydu.

Durup dinledi. Goblin seslerine benzemiyordu; böylece dikkatle ve sessizce ilerledi. Döne döne aşağıya inen ve solunda kayalık bir duvar bulunan taş bir yolda ilerliyordu; zemin diğer tarafta aşağıya doğru iniyordu ve yol hizasının altında, üzerinde alçak

ağaçlar ve çalılar bulunan korunaklı yerler vardı. İşte bu çalılıkların altındaki korunaklı yerlerin birinde birileri konuşuyordu.

Daha da yakına sokuldu, birden iki büyük kayanın arasından kırmızı başlıklı bir kafanın gözüktüğünü gördü. Bu, gözcülük yapan Balin'di. Sevinçten el çırpıp bağırabilirdi, ama yapmadı. Beklenilmeyen ve hoş olmayan bir şeyle karşılaşma korkusu yüzünden yüzük hâlâ parmağındaydı ve Balin'in tam kendisinin bulunduğu yöne baktığını, ama onu görmediğini fark etti.

"Hepsine bir sürpriz yapacağım," diye düşündü, koyağın yanındaki çalılıkların içine doğru sürünürken. Gandalf cücelerle tartışıyordu. Tünellerde başlarına gelenleri ve şu anda ne yapmaları gerektiğini tartışarak düşünüyorlardı. Cüceler söyleniyor, Gandalf, Bay Baggins'in ölü mü diri mi olduğunu öğrenip kurtarmaya çalışmadan, onu goblinlerin eline bırakıp yollarına devam edemeyeceklerini söylüyordu.

"Ne olursa olsun o benim dostum," dedi büyücü, "ve çok kötü bir küçük arkadaş da değil. Kendimi ondan sorumlu hissediyorum. İnşallah onu kaybetmemişsinizdir."

Cücelerse Gandalf'ı zaten onu en başta niye getirdiği, niye arkadaşlarına yetişip onlarla gelemediği ve niye daha akıllı birini seçmediği konusunda sıkıştırıyorlardı. "Şimdiye dek bize yarardan çok zarar verdi," dedi biri. "Eğer şimdi onu aramak için o iğrenç geçitlere dönmek zorundaysak canı cehenneme derim ben!"

Gandalf, öfkeyle yanıtladı: "Onu ben getirdim ve işe yaramaz şeyler getirmem. Ya onu aramama yardım edersiniz ya da ayrılır ve bu beladan kendi başınıza kurtulmanız için sizi burada bırakırım. Eğer onu yeniden bulabilirsek, her şey bitmeden önce bana teşekkür edeceksiniz. Hangi akla hizmet için onu sırtlandın ve düşürdün Dori?"

"Eğer bir goblin karanlıkta, senin de ayaklarını aniden arkadan yakalayıp, çelmeleyip düşürse ve arkandan tekmeleseydi," dedi Dori, "sen de düşürürdün!"

"Peki neden onu yine sırtlanmadın?"

"Aman tanrım! Bunu nasıl sorarsın! Goblinler karanlıkta tekmeleyip ısırıyor, herkes birbirinin üzerine yığılıyor ve birbirine vuruyordu! Sen nerdeyse Glamdring'le kafamı koparıyordun, Thorin de Orcrist'i oraya buraya, her tarafa savurup duruyordu. Birden o kör edici ışık patlayışlarından birini yaptın ve goblinlerin bağrışarak geriye kaçtıklarını gördük. Sen, 'herkes beni izlesin!' diye bağırdın ve hepimiz izlemek zorunda kaldık. Biz herkesin seni izlediğini düşündük. Senin de iyi bildiğin gibi aşağı kapının dışında, kapıdaki muhafızların arasından çarpışarak geçip, apar topar buraya gelene dek de sayım yapacak zamanımız yoktu. Ve işte buradayız – hırsızsız bir şekilde!"

"Ve işte hırsız da burada!" dedi Bilbo tam ortalarına atlayıp bir yandan da yüzüğü parmağından çıkartırken.

Vay canına, nasıl da sıçradı hepsi! Sonra şaşkınlık ve mutluluk içinde bağırıştılar. Gandalf da en az onlar kadar şaşırmış, ama büyük olasılıkla hepsinden daha çok sevinmişti. Balin'e seslendi ve ona, bir uyarı bile gelmeden birilerinin topluluğun tam ortasına düşmesine izin veren bir gözcü hakkında ne düşündüğünü sordu. Bu olaydan sonra, Bilbo'nun cüceler arasındaki saygınlığının arttığı bir gerçekti. Gandalf'ın sözlerine rağmen bugüne dek hâlâ onun birinci sınıf hırsız olduğuna dair kuşkuları olsa da, artık kuşkuları kalmamıştı. Balin hepsinden daha çok şaşkındı, ama herkes bunun çok akıllıca bir iş olduğunu söyledi.

Doğrusu övgüler Bilbo'nun öyle hoşuna gitmişti ki içinden kıkır kıkır gülüp yüzük hakkında hiçbir şey söylemedi ve bunu nasıl

yaptığını sorduklarında dedi ki: "Oh, bilirsiniz, yalnızca sürünerek sokuldum – çok dikkatli ve sessizce."

"Doğrusu bu, bir farenin çok dikkatli ve sessizce, tam burnumun dibine dek ilk sokulup fark edilmeyişi," dedi Balin, "sizin huzurunuzda başlığımı çıkartıyorum." Ve çıkardı da.

"Balin, hizmetinizdeyim," dedi.

"Hizmetkârınız, Bay Baggins," dedi Bilbo.

Sonra onu kaybetmelerinden sonraki serüvenlerini öğrenmek istediler, oturup – yüzüğü buluşu dışında ("henüz değil," diye düşünmüştü) – her şeyi anlattı. Özellikle bilmece yarışması ilgilerini çekti ve en çok Gollum'u betimleyişiyle ilgilenip fazlasıyla ürperdiler.

"Ve sonra o tam yanımda oturuyorken başka bir soru düşünemedim," diye bitirdi Bilbo; "böylece dedim ki, 'cebimde ne var?' ve üç hakkında da bulamadı. Ben de 'sözüne ne olacak bakalım? Bana çıkış yolunu göster!' dedim. O da beni öldürmek için üstüme saldırdı, ben de kaçtım ve yere düştüm, sonunda karanlıkta beni kaybetti. Sonra onun kendi kendine konuştuğunu duyduğum ve onu izledim. Benim aslında dışarı çıkan yolu bildiğimi sanıyordu, o tarafa doğru gitti. Sonunda girişin ağzında oturdu kaldı, ben de geçemedim.' Sonra üstünden atlayıp kaçtım ve kapıya doğru koştum."

"Peki ya muhafızlar?" diye sordular. "Hiç yok muydu?"

"Oh evet! Bir sürü vardı; ama onları atlattım. Yalnızca biraz aralık olan çıkış kapısına sıkışıp bir sürü düğmemi kaybettim," dedi üzülerek yırtık giysilerine baktı. "Ama sıvışmayı becerdim ve işte buradayım."

Cüceler, muhafızlardan kaçıp kurtuluşunu, Gollum'un üstünden atlayışını, kapıdan geçişini sanki zor ve tehlikeli değilmiş gibi

anlatırken ona yepyeni bir saygıyla baktılar.

"Size ne demiştim?" dedi Gandalf gülerek. "Bay Baggins'de sizin tahmin ettiğinizden çok fazla şey var." Bunu söylerken çalı gibi kaşlarının altından Bilbo'ya garip bir bakış fırlattı ve hobbit, Gandalf'ın öykünün bu kısmında atladığı şeyi tahmin edip etmediğini merak etti.

Sonra Bilbo'nun da soracak soruları vardı elbette; Gandalf cücelere her şeyi çoktan anlatmış olduğu halde, Bilbo bunları duymamıştı. Büyücünün yeniden nasıl ortaya çıktığını ve hepsinin şimdiye dek nerelerde olduğunu öğrenmek istedi.

Büyücü, doğruyu söylemek gerekirse, zekâsını bir defadan fazla açıklamaktan hiç hoşlanmazdı. Bu yüzden Bilbo'ya, hem kendisinin hem de Elrond'un, dağların bu kısımlarında yaşayan tehlikeli goblinlerin varlığından haberdar olduklarını söyledi. Bu goblinlerin ana kapıları farklı bir tünele, ilerlemek için daha kolay olan bir geçişe çıkıyordu, bu yüzden de sık sık gece yarıları kapılarının civarındaki halkı yakalıyorlardı. Belli ki halk o yoldan gitmekten vazgeçmiş ve goblinler de yeni girişlerini oldukça yakınlarına, cücelerin seçtiği mağaraya açmışlardı, çünkü bu geçiş şu ana dek oldukça güvenli bulunmuştu.

"Bakalım orayı kapatmak için az çok terbiyeli bir dev bulabilecek miyim," dedi Gandalf, "yoksa yakında bu dağlardan hiç geçilemeyecek."

Gandalf, Bilbo'nun çığlığını duyar duymaz ne olduğunu anlamıştı. Kendisini yakalayan goblinleri öldüren ışık patlaması sırasında hızla açılan yarığın içine girmişti. Mahkûmları ve goblinleri büyük salonun kenarına kadar izlemiş ve orada durup, karanlıklarda yapabileceği en iyi büyüyü yapmıştı.

"Çok nazik bir meseleydi," dedi. "Vur ve kaç."

Ama, tabii Gandalf, ateş ve ışıklarla yapılan büyülerle ilgili özel bir çalışma yapmıştı (hatta hobbit, Yaşlı Took'un yazortası arifesi eğlencelerindeki sihirli havai fişekleri asla unutmayacaktı). Gerisini – Gandalf'ın Bilbo'nun düğmelerini kaybettiği arka ya da goblinlerin deyişiyle aşağı kapı hakkında her şeyi bilmesi dışında – hepimiz biliyoruz. İşin doğrusu bu, dağların bu yanından haberdar olan herkes tarafından biliniyordu; ama bu tünellerde soğukkanlılığını korumak ve onlara doğru yolu göstermek için bir büyücü olmak gerekiyordu.

"O kapıyı çağlar önce yaptılar," dedi. "Kısmen, gerekirse bir kaçış yolu, kısmen de karanlıkta çıkıp büyük zararlar verdikleri ülkelere bir geçiş yolu olsun diye. Kapıyı daima koruma altında bulunduruyorlar ve henüz kimse kapıyı tıkayamadı. Bundan sonra iki kat daha güçlü koruyacaklardır," diye güldü.

Diğerleri de güldüler. Pek çok şey yitirseler de, Ulu Goblin'i ve diğer birçok goblini öldürmüşlerdi; üstelik hepsi kaçabilmişti ve bu yüzden de olabileceğin en iyisini elde ettikleri söylenebilirdi.

Ama büyücü onları akıllarını başlarına toplamaya çağırdı. "Hemen yola devam etmeliyiz, artık biraz dinlenmiş durumdayız," dedi. "Gece inince yüzlercesi arkamızdan gelecek ve gölgeler çoktan uzamaya başladı. Bizim geçmemizden saatler sonra bile ayak izlerimizin kokusunu alabilirler. Alacakaranlıktan önce millerce yol kat etmiş olmalıyız. Eğer hava iyi giderse biraz ay ışığı olacak, bu da bizim şansımız. Ayı pek dikkate aldıklarından değil, ama yolumuzu bulmak için biraz ışık sağlayacak bize."

"Ha, evet!" dedi hobbitin diğer sorularına yanıt olarak. "Goblin tünellerinde zaman kavramı yitiverir. Bugün Perşembe, yakalandığımızdaysa Pazartesi gecesi ya da Salı sabahıydı. Millerce yol kat ederek tam dağın içinden geçtik. Ve şimdi öbür tarafındayız –

oldukça kestirme bir yol. Ama geçidimizin bizi ulaştıracağı noktada değiliz; Kuzeyin oldukça uzağındayız, önümüzde bizi hiç hoş olmayan bir ülke bekliyor. Ve hâlâ oldukça yükseklerdeyiz. Haydi devam edelim."

"Ben korkunç derecede açım," diye sızlandı en sonunda, öncekinden de önceki geceden beri yemek yemediğini birden fark eden Bilbo. Böyle bir şeyin bir hobbit için ne olduğunu bir düşünün! Midesini boş ve sarkmış, bacaklarını da düşecekmiş gibi hissediyordu, artık heyecan da sona ermişti.

"Elimden bir şey gelmez," dedi Gandalf, "tabii dönüp midillini ve yükünü geri vermelerini goblinlerden nazikçe istemezsen."

"Hayır, teşekkür ederim!" dedi Bilbo.

"Pekâlâ o halde, kemerlerimizi gerip, yorgun argın yola devam etmeliyiz – yoksa akşam yemeğine dönüşeceğiz ve bu da hiçbir şey yememizden daha kötü."

Diğerleri ilerlerken Bilbo yiyecek bir şeyler bulmak için sağa sola bakınıyordu; ama böğürtlenler çiçek açmış durumdaydı, tabii hiç fındık yoktu, alıç bile. Bir parça kuzukulağı attı ağzına, yollarını kesen küçük bir dağ akıntısından su içerek suyun kıyısında bulduğu üç yabançileğini yedi, ama çok da iyi değillerdi.

Devam ettikçe ettiler. Kötü patika gözden kayboldu. Çalılar ve kayalar arasındaki uzun otlar, tavşan oyukları olan küçük yeşil alanlar, kekik, adaçayı, mercankösk ve sarı kayagüllerinin hepsi ortadan kayboldu. Cüceler kendilerini aşağıya kaymış taşlardan oluşan geniş sarp bir yamacın, bir toprak kaymasının kalıntılarının tepesinde buluverdi. Oradan aşağı inmeye başladıklarında, ayaklarının altından ne olduğu belirsiz bir sürü şey ve küçük çakıllar yuvarlandı; ardından daha büyük taş parçaları takır tukur yuvarlandı, altlarındaki diğer parçalar da yuvarlanarak kaymaya

başladı; sonra kaya yığınlarının huzuru kaçtı ve yerlerinden sıçrayarak toz içinde gürültüyle aşağı düştüler. Çok geçmeden üstlerindeki ve altlarındaki tüm yamaç hareketlendi, hepsi iç içe geçmiş bir halde kayan, çatırdayıp çuturdayan tabakanın üstünde taşların korku verici karmaşası içerisinde aşağıya kaymaya başladılar.

Onları kurtaran aşağıdaki ağaçlardı. Aşağıdaki vadinin daha derin ve karanlık ormanlarından yamaca doğru uzayan bir çam ormanının ucuna dek kaydılar. Bazıları ağaçların gövdelerini yakalayıp alçak dallara asıldı, bazıları (küçük hobbit gibi) kayaların çılgınca saldırısından korunmak için bir ağacın arkasına gizlendi. Az sonra tehlike geçti, toprak kayması durdu ve son cılız çarpışmalar, huzuru kaçan taşların en büyüklerinin tam aşağıdaki çam kökleri ve eğreltiotları arasında takırdayıp sıçraması sırasında duyulabiliyordu.

"Pekâlâ, bu ilerleyişimize biraz yardım etti," dedi Gandalf, "ve bizi izleyen goblinlerin bile buradan sessizce inmek için epey uğraşması gerekiyor."

"Tahmin ederim," diye homurdandı Bombur; "ama başımızın üstüne fırlayan taşlar göndermekte zorlanmayacaklar." Cüceler (ve Bilbo) pek mutlu değildiler. Çürükler ve yara bere içindeki ayaklarını, bacaklarını oğuşturuyorlardı.

"Saçma! Biz kayış yolundan ayrılacağız. Çabuk olmamız gerekiyor! Şu ışığa baksanıza!"

Güneş çoktan dağların ardına girmişti. Etraflarındaki gölgeler daha da koyulaşıyordu, ama yine de uzaklardaki, ağaçların arasından ve daha aşağılarda yeni büyüyen ağaçların kara tepelerinin ardındaki düzlükte akşam ışıklarını seçebiliyorlardı. Doğruca güneye giden hafif eğimli bir patikadan, olabildiğince hızla, sendeleyerek iniyorlardı. Bazen yaprakları taa hobbitin başının üzerine uzanan bir eğreltiotu denizinde, bazen çam iğnelerinden oluşan bir

zeminde yavaş yavaş ilerliyorlardı; ormanın karanlığı giderek daha da ağırlaşıyor, sessizliği daha daha derinleşiyordu. O akşam, ağaçların dallarına bir denizin iç çekişini taşıyacak kadar bile rüzgâr yoktu.

"Daha devam edecek miyiz?" diye sordu Bilbo, etraf Thorin'in sakalının arkasında sallandığını ancak görebileceği kadar karanlık ve cücelerin nefes alışlarını korkunç bir gürültüymüş gibi duyabildiği kadar sessiz olduğu bir anda. "Ayak parmaklarım tamamen yara bere içinde, bacaklarım ağrıyor ve midem boş bir torba gibi sarktı."

"Birazcık daha," dedi Gandalf.

Asırlardır yürüyorlarmış gibi ilerledikten sonra aniden hiçbir ağacın yetişmediği bir açıklığa ulaştılar. Ay yükselmişti ve açıklığı aydınlatıyordu. Ters bir şey görünmediği halde, orası nedense tümüne hiç hoş bir yer değilmiş gibi geldi.

Birden tepenin altında bir uluma duydular; uzun ve ürpertici bir ulumaydı. Bu, sağ taraflarında ve onlara oldukça yakında, bir başkası tarafından yanıtlandı; sonra sola doğru çok uzak olmayan bir başkası tarafından. Onlar ayın altında uluyan kurtlardı, bir araya toplanan kurtlar!

Yurtlarında, Bay Baggins'in kovuğu yakınlarında yaşayan hiç kurt yoktu, ama bu sesi bilirdi. Bu sesler ona öykülerde yeterince anlatılmıştı. Muhteşem bir gezgin olan büyük kuzenlerinden (Took tarafından) biri onu korkutmak için kurt taklidi yapardı. Bunu ormanda ay ışığı altında duymak Bilbo için çok fazla olmuştu. Sihirli yüzükler bile kurtlara – özellikle de goblin istilasındaki dağların gölgesinde, bilinmeyenin sınırlarındaki Yabanın Kıyısı'nda yaşayan kötü sürülere – karşı pek işe yaramazdı. Bu tür kurtlar,

goblinlerden daha keskin koku alırlardı ve yakalamaları için sizi görmelerine gerek yoktu.

"Ne yapacağız, ne yapacağız!" diye bağırdı Bilbo. "Goblinlerden kaçarken kurtlara yakalan," dedi ve bu söz bizim aynı türde rahatsızlık verici durumlarda "yağmurdan kaç doluya tutul" [1] dememiz gibi bir deyim haline gelecekti.

"Ağaçlara tırmanın, çabuk!" diye bağırdı Gandalf; ve nispeten daha alçak ya da tırmanılabilecek gibi ince dalları olanlara bakınarak açıklığın kıyısındaki ağaçlara doğru koştular. Tahmin edebileceğiniz gibi bu ağaçları ellerinden geldiğince kısa sürede buldular; ve dalların arasında güvenli olabilecek yüksekliklere tırmandılar. Eğer cüceleri, belli sınırları aşıp çocuklaşma oyunu oynayan yaşlı beyefendiler gibi, ağaç tepelerinde, sakalları aşağıya sarkarken görseydiniz (elbette güvenli bir mesafeden) kahkahalarla gülerdiniz. Fili ve Kili, Yılbaşı ağacına benzeyen uzun bir kuzey çamının tepesindeydi. Dori, Nori, Oin, Ori ve Gloin bir tekerleğin parmaklarına geçmiş gibi düzenli aralıklarla kocaman bir çam ağacının dallarında daha rahat durumdaydılar. Bifur, Bofur, Bambur ve Thorin bir diğerindeydi. Dwalin ve Balin birkaç dallı uzun ince bir köknara tırmanmış, en üstteki büyük dalların yeşilliğinde oturacak yer bulmaya çalışıyorlardı. Ötekilerden oldukça uzun olan Gandalf açıklığın iyice kıyısında kalmış, gövdesi oldukça geniş, cücelerin tırmanamayacağı yükseklikte koca bir çam bulmuştu. Gandalf ağacın büyük dalları arasına çok iyi saklanmıştı, ama gözlerinin çevreye gizlice bakınan parıltısı ay ışığında hâlâ görülebiliyordu.

Bilbo mu? O, hiçbir ağaca tırmanamamış, peşine köpek takılmış ve kovuğunu kaybetmiş bir tavşan gibi ağaçtan ağaca koşturuyordu.

1. – Çok meraklı okurlar için bir not : İngilizcesi *'out of the frying-pan into the fire'*: tam karşılığı 'tavadan kaç ateşe düş'. y.h.n.

"Hırsızı yine geride bıraktınız," dedi Nori aşağı bakan Dori'ye.

"Hırsızı daima sırtımda taşıyamam ki," dedi Dori, "tünellerden aşağı, ağaçlardan yukarı! Ne olduğumu sanıyorsun? Hamal mı?"

"Eğer bir şeyler yapmazsak onu yiyecekler," dedi Thorin, çünkü artık giderek daha da yakınlaşan ulumalar tamamen çevrelerini sarmıştı. "Dori!" diye seslendi, çünkü Dori en kolay ağaçta, en aşağıdaydı, "çabuk, Bay Baggins'i yukarı çekmek için elini uzat."

Dori tüm homurdanışlarına rağmen aslında kibar biriydi. Dori en alt dala indiği ve kolunu aşağı uzatabildiği kadar uzattığı halde zavallı Bilbo elini yakalayamadı. Bunun üzerine Dori ağaçtan indi ve Bilbo'nun sırtına tırmanmasına yardım etti.

Tam o anda kurtlar uluyarak açıklığa daldı. Bir anda yüzlerce göz onlara bakmaya başladı. Dori hâlâ Bilbo'yu bırakmamıştı. Bilbo omzundan dallara tırmanana dek bekledi ve ardından kendi de dallara tutunmak için zıpladı. Hem de tam zamanında! Bir kurt, Dori dala tutunmuşken pelerininin ucunu ağzıyla kaptı, az daha ona ulaşıyordu. Bir dakika içinde koskoca bir kurt sürüsü ışıldayan gözleri, dışarı sarkmış dilleriyle ağacın etrafında toplanıp ulumaya ve ağaca doğru zıplamaya başladı.

Ama vahşi Warglar (Yabanın Kıyısı'ndaki kötü kurtlara böyle denirdi) ağaçlara tırmanamazdı. Bir süre için güvenlikteydiler. Neyseki hava ılıktı ve rüzgâr yoktu. Evet, ağaç dallarında uzun süre oturmak pek rahat değildir; ama soğukta ve rüzgârda, üstelik aşağıda da sizi bekleyen kurtlar her tarafı sarmışsa, ağaçlar iyice rahatsız yerler olabilir.

Ağaçların arasına sıkışmış bu açıklığın kurtlar için bir buluşma yeri olduğu açıktı. Giderek daha çok, daha çok kurt geliyordu. Dori ve Bilbo'nun bulunduğu ağacın altına nöbetçiler bıraktılar, sonra üzerinde herhangi biri bulunan tüm ağaçları keşfedene kadar

etrafı kokladılar. Onların altına da nöbetçiler diktiler, bu arada geri kalanları da (ki yüzlerce, yüzlerce vardı sanki) gidip ağaçsız alanda koca bir çember halinde oturdular, çemberin ortasında kocaman gri bir kurt vardı. Bu kurt, diğerleriyle wargların o korkunç dilini kullanarak konuştu. Gandalf bu dili bilirdi. Bilbo anlamıyordu, ama ona sanki tüm konuşmalar kötü ve zalimce şeyler hakkındaymış gibi korkutucu geliyordu ki, gerçekten de öyleydi. Arada bir çemberdeki tüm warglar gri reislerini hep bir ağızdan uluyarak yanıtlıyordu ve çıkardıkları korkunç patırtılar nerdeyse hobbiti çamdan aşağıya düşürecekti.

Bilbo anlamasa da ben size Gandalf'ın neler duyduğunu anlatacağım. Warglar ve goblinler sık sık kötü işlerinde birbirlerine yardım ederlerdi. Goblinler sürülürek kendilerine yeni yurtlar aramak zorunda kalmadıkça veya savaşa (ki uzun süredir savaş olmadığını söylemekten mutluluk duyuyorum) gitmedikçe dağlarından fazla uzaklaşmayı genellikle göze almazlar. Ancak o günlerde, özellikle yiyecek bulmak veya kendilerine köleler sağlamak için etrafa akınlar yapıyorlardı. Wargları da sık sık yardıma çağırır ve yağmayı onlarla paylaşırlardı. Bazen insanların ata binmesi gibi onlar da kurtların sırtına binerlerdi. Öyle anlaşılıyordu ki tam o gece büyük bir goblin akını planlanmıştı. Warglar goblinlerle buluşmaya gelmiş, ama goblinler geç kalmışlardı. Bunun nedeni şüphesiz Ulu Goblin'in ölümü ve büyük bir olasılıkla hâlâ arayıp durdukları cüceler, Bilbo ve büyücünün sağladığı karmaşaydı.

Bu uzak diyarlardaki olanca tehlikeye rağmen gözüpek insanlar son zamanlarda Güney'den buralara dönüyor ve ağaçları keserek nehir kıyılarında veya vadilerdeki güzel koruların arasında kendilerine yaşama yerleri inşa ediyorlardı. Sayıları fazlaydı, cesur ve iyi silahlanmışlardı; bir araya geldiklerinde veya gün ışığında warglar

bile onlara saldırmaya cesaret edemiyordu. Ama bu gece goblinlerin yardımıyla dağlara en yakın bazı kasabalara saldırmayı planlamışlardı. Eğer planları işlerse sonraki güne hiçbir insan kalmayacaktı; goblinlerin kurtlara vermeyip tutsak olarak mağaralarına götüreceği insanlar dışında herkes öldürülmüş olacaktı.

Yalnızca cesur orman insanlarını, karıları ve çocuklarını değil, aynı zamanda Gandalf ve arkadaşlarını da tehdit eden tehlike hakkında korkunç bir konuşmaydı bu. Warglar onları tam da kendi buluşma yerlerinde buldukları için şaşkın ve öfkeliydiler. Onların orman insanlarının dostu olduklarını, buraya casusluk için geldiklerini, yaptıkları planın haberini vadilere ulaştıracaklarını, sonra da goblinlerle kurtların, tutsakları ele geçirmek ve uykularından aniden uyandırılmış insanları yalayıp yutmak yerine korkunç bir savaş içinde yer almak zorunda kalacaklarını düşünüyorlardı. Bu yüzden de en azından yarın sabaha dek, wargların oradan gidip, ağaçlardakilerin kaçmasına izin vermeye hiç niyetleri yoktu. Zaten bundan çok önce, goblin askerler dağlardan aşağı ineceklerdi; ve goblinler ağaçlara tırmanabilir, ağaçları kesip devirebilirlerdi.

Şimdi siz de, Gandalf'ın, onların hırlama ve ulumalarını duyunca, bir büyücü olduğu halde neden deliler gibi korktuğunu; çok kötü bir yerde bulunduklarını düşünerek daha kurtulmadıklarını hissettiğini anlamışsınızdır. Etrafı kurtlarla kuşatılmış bir ağaçta kapana kısılmış olarak çok fazla şey yapamayacak olsa da, Gandalf, her şeyin onların istediği gibi gitmesine izin vermeyecekti. Üzerinde olduğu ağaçtan büyük kozalaklar topladı. Sonra birini parlak mavi bir ateşle tutuşturarak kurt çemberinin tam ortasına fırlattı. Kozalak birinin sırtına çarptı ve kabarık postu alevler içinde kaldı; kurt korkunç çığlıklar atarak sağa sola zıplamaya başlamıştı. Sonra başka bir kozalak geldi, ardından bir tane daha, kozalakların biri

mavi alevler içinde, biri kırmızı ve diğeri de yeşil alevler içindeydi. Çemberin tam ortasında toprağa çarpıp patladılar, renkli kıvılcımlar ve dumanlar saçmaya başladılar. Özellikle kocaman bir kozalak kurtların reisini burnundan vurdu ve kurt, iki üç metre havaya zıplayıp öfke ve korku içinde çemberin etrafında dolanıp koşuşturarak diğer kurtları ısırmaya başladı.

Cüceler ve Bilbo bağırıp keyiflendiler. Kurtların öfkesi doğrusu görülecek gibi değildi, çıkardıkları gürültü tüm ormanı kapladı. Kurtlar daima ateşten korkar, üstelik bu ateş korkunç ve garip bir ateşti. Bir kıvılcım postlarına ulaşınca saplanıp yakıyordu ve eğer hemen yere yuvarlanmazlarsa birden alevler içinde kalıyorlardı. Çok kısa bir süre sonra ağaçsız alanın hemen her yanında kurtlar sırtlarındaki ateşi söndürmek üzere yerlerde yuvarlanıyor, bu arada iyice yananlar oraya buraya koşturup, uzaklaştırılana dek arkadaşlarına ateş bulaştırıyor, sonra da su arayarak uluya uluya yamaçlardan aşağı koşuşturuyordu.

"Bu gece ormandan gelen bu gürültü de ne?" dedi Kartalların Efendisi. Dağların doğu kıyısındaki bir kayanın doruğunda ay ışığı altında simsiyah oturuyordu. "Kurtların seslerini duyuyorum! Goblinler ormanda yine bir kötülük mü peşinde?"

Hızla havalandı ve muhafızlarından ikisi de onu izleyerek iki tarafındaki kayalardan havalandılar. Havada bir daire çizdiler ve yukarıdan aşağılara, taa aşağılarda, ufacık bir nokta gibi görünen warglaın oluşturduğu çemberi gözetlediler. Kartalların keskin gözleri vardır ve çok uzaklardan küçücük şeyleri bile görürler. Puslu Dağlar'daki Kartalların Efendisi'nin güneşe bile kırpıştırmadan bakabildiği gözleri vardı ve bir mil aşağıdaki toprakta hareket eden bir tavşanı ay ışığında bile görebilirdi. İşte ağaçlardakileri göremese bile

kurtlar arasındaki karmaşayı seçebiliyor, küçük ateş patlamalarını fark edebiliyor, taa aşağılardan belli belirsiz gelen ulumaları ve haykırışları duyabiliyordu. Ayrıca uzun sıralar halinde kapılarından çıkıp yamaçlara süzülüp ormana yayılan kötü goblin halkının mızrak ve miğferlerinden yansıyan ay ışığını da görebiliyordu.

Kartallar sevecen kuşlar değildir. Bazıları alçak ve zalimdir. Ancak kuzey dağlarının kadim soyu, tüm kuşların en görkemlileriydi; gururlu, güçlü ve kalpleri yüceydi. Goblinleri sevmez ve onlardan korkmazlardı. Herhangi bir şekilde onları fark ettiklerinde (ki bu tür yaratıkları yemedikleri için bu çok nadir olurdu) goblinlerin üzerine çullanır, onları çığlıklar içinde mağaralarına kaçırtır ve yaptıkları her nasıl bir kötülükse durdururlardı. Goblinler kartallardan nefret eder ve korkarlardı; ama ne onların yüksekteki yurtlarına ulaşabilir, ne de onları dağlardan sürebilirlerdi.

Bu gece Kartalların Efendisi neler döndüğünü anlama merakıyla dolmuştu; böylece başka pek çok kartalı da yanma çağırarak dağlardan uçup, daireler çizerek, aşağılara, taa aşağılara, iyice aşağılara, kurtların çemberine ve goblinlerin buluşma yerine doğru yavaşça süzüldüler.

Başka iyi şeyler de vardı! Aşağıda korkunç şeyler oluyordu. Alev almış kurtlar ormana dalmış ve birkaç yeri de tutuşturmuştu. Olağanüstü kurak bir yazdı ve dağların bu doğu yamaçlarında bir süredir çok az yağmur yağıyordu. Sararmış eğreltiotlarını, düşmüş dal parçalarını, yerde kalın bir tabaka oluşturmuş çam iğnelerini ve çevredeki ölü ağaçları çok geçmeden bir ateş sarıverdi. Ateş wargların açıklığından etrafa yayılıyordu. Ama gözcü kurtlar bulundukları ağaçların diplerinden ayrılmadı. Öfkeden çıldırmış, dilleri dışarıda ve gözleri alev kadar kızıl yakıcı ışıldarken, ağaç gövdelerinin etrafında sıçrayıp uluyor, cücelere o korkunç dillerinde lanetler

yağdırıyorlardı.

Sonra aniden goblinler bağırış çağırış içinde koşarak geldi. Orman insanlarıyla bir çarpışma yaşandığını düşünmüşlerdi; ama çok geçmeden olanları öğrendiler. Hatta bazıları oturup kahkahalar attı. Diğerleriyse mızraklarını sallayıp saplarını kalkanlarına vurdu. Goblinler ateşten korkmazdı ve bu yüzden hemen kendilerine çok eğlenceli gelen bir plan oluşturdular.

Bazıları tüm kurtları bir sürü haline getirdi. Eğreltiotları ve çalıları ağaç gövdelerinin etrafına yığdılar. Diğerleri hoplaya zıplaya, tüm alevler söndürülene dek sağa sola koşuşturdu – ancak cücelerin bulunduğu ağaçlara yakın alevleri söndürmediler. Buralardaki ateşi yapraklar, ölü dallar ve eğreltiotlarıyla beslediler. Az sonra cücelerin etrafında bir alev ve duman çemberi oluştu ve coşan ateş ağaçların altındaki kuru şeylere sıçrayana dek bu çemberin dışarıya genişlemesini engellediler. Duman Bilbo'nun gözlerine giriyor, alevlerin ısısını hissedebiliyor; ve tüten dumanların arasından goblinlerin, yazortası ateşi etrafında bir halka oluşturan halkın yaptığı gibi döne döne dans edişlerini seçebiliyordu. Mızrak ve baltalarıyla dans eden savaşçılar çemberinin dışında kalan kurtlar, saygı belirten bir mesafeden olayları izleyerek bekliyordu.

Ayrıca goblinlerin korkunç bir şarkıya başladıklarını da duydu:

Onbeş kuş beş köknar ağacında,
tüyleri savruldu alevli bir rüzgârda!
Ama, küçük komik kuşların kanatları yok ki!
Hey, ne yapacağız biz bu küçük komik şeyleri?
Canlı canlı kavurmalı mı, yoksa tencerede mi pişirmeli;
kızartmalı mı, haşlamalı mı ve sıcak sıcak yemeli mi?

Sonra durup bağırdılar: "Uçun küçük kuşlar! Uçun, uçabilirseniz! Aşağı inin küçük kuşlar, yoksa kavruluvereceksiniz yuvalarınızda! Şakıyın şakıyın küçük kuşlar! Niye şakımıyorsunuz?"

"Gidin buradan! küçük yaramazlar!" diye bağırdı Gandalf cevap olarak. "Şimdi kuş yumurtası çalma zamanı değil. Hem ateşle oynayan yaramaz küçük haylazlar cezalarını bulur," dedi onları daha kızdırmak ve onlardan korkmadığını – ki aslında bir büyücü de olsa korkuyordu elbette, göstermek için. Ama onlar hiç aldırmadı ve şarkı söylemeye devam ettiler.

Yan ağaç, eğreltiotu yan!
Kuru ve kavrul! Bir meşale gibi çıtırdayan
Bizim keyfimiz için geceyi aydınlatan,
Ya hey!

Fırınlayın ve kızartın onları, kızdırın ve kavurun onları!
sakallar tutuşana dek, gözler parıldayana dek
tüyleri kokana dek, derileri çatlayana dek,
yağlar erir ve kararır kemikler
yatarlar korda
gökyüzii altında!
Yani cüceler ölmeli,
ve keyfimiz için aydınlatmalı geceyi,
Ya hey!
Ya-harri-hey!
Ya hoy!

Ve bu *Ya hoy!* dendiğinde ateş Gandalf'ın ağacının altına ulaşmıştı. Bir anda diğerlerine yayıldı. Ağacın kabuğu ateş aldı, altlardaki dallar çatırdadı.

Sonra Gandalf ağacın tepesine tırmandı. Ve tam yukarıdan goblinlerin mızraklarının ortasına atlamaya hazırlandığı anda asasından şimşek gibi bir parıltı patladı. Gandalf yıldırım gibi hızla aşağı indiğinde goblinlerin çoğunu öldürecek olsa da, bu onun da sonu olacaktı. Ama atlayamadı.

Tam bu anda Kartalların Efendisi göklerden süzülüp Gandalf'ı pençeleriyle yakalayarak uzaklaşmıştı.

Goblinler arasında bir şaşkınlık ve öfke çığlıkları doğdu. O sırada Gandalf'ın konuştuğu Kartalların Efendisi de güçlü bir çığlık attı. Onunla beraber gelen koca kuşlar aşağıya süzüldü, artık kocaman kara gölgeler haline gelmişlerdi. Kurtlar hırıldayıp dişlerini gıcırdattılar; goblinler bağrıştı, kızgınlık içinde ayaklarını yere vurup mızraklarını boşu boşuna havaya sallayıp durdular. Kartallar onların üstlerine saldırdı; savrulan kanatlarının sert hamleleri goblinleri yere yapıştırdı, uzaklara kaçırdı; pençeleri goblin yüzlerini yırttı. Diğer kuşlar ağaçların tepesine süzülerek cesaret edebildikleri kadar yükseklere tırmanmış cüceleri yakaladı.

Zavallı küçük Bilbo az kalsın yine geride bırakılacaktı! En son alınan Dori'nin bacaklarına yapışmayı son anda becerebildi; ve Bilbo, kolları nerdeyse çıkmak üzere sarkarken hep birlikte tüm o karmaşa ve yangını geride bırakıp havalandılar.

Şimdi çok aşağılardaki goblinler ve kurtlar ormanın içinde her tarafa yayılıyorlardı. Birkaç kartal çarpışma alanının üzerinde daireler çizerek uçmaktaydı. Alevler aniden en tepedeki dalların da üzerine sıçradı. Çatırdayan alevlerin arasından yükseldiler. Ortalığı

ani bir kıvılcım ve duman rüzgârı kapladı. Bilbo tam zamanında kaçmıştı!

Çok geçmeden yangının ışığı gerilerde solgun, siyah zemin üzerinde yanıp sönen kızıl bir pırıltı haline dönüştü; göğün yücelerine süzülmüşlerdi ve daireler çizerek daha da yükseldiler. Bilbo, Dori'nin ayak bileklerine yapışarak yaptığı bu uçuşu asla unutmadı. O, "kollarım, kollarım!" diye inilderken, Dori de, "zavallı bacaklarım, zavallı bacaklarım!" diye söyleniyordu.

En iyi durumda bile yükseklik Bilbo'nun başını döndürürdü. Oldukça alçak bir uçurumun kıyısından bakacak olsa bile tuhaf olurdu ve (daha önce asla kurtlardan kaçmak zorunda kalmamış biri olarak) ağaçlar bir yana, merdivenleri bile hiç sevmezdi. Durum böyle olunca, sarkan ayak parmakları arasından, aşağılarda uzanıp giden, yamaçların birindeki kayalara ya da ovalardaki bir dereye yansıyan ay ışığıyla aydınlanan karanlık toprakları gördüğü zaman, başının nasıl da döndüğünü tahmin edebilirsiniz.

Dağların soluk zirveleri yaklaşıyor, ay ışığının aydınlattığı kaya çıkıntıları karanlık gölgeler içinden fırlıyordu. Yaz olsun olmasın, hava çok soğuktu. Bilbo gözlerini kapadı ve daha ne kadar tutunabileceğini düşündü. Sonra da tutunmazsa neler olabileceğini. Kendini kötü hissetti.

Uçuş, onun için tam zamanında, kollarının bağı çözülmeden az önce bitti. Nefes alıp Dori'nin ayak bileklerini bıraktı ve bir kartal yuvasının kaba sahanlığına düşüverdi. Orada tek söz etmeden öylece yattı, düşünceleri yanmaktan kurtulmuş olmanın şaşkınlığı ve o daracık yerden iki taraftaki derin gölgelere düşebilecek olmanın korkusu arasında gidip geliyordu. Hemen hemen hiçbir şey yemediği son üç günün dehşet verici serüvenlerinin ardından şimdi aklı karmakarışıktı ve birden kendini yüksek sesle şunları söylerken

buldu: "Şimdi bir çatalla aniden tavadan alınıp rafa geri konan jambon parçasının neler hissettiğini anlayabiliyorum!"

"Hayır efendim!" diye duydu Dori'nin yanıtını, "çünkü jambon eninde sonunda tavaya döneceğini bilir; umarım ki biz dönmeyiz. Ayrıca kartallar da çatal değildir!"

"Yo, hayır! Masallar gibi değil – çatallar demek istedim,"[1] dedi Bilbo oturup yakınlarına tüneyen kartala endişe içinde bakarken. Daha başka neler saçmaladığını ve kartalın bunları kaba bulup bulmadığını merak etti. Eğer yalnızca bir hobbit bedenine sahipseniz ve gece vakti bir kartalın yuvasındaysanız ona kaba davranmamalısınız!

Kartal gagasını bir kayada bileyip tüylerini temizlerken hobbite dikkat bile etmedi.

Çok geçmeden başka bir kartal uçarak geldi. "Kartalların Efendisi tutsaklarınızı Büyük Çıkıntı'ya getirmenizi buyuruyor," diye bağırdı ve uçarak gitti. Diğeri, Dori'yi pençeleriyle kavrayıp, Bilbo'yu tek başına bırakarak gecenin karanlığında kayboldu. Bilbo'nun, habercinin 'tutsaklar' ile ne kastettiğini merak edecek ve tabii sıra ona geldiği zaman akşam yemeği için bir tavşan gibi yolunacağını düşünecek gücü ancak kalmıştı.

Kartal döndü ve onu ceketinin arkasından pençeleriyle yakalayıp havalandı. Bu kez uçuş kısa sürdü. Az sonra Bilbo korkudan tir tir titrer bir halde, dağın yamacındaki geniş bir kaya çıkıntısına bırakılmıştı. Buraya ulaşmak için uçmanın dışında hiçbir yol yoktu ve elbette uçurumdan aşağı atlamak dışında aşağıya giden

1.– Meraklısı için not : Burada J.R.R.'ın yaptığı söz oyunu stork (leylek) : fork (çatal) arasında. Biz ustayı çok kötü bir şekilde taklide kalkışabilirdik, en fazla. Bu notu koyduk ki, Bilbo'nun kartalın alınmasından neden korktuğunu daha rahat anlayabilesiniz, eğer bu sizin için önemliyse. y.h.n.

bir yol da. Herkesi orada, sırtlarını yamaca yaslamış otururken buldu. Kartalların Efendisi de oradaydı ve Gandalf'la konuşuyordu.

Her neyse, Bilbo pek de akşam yemeği olacağa benzemiyordu. Büyücü ve Kartalların Efendisi birbirlerini az da olsa tanır gibiydi, hatta arkadaş oldukları bile söylenebilirdi. İşin gerçeği sık sık dağlarda dolaşan Gandalf'ın bir keresinde kartallara yararı dokunmuş, efendilerinin bir ok yarasını iyileştirmişti. Yani anlayacağınız 'tutsaklar', sadece 'goblinlerden kurtarılan tutsaklar' anlamındaydı, kartalların tutsakları anlamında değil. Bilbo, Gandalf'ın konuşmasını dinledikçe, sonunda dehşet verici dağlardan gerçekten ve gerektiği gibi kurtulacaklarını fark etti. Gandalf ve Yüce Kartal, onu, cüceleri ve Bilbo'yu uzaklara taşıyıp yolculuklarının süreceği aşağılardaki düzlüklere indirme planları üzerine tartışıyorlardı.

Kartalların Efendisi onları insanların yaşadığı yerlere yakın bir yere götürmeyecekti. "Bizi, porsuk ağacından yapılan büyük yaylarıyla vururlar," dedi, "çünkü koyunlarının peşinde olduğumuzu düşünecekler. Ve haklı oldukları zamanlar da yok değil. Hayır! Goblinlerin eğlencelerini ellerinden aldığımız ve size teşekkürlerimizi ödeyebildiğimiz için mutluyuz, ama cüceler için kendimizi güneyin düzlüklerinde tehlikeye atamayız."

"Pekâlâ," dedi Gandalf. "Bizi götürebileceğiniz yere ve götürebileceğiniz kadar uzağa götürün! Size zaten fazlasıyla minnettarız. Ama bu arada açlıktan ölüyoruz."

"Ben nerdeyse öldüm," dedi Bilbo kimsenin duymadığı zayıf, alçak bir sesle.

"Sanırım bu halledilebilir," dedi Kartalların Efendisi.

Daha sonra, cücelerin kaya çıkıntısında parlak bir ateş etrafında pişirdikleri nefis bir kızartma kokusu yayılmaya başladı. Kartallar ateş yakmak için kuru çalı çırpı, tavşanlar, yabani tavşanlar ve küçük

bir koyun getirmişlerdi. Cüceler tüm hazırlıkların üstesinden geldi. Bilbo yardım etmek için fazla zayıftı, üstelik tavşanların kasap tarafından pişirilmeye hazır halde eve dek servis yapılmasına alıştığı için deri yüzme ya da et kesme konusunda çok iyi sayılmazdı. Oin ve Gloin kav kutularını kaybettiği için Gandalf ateşi yakarak üstüne düşeni yapmış ve uzanmıştı. (Cüceler daha kibritlere alışamamışlardı.)

İşte böylece Puslu Dağlar serüvenleri sona ermiş oldu. Çok geçmeden Bilbo'nun midesi yeniden dolu ve artık rahattı; aslında şişte kızartılmış et parçaları yerine bir somun ekmek ve tereyağından daha çok hoşlanacak olmasına rağmen, halinden memnun bir şekilde uyuyabilirdi. Sert kayanın üzerine kıvrılarak, yuvasında, küçük kovuğundaki kuştüyü yatağında olduğundan bile daha derin uyudu. Ama tüm gece rüyasında kendi evini gördü ve uykusunda neye benzediğini hatırlamadığı ya da hatırlayamadığı bir şeyi aramak için odalarının tamamında gezindi durdu.

YEDİNCİ BÖLÜM

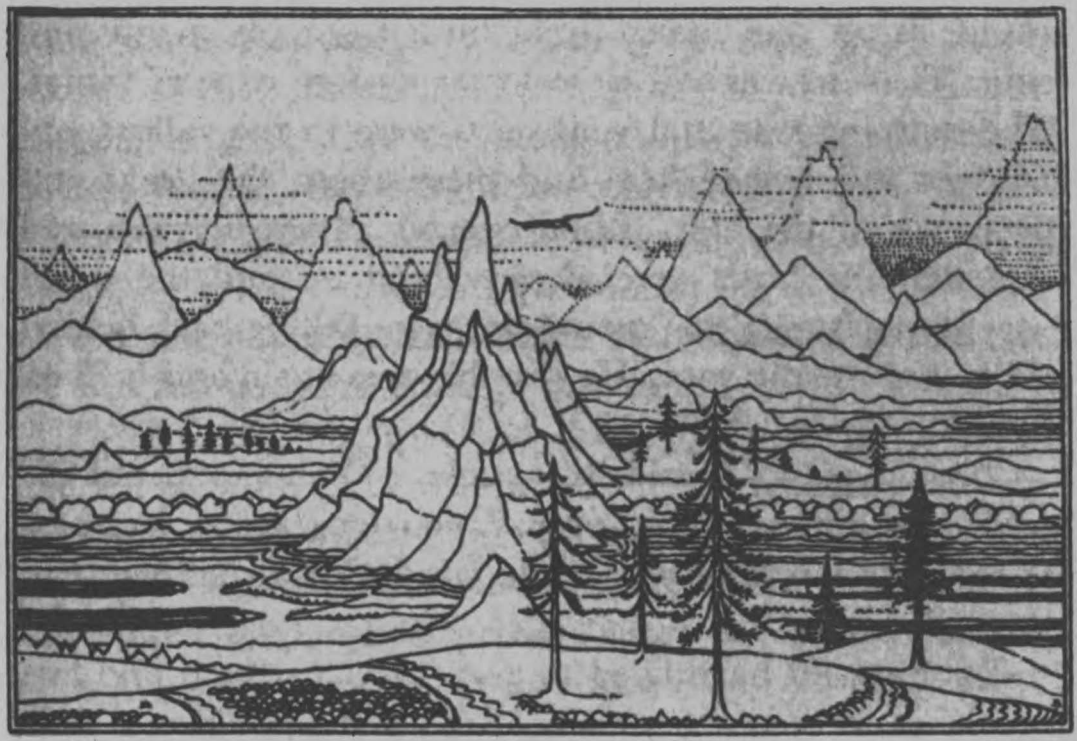
TUHAF BİR PANSİYON

Ertesi sabah Bilbo gözüne giren günün ilk ışıklarıyla uyandı. Çaydanlığı ateşe koymak için fırladı – ama birden evinde olmadığını fark etti. Bunun üzerine oturup boşu boşuna bir banyo ve fırça dileyip durdu. Hiçbirine kavuşamadı, tıpkı kahvaltı için çay, kızarmış ekmek veya jambona kavuşamadığı gibi; sadece soğuk koyun ve tavşan eti vardı. Ve onun ardından hızlı bir başlangıç için hazırlanması gerekiyordu.

Bu sefer bir kartalın sırtına tırmanıp kanatları arasına sıkıca yapışmasına izin vermişlerdi. Havada süzülürlerken gözlerini kapadı. On beş koca kuş dağın yamacından havalanırken cüceler hoşça kalın diye bağırıyor, ellerinden gelirse Kartalların Efendisi'ne borçlarını ödeyeceklerine söz veriyorlardı. Güneş hâlâ her şeyin doğu ucuna daha yakındı. Serin bir sabahtı; vadiler, koyaklar pus içindeydi ve etraftaki dağ zirveleri pusla sarmalanmıştı. Bilbo şöyle bir bakmak için gözünün birini araladı; kuşların iyice yükseldiğini, toprağın çok aşağılarda kaldığını, dağların ardındaki uzaklıklara karıştığını gördü. Gözlerini yeniden yumdu ve daha da sıkı tutundu.

"Çimdikleyip durma!" dedi kartal. "Bir tavşana benzesen de bir tavşan gibi korkmana gerek yok. Hafif rüzgârlı, güzel bir sabah. Uçmaktan daha iyi ne olabilir ki?"

Bilbo şöyle cevap verebilmeyi isterdi: "Ilık bir banyo ve ardından çimenler üzerinde geç yapılan bir kahvaltı;" ama bir şey söylemeden biraz daha gevşek tutunmanın daha iyi olacağını düşündü.

KARTAL YUVALARINDAN GOBLİN KAPISI'NA DOĞRU PUSLU DAĞLAR'IN BATI'DAN GÖRÜNÜŞÜ

Uzun bir süre sonra, o kadar yüksekte olmalarına karşın kartallar ilerledikleri noktayı görmüş olmalıydılar ki, kocaman daireler çizerek alçalmaya başladılar. Buna uzun süre devam ettiler ve hobbit sonunda gözlerini yeniden açtı. Yeryüzü artık çok daha yakınlaşmıştı, altlarındaki ağaçlar meşe ve karaağaçlara benziyordu, ortasından onu bölerek akan bir nehri olan geniş bir çayırlık vardı. Ancak akıntının tam ortasında, çepeçevre dolandığı koskoca bir kaya, nerdeyse taş bir tepe duruyordu, sanki uzak dağların son noktası ya da bir devin düzlüğe doğru, millerce öteye fırlattığı koca bir dağ parçası gibiydi.

Kartallar hızla birer birer bu kayanın tepesine süzülerek yolcularını indirdiler.

"Yolunuz açık olsun!" diye bağırdılar, "nereye giderseniz gidin yolunuz açık olsun, ta ki yolculuğunuzun sonunda kartal yuvalarınıza kavuşana dek!" Bu kartallar arasında söylenen kibar bir sözdü.

"Kanatlarınızın altındaki rüzgâr sizi güneşin yelken açtığı ve ayın gezindiği yerlere taşısın," diye yanıtladı doğru cevabı bilen Gandalf.

Ve böylece ayrıldılar. Kartalların Efendisi daha sonraki günlerde Tüm Kuşların Kralı olması, altın bir taç ve on beş reisinin de onunla birlikte altın yakalar (cücelerin onlara verdiği altından yapılma) takacak olmalarına rağmen, Bilbo onları – Beş Ordular Savaşı'nda çok yükseklerde ve uzaklarda görmesinin dışında – bir daha hiç göremeyecekti. Ama bu konudan, öykünün sonunda anlatılacağı için, şu anda daha fazla bahsetmeyeceğiz.

Kaya tepenin en üstünde bir düzlük ve birçok basamakla nehre inen iyice aşınmış bir yol vardı, nehrin kıyısında da diğer kıyıdaki çimen diyarına uzanan kocaman düz taşların oluşturduğu bir sığlık vardı. Basamakların dibinde, taş sığlığın ucuna doğru küçük

bir mağara (çakıllı zeminiyle oldukça havadar) vardı. Burada toparlanıp ne yapılması gerektiğini tartıştılar.

"Dağlardayken hepinizin güvende olduğunu (olabildiğince) görmek istedim," dedi büyücü, "şu ana dek iyi bir yönetim *ve* iyi bir şansla bunu başardım. Doğrusu şu anda sizlerle gelmeyi planladığım yerin çok daha doğusundayız, üstelik her şeye rağmen bu benim serüvenim değil. Her şey sonuçlanmadan kısa bir süre için yeniden gelebilirim, ama bu arada ilgilenmem gereken çok önemli bir iş daha var."

Cüceler homurdanarak en somurtkan tavırlarını takındılar ve Bilbo ağladı. Gandalf'ın yol boyunca daima onlarla beraber geleceğini, güçlükleri aşmalarına yardım etmek için oralarda bir yerde bulunacağını düşünmüşlerdi. "Hemen şu anda ortadan kaybolmayacağım," dedi Gandalf. "Size bir iki gün daha ayırabilirim. Büyük olasılıkla bu can sıkıcı durumdan kurtulmanıza yardım edebilirim, benim de biraz yardıma ihtiyacım var. Yiyeceğimiz, malzemelerimiz, binebileceğimiz midillilerimiz yok; ve nerede olduğumuzu bilmiyorsunuz. Şimdi size şunu söyleyebilirim. Eğer dağ geçitini aceleyle terk etmemiş olsaydık, izliyor olacağımız patikanın birkaç mil kuzeyindeyiz. Buralara son gelişimden beri, ki bu yıllar önceydi, yeni gelenler olmadıysa, etrafta çok az kişi yaşar. Ama bildiğim *birisi* var ve fazla uzakta yaşamıyor. Bu koca kayadaki – ki sanırım o buraya Kocakaya diyor – basamakları yapan işte o. Buraya fazla uğramaz, özellikle gündüzleri hiç gelmez ve onu beklemek de bir işe yaramaz. Doğrusu çok da tehlikeli olabilir. Gidip onu bulmalıyız; ve buluşmamızda her şey yolunda giderse, sanırım ayrılacağım ve size kartalların dilediklerini dileyeceğim. 'Nereye giderseniz gidin yolunuz açık olsun!' "

Cüceler kendilerini bırakmaması için Gandalf'a yalvardılar.

Ona ejder altını, gümüş ve mücevher önerdiler ama o fikrini değiştirmeyecekti. "Bakarız, bakarız!" dedi, "sanırım, sizin şu ejder altınınızın – elde ettiğinizde tabii – bir kısmını zaten kazandım."

Bundan sonra yalvarmayı bıraktılar. Giysilerini çıkartıp nehrin taş dolu, berrak sığlığında yıkandılar. Güçlü ve sıcak bir güneş altında kuruduklarında yorgun, biraz da aç olmalarını saymazsak yeniden doğmuş gibiydiler. Az sonra sığlığı (elbette hobbiti kucaklarında taşıyarak) geçerek uzun yeşil çimenlerin üzerinde, geniş dallı meşe ve uzun karaağaç sıraları arasında aşağıya doğru ilerlemeye başladılar.

"Peki buraya neden Kocakaya deniliyor?" diye sordu büyücünün yanında giden Bilbo.

"O, kocakaya diyor, çünkü kocakaya onun buna verdiği isim. Bunun gibi şeylere kocakaya diyor ve *bu* da onların biri, çünkü evinin yakınında sadece bu var ve o da bunu iyi biliyor."

"Kim diyor? Kim biliyor?"

"Şu bahsettiğim kişi – çok büyük biri. Sizleri tanıştırdığımda hepiniz çok kibar olmalısınız. Sizleri sırayla ikişer ikişer tanıştıracağım sanırım; ve siz de onu sıkmamaya dikkat etmek *zorundasınız*, yoksa neler olacağım Tanrı bilir. Neşeli olduğu zamanlarda yeterince kibar olmasına rağmen öfkelendiği zaman dehşet verici olabilir. Yine de sizi uyarıyorum, çok kolay sinirlenir."

Cüceler büyücünün Bilbo'yla böyle konuştuğunu duyunca etrafına toplandılar. "Bu, şimdi bizi yanına götürdüğün kişi mi?" diye sordular. "Daha aklı başında birisini bulamadın mı? Biraz daha iyi açıklasan daha iyi olmaz mı?" diye sürdürdüler konuşmayı.

"Evet, sizi götürdüğüm kişi o! Hayır bulamazdım! Ve çok iyi açıklıyordum," diye yanıtladı büyücü ters ters. "Eğer daha fazlasını

öğreneceksiniz, adı Kocaoğlan.[1] Çok güçlüdür ve bir deri değiştiricidir."

"Ne! Bir kürkçü ha, yani postlarını sincaplara çevirmedikçe tavşanlara tavşan demeyen birisi?" diye sordu Bilbo.

"Ah güzel Tanrım, hayır, hayır, hayır, HAYIR!" dedi Gandalf. "Eğer elinizden geliyorsa aptallaşmayın Bay Baggins; ve tüm mucizeler adına, onun evinin birkaç yüz mil yakınında bulunduğunuz sürece sakın bir daha kürkçü sözcüğünü ağzınıza almayın ve tabii post, pelerin, manşon, kalpak gibi şanssız sözcükleri de! O bir deri değiştirici. Kendi derisini değiştiriyor: bazen kocaman bir kara ayı, bazen de kaslı kolları, koca sakalıyla iri yarı, güçlü, kara saçlı bir insan olur. Size daha fazlasını anlatamam, zaten bu size yeterli gelmeli. Bazıları onun devlerden önceki zamanlarda dağlarda yaşamış olan büyük ve kadim ayı soyundan olduğunu söyler. Bazılarıysa Smaug ya da dünyanın bu bölgesine yerleşmiş diğer ejderlerden ve kuzeyin tepelerine goblinlerin ulaşmasından önce yaşamış ilk insanların soyundan gelen bir insan olduğunu. Ben bir şey söyleyemem, yine de sonuncunun asıl öykü olmasından hoşlanırım. O, pek soru sorulacak birisi değildir.

"Ne olursa olsun kendi büyüsü dışında başka bir büyü altında değil. Bir meşe ormanında yaşıyor, kocaman ahşap bir evi var. Bir insan olarak, en az kendisi kadar mükemmel sığırlar ve atlar besler. Bu hayvanlar onun için çalışır ve onunla konuşur. O da onları yemez; yaban hayvanlarını da avlamayıp yemediği gibi. Kovan kovan yaban arısı yetiştirir, daha çok kaymak ve bal yiyerek yaşar. Bir ayı olarak her yere gidebilir. Bir keresinde onu Kocakaya'nın tepesinde geceleyin tek başına oturmuş, ayın Puslu Dağlar'ın ardında batışını

1.– Kocaoğlan : İngilizcesi Beorn. Kocaoğlan'ın ayı suretine dönüştüğünü bilerek ustanın ayı (bear)ya gönderme yaptığını düşünebiliriz. Sondaki eke bakınız. Y.h.n.

izlerken gördüm ve ayı dilinde şöyle gürlediğini duydum: 'Bir gün gelecek soyları tükenecek ve ben geri döneceğim!' İşte bu yüzden onun bir zamanlar dağdan geldiğine inanıyorum."

Bilbo ve cücelerin artık düşünecek çok şeyleri vardı ve başka soru sormadılar. Önlerinde hâlâ aşmaları gereken uzun bir yol vardı. Tepelerden yukarıya, vadilerden aşağıya ağır ağır ilerlediler. Hava iyice ısındı. Bazen ağaçların altında dinlendiler ve Bilbo kendini öylesine aç hissetti ki, yere düşecek kadar olgunlaşsalardı meşe palamutlarını bile yiyecekti.

Sanki özellikle dikilmiş gibi aynı türden çiçeklerin bir arada yetiştiği büyük çiçek tarlalarının tomurcuklanmaya başladığını fark ettiklerinde öğlen sonrasını yarılamışlardı. Özellikle çok yabani yonca vardı, dalgalanan horozibiği yoncaları, mor yoncalar, etrafa yayılan kısa, beyaz, tatlı bal kokan yonca tarlaları. Havada bir uğultu, vızıltı ve vınlama vardı. Arılar her yerde yoğun bir şekilde çalışıyorlardı. Ve bir sürü arıydı! Bilbo onlar gibisini daha önce hiç görmemişti.

"Eğer bunlardan biri beni sokacak olursa," diye düşündü. "Kendim kadar şişerim herhalde!"

Eşekarılarından daha iriydiler. Erkek arılar başparmağınızdan daha büyüktü, hem de çok daha büyüktü ve siyah gövdelerindeki sarı bantlar kor altın gibi parıldıyordu.

"Yaklaşıyoruz," dedi Gandalf. "Onun arı çayırlıklarının tam kıyısındayız."

Bir süre sonra uzun ve kadim meşelerden oluşan bir kuşağa ve onun ardında, ne arasından bakabileceğiniz ne de içinden geçebileceğiniz dikenlerin oluşturduğu yüksek bir çite geldiler.

"En iyisi siz burada bekleyin," dedi büyücü cücelere; "ben çağırınca ya da ıslık çaldığımda arkamdan ilerlemeye başlayın – gittiğim yolu göreceksiniz – ama dikkat edin yalnızca ikişer ikişer gelin, her çiftin arasında da beşer dakika zaman bırakın. Bombur en şişmanınız olduğu için iki kişi sayılacak, en iyisi o en son ve tek başına gelsin. Haydi Bay Baggins! Buralarda bir yerde bir geçit olacak." Ve sözünü bitirir bitirmez çok korkmuş durumdaki hobbiti yanına alıp çit boyunca uzaklaştı.

Az sonra bahçeler, bazıları saman damlı düzeltilmemiş kütüklerden yapılmış bir grup basık ahşap yapı, ambarlar, ahırlar, ağıllar ve uzun ve basık ahşap bir evi görebildikleri yüksek ve geniş ahşap bir kapının ardından bakıyorlardı. İçerde, koca çitin güneyinde, samandan, çan şekli verilerek yapılmış tepeleriyle sıra sıra kovanlar vardı. Bir o yana bir bu yana gidip gelerek uçuşan, kovanlara bir girip bir çıkan devasa arıların sesleri her yandan duyuluyordu.

Büyücü ve hobbit kapıyı iterek kulak tırmalayan bir gıcırtıyla açtılar ve eve yönelen geniş bir yolda ilerlediler. Çok semiz ve iyi tımarlanmış birkaç at çayırın diğer yanına dizilmiş, zeki gözleriyle anlamlı anlamlı onlara bakıyorlardı; sonra dörtnala yapılara doğru koştular.

"Yabancıların geldiğini haber vermeye gittiler," dedi Gandalf.

Az sonra üç duvarını ahşap evler ve diğer yanını iki uzun kapı kanadının oluşturduğu koca bir avluya ulaştılar. Avlunun ortasında, yanında budanmış dallarıyla koca bir meşe kütüğü duruyordu. Kütüğün yanındaysa gür, siyah sakallı ve saçlı, düğüm düğüm kaslı ve çıplak koca kolları ve bacaklarıyla iriyarı bir adam dikiliyordu. Dizlerine dek inen yün bir gömlek giymişti, geniş ağızlı bir baltaya dayanıyordu. Atlar yanında burunlarını onun omzuna dayamış duruyorlardı.

"Hah! İşte geldiler!" dedi atlara. "Tehlikeli görünmüyorlar. Siz gidebilirsiniz!" Gürüldeyen bir kahkaha attı ve baltasını yere bırakıp yaklaştı.

"Kimsiniz ve ne istiyorsunuz?" diye sordu ters ters, önlerinde durup Gandalf'ı baştan aşağı süzerken. Bilbo'ya gelince, adamın boz renkli gömleğinin püsküllü ucuna değmemek için başını eğmesine gerek kalmadan bacaklarının arasından kolayca geçebilirdi.

"Ben Gandalf'ım," dedi büyücü.

"Adını hiç duymadım," diye kükredi adam, "Peki bu küçük yaratık da ne?" dedi kalın kaşlarıyla hobbiti süzmek için eğilirken.

"O, Bay Baggins, iyi bir aileden ve hiçbir kötü ün taşımayan bir hobbit," dedi Gandalf. Bilbo eğilerek selam verdi. Çıkartabileceği bir şapkası yoktu ve kaybolmuş düğmelerinin yokluğunu utançla hissediyordu. "Ben bir büyücüyüm," diye devam etti Gandalf. "Siz adımı duymamış olsanız da ben sizi duydum; ama belki Kasvetormanı'nın güney sınırlarında yaşayan sevgili kuzenim Radagast'ı işitmişsinizdir?"

"Evet; büyücüler kadar kötü biri değil, sanırım. Eskiden onu arada bir görürdüm," dedi Kocaoğlan. "Tamam şimdi kim olduğunuzu veya kim olduğunuzu iddia ettiğinizi biliyorum. Ne istiyorsunuz?"

"Doğruyu söylemek gerekirse, tüm yolluğumuzu ve büyük bir olasılıkla da yolumuzu kaybettik, fazlasıyla yardıma ya da en azından öğüde ihtiyacımız var. Dağlardaki goblinlerle korkunç şeyler yaşadığımızı söyleyebilirim."

"Goblinler mi?" dedi koca adam biraz yumuşamış bir tavırla. "Ha, yani, *onlarla* başınız derde girdi, öyle mi? Hangi akla hizmet yanlarına yaklaştınız ki?"

"Aslında biz de yaklaşmak istemedik. Aşmamız gereken bir

geçitte bize baskın yaptılar. Batı'daki Topraklar'dan geçerek bu ülkelere geliyorduk – bu uzun bir öykü."

"O zaman içeri gelip tüm günümü almayacaksa bir kısmını anlatsanız iyi olur," dedi adam, avludan eve açılan karanlık bir geçitten yolu gösterirken.

Onu izlediler ve ortasında bir ocak yanan geniş bir salonda buldular kendilerini. Yaz olmasına rağmen odun ateşi yanıyor ve duman, damdaki bir yarıktan dışarı sızabilmek için kararmış çatı kirişlerine dek yükseliyordu. Yalnızca alevlerle ve tepedeki açıklıkla aydınlatılan bu loş salondan ve ardından daha küçük bir başka kapıdan geçerek tek tek kütüklerden yapılmış ahşap destekler üzerine oturtulmuş bir verandaya geldiler. Veranda güneye bakıyordu ve batan güneşin veranda seviyesine ayarlanmış basamaklardan hemen sonra başlayan çiçek dolu bahçenin üzerine üzerine düşen altın pırıltıları ve içeriyi dolduran ışığıyla hâlâ sıcacıktı.

Burada ahşap banklara otururlarken Gandalf öyküsünü anlatmaya, Bilbo da ayaklarını sarkıtıp sallamaya ve bahçedeki çiçeklerin belki de yarısını daha önce asla görmediği için isimlerinin ne olabileceklerini merak etmeye başlamıştı.

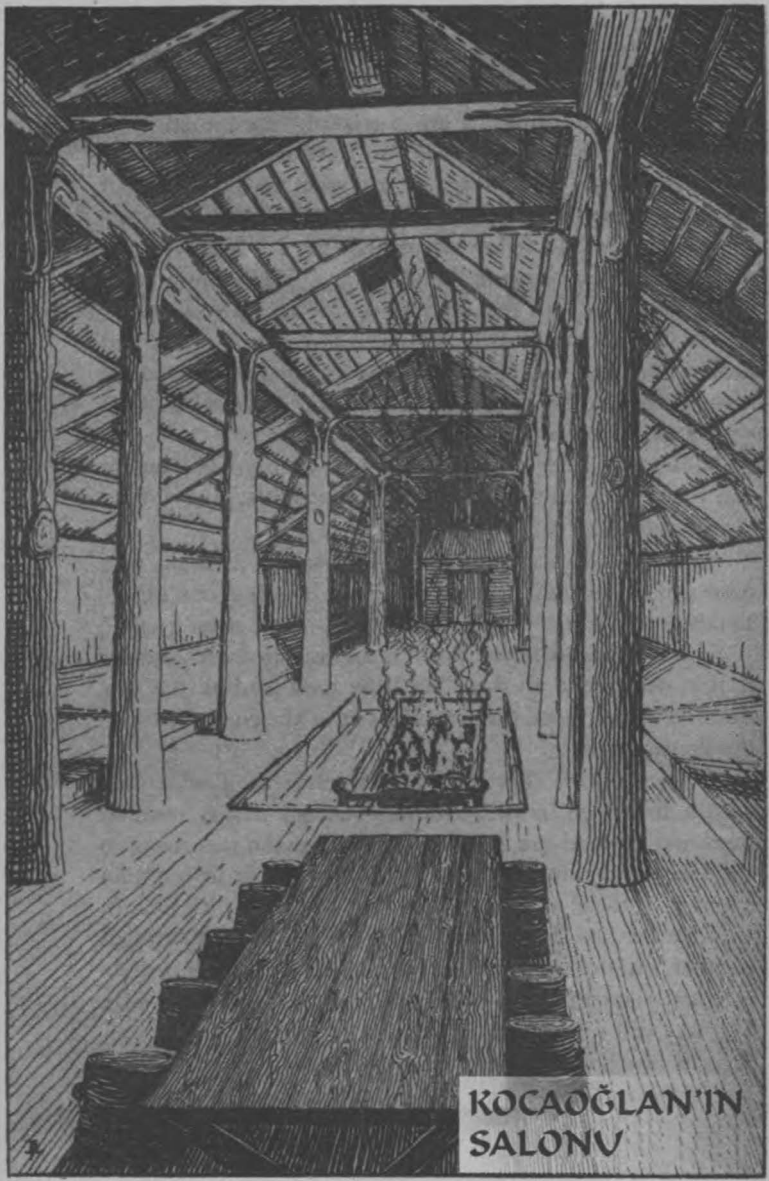
"Dağlardan bir iki arkadaşla geçiyordum ki . . ." dedi büyücü.

"Bir iki mi? Ben şu anda sadece bir kişi bir de şu küçük yaratığı görüyorum," dedi Kocaoğlan.

"Şey, doğruyu söylemek gerekirse, meşgul olup olmadığınızı anlayana dek onları da getirerek canınızı sıkmak istemedim. Ama izin verirseniz çağırabilirim."

"Haydi, çağır bakalım!"

Bunun üzerine Gandalf tiz bir ıslık çaldı, biraz sonra Thorin ve Dori evin çevresinden geçen bahçe yolundan çıkageldiler, yerlere kadar eğilip selam verdikten sonra ayakta durdular.

KOCAOĞLAN'IN
SALONU

"Bir üç, demek istedin sanırım!" dedi Kocaoğlan. "Ama bunlar hobbit değil ki, cüce!"

"Meşekalkan Thorin, emrinizdeyim! Dori, emrinizdeyim!" dedi iki cüce yeniden yerlere dek eğilirken.

"Yardımınıza ihtiyacım yok, teşekkür ederim," dedi Kocaoğlan. "Ama, anladığım kadarıyla sizin benimkine ihtiyacınız var. Cüceleri çok sevmem; ama eğer Thorin (yani Thror oğlu Thrain'in oğlu) olduğun doğruysa, yol arkadaşınız da saygıdeğer ve siz de goblinlere düşman olduğunuz için, ayrıca topraklarımda bir fesatlık peşinde olmadığınıza göre – konu açılmışken neyin peşindesiniz sahi?"

"Onlar Kasvetormanı'nın ötesinde, epeyce doğuda olan ataların topraklarını ziyaret etmeye gidiyorlar," diye araya girdi Gandalf, "ve sizin topraklarınıza gelmemiz tamamen kaza eseri. Ülkenizin güneyine düşen yola bizi çıkarması gereken Yüksek Geçit'ten geçiyorduk ki goblinler tarafından saldırıya uğradık ve size anlatmak üzere olduğum gibi–"

"Anlatmaya devam et o halde!" dedi asla çok kibar olamayan Kocaoğlan.

"Korkunç bir fırtına çıktı; taşdevler etrafa öfkeyle kayaları fırlatıyorlardı ve geçidin tepesindeki bir mağaraya sığındık, yani hobbit, ben ve birtakım yol arkadaşlarım."

"İki kişiye birtakım mı diyorsun?"

"Aslında, hayır. İşin doğrusu ikiden fazlaydılar."

"Gerisi nerede? Öldürüldüler mi, yenildiler mi, yoksa eve mi döndüler?"

"Şey, hayır. Islık çaldığımda hepsi gelmemiş olmalı. Oldukça utangaçlar sanırım. Görüyorsunuz ya daha fazla olmamızdan sizin hoşlanamayacağınızdan çok korkuyoruz."

"Haydi, tekrar ıslık çal! Anlaşılan bir toplantı için buradayım, bir veya iki fazla çok fark etmeyecek," diye homurdandı Kocaoğlan.

Gandalf yeniden ıslık çaldı; ama Nori ve Ori, o daha ıslığını tamamlamadan ortaya çıktılar, çünkü hatırlarsanız, Gandalf onlara çiftler halinde beş dakikada bir gelmelerini söylemişti.

"Merhaba!" dedi Kocaoğlan. "Çok çabuk geldiniz – nerelerde saklanıyordunuz? Gelin bakalım kutudan fırlayan kuklalar gibi beliren misafirlerim!"

"Nori, emrinizdeyim, Ori em . . ." diye başladılar, ama Kocaoğlan sözlerini kesti.

"Teşekkürler. Yardımınıza ihtiyacım olursa isterim. Oturun ve şu öyküye devam edelim, yoksa daha sona ermeden akşam yemeği vakti gelecek."

"Uyur uyumaz," diye devam etti Gandalf, "mağaranın dibinde bir yarık açıldı ve goblinler çıkıp hobbiti, cüceleri ve midilli sürümüzü kaptılar –"

"Midilli sürüsü mü? Neydiniz siz yahu – gezgin sirk mi? Ya da taşıdığınız yük çok mu fazlaydı? Yoksa altıya genelde sürü mü dersiniz?"

"Yo, hayır! İşin aslı altıdan daha fazla midilli vardı, çünkü biz altı kişiden daha fazlaydık – ah, işte iki kişi daha!" dedi, tam o sırada Balin ile Dwalin ortaya çıktılar ve selam verirken öyle çok öne eğildiler ki sakalları yerleri süpürdü. Koca adam önce kaşlarını çatmıştı, ama onlar müthiş derecede kibar davranmak için ellerinden geleni yaptılar, o kaşlarını çatmayı bırakıp gürültülü bir kahkaha atana dek eğilerek başlıklarını dizlerinin önünde sallayıp durdular (ki bu yerinde bir cüce geleneğiydi): çok komik görünüyorlardı.

"Sürü, doğru laf," dedi. "Hem de çok komik bir sürü. Gelin

neşelendirici adamlarım, sizin isimleriniz ne? Şimdilik hizmetinizi istemiyorum, sadece isimleriniz, sonra da oturup şaklabanlığı kesin!"

"Balin ve Dwalin," deyip gücenmeye cesaret edemeyerek şaşkın bir şekilde pat diye çöküverdiler.

"Şimdi yeniden devam et bakalım!" dedi Kocaoğlan büyücüye.

"Nerede kalmıştım? Hah, tamam – ben *yakalanmadım*. Bir iki goblini bir ışık patlamasıyla öldürdüm –"

"Güzel!" diye homurdandı Kocaoğlan. "Büyücü olmak biraz iyiymiş o halde."

"– ve yarık kapanmadan önce içeri girdim. Goblinlerle dolu ana salona doğru onları izledim. Ulu Goblin, otuz ya da kırk silahlı muhafızla çevrelenmiş olarak oturuyordu. Kendi kendime, 'tüm cüceler birbirlerine zincirlenmemiş olsaydı bile bir düzine kişi bu kadar çok gobline karşı ne yapabilir ki?' diye düşündüm."

"Bir düzine mi? Sekize bir düzine dendiğini ilk kez duyuyorum. Yoksa kutudan fırlamamış başka kuklaların da mı var?"

"Evet, evet, bir çift daha buraya gelmiş olmalı – Fili ve Kili, sanırım," dedi Gandalf bu ikisi ortaya çıkıp dikilip gülümseyerek eğilip selam verirken.

"Bu kadar yeter!" dedi Kocaoğlan. "Oturup sessiz olun! Haydi devam et Gandalf!"

Bunun üzerine Gandalf öyküyü anlatmaya devam etti, ta ki karanlıktaki kavgaya, aşağı kapının bulunuşuna, Bay Baggins'in ortadan kaybolduğunu fark ettiklerinde korkmalarına dek. "Kendimizi saydık ve hobbitin olmadığını gördük sadece on dördümüz vardı!"

"On dört mü? İlk defa ondan bir çıkınca on dört kaldığını duyuyorum, ya dokuz demek istiyorsunuz ya da toplantınızın tüm

isimlerini daha bana söylemediniz."

"Şey, evet, henüz Oin ve Gloin'le tanışmadınız. Ve bakın! İşte buradalar. Umarım canınızı sıktıkları için onları affedersiniz."

"Tamam bırak hepsi gelsin! Çabuk olun! buraya gelin siz ikiniz ve oturun. Ama buraya bak Gandalf, şimdi bile yalnızca sen, on cüce ve kayıp bir hobbit var. Hepsi yalnızca on bir yapıyor (artı bir de kayıp), on dört değil, tabii büyücüler diğer insanlardan başka türlü sayım yapmıyorlarsa. Ama şimdi lütfen öyküne devam et." Kocaoğlan elinden geldiğince göstermiyordu, ama gerçekten çok ilgilenmeye başlamıştı. Anlarsınız ya, eski günlerde, Gandalf'ın bahsettiği dağların büyük bölümünü biliyordu. Hobbitin yeniden ortaya çıkışını, toprak kaymasıyla aşağıya inişlerini ve ormandaki kurt çemberini duyunca başını sallaya sallaya söylendi.

Gandalf tüm kurtlar aşağıdayken ağaçlara tırmanmaları bölümüne gelince, ayaklandı ve geniş adımlarla dolanarak mırıldandı: "Keşke orada olsaydım! Onlara havai fişeklerden fazlasını yuttururdum!"

"Şey," dedi Gandalf öyküsünün iyi bir izlenim bıraktığını görünce sevinçle, "Elimden geleni yaptım. Orada öylece kalmıştık, kurtlar aşağıda çıldırmak üzerelerdi ve orman da yer yer alevler içindeydi. Goblinler tepelerden aşağı indiler ve bizi buldular. Keyifle uluyarak bizimle eğlenen şarkılar söylemeye başladılar: *Onbeş kuş beş köknar ağacında . . .*"

"Tanrım!" diye homurdandı Kocaoğlan. "Sakın goblinlerin sayı sayamadığını da iddia etmeyin. Saymayı bilirler. On iki on beş değildir ve onlar bunu bilir."

"Ben de biliyorum. Ama Bifur ve Bofur da oradaydılar. Daha önce tanıştırmaya cesaret edemedim, ama işte geldiler."

Bifur ve Bofur içeri geldiler. "Bir de ben!" dedi Bombur nefes

nefese arkadan oflayıp puflayarak. Şişmandı ve sona bırakıldığı için kızgındı. Beş dakika beklemeyi reddederek diğer ikisinin hemen ardından gelmişti.

"Pekâlâ, şimdi on beşiniz de *burada*; goblinler de saymayı bildiğine göre sanırım ağaçlarda yalnızca bu kadarınız vardı. Şimdi belki daha fazla kesinti olmaksızın bu öyküyü bitirebiliriz." Bay Baggins işte o anda Gandalf'ın ne kadar zekice davrandığını anladı. Bölünmeler Kocaoğlan'ın öyküyle daha çok ilgilenmesini sağlamış ve öykü de onu cüceleri dilenciler gibi kovmaktan alıkoymuştu. Evine mümkün olduğunca kimseyi davet etmezdi. Çok az dostu vardı ve onlar da oldukça uzakta yaşarlardı; ve o evine her defasında dostlarından bir çiftten fazlasını asla davet etmezdi. Şimdiyse avlusunda on beş yabancı oturuyordu.

Büyücü öyküsünü bitirip, cüceleri kurtarışını ve Kocakaya'ya getirilişlerini anlattığında güneş, Puslu Dağlar'ın zirvelerinin ardına çekilmiş, Kocaoğlan'ın bahçesindeki gölgeler uzamıştı.

"Çok güzel bir öykü!" dedi "Uzun zamandır duyduklarımın en iyisi. Eğer tüm dilenciler böyle güzel bir öykü anlatabilecekse, beni bulsalar iyi olur. Hepsini siz uyduruyor olabilirsiniz, ama öyle olsa bile bu öykü için bir akşam yemeğini hak ediyorsunuz. Haydi bir şeyler yiyelim!"

"Evet lütfen!" dediler hepsi bir ağızdan. "Çok teşekkür ederiz!"

Artık salonun içi epey kararmıştı. Kocaoğlan ellerini çırptı, dört güzel ak midilli ve birkaç geniş, uzun bedenli gri köpek içeri girdi. Kocaoğlan, onlara, sanki hayvan seslerinin konuşmaya dönüştüğü garip bir dilde bir şeyler söyledi. Onlar da yeniden dışarı çıktılar ve çok geçmeden ağızlarında meşalelerle geldiler, meşaleleri yakıp salonun ortasındaki ocağa yakın sütunlarındaki alçak

dirseklere taktılar. Köpekler istediklerinde arka ayakları üzerinde durabiliyor, ön ayaklarıyla bir şeyler taşıyabiliyorlardı. Hızla yan duvarlardaki sehpaları ve ayaklarını çıkarıp ateşin yanına kurdular.

Sonra mee – mee – mee sesleri duyuldu, içeri kömür karası koca bir koçun önderliğinde kar beyazı koyunlar girdi. Biri kenarlarına hayvan figürleri işlenmiş ak bir kıyafet giymişti; diğerleri geniş sırtlarında çanaklar, kocaman düz tabaklar, bıçaklar ve tahta kaşıklarla dolu tepsiler taşıyorlardı, köpekler bunları alıp hızla sehpalara yaydılar. Bunlar Bilbo'nun bile rahat edemeyeceği kadar alçaktı. Onların ardından bir midilli, Gandalf ve Thorin için geniş hasır oturaklı, ayakları kısa ve kalın iki alçak tabureyi, masanın diğer ucuna da Kocaoğlan'ın aynı tarzdaki büyük siyah sandalyesini itti (Kocaoğlan burada otururken koca ayaklarını masanın altından taa ileriye uzatmıştı). Bunlar salondaki yegâne iskemlelerdi ve alçak olmalarının nedeni büyük bir olasılıkla ona hizmet eden bu harika hayvanların rahat etmesi içindi. Diğerleri ne üzerine mi oturdular? Unutulmamışlardı. Diğer midilliler Bilbo için bile yeterli yükseklikte, pürüzsüzleştirilip cilalanmış, yuvarlak ve davul şeklinde kütük parçalarını yuvarlayarak getirdiler; böylece çok geçmeden hepsi Kocaoğlan'ın masasına oturmuştu. Salon ise uzun yıllardır böyle bir toplantıya tanık olmamıştı.

Batı'daki Son Sıcak Yuva'da yedikleri ve ardından Elrond'a veda ettikleri yemekten bu yana yiyemedikleri bir ikindi ve akşam yemeğini yediler. Meşalelerin ve ateşin titreyen ışığı üzerlerine vuruyor, masada iki uzun balmumundan mum yanıyordu. Yemek boyunca Kocaoğlan, derin gürleyen sesiyle dağların bu tarafında bulunan yabanıl yerlere, özellikle de Kuzey ve Güney'e bir günlük at yolculuğu kadar uzaklara yayılmış ormana, yani Doğu'ya giden yollarını engelleyen karanlık ve tehlikeli Kasvetormanı hakkında

öyküler anlattı.

Cüceler çok yakında o ormana girme tehlikesine atılacaklarını bildikleri ve bu tehlikenin, dağlardan sonra ejderin kalesine ulaşmadan önce aşmaları gereken tehlikelerin en kötüsü olduğunu hissettikleri için sakallarını sıvazlayarak dinlediler. Yemek bittiğinde de kendi öykülerini anlatmaya başladılar ama Kocaoğlan'ın uykusu gelmişti ve onlara çok dikkat etmedi. Sürekli altın, gümüş ve mücevherlerden, demircilik zanaatıyla yapılabilen şeylerden bahsediyorlardı ve Kocaoğlan böyle şeylere çok da önem veriyora benzemiyordu: salonunda altın ya da gümüşten yapılma şeyler yoktu ve bıçak dışındaki bir iki şey de tümüyle metalden yapılmıştı.

Masada, tahta kadehler bal likörüyle dolu, uzun uzun oturdular. Dışarıya karanlık gece çökmüştü. Salonun ortasındaki ateş taze kütüklerle beslenmiş, meşaleler söndürülmüştü; başlarının üstü ormandaki ağaçlar gibi karanlık ve arkalarındaki upuzun sütunlarla dans eden alevlerin ışığında oturdular. Büyü ya da değil, Bilbo çatı kirişleri arasında, esen rüzgâr gibi dallarda dolanan baykuş ötüşüne benzer sesler duyduğunu sandı. Çok geçmeden başı uykuyla önüne düşmeye, sesler sanki çok uzaklardan gelmeye başladı, ta ki bir irkilmeyle uyanıncaya dek.

Koca kapı gıcırdayıp gürültüyle kapanmıştı. Kocaoğlan gitmişti. Cüceler ateşin çevresinde bağdaş kurup oturmuş ve o anda şarkı söylemeye başlamışlardı. Bazı dizeler şöyleydi ama bir sürü dize vardı ve şarkı söylemeleri uzun bir süre boyunca devam etti:

Uğuldayan rüzgâr ocağa vurdu,
ama kıpırdamadı tek bir yaprak ormanda:
orada gölgeler durmadan uzarlar,
ve karanlık şeyler sürünür sessizce altlarında.

Rüzgâr soğuk dağlardan aşağıya esti,
bir dalga gibi gürleyip kükredi;
dallar homurdandı, orman inledi,
ve yapraklar toprağa düşüverdi.

Rüzgâr Batı'dan Doğu'ya ilerledi;
ormandaki tüm hareket sona erdi
kötü ve tiz iniltiler bataklığı izledi
Islık çalan sesleri uçup gitmişti.

Çimenler hışırdadı, püsküller kıvrıldı,
kamışlar takırdadı – ve sesleri yayıldı.
serin göklerin altında oynaşan gölcüklerden,
bulutlar yarışarak dağılıp parçalandı.

Aşarak geldi çıplak yalnız Dağ'ı
ve ejder'in ininin üzerini yaladı;
orada karanlık ve dizi dizi kayalar karanlıkta yatar
ve uçuşur duman havayı sarar da sarar.

Terk ederek dünyayı başladı uçuşa
gecenin engin denizlerinin ardına.
Rüzgârların üstünde ay yelken açar,
ve yıldızlar savrulur sıçrayan ışıklara.

Bilbo tekrar uyuklamaya başlamıştı. Gandalf aniden ayaklandı.

"Uyku saatimiz geldi," dedi, "– bizimkisi tabii, Kocaoğlan'ınki değil. Bu salonda dinlenebiliriz, ama Kocaoğlan'ın ayrılmadan

önce söylediklerini unutmamanız konusunda uyarıyorum: gün doğmadan dışarı çıkmamalısınız, kendi iyiliğiniz için."

Bilbo, yatakların zaten salonun kenarına, sütunlarla dış duvar arasındaki hafifçe yükseltilmiş bir platform üzerine hazırlanmış olduğunu fark etti. Kendisi için sazdan yapılmış bir yaygı ve yün battaniyeler koymuşlardı. Oldukça mutlu bir şekilde, yaz olmasına rağmen battaniyelere sarınıp yattı. Ateş yavaş yavaş yanarken uyuyakaldı. Yine de gece bir ara uyandı: ateş o sırada köze dönüşmüştü; nefes alıp verişlerinden anlaşıldığına göre Gandalf ve cücelerin tümü uykuya dalmışlardı. Çatıdaki duman deliğinden içeriye şöyle bir göz atan yükseklerdeki ayın beyaz gölgesi zemine yansıyordu.

Dışarda bir hırlama sesi ve sanki büyük bir hayvan kapıyı tırmalıyormuşçasına bir gürültü vardı. Bilbo bunun ne olduğunu, büyülü suretiyle Kocaoğlan olup olmadığını, bir ayı suretinde içeri girip onları öldürüp öldürmeyeceğini merak etti. Başını battaniyelerin altına iyice gömdü ve korkularına rağmen sonunda uyuyakaldı.

Uyandığında sabah olmuştu. Cücelerden birisi gölgelerin arasında yattığı yerde üzerine atlayıp güm diye platformdan yere yuvarlamıştı. Bofur'du ve Bilbo gözlerini açtığında söyleniyordu.

"Kalk seni koca tembel," dedi, "yoksa sana kahvaltı kalmayacak."

Bilbo ayağa fırladı. "Kahvaltı!" diye bağırdı. "Nerede kahvaltı?"

"Çoğu midemizde," diye yanıtladı salonda gezinen diğer cüceler; "ama geri kalanı verandada. Güneş doğduğundan beri Kocaoğlan'ı arıyoruz, dışarı çıktığımızda kahvaltıyı hazır bulduğumuz halde hiçbir yerde ondan iz yok."

"Gandalf nerede?" diye sordu Bilbo yiyecek bir şeyler bulmak

için, elinden geldiğince çabuk dışarı çıkarken.

"Ooo! Dışarlarda bir yerlerde," dediler ona. Ama akşama dek gün boyunca büyücüden hiçbir iz yoktu. Güneş batmadan önce, Kocaoğlan'ın harika hayvanlarının bütün gün boyunca servis yaptığı hobbit ve diğer cücelerin yemek yediği salona girdi. Önceki geceden beri Kocaoğlan'dan hiçbir haber alamamışlar ve merak etmeye başlamışlardı.

"Ev sahibimiz nerede? Ve gün boyunca siz zatıalileriniz neredeydiniz?" diye hepsi birden bağırdı.

"Birer birer sorun – ve yemekten sonra! Kahvaltıdan beri bir lokma yemedim."

Sonunda Gandalf tabağını ve kupasını itti – iki koca somun (tereyağı, bal ve kaymak yığınlarıyla birlikte) yemiş, en az çeyrek litre bal likörü içmişti – ve piposunu çıkarttı. "Önce ikinci soruyu yanıtlayacağım," dedi, "– ama, şükürler olsun! burası duman halkaları için mükemmel bir yer!" Zaten uzun bir süre ondan hiçbir şey öğrenemediler, çünkü duman halkaları yapmak, salonun sütunlarının çevresinde uçurmak, halkaları her tür farklı renk ve biçime büründürmek, sonunda da birbirlerini izleterek çatıdaki delikten dışarı çıkartmakla meşguldü. Birbiri ardına ortaya çıkan yeşil, mavi, al, gümüş grisi, sarı, ak; büyük ya da küçük halkalar; büyük olanların içinden geçen küçükler ve birleşerek sekizgen oluşturan halkalar, bir kuş sürüsü gibi geçip gidenler, dışarıdan bakıldığında çok garip gözüküyor olmalıydılar.

"Ayı izlerine bakıyordum," dedi sonunda. "Dün gece dışarıda, olağan ayı toplantılarından biri gerçekleşmiş olmalı. Çünkü hepsini Kocaoğlan'ın bırakmış olamayacağını fark ettim: çok fazla iz vardı, hem de farklı boylarda. Küçük ayıların, koca ayıların, normal ayıların, dev gibi kocaman ayıların olduğunu ve tümünün dışarıda

karanlığın çökmesinden neredeyse şafağa dek dans ettiğini söyleyebilirim. Hemen her yönden gelmişler, batıdan, Dağlardan ve sadece nehrin üzerinden gelmemişler. O yönde yalnızca bir dizi ayak izi var – onların da hiçbiri gelen değil, hepsi giden ayak izleri. Bu ayak izlerini Kocakaya'ya dek izledim. Oradan nehre girip kayboldular, ama su, kayanın ötesine geçmek için fazlasıyla derin ve coşkundu. Hatırlarsanız bu kıyıdan Kocakaya'ya geçit yoluyla geçmek yeterince kolay, ama kayanın diğer tarafı girdaplanan bir kanaldan yükselen bir yar halinde. Nehrin içinden yürüyerek ve yüzerek geçebileceğim kadar geniş ve sığ bir yerini bulabilmek için millerce, sonra da izleri bulabilmek için yeniden millerce geriye yürümem gerekti. O zaman da izleri takip etmem için çok geçti. Doğruca önceki gece warglarla küçük toplantımızı yaptığımız yere, Puslu Dağlar'ın doğusundaki çam ormanlarına doğru gidiyordu izler. Ve sanırım şimdi ilk sorunuzu da yanıtlanmış oldum," diye bitirdi cümlesini Gandalf ve uzun bir süre sessizce oturdu.

Bilbo büyücünün ne demek istediğini anladığını sandı. "Ne yapacağız," diye bağırdı, "Ya tüm wargları ve goblinleri buraya getirirse? Hepimizi yakalayıp öldürecekler! Onların arkadaşı olmadığını söylediğini sanmıştım."

"Söyledim. Ve aptallaşma! En iyisi gidip yat, aklın hâlâ uykuda senin."

Hobbit oldukça aşağılanmış hissetti kendini ama yapacak çok bir şeyi olmadığı için yatağına gitti; cüceler şarkı söylerken küçük kafası hâlâ Kocaoğlan'la uğraşarak uykuya daldı; ta ki yüzlerce kara ayının ay ışığı altında avluda döne döne ağır danslar yaptıklarına dair bir rüya görene dek. Sonra herkes uyurken uyanıp aynı ayak sürüme, parçalama, burun çekme ve homurdanma seslerini duydu.

Ertesi sabah hepsi Kocaoğlan tarafından uyandırıldılar. "Hey, hepiniz hâlâ buradasınız!" dedi. Hobbiti havaya kaldırıp kahkaha attı: "Gördüğüm kadarıyla henüz warglar, goblinler ya da kötü ayılar tarafından yenmemişsiniz"; ve en saygısız haliyle Bay Baggins'in yeleğini dürtükledi. "Küçük tavşancık, ekmek ve bal yiye yiye yeniden güzelleşip şişmanlıyor," diye kıkırdadı. "Gelin ve biraz daha alın bakalım!"

Böylece herkes onunla birlikte kahvaltıya gitti. Ama bir değişiklik olarak bugün Kocaoğlan en neşelileriydi; daha doğrusu mükemmel bir ruh halindeymiş gibiydi, komik öyküleriyle herkesi kahkahaya boğuyordu; bütün gün nerede olduğunu, neden kendilerine bu kadar kibar davrandığını uzun süre merak etmelerine gerek kalmadı, çünkü kendisi anlattı. Nehri geçmiş ve tam dağlara – her halde ayı suretinde daha hızlı yolculuk edebileceğini tahmin edersiniz – ulaşmıştı. Yanık kurt açıklığına rastladığında anlattıkları öykünün bir kısmının doğru olduğunu anlamıştı; ama bundan fazlasını da öğrenmişti: ormanda dolaşan bir warg ve bir goblin yakalamıştı. Onlardan şu haberi öğrenmişti: goblin devriyeleri warglarla beraber hâlâ cüceleri arıyorlardı, Ulu Goblin'in ölümü, kurtların reisinin burnunun yanması ve büyücünün ateşiyle pek çok başhizmetkârını öldürmesi yüzünden dehşet kızgındılar. Zorlayınca daha pek çok şey anlattılar, ama Kocaoğlan bu küçük hareketlerden çok daha kötülerinin oluşacağını, bütün goblin ordusunun kurt müttefikleriyle beraber cüceleri bulmak ya da onları sakladıklarını düşündükleri insanlardan ve yaratıklardan öç almak için dağların gölgesinde kalan bu topraklara bir saldırı düzenleyeceğini tahmin ediyordu.

"Şu sizinki, güzel bir öyküydü," dedi Kocaoğlan, "ama doğru olduğuna emin olduğum için şimdi çok daha mutluyum. Anlattıklarınıza çok güvenmediğim için beni bağışlamalısınız. Siz de

Kasvetormanı'nın kıyısında yaşasaydınız, kardeşiniz ya da daha önce tanıdığınız biri olmadıkça kimsenin sözlerine güvenemezdiniz. Aslında sadece güvende olduğunuzu görmek ve elimden geldiğince size yardım etmek için eve olabildiğince hızlı döndüğümü söyleyebilirim. Bundan sonra cüceler hakkında daha iyi düşüneceğim. Ulu Goblin öldü, Ulu Goblin öldü!" diye korkutucu bir şekilde kendi kendine kıkırdadı.

"Goblin ve warga ne yaptın?" diye aniden sordu Bilbo.

"Gelin ve bakın!" dedi Kocaoğlan ve evinin etrafında onu izlediler. Bir goblin kafası kapının dışına saplanmış, bir Warg postu da hemen arkasında bir ağaca çivilenmişti. Kocaoğlan dehşetli bir düşmandı. Ama şimdi onların dostuydu ve Gandalf ona öykünün tümünü, yolculuklarının nedenini anlatmakla iyi yapmıştı, çünkü artık önerebileceği yardımın çoğu işlerine yarayabilirdi.

Yapacağına söz verdiği şeyler şunlardı. Ormana yolculuklarında her biri için birer midilli ve Gandalf'a bir at bulacak, hayvanları haftalarca yetecek miktarda ve taşınması en kolay olacak şekilde hazırlanmış yiyeceklerle – fındık, un ve kapalı kutular içinde kurutulmuş meyveler, toprak çanaklar içinde bal ve uzun süre taze kalacak, bir lokması bile uzun süre tok tutabilecek iki kez fırınlanmış kekler – dikkatlice yükleyecekti. Bunların yapımı onun sırlarından biriydi; ama pek çok yemeğinde olduğu gibi onda da bal vardı ve biraz susatmalarına rağmen çok güzel yiyeceklerdi. Dediğine göre, ormanın bu tarafında yol boyunca dereler ve pınarlar olduğu için su taşımalarına gerek yoktu. "Ama, Kasvetormanı içindeki yolunuz karanlık, tehlikeli ve zor," dedi. "Orada su kolay bulunmaz, yiyecek de. Henüz fındık zamanı gelmedi (ki siz diğer tarafa gidene dek gelip de geçebilir bile) ve orada fındık yiyecek olarak yetişen tek şey; orada yabani şeyler karanlık, ne olduğu belirsiz ve vahşidir.

Size su taşımak için tulumlar, biraz da ok ve yay vereceğim. Ama Kasvetormanı'nda bulabileceğiniz şeylerin yemek ya da içmek için sağlıklı olacağından çok şüpheliyim. Orada bir dere var, biliyorum, yolu kesen kapkara ve azgın bir dere. Ne suyunu için ne de onun suyuyla yıkanın, çünkü duyduğuma göre büyülü, büyük bir uyuşukluk ve unutkanlık veriyor. Ve oranın loş gölgelerinde, sağlıklı ya da sağlıksız hiçbir şey vurabileceğinizi sanmıyorum, eğer yoldan ayrılmazsanız. Ne olursa olsun YOLDAN AYRILMAYIN.

"Size verebileceğim bütün tavsiye bu. Ormanın bitiminin ötesinde size yardımcı olamam, her şey şansınıza, cesaretinize ve verdiğim yiyeceklere bağlı. Ormanın bitiminde atımı ve midillilerimi göndermenizi istemek zorundayım. Hepinizin hızlı olmasını diliyorum, eğer bu yoldan geri dönecek olursanız evimin kapısı size daima açıktır."

Teşekkürler ettiler, tabii birçok eğilme, baş sallayışlarla, sayısız "Hizmetinizdeyiz, ey koca ahşap salonların efendisi!" sözleriyle birlikte. Ama ruhları onun kasvetli sözlerinin altında ezildi, hepsi serüvenlerinin düşündüklerinden çok daha tehlikeli olduğunu sezmişlerdi, çünkü yoldaki bütün tehlikeleri geçseler bile en sonunda onları ejder bekliyordu.

Tüm sabah boyunca hazırlıklarla uğraştılar. Öğleden az sonra Kocaoğlan'la birlikte son kez yemek yediler, ardından Kocaoğlan'ın ödünç verdiği midillileri yüklediler ve onu hoşça kallara boğup rahvan bir hızla kapıdan çıkıp gittiler.

Kocaoğlan'ın çitle çevrilmiş topraklarının doğusundaki yüksek çitlerden ayrıldıkları anda kuzeye doğru döndüler, ardından kuzeybatıya saptılar. Kocaoğlan'ın öğütlerinin ışığında, onun topraklarının güneyinde kalan asıl orman yoluna doğru gitmiyorlardı.

Geçiti izlediklerinde yol onları dağlardan gelen ve Kocakaya'nın millerce güneyindeki büyük nehre ulaşan bir dereye ulaştıracaktı. O noktada eğer hâlâ midillileri yanlarındaysa geçebilecekleri derinlikte bir sığlık vardı ve nehrin ardında da ormanın eteklerine, eski orman yolunun başına ulaşan bir patika. Ama Kocaoğlan, onları, o yolun artık goblinler tarafından sık sık kullanıldığı ve duyduğu kadarıyla, orman yolunu otların bürüdüğünü, doğudaki ucunun kullanılmadığı, yolun uzun zamandan beri kullanılmadığı için artık yol olmaktan çıktığını, geçit vermez bataklıklara ulaştığı konusunda uyarmıştı. Doğu çıkışıysa daima Yalnız Dağ'ın güneyinde, uzağındaydı ve oraya ulaştıklarında, kendilerini kuzeye doğru uzun ve zorlu bir yürüyüş bekliyor olacaktı. Kocakaya'nın kuzeyindeyse Kasvetormanı'nın sınırı Ulu Nehir'in kıyılarına biraz daha yakınlaşıyordu ve orada Dağlar da iyice alçalıp yakınlaştığı için Kocaoğlan o yoldan gitmelerini öğütlemişti; çünkü Kocakaya'nın kuzeyine düşen, bir iki günlük at yolculuğuyla ulaşılan bir yerde Kasvetormanı'nı geçip neredeyse doğruca Yalnız Dağ'a çıkan az bilinen bir patika girişi vardı.

"Goblinler," dedi Kocaoğlan, "Kocakaya'nın yüz mil kuzeyine dek Ulu Nehir'i geçmeye veya evimin civarına gelmeye – geceleri çok iyi korunur! – cesaret edemezler, ama ben olsam atımı çok hızlı sürerdim; çünkü akınları için hızlı davranıyorlarsa yolunuzu kesmek için nehri güneyden geçip ormanın tüm kıyılarını karış karış tararlar, üstelik warglar midillilerden daha hızlı koşar. Yine de kuzeye ilerlerseniz, bu kalelerine yaklaşmış gibi görünse daha güvencede olursunuz; çünkü bu onların düşündüğü en son şey ve sizi yakalamak için daha uzun bir yolu aşmak zorunda kalacaklar. Şimdi olabildiğince çabuk gidin!"

İşte bu yüzden şimdi, sol taraflarında dağların karanlığı ve

uzaklarda ağaçlarıyla nehir çizgisi giderek yakınlaşırken, toprağın otlu ve düzgün olduğu yerlerde atlarını sessizce dörtnala sürüyorlardı. Yola koyulduklarında güneş daha yeni batıya dönmüştü ve akşama dek önlerindeki topraklar altın gibi ışıldadı. Arkalarında kendilerini kovalayan goblinleri düşünmek çok zordu; Kocaoğlan'ın eviyle araları millerce açılınca konuşmaya, yeniden şarkı söylemeye ve önlerinde uzanan karanlık orman yolunu unutmaya başladılar. Ama alacakaranlık çöktüğünde ve dağların zirveleri batan güneşte tehditkâr kızıllıklar fırlatmaya başladığında kamp kurup, gözcü koydular ve avlanan kurtların uluyuşları ve goblin çığlıklarıyla dolu rüyalar arasında zorlukla uyudular.

Her şeye rağmen ertesi sabah şafak parlak ve güzel doğdu. Toprakta güz benzeri bir pus vardı, hava serindi ama güneş az sonra Doğu'dan kıpkızıl doğunca pus dağıldı ve gölgeler hâlâ uzunken yola koyulmuşlardı bile. Böylece iki gün daha sürdüler atlarını, tüm bu süre boyunca çimenler, çiçekler, kuşlar ve dağınık ağaçlar, arada sırada öğlen güneşinde gölgede oturan ya da otlayan kızıl geyik sürüleri dışında başka bir şey görmediler. Bilbo, bazen erkek geyiklerin uzun çalılar arasında hiç hareket etmeyen boynuzlarını gördü ve onları önce kurumuş dallar sandı. Kocaoğlan, ormanın girişine dördüncü gün erkenden varmaları gerektiğini söylediği için üçüncü günün akşamı yola devam etmeye çok istekliydiler; akşam karanlığının ardından, ay ışığı altında da atlarını geceye sürüp durdular. Işık azaldıkça Bilbo etraflarında, onlarla aynı yönde civarı kolaçan eden büyük bir ayıyı hayal meyal gördüğünü sandı. Gandalf'a söylemeye cesaret ettiğindeyse büyücü yalnızca: "Şşşt! Aldırma!" diyecekti.

Ertesi gün, geceleri kısa sürse de şafaktan önce yola koyuldular. Hava hafiften aydınlanır aydınlanmaz sanki onları karşılıyormuş

gibi yaklaşan, karanlık ve çatıkkaşlı bir duvar gibi onları bekleyen ormanı gördüler. Arazi gittikçe dikleşmeye başlamıştı. Hobbite sanki üzerlerine bir sessizlik çökmüş gibi geldi. Kuşların şakımaları azalmaya başladı. Artık geyikler görünmüyordu, tavşanlar bile yoktu. Öğlen Kasvetormanı'nın eteklerine varmışlardı ve ilk ağaçların neredeyse yerlere dek sarkan koca dalları altında dinleniyorlardı. Ağaçların gövdeleri iri ve budaklı, dalları kıvrım kıvrım, yapraklarıysa koyu ve uzundu. Üstlerini bürüyen sarmaşık toprağı bile sarmıştı.

"Pekâlâ, işte Kasvetormanı!" dedi Gandalf. "Dünyanın kuzeyindeki ormanların en büyüğü. Umarım görünüşünü beğenmişsinizdir. Şimdi ödünç aldığınız bu harika midillileri geri göndermelisiniz."

Cüceler bundan şikâyet etmeye çok eğilimliydiler, ama büyücü aptal olduklarını söyledi. "Kocaoğlan düşündüğünüz kadar uzakta değil ve her şeye rağmen sözünüzde dursanız iyi olur, çünkü kötü bir düşmandır. Her gece karanlıktan sonra bizimle birlikte ilerleyen veya uzaklarda oturup ayın altında kampımızı izleyen koca bir ayı görmediyseniz eğer, Bay Baggins'in gözleri sizinkilerden daha keskin demektir. Yalnızca sizi koruyup yol göstermek için değil aynı zamanda midillilerine göz kulak olmak için de peşimizde. Kocaoğlan dostunuz olabilir, ama hayvanlarını çocukları gibi sever. Onları bu kadar uzaklara, bu kadar hızlı sürmenize izin vererek sizlere ne büyük bir nezaket gösterdiğini ve onları ormana sokmaya çalışırsanız başınıza neler geleceğini tahmin edemezsiniz."

"Peki ya at?" dedi Thorin. "Hiç onu geri göndermekten bahsetmiyorsun."

"Bahsetmiyorum, çünkü onu geri göndermiyorum."

"Peki ya *senin* sözüne ne olacak."

"Bunu ben halledeceğim. Atı göndermiyorum, çünkü onu ben geri götürüyorum!"

Gandalf'ın Kasvetormanı'nın girişinde kendilerinden ayrılacağını anlayarak umutsuzluğa kapıldılar. Ama söyleyecekleri hiçbir şey onun fikrini değiştiremezdi.

"Şimdi, tüm bunları daha önce Kocakaya'ya indiğimizde konuşmuştuk," dedi. "Tartışmanın yararı yok. Daha önce söylediğim gibi güneyde önemli bir işim var; ve sizlerle uğraşırken zaten çok geç kaldım. Her şey sona ermeden görüşebiliriz, ama tabii görüşemeyebiliriz de. Bu sizin şansınıza, gözüpekliğinize ve sağduyunuza kalmış bir şey; Bay Baggins'i sizlerle birlikte gönderiyorum. Size daha önce onun düşündüğünüzden çok daha fazlasına sahip olduğunu söyledim ve siz de bunu çok geçmeden anlayacaksınız. Evet, haydi neşelen bakalım Bilbo, suratını asma. Neşelenin Thorin ve Kafilesi! Ne de olsa bu sizin zorlu yolculuğunuz. Sonundaki hazineyi düşünün, orman ve ejderi unutun, en azından yarın sabaha dek!"

Sabah olduğunda da aynı şeyleri söyledi. Böylece ormanın girişinin yakınlarında buldukları bir kaynaktan su tulumlarını doldurmak, midillilerin yüklerini indirmekten başka yapılacak bir şey kalmamıştı. Torbaları ellerinden geldiği kadar adil dağıttılar, ama yine de Bilbo kendi payının yorucu bir ağırlıkta olduğunu düşündü, sırtında bunca şeyle millerce yolu yorgun argın yürüme fikrini hiç sevmemişti.

"Sakın endişelenme!" dedi Thorin. "Yakında hafifleyecek. Çok geçmeden, yiyecek azalmaya başladığında hepimiz çantalarımızın daha ağır olmasını dileyeceğiz sanırım."

Sonunda midillileriyle vedalaştılar ve midilliler başlarını evlerine doğru çevirdiler. Kuyruklarını Kasvetormanı'nın gölgesine çevirmiş olmaktan çok mutlu olarak neşeyle uzaklaştılar. Bilbo,

onlar giderken ayıya benzer bir yaratığın ağaçların gölgesinden çıkıp hızla yuvarlana yuvarlana peşlerinden gittiğine yemin edebilirdi.

Artık Gandalf da vedalaştı. Bilbo oldukça mutsuz şekilde, toprağa çöktü ve büyücünün yanında, uzun atının üzerinde olmayı diledi. Kahvaltıdan (ki çok zayıf bir kahvaltıydı) sonra Bilbo ormana şöyle bir girmişti, sabah olduğu halde geceki kadar karanlık görünüyordu, ve tabii esrarlı: "bir tür izlenme ve bekleme hissi," dedi kendi kendine.

"Hoşça kal!" dedi Gandalf, Thorin'e. "Ve hepiniz hoşça kalın, hoşça kalın! Yolunuz artık doğrudan ormanın içine gidiyor. Yoldan sakın sapmayın! – eğer saparsanız bire binlik bir olasılıkla bir daha yolunuzu bulamaz ve Kasvetormanı'ndan asla çıkamazsınız; sonra sanırım ne ben ne de başka birisi sizi bir daha göremez."

"Gerçekten de içinden geçmeli miyiz?" diye homurdandı hobbit.

"Evet geçmelisiniz!" dedi büyücü. "Diğer tarafa gitmek istiyorsanız tabii. Ya içinden geçmeli ya da isteğinizden vazgeçmelisiniz. Ve sizin şimdi dönmenize izin vermeyeceğim Bay Baggins. Bunu düşündüğünüz için sizden utanıyorum. Benim için tüm bu cücelere göz kulak olmalısınız," diye güldü.

"Hayır! hayır!" dedi Bilbo. "Bunu demek istemedim. Demek istediğim çevresinden dolaşabileceğimiz bir yol yok mu?"

"Var, eğer yolunuzdan çıkıp iki yüz mil ya da öyle bir şey kuzeye, bir iki katı da güneye gitmeyi göze alırsanız. Ama o durumda bile güvenli bir yolunuz olmaz. Dünyanın bu kısmında güvenli yollar yok. Unutmayın şimdi Yabanın Kıyısı'ndasınız ve nereye giderseniz gidin her tür eğlenceye rastlayacaksınız. Daha kuzeyde, Kasvetormanı'nı dolanmadan önce, Gri Dağlar'ın yamaçlarında

olacaksınız ve oralar tamamen goblinler, hobgoblinler ve en kötüsünden orklarla doludur. Güneyine dolanmadan önce de Ölümbüyücüsü'nün topraklarına gireceksiniz, ve senin bile Bilbo, bu kara büyücünün öykülerini dinlemeye ihtiyacın yok. Karanlık kulesi tarafından gözlenebilen hiçbir yerin civarına yaklaşmanızı öğütlemem! Orman yoluna yapışıp kalın, içinizi rahat tutun, en iyiyi umun ve bir gün harikulade bir şansın yardımıyla ormandan *çıkabilir* ve önünüzde uzanan Uzun Bataklıklar'ı görebilirsiniz ve onun ötesinde Doğu'da, yükseklerde, sevgili yaşlı Smaug'un yaşadığı Yalnız Dağ'ı. Umarım sizi beklemiyordur."

"İçimizi rahatlattığına emin olabilirsin," diye homurdandı Thorin. "Hoşça kal! Eğer bizimle gelmeyeceksen, daha fazla konuşmadan gitsen iyi olacak!"

"Hoşça kalın o halde, evet gerçekten hoşça kalın!" dedi Gandalf ve atını Batı'ya doğru sürdü. Ama son bir söz söylemenin dayanılmaz çekiciliğine karşı koyamadı. Duyamayacakları kadar uzaklaşmadan önce dönerek ellerini ağzının kenarına koyup seslendi. Cüceler sesin zayıflayarak gelişini duydular: "Hoşça kalın! İyi olun, kendinize iyi bakın ve YOLDAN AYRILMAYIN!"

Sonra dörtnala uzaklaştı, çok geçmeden gözden kaybolmuştu. "Hey hoşça kal ve git artık!" diye homurdandılar onu kaybettikleri için dehşete kapılan, bu yüzden daha da öfkelenen cüceler. Şimdi yolculuğun en tehlikeli kısmı başlıyordu. Her biri kendi payına düşen ağır erzak torbalarını, su tulumlarını yüklenerek ormanın dışındaki topraklara düşen aydınlığa sırtlarını dönüp ormana girdiler.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

SİNEKLER VE ÖRÜMCEKLER

Tek sıra halinde ilerlediler. Patikanın girişi, bir iki kararmış yapraktan fazlasını beslemeyecek kadar yaşlı sarmaşıklarla sarılmış ve likenlerle boğulmuş iki ulu ağacın birbirine yaslanarak oluşturduğu, kasvetli bir tünele açılan bir tür kemere benziyordu. Patika dardı ve ağaç gövdelerinin arasından kıvrılarak ilerliyordu. Girişteki ışık çok geçmeden uzaklarda küçük parlak bir delik gibi kaldı, sessizlik öylesine derinleşti ki onlara sanki tüm ağaçlar üzerlerine eğilmiş dinlerken ayaklarından güm güm sesler çıkartıyorlarmış gibi gelmeye başlamıştı.

Gözleri loşluğa alıştıkça koyu yeşil, donuk bir parlaklıkta iki tarafı da biraz görebilmeye başladılar. Arada bir çok yukarılarda yaprakların arasındaki bir açıklıktan içeri sızma şansını elde ederek, birbirinin içine arapsaçı gibi karışmış kalın dallara ve altlarında dolanık sürgünlere takılmamayı beceren zayıf bir gün ışığı cılız bir parlaklıkla önlerine düşüyordu. Ancak bu nadiren oluyor ve kısa bir süre sonra her şey eski karanlığa dönüyordu.

Ormanda siyah sincaplar vardı. Bilbo'nun keskin ve meraklı gözleri bir şeyleri seçmeye alıştıkça sincapların yoldan fırlayıp ağaç gövdelerinin ardına kaçışmalarını fark edebiliyordu. Garip sesler de vardı, yani çalıların veya ormanın zemininde yer yer kalın bir tabaka halinde yığılmış yaprakların arasından gelen hırıltılar, ayak sürümeleri, ani kaçışlar. Ama bu sesleri nelerin çıkarttığını göremiyordu. Gördükleri en iğrenç şey örümcek ağlarıydı: sık sık

bir ağaçtan diğerine uzanan veya ağaç gövdelerinden çıkan alçak dallar arasına dolanmış ve görülmemiş kalınlıkta ağ iplikleriyle, karanlık ve yoğun örümcek ağları. Yolun üzerinde gerili hiçbir ağ yoktu; orasını bir büyü mü temiz tutuyordu yoksa tahmin edemedikleri başka bir şey miydi.

Bu ormandan da goblin tünellerinden nefret ettikleri kadar içten nefret etmeleri uzun zaman almadı, üstelik orman sonu olduğuna dair daha az ümit veriyordu. Ama devam etmeli, devam etmeliydiler, hatta güneşi ve göğü bir an görmeye bile hasret kalıp dört gözle yüzlerinde rüzgârı hissetmeyi bekleyişlerinden çok çok sonra bile. Orman çatısının altındaki havada hiçbir hareket yoktu, uçsuz bucaksızca durgun, karanlık ve kokuşmuştu. Tünellerde uzun süre güneş ışığından yoksun yaşamaya alışık olan cüceler bile bunu hissediyorlardı; ancak kovukları ev olarak kullanmayı seven, ama yaz aylarını evinde geçirmekten nefret eden hobbit giderek boğulduğunu düşünüyordu.

Gecelerse en kötüsüydü. O zaman etraf zifiri karanlık – sizin zifiri karanlık dediğiniz değil, gerçekten zifiri; hiçbir şey göremeyeceğiniz kadar karanlık – oluyordu. Bilbo eliyle burnuna dokunmaya çalıştı, onu bile göremiyordu. Aslında, belki de hiçbir şey göremediklerini söylemek doğru olmazdı; çünkü gözleri görebiliyorlardı. Hepsi birbirine iyice yanaşıp kucak kucağa uyuyor, sırayla nöbet tutuyorlardı; ve ne zaman nöbet sırası Bilbo'ya gelse, çevrelerindeki karanlıkta parıltılar görüyor, bazen de yakın bir mesafeden sarı, kırmızı ya da yeşil gözler ona bakar ve sonra da yavaşça sönüp yok olur, başka bir yerlerde yeniden parlamaya başlardı. Bazen de bu gözler tam üzerindeki dallarda parıldardı, en dehşet verici olanı da buydu. Ama en sevmediği gözler korkunç soluk parlayan türden gözlerdi. "Böcek gözleri," diye düşündü, "hayvan

gözleri olamaz, sadece daha büyükler o kadar."

Henüz çok soğuk olmamasına rağmen geceleri gözcü ateşi yakmayı denediler, ama çok geçmeden bundan vazgeçtiler. Her neyseler yaratıklar alevlerin küçük pırıltılarında gövdelerini asla göstermemeye dikkat ediyor, ama çevrelerine yüzlerce yüzlerce çift göz toplanıyordu. Ve daha da beteri, bazıları eliniz kadar büyük, kulaklarının dibinde kanat çırpıp, fırıl fırıl dönen binlerce koyu gri ve siyah pervane getiriyordu beraberinde. Bunlara ve silindir şapka kadar kara kocaman yarasalara katlanamıyorlardı, bu yüzden ateşten vazgeçtiler ve geceleri oturup muazzam esrarengiz karanlıkta uyukladılar.

Bu hobbite yüzyıllar gibi gelen bir süre boyunca devam etti; yiyeceklerine çok dikkat ettikleri için daima aç kalıyordu. Böyleyken bile, günler günleri kovaladıkça ve orman hâlâ aynı şekilde göründükçe endişelenmeye başladılar. Yiyecekleri sonsuza dek dayanmayacaktı; işin aslı çoktan yetmemeye başlamıştı bile. Sincap avlamayı denediler, ama bir tanesini dahi vurabilmek için bir sürü ok harcadılar. Vurdukları sincabı pişirdiklerinde korkunç bir tadı olduğu ortaya çıktı ve onlar da başka sincap vurmadılar.

Fazla suları olmadığından susuzdular ve tüm bu zaman boyunca ne bir pınar ne de bir dere görmüşlerdi. Bir gün yollarının akan bir suyla kesildiğini gördüklerinde işte bu haldeydiler. Su hızlı ve güçlü akıyordu, ama pek geniş değildi. Kapkaraydı ya da karanlıkta öyle gözüküyordu. İyi ki Kocaoğlan onları uyarmıştı, yoksa rengi ne olursa olsun buradan su içip, boşalan bazı tulumlarını dolduracaklardı kıyısında. Durum böyle olduğu için sadece ıslanmadan karşıya nasıl geçeceklerini düşündüler. Eskiden tahta bir köprü varmış, şimdi yıkıktı ve kıyıda sadece direklerini bırakarak çürüyüp gitmişti.

Bilbo suyun kıyısına çömelip ileriye bakarken bağırdı: "Karşı kıyıda bir kayık var! Sanki neden bu kıyıda değil ki!"

"Sence ne kadar uzakta?" diye sordu Thorin, çünkü artık aralarındaki en keskin gözlerin Bilbo'nun olduğunu biliyorlardı.

"Pek uzak değil. On iki yardadan fazla olduğunu sanmam!"

"On iki yarda! Ben en azından otuz yarda derdim, ama gözlerim geçen yüzyıldaki kadar iyi görmüyor. Yine de on iki yarda şimdi bir mil gibi geliyor. Üzerinden atlayamayız ve yüzerek geçmeye ya da yürümeye de cesaret edemeyiz."

"Herhangi biriniz ip fırlatabilir mi?"

"Bunun ne yararı var ki? Kanca atabilsek bile, ki şüpheliyim, kayık kesinlikle bağlıdır."

"Bağlı olduğunu sanmam," dedi Bilbo, "Yine de bu ışıkta emin değilim; ama bana sadece yolun suya vardığı sığlığa çekilmiş gibi geliyor."

"Dori en güçlümüz, ama Fili en gencimiz ve hâlâ en iyi gören o," dedi Thorin. "Buraya gel Fili ve bak bakalım, Bay Baggins'in bahsettiği kayığı görebilecek misin."

Fili becerebileceğini düşünüyordu; böylece yön hakkında bir fikir edinmek için uzun süre bakarken diğerleri ona bir ip getirdi. Yanlarında birçok ip vardı, en uzununun ucuna torbalarını omuz hizasındaki askılara tutturmak için kullandıkları geniş demir kancalardan birini bağladılar. Fili bunu eline aldı, bir an dengeledi ve sonra derenin diğer yanına savurdu.

Kanca şılap diye suya düştü! "Yeterince uzak değil!" dedi ileriye bakan Bilbo. "Bir iki adım daha öteye atsaydın kayığa düşürecektin. Tekrar dene. Yalnızca bir parça ıslak ipe dokunacaksın, büyünün sana zarar verecek kadar güçlü olduğunu sanmıyorum."

Fili yine de ipi çektiğinde kancayı eline oldukça şüpheyle aldı. Bu sefer daha büyük bir güçle fırlattı.

"Sakın kıpırdatma!" dedi Bilbo. "Şimdi tam öbür taraftaki tahtaya attın. İpi yavaşça çek." Fili ipi yavaşça toplamaya başladı ve bir süre sonra Bilbo: "Dikkat et! Kayığın üzerinde duruyor; kanca takılır umarım," dedi.

Takıldı da. İp gerildi ve Fili boşu boşuna asılıp durdu. Kili yardımına geldi, sonra da Oin ve Gloin. Asıldılar, asıldılar ve aniden kıç üstü yere düştüler. Neyse ki Bilbo dikkat ediyordu. İpi yakaladı ve hızla üzerine gelen küçük kara kayığı küçük bir sopa parçasıyla itti. "Yardım edin!" diye bağırdı ve Balin kayığı akıntıyla aşağıya sürüklenmeden önce zamanında yakaladı.

"Demek bağlıymış," dedi halen sallanan kopmuş pruva halatına bakarak. "İyi bir çekişti, dostlarım; ve bizim ipimizin daha sağlam olması da iyi bir şey."

"İlk kim geçecek?" dedi Bilbo.

"Ben," dedi Thorin, "ve sen de benimle geleceksin, Fili'yle Balin de. Kayık bir seferde ancak bu kadarını kaldırabilir. Ondan sonra Kili, Oin, Gloin ve Dori, sonra da Ori, Nori, Bifur ve Bofur, en son olarak Dwalin ile Bombur.

"Hep sonuncu oluyorum ve bundan hoşlanmıyorum," dedi Bombur. "Bugün sonuncu olma sırası başka birinin olsun."

"Sen de çok şişman olmasaydın. Olduğuna göre, en sonuncu ve en hafif yükle beraber gitmelisin. Emirlere homurdanmaya başlama, yoksa başına kötü şeyler gelir."

"Hiç kürek yok. Kayığı karşı kıyıya nasıl geçireceksiniz?" diye sordu hobbit.

"Bana başka bir ip ve kanca verin" dedi Fili ve getirdiklerinde

de ipi fırlatabileceğince yukardan önündeki karanlığa attı. İp geri düşmediğinden, dallara takıldığını anladılar. "Haydi binin şimdi," dedi Fili. "Ve biriniz diğer tarafta bir ağaca takılan ipe asılsın. Diğerlerinden birisi ilk kullandığımız kancayı tutmalı. Böylece biz diğer tarafta güvencedeyken kancayı tekrar tutturabilir ve siz de kayığı geri çekebilirsiniz."

Bu yolla hepsi kısa süre sonra büyülü akıntının karşı kıyısına güvenle geçmişlerdi. Dwalin koluna topladığı iple henüz kayıktan inmiş, Bombur (halen homurdanıyordu) da onu izlemeye hazırlanıyordu ki kötü bir şey oldu. Önlerindeki patikada iri hayvanlar uçuşuyormuş gibi sesler duydular. Birden karanlıktan uçan bir geyik çıkageldi. Cücelere saldırıp hepsini yere devirdi ve sonra zıplamaya hazırlandı. Çok yükseğe zıpladı ve güçlü bir zıplamayla suyu aştı. Ama diğer kıyıya sağ salim ulaşamadı. Aklını ve ayaklarını yerinde tutan sadece Thorin'di. Onlar karşı kıyıya ayak basar basmaz kayığın gizlenmiş bir muhafızının ortaya çıkma olasılığına karşı yayını gerip okunu hazırlamıştı. Sonra zıplayan hayvana hızlı ve kesin bir atış yaptı. Hayvan diğer kıyıya ulaştığında tökezledi. Gölgeler onu yuttu, ama ayak sesleri hızla azaldı ve durdu.

Daha atışın şerefine övgü çığlıkları atamadan, Bilbo'nun ürkütücü feryadı cücelerin aklındaki tüm geyik eti düşüncelerini yok etti. "Bombur suya düştü! Bombur boğuluyor!" diye bağırıyordu. Bu yalnızca biraz fazla doğruydu. Geyik ona doğru gelip üstünden sıçradığında Bombur'un sadece bir ayağı karadaydı. Sendelerken kazara kayığı kıyıdan öteye itmiş ve elleri kıyıdaki yapış yapış köklerden kayınca karanlık suya yuvarlanmıştı, bu arada kayık da döne döne yavaşça uzaklaşarak gözden kayboldu.

Kıyıya koştuklarında Bombur'un başlığını hâlâ suyun yüzeyinde görebiliyorlardı. Çabucak kancalı bir ipi ona doğru fırlattılar.

Eliyle ipi yakaladı ve onlar da onu kıyıya çektiler. Tabii ki tepeden tırnağa sırılsıklam olmuştu, ama en kötüsü bu değildi. Onu kıyıya yatırdıklarında çoktan uykuya dalmıştı ve elindeki ipi öyle sıkı tutuyordu ki avcundan çekemediler; üstelik ne yaptılarsa yapsınlar uyanmadı.

Hâlâ kötü şanslarına ve Bombur'un sakarlığına lanetler yağdırarak tepesinde dikiliyorlardı. Geri dönüp geyiğe bakmalarını imkânsızlaştıran kayığın gidişine dövünürlerken ormandan belli belirsiz boru sesleri, uzaklarda köpek ulumasına benzer sesler duyuldu. Sonra hepsi sustu; oturdukları zaman, hiçbir şey göremedikleri halde kuzeye doğru ilerleyen büyük bir av partisinin gürültülerini duydular.

Orada uzun bir süre oturup hareket etmeye cesaret edemediler. Bombur, diğerlerini tedirgin eden sorunlar artık onu ilgilendirmiyormuş gibi tombul yüzünde bir gülümsemeyle uyumaya devam etti. Birden önlerindeki yolda beyaz geyikler, yani erkek geyiğin kapkara oluşu kadar kar beyazı bir dişi geyik ve yavruları ortaya çıktı. Gölgeler arasında ışıldadılar. Thorin ağzını açıp bağıramadan önce cücelerden üçü ayağa kalkarak oklarını fırlattılar. Okların hiçbiri hedefini bulmadı. Geyikler dönüp gelişleri kadar sessizce ağaçlar arasında kayboldular, cüceler boşuboşuna peşlerinden oklarını atıp durdular.

"Durun! durun!" diye bağırdı Thorin; ama artık çok geçti, heyecana kapılmış cüceler son oklarını da harcadılar ve Kocaoğlan'ın onlara verdiği yaylar işe yaramaz hale geldi.

O gece hüzünlü bir topluluğa dönüştüler ve hüzün, sonraki günlerde daha da yoğunlaştı. Büyülü dereyi aşmışlardı, ama bunun ötesindeki yol daha önce olduğu gibi sağa sola kıvrılarak ilerliyordu ve ormanda da hiçbir değişiklik yoktu. Yine de av ve kar

beyazı geyikler hakkında daha fazla şey bilseler ve bunun anlamını göz önüne alsalardı, en sonunda doğu kıyısına yaklaştıklarını, eğer cesaret ve umutlarını yitirmezlerse çok yakında daha ince ağaçlara, güneşin girdiği alanlara ulaşacaklarını bilirlerdi.

Ama bunu bilmiyorlardı. Ellerinden geldiğince taşımak zorunda oldukları Bombur'un ağır gövdesi altında eziliyor, bir bölümü dörtlü gruplar halinde sırayla bu yorucu görevi üstlenirlerken diğerleri de onların eşyalarını taşıyordu. Eğer çantalar son günlerde epey hafiflemiş olmasaydı, bunu asla beceremezlerdi; ama uyuklayan ve gülümseyen bir Bombur, ağır da olsa içi yiyecek dolu çantalara karşı kötü bir değiş tokuştu. Bir iki gün sonra yiyecek ve içecek olarak hemen hemen hiçbir şeyin kalmadığı bir an geldi. Ormanda yetişen yenilebilir hiçbir şey göremiyorlardı; yalnızca soluk yaprakları ve kötü kokularıyla otlar, mantarlar vardı.

Büyülü dereyi geçmelerinden aşağı yukarı dört gün sonra ağaçların çoğunun kayın olduğu bir yere geldiler. Önce bu değişimle neşelenmek istediler, çünkü burada ağaçların altında hiç çalılık yoktu ve gölgeler o kadar koyu değildi. Çevrelerinde yeşilimsi bir ışık vardı, bazı yerlerde patikanın iki yanını belli bir uzaklığa dek görebiliyorlardı. Yine de ışık, onlara yalnızca, kocaman bir alacakaranlık tünelinin sütunlarıymışçasına, bitmez tükenmez dik gri ağaç gövdesi sıralarını gösteriyordu. Havada hafif bir esinti vardı ve rüzgârın sesi duyuluyordu, ancak bu kederli bir sesti. Bir iki yaprak, onlara dışarda güzün yaklaştığını hatırlatmak üzere hışırdayarak yere düşüyorlardı. Ayakları, ormanın derin kırmızı çalılarından patikanın kıyısına sürüklenmiş eski güzlerin yığılmış sayısız ölü yaprakları arasında hışırdayarak ilerliyorlardı.

Bombur hâlâ uyuyordu ve çok yorulmuşlardı. Arada bir huzur bozucu kahkahalar geliyordu kulaklarına. Bazen uzaklarda söylenen

şarkıları da duyuyorlardı. Kahkahalar goblinlerin değil, güzel seslerin kahkahasıydı ve şarkılar çok güzeldi, ama onlara esrarengiz ve yabancı geliyor, kendilerini pek rahat hissetmiyorlardı, kalan tüm güçleriyle oradan uzaklaşmak için daha da acele ettiler.

İki gün sonra yollarının aşağıya doğru kıvrıldığını gördüler, çok geçmeden de neredeyse tümüyle muazzam büyüklükte meşelerle dolu bir vadiye ulaşmışlardı.

"Bu lanetli ormanın bir sonu yok mu?" dedi Thorin. "Birisi bir ağaca tırmanıp ormanın üzerine çıkarak çevreyi görüp göremediğine bakmalı. Tek çare patikaya sarkan en uzun ağacı seçmek."

Tabii bu "birisi" Bilbo anlamına geliyordu. Onu seçtiler, çünkü bu işin başarılabilmesi için tırmanıcının ağacın en üstteki dallarına dek çıkabilmesi gerekiyordu, bu yüzden de en yukardaki ince dallar için yeterince hafif olmalıydı. Zavallı Bay Baggins'in ağaçlara tırmanma konusunda hiçbir deneyimi yoktu, ama onu patikaya doğru uzayan görkemli bir meşenin en alt dallarına kaldırdılar ve o da yapabildiği kadar tırmanmak zorunda kaldı. Çoğu yüzüne gözüne çarpan birbirine dolanmış dallar arasından zorlukla tırmanıyordu. Beti benzi atmış, daha büyük dalların eski kabukları yüzünden her tarafı yeşile bulanıp kararmıştı. Defalarca kaydı ve tam zamanında tutunabildi, sonunda hiç de doğru düzgün dalların olmadığı zor bir noktada ürkütücü bir uğraşın ardından ağacın tepesinin yakınlarına ulaştı. Tüm bu süre boyunca da ağaçta örümceklerin olup olmadığını ve yeniden aşağıya nasıl (tabii düşmek dışında) ineceğini merak ediyordu.

Nihayet kafasını yapraklardan oluşan çatının arasına sokunca örümceklerin en alasını buldu. Ama bunlar yalnızca normal boyutlardaki küçük örümceklerdi ve kelebek peşindeydiler. Bilbo'nun gözleri ışıktan nerdeyse kör olmuştu. Cücelerin çok aşağılardan

kendisine bağırışlarını duyuyor ama yanıt veremiyordu, yalnızca sıkı sıkı tutunup gözlerini kırpıştırıyordu. Güneş pırıl pırıl parlıyordu ve gözleri alışana dek uzun bir süre geçti. Yeniden görebildiğinde de etrafında arada sırada meltemle dalgalanan koyu yeşil bir deniz gördü; her yerde yüzlerce kelebek vardı. Bunlar sanırım "mor imparator" denilen bir cins, yani meşe ormanlarının üstünü seven kelebeklerdendi, ama hiç de mor renkli değildiler, görünür hiçbir deseni olmayan koyu, çok koyu kadife siyahlığındaydılar.

Uzun bir süre 'siyah imparatorları' seyretti, saçları ve yüzündeki meltem duygusunun tadını çıkarttı; ama sonunda aşağıda artık sabırsızlık içinde tepinip duran cücelerin çığlıkları ona gerçek görevini hatırlattı. Bir yararı yoktu. Ne kadar bakarsa baksın, hiçbir yönde ağaçların ve yaprakların bittiği bir yer göremedi. Güneşin görünüşü ve rüzgârın dokunuşuyla aydınlanan yüreği yeniden kararıp düştü: aşağıya inmeye hali kalmamıştı.

Aslında, size söylediğim gibi, ormanın kıyısından çok uzak değillerdi; ve eğer Bilbo farkına varabilecek durumda olsaydı, kendine göre yüksek olmasına rağmen tırmandığı ağacın geniş bir vadinin dibine yakın olduğunu kavrardı, işte bu yüzden ağaçlar onun üstünden büyük bir çanağın kenarlarıymışça yükseliyor, böylelikle ormanın nerede bittiğini göremiyordu. Ama bunu fark etmedi ve ümitsizlik içerisinde aşağıya indi. Sonunda en aşağıya ulaştı. Her yanı çizilmiş, terlemiş ve üzgündü, aşağıya vardığında karanlıkta hiçbir şey göremedi. Anlattıkları çok geçmeden diğerlerini de kendisi kadar üzdü.

"Orman her yöne uzayıp gidiyor! Ne yapacağız? Zaten bir hobbit göndermenin yararı ne ki!" diye bağrıştılar, sanki bu onun hatasıymış gibi. Kelebeklere iki paralık olsun aldırmadılar ve ağırlıkları yüzünden tırmanıp da hissedemeyecekleri muhteşem meltemden

de bahsedince daha da öfkelendiler.

O gece yiyeceklerinin son kırıntılarını yediler; ve ertesi sabah uyandıklarında ilk fark ettikleri şey midelerinin hâlâ kazındığı, ikinci şey de yağmurun yağdığı, damlacıkların yer yer ormanın zeminine sertçe düştüğüydü. Bunun onlara bir yararı olmadığı gibi susuzluktan da kavrulduklarını hatırlattı. Korkunç susuzluğunuzu dev meşelerin altında durup dilinize düşecek bir damlayı bekleyerek gideremezsiniz. O anda tek rahatlatma kırıntısı beklenmedik bir şekilde Bombur'dan geldi.

Bombur aniden uyandı ve oturup başını kaşımaya başladı. Nerede olduğunu ya da neden kendisini bu kadar aç hissettiğini bir türlü anlayamamıyordu; çünkü çok önceleri o Mayıs sabahı yolculuklarına çıktıklarından beri olan her şeyi unutmuştu. Hatırladığı son şey hobbitin evindeki toplantıydı ve o zamandan beri başlarına gelen bir sürü serüvene onu inandırmakta epey zorluk çektiler.

Yiyecek bir şey olmadığı duyunca, kendini çok zayıf hissettiği ve ayakları titrediği için oturup ağlamaya başladı. "Niye uyandım ki sanki!" diye ağladı. "Öyle güzel düşler görüyordum ki. Rüyamda buna benzeyen, ama ağaçları meşaleler, dallardan sarkan lambalar, yerde yanan ateşlerle aydınlatılmış bir ormanda yürüyordum, daima sürüp giden, hiç bitmeyen bir ziyafet vardı. Bir orman ülkesi kralı başında yapraktan bir taçla oradaydı, harika şarkılar söyleniyordu; yenilebilecek ve içilebilecek şeyleri ne sayabilir ne de tarif edebilirim."

"Denemene gerek de yok," dedi Thorin. "Hatta aslında başka bir konudan bahsedemeyeceksen sussan daha iyi. Bu kadarıyla bile yeterince canımızı sıktın. Eğer uyanmasaydın seni ormandaki sersemce rüyalarınla başbaşa bırakacaktık; haftalarca kıt yiyecekten

sonra seni taşımak kolay olmuyor."

Şimdi boş midelerinin üzerine kemerlerini sıkıp boş çantalarını yüklenmek ve uzanarak açlıktan ölmeden önce bu ormandan çıkmak için büyük umutlar taşımadan yol boyunca ağır ağır yürümekten başka çareleri kalmamıştı. Tüm gün boyunca çok yavaş ve yorgun ilerleyerek sadece bunu yaptılar. Bu arada Bombur bacaklarının onu taşımadığını, uzanıp uyumak istediği söyleyerek sızlanıp durdu.

"Hayır yapmayacaksın!" dediler. "Bırak senin bacakların da paylarına düşeni alsın, biz seni yeterince taşıdık."

Tam o anda birden bir adım daha atmayı reddederek kendisini yere attı. "Eğer devam etmek zorundaysanız, edin," dedi. "Ben hemen şuracığa uzanıp, uyuyacağım ve başka bir şekilde elde edemeyeceksem rüyamda yiyecekler göreceğim. Umarım bir daha asla uyanmam."

İşte o anda biraz daha önde ilerleyen Balin seslendi: "Hey şu da neydi? Sanırım ormanda bir ışık parladığını gördüm."

Hepsi baktılar ve uzak gibi görünen bir yerlerde karanlıkta kızıl bir pırıltı gördüler, sonra bir tane daha, ardından da bir tane daha. Bombur bile ayağa kalktı, bunun troll'ler ya da goblinler olabileceğine aldırmadan hepsi hızla ilerledi. Işık önlerinde, yolun soluna doğruydu ve sonunda aynı hizaya gelince, meşaleler ve ateşlerin ağaçların altında yandığını, ama yoldan oldukça uzak olduğunu çok net olarak gördüler.

"Sanki rüyalarım gerçekleşiyor gibi," dedi Bombur nefes nefese arkadan öfleyip püfleyerek geliyordu. Işıkların peşinden doğrudan ormana dalmak istedi. Ama neyse ki diğerleri büyücünün ve Kocaoğlan'ın uyarılarını hatırladı.

"Eğer sağ çıkamayacaksak, ziyafet işe yaramaz," dedi Thorin.

"Ama ziyafetsiz de çok fazla sağ kalamayacağız zaten," dedi Bombur; Bilbo da ona yürekten katıldı. Uzun süre bunu enine boyuna tartıştılar, ta ki sonunda ışıkların yanına sokulup daha çok bilgi toplayacak bir çift casus gönderme fikrinde anlaşana dek. Ama sonra kimin gönderileceği konusunda anlaşamadılar: Kimse kaybolup bir daha arkadaşlarını görmeme şansını kullanma konusunda endişeli görünmüyordu. Bombur rüyasında gördüğü orman ülkesinde yenilen tüm güzel şeyleri anlatıp durduğu için sonunda tüm uyarılara rağmen açlık galip geldi; bunun üzerine hepsi yoldan ayrıldı ve hep birlikte ormana daldılar.

Uzun süre sürünüp emekledikten sonra ağaç gövdeleri arkasından etrafa göz attıklarında ağaçların kesildiği ve yerin düzleştiği bir yer gördüler. Orada elf halkına benzeyen, hepsi yeşil ve kahverengi tonlarda giyinmiş, kesilen ağaçlardan yapılma yuvarlak kütüklere bir çember oluşturacak şekilde oturmuş birçok kişi vardı. Ortalarında bir ateş yanıyordu, çevredeki bazı ağaçlara da meşaleler konmuştu; ama görülmeye değer en harika şey: yiyor, içiyor ve mutlu kahkahalar atıyor olmalarıydı.

Kızaran etlerin kokusu öyle büyüleyiciydi ki, birbirlerine danışmayı beklemeden biraz yemek isteme fikriyle her birisi kalkıp itişip kakışarak çemberin ortasına doğru ilerledi. Daha ilki açıklığa ulaştığında tüm ışıklar büyülüymüşcesine söndü. Biri ateşe vurdu ve ateşten fırlayan kıvılcımlar havaya fırlayıp yok oldu. Tümüyle ışıksız bir karanlıkta kaybolmuşlardı, uzun bir süre birbirlerini bile bulamadılar. Karanlıkta çılgınca sağa sola çarparak kütüklerin üzerine düştükten, ağaçlara güm diye çarptıktan, ormanda millerce uzaktaki her şeyi uyandırana dek bağırıp çağırdıktan sonra bir araya toplanıp dokunarak saymayı becerdiler. Tabii bu arada yolun hangi yönde olduğunu çoktan unutmuşlar ve ümitsizlik içinde

kaybolmuşlardı, en azından sabaha dek.

Geceyi geçirmek için oldukları yere uzanmaktan başka çareleri yoktu. Tekrar birbirlerinden ayrı düşme korkusuyla yerde yemek kırıntıları bile aramaya cesaret edemediler. Daha yatalı uzun süre olmamış ve Bilbo'nun uykusu yeni yeni gelmek üzereyken ilk gözcülük sırasını ona düşen Dori yüksek bir sesle fısıldadı:

"Orada ışıklar yeniden ortaya çıkıyor ve eskisinden daha fazla."

Hepsi ayağa fırladı. Bir yanıp bir sönen ışık noktacıkları su götürmez şekilde yakınlardaydı ve yavaşça, tek sıra halinde, her biri önündekinin sırtına dokunarak ışıklara doğru süründüler. Yaklaştıklarında Thorin dedi ki: "Bu kez ileri atılmayın! Ben söyleyene dek kimse saklandığı yerden çıkmayacak. Önce Bay Baggins'i onlarla konuşmaya göndereceğim. Ondan korkmayacaklardır – ("Peki ya ben onlardan?" diye düşündü Bilbo) – ve umarım ona kötü bir şey yapmazlar."

Işık çemberinin yanına yaklaştıklarında aniden Bilbo'yu arkasından ittiler. Bilbo, yüzüğünü parmağına takmaya vakit bulamadan ateş ve meşale ışığının ortasına tökezledi. Bu yine bir işe yaramadı. Tüm ışıklar söndü ve ortalığa tam bir karanlık çöktü.

İlk sefer birbirlerini toparlamakta zorlanmışlardı ama bu kez çok daha zordu. Hobbiti bir türlü bulamadılar. Kendilerini ne zaman sayarlarsa saysınlar yalnızca on üç ediyordu. Bağırdılar ve seslendiler: "Bilbo Baggins! Hobbit! Seni baş belası Hobbit! Hey! Hobbit, seni ortalık karıştırıcı, neredesin?" bu türden başka şeyler, ama hiçbir yanıt gelmiyordu.

Neredeyse ümidi keseceklerdi ki tamamen şans eseri Dori ona takıldı. Karanlıkta kütük olduğunu sandığı bir şeyin üzerine düştü ve bunun aslında kıvrılıp uyuyan bir hobbit olduğunu anladı. Hobbiti sarsarak uyandırmak epey zamanlarını aldı ve uyandığında

bundan hiç mutlu olmadı.

"Öyle güzel bir rüya görüyordum ki," diye homurdandı, "en mükemmelinden bir akşam yemeği."

"Aman Tanrım! o da Bombur'a benzedi," dediler. "Bize düşlerden bahsetme. Düş yemekleri bir işe yaramaz, hem onları paylaşamayız da."

"Bu berbat yerde bulabildiğim en iyi şeyler," diye mırıldandı cücelerin yanına uzanıp yeniden uykuya dalarak düşünü anımsamaya çalışırken.

Ama bu, ormandaki ışıkların sonuncusu değildi. Sonraları, gece ilerleyince o sırada nöbet tutan Kili gelip hepsini yeniden uyandırarak şöyle dedi:

"Yakınlarda bir yerde yeni yanmaya başlayan ışık pırıltıları var – yüzlerce meşale, bir sürü ateş aniden büyüyle yakıldı. Şarkı söyleyenlere, arp seslerine kulak verin!"

Bir süre uzanıp dinledikten sonra, daha yakına gitme ve yardım istemek için bir kez daha deneme arzusuna dayanamadılar. Tekrar ayağa kalktılar; bu sefer sonuç bir felaketti. Bu sefer gördükleri ziyafet öncekinden çok daha büyük ve muazzamdı; uzun bir sıra oluşturan ziyafettekilerin başında, tıpkı Bombur'un düşündeki gibi altın saçlarının üzerinde yapraklardan bir taç bulunan bir orman ülkesi kralı oturuyordu. Elf benzeri kişiler elden ele, ateşin karşısına çanaklar geçiriyor, bazıları arp çalıyor, çoğu da şarkı söylüyordu. Işıldayan saçları çiçeklerle örülmüştü; yeşil ve beyaz mücevherler yaka ve kemerlerinde ışıl ışıl parlıyordu; yüzleri ve şarkıları neşeyle doluydu. Coşkulu, berrak ve güzeldi bu şarkılar ve Thorin tam ortalarına adımını attı.

Bir sözcüğün tam ortasında ölüm sessizliği çöktü. Bütün ışıklar söndü. Ateşler koyu dumanların arasında oraya buraya yayıldı.

Küller ve yanmış odun parçaları cücelerin gözlerine doluştu, orman yeniden onların gürültü patırtı ve çığlıklarıyla doldu.

Bilbo, kendini koşturarak dönüp durur (ya da öyle olduğunu sanıyordu) ve bir yandan da bağırırken buldu: "Dori, Nori, Ori, Oin, Gloin, Fili, Kili, Bombur, Bifur, Bofur, Dwalin, Balin, Meşekalkan Thorin." O sırada göremediği ya da hissedemediği insanlar da onun çevresinde aynı şeyi (ama arada bir araya "Bilbo!" atarak) yapıyordu. Diğerlerinin çığlıkları giderek uzaklaştı, zayıfladı, bir süre sonra çığlıklar, uzaktan yardım isteyen bağırışlara dönüşüyormuş gibi gelmesine rağmen sonunda tüm gürültü kaybolup gitti ve Bilbo, tam bir sessizlik ve karanlığın içinde tek başına kaldı.

Bu onun en çaresiz anlarından biriydi. Ama çok geçmeden etraf biraz olsun ışıkla dolana dek bir şey yapmayı denemenin bir işe yaramayacağı, onu canlandıracak bir kahvaltı umudu olmadan da diğerlerini aramaya kalkışarak kendini yormanın çok gereksiz olduğuna karar verdi. Bunun üzerine sırtını bir ağaca dayayarak çöktü ve sonuncu kez olmamak kaydıyla çok uzaklardaki nefis kilerli hobbit kovuğunu düşündü. Jambon, yumurta, kızarmış ekmek ve tereyağ dolu derin düşüncelere dalmışken bir şeylerin ona dokunduğunu hissetti. Güçlü yapışkan bir ip gibi bir şey sol elinin üzerindeydi, kıpırdamaya çalıştığında bacaklarının çoktan aynı şeyle bağlanmış olduğunu fark ederek ayağa kalkınca yere düştü.

Sonra uyuklarken onu bağlamakla uğraşan koca bir örümcek arkasından dolanıp üzerine yürüdü. Hobbit bu şeyin yalnız gözlerini görebiliyor, o iğrenç örümcek ipliklerini etrafına dolayıp sarmaya çalışırken tüylü bacaklarını hissedebiliyordu. Tam vaktinde aklı başına geldiği için şanslıydı. Az sonra kıpırdayamayacak hale gelecekti. Durum böyle olunca da kurtulmadan önce müthiş bir

mücadele verdi. Kılıcını hatırlayıp çıkartana dek yaratığı elleriyle itti – yaratık onu hareketsizleştirmek için küçük örümceklerin sineklere yaptığı gibi zehirlemeye çalışıyordu – sonra örümcek geriye sıçradı ve bacaklarını serbest bırakmak için ağ ipliklerini kesmeye zaman buldu. Artık saldırma sırası Bilbo'daydı. Örümcek belli ki yanında bu tür iğneler taşıyan yaratıklara hiç alışık değildi, yoksa çok daha önce çekip giderdi. Örümcek ortadan kaybolmadan önce Bilbo üzerine saldırdı ve kılıcını tam gözlerine sapladı. Sonra örümcek çıldırdı, sıçradı, dans etti ve korkunç silkinmelerle bacaklarını oraya buraya salladı, taa ki Bilbo başka bir vuruşla onu öldürene dek; sonra Bilbo yere yığıldı ve uzun süre pek bir şey hatırlamadı.

Kendine geldiğinde etrafında orman gününün bildik loş, gri ışığı vardı. Örümcek ölü bir şekilde yanında yatıyordu, Bilbo'nun kılıç-hançerinin ucu siyaha boyanmıştı. Dev örümceği karanlıkta tamamen tek başına, büyücü ya da cücelerin veya herhangi birisinin yardımı olmadan öldürmek Bay Baggins'te büyük bir değişikliğe neden olmuştu. Kılıcını çimene silip kınına geri koyarken kendisini sanki başka biriymiş gibi daha cesur ve boş midesine rağmen daha gözüpek hissediyordu.

"Sana bir isim vereceğim," dedi hançerine, "sana *sting*[1] diyeceğim."

Sonra etrafı araştırmaya koyuldu. Orman tehlikeli ve sessizdi,

1.– Sting : anlamı 'arı iğnesi' olan bu sözcüğü Metis baskısı *Yüzüklerin Efendisi*'ne uyum sağlamak için aynen bırakıyorum. Yakın arkadaşım K.'nın verdiği biyolojik bilgiye göre: "En zehirli örümceklerin ve özellikle eşek arısından kat kat büyük olan tarantulaların en büyük düşmanı yaban arısıdır. Özellikle yumurtlamadan önce bir tarantula bulur, şimdiye kadar hiç kaybetmediği bir savaşa girişir ve iğnesini batırdığı anda örümcek felç olur. Daha sonra larvalarını örümceğin karnına bırakıp ölmesi en az bir hafta sürecek olan örümceği toprakla örter. Larvalar örümceği yiyerek beslenir ve büyür." yhn.

ama önce elfler (ya da daha kötü yaratıklar) tarafından tutsak alınmadılarsa çok uzakta olamayacak olan arkadaşlarını araması gerekiyordu. Bilbo bağırmanın tehlikeli olacağını fark etti, uzun süre yolun hangi yöne düştüğünü, cücelere bakmak için önce hangi yöne gitmesi gerektiğini merak ederek ayakta dikildi.

"Of! Neden Kocaoğlan'ın öğütlerini ve Gandalf'ınkileri hatırlamadık ki!" diye sızlandı. "Ne müşkül bir durumdayız şimdi! Biz! Keşke *biz* olsaydık: tamamen tek başına olmak ne korkunç."

Sonunda gece yardım için çığlıklarının geldiği yöne doğru elinden geldiğince iyi bir tahmin yapmaya çalıştı, şans eseri (çünkü oldukça büyük bir şans payıyla seçmişti) sizin de göreceğiniz gibi aşağı yukarı doğru tahmin yaptı. Kararını verince yapabildiği kadar dikkatlice ilerledi. Hobbitler, size daha önce söylediğim gibi sessizlikte, özellikle de ormanlarda çok yeteneklidir; ayrıca Bilbo ilerlemeye başlamadan önce yüzüğünü de takmıştı. Bu yüzden örümcekler onun geldiğini ne gördüler ne de duydular.

Bir süre sinsice ve dikkatle ilerledikten sonra önünde hiç aydınlanmamış bir gece yarısı kadar kapkara, hatta bu orman için bile kapkara, gölgelik bir alan gördü. Yakınına yaklaştıkça buranın birbiri ardına, üst üste örülmüş, birbiri içine geçmiş örümcek ağlarından oluştuğunu fark etti. Aniden üzerindeki dallarda iri ve korkunç örümceklerin oturduğunu gördü, yüzük olsun olmasın onu fark edecekler diye korkudan tir tir titredi. Bir ağacın arkasına geçip bir süre örümcekleri izledi, sonra ormanın sessizlik ve durgunluğunda bu iğrenç yaratıkların birbirleriyle konuştuklarının fark etti. Sesleri bir tür gıcırdama ve tıslama gibiydi, söyledikleri sözcüklerin çoğunu anlayabildi. Cücelerden bahsediyorlardı!

"Zorlu bir savaştı, ama değdi!" dedi birisi. "Çok iğrenç ve kalın derileri olduğu kesin, ama içlerinin iyice sulu olduğuna bahse

girerim."

"Öyle, biraz asılı kalınca iyi yenecekler," dedi diğeri.

"Çok uzun süre asılı bırakmayın," dedi üçüncüsü. "Yeterince şişman değiller. Sanırım uzun süredir hiçbiri iyi beslenmemiş."

"Ben onları mutlaka öldürelim derim," diye tısladı dördüncüsü. "Şimdi öldürüp ve bir süre de ölü olarak asalım."

"Bence şimdi çoktan ölmüşlerdir," dedi ilki.

"Ölmediler. Daha şimdi birini debelenirken gördüm. Güzel bir uykudan sonra yeniden canlanıyorlar derim. Size göstereyim."

Bunun üzerine şişko örümceklerden biri yüksek bir daldan sıra halinde sarkan bir düzine kozaya ulaşana dek bir ip üzerinde koştu. Bilbo şimdi ilk kez fark ettiği gölgede sallanan bazı kozaların içinden, cücemsi bir ayağın bir burun ucunun, bir parça sakal ya da başlığın çıktığını görünce dehşete düşmüştü.

Örümcek bu kozalardan en tombulunun yanına gitti – "iddiaya girerim bu zavallı yaşlı Bombur'dur," diye düşündü Bilbo – ve dışarı çıkan burnu sertçe tırmıkladı. Acı, boğuk bir ses duyuldu ve bir ayak olanca gücüyle örümceğe bir tekme indirdi. Bombur'da hâlâ yaşam vardı. Önce sönük bir futbol topuna vurulmuş gibi bir ses çıktı ve örümcek daldan aşağı düştü ama ağ ipliği tam zamanında yakaladı.

Diğerleri gülüştüler. "Çok haklısın," dediler, "et canlı ve tekmeliyor!"

"Hemen buna bir son vereceğim," diye tısladı öfkeli örümcek yeniden dala tırmanırken.

Bilbo, bir şeyler yapması gerektiği anın geldiğini anladı. Vahşi biri değildi ve onu vurabileceği bir şeyi de yoktu; ama etrafına

bakınırken kurumuş küçük bir su yatağı gibi görünen bu yerde pek çok taş olduğunu gördü. Bilbo taşlarla çok iyi bir nişancıydı ve rahatça avucuna oturan, güzel, pürüzsüz yumurta gibi bir taş bulması uzun sürmedi. Küçük bir çocukken tavşanlar, sincaplar, hatta kuşlar, onun taş almaya eğildiğini gördükleri anda şimşek hızıyla önünden çekilmeleri gerektiğini öğrenene dek bir şeylere taş atma denemeleri yapmıştı; hatta büyüdüğünde bile zamanının büyük bölümünü halkayı sopaya geçirme, dart atma, ince sopa ve kaselere atış yapma, dokuz kuka oyunu ve diğer bu tür basit hedef alıp vurma oyunlarıyla geçirmişti – aslında duman halkaları üflemek, bilmece sorup yemek pişirmek dışında size söyleyemediğim daha pek çok şey yapabilirdi. Ama şimdi bunlardan bahsetmenin zamanı değil. O, taşları toplarken örümcek Bombur'a ulaşmıştı, az sonra Bombur ölmüş olacaktı. Tam o anda Bilbo fırlattı. Taş örümceğin kafasına çaptı ve örümcek baygın bir şekilde ağaçtan düştü, bacakları kıvrılmış olarak güm diye yere çarptı.

Sonraki taş vınlayarak büyük bir ağın ortasından geçti ve tüm ipleri kopartarak ağın merkezinde oturan örümceği küt diye aşağı düşürerek öldürdü. Bundan sonra örümcek kolonisini oldukça büyük bir panik sardı ve cüceleri bir parça olsun unuttuklarını söyleyebilirim. Bilbo'yu göremiyorlardı, ama taşların geldiği yönü kestirebiliyorlardı. Şimşek hızıyla koştular, gökyüzü dalgalanan kapanlarla dolana dek uzun ağ ipliklerini her yöne fırlatarak hobbite doğru yaklaştılar.

Ama Bilbo hemen yeni bir yere kaymıştı. Aklına azgın örümcekleri, becerebilirse cücelerden uzağa, iyice uzağa sürmek, onları aynı anda hem meraklandırıp heyecanlandırma, hem de kızdırma düşüncesi geldi. Neredeyse elli tanesi daha önce durduğu yere gidince, onlara ve arkada duran diğerlerine biraz daha taş attı; sonra

onları çileden çıkartıp peşine takmak ve tabii cücelere de sesini duyurmak için ağaçların arasında dans edip şarkı söylemeye başladı.

İşte şarkısı:

Yaşlı şişko örümcek örüyor ağını ağaçta!
Yaşlı şişko örümcek göremez beni asla!
Kafadanbacaklı! Kafadanbacaklı!
Durmayacak mısın?
Durup beni aramayacak mısın?

Yaşlı ahmak, boyunsuz gövde işte bak,
Yaşlı ahmak, bulamaz yerimi salak!
Kafadanbacaklı! Kafadanbacaklı!
Bırak kendini, düş aşağı!
Bulamaz asla beni ağacına bile tırmansam!

Belki çok güzel bir şarkı değildi, ama unutmamalısınız ki bunu kendi kendine ve çok zor bir anda, hazırlıksız olarak yapmak zorundaydı. Her neyse, sonunda istediğini başardı. Şarkı söylerken bir taraftan da biraz daha taş atıp tepindi. Hemen hemen oradaki tüm örümcekler peşine düştü: bazıları yere indi, diğerleri dallar arasında yarıştı, daldan dala asılarak karanlık alanlara yeni ipler fırlattılar. Örümcekler, çıkardığı seslere onun tahmin ettiğinden çok daha hızlı yöneldiler. Korkunç derecede kızgındılar. Taşları bir yana bıraksak bile hiçbir örümcek kendisine Kafadanbacaklı denmesinden hoşlanmazdı, Ahmak da herkes için aşağılayıcı bir sözdü.

Bilbo hızla yeni bir yere doğru koşmuştu ama örümceklerin bazıları ormanda yaşadıkları açıklığın değişik noktalarına koşuşmuş, ağaç köklerinin arasındaki tüm alanlarda ağ örmekle uğraşıyordu.

Çok yakında hobbit çevresine kaplanan bir örümcek ağına takılacaktı – ya da en azından örümceklerin düşüncesi buydu. O anda avlanan ve ağ yapan böceklerin tam ortasında dikilen Bilbo cesaretini topladı ve yeni bir şarkıya başladı:

Tembel Fırlatıcı ve deli Dokumacı
beni bağlamak için ağ fırlatırlar.
Tatlıdır etim diğer etlerden,
ama yine de beni bulamazlar!

İşte buradayım, küçük yaramaz sinek;
şişkosun hem de tembelsin sen.
Tuzağa sokamazsın denesen de,
hele o kötü örümcek ağlarıyla sen.

Şarkıyı söylerken de arkasını döndü ve iki uzun ağaç arasındaki son boşlukta bir örümcek ağıyla karşılaştı, ama şans eseri bu düzgün bir örümcek ağı değil, rastgele ağaçtan ağaca örülmüş, çift kat koca teller halindeki bir örümcek ipiydi yalnızca. Etrafının kapanmak üzere olduğunu fark etti. Küçük kılıcını çıkarttı. Ağ ipliklerini parçalayıp şarkı söylemeye devam etti.

O ne olduğunu anlamadıklarını sanmasına rağmen örümcekler kılıcı görüp hepsi anında tüylü bacakları sallanarak, kıskaçları ve örgeçleri çıtırdayarak, gözleri fırlayarak, köpürmüş ve kızgın bir şekilde hobbitin peşinden, yerde ve dallarda hızla ilerlediler. Hobbiti ormana dek izlediler, ta ki Bilbo cesaret edebildiği kadar uzaklaşana kadar. Sonra bir fareden de sessizce geriye döndü Bilbo.

Örümcekler yorulup cücelerin asıldığı ağaçlarına dönmeden önce hobbitin çok değerli olan kısacık bir zamanı vardı. Bu arada

onları kurtarmak zorundaydı. İşin en kötü yanı kozaların sallandığı uzun dalın üzerine çıkabilmekti. Eğer bir örümcek şans eseri bir ipi aşağıya sarkar durumda bırakmasaydı sanırım bunu beceremeyecekti. İp eline yapışmasına ve canını yakmasına rağmen onun yardımıyla tırmanmaya başladı – ancak yukarıda tutsakları gözlemek için kalmış ve yemek için hangisinin en sulu olduğunu anlamak için cüceleri çimdiklemekle uğraşan yaşlı, yavaş, muzır, hain ve şişko bir örümcekle karşılaştı. Bu örümcek diğerleri burada değilken ziyafete başlamayı düşünmüştü, ama Bay Baggins acele ediyordu ve örümcek neler olduğunu anlayamadan Bilbo'nun sokan iğnesini hissederek ölü bir şekilde daldan aşağıya yuvarlandı.

Bilbo'nun bundan sonraki ilk işi cücelerden birini serbest bırakmaktı. Ne yapmalıydı acaba? Eğer onu asılı tutan ipi kesse, zavallı cüce güm diye epeyce aşağılardaki toprağa düşecekti. Dal boyunca (zavallı cücelerin olgun bir meyve gibi sallanıp dans etmesine yol açarak) sürünerek ilerledi ve ilk kozaya ulaştı.

"Fili ya da Kili," diye düşündü tepeden görünen mavi başlığın ucuna bakarak. Sonra, "Büyük bir olasılıkla Fili," diye düşündü örülü ağ iplikleri arasından çıkan uzun burnu görünce. Üzerine abanarak, onu sarmalayan güçlü, yapışkan ipliklerinin çoğunu kesmeyi başardı, sonra bir tekme ve biraz da uğraşarak Fili'nin büyük bölümü ortaya çıktı. Fili'nin tıpkı bir tel üzerinde aşağı yukarı sallanan komik bebekler biri gibi, koltuk altındaki örümcek ipliğinin üzerinde dans edip tutulmuş kol ve bacaklarını sallarkenki görüntüsüne Bilbo, gerçekten kahkahalarla güldü korkarım.

Neyse, Fili bir şekilde dala çekildi. Ardından önceki gün ve gecenin çoğunu nefes almak için burnunun dışarıda bırakılması dışında her yanı sarılı olarak asılı geçirmesine, örümcek zehiri yüzünden kendini çok hasta ve kırık hissetmesine rağmen hobbite

yardım etmek için elinden geleni yaptı. O iğrenç şeyi gözleri ve kaşlarından sökmesi oldukça zamanını aldı, sakalına gelince, büyük kısmını kesmek zorunda kaldı. Neyse, sonra aralarına önce bir cüceyi sonra bir diğerini alıp, iplerini keserek onları serbest bırakmaya başladılar. Hiçbiri Fili'den daha iyi durumda değildi, hatta bazıları daha kötü görünüyordu. Bazıları neredeyse zorlukla nefes alabilmişti (görüyorsunuz ya, bazen uzun burunlar da işe yarar), bazıları da daha ağır zehirlenmişti.

Bu şekilde Kili, Bifur, Bofur, Dori ve Nori'yi kurtardılar. Zavallı yaşlı Bombur öyle tükenmişti ki – en şişmanlarıydı, devamlı çimdiklenip, tartaklanıp durmuştu – anında daldan yuvarlanıp güm diye yere, neyseki yaprakların üzerine düştü ve uzanıp kaldı. Örümcekler eskisinden çok daha kızgın olarak dönmeye başladıklarında hâlâ dalın ucunda asılı beş cüce daha vardı.

Bilbo hemen dala en yakın ağacın gövdesine gidip ağır ağır yukarı tırmananları durdurmaya çalıştı. Fili'yi kurtarırken yüzüğünü çıkartmış ve yeniden takmayı unutmuştu, bu yüzden tüm örümcekler cızırdayıp tıslamaya başladılar:

"Şimdi seni görüyoruz küçük, iğrenç yaratık! Seni yiyip kemiklerini ve derini bir ağaca asacağız. Ah! Bir iğnesi var değil mi? Neyse yine de yakalayıp bir iki gün baş aşağı asılı bırakacağız."

Bu böylece sürüp giderken, diğer cüceler tutsakların kalanlarıyla uğraşıyor, bıçaklarıyla iplikleri kesiyorlardı. Sonrasında ne olacağı çok belli olmasa da yakında hepsi serbest kalacaktı. Örümcekler bir gece önce onları kolayca yakalamışlardı, ama o karanlıkta ve gafil avlandıkları içindi. Bu kez korkunç bir mücadele olacağa benziyordu.

Birden Bilbo bazı örümceklerin yerde yatan yaşlı Bombur etrafında toplanıp onu tekrar bağladıklarını, sürükleyip götürdüklerini

fark etti. Bir nara atıp önündeki örümceklere saldırdı. Hemen yolundan çekildiler, o da ilerleyip ağaçtan tam yerdekilerin ortasına atladı. Küçük hançeri örümcekler için yeni bir şeydi. Nasıl da ileri geri gidip geliyordu! Hançeri onlara doğru salladıkça metal zevkle ışıldıyordu. Kaçarak Bombur'u Bilbo'ya bırakmadan önce yarım düzinesi öldürüldü.

"Aşağı inin! Aşağı inin!" diye bağırdı Bilbo cücelere. "Orada kalıp tuzağa düşmeyin!" Çünkü örümceklerin komşu ağaçlarda kümelendiğini, cücelerinin kafalarının üzerindeki büyük dallara yuvalandıklarını görmüştü.

Cücelerin on biri de, küme halinde, çoğu oldukça halsiz ve bacaklarından hayır gelmez bir şekilde ağaçlardan aşağıya yuvarlandılar, atladılar ya da düştüler. Sonunda tümü, hatta kuzeni Bifur ve kardeşi Bofur tarafından, iki yandan da desteklenmiş zavallı yaşlı Bombur'u da sayarsak on ikisi de oradaydı. Bilbo etraflarında dans ederek sting'ini sallayıp duruyor, yüzlerce öfkeli örümcek çevrelerinde, yanlarında ve üstlerinde gözleri dönmüş onlara bakıyordu. Durum oldukça ümitsiz gözüküyordu.

Sonra savaş başladı. Cücelerden bazılarının bıçakları, bazılarının sopaları vardı ve hepsi taşlara ulaşabiliyordu; Bilbo'nun da elf yapımı hançeri vardı. Örümcekler yeniden ve yeniden püskürtüldü, birçoğu öldürüldü. Ama bu uzun süre devam edemezdi. Bilbo yorgunluktan ölmek üzereydi; cücelerden yalnızca dördü doğru düzgün ayakta durabiliyorlardı, çok yakında tükenmiş sinekler gibi boyun eğeceklerdi. Örümcekler çoktan ağlarını ağaçtan ağaca örmeye başlamışlardı bile.

Sonunda Bilbo'nun aklına cücelere yüzüğünün sırrını açıklamaktan başka plan gelmedi. Doğrusu bu onu çok üzüyordu, ama bu konuda yapılabilecek bir şey de yoktu.

"Ben gözden kaybolacağım!" dedi. "Yapabilirsem örümcekleri uzaklaştıracağım; siz de birbirinizden ayrılmayıp ters yöne doğru gitmelisiniz. Şu tarafa, sola doğru, orası aşağı yukarı bizim elf ateşlerini gördüğümüz yere giden yol."

Ne olduğunu onlara anlatmak, bulanık kafalar, bağırış çağırışlar, sallanan sopalar ve atılan taşların pat kütleri arasında zordu; ama sonunda Bilbo daha fazla bekleyemeyeceğini anladı – örümcekler çemberlerini küçültüyorlardı. Aniden yüzüğünü taktı ve cücelerin büyük şaşkınlığı arasında ortadan kayboldu.

Az sonra ileride, sağdaki ağaçlardan "Tembel Fırlatıcı" ve "Kafadanbacaklı" sesleri geldi. Bu örümcekleri korkunç sinirlendirdi. İlerlemeyi bıraktılar, bazıları sesin geldiği yöne doğru gitti. "Kafadanbacaklı" onları öylesine sinirlendirdi ki akılları başlarından gitmişti. Sonra Bilbo'nun planını diğerlerinden daha iyi anlayan Balin bir hücum başlattı. Cüceler küçük bir grup halinde bir araya geldiler ve taş yağmuruna tutarak sol taraftaki örümceklere saldırarak daireyi yarıp geçtiler. Arkalarındaki bağırışmalar ve şarkı birden kesildi.

Cüceler Bilbo'nun yakalanmadığını umarak ümitsizce devam ettiler. Yine de yeterince hızlı değillerdi. Hasta ve yorgundular, örümceklerin çoğu hemen arkalarında olmasına rağmen sallanıp topallamaktan, fazla ilerleyemiyorlardı. Arada bir dönerek onlara yetişen yaratıklarla savaşmak zorunda kalıyorlardı, bazı örümcekler üstlerindeki ağaçlara tırmanmışlardı bile ve aşağıya uzun yapışkan ağ iplikleri sallıyorlardı.

Her şey yeniden oldukça kötü gözüküyordu ki Bilbo yeniden belirdi ve şaşkın örümceklere beklenmedik bir şekilde yandan hücum etti.

"Devam edin! Devam edin!" diye bağırdı. "İğnelemeyi ben

yaparım!"

Ve yaptı da. Örümceklerin ağ ipliklerini keserek, bacaklarına tekmeler atarak, çok yaklaşırlarsa tombul gövdelerini bıçaklayarak hançerini ileri geri salladı. Örümcekler öfkeden kudurdular, cızırdayıp köpürdüler, korkunç küfürler tısladılar; ama Sting'ten ölesiye korkar hale gelerek yaklaşmaya cesaret edemediler; üstelik şimdi daha da üzerilerine geliyordu. Böylece ne kadar küfrederlerse etsinler avları yavaş, ama düzenli bir şekilde uzaklaştı. Bu en korkunç iş gibiydi, sanki saatler sürmüştü ama sonunda Bilbo tam kolunu artık tek bir vuruş için bile kaldıramayacağını hissederken örümcekler vazgeçtiler ve onları daha fazla izlemeden hayal kırıklığı içinde karanlık kolonilerine döndüler.

Sonra cüceler elf ateşlerinin olduğu çemberlerden birinin kıyısına ulaştıklarını fark ettiler. Ama bir gece önce rastladıkları olup olmadığı konusunda karar veremediler. Böyle yerlerde örümceklerin pek hoşlanmadığı iyi bir büyü kalmış gibiydi. Her durumda burada ışık biraz yeşil, kalın dallar daha ince ve daha az tehditkârdı; böylece dinlenip nefeslenme fırsatı buldular.

Oflayıp puflayarak, kalpleri çarpıntı içinde bir süre uzandılar. Ama çok geçmeden kendi kendilerine sorular sormaya başladılar. Şu yok olma işi ayrıntılı olarak açıklanmalıydı ve yüzüğün bulunuşu ilgilerini öylesine çekti ki bir süre kendi sorunlarını unuttular. Özellikle Balin, Gollum öyküsünün, bilmeceler ve geri kalanının, yüzüğün tam yerinde bulunması kaydıyla yeniden anlatılması için ısrar etti. Ama bir süre sonra hava kararmaya başladı ve ardından başka sorular soruldu. Neredeydiler, yol neredeydi, nerede yemek vardı ve bundan sonra ne yapacaklardı? Devamlı bu soruları sorup durdular, yanıtları küçük Bilbo'dan almayı bekler gibiydiler. Buradan da anlayabileceğiniz gibi Bay Baggins hakkındaki

düşünceleri oldukça değişmişti ve artık ona çok büyük saygı beslemeye başlamışlardı (tıpkı Gandalf'ın onlara söylediği gibi). Yalnızca söylenmiyor, gerçekten de ondan cücelere yardım edecek harika bir plan düşünmesini bekliyorlardı. Hepsi de eğer hobbit olmasaydı çoktan ölmüş olacaklarını çok iyi biliyorlardı ve birçok defa teşekkür ettiler. Hatta bazıları kalkıp, önünde yerlere dek eğilerek selam bile verdiler, ama gösterdikleri bu çaba üzerine yuvarlanıp bir süre ayaklarının üzerine basamadılar. Ortadan yok olma konusunda doğruyu öğrenmiş olmak, Bilbo konusundaki düşüncelerini değiştirmedi; çünkü şansı ve sihirli yüzüğü kadar zekâsı da olduğunu görüyorlardı ve bu üçü çok yararlı şeylerdi. Aslında onu öyle çok övdüler ki, Bilbo her şeye rağmen kendisinde gözüpek bir serüvenci yan olduğunu hissetmeye başladı, ama yine de yiyecek bir şeyler olsaydı kendini daha da gözüpek hissedebilirdi.

Ama yiyecek hiç, hem de hiçbir şey yoktu; ve hiçbirisi gidip yiyecek bir şeyleri ya da kayıp yolu arayacak durumda değildi. Kayıp yol! Bilbo'nun yorgun aklına başka hiçbir fikir gelmedi. Sadece önündeki sonsuz ağaçlara gözünü dikerek oturdu; bir süre sonra hepsi yeniden sessizliğe büründü. Balin dışında tümü. Diğerleri konuşmayı kesip gözlerini kapattıktan çok sonra bile o kendi kendine mırıldanıp kıkırdamaya devam etti.

"Gollum! Tanrı iyiliğimi versin! Yani yanımdan sürünerek böyle geçmiş, di mi? Şimdi anlıyorum! Yalnızca sessizce sürünerek geçtin di mi Bay Baggins? Kapı eşiğinde bir sürü düğme! Seni iyi yaşlı Bilbo – Bilbo – bo – bo – bo." Uyuya kaldı ve uzun süre tam bir sessizlik hakim oldu.

Sonra aniden Dwalin bir gözünü açıp etrafa bakındı. "Thorin nerede?" diye sordu.

Bu korkunç bir şoktu. Tabii ki sadece on üç kişiydiler. On iki

cüce ve bir hobbit. Gerçekten Thorin nerdeydi? Başına ne geldiğini merak ettiler, büyü mü yoksa karanlık canavarlar mı; ormanda kaybolmuş öylece yatarlarken korkuyla titrediler. Akşam karanlık geceye dönüşürken, birer birer, korkunç rüyalarla dolu huzursuz bir uykuya daldılar; şimdilik onları orada, muhafızlar koymak ya da sırayla nöbet tutmak için fazlasıyla hasta ve yorgun bir şekilde öylece bırakmalıyız.

Thorin onlardan çok daha önce yakalanmıştı. Bilbo'nun ışık çemberine girdiği anda kütük gibi uykuya dalışını hatırlıyor musunuz? Sonraki kez ileri atılan Thorin'di ve ışıklar söndüğünde büyülenmiş bir taş gibi yığılıverdi. Cücelerin tüm gürültüsü gecede yitip gitti ve örümcekler onları yakalayıp bağladığındaki çığlıklar ve ertesi günkü çarpışmanın tüm sesleri o duymadan geçip gitmişti. Sonra Orman Elfleri gelmiş, onu bağlayıp taşıyarak götürmüşlerdi.

Ziyafettekiler Orman Elfleriydi elbette. Onlar hiç de kötü bir halk değillerdi. Eğer bir hataları varsa, o da yabancılara güvenmemeleriydi. Büyüleri güçlü olmasına rağmen o günlerde daha da bir tedbirliydiler. Batı'nın Yüce Elfleri'nden farklıydılar, daha tehlikeli ve daha az bilgeydiler. Çünkü çoğu (tepelere ve dağlara dağılmış akrabalarıyla birlikte) Batı'daki Periler Diyarı'na hiç gitmemiş kadim soylardan geliyorlardı. Oraya Işık Elfleri ve Derin Elfler ve Deniz Elfleri gitmiş, yüzyıllarca orada yaşayıp daha iyi, daha bilge, daha bilgili olmuşlardı, güzel ve harika şeyler yapmadaki büyüyü ve zanaatkârlığı öğrenmişlerdi; ve ardından bir bölümü Geniş Dünya'ya geri döndü. Geniş Dünya'da Orman Elfleri Güneş ve Ay'ımızın alacakaranlığında gezinir, ama en çok yıldızları severlerdi; ve şimdi kayıp olan diyarlarda göklere uzanan koca ormanlarda dolaşırlardı. Genellikle, avlanırlarken kaçabilecekleri, ay

ışığı ve yıldız ışığında koşturup at sürebilecekleri açıklıklara yakın orman kıyılarında yerleşmişlerdi; ve İnsanların gelişinin ardından sabah ve akşam karanlıklarından çok daha fazla hoşlanmaya başladılar. Onlar ne olursa olsun elftiler ve öyle kalacaklardı ve bu da İyi Halk demektir.

Kasvetormanı'nın doğu yakasının bir iki mil içindeki büyük bir mağarada en yüce kralları yaşıyordu. Bir nehir koca taş kapılarının önünde, ormanın yükseklerinden gelerek harika ağaçlarla dolu toprakların diplerindeki çalılıktan akıp gidiyordu. Her yanında, sayısız küçük mağaralar oyulmuş bu koca mağara, yeraltının derinliklerine uzanıyordu, içinde birçok geçit ve geniş salonlar vardı; ama herhangi bir goblin ininden çok daha ferah ve sağlıklı, üstelik daha az derin ve tehlikeliydi. Aslında kralın uyruğundakiler daha çok açık topraklarda yaşıyor ve avlanıyorlardı; toprakta ve dalların tepelerinde evleri ya da kulübeleri vardı. En sevdikleri ağaç kayındı. Kralın mağarası onun sarayıydı, hazinesi için sağlam bir yer ve düşmanlarına karşı da halkının kalesiydi.

Orası aynı zamanda tutsaklarının da zindanıydı. Bu yüzden Thorin'i bu mağaraya sürüklediler – pek kibar değillerdi, çünkü cüceleri çok sevmezlerdi ve onun bir düşman olduğunu düşünüyorlardı. Kadim günlerde, hazinelerini çalmakla suçladıkları bazı cücelerle savaşmışlardı.[1] Yalnızca cücelerin öyküyü farklı anlattıklarını, Elf kralının ham altın ve gümüşünü şekillendirmek için onlarla pazarlık ettiğini, ama sonra da ödeme yapmayı reddettiği için cücelerin hak ettiklerini bizzat aldıklarını söylemek dürüstçe olur. Eğer Elf kralın bir zaafı varsa bu da hazinesi, özellikle gümüş ve

1.– Birkaç paragraf önce anlatılanlar ve burada kısaca anlatılan öykünün ayrıntıları ve aslı için *Silmarillion*'un "Doriath'ın yıkılışına dair" adlı bölümü, hatta kitabın tamamını bir kez daha okumanızda büyük faydalar vardır. y.h.n.

değerli taşlarıydı; ve topladığı şeylerle oldukça zengin olmasına rağmen, eskinin diğer elf efendilerinin ki kadar büyük bir hazineye sahip olmadığı için hep daha fazlasını istiyordu. Halkı ne madencilik yapıyor, ne metal ve değerli taşlarla uğraşıyor, ne de ticaret yapma veya toprak işleme zahmetine katlanıyordu. Thorin'in ailesinin bahsettiğim bu eski tartışmayla hiçbir ilgisi olmamasına rağmen tüm bunlar her cüce tarafından ayrıntılı olarak bilinirdi. Sonuç olarak sorguya çekildiğinde Thorin kendisine yapılan muameleye öfkelendi ve aklı başına geldi; ağzından altın ya da mücevherlere dair hiçbir söz çıkmaması gerektiğine karar verdi.

Kral, huzuruna getirilen Thorin'e ters ters bakarak birçok soru sordu. Ama Thorin yalnızca açlıktan öldüğünü söyledi.

"Neden sen ve halkın, tam eğlenirlerken benim halkıma saldırmaya çalıştınız?" diye sordu kral.

"Biz onlara saldırmadık," diye yanıtladı Thorin; "yalvarmaya gittik, çünkü açlıktan ölüyorduk."

"Şimdi arkadaşların nerede ve ne yapıyorlar?"

"Bilmiyorum, ama sanırım ormanda açlıktan ölüyorlar."

"Ormanda ne yapıyordunuz?"

"Yiyecek ve içecek arıyorduk, çünkü açlıktan ölüyorduk."

"Peki sizi ormana getiren nedir?" diye sordu kral kızgınlıkla.

Bunun üzerine Thorin ağzını kapatıp tek bir sözcük bile söylemedi.

"Pekâlâ!" dedi kral. "Onu götürün ve gerçeği söylemeye karar verene dek güvenli bir yerde tutun, yüzyıl beklese dahi."

Sonra elfler Thorin'i sırımlarla bağlayıp, güçlü tahta kapılarıyla en derindeki mağaralardan birine kapatıp orada bıraktılar. Yiyecek ve içecek verdiler; çok güzel olmasa bile ikisinden de bol bol

vardı; çünkü Orman Elfleri goblinlere benzemezler, yakaladıkları en kötü düşmanlarına bile ellerinden geldiğince iyi davranırlardı. Gözlerinin yaşına bakmadıkları tek canlılar dev örümceklerdi.

Zavallı Thorin orada, kralın zindanında yatıyordu; ekmek, et ve su için minnettarlığını anlatmayı bitirince kadersiz arkadaşlarının başına neler geldiğini merak etti. Ne olduğunu anlaması uzun sürmeyecekti; ama bu bir sonraki bölüme, hobbitin bir kez daha yararlılığını gösterdiği başka bir serüvenin başlangıcına aittir.

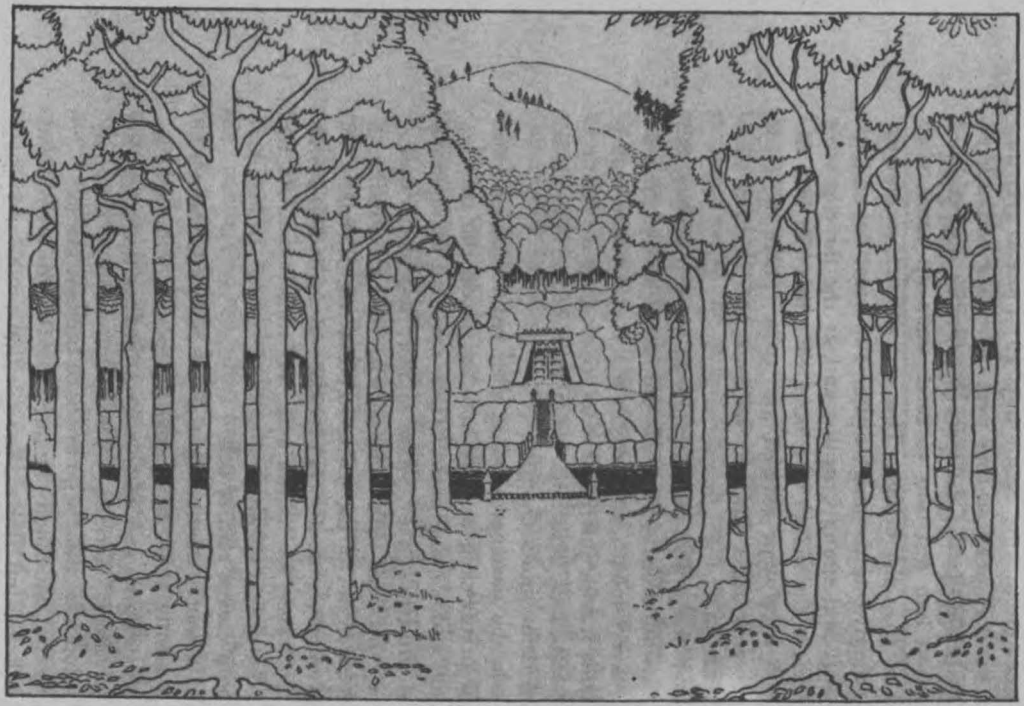
Dokuzuncu Bölüm

Fıçılarla Kaçış

Örümceklerle yapılan savaştan sonraki gün Bilbo ve cüceler açlık ve susuzluktan ölmeden önce çıkış yolunu bulmak için ümitsizce son bir deneme daha yaptılar. Kalktılar ve on üçünden sekizinin yolun uzandığını tahmin ettiği yöne doğru sendeleye sendeleye ilerlediler; ama haklı olup olmadıklarını asla anlayamayacaklardı. Gün, ormandaki her gün olduğu gibi bir kez daha gecenin karanlığına karışırken birden çevrelerinde yüzlerce kızıl yıldız gibi sayısız meşalenin ışığı belirdi. Orman Elfleri yay ve mızraklarıyla ortaya çıktılar ve cüceleri durmaya davet ettiler.

Dövüşmek akıllarına bile gelmedi. Cüceler yakalanmalarına gerçekten sevinecek durumda olmasalardı bile, sahip oldukları tek silah olan o küçük bıçaklar, elflerin karanlıkta bir kuşu gözünden vurabilen oklarına karşı bir işe yaramazdı. Bu yüzden sadece zınk diye durdular ve oturup beklediler – yüzüğünü parmağına geçirip hemen bir köşeye çekilen Bilbo dışında tabii. İşte böylece elfler cüceleri birbirleri ardına dizerek uzun bir sıra halinde bağlayıp saydılar, hobbitiyse hiç bulamadılar ve sayamadılar.

Ayrıca tutsaklarını ormana götürürlerken meşale ışığının hemen ardında hızla ilerleyişini de ne duydular ne de hissettiler. Cücelerin gözleri bağlıydı, ama bu pek bir şey fark ettirmiyordu, çünkü gözleri açık olan Bilbo bile nereye gittiklerini göremiyordu, üstelik ne o ne de diğerleri yola nereden başladıklarını bile bilmiyorlardı. Bilbo meşalelere ayak uydurabilmek için elinden

ELF KRALININ KAPISI

geleni yapıyordu, çünkü elfler hasta ve yorgun olmalarına bakmadan cüceleri gidebilecekleri kadar hızlı yürütüyorlardı. Kral onlara acele etmelerini emretmişti. Birden meşaleler durdu ve hobbit onları köprüyü geçmeden ancak yakalayabildi. Bu, nehrin üzerinden kralın sarayının kapılarına ulaşan köprüydü. Su, altta, karanlık, hızlı ve güçlü akıyordu; diğer uçta, ağaçlarla kaplı dik bir yamacın içine uzanan kocaman bir mağara ağzında kapılar vardı. Ve kocaman kayınlar kökleri suya girene kadar kıyıya dek uzanıyordu.

Elfler tutsaklarını köprünün diğer yanına iteledi, ama Bilbo arkada duraksadı. Bu büyük mağara girişinin görüntüsünü sevmemişti ve sarayın koca kapıları peşlerinden bir gümlemeyle kapanmadan önce, tam zamanında, arkadaşlarını terk etmemeye karar verip son elflerin topuklarının hemen ardından hızla içeri girdi.

Geçitlerin içi kızıl meşale ışıklarıyla aydınlatılmıştı, kafile kıvrılan, birbiriyle çakışan ve yankılanan tünellerde ilerlerken elf muhafızlar şarkılar söylüyorlardı. Burası goblin şehirlerine benzemiyordu: daha küçük, daha az yer altında ve daha temiz havayla doluydu. Elf kralı yekpare taşlardan yontulmuş sütunları olan büyük bir salonda ağaç oyma bir tahtta oturuyordu. Güz yeniden geldiği için başında böğürtlen ve kızıl yapraklardan yapılmış bir taç vardı. Bahardaysa, orman çiçeklerinden yapılan bir taç giyerdi. Elinde meşeden oyulmuş bir asa tutuyordu.

Tutsaklar, onun huzuruna çıkarıldı; kral onlara sert sert bakmasına rağmen zayıf ve yorgun oldukları için adamlarına çözmelerini söyledi. "Burada iple bağlanmalarına gerek yok," dedi. "Bir kez içeri getirilenler için artık büyülü kapılarımdan kaçış yoktur."

Kral, cüceleri uzun bir süre boyunca, çok ayrıntılı olarak, yaptıkları şeyler, nereye gittikleri ve nereden geldikleri konusunda sorguladı; ama cücelerden Thorin'den elde edebildiğinin ancak biraz

fazlasını elde edebildi. Hırçın ve öfkeliydiler, kibar olmaya çalışmadılar bile.

"Biz ne yaptık ki, ey kral?" dedi artık aralarında en yaşlıları olan Balin. "Ormanda kaybolmak, aç ve susuz kalmak, örümcekler tarafından kapana kıstırılmak suç mu? Onları öldürmemiz sizi kızdırdığına göre, örümcekler sizin evcil hayvanlarınız mı, yoksa ev hayvanlarınız mı?"

Böyle bir soru elbette kralı daha da kızdırdı ve şöyle dedi: "Benim ülkemde izinsiz dolaşmak suçtur. Benim krallığımda olduğunuzu ve halkımın yaptığı yolu kullandığınızı unutuyor musunuz? Ormanda halkımı tam üç kez izleyip rahatsız etmediniz mi? Gürültü patırtı ve şamatanızla örümcekleri siz ayaklandırmadınız mı? Verdiğiniz tüm rahatsızlık üzerine sizi buralara neyin getirdiğini bilmek hakkım ve eğer şimdi anlatmazsanız aklı başında ve terbiyeli davranmayı öğrenene dek sizi hapiste tutarım!"

Sonra cücelerin her birisinin ayrı bir hücreye konulmasını, yiyecek ve içecek verilmesini, ama içlerinden en az biri öğrenmek istediklerini anlatana dek de küçük hücrelerinin kapılarından çıkmalarına izin verilmemesini emretti. Ama onlara Thorin'in de orada tutsak olduğunu söylemedi. Bunu anlayan Bilbo olacaktı.

Zavallı Bay Baggins – bezginlik verecek kadar uzun bir süre, o mağarada tamamen tek başına ve daima saklanarak, yüzüğünü çıkartmaya cesaret edemeden, bulabildiği en ücra ve karanlık köşelerde bile uyumaya zorlukla cesaret ederek yaşadı. Yapacak bir şey olsun diye Elf kralının sarayını gezmeye koyuldu. Kapıları büyü kapatıyordu, ama Bilbo bazen çabuk olabildiği anlarda dışarı çıkabiliyordu. Orman Elfleri, bazen kralları başta olmak üzere, ata binmek, avlanmak, ormanda ya da Doğu'ya uzayan topraklarda

başka bir şeyler yapmak için gruplar halinde çıkıyorlardı. O anlarda, eğer yeterince çevik olabilirse hemen peşlerinden dışarı kayıveriyordu; çok tehlikeli olmasına rağmen. Birden fazla kez, son elf kapıdan geçerken çarpıştıkları için nerdeyse yakalanıyordu; (zayıf ve titrek olsa da meşale ışığında oluşan) gölgesi yüzünden ve birine çarpıp orada olduğunun anlaşılmasından korktuğu için onların arasında yürümeye cesaret edemiyordu. Çok nadir de olsa dışarı çıkabildiği zamanlarda bu hiçbir işe yaramıyordu. Cüceleri bırakıp gitmek istemiyor zaten onlarsız dünyanın neresine gidebileceğini de bilmiyordu. Dışarıdalarken avlanan elflere hiçbir zaman yetişemiyor, bu yüzden de ormanın çıkış yollarını öğrenemiyor ve bir dönüş fırsatı ele geçirene dek kaybolmaktan dehşete kapılarak, çaresiz ve başıboş ormanda dolanıp duruyordu. Dışarıdayken avcılıktan anlamadığı için aç kalıyor; mağaraların içindeyse ya depodan ya da ortalıkta kimse yokken masadan yiyecek çalarak yaşamını sürdürüyordu.

"Çekip gidemeyen, ama çaresizce her gün aynı evi soymaya devam etmek zorunda kalan bir hırsız gibiyim," diye düşündü. "Bu rezil, yorucu, can sıkıcı serüvenin en can sıkıcı ve kasvetli yanı bu! Keşke yeniden hobbit kovuğumda, ışıldayan lambamın, sıcak ateşimin yanı başında olabilseydim!" Ayrıca sık sık, yardım için büyücüye haber gönderebilmeyi de diliyordu, ama bu elbette tamamen olanak dışıydı; çok geçmeden bir şey yapılması gerekiyorsa bunun Bay Baggins tarafından yapılması gerektiğini kavradı; tek başına ve yardımsız.

En sonunda, bir iki haftalık korku dolu yaşamın ardından, muhafızları gözleyip izleyerek ve eline geçen her fırsatı değerlendirerek, her cücenin nerede tutulduğunu keşfetmeyi becerdi. On iki hücreyi de sarayın farklı kısımlarında buldu; bir süre sonra da ar-

tık yolunu çok daha iyi bulmaya başlamıştı. Asıl sürprizi bir gün muhafızların bazılarının konuşmasına kulak misafiri olarak hapiste, özellikle derin karanlık bir yerde, bir cüce daha olduğunu öğrenerek yaşadı. Tabii hemen onun Thorin olduğunu tahmin etti; bir süre sonra da tahmininin doğru olduğunu gördü. Bir sürü güçlüğün ardından çevrede kimse yokken o hücreyi bulmayı ve cücelerin şefiyle bir iki sözcük konuşabilmeyi becerdi.

Thorin artık kadersizliklerine kızamayacak kadar sefil bir haldeydi, hatta krala hazinesi hakkında her şeyi anlatmayı düşünmeye başlamıştı (bu da onun ne kadar çaresiz kaldığını gösterir) ki anahtar deliğinden Bilbo'nun kısık sesini duydu. Kulaklarına inanamadı. Yine de yanılamayacağına karar verdi, kapıya gidip diğer yandaki hobbitle uzun bir fısıltı sohbeti yaptı.

Böylece Bilbo, Thorin'in mesajını diğer tutsak cücelerin her birine gizlice taşıyarak, onlara, reisleri Thorin'in de yakınlarda bir yerde tutsak olduğunu, içlerinden hiçbirinin en azından şimdilik ya da Thorin bu konuda bir şey söylemedikçe yolculuklarının amacını krala açıklamamaları gerektiğini söyledi. Hobbitin yoldaşlarını örümceklerden nasıl kurtardığını duyan Thorin de yeniden cesaretlenmiş, bir kez daha tüm kaçış yolları tükenene, hakkında gerçekten çok iyi şeyler düşünmeye başladığı harika Bay Görünmez Baggins daha zekice bir şey düşünmeyi bütünüyle beceremeyinceye dek, krala hazineden pay sözleriyle kendisini serbest bıraktırmama kararı almıştı.

Mesajı alan diğer cüceler bu düşünceye tamamen katıldılar. Hepsi, eğer Orman Elfleri bir kısmını talep ederse (içinde bulundukları kötü duruma ve halen yenilmemiş ejdere rağmen hazineyi tümüyle kendilerinin görüyorlardı) hazinedeki paylarının ciddi bir biçimde azalacağını düşünüyorlardı ve tümü de Bilbo'ya güvendi.

Görüyorsunuz ya, Gandalf'ın söyledikleri aynen gerçekleşiyordu. Belki bu, gitmesinin ve onlardan ayrılma amacının bir parçasıydı.

Yine de Bilbo onlar kadar umutlu olamıyordu. Herkesin ona bel bağlaması hoşuna gitmemişti ve büyücünün yakınlarda olmasını diledi. Ama bu işe yaramadı: büyük olasılıkla Kasvetormanı'nın koca karanlığı aralarında uzandığı için. Oturup düşündükçe düşündü, beyni patlayana dek, ama hiçbir parlak fikir aklına gelmedi. Görünmezlik yüzüğü iyi bir şeydi, ama on dördü için pek de yeterli değildi. Ama şüphesiz, tahmin ettiğiniz gibi sonunda arkadaşlarını kurtardı ve bu da şöyle oldu.

Bir gün Bilbo burnunu sağa sola sokarak gezinirken çok ilginç bir şey keşfetti: büyük kapılar mağaraların tek girişi *değildi*. Sarayın en alt kısımlarının bir bölümünün altından bir akıntı geçiyor ve biraz ilerilerde, doğuya doğru, dik bir yamacın ardında Orman Nehri'ne karışıyordu. Bu yeraltı akıntısı yatağının geldiği yamaçta bir su kaynağı vardı. Kayalık tavan orada akıntı yüzeyine alçalıp yakınlaşıyordu, inip kalkabilen bir demir parmaklık, istendiğinde herhangi birinin bu yolla giriş çıkışını önlemek için akıntı yatağına dek oturtuluyordu. Ama su geçidinde oldukça yoğun bir gidiş geliş olduğundan demir parmaklık çoğu zaman açıktı. Eğer birisi buradan gelecek olsa kendisini tepenin tam ortasının derinliklerine götüren karanlık ve inişli çıkışlı bir tünelde bulacaktı; ama mağaraların altından geçtiği noktada tavan oyulmuş ve meşeden büyük ızgaralarla örtülmüştü. Bunlar yukarı, kraliyet kilerlerine açılıyordu. Oradaysa fıçılar, fıçılar ve fıçılar vardı; çünkü Orman Elfleri, özellikle de kralları, o bölgelerde hiç üzüm yetişmemesine rağmen şarabı çok seviyordu. Şarap ve diğer yiyecekler, çok uzaklardan, Güneydeki akrabalarından ya da uzak diyarlardaki İnsanoğullarının asma bağlarından getiriliyordu.

Bilbo en büyük fıçılardan birinin ardına saklanarak kralın uşaklarının konuşmalarını dinleyerek ızgaraları, ne işe yaradıklarını, şarap ve diğer yiyeceklerin nehirden veya karadan Uzun Göl'e nasıl taşındığını öğrendi. Anlayabildiği kadarıyla orada, her çeşit düşmana karşı, özellikle de Dağ'ın ejderine karşı korunma amacıyla suyun ortasında, köprüler üzerine kurulmuş bir İnsanlar kasabası gelişiyordu. Fıçılar, Gölkent'ten Orman Nehri'ne taşınıyordu. Çoğunlukla büyük sallara benzer biçimde birbirlerine bağlanıp sıralarla itilerek ya da küreklerle akıntıdan yukarıya çıkarılıyor; bazen de altı düz kayıklara yükleniyordu.

Fıçılar boşaldığında elfler bunları ızgaralardan aşağı sallıyor, su geçidini açınca da fıçılar dereye fırlıyor, bata çıka Kasvetormanı'mn en doğu köşesinin yakınlarına, kıyının çıkıntı yaptığı bir yere dek akıntıyla nehirden aşağıya sürükleniyorlardı. Sonra orada toparlanıp birbirlerine bağlanıyor, Orman Nehri'nin Uzun Göl'e karıştığı yerin yakınlarındaki Gölkent'e geri yüzdürülüyordu.

Bilbo bir süre oturup bu su çıkışının arkadaşlarının kaçışı için kullanılıp kullanılamayacağını düşündü ve sonunda bir planın umutsuz başlangıçlarını aklında toparlayabildi.

Mahkûmlara akşam yemeği verilmişti. Muhafızlar meşaleleri de yanlarında taşıyarak geçitleri yavaşça terk ediyor, her şeyi karanlığa gömüyorlardı. Sonra Bilbo kralın kilercibaşısının başmuhafıza iyi geceler dilediğini duydu.

"Şimdi benimle gel," dedi, "ve yeni gelen şarabı tat. Bu akşam boş tahta kilerleri temizlerken çok çalışmam gerekecek, bu yüzden işimize yardımcı olsun diye önce bir içki içelim."

"Çok iyi," diye güldü başmuhafız. "Seninle birlikte ben de tadıp kralın masasına uygun olup olmadığına bakalım. Bu gece şölen

var ve kötü bir şeyler yollamak hiç iyi olmaz!"

Bunu duyduğunda Bilbo'nun eli ayağına dolaştı, çünkü şansının yaver gittiğini ve umutsuz planını deneme fırsatının doğduğunu anladı. Küçük bir kilere girip üstünde iki koca testinin durduğu bir masanın başına oturmalarına dek iki elfi izledi. Az sonra içmeye ve neşeli neşeli gülmeye başladılar. İşte bundan sonra Bilbo'ya şans alışılmadık bir şekilde gülmeye başladı. Bir orman elfini çakırkeyf yapabildiğine göre oldukça sert bir şarap olmalıydı. Aslında bu şarap, görünüşe bakılırsa, Dorwinion'un büyük asma bahçelerinin başavuran bağbozumu ürünüydü ve Kral'ın hizmetçileri ve askerleri için değil, sadece kralıyet şölenleri için; kilercibaşının koca testileri değil küçük çanakları düşünülerek yapılmıştı.

Çok geçmeden başmuhafızın kafası öne düştü, sonra masanın üzerine yığılıp sızdı. Kilercibaşı bunu fark etmeden bir süre daha kendi kendine konuşup gülmeye devam etti, ama sonra onun başı da masaya düştü ve o da sızıp arkadaşının yanında horlamaya başladı. Sonra hobbit içeriye süzüldü. Çok geçmeden başmuhafızın üzerinde hiç anahtar kalmamış ve Bilbo tünellerden hücrelere doğru olabildiğince hızlı koşturuyordu. Koca anahtar öbeği onun kolları için çok ağırdı ve yüzüğüne rağmen yüreği sık sık ağzına geldi. Çünkü anahtarların arada bir gürültüyle şangırdamasını önleyemiyor ve bu da onu tir tir titretiyordu.

İlk önce Balin'in kapısını açtı ve cüce çıkar çıkmaz da yeniden dikkatlice kilitledi. Balin tahmin edebileceğiniz gibi çok şaşırmıştı; ama sıkıcı, küçük taş odasından kurtulmuş olmaktan mutluydu, durup sorular sormak ve Bilbo'nun neler yapacağını, kalan her şeyi bilmek istedi.

"Şimdi vakit yok!" dedi hobbit. "Yalnızca beni izle. Hepimiz

bir arada bulunmalı ve birbirimizden ayrılma riskine girmemeliyiz. Ya hepimiz kaçarız ya hiçbirimiz ve bu son şansımız. Eğer bu anlaşılırsa kralın bundan sonra sizi nereye koyacağını Tanrı bilir, tabii elleriniz ve ayaklarınızda da zincirler olur sanırım. Tartışmayalım, iyi bir dost yardım etti işte."

Sonra kendisini izleyenler on ikiye ulaşıncaya dek – ki hiçbirisi karanlık ve uzun esaretleri yüzünden neler olup bittiğini yeterince anlayamazken – kapıdan kapıya koşturdu. Karanlıkta cücelerden biri diğerine çarptığı, şikâyet ettiği ya da fısıldadığında Bilbo'nun yüreği yerinden oynuyordu. "Şu cüce şamatası!" diye söylendi kendi kendine. Ama her şey yolunda gidiyordu ve hiçbir muhafızla karşılaşmadılar. İşin aslı o gece ormanda ve yukardaki salonlarda büyük bir güz şöleni vardı. Halkın neredeyse tamamı eğleniyordu.

Bir sürü küçük tersliğin ardından sonunda en altlarda çukur bir yerde bulunan, ama neyse ki hücrelerden çok uzak olmayan Thorin'in kaldığı zindana ulaştılar.

"Tanrı aşkına!" dedi Thorin, Bilbo dışarı çıkıp arkadaşlarına katılmasını söylediğinde, "Gandalf her zamanki gibi haklıymış! Görünüşe göre gerektiğinde çok iyi bir hırsız oluyorsun. Bundan sonra ne olursa olsun, hepimizin sonsuza dek hizmetinde olacağından eminim. Peki, bundan sonra ne yapacağız?"

Bilbo, fikrini açıklama vaktinin geldiğini anladı; ama cücelerin bunu nasıl karşılayacağından emin değildi. Korkuları doğru çıktı, çünkü cüceler plandan birazcık bile hoşlanmayıp etraftaki tehlikelere rağmen bağırıp çağırarak homurdanmaya başladılar.

"Her yanımız çürüyecek, parçalara bölüneceğiz ve kesinlikle boğulacağız," diye söylendiler. "Anahtarları elde etmeyi başardığında akla uygun bir planın olduğunu sanmıştık. Bu delice bir fikir!"

"Çok iyi!" dedi Bilbo oldukça üzgün, hatta kızgındı. "Haydi

harika hücrelerinize dönün, sizi yeniden kilitleyeyim, orada rahatça oturur ve daha iyi bir plan bulursunuz – ama denemeye kalkışsam bile anahtarları tekrar ele geçirebileceğimi sanmıyorum."

Bu kadarı onlara yetti ve yatıştılar. Sonunda, şüphesiz Bilbo'nun önerisini kabullenmek zorunda kaldılar, çünkü yukardaki salonlara giden yolu kendi başlarına bulmaları, büyüyle kapanan kapılardan savaşarak çıkabilmeleri açıkça olanaksızdı; üstelik yeniden yakalanana dek tünellerde homurdanmanın da anlamı yoktu. Böylece hobbiti izleyerek en dipteki kilerlere süzüldüler. Başmuhafız ve kilercibaşının yüzlerinde gülücüklerle mutlu mutlu horladıkları görülen bir kapıyı geçtiler. Dorwinion şarabı derin ve güzel düşlere yol açar. Bilbo yola devam etmeden önce içeri girip iyi yüreklilikle anahtarları kemerine geri takmasına rağmen ertesi gün başmuhafızın yüzünde farklı bir ifade olacaktı.

"Bu onu içine düşeceği beladan biraz olsun kurtarır," dedi Bay Baggins kendi kendine. "Hiç kötü biri değildi, üstelik mahkûmlara karşı oldukça nazikti. Bu tümünü çok şaşırtacak. Bütün bu kilitli kapıları aşıp ortadan kaybolacak kadar kudretli bir büyüye sahip olduğumuzu düşünecekler. Yok olmak! Bunu gerçekleştireceksek hemen işe koyulmalıyız!"

Balin'e başmuhafız ve kilercibaşıyı gözlemesi, kıpırdarlarsa onları uyarması söylenmişti. Geri kalanlar ızgaraların olduğu yandaki kilere geçtiler. Kaybedecek çok az zamanları vardı. Bilbo, çok geçmeden bazı elflerin aşağı gelip kilercibaşıya boş fıçıları kapılardan dereye atmak için yardımcı olma emri aldıklarını biliyordu. Bu fıçılar da zaten sıra halinde dizilmiş atılmayı bekliyorlardı. Bazıları şarap fıçılarıydı ve ağızları gürültü çıkartmadan kolayca açılamayıp aynı şekilde kolayca kapatılamayacağı için bir işe yaramazdı. Ama

aralarında diğer gereksinimleri, tereyağ, elma ve tüm diğer şeyleri saraya getirmek için kullanılmış başka fıçılar vardı.

Az sonra her biri bir cüceyi içine alabilecek kadar geniş on üç fıçı buldular. Doğrusu bazıları öyle büyüktü ki, Bilbo, bu kadar kısa sürede başarılabileceği kadar, rahatça saman ve başka maddelerle doldurmak için elinden gelenin en iyisini yaptıysa da cüceler içlerine girer girmez sinirli sinirli oluşacak sallanma ve çarpmaları düşündüler. Sonunda on iki cüce de fıçılara yerleşip saklandı. Thorin çok sorun çıkartmış ve fıçısında, kıvrılıp bükülmüş, küçük bir kulübeye tıkılan iri bir köpek gibi homurdanmıştı; en son gelen Balin hava deliklerini mesele yaparak daha fıçının kapağını kapamadan boğulmaktan şikâyetçi olmuştu. Bilbo fıçıların yanındaki delikleri ve kapakları olabildiğince sıkı kapatmak için elinden geleni yaptı ve şimdi yine tek başına kalmıştı. Etrafta koşuşturup paketleme işlerinin son ayrıntılarıyla uğraşıyor, planının işe yarayacağından umudunu kesmiyordu.

Her şey ucu ucuna yetişti. Balin'in kapağının kapatılmasından yalnızca bir iki dakika sonra konuşma sesleri ve ışıklar belirdi: Birkaç elf gülüşüp konuşarak kilerlere daldılar, şarkılar söylediler. Çok hoş bir şöleni salonlardan birinde bırakmışlardı ve olabildiğince çabuk dönmek istiyorlardı.

"Kilercibaşı yaşlı Galion nerede?" dedi birisi. "Bu gece onu masada görmedim. Ne yapılması gerektiğini göstermek için burada olmalıydı."

"Eğer yaşlı ağırayak geç kalırsa çok kızacağım," dedi diğeri. "Yukarıda şarkılar söylenirken zamanımı burada boşa harcamaya hiç niyetim yok."

"Ha, ha!" diye bir kahkaha geldi. "İşte yaşlı hain, kafası da bir testinin üzerinde! O ve arkadaşı kendi başlarına burada ufak bir

kutlama yapmışlar."

"Silkeleyin onu! Uyandırın!" diye bağırdı sabırsızca diğerleri.

Galion silkelenmek ve uyandırılmaktan hiç hoşnut değildi; ve tabii kendisiyle alay edilmesinden de. "Hepiniz geciktiniz," diye homurdandı. "Sizler içip, neşelenip, görevlerinizi unutmuşken ben burada aşağıda bekleyip durdum. Eğer yorgunluktan uyuya kalmışsam buna şaşmamak gerekir!"

"Açıklamalar hemen şurada testide dururken," dediler, "hiç şaşmamak lazım! Haydi gel de bize şu uykudan bir tadımlık ver! Yanındaki anahtar döndürücüyü uyandırmaya gerek yok! Görünüşe bakılırsa o payını almış."

Sonra testiyi bir tur döndürdü ve hepsi birden neşelerini buldu. Ama bilinçlerini pek kaybetmediler. "Bizi bağışla Galion!" diye seslendi bazıları. "Sen kutlamaya erken başlamış ve kafanı bulandırmışsın! Eğer ağırlıktan bahsetmek ayıp olmazsa, buraya boş yerine dolu fıçılar koymuşsun."

"İşinize bakın!" diye homurdandı kilercibaşı. "Boş bir sepette ağırlıktan söz edilemez. Atılması gerekenler bunlar, başkaları değil. Söylediğimi yapın!"

"Tamam, tamam," diye yanıtladılar fıçıları açıklığa doğru yuvarlarken.

"Göl-insanları durup dururken şölen yapsınlar diye kralın dolu tereyağ fıçıları ve en iyi şarapları nehre fırlatılacaksa, sen bilirsin!"

Yuvarlan – yuvarlan – yuvarlan – yuvarlan,
Yuvarlan-yuvarlanıyor haydi oyuktan!
Vira salpa! Suları sıçrata sıçrata!
Gidiyor işte vura çarpa!

Böylece önce ilk fıçı, sonra ardından diğeri karanlık açıklıktan gümbürtüyle geçip birkaç metre aşağıdaki soğuk suya atılırken şarkılar söylediler. Bazı fıçıların içi gerçekten boş, bazılarıysa her biri bir cüceyle güzelce paketlenmişti; hepsi de birbiri ardına oraya buraya birçok kez çarparak, altlarındakilerin üzerilerine çarparak, suya çarparak, tünelin duvarlarında itilip kakılarak, birbirlerine toslayarak akıntıda bata çıka gittiler.

İşte tam o anda Bilbo aniden planındaki zayıf noktayı anladı. Tıpkı sizin de bir süre önce fark edip ona gülüyor olduğunuz gibi; ama onun yerinde siz olsanız bunun yarısını bile yapabileceğinizi sanmıyorum. Şüphesiz kendisi bir fıçıda değildi, buna fırsat olsaydı bile onu fıçıya yerleştirip kapatacak birisi yoktu! Bu sefer arkadaşlarını (neredeyse hepsi karanlık ızgaralardan kaybolup gitmişti) kesinlikle kaybedeceğe benziyordu ve düpedüz geride kalıp sonsuza dek, elf mağaralarında bir hırsız gibi saklanarak yaşamak zorunda kalacaktı. Çünkü yukardaki kapılardan kaçabilse bile cüceleri bir daha bulma şansı çok azdı. Fıçıların toplandığı yere karadan giden yolu bilmiyordu. Kendisi olmadan cücelerin başına gelebilecekleri düşündü; çünkü cücelere tüm öğrendiklerini, ormandan bir kez çıktıktan sonra ne yapmayı düşündüğünü anlatmaya zaman olmamıştı.

Tüm bu düşünceler aklından geçerken elfler çok neşeli halleriyle nehir kapısının etrafında şarkı söylemeye başlamışlardı. Bazıları aşağıda, suda yüzen fıçıların tamamı dışarı çıkabilsinler diye su girişindeki demir parmaklığı kaldıran ipleri çekmeye gitmişti bile.

Gidiyorsun taşkın karanlık akıntıyla
Geriye, eskiden iyi bildiğin topraklara!
Terk et salonları ve derindeki mağaraları,
Terk et sarp kuzey dağlarını,
Orda ormanlar geniş ve loştur
Gölgeler çöken üzerine gri ve zalim!
Ağaçlar diyarının ötesine yüzerken
Taa göbeğine fısıldayan meltemin,
Geç sazlıkları, geç kamışlıkları,
Geç bataklığın dalgalanan çalılıklarını,
Bembeyaz yükselen pusun içinden
Geceleyin gölcüklerden yükselen!
Yükselen yıldızları izle,
Soğuk ve yüksek göklere;
Dön tan ağardığında dünyanın üzerinde
Hızlı suların üzerinde, kumların üzerinde,
Güneye doğru! Güneye doğru!
Gün ışığını ve günü ara,
Dön geriye otlaklara, dön çayırlara,
İnekler ve öküzler beslenir orada!
Geriye, bahçelere tepelerdeki
Böğürtlenlerin büyüyüp yetiştiği
Gün ışığı altında, gündüz altında!
Güneye doğru! Güneye doğru!
Gidiyorsun taşkın karanlık akıntıyla
Geriye, eskiden iyi bildiğin topraklara!

Şimdi en son fıçı da yuvarlanmıştı! Zavallı küçük Bilbo artık

umutsuzluk içinde ve ne yapacağım bilmez bir durumda bu fıçıyı yakaladı ve onunla birlikte şılap! diye aşağıya, tepesinde bir fıçıyla karanlık, soğuk suya düştü.

Garip sesler çıkarıp bir fare gibi tahtaya tutunarak yeniden suyun yüzeyine çıktı, ama tüm uğraşmalarına rağmen fıçının üstüne çıkamadı. Her defasında fıçı ters dönüp onu yeniden altına aldı. Fıçı tamamen boştu ve bir mantar hafifliğiyle yüzüyordu. Bilbo'nun kulakları suyla dolmasına rağmen elflerin yukarıdaki kilerde hâlâ şarkı söyleyen seslerini duyabiliyordu. Sonra aniden ızgaralar büyük bir gürültüyle kapandı ve tüm sesler yok olup gitti. Karanlık bir tünelde, buz gibi bir suda tek başına yüzüyordu – hepsi fıçılara yerleştirilip kapatılmış arkadaşlarını yanında sayamazdınız.

Çok geçmemişti ki, karanlıkta ilerilerde bir grilik gözüktü. Su geçitinin yukarı çekilirkenki gıcırtısını duydu, kemerin altından geçip açık akıntıya çıkmaya uğraşan bir fıçı ve varil yığınının, birbirini sıkıştırıp batıp çıkma ve çarpışma karmaşası ortasında buldu kendini. Araya sıkışıp parçalanmamak için tüm gücüyle uğraştı, ama sonunda itişip kakışan fıçı kalabalığı seyrelmeye başladı ve birer birer taş kemerin altından geçip ilerilere sürüklendiler. Bilbo birden fıçısının üzerine çıkmayı başarsa bile bunun bir işe yaramayacağını anladı, çünkü kapının olduğu yerde, aniden alçalan tavanla fıçının üstü arasında bir hobbitin sığabileceği kadar bile boşluk yoktu.

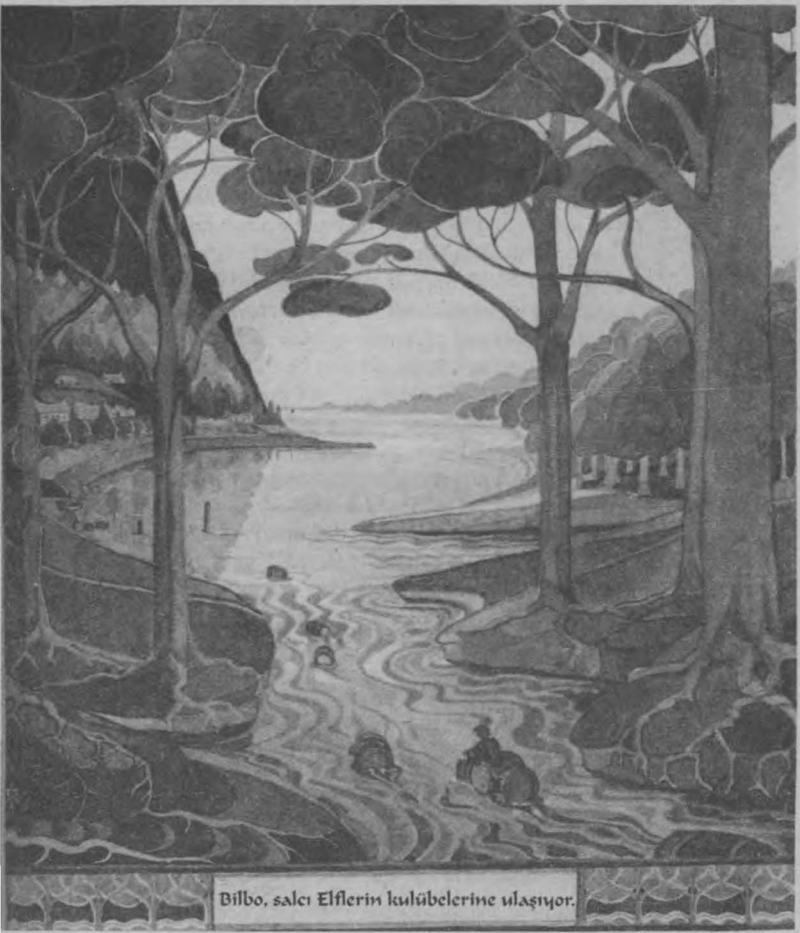
İki kıyıda da üzerilerine eğilmiş ağaç dalları altında yolculuklarını sürdürdüler. Bilbo cücelerin durumunu, fıçılarına çok su girip girmediğini merak etti. Karanlıkta onun yanı sıra bata çıka ilerleyen fıçılardan bazıları suya epey batmış gözüküyordu ve bu da onların içinde cücelerin olduğu anlamına geliyordu.

"Umarım kapakları yeterince sıkı kapatmışımdır!" diye düşündü, ama çok geçmeden kendisi için cüceleri düşünmekten daha çok endişelenmeye başladı. Başını suyun üzerinde tutmayı beceriyordu, ama soğuktan buz kesmişti, şansı dönmeden soğuktan ölüp ölmeyeceğini, daha ne kadar fıçıya asılı kalabileceğini ve her şeyin gitmesine izin vererek kıyıya yüzmeyi deneme riskini göze alıp almaması gerektiğini merak ediyordu.

Çok geçmeden şans yüzüne gülecekti, hem de çok iyi: girdaplanan akıntı birkaç fıçıyı bir yerde kıyıya sürükledi ve fıçılar orada görünmeyen bir köke bir süre takılı kaldı. Bilbo'nun fıçısı başka bir fıçıya yaslanmış dik dururken, diğer fıçıya tırmanma şansını elde edecekti. Boğulmuş bir fare gibi yukarıya tırmandı ve en iyi biçimde dengeyi sağlamak için fıçının üstüne yayılıp uzandı. Meltem soğuktu ama sudan daha iyiydi ve yeniden yola koyulduklarında tekrar aniden yuvarlanmayacağını umut etti.

Çok geçmeden fıçılar tekrar serbest kaldı ve dereyle birlikte dönerek ana akıntıya açıldılar. Sonra Bilbo fıçıya yapışıp kalmayı korktuğu kadar zor bulmaya başladı; ümitsiz derecede rahatsız olmasına rağmen yine de becerdi. Neyse ki çok hafifti ve fıçı da güzel, kocaman, ama biraz su alan bir fıçıydı, şimdiden biraz suyla dolmuştu. Ama öyle olsa bile bu, çimenlerde yuvarlanmaktan başka bir şey düşünemeyen tombul karınlı bir midilliyi gemsiz ve üzengisiz sürmeye çalışmaya benziyordu.

Bay Baggins böylece, sonunda iki kıyıdaki ağaçların da azaldığı bir bölgeye ulaştı. Ağaçların arasından göğün uçuk mavisini görebiliyordu. Karanlık nehir aniden iyice genişledi ve kralın muazzam kapılarından hızla akan Orman Nehri'nin ana suyuna katıldı. Artık gölgelerle fazla kararmamış mat bir su tabakası vardı, oynaşan yüzeyindeyse bulut ve yıldızların yansımaları kırılıp dans

Bilbo, saldı Elflerin kulübelerine ulaşıyor.

ediyordu. Derken Orman Nehri'nin coşkun suyu, tüm fıçı ve varil grubunu, kuzey kıyısına sürükledi, orada toprağı aşındırarak geniş bir koy oluşturmuştu. Buranın eğimli kıyısının dibinde çakıllı bir sahil vardı, doğu ucunda da sert kayalardan küçük bir burun. Bazıları taş iskeleye vura vura devam etmesine rağmen fıçıların çoğu sığ sahilde karaya oturdu.

Kıyıda fıçıları bekleyenler vardı. Bunlar sopalarla fıçıları sığlığa doğru çekip saydıktan sonra hepsini bir araya bağlayarak sabaha dek öylece bıraktılar. Zavallı cüceler! Bilbo artık o kadar da tükenmiş bir halde değildi. Fıçısından kayıp kıyıya çıktı ve sonra suyun kıyısında gördüğü kulübelerin yanma gizlice ilerledi. Eğer yolunu bulursa davetli olmadığı bir akşam yemeğine katılmakta bir an bile duraksamayacaktı, bunu yapmak çok uzun süredir aklındaydı, onu artık sadece tıka basa dolu bir kilerin lezzeti ilgilendirmiyordu, gerçekten aç olmanın ne demek olduğunu fazlasıyla öğrenmişti. Ayrıca ağaçlar arasından bir ateş pırıltısı görür gibi olmuştu ve bu da, sular damlayan giysileri bedenine soğuk ve ıslak olarak yapışırken onu iyice cezbetmişti.

Doğu yolculuğunun sonuna geldiğimiz, son ve en büyük serüvene yaklaşıyor olduğumuz için o akşam başına gelenlerden pek bahsetmeye gerek yok, artık acele etmeliyiz. Şüphesiz sihirli yüzüğünün yardımıyla önceleri oldukça iyi idare ettiği halde sonunda ıslak ayak izleri ve nereye gitse ya da otursa bıraktığı su damlacıklarıyla kendini ele verdi; ayrıca burnunu çekmeye de başlamıştı, istediği kadar saklansa da tutmaya çalıştığı hapşırıklarının korkunç patlamalarıyla nerede olduğu belli oluyordu. Az sonra nehrin kıyısındaki köyde koca bir kargaşa doğdu; ama sonunda Bilbo kendisine ait olmayan biraz börek, bir tulum şarap ve bir somun

ekmek kaparak ormana kaçabildi. Alevlerden uzakta olduğu için gecenin geri kalanını ıslak geçirmek zorunda kaldı, ama tulum ona epey yardımcı oldu, yılın son günleri ve havanın da iyice serinlemesine rağmen kuru yapraklar üzerinde biraz kestirdi hatta.

Özellikle güçlü bir hapşırmayla yeniden uyandı. Gri bir sabah başlamıştı ve aşağıda nehir kıyısında keyifli bir hareketlilik vardı. Fıçılardan bir sal yapıyorlardı ve yakında salcı elfler bunu Gölkent'e götüreceklerdi. Bilbo yeniden hapşırdı. Artık üzerinden sular damlamıyordu, ama baştan ayağa buz kesmişti. Tutulmuş bacaklarıyla becerebildiği kadar hızlı aşağı inerek o koşuşturma ortasında fıçı öbeğinin üzerine fark edilmeden atlamayı tam zamanında başardı. Neyse ki o sırada gölge oluşturacak bir güneş ışığı yoktu ve çok şükür ki Bilbo da uzun süre hapşırmadı.

Sırıklar zorlukla itiliyordu. Sığ sudaki elfler ittirmeye uğraşıyorlardı. Fıçılar da birbirine bağlı oldukları için hepsi de gıcırdayıp huysuzlanıyordu.

"Bu oldukça ağır!" diye homurdandı kimileri. "Dibe çok batıyor – bazıları kesinlikle boş değil. Eğer gün ışığında kıyıya gelmiş olsalardı içlerine bir göz atabilirdik," dediler.

"Şimdi buna vakit yok!" diye bağırdı salcılar. "İtin!"

Ve sonunda fıçılar yüzmeye başladı. Başlarda, başka elflerin sırıklarla onları uzaklaştırmak için durdukları kayalık noktayı geçene dek yavaşça, sonra ana akıntıya karışınca hızlandıkça hızlanarak nehirle birlikte aşağılara, Göl'e doğru ilerlediler.

Kralın mahzenlerinden kaçmış ve ormanı aşmışlardı ama ölümü diri mi oldukları öykünün devamında gizli.

ONUNCU BÖLÜM

SICAK BİR KARŞILAMA

Onlar suyun üzerinde ilerlerken gün ışıyıp ılıklaştı. Bir süre sonra nehir onların soluna düşen kıyıda dik bir uçurumun etrafını döndü. Kayalık eteklerinin dibinde iyice derinleşen akıntı şırıldayıp köpürerek akıyordu. Birden uçurum alçaldı. Kıyıların dikliği azaldı. Ağaçlar bitti. Derken Bilbo bir görüntüyle karşılaştı:

Küçük akıntılara ayrılıp belki yüzlerce yatakta kıvrılarak akan ya da her tarafı adacıklarla beneklenmiş; ama yine de ortalarından güçlü bir suyun aktığı havuzcuk ve bataklıklarla kesilen nehrin sularıyla dolu bir arazi çevresinde göz alabildiğince uzanıyordu. Ve Dağ, uzaklarda, karanlık tepesiyle bir bulutu delmiş, belli belirsiz yükseliyordu! Kuzeydoğu yönündeki bölümü ve onu buralara bağlayan engebeli arazi görülemiyordu. Dağ tek başına yükseliyor, bataklıklar üzerinden ormanı izliyordu. Yalnız Dağ! Bilbo bu kadar yolu, bir sürü serüven yaşayarak Dağ'ı görmek için gelmiş ama şimdi, gördüklerinden hiç hoşlanmamıştı.

Bilbo kısa süre içinde, salcıların aralarındaki konuşmaları dinleyip ağızlarından kaçırdıkları bilgi parçacıklarını birbirlerine ekleyerek, onu bu denli uzaktan bile görmenin ne kadar şanslı olduğunun farkına vardı. Tutsaklığı kasvetli ve durumu (altındaki zavallı cücelerden hiç bahsetmeyelim) hiç hoş olmamasına rağmen şansı tahmin ettiğinden daha yaver gitmişti. Konuşma tümüyle, su yolları üzerindeki ticaret, Doğudan Kasvetormam'na ulaşan yolların yok olması veya kullanılmamaya başlanmasıyla nehirde

artan hareketlilik; ve Göl İnsanları'nın Orman Nehri ve kıyılarının bakımıyla ilgili olarak Orman Elfleriyle ağız kavgaları üzerineydi. O topraklar Cücelerin Dağ'da yaşadığı günlerden, ki o günler şimdi pek çok kişi tarafından yalnızca fazlasıyla gölgelenmiş bir geçmiş olarak hatırlanır, bu yana çok değişmişti. Hatta son yıllarda, Gandalf'ın aldığı son haberlerden bu yana bile değişmişti. Büyük seller ve yağmurlar doğuya akan suları kabartmış; ve bir iki deprem (Dağ'a doğru uğursuzluk ve lanetleme dolu bir kafa sallamayla ejdere atfedilen) olmuştu. Bataklıklar iki yana da gittikçe daha fazla yayılmıştı. Yollar ortadan kaybolmuştu, kayıp yolları bulmayı deneyen pek çok gezgin ve atlı kaybolup gitmişti. Cücelerin Kocaoğlan'ın öğüdüne göre izledikleri ormanın içinden geçen elf yolu, ormanın doğu sınırında şimdi tehlikeli ve az kullanılan bir yola dönüşmüştü; yalnızca nehir, Kuzeyde Kasvetormanı'nın eteklerinden, ardındaki dağın gölgelediği düzlüklere güvenli bir yol sunabiliyor ve nehir Orman Elflerinin kralı tarafından korunuyordu.

Yani gördüğünüz gibi Bilbo en sonunda tek doğru dürüst yola ulaşmıştı. Eğer başlarına gelenlerin haberinin uzaklardaki Gandalf'a ulaşıp onu telaşlandırdığını, şu diğer işini (ki o bu öyküye dahil değil) bitirip Thorin ve arkadaşlarını aramaya gelmek için hazırlandığını bilse, bu, fıçıların üzerinde titreyen Bay Baggins'i biraz olsun rahatlatırdı. Ama Bilbo bunu bilmiyordu.

Tek bildiği şey nehrin alabildiğince sonsuza kadar uzadığı, aç olduğu, burnuna korkunç bir nezlenin yerleştiği ve Dağ'ın yaklaştıkça kaşlarını çatıp kendisini tehdit ediyorcasına görünüşünden hiç hoşlanmadığıydı. Yine de bir süre sonra nehir daha güneye doğru bir yol izlemeye başladı, Dağ geriye çekildi ve sonunda, günün geç saatlerinde sahil kayalık bir yapıya dönüşmeye başladı; nehir, derin ve coşkulu bir akışla tüm gezgin sularını bir araya

topladı ve onlar da korkunç bir hızla ilerlemeye başladılar.

Orman Nehri, Doğu'ya doğru yaptığı yeni bir yönelişin ardından hızla Uzun Göl'e kavuşurken güneş battı. Gölün iki yanında da, eteklerinde çakılların toplandığı uçuruma benzeyen taşlık tünelleri olan geniş bir ağzı vardı. Uzun Göl! Bilbo deniz olmayan herhangi bir su kütlesinin böylesi geniş olabileceğini asla tahmin edemezdi. Öyle genişti ki karşı kıyılar küçücük ve uzaklarda görünüyordu, o kadar uzundu ki Dağ'a yönelen kuzey ucu görünmüyordu bile. Bilbo sadece haritadan, oralarda, Büyükayı'nın yıldızlarının ışıldadığı bir yerlerde, Akan Nehir'in Vadi'den göle ulaştığını, Orman Nehri'nin de bir zamanlar büyük, derin ve kayalık bir vadi olması gereken yerleri derin sularla doldurduğunu biliyordu. Güney kıyısında ikiye katlanan sular yüksek çağlayanlardan aşağılara dökülüyor, bilinmedik topraklara doğru büyük bir hızla akıyorlardı. Çağlayanların uğultusu durgun akşamüstü havasında uzaktaki bir gürleyiş gibi duyulabiliyordu.

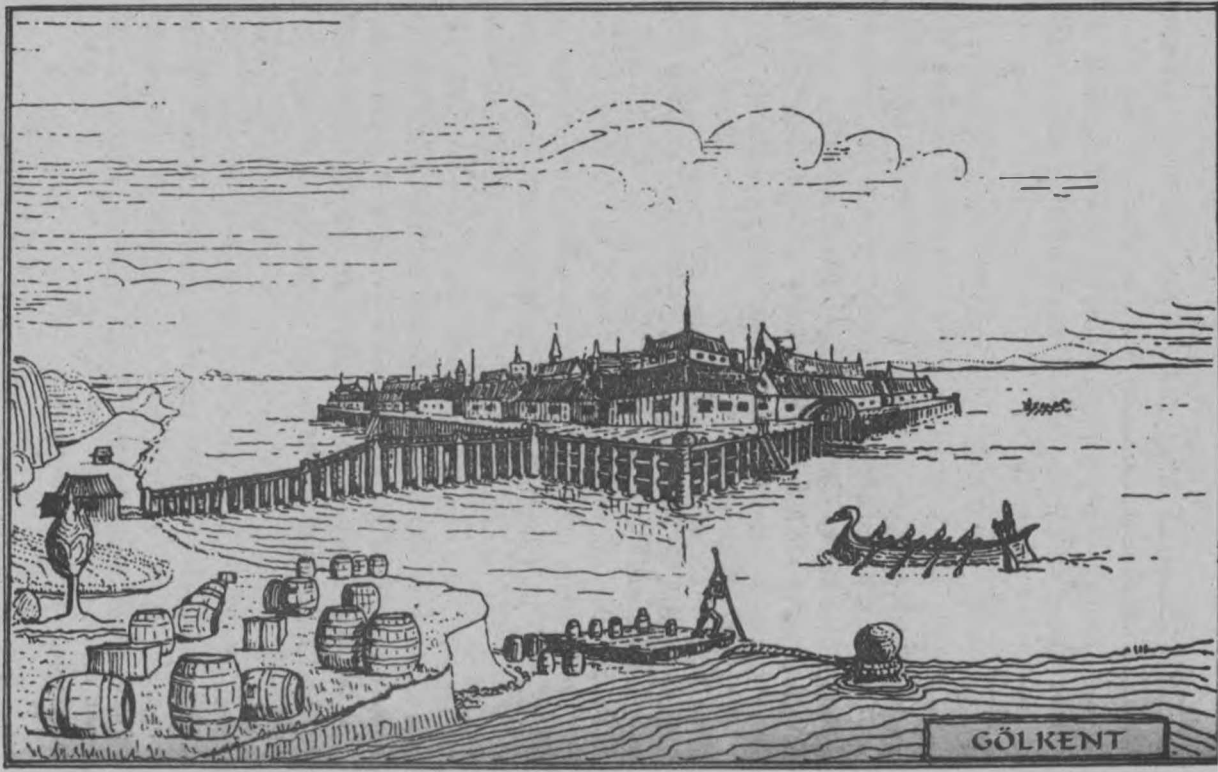
Orman Nehri'nden pek uzak olmayan bir bölgede, kralın kilerindeyken elflerin bahsettiği şu tuhaf kasaba vardı. Kıyıda bir iki kulübe ve bina olmasına rağmen, kasaba oraya kurulmamıştı; gölün tam üzerindeydi ve sakin bir koy oluşturan kayalık bir burunla göle dökülen nehrin yarattığı girdaptan korunuyordu. Büyük bir ahşap köprü, orman ağaçlarından yapılmış devasa kazıklar üzerine kurulu hareketli ahşap kasabaya, bir elf kasabasına değil, burada hâlâ, uzaklardaki ejder-dağının gölgesi altında oturmaya cesaret eden İnsanların kasabasına uzanıyordu. Bu insanlar Güney'den büyük nehrin yukarısına ulaşan ve çağlayanların ardından atlı yük arabalarıyla kasabalarına ulaştırılarak yapılan ticaretle yaşamlarını sürdürüp gelişiyorlardı; ama o eski güzel günlerde, Kuzey'deki Vadi zengin ve işleri yolundayken, onlar da varlıklı ve güçlü

kişilerken, o zamanlar sularda bazıları altınla bazıları ise zırhlarla donanmış savaşçılarla dolu filoları vardı ve şimdi yalnızca efsane olarak bahsedilen savaşlar yapılırdı. Sular bir kuraklık sırasında alçalınca daha büyük bir kasabanın çürümüş kazıkları hâlâ seçilebilirdi.

Aralarından bazıları hâlâ Dağ'ın cüce krallarına, Durin soyundan Thror ve Thrain'e, ejderin gelişi ve Vadi'nin efendilerinin çöküşü hakkında eski şarkılar söylese de, insanlar artık bunların çok azını hatırlayabiliyordu. Bazıları Thror ve Thrain'in bir gün döneceğine, altının dağ tünellerden nehirlere akacağına ve tüm bu diyarların yeni bir şarkıyla, yeni bir sevinçle dolacağına dair şarkılar da söylüyordu. Ama bu hoş efsane günlük işleri pek etkilemiyordu.

Fıçılardan oluşan sal göründüğü anda kasabanın kazıkları arasından kayıkların küreklerine asılındı ve sesler sal dümencilerini selamladı. Sonra ipler atıldı, kürekler çekildi ve kısa bir sürede sal Orman Nehri'nin akıntısından kurtarılıp yedeğe alınarak dev kayanın etrafından Gölkent'in küçük koyuna getirildi, orada büyük köprünün kıyı tarafındaki ucundan pek uzak olmayan bir yere bağlandı. Az sonra bazı insanlar Güney'den gelecek ve fıçıların bir bölümünü alıp götürecek, diğerleriniyse nehirden tekrar Orman Elfleri'nin yurduna götürülmek üzere getirdikleri malzemelerle dolduracaklardı. Bu arada, saldaki elfler ve kayıkçılar Gölkent'teki şölene katılmak üzere ayrıldıkları için fıçılar suda bırakılmıştı.

Eğer ayrılışlarının ardından ve gecenin gölgeleri etrafa çöktüğünde kıyıda neler olup bittiğini görebilselerdi şaşkınlık içinde kalırlardı. Önce bir fıçı Bilbo tarafından kesilerek serbest bırakıldı ve kıyıya çekilerek açıldı. İçerden iniltiler geldi ve en mutsuzlarından bir cüce sürünerek çıktı. Islanıp kirlenmiş sakalının içinde

GÖLKENT

samanlar vardı; her yeri korkunç derecede acıyordu ve her yeri tutulmuştu, oraya buraya çarpıp durmaktan yara bere ve çürük içindeydi, zorla ayağa kalkabilip sığ suyun içinden düşe kalka, kıyıya uzanıp inildemek üzere zorlukla ilerleyebildi. Zincirlenip bir hafta boyunca kulübesinde unutulmuş bir köpek kadar aç ve yabani bir hali vardı. Thorin'di, ama bunu ancak altın zinciri, şimdi pis ve yıpranmış bir haldeki gök mavisi başlığı ve artık siyahlaşmış gümüş püskülünden anlayabilirdiniz. Hobbite karşı nazik olabilmesi için bir süre geçmesi gerekti.

"Pekâlâ, ölü müsün, diri mi?" diye sordu Bilbo ters ters. Belki de cücelerden en az bir öğün fazla yemek yediğini, daha fazla hava almak bir yana, ellerini ve kollarını da kullanma özgürlüğü olduğunu unutmuştu. "Hâlâ hapiste misin, yoksa özgür müsün? Bu aptal serüvene – ki her şeye rağmen bu sizin serüveniniz, benim değil – devam etmek istiyorsan kollarını tokatlayıp bacaklarını ovuştursan ve hâlâ şansımız varken diğerlerini de çıkartmama yardım etsen iyi olur!"

Şüphesiz Thorin bu sözlerin doğruluğunu kavrayıp bir iki inlemenin ardından ayaklanarak elinden geldiğince hobbite yardım etti. Karanlıkta, soğuk suyun içinde bata çıka yürürken hangi fıçıların doğru fıçılar olduğunu bulmak zor ve epey güç bir işti. Fıçıların üstlerine vurarak, bağırarak cevap verebilen altı cüceyi bulabildiler yalnızca. Bunlar da fıçılardan çıkartıldı ve yatarak inildeyip sızlanmak üzere kıyıya gitmelerine yardım edildi; öylesine sırılsıklam ve yara bere içinde, bedenleri tutulmuş bir haldeydiler ki, kurtulduklarını zorlukla anladılar, bunun için doğru dürüst bir teşekkür bile edemediler.

Dwalin ve Balin en mutsuzlarıydı, onlardan yardım istemenin anlamı yoktu. Bifur ve Bofur sağa sola en az çarpmış, diğerlerine

göre kuru kalmışlardı, ama yere uzanıp kollarını bile kıpırdatmadılar. Bununla beraber daha genç (cücelere göre) olan ve daha küçük fıçılara pek çok samanla güzelce paketlenen Fili ve Kili birkaç yara bere, hafif bir tutulmayla ki o da hemen geçti, iyi kötü gülümseyerek çıktılar fıçıdan.

"Umarım bir daha asla elma kokusu duymam!" dedi Fili. "Fıçım elma kokusuyla doluydu. Çok az hareket edebilir, üşümüş ve açlıktan ölmek üzereyken bitmez tükenmez bir elma kokusu duymak çıldırtıcıydı. Şimdi, şu koca dünyada saatlerce her şeyi yiyebilirim – ama tek bir elma bile yemeyeceğim!"

Thorin ve Bilbo, Fili ve Kili'nin içten yardımlarıyla sonunda *kafilenin* geri kalanını da bulup dışarı çıkardılar. Zavallı şişko Bombur uyuyordu ya da kendinde değildi; Dori, Nori, Ori, Oin ve Gloin'in fıçıları su almıştı, yarı yarıya yaşıyor gibiydiler; hepsinin teker teker kıyıya taşınması ve orada boylu boyunca yere serilmeleri gerekti.

"Pekâlâ! İşte buradayız!" dedi Thorin. "Ve sanırım yıldızlarımıza ve Bay Baggins'e teşekkür borçluyuz. Kendisinin bunu beklemeye hakkı olduğuna eminim, ama yine de daha rahat bir yolculuk ayarlayabilmesini dilerdim. Neyse – hepimiz, tümüyle bir kez daha emrinizdeyiz Bay Baggins. Karnımız doyup iyileştiğimizde size daha düzgün minnettar kalacağız şüphesiz. Bu arada, sırada ne var?"

"Ben Gölkent'i öneririm," dedi Bilbo. "Başka öneriniz var mı?"

Şüphesiz başka bir şey önerilemezdi; böylece Thorin, Fili, Kili ve hobbit diğer cücelerden ayrılıp kıyı boyunca büyük köprüye doğru ilerlediler. Köprünün başında muhafızlar vardı, ama buna gerçekten ihtiyaç duyulduğundan bu yana çok uzun yıllar geçtiği için pek dikkatli nöbet tutmuyorlardı. Arada sırada nehir geçiş parası üzerine yaptıkları ağız dalaşları dışında Orman Elfleriyle

dosttular. Diğer halklar uzaklardaydı; kasabanın gençlerinin bir bölümü dağda bir ejderin varlığından doğrusu şüphe duyuyor, gençlik günlerinde onu gökyüzünde uçarken gördüklerini iddia eden ak sakallılara ve yaşlı kadınlara gülüyorlardı. Durum böyleyken muhafızların kulübelerinde, bir ateşin etrafında gülüşüp kafa çekmeleri, cücelerin fıçılardan çıkarken çıkardıkları sesleri ya da dört öncünün ayak seslerini duymamaları pek şaşırtıcı değildi. Meşekalkan Thorin kapıdan içeri adım attığında şaşkınlıkları çok büyüktü.

"Kimsiniz ve ne istiyorsunuz?" diye bağırdılar, ayağa fırlayıp silahlarını almaya çalışırlarken.

"Dağ'ın Dibindeki Kral Thror oğlu Thrain oğlu Thorin!" dedi cüce güçlü bir sesle. Eskimiş kılığı ve başlığına rağmen öyle görünüyordu. Boynunda ve belinde altınlar parıldıyordu. Gözleri karanlık ve derindi. "Geri döndüm. Kasabanızın Efendisi ile görüşmek istiyorum!"

Müthiş bir heyecan kapladı her yeri. Daha aptal olanların bazıları sanki Dağ'ın hemen o gece altına dönüşmesini, gölün tüm sularının anında sarıya dönmesini beklercesine kulübeden dışarı koşuştular. Başmuhafız öne çıktı.

"Peki bunlar kim?" diye sordu, Fili, Kili ve Bilbo'yu göstererek.

"Babamın kızının oğulları," diye yanıtladı Thorin, "Durin soyundan Fili ve Kili; ve Batı'dan beri bizimle yolculuk eden Bay Baggins."

"Barış içinde geldiyseniz silahlarınızı bırakın!" dedi başmuhafız.

"Silahımız yok," dedi Thorin ve bu oldukça doğruydu: bıçakları Orman Elfleri tarafından alınmıştı ve elbette yüce kılıç Orcrist de. Bilbo'nun kısa kılıcı her zamanki gibi saklıydı, ama bu konuda bir şey söylemedi. "Eskiden söylediğimiz gibi ülkemize dönen

bizlerin silaha ihtiyacı yok. Zaten bu kadar çok insanla savaşamayız da. Bizi efendinize götürün!"

"Kendisi şölende," dedi başmuhafız.

"Eh! O zaman bizi kendisine götürmeniz için daha da fazla gerekçeniz var," diye atladı tüm bu tören karşısında sabırsızlanmaya başlayan Fili. "Uzun yolumuzun ardından oldukça yorgun ve açız, yoldaşlarımız da hasta. Şimdi acele edin, artık konuşmayı bırakalım, yoksa efendinizin size söyleyecek şeyleri olacak."

"O halde beni izleyin," dedi başmuhafız, altı adamı önde, onları köprüden ve kapılardan geçirerek kasabanın pazar meydanına götürdü. Burası, üzerine daha büyük evler inşa edilmiş kazıklarla, gölün yüzeyine inen basamakları ve merdivenleri olan uzun, ahşap iskelelerle çevrili geniş, durgun bir su çemberiydi. Büyük bir salonda birçok ışık yanmaktaydı ve insan seslerinin gürültüleri geliyordu. Bu kapıları geçtiler ve ışıktan gözlerini kırpıştırarak insanlarla dolu uzun masalara bakakaldılar.

Thorin daha kapıdayken ve başmuhafız bir şey söylemeye fırsat bulamadan, "Ben Dağ'ın Dibindeki Kral Thror oğlu Thrain oğlu Thorin! Döndüm!" diye bağırdı güçlü bir sesle.

Herkes ayağa fırladı. Kasabanın Efendisi büyük koltuğundan ayağa kalktı. Ama hiçbiri salonun alt ucunda oturan elf salcılardan daha büyük bir şaşkınlıkla ayaklanmadı. Efendi'nin masasını öne iterek bağrıştılar:

"Bunlar kralımızın kaçmış olan tutsakları, kim olduklarını doğru dürüst kanıtlayamayan, ormanlarda sinsice dolaşıp halkımızın rahatını kaçıran, orada burada gezinen serseri cüceler!"

"Bu doğru mu?" diye sordu Efendi. İşin aslı öyle birisi daha önce var olmuş olsa bile, Dağ'ın Dibindeki Kral'ın döndüğüne inanmaktansa bu söylenenlere inanmak ona daha akılcı geliyordu.

"Elf kralı tarafından yanlışlıkla yolumuzun kesildiği ve kendi ülkemize dönüş yolculuğumuz sırasında gerekçesiz olarak mahkûm edildiğimiz doğru," diye yanıtladı Thorin. "Ama geçmişte şarkıların bahsettiği eve dönüşe ne kilit ne hapis engel olabilir. Ne de bu kasaba Orman Elflerinin krallığı altında. Ben Göl İnsanları'nın kasabasının Efendisi'yle konuşuyorum, kralın salcılarıyla değil."

Efendi duraksadı, bir ona bir diğerine bakmaya başladı. O bölgelerde Elf kralı çok güçlüydü ve Efendi onunla düşman görünmek istemezdi, üstelik zaten aklını ticaret ve geçiş ücretleri, kargo ve altın, bulunduğu konuma borçlu olduğu alışkanlıklarla bozduğundan eski şarkıları pek düşünmezdi. Ama diğerleri başka düşüncedeydi ve mesele onu dışlayarak hızla halledildi. Haberler salonun kapısından tüm kasabaya bir yangın kadar çabuk yayılmıştı. İnsanlar salonun içinde ve dışında bağırışıyorlardı. İskeleler koşuşturan ayaklarla istila edilmişti. Bazıları eski şarkıların Dağ'ın Dibindeki Kral'ın dönüşüyle ilgili bölümlerini mırıldanmaya başlamıştı. Geri dönenin Thror değil de, onun büyüktorunu olması onları pek de ilgilendirmiyordu. Diğerleri de şarkıya katıldılar ve şarkı gölün üstünde bangır bangır çınladı.

Kral dağların altında,
Kralı oyulmuş taşların,
Efendisi gümüş pınarların
Dönecektir sahip olduğuna!

Onun tacı yükselecek,
Onun arpı titreyecek,
Altın salonları yankılanacak
Eşlik etmeye eskinin şarkılarına.

Ormanlar dağlarda dalgalanacak
Ve otlar güneşin altında uzanan;
Zenginliği pınarlardan akacak
Ve altından nehirler akacak.

Mutlulukla akacak dereler,
Göller parıldayıp yanacak,
Sönecek tüm kederler ve üzüntüler
Dönüşüyle Dağ'ın Kralı'nın!

Söyledikleri işte böyleydi ya da bunun çok benzeri, ama çok çok daha uzundu, arplerin ve kemanların müziği de içine karıştırılmıştı. İşin aslı böylesi bir heyecan kasabada, en yaşlı büyükbabanın hatırladığı kadarıyla bile yaşanmamıştı. Orman Elfleri iyice endişelenmeye, hatta korkmaya başladılar. Thorin'in nasıl kaçtığını bilmiyorlardı ve bu yüzden krallarının ciddi bir hata yapmış olabileceğini düşünmeye başlamışlardı. Efendi'ye gelince bu konuda o an için, bir şekilde genel kargaşaya uymaktan, Thorin'in söylediği kişi olduğuna inanmış gibi görünmekten başka çıkış yolu göremedi. Böylece kendi koltuğunu ona verdi, Fili ve Kili'yi de onun yanına, onur köşelerine yerleştirdi. Bilbo'ya bile önemli masada bir yer verilmiş, bu genel telaşın ortasında, nereden çıktığı hakkında – hiçbir şarkı en üstü kapalı şekilde bile ondan bahsetmiyordu – soru sorulmamıştı.

Tüm bunların ardından kısa bir süre sonra diğer cüceler de şaşkınlık verici coşkunluk sahneleri arasında kasabaya getirildiler. Hepsi de en keyifli ve tatmin edici şekilde şımartıldı, tedavi edildi, karınları doyuruldu ve yatacak yer hazırlandı. Thorin ve kafilesine

büyük bir ev verildi; hizmetlerine kayıklar ve kürekçiler bulundu; kalabalık tüm gün boyunca dışarıda oturarak şarkılar söyledi ve bir cüce burnunu dahi gösterecek olsa sevinçten çıldırdı.

Şarkılardan bazıları eskiydi; ama bazıları da oldukça yeniydi ve ejderin ani ölümü ve nehirden Gölkent'e gelen zengin mücevher yüklerinden söz ediyordu. Bunlar daha çok Efendi tarafından çevreye yayılıyor ve bu durum cücelerin pek hoşuna gitmiyordu, ama bu arada tümü hallerinden oldukça hoşnuttular, hızla yeniden şişmanlayıp eski güçlerine kavuştular. İşin aslı, bir hafta içinde oldukça iyileşmişler, taranıp düzeltilmiş sakalları ve gururlu adımlarıyla kendilerine has renklerde şık giysilere bürünmüşlerdi. Thorin adeta krallığını tekrar kazanmış, Smaug'u küçük parçalara ayırmış gibi görünüyor ve davranıyordu.

Sonra, onun da söylediği gibi, cücelerin hobbite dair iyi duyguları gün geçtikçe kuvvetlendi. Artık kimse inildeyip, şikâyet etmiyordu. Hobbitin sağlığına kadeh kaldırıyor, sırtını sıvazlıyor, üzerine titriyorlardı; bu da oldukça iyi bir şeydi, çünkü hobbit kendini çok keyifli hissetmiyordu. Ne Dağ'ın görünüşünü, ne de ejderi unutmuştu, üstelik bir de çok üşütmüştü. Üç gün boyunca hapşırdı, tıksırdı ve öksürdü, dışarı çıkamadı, hatta bundan sonra da şölenlerde konuşmaları burnu tıkalı bir "çök töşekkür ödeRim"den ileri gidemedi.

Tüm bunlar olup biterken Orman Elfleri yükleriyle birlikte Orman Nehri'nden geri döndüler ve kralın sarayında korkunç bir hareketlilik başladı. Başmuhafız ve kilercibaşının başına neler geldiği hakkında bir şey duymadım. Cüceler, Gölkent'te kalırken şüphesiz anahtarlar ve fıçılar hakkında hiç konuşulmadı, Bilbo da asla görünmez olmamaya dikkat etti. Yine de, Bay Baggins biraz

gizemli de kalsa, galiba bilinenden daha fazlası tahmin ediliyordu. Her durumda kral artık cücelerin yolculuğunun amacını öğrenmiş ya da öğrendiğini sanıyordu. Kendi kendisine şöyle dedi:

"Pekâlâ! Görüşürüz! Ben bu konuda birkaç çift söz etmeden hiçbir hazine Kasvetormam'ndan geri geçemez. Ama umarım başları belaya girer ve onlara da iyi olur!" Ne olursa olsun cücelerin savaşarak Smaug gibi ejderleri öldürebileceğine inanmıyor, daha çok hırsızlık ya da onun gibi bir şeyden şüpheleniyordu – bu da onun, sonunda göreceğimiz gibi pek doğru olmasa da bilge bir elf, en azından kasaba insanlarından daha bilge olduğunu gösteriyordu. Casuslarını gölün kıyılarına ve gitmeyi kabul edecekleri kadar Dağ'ın kuzeyine gönderip beklemeye başladı.

On beşinci günün sonunda Thorin yola çıkmayı düşünmeye başladı. Kasabadaki coşku hâlâ devam ederken yardım alabilirlerdi. Gecikmeyle gelen durgunluk her şeyi mahvedebilirdi. Bu yüzden Efendi ve divanıyla konuştu; kendisi ve kafilesinin kısa süre içinde Dağ'a doğru hareket etmeleri gerektiğini söyledi.

İşte o zaman Efendi ilk kez şaşırıp biraz da korktu; Thorin'in her şeye rağmen eski kralların torunu olup olmadığını merak etti. Cücelerin gerçekten de Smaug'a yaklaşmaya cesaret edebileceklerini asla düşünmemiş, onların eninde sonunda rezil olacak sahtekârlar olduklarına inanmıştı. Ama yanılmıştı. Thorin, elbette gerçekten de Dağ'ın Dibindeki Kral'ın torunuydu; bir cücenin kendisine ait olanı geri almak ve intikam için neler yapabileceği, neye cesaret edeceği hiç belli olmazdı.

Ama Efendi onların gitmesine izin verirken üzülmedi. Onları ağırlamak pahalıya mal oluyordu ve onların gelişi ortalığı, işlerin yerinde saydığı uzun bir tatile dönüştürmüştü. "Gitsinler ve Smaug ile uğraşsınlar, onları nasıl karşılayacak görelim!" diye düşündü.

"Şüphesiz ey Thror oğlu Thrain oğlu Thorin!" dedi konuşurken. "Sizin olanı geri almalısınız. Eskilerin söz ettiği zaman geldi. Yapabileceğimiz her türlü yardım sizindir ve krallığınızı geri aldığınızda da bunu takdir edeceğinize inanıyoruz."

Böylece bir gün, güzün gittikçe ilerlemesine, rüzgârların buz gibi esmesine, yaprakların hızla dökülmesine rağmen, kürekçiler, cüceler, Bay Baggins ve oldukça da fazla erzakla yüklü üç büyük tekne Gölkent'i terk etti. Atlar ve midilliler, kararlaştırılan karaya çıkış noktasında buluşmak üzere dolambaçlı patikalardan yola çıkarılmıştı. Efendi ve divanı onları kasaba salonunun göle inen koca basamaklarından uğurladı. İnsanlar iskelelerde ve pencerelerde şarkılar söylediler. Ak kürekler göle batıp çıkarken etrafa su sıçratttı ve uzun yolculuklarının son aşamasında kuzeye doğru, gölün yukarısına yöneldiler. Tamamen mutsuz olan tek kişi Bilbo'ydu.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

KAPININ EŞİĞİNDE

İki günlük yolculuk boyunca Uzun Göl'ün yukarılarına doğru kürekler çekip Akan Nehir'e geçtiler, artık hepsi Yalnız Dağ'ı önlerinde korkutucu ve dimdik yükselirken görebiliyordu. Akıntı güçlü ve ilerleyişleri ağırdı. Üçüncü günün sonunda nehrin birkaç mil yukarısında sola, nehrin batı kıyısına yanaşıp karaya çıktılar. Burada onlar için gönderilmiş erzak ve gerekli malzemelerle yüklü atlara ve binecekleri midillilerin yanına ulaştılar. Midillilere yükleyebildikleri kadarını yüklediler ve geri kalanı bir çadıra saklandı, ama hiçbir kasabalı geceyi onlarla birlikte, Dağ'ın gölgesine bu denli yakın bir yerde geçirmeyecekti.

"Şarkılar gerçekleşmedikçe hiçbir şekilde olmaz!" dediler. Bu yabanıl bölgelerde Ejder'e inanmak Thorin'e inanmaktan daha kolaydı. Zaten etraf tamamen terk edilmiş ve ıssız olduğu için erzak stoklarının başına muhafız koymaya gerek yoktu. Böylece gece daha yeni çökmeye başlarken refakatçileri onlardan ayrılarak nehir boyunca kıyıya yakın yolları izleyerek aceleyle uzaklaştılar.

Soğuk ve yalnız bir gece geçirdiler, ruh durumları tekrar kötüleşmeye başlamıştı. Ertesi gün yola düştüler. Balin ve Bilbo, her birisi iyice yüklü birer midilli çekerek arkadan geliyor; diğerleri biraz önde, ortada belirgin bir yol olmadığı için ağır ağır bir yol tutturmuş ilerliyorlardı. Akan Nehir'den uzaklaşarak kuzeybatıya yöneldiler, Dağ'ın güneyine, onlara doğru savurduğu devasa bir çıkıntıya gittikçe yaklaşarak ilerlediler.

ÖN KAPI

Yorucu bir yolculuktu; sessiz ve gizlice olanlarından. Artık kahkahalar, şarkılar ya da arp sesleri kalmamıştı; gölün kıyısında eski şarkılar söylenirken yüreklerini canlandıran gurur ve umut, kasvet içinde eriyip gitmişti. Yolculuklarının sonuna yaklaştıklarını, bunun korkunç bir son olabileceğini biliyorlardı. Thorin'in anlattığına göre bir zamanlar yeşil ve verimli olan toprak çoraklaşıp kısırlaşmıştı. Etrafta çok az ot vardı ve kısa süre içinde de ne çalı ne de ağaç, yalnızca çok önceleri yok olup gidenleri anımsatmak istercesine yanıp kararmış kütükler kalmıştı ortalıkta. Ejderin Viranesi'ne ve yılın son günlerine ulaşmışlardı.

Etrafta hiçbir tehlikeyle ya da ini etrafında yarattığı yabanıllık dışında ejdere dair hiçbir izle karşılaşmadan Dağ'ın eteklerine ulaştılar. Dağ, önlerinde karanlık ve sessiz bir şekilde her zamankinden daha yüksek uzanıyordu. İlk kamplarını, dağın güneye uzanan ve Kuzguntepesi diye adlandırılan bir yükseltiyle sona eren burnunun batı yamacına kurdular. Kuzguntepesi'nde eski bir gözetleme kulesi vardı; ama oraya tırmanmaya cesaret edemediler, çünkü fazla göz önündeydi.

Thorin, tümünün bütün umutlarının kilitlendiği gizli kapıyı Dağ'ın batı uzantılarında da araştırmak üzere yola koyulmadan, bir öncü grubunu araştırma yapması için Ön Kapı'nın bulunduğu Güney'e uzanan bölgelere yolladı. Bu iş için Balin, Fili ve Kili'yi seçti, Bilbo da onlarla birlikte yola koyuldu. Kuzguntepesi'nin eteklerine doğru, gri ve sessiz kayalıklar altında ilerlediler. Orada Vadi'nin yamaçları etrafında geniş bir yuvarlak çizip hızla ve gürültüyle akan, Dağ'dan uzaklaşarak Göl'e yönelen bir nehir vardı. Kıyıları çıplak ve kayalıktı, akıntısının üzerine dimdik yükseliyordu. Orada durup, iri kayaların arasında köpürerek, etrafa sular

fışkırtan nehrin üzerinden Dağ'ın uzantılarıyla gölgelenmiş geniş vadiyi, kadim evlerin, kulelerin, surların gri kalıntılarını görebiliyorlardı.

"Vadi'den kalan her şey orada yatıyor," dedi Balin. "Kentte çanların çalındığı günlerde, Dağ'ın yamaçları ormanlarla yemyeşildi, tümüyle kuytuda kalan vadi zengin ve güzeldi!" Bunları söylerken kederli ve acımasız görünüyordu: Ejder'in geldiği gün, Thorin'in yanında bulunanlardan biriydi.

Nehri, Kapı'ya doğru daha fazla izlemeye cesaret edemediler; ama güney uzantısının ucunu aşana dek ilerlediler, ta ki bir kayanın ardına gizlice saklanıp baktıkları Dağ'ın uzantıları arasında büyük bir kayalık yamaçta karanlık mağaramsı bir açıklık görene kadar. Akan Nehir'in suları oradan dışarı akıyor; ve yine dışarıya buhar ve karanlık bir duman tütüyordu. Harabeye dönmüş bölgede, su, buhar ve arada bir de pek hayra alamet olmayan bir iki karga dışında hiçbir şey kıpırdamıyordu. Tek duyulan ses, taşlara çarpan su ve arada bir duyulan karga gaklamalarıydı. Balin ürperdi.

"Haydi dönelim!" dedi. "Burada bir şey yapamayız! Ve ben şu karanlık kuşları sevmedim, kötülüğün casusları gibi duruyorlar."

"Ejder hâlâ yaşıyor ve Dağ'ın dibindeki salonlarda – ya da duman yüzünden böyle algılıyorum," dedi hobbit.

"Bu bir kanıt olamaz," dedi Balin, "ama haklı olduğundan şüphem yok. Bir süreliğine ayrılmış veya dağ tarafında yatarak gözcülük yapıyor olsa bile, sanırım hâlâ kapılardan duman ve buharlar çıkıyor olurdu: içerideki tüm salonlar onun iğrenç kokulu dumanıyla dolu olmalı."

İşte böylesi kasvetli düşünceler içinde, üstlerinde gaklayıp duran kargaların eşliğinde, kampa doğru yorucu bir yol tutturdular.

Haziranda Elrond'un güzel evinde misafirdiler ve şu anda güz kışa doğru emekliyor olmasına rağmen, o keyifli zamanlar onlara sanki yıllar önceymiş gibi geliyordu. Başka yardım ümidinin olmadığı bu tehlikeli harabede tek başlarınaydılar. Yolculuklarının sonuna ulaşmışlardı, ama görünüşe bakılırsa maceralarının sonuna daha çok, hem de çok vardı. Hiçbirisinin ruh hali olumlu değildi.

Yalnız, söylemesi biraz garip ama Bay Baggins'in kalan cesareti diğerlerininkinden biraz daha fazlaydı. Sık sık Thorin'in haritasını eline alıp rünlere ve Elrond'un çözdüğü ay-harfleriyle yazılı mesaja bakıyordu. Batı yamaçlarındaki gizli kapı için cüceleri tehlikeli bir araştırmaya yönelten de oydu. Kamplarını, nehrin aktığı güneydeki geniş vadiden daha dar ve Dağ'ın alçak uzantılarıyla çevrili uzun bir vadiye taşıdılar. Burada iki uzantı, uzun sarp yamaçlı tepelerle ana kütleden batıya, taa aşağıdaki düzlüğe kadar uzanıyordu. Batı tarafında ejderin yağmalayıcı izleri daha azdı ve midillileri için biraz çimen de vardı. Gün boyunca güneş ormana doğru batana dek uçurum ve yamaçların gölgelediği bu batı kampından gruplar halinde ilerleyip günlerce dağın yamacında yollar aradılar. Eğer harita doğruysa, vadinin başındaki kayalığın yukarısında bir yerlerde gizli bir kapı olmalıydı. Ama her gün kamplarına başarısız olarak döndüler.

Ama sonunda beklenmedik bir şekilde aradıklarını buldular. Fili, Kili ve hobbit bir gün vadiden aşağı inerken güney köşesindeki yuvarlanmış kayaların arasında tırmanarak dolaştılar. Gün ortasında, bir sütun gibi tek başına yükselen büyük bir kayanın arkasından tırmanırken Bilbo yukarıya doğru çıkar gibi gözüken, ama düzgün olmayan basamaklarla karşılaştı. O ve cüceler basamakları heyecanla izleyip sık sık kaybolup yeniden ortaya çıkan ve güney kısmının üzerinde gezinen dar bir iz buldular, bu iz sonunda onları

Dağ'ın ön yüzünden kuzeye dönen daha dar bir çıkıntıya ulaştırdı. Aşağıya baktıklarında vadinin girişindeki uçurumun üstünden kendi kamplarını gördüler. Sağ taraflarındaki kayalık yamaca yapışarak tek sıra halinde çıkıntı boyunca sessizce, taa ki yamaç genişleyip hafif dik yamaçlı, zemini çimenli, sakin ve sessiz bir çıkıntıya ulaşıncaya dek ilerlediler. Buldukları giriş, tepenin çıkıntısı yüzünden aşağıdan yalnızca kara bir çatlak gibi gözükecek kadar küçük olduğu için uzaktan seçilemiyordu. Bir mağara değildi ve üstü gökyüzüne açıktı; ama arkası, toprağa yakın alt kısımları bir duvarcı elinden çıkmışcasına pürüzsüz ve dimdik, görünürde ek yeri ya da yarığı olmayan düz bir duvar gibi yükseliyordu.

Bir gözetleme yeri, kapı ya da bir eşiğe benzer hiçbir iz yoktu. Bir kol, sürgü ya da anahtar deliğine benzer bir iz de yoktu elbette; ama yine de en sonunda gizli kapıyı bulduklarından kuşkuları yoktu.

Duvara vurdular, yüklenip ittiler, hareket etmesi için yalvardılar, yalan yanlış açılış büyüleri söylediler, ama tek bir şey bile kıpırdamadı. Sonunda yorgunluktan duvarın dibindeki otlarda dinlendiler ve akşamüstü de uzun zorlu inişlerine geçtiler.

O gece kamp oldukça heyecanlıydı. Sabahleyin bir kez daha yola çıkmak üzere hazırlandılar. Yalnızca Bofur ve Bombur, nehirden beraberlerinde taşıdıkları midillilere ve kampa gözcülük etmek üzere geride bırakıldı. Diğerleri vadiden harekete geçip yeni bulunan yoldan yukarıya, oradan da dar çıkıntıya geçtiler. Yanlarında torba ya da yük taşıyamıyorlardı, yol çok dardı ve yüz elli ayak aşağıdaki sivri kayalar insanın nefesini kesiyordu; her birinin beline koca bir kangal ip sıkıca dolanmıştı ve böylece sonunda başlarına bir kaza gelmeden küçük çimenliğe vardılar.

Gereken şeyleri ipleriyle aşağıdan çekerek burada üçüncü kamplarını kurdular. Oluşabilecek yeni gelişmeleri birbirlerine ulaştırmak ya da Bofur üstteki kampa çekildiğinde aşağıdaki nöbeti paylaşmak için ara sıra küçük ve Kili gibi daha atik cücelerden birini aynı yolla aşağı indirebilirlerdi. Bombur'sa ne iple ne de yolu kullanarak yukarı gelecekti.

"Ben böyle yüksek yürüyüşler için çok şişmanım," dedi. "Başım döner ve sakalımın üstüne basarım, sonra yine on üç kişi kalıverirsiniz. İpler de benim ağırlığım için fazla ince." Ama sizin de göreceğiniz gibi neyse ki durum böyle değildi.

Bu arada bazıları çimenliğin ardındaki çıkıntıyı araştırdı ve dağda giderek yükselen bir yol buldular; ama o yöne doğru fazla ilerlemeyi göze alamadılar, zaten bunun pek yararı yoktu. Orada, yukarıda, kuş ya da kaya çatlaklarında yankılanan rüzgâr dışında bir sesle bozulmayan bir sessizlik hakimdi. Tehlike adeta her kayanın ardına sindiği için fısıldaşarak konuştular, asla bağırıp çağırarak şarkılar söylemediler. Kapının sırrıyla uğraşan diğerleri de öncekilerden daha fazla başarılı olamadı. Rünlere ya da ay-harflerine aldırmayacak kadar arzuluydular ve sadece durup dinlenmeksizin kapının, kayanın pürüzsüz yüzeyinin neresinde olduğunu bulmaya çalıştılar. Gölkent'ten kazmalar ve pek çok değişik türde alet getirmişlerdi; ilk önce onları kullanmayı denediler. Ama aletleri taşa vurdukları zaman aletin sapları kollarını dayanılmaz şekilde acıtıp titretti, kıymıklar ellerine battı, aletlerin çelik uçları kırıldı ya da kurşun gibi büküldü. Açıkça anladıkları üzere, kazma kullanmak bu kapıyı kapatan büyüye karşı pek etkili değildi; ayrıca yankılanan gürültü onları dehşete düşürüyordu.

Bilbo'yu tek başına ve yorgun bir şekilde kapı eşiğinde – tabii

ki gerçek bir kapı eşiği yoktu, ama çok önceleri Bilbo'nun hobbit kovuğundaki beklenmedik toplantıda, bir şeyler bulana dek kapı eşiğinde oturabileceklerine dair söylediği lafları hatırlayarak yamaçla açıklık arasındaki küçük çimenlik alana eğlence olsun diye 'kapı eşiği' diyorlardı – oturur buldular. Onlar da oturdular, düşündüler ya da amaçsızca gezindiler ve giderek yüzleri daha da asıldı.

Yolun keşfedilmesiyle ruh halleri biraz olsun artmıştı, ama şimdi yorgunluktan ölüyorlardı; ama vazgeçmeyecekler, bırakıp gitmeyeceklerdi. Artık hobbitin de cücelerden pek farkı kalmamıştı. Hiçbir şey yapmıyor, sadece sırtını kayanın yüzeyine dayayıp oturuyor, gözlerini açıklıktan batıya, uçurumun ötesine, Kasvetormanı'nın kara duvarlarının olduğu toprakların ötesine, bazen bunların da ardındaki Puslu Dağlar'ın uzaktaki ufacık görüntülerinin gözüne çarpabileceğini düşündüğü uzaklıklara dikiyordu. Cüceler ne yaptığını sorduklarında şöyle cevaplıyordu:

"Sizler, içeri girmeyi saymazsak, benim işimin kapının eşiğinde oturup düşünmek olduğunu söylediniz. Ben de oturuyor ve düşünüyorum." Ama korkarım, işi düşünmekten çok, uzaklıkların ötesinde uzananları, sakin Batı Toprakları'nı, Tepe'yi ve onun altındaki hobbit kovuğunu düşünüyordu.

Otluğun ortasında büyük gri bir taş vardı. Bilbo ya gözlerini mahzun mahzun taşa dikiyor ya da kocaman sümüklüböcekleri seyrediyordu. Sümüklüböcekler serin kaya duvarlarıyla bu kuytu çıkıntıyı sever gibiydiler ve devasa büyüklükte bir sürüsü, yan duvarlarında yavaşça ve yapışkanca sürünerek ilerliyorlardı.

"Yarın güzün son haftası başlıyor," dedi Thorin bir gün.

"Ve ardından kış geliyor," dedi Bifur.

"Ve ardından da gelecek yıl," dedi Dwalin. "Burada bir şeyler beceremeden önce sakallarımız kayalıklardan vadiye ulaşana dek uzayacak. Peki hırsızımız bizim için ne yapıyor? Görünmez bir yüzüğü olduğuna ve özellikle şu anda mükemmel bir yol gösterici olması gerektiğine göre yavaş yavaş Ön Kapı'dan girip biraz casusluk yapması gerektiğini düşünmeye başlıyorum!"

Bilbo bunu duydu – cüceler oturduğu yerin tam üzerindeki kayalardaydı – "Aman Tanrım!" diye düşündü, "düşünmeye başladıkları şey bu öyle mi? Onları güçlüklerden çekip çıkartmak zorunda olan hep benim, en azından büyücü bırakıp gittiğinden bu yana. Ne yapacağım ben şimdi? Sonunda başıma korkunç bir şey geleceğini tahmin etmeliydim. Vadi'nin o mutsuz halini tekrar görmeye tahammül edebileceğimi sanmıyorum, tabii şu buhar tüten kapıyı da!!!"

O gece çok sıkıntılıydı ve zorlukla uyudu. Ertesi gün cücelerin tümü farklı yönlere bakınmaya gittiler; bazıları aşağıdaki midillileri gezdiriyor, bazıları dağ tarafında geziniyorlardı. Bilbo tüm gün çimenlikte kederli kederli oturarak gözlerini taşa ya da dar açıklıktan dışarıya, batıya dikti. Sanki bir şey beklediğine dair garip bir duygu vardı içinde. "Belki de büyücü bugün aniden geri gelir," diye düşündü.

Eğer başını kaldırsaydı, uzaklardaki ormanın görüntüsü gözüne ilişebilirdi. Güneş batıya dönmeye başladığı için ufuktaki yükseltisinin üzerinde, ışık sanki son soluk yaprakları tutuşturmuş gibi gözüken sarı bir ışıltı vardı. Çok geçmeden güneşin turuncu topunu gözlerinin hizasında batarken gördü. Açıklığa yürüdü, soluk, belli belirsiz ince bir hilal ufuk çizgisi üzerinde duruyordu.

İşte tam o sırada ardında keskin bir çatırtı duydu. Ve orada, çimenlikteki gri taşın üzerinde neredeyse kömür karası, uçuk sarı

boynu koyu lekelerle çilli, devasa bir ardıçkuşu duruyordu. Çatırt! Bir sümüklüböcek yakalamış taşa vuruyordu. Çatırt! Çatırt!

Bilbo birden anladı. Tüm tehlikeyi unutarak çıkıntıda dikildi ve bağırıp el sallayarak cücelere seslendi. En yakınlardakiler ne olup bittiğini merak ederek, kayaların üzerinden cambazlık yaparak gelebilecekleri kadar hızla ona yaklaştılar; diğerleri iplerle çekilebilmek için seslendiler (Bombur dışında tabii ki; o uyuyordu).

Bilbo hemen durumu açıkladı; hepsi sessizliğe gömüldüler: Hobbit gri taşın yanında durdu ve cüceler de sabırsızlıkla seyredip sakallarını sıvazladı. Güneş alçaldı, alçaldı ve umutları sönüp gitti. Güneş kızıllaşmış bir bulut kemerine dalarak gözden kayboldu. Cüceler homurdandılar, ama Bilbo yine de neredeyse hiç kıpırdamadan yerinde duruyordu. Ufacık ay ufuğa gömülüyordu. Akşam oluyordu. Derken umutları en dibe vurduğunda birden kızıl bir güneş ışını delik çoraptan fırlayan bir parmak gibi buluttan çıkıverdi. Parlak bir ışık huzmesi doğruca açıklığa ulaştı ve pürüzsüz kaya yüzeyine düştü. Boncuk boncuk gözleriyle ve yana eğilmiş başıyla tünediği yerden olup biteni izleyen yaşlı ardıçkuşundan ani bir ötüş duyuldu. Güçlü bir çatırdama oldu. Duvardan ince bir katman ayrılıp yere düştü. Ve birden yerden üç ayak yükseklikte bir delik ortaya çıkıverdi.

Cüceler fırsatı kaçırma korkusuyla titreyerek hızla kayaya koşup ittiler – ama tabii ki boşunaydı.

"Anahtar! Anahtar!" diye haykırdı Bilbo. "Thorin nerede?"

Thorin aceleyle öne çıktı.

"Anahtar!" diye haykırdı Bilbo. "Haritayla verilen anahtar! Hâlâ zaman varken anahtarı dene, haydi!"

Sonra Thorin boynundaki zincire asılı anahtarı çıkartıp deliğe soktu. Anahtar yerine oturup döndü! Şak! Işık huzmesi yok oldu,

güneş battı, ay gitti ve gece gökyüzüne yayıldı.

Şimdi hepsi birlikte ittiler ve kaya duvarın bir parçası açıldı. Uzun düz çatlaklar oluşup genişledi. Beş ayak yüksekliğinde üç ayak eninde bir kapının ana hatları ortaya çıktı, sessizce ve yavaşça içeriye doğru açıldı. Karanlık, dağın yamacındaki bu delikten sanki bir buharmış gibi dışarı sızdı ve hiçbir şeyin görülemeyeceği depderin bir karanlık gözlerinin önünde uzandı, esneyen bir ağız açılıp derinleşti.

ON İKİNCİ BÖLÜM

İÇERİDEN BİLGİ SIZDIRMA

Cüceler uzun süre karanlıkta bekleyip, sonunda Thorin konuşana dek tartıştılar:

"Şimdi, uzun yolumuzda iyi bir yoldaş, cüssesinin çok ötesinde beceriklilik ve cesaret dolu bir hobbit olduğunu kanıtlayan ve söylememe izin verirseniz, genellikle lütfedilenin de çok ötesinde bir şansa sahip değerli Bay Baggins'imizin – şimdi Kafilemize katılma sebebi olan hizmeti yerine getirme zamanı gelmiştir; artık Ödülünü kazanma zamanıdır."

Thorin'in önemli durumlarda nasıl olduğunu biliyorsunuz, bu yüzden, aslında bundan çok daha fazla devam etmesine rağmen ben burada keseceğim. Bu elbette önemli bir durumdu, ama Bilbo sabırsızlanıyordu. Şimdiye dek o da Thorin'i iyice tanımıştı ve konuyu nereye getireceğini biliyordu.

"Eğer aklındaki düşüncene göre gizli geçite ilk girişin benim işim olduğunu kastediyorsan ey Thorin, Thrain oğlu Meşekalkan, sakalın daha da uzasın," dedi ters ters, "Emret ve yapılsın! Bunu reddedebilirim, şu ana dek sizi pazarlıkta hiç olmayan iki beladan kurtardım; bu yüzden, sanırım biraz ödülü zaten hak ettim. Ama babamın dediği gibi, 'üçüncü kez tümünün acısını çıkartır' ve her nedense şu anda reddetmem gerektiğini düşünmüyorum. Belki şansıma, eski günlerden daha çok güveniyorum!" – evini terk etmeden önceki son baharı kastetmişti, ama bu sanki yüzyıllar önceymiş gibiydi – "ama bir şekilde, en iyisi gidip bir göz atayım da

bitsin gitsin. Şimdi, benimle kim geliyor?"

Bir gönüllüler ordusu beklemiyordu, ve bu yüzden hayal kırıklığına uğramadı. Fili ve Kili huzursuz görünüyor ve tek ayak üzerinde dikiliyorlardı, ama hobbiti daha çok seven gözcü yaşlı Balin dışında – diğerleri teklif etmeye bile yeltenmediler. O da, en azından içeri gireceğini, belki yolun birazını da geçip gerekirse yardım çağıracağını söyledi.

Cüceler için söylenebilecek en iyi şey şuydu: Bilbo'ya hizmetleri için gerçekten de cömert bir ödeme yapmak niyetindeydiler; onu, buraya, iğrenç bir işi onların adına yapması için taşımışlardı ve zavallı küçük dostlarının bunu nasıl yapacağına aldırmıyorlardı; ama eğer başı derde girerse, daha maceralarının taa başındaki troll olayında olduğu gibi, üstelik Bilbo'ya minnettar olmak için pek fazla özel nedenleri yokken bile yaptıkları gibi, onu kurtarmak için ellerinden gelen her şeyi yapacaklardı. İşte böyle: Cüceler kahraman değildir, paranın değeri hakkında oldukça iyi fikir sahibi, hesapçı bir halktır; bazıları hileci ve haindir, azıcık kötü oldukları bile söylenebilir; bazılarıysa hiç öyle değildir, eğer çok üstlerine gitmezseniz Thorin ve kafilesi gibi saygıdeğer kişilerdir.

Hobbit büyülü kapıdan içeri süzülüp, gizlice Dağ'ın içine sızdığında, ardında yıldızlar kara çizgilerle dolu soluk bir gökyüzünde parlamaya başlamıştı. İlerlemek düşündüğünden çok daha kolaydı. Bu ne bir goblin girişi, ne de Orman Elflerinin kaba mağarasıydı. Kendi zenginlik ve becerileri oranında cüceler tarafından yapılmış bir geçitti: yani bir cetvel kadar düz, pürüssüz zeminli, pürüzsüz duvarlı, yumuşak ve daima sabit kalan dosdoğru bir eğimi vardı – aşağılardaki karanlıkta, uzaklarda bir tür sona ulaşan.

Bir süre sonra Balin, Bilbo'ya "İyi şanslar!" diledi ve kapının

belli belirsiz hatlarını görebildiği, tüneldeki bir yankı hilesiyle dışardakilerin seslerinin fısıltısını duyabildiği bir noktada kaldı. Sonra hobbit, yüzüğünü parmağına geçirip yankılardan gelen uyarı sonucunda gürültü çıkartmamaya bir hobbitin olağan özeninden daha fazlasını göstererek, sessizce aşağılara, aşağılara, karanlığın içine doğru süzüldü. Korkudan titriyordu, ama küçük yüzü sert ve kararlıydı. Şimdi bile uzun zaman önce cep mendilini unutarak Çıkın Çıkmazı'ndan koşarak çıkan hobbitten çok farklıydı. Ne zamandır cep mendili yoktu. Hançerini kınından biraz gevşetip, kemerini sıktı ve yola devam etti.

"İşte sonunda bulaştın, Bilbo Baggins," dedi kendi kendine. "Gittin ve o toplantı akşamında burnunu tam içine soktun, şimdi burnunu çıkartıp bedelini ödemek zorundasın! Sevgili ben, ne aptalmışım ve hâlâ da öyleyim!" dedi daha az Tookça olan tarafı. "Ejderlerin koruduğu hazinelere hiç ihtiyacım yok ve hepsi sonsuza dek burada kalabilir; keşke uyansam ve bu iğrenç tünel, evimdeki salonum olabilse!"

Tabii ki uyanmadı ve ilerleyip durdu, ta ki ardında kalan kapının izi solup gidene dek. Tamamen yapayalnızdı. Çok geçmeden ortalığın ısınmaya başladığını sandı. "Şu aşağıdaki üzerime doğru gelen şey bir tür ateş mi?" diye düşündü.

Öyleydi. O ilerledikçe şüphe götürmeyecek kadar büyüdü, büyüdü. Gitgide daha da kızaran kızıl bir ışıktı. Artık tünelin içi şüphe götürmez derecede ısınmıştı. Buhar parçacıkları havada yüzüp yanından geçti ve terlemeye başladı. Sanki ateşte kaynayan koca bir kazanın gürültüsü gibi bir fokurdama, devasa bir erkek kedi mırlaması benzeri hırıltıyla karışmış bir ses kulaklarında ötmeye başlamıştı. Bu ses biraz daha aşağılarda, açıkça, önündeki kızıl

ateşte, uykusunda horuldayan inanılmaz büyüklükteki bir hayvanın kükreme sesine dönüştü.

Bilbo işte bu noktada durdu. Oraya kadar ilerlemek hayatında yaptığı en cesurca şeydi. Ama bundan sonra oluşacak olan şeylerle karşılaştırıldığında hiç kalırdı. Beklemeye çekilmiş korkunç tehlikeyi henüz görmeden önce, tünelde, tek başına gerçek bir savaş verdi. Her neyse, kısa bir duraklamanın ardından ilerledi; bu arada siz de onun tünelin sonuna ulaşmasını, yukarıdaki kapıyla neredeyse aynı büyüklük ve şekilde bir açıklığa gelmesini gözünüzde canlandırabilirsiniz. Hobbitin küçük kafası ortalığa şöyle bir göz attı. Önünde kadim cücelerin Dağ'ın tam dibindeki zindanı ya da devasa bir kileri uzanıyordu. Neredeyse zifiri karanlıktı, bu yüzden muazzamlığı ancak belli belirsiz sezilebiliyordu, orada kayalık düzlüğün yakın kıyısından yükselen koca bir ateş vardı. Smaug'un ateşi!

Orada muazzam kızıl altınımsı bir ejder yatıyordu, derin bir uykudaydı; çenesinden ve burun deliklerinden bir tıkırtı geliyordu ve tabii dumanlar da, ama uykudayken alevleri küçüktü. Altında, yani tüm uzantılarının ve kıvrık kuyruğunun altında, görülemeyen zeminlere doğru tüm yönlerde uzayıp giden çevresinde, sayılamaz bir yığın halinde değerli şeyler, işlenmiş ve işlenmemiş altın, sayısız değerli taş ve mücevher, kızıl ışıkta üzerilerine al lekeler düşmüş gümüşler ortalığa yayılmıştı.

Smaug kanatları ölçülemez büyüklükte bir yarasaymış gibi kıvrılmış ve hafifçe bir tarafına dönmüş yatıyordu; ejder paha biçilmez yatağında boylamasına yattığı için, hobbit, altın parçacıkları ve değerli taşlarla kaplı uzun soluk renkli karnını ve bedeninin alt kısımlarını görebildi. Arkasındaki en yakın duvarlarda asılı duran zırhlar, miğferler, baltalar, kılıçlar ve mızraklar loş ışıkta

seçilebiliyordu; ve yine tahmin edilemeyecek zenginliklerle dolu koca küp ve çanaklar sıra sıra duruyordu.

Bilbo'nun nefesinin nasıl kesildiğini söyleyebilmenin hiç yolu yoktu. İnsanlar, dünyanın harikulade olduğu kadim günlerde elflerden öğrendikleri dili değiştirdikleri için Bilbo'nun şaşkınlığını ifade edecek bir sözcük kalmamıştı. Bilbo daha önce ejder ganimetlerine dair şarkılar duymuştu, ama içi daha önce hiç böylesi bir servetin görkemi, ihtişamı ve arzusuyla dolmamıştı. Yüreği büyüleyici bir hayranlık ve cüce ihtirasıyla dolup taştı; paha ve hesapların çok ötesindeki altına, korkunç muhafızını neredeyse unutarak kıpırdamadan bakakaldı.

Nerdeyse bir çağ kadar uzun bir süre bakmayı sürdürdü, sonra düşüncelerinin tersine, sürünerek girişin gölgesinden hazine yığınının en yakın köşesine doğru sessizce ilerledi. Yukarısında uykusunda bile korkunç bir tehdit oluşturan ejder yatıyordu. Zorlukla taşıyabileceği ağırlıkta, iki saplı koca bir kupayı tuttu ve yukarıya ürkek bir bakış fırlattı. Smaug bir kanadını kıpırdattı, pençelerinden birini açtı ve horlayışı ton değiştirdi.

Sonra Bilbo kaçtı. Ama ejder uyanmadı – henüz değil – küçük hobbit uzun tünelden yukarı zorlukla çıkarken, çalıntı salonunda yatıp açgözlülük ve şiddet dolu yeni düşlere gömüldü. Bilbo'nun kalbi tıp tıp atıyordu, bacaklarını aşağı inerkenkinden daha yoğun bir titreme kaplamıştı, ama yine de elindeki kadehe sıkı sıkıya yapıştı ve tek düşüncesi şuydu: "Başardım! Bu onlara kanıtlar. Aslında bir hırsızdan çok bakkalmış ha! Pekâlâ, artık bunu bir daha duymayacağız demektir!"

Duymadı da. Balin, hobbiti yeniden gördüğüne fazlasıyla sevinçliydi ve mutlu olduğu kadar da şaşkındı. Bilbo'yu kucakladığı

gibi dışarı, açık havaya taşıdı. Artık gece yarısıydı, bulutlar yıldızları örtmüştü ama Bilbo gözleri kapalı yatarken zorlukla nefes alarak yeniden temiz havayı solumanın keyfini çıkartıyordu; cücelerin heyecanını, kendisini övüp sırtını sıvazlamalarını, kendilerinin ya da tüm ailelerinin kuşaklar boyunca onun hizmetinde olacağını söylemelerini pek fark etmedi.

Cüceler hâlâ kupayı elden ele geçirmeyi sürdürür ve hazinelerine yeniden kavuşma konusunu keyifle tartışırken dağ, sanki altındaki eski bir volkan yeniden patlamaya karar vermişçesine muazzam bir kükremeyle birden uyandı. Arkalarındaki kapı neredeyse eski konumuna geldi ve araya bir taş sıkıştığı için tam kapanamadı, ama uzun tünelden, aşağıdaki derinliklerden, ayaklarının altındaki toprağı titreten bir kükreme ve tepinmenin dehşet verici yankıları duyuluyordu.

Cüceler neşelerini ve bir dakika öncesindeki atılganlıklarını unutup korkuyla bir kenara sindiler. Smaug'u hâlâ hesaba katmak gerekiyordu. Eğer yakınlarında bir yerlerdeyseniz canlı bir ejder, hesaplarınızın dışında bırakılmaya gelmez. Ejderler tüm o servetlerini gerçekte çok kullanmazlar, ama yine de her gramını kanun gibi bilirler, özellikle de böylesi uzun bir süre sahip olduktan sonra; ve Smaug da istisna sayılmazdı. Sıkıntılı bir düşten (ki rüyasında tümüyle küçük cüsseli, ama acı veren bir kılıç ve koca bir cesaretle donanmış bir savaşçı en sevimsiz haliyle beliriyordu) uyuklamaya, uyuklamadan da kesin bir uyanışa geçti. Mağarasındaki havada bir tuhaflık vardı. O küçük delikten giren bir akım olabilir miydi? Çok küçük bir delik olduğu halde kendini bu konuda hiç iyi hissetmemişti ve şimdi şüpheyle deliğe bakıp neden daha önce kapatmamış olduğunu merak etti. Son zamanlarda ta yukarılardan

bir tür darbe sesinin belirsiz yankılarının inine geldiğini duyduğunu kurmuştu kafasında. Kıpırdadı ve etrafı koklamak için boynunu gerdi. Birden kupanın yokluğunu kavradı!

Haydutlar! Yangın! Cinayet! Böylesi bir şey Dağ'a geldiği ilk günden beri olmamıştı! Öfkesi tanımlayabilmenin ötesindeydi – hani şu zenginlerin, çok uzun zamanlar boyunca, keyfini çıkartabileceğinin çok ötesinde bir şeylere sahip olup, daha önce ne yokluğunu hissedip ne de kullandıkları bir şeyi aniden kaybettiklerinde görülen türden bir öfke. Ateşini püskürttü, duman salonu kapladı ve dağın kökleri bile sallandı. Kafasını küçük deliğe boşu boşuna sokmaya zorladı, sonra da iyice dertop olup yeraltında bir gök gürlemesi gibi kükreyerek derinlerdeki salonunun ana kapısından dağ-sarayının devasa tünellerine çıkarak Ön Kapı'ya doğru hızla ilerledi.

Haydutu yakalayıp, ayaklarının altında ezip paramparça edene dek dağı araştırmayı düşünüyordu. Kapı'dan çıktı ve sular korkutucu bir ıslıkla buharlaşıp uçtu; ateşler saçarak havalandı, yeşil ve kızıl alevler arasında dağın tepesine kondu. Cüceler uçuşunun korkunç seslerini duydular ve ava çıkmış ejderin dehşet verici gözlerinden bir şekilde kaçmayı umarak iri kaya parçalarının altına büzülüp çimenliğin duvarlarına iyice yapıştılar.

Eğer Bilbo bir kez daha ortaya çıkmasaydı hepsi orada öldürülebilirlerdi. "Çabuk! Çabuk!" diye nefes nefese bağırdı Bilbo. "Kapı! Tünel! Burası güvenli değil!"

Bu sözlerle ayağa kalkıp tünelin içine gireceklerken Bifur bir çığlık attı: "Kuzenlerim! Bombur ve Bofur – onları unuttuk, aşağıda vadideler!"

"Öldürülecekler, elbette tüm midillilerimiz de, kumanyalarımız yok olacak," diye homurdandı diğerleri. "Bir şey yapamayız."

"Saçma!" dedi eski soylu haline dönen Thorin. "Onları bırakamayız. İçeri girin Bay Baggins, Balin ve siz ikiniz Fili ve Kili – ejder hepimizi yakalamamalı. Şimdi diğerleri ipler nerede? Çabuk!"

Belki de şimdiye dek yaşadıkları en berbat anlardı. Smaug'un kızgınlığının korkunç sesleri yukarılardaki kayalık oyuklarda yankılanıyordu; her an alevler saçarak aşağı inebilir, fırıl fırıl dönerek uçar ve onları hemen oracıkta, tehlikeli uçurumun kıyısında iplere asılı bulabilirdi. Bofur yukarı çıktı, hâlâ hepsi iyiydi. Bombur ofleye puflaya, hırıldayarak, ipleri gıcırdatarak yukarı geldi ve hepsi hâlâ iyiydi. Bazı aletler ve kumanya torbaları yukarı çekildi ve işte o an korktukları tehlike başlarına geldi.

Bir vınlama sesi duyuldu. Kızıl bir parıltı kayaların uçlarına dokundu. Ejder gelmişti.

Smaug, kuzeyden, koca kanatlarını gürleyen rüzgâr benzeri bir gürültüyle çırparak yamaçları alevleriyle yalayarak gelirken, torbalarını çekiştirip sürükleyerek tünelden içeri kaçışacak zamanı ancak buldular. Ejderin sıcak nefesi kapının önündeki otları kavurdu, kapının aralığından girip saklandıkları yerde hafifçe onları kavurdu. Işıldayan alevler söndü, kayaların kara gölgeleri dans etti. Uzaklaştığında karanlık yeniden çöktü. Midilliler dehşet içinde çığlıklar atıp iplerini kopartarak vahşice, dörtnala uzaklara kaçıştılar. Ejder peşlerine düşmek için döndü, üzerlerine çullanıp gözden kayboldu.

"Bu zavallı hayvanlarımızın sonu!" dedi Thorin. "Bir kez fark etmeye görsün, Smaug'un elinden hiçbir şey kaçamaz. Biz buradayız ve birisi, Smaug gözlerken nehre dek olan uzun ve açık millerce yolu yürüyerek gitmek gibi bir hayale kapılmadıkça da burada kalmak zorundayız!"

Bu hiç de hoş bir düşünce değildi! Tünelin aşağılarına doğru

süründüler, kapıdaki aralıktan alacakaranlık içeri sızana dek de orada yattılar, içerisi sıcak ve havasız olmasına rağmen titriyorlardı. Gece boyunca döne döne dağın yamaçlarını arayarak uçan ejderin kükremesinin arada bir coşup sonra sakinleşip sönmesini duyabiliyorlardı. Midillilere, bulduğu kampların izlerine bakarak nehirden ve gölden birilerinin geldiğini, vadiden, midillilerin durduğu yönden dağın yamacına tırmandıklarını tahmin etmişti; ama kapı, arayıp tarayan gözünden kurtuldu ve yüksek duvarlı küçük girinti de en kavurucu alevlerini bile uzakta tuttu. Şafağın soğuğu öfkesini yatıştırana dek uzun saatler boyunca boşu boşuna avlandı ve ardından – yeniden güç toplamak için – uyumak üzere altın yatağına döndü. Binlerce yıl kendisini bir taşa dönüştürse de hırsızı ne unutacak ne de affedecekti, üstelik beklemeyi göze alabilirdi. Ağır ve sessizce inine dönüp gözlerini yarı yarıya yumdu.

Sabah olduğunda cücelerin korkusu sakinleşmişti. Böylesi bir muhafızla boğuşurken bu tür tehlikelerin kaçınılmaz olduğunu fark ettiler; arayışlarından vazgeçmenin henüz zamanı değildi. Hem Thorin'in söylediği gibi artık buradan uzaklaşamazlardı üstelik. Midillileri kaybolmuş ya da öldürülmüştü, o uzun yolu yürüyerek dönmeye cesaret edebilmeleri için Smaug gözetleme işini gevşetene dek bir süre beklemeleri gerekiyordu. Neyse ki kumanyalarının onları bir süre idare edebilecek kadarını kurtarmışlardı.

Ne yapılması gerektiği üzerine uzun uzadıya tartıştılar, ama Smaug'dan kurtulmanın yolunu – ki bu da Bilbo'nun belirtme gereğini duyduğu gibi daima planlarındaki en zayıf noktaydı – bulamadılar. Sonra da kafaları adamakıllı karışmış kişilerin doğası gereği hobbite söylenmeye başladılar, ilk başta onları çok çok sevindiren şey için onu sorumlu tuttular: yani bir kupayı buralara getirerek Smaug'un öfkesini bu denli çabuk uyandırmaktan.

"Sizce bir hırsız başka ne yapar ki?" diye öfkeyle sordu Bilbo. "Ben ejderi öldürmek, ki bu bir savaşçının işidir, için değil hazine çalmak için tutuldum. Elimden gelen en iyi başlangıcı yaptım. Thror'un tüm hazinesini sırtlanıp dönmemi mi bekliyordunuz? Eğer homurdanacak bir şeyler varsa sanırım bu bana düşer. Bir tane değil beş yüz tane hırsız getirmeliydiniz. Eminim bu büyükbabanıza büyük bir şeref kazandırıyordur, Thror'un servetinin bu kadar çok olduğunu bana açık ve net bir şekilde söylemiş gibi davranamazsınız. Cüssem şimdikinin elli katı, Smaug da bir tavşan kadar uysal olsa bile tümünü yukarı taşımak için yüzyıllar gerekir."

Bunun üzerine cüceler özür dilediler. "Peki ne yapmamızı önerirsiniz, Bay Baggins?" diye sordu kibarca Thorin.

"Şu anda hiçbir fikrim yok – tabii eğer hazineyi dışarı çıkartmaktan bahsediyorsanız. Bu açıkça, tümüyle şansımızın dönmesine ve Smaug'dan kurtulmamıza bağlı. Ejderlerden kurtulmak benim pek uzmanlık alanıma girmez, ama bu konuyu düşünmek için elimden geleni yapacağım. Şahsen hiçbir ümidim yok, evimde olmayı diliyorum."

"Şu an için bunu düşünme! Bugün, şu an, ne yapmak durumundayız?"

"Pekâlâ, eğer gerçekten bana akıl danışıyorsanız olduğumuz yerde kalmaktan başka bir şey yapamayacağımızı söylemeliyim. Şüphesiz gündüz, hava almak için güvenlice dışarı sürünebiliriz. Belki çok geçmeden bir iki kişi nehir kıyısındaki kumanyamıza ulaşıp, erzağımızı tazelemek üzere seçilebilir. Ama bu arada geceleri herkes tünelin içinde iyice gizlenmeli.

"Şimdi bir öneride bulunacağım. Benim yüzüğüm var ve hemen öğlene doğru – o ara eğer Smaug kestiriyorsa – aşağıya süzülüp ne planladığına bir bakacağım. Belki bir şeyler çıkar. Babamın, 'Her

solucanın zayıf bir noktası vardır,' dediği gibi. Ama eminim bunu söylerken kişisel deneyimlerinden bahsetmiyordu."

Doğal olarak cüceler teklifi canı gönülden kabul ettiler. Çoktan küçük Bilbo'ya saygı duymaya başlamışlardı. Artık serüvenlerindeki gerçek lider oydu. Kendisine ait fikirler ve planlar üretmeye başlamıştı. Öğlen geldiğinde Dağ'ın derinliklerine yeni bir yolculuk için hazırlandı. Bu hoşuna gitmiyordu, ama şimdi durum o kadar da kötü değildi; çünkü neyle karşılaşacağını iyi ya da kötü kestirebiliyordu. Ejderler ve kurnazlıkları hakkında daha çok şey bilseydi bu uyuklama anını yakalama hakkında daha az umutlu, daha çok korkak olabilirdi.

İşe başladığında güneş dışarıda ışıldıyordu, ama tünellerin içi gece gibi karanlıktı. Neredeyse kapalı olan kapıdan gelen ışık, o aşağı inerken çok geçmeden soldu. İlerleyişi öyle sessizdi ki, hafif bir meltemin sürüklediği duman bile onunla zor boy ölçüşürdü ve aşağı kapıya yaklaştıkça kendisiyle birazcık gururlanmaya kalkıştı. Ortada görülebilecek en sönük ateş görülüyordu.

"Yaşlı Smaug bitkin ve uykuda," diye düşündü. "Beni göremez ve beni duymayacak. Neşelen Bilbo!" Ejderlerin koklama duyularını ya unutmuştu ya da haberi yoktu. Ayrıca eğer şüphe içindeyseler uyurken bir gözlerini açık tutabilmeleri de can sıkıcı bir gerçektir.

Bilbo girişten bir kez daha içeriye göz attığında, arada bir görülmeyen bir buhar püfleyen biraz ağır horlaması ve korkunç görünümüyle Smaug ölü gibi derin bir uykudaymışa benziyordu. Tam içeriye adımını atacakken Smaug'un sol gözünün sarkan gözkapağının altından sızan ani, ince ve delici bir kızıl ışık huzmesini fark etti. Yalnızca uyuyor gibi yapıyordu! Tünelin girişini gözlüyordu! Bilbo hızla adımını geri çekti ve yüzüğüne dua etti. Sonra Smaug konuştu.

SMAUG
ile sohbet

"Pekâlâ, hırsız! Kokunu alıyorum ve havadaki varlığını hissediyorum. Nefes alışını duyuyorum. Ortaya çık! Keyfine bak, etrafta bol bol ve fazlasıyla var!"

Ama Bilbo artık ejderler konusunda o kadar da yeniyetme değildi ve eğer Smaug onu bu kadar kolayca yakınına getirebileceğini sanıyorsa üzülürdü! "Hayır teşekkür ederim, ey Heybetli Smaug!" diye yanıtladı. "Armağanlar için gelmedim. Yalnızca sana bir bakıp gerçekten hikâyelerde anlatıldığı kadar büyük müsün diye görmek istemiştim. Söylenenlere inanmamıştım da."

"Şimdi inanıyor musun?" dedi ejder tek bir kelimesine inanmadığı halde yine de gururu okşanmış olarak.

"Gerçeği söylemek gerekirse, şarkılar ve hikâyeler gerçeği ifade etmekte yetersiz kalıyor, ey Felaketlerin En Görkemlisi ve Reisi Smaug," diye yanıtladı Bilbo.

"Bir hırsız ve yalancı için oldukça kibarsın," dedi ejder. "Adıma alışkın gibisin, ama ben senin kokunu daha önce hatırladığımı sanmıyorum. Kim olduğunu, nereden geldiğini sorabilir miyim?"

"Aslında sorabilirsiniz! Tepe'nin altından geliyorum, yolum tepelerin altından, tepelerin üstünden geçti. Ve havadan. Ben görünmeden yürüyenim."

"Bunlara inanabilirim," dedi Smaug, "ama bu asıl ismin sayılmaz."

"Ben bilmece çözücüsü, ağ kesicisi, iğneleyici arıyım. Ben şanslı sayı için seçilmiş olanım."

"Pek hoş unvanlar!" diye alay etti ejder. "Ama şanslı sayılar her zaman işe yaramaz."

"Ben arkadaşlarını canlı canlı gömen, onları boğan ve yeniden

sudan sağ salim çıkartanım. Bir çıkının ucundan geldim ama hiçbir çıkın üzerime geçirilmedi."

"Bunlar çok övgüye değer gelmiyor bana," diye eğlendi Smaug.

"Ben ayıların dostu ve kartalların konuğuyum. Ben Yüzükkazanıcı, Şansdokuyucuyum; ve Fıçı-sürücüsüyüm," diye devam etti bilmecemsi konuşmalarından hoşlanmaya başlayan Bilbo.

"Bu daha iyi!" dedi Smaug. "Ama hayal gücünün seni alıp götürmemesine dikkat et!"

Eğer gerçek isminizi açıklamak istemiyorsanız (ki bu akıllıcadır) veya yavan bir reddedişle onu çileden çıkartmak istemiyorsanız (ki bu da oldukça akıllıcadır) ejderlerle konuşmanın yolu budur. Hiçbir ejder bilmeceli bir konuşmaya ve onu çözmek için harcayacağı zamanın cazibesine karşı koyamaz. Smaug'un hiç anlamadığı (oysa Bilbo'nun bahsettiği serüveni hakkında her şeyi bildiğiniz için sizin anladığınızı sandığım) pek çok şey vardı, ama o yeterince anladığını düşündü ve kötülük dolu içinden kıkırdadı.

"Dün gece böyle olduğunu anlamıştım." diye kendi kendine gülümsedi. "Göl-insanları, bu ya o zavallı fıçı tüccarı Göl-insanlarının iğrenç bir oyunu ya da ben bir kertenkeleyim. Çok uzun süredir oralara uğramadım; ama çok yakında bunu telafi edeceğim!"

"Çok güzel, ey Fıçı-sürücüsü!" dedi yüksek sesle. "Belki Fıçı, senin midillinin adıdır; belki de yeterince şişman olmasına rağmen değildir; görünmeden ilerleyebilirsin, ama tüm o yolu yürüyerek katetmediğin kesin. Sana haber vereyim ki dün gece altı midilli yedim ve çok geçmeden de diğerlerini ele geçirip yiyeceğim. Bu harika yemeğin karşılığında iyiliğin için sana küçük bir nasihat vereceğim: Cücelere yardım edebileceğinden fazla bulaşma!"

"Cüceler mi?!" dedi Bilbo sahte bir şaşkınlıkla.

"Zırvalamayı kes!" dedi Smaug. "Bir cücenin kokusunu (ve tadını) bilirim – hem de herkesten iyi. Bana bir cüce tarafından sürülmüş bir midilli yiyip de bunu anlamayacağımı söyleme! Böyle arkadaşların olursa sonun kötü olur, Hırsız Fıçı-sürücüsü. Onlara gidip bunları söylediğimi söylemene de aldırmıyorum." Ama Bilbo'ya tanımlayamadığı bir kokusu, hobbit kokusu olduğunu söylemedi; bu koku onun deneyimlerinin dışındaydı ve kafasını çok karıştırmıştı.

"Sanırım o kupa için dün gece iyi para almış olmalısın?" diye devam etti. "Haydi söyle, aldın mı? Hiç mi bir şey almadın! İşte bu tam onlara göre bir şey. Tanrı bilir onlar dışarda kaytarıyorlar ve tüm tehlikeli işi yapıp ben bakmazken alabileceğin şeyleri onlar için çalmak da senin işindir? Ve sen de adil bir pay alacaksın, değil mi? Sakın inanma! Bu işten sağ çıkarsan şanslı sayılırsın!"

Bilbo şimdi kendini gerçekten rahatsız hissetmeye başlıyordu. Smaug'un gölgeler arasında onu arayan gözü ne zaman Bilbo'nun üzerinden geçip parıldasa titredi, fırlayıp kendini tanıtmak ve gerçeği anlatmak için dayanılmaz bir arzu duymaya başladı. İşin doğrusu korkunç bir şekilde ejder büyüsünün tehlikesi altındaydı, ama cesaretini toplayarak yeniden konuştu.

"Her şeyi bilmiyorsun ey Kudretli Smaug," dedi. "Bizi buraya getiren tek neden altın değil."

"Ha! Ha! 'biz'i itiraf ediyorsun," diyè güldü Smaug. "Niye "biz on dördümüz" deyip işi bitirmiyorsun, Bay Şanslı Sayı? Sizin buralarda altından başka bir işiniz olduğunu öğrendiğime sevindim. Bu durumda belki de hepiniz vaktinizi harcamazsınız.

"Bu arada farkına vardınız mı bilmem, ama altını parça parça çalabilecek olsanız dahi – ki bu bir asır ya da onun kadar uzun sürer –

pek uzağa götüremezsiniz? Dağın yamacı kullanılamaz? Orman da işe yaramaz? Tanrı beni korusun! Benim yakalayacağımı da mı düşünmediniz? On dörtte bir pay sanırım ya da onun gibi bir şey; kullanılan terimler böyleydi, değil mi? Peki ya teslimat? Peki ya taşıma? Peki ya silahlı muhafızlar, geçiş vergisi?" Smaug yüksek sesle güldü. Kötü ve hilekâr bir yüreği vardı, tahminlerinin uzak tahminler olmadığını bilse de, Göl-insanlarının planları desteklediğininden ve ganimetin çoğunun orada, kıyıdaki kasabada, gençlik günlerinde Esgaroth denilen yerde bırakılacağından şüpheleniyordu.

Buna belki zor inanacaksınız ama zavallı Bilbo gerçekten iyice afallamıştı. Şimdiye dek tüm düşüncesi ve enerjisi Dağ'a ulaşıp girişi bulmaya yoğunlaşmıştı. Hiç zahmet edip, hazinenin nasıl dışarı çıkartılacağı, hele kendi payına düşecek kısmın tüm o yoldan nasıl geri götürülüp Tepealtı'ndaki Çıkın Çıkmazı'na ulaştırılacağını düşünmemişti.

Şimdi zihninde pis bir şüphe oluşmaya başladı – cüceler de bu önemli konuyu unutmuşlar mıydı, yoksa ona bıyık altından gülüp duruyorlar mıydı? İşte ejder konuşmasının bir amatör üzerinde bırakacağı etki budur. Bilbo elbette kendini korumak için dikkatliydi ama Smaug'un da oldukça ezici bir kişiliği vardı.

"Size söyledim," dedi arkadaşlarına sadık kalıp kendini savunmaya çabalayarak, "altın bizim sonradan düşündüğümüz bir şey. Biz tepenin üstünden ve tepenin altından geldik, dalga ve rüzgârla, *İntikam* için. Ey paha biçilemez zengin Smaug, başarınızın size bazı amansız düşmanlar kazandırdığını fark etmiş olmalısınız?"

Bunun üzerine Smaug gerçekten kahkaha attı – ve tahrip gücü yüksek bu ses Bilbo'yu yere yuvarladı, bu arada tünelin yukarısında olan cüceler de bir araya büzüşüp hobbitin sonunun ani ve iğrenç

olduğunu düşündü.

"İntikam!" diye gürledi burnundan soluyarak, gözlerinin ışığı salonu yerden tavana dek kızıl bir şimşek gibi aydınlattı. "İntikam! Dağ'ın Dibindeki Kral öldü, intikam almaya kalkacak cesarette akrabaları nerede? Vadi'nin Efendisi Girion öldü ve adamlarını kuzular arasına düşmüş bir kurt gibi yedim, peki bana yaklaşmaya cesaret eden oğullarının oğulları nerede? Ben istediğim yerde öldürürüm ve kimse karşı koymaya cesaret edemez. Eskinin savaşçılarını yere serdim ve bugünkü dünyada onların bir benzeri daha yok. O zamanlar genç ve şefkatliydim. Şimdi yaşlı ve güçlüyüm, çok güçlüyüm, Gölgelerdeki Hırsız!" diye keyif ve kinle gözlerini kıstı. "Zırhım on katlı kalkan gibi, dişlerim birer kılıç, pençelerim mızrak, kuyruğumun darbesi yıldırımdır, kanatlarım kasırga ve nefesim ölüm demektir!"

"Ben her zaman," dedi Bilbo korkudan bağırarak, "ejderlerin altlarının, özellikle de – eee – göğüs bölgelerinin daha zayıf olduklarını sanırdım; şüphesiz böylesi güçlü olan bunu da düşünmüştür."

Ejder böbürlenmesini zınk diye kesti. "Bilginiz çağdışı," diye tersledi. "Üstte ve altta demir pullarla, sert mücevherlerle zırhlanmış durumdayım. Hiçbir bıçak bana işlemez."

"Tahmin etmeliydim," dedi Bilbo. "Gerçekten de Bıçakişlemez Smaug Efendi'nin bir benzeri hiçbir yerde bulunamaz. Harika elmaslardan bir yelek sahibi olmak ne muhteşem."

"Gerçekten ender ve harika bir şey," dedi Smaug anlamsız bir memnuniyetle. İlk gelişinde gördüğü garip yeleğin hobbitin dikkatini çektiğinden ve kendine has nedenlerle ona daha yakından bir göz atmak için can attığından habersizdi. Ejder ters döndü. "Bak!" dedi. "Buna ne diyorsun?"

"Göz kamaştırıcı muhteşemlikte! Mükemmel! Kusursuz! Şaşırtıcı!" diye çığlık attı Bilbo yüksek bir sesle, ama aslında içinden geçenler şöyleydi: "Seni yaşlı aptal! Sol göğüs boşluğundaki kabuğundan çıkmış bir sümüklüböcek kadar savunmasız, o koca parça da neyin nesi!"

Göreceğini gören Bay Baggins'in düşüncesi artık oradan uzaklaşabilmekti. "Pekâlâ! Artık Muhteşem Varlığınızı daha çok meşgul etmeyeyim," dedi, "ve en ihtiyaç duyduğunuz anda dinlenmenize engel olmayayım. Sanırım midillileri yakalamak epey zordu. Tabii hırsızları da," diye ekledi bir veda vuruşu olarak ve ok gibi geriye fırlayıp tünelden yukarı kaçıverdi.

Bu talihsiz bir laftı, çünkü ejder arkasından korkunç alevler püskürttü ve eğimden yukarı hızla koşmasına rağmen, Smaug'un korkunç kafası ardındaki açıklığa dayanmadan önce rahat edebileceği kadar uzaklaşamamıştı. Şans eseri, Smaug'un kafa ve çenesinin tümü oradan geçemedi, ancak burun delikleri arkasından alev ve buhar gönderdi; neredeyse yanacaktı, dehşetli bir korku ve acı içinde bir kör gibi düşe kalka ilerledi. Smaug'la yaptığı zekice sohbetten oldukça memnundu, ancak son anda yaptığı hata onu kendine getirmişti.

"Asla canlı ejderlere gülme, seni aptal Bilbo!" dedi kendi kendine ve daha sonra bu çok sevdiği bir deyiş olup atasözüne dönüştü. "Henüz bu serüveni atlatabilmiş değilsin," diye ekledi ve bu da oldukça doğruydu doğrusu.

Yeniden dışarı çıkıp bitkince sendeleyerek 'kapı eşiği'ne yığıldığında ikindi akşama dönüyordu. Cüceler Bilbo'yu ayıltıp, yanıklarını ellerinden geldiğince tedavi ettiler; ama ensesindeki ve topuklarındaki tüylerin uzaması epey zaman alacaktı; ta deriye dek

kavrulmuşlardı. Bu arada arkadaşları onu neşelendirmek için ellerinden gelen her şeyi yaptılar; öyküsünü dinlemeye çok hevesliydiler, özellikle de ejderin niye öyle korkur - bir ses çıkarttığını, Bilbo'nun nasıl kaçabildiğini.

Hobbit endişeli ve huzursuzdu, ağzından laf almaları epey zor oluyordu. Şimdi yeniden düşündüğünde, ejdere söylediği şeylerin bazılarından pişmanlık duyuyor ve bunları tekrarlamak istemiyordu. Yaşlı ardıçkuşu yakınlarındaki bir kayanın üzerinde kafasını bir yana bükmüş oturuyor, söylenen her şeyi dinliyordu. İşte yaptığı şu şey Bilbo"nun ne kadar kötü bir ruh halinde olduğunu gösterir sanırım: bir taş kapıp ardıçkuşuna fırlattı, kuş d.. hafifçe yana uçup yerine kondu.

"Kahrolası kuş!" dedi Bilbo ters ters. "Bizi dinliyormuş gibi ve bakışlarını hiç beğenmiyorum."

"Onu rahat bırak!" dedi Thorin, "ardıçkuşları iyi ve dost canlısıdırlar – bu gerçekten çok yaşlı bir kuş, belki de buralarda yaşayan, çekinmeden babamın ve büyükbabamın ellerinden beslenmiş kadim türün son örneklerinden. Çok uzun ömürlü ve büyülü bir ırktır, bu da o zamanlarda, yani birkaç yüzyıl ya da daha öncelerde sağ olanlardan biri olabilir. Vadi'nin İnsanları onların dilini çözebilme yeteneğine sahiptiler, bunları Göl'ün İnsanlarıyla ya da başka yerlerle haberleşmek için kullanırlardı."

"Pekâlâ eğer peşinde olduğu şey buysa, Gölkent'e götürecek haberleri olacak," dedi Bilbo; "buna rağmen orada ardıçkuşu diliyle uğraşan birilerinin kaldığını sanmıyorum."

"Niye, ne oldu ki?" diye bağrıştı cüceler. "Haydi, şu hikâyeni anlat artık!"

Böylece Bilbo hatırlayabildiği her şeyi anlattı, ejderin kamp ve midillilerle birleştirince bilmecelerinden çok daha fazlasını tahmin

ettiği gibi kötü bir duygusu olduğunu da itiraf etti. "Eminim bizim Gölkent'ten geldiğimizi, oradan yardım aldığımızı anladı; ve sonraki hamlesinin bu yönde olacağına dair korkutucu bir his var içimde. Şu Fıçı sürücüsü lafını hiç etmemiş olmayı dilerdim; bu bölgede kör bir tavşana bile Göl-insanları'nı hatırlatır bu laf."

"Pekâlâ, pekâlâ! Bu konuda artık bir şey yapılamaz ve bir ejderle konuşurken ağızdan bir şey kaçırmamak güçtür, en azından ben daima böyle olduğunu duydum," dedi rahatlatmaya çalışan Balin. "Bence, gayet iyiydin – ne olursa olsun çok yararlı bir şey öğrendin ve sağ salim de eve döndün, bu da Smaug gibileriyle sohbet edenlerin söyleyebileceğinden çok daha fazla. Yaşlı Solucan'ın elmas yeleğinde bir boşluk olduğunu bilmek bir lütuf ve nimet olabilir."

Bu konuşmanın yönünü değiştirdi ve hepsi tarihi, belirsiz, efsanevi ejder katledilişlerini ve çeşitli tarzdaki bıçaklama ve vuruşları, bunların gerçekleştirildiği değişik sanatları, aletleri ve savaş hilelerini tartışmaya başladılar. Genel kanı, bir ejderi uyuklarken yakalamanın sanıldığı kadar kolay olmadığı, ejderi uyurken bıçaklamaya ya da sıkıştırmaya kalkmanın felaketle sonuçlanmaya açık bir cephe saldırısından daha yakın olduğu üzerineydi. Onlar konuşurken ardıçkuşu da sonunda yıldızlar göz kırpmaya başladığında kanatlarını açarak uçup gidene dek dinledi durdu. Onlar konuşur ve gölgeler uzarken Bilbo gitgide kötümserleşti, kötü bir şeyler olacağına dair önsezisi daha da büyüdü.

Sonunda sözlerini kesti. "Burada asla güvende olmadığımızdan eminim," dedi, "neden burada durduğumuzu anlamıyorum. Ejder tüm güzel yeşilliği kavurdu, gece oldu ve hava soğuk. İliklerime dek buranın yeniden saldırıya uğrayacağını hissediyorum. Smaug şimdi salonuna nasıl geldiğimi biliyor, tünelin diğer ucunun nerede

olduğunu tahmin etmek konusunda ona güvenebilirsiniz. Girişimizi engellemek için gerekirse dağın tüm bu tarafını küçücük parçalara ayırır ve bu arada biz de ezilirsek durum daha da hoşuna gider."

"Çok karamsarsınız, Bay Baggins!" dedi Thorin. "Peki eğer Smaug bizi dışarıda tutmak için böyle istekliyse neden aşağı ucu tıkamadı? Tıkamadı, eğer tıkasaydı bunu duyardık."

"Bilmiyorum, bilmiyorum – çünkü sanırım önce beni yeniden içeri çekmeye çalışmak ve yem olarak kullanmak istedi; çünkü artık belki de bu geceki avın sonrasını bekliyordur; çünkü mümkünse yatak odasına zarar vermek istemiyor – ama dilerim tartışmazsınız. Smaug her an çıkıp gelebilir, tek umudumuz tünele girip kapıyı kapatmak."

Öyle ciddi görünüyordu ki cüceler sonunda söylediğini yaptılar, ama kapıyı kapatmayı geciktirdiler – bu ümitsiz bir plana benziyordu, çünkü kimse içerden kapıyı yeniden açıp açamayacaklarını, açabilseler dahi bunu nasıl yapacaklarını bilmiyordu ve dışarıya çıkan tek yolun ejderin ininden geçtiği bir yerde kapalı kalma düşüncesi de çok hoşlarına gitmemişti. Üstelik her yer iyice sessizleşmişti; hem tünelin içinde, hem de dışında. Böylece uzun bir süre içeride yarı açık kapıdan çok uzak olmayan bir yerlerde oturup konuşmalarına devam ettiler.

Konuşma ejderin cüceler hakkındaki ürkütücü sözlerine kaydı. Bilbo onları asla duymamış olmayı isterdi veya en azından cücelerin hazine kazanıldıktan sonra ne yapılacağını hiç düşünmediklerini açıkça söylediklerinde tamamen dürüst olduklarını bilmeyi. "Bunun ümitsizce bir girişim olduğunu düşüyorduk," dedi Thorin, "ve bunu hâlâ düşünüyoruz; sanırım, hazineyi elde ettiğimizde onunla ne yapacağımızı düşünecek epey vaktimiz olacak. Sizin

payınıza gelince Bay Baggins, sizi temin ederim ki biz minnettarlığın da ötesindeyiz ve bölüşecek bir şeyimiz olduğu anda kendi on dörtte bir payınızı seçeceksiniz. Eğer taşıma üzerine endişeleniyorsanız üzgünüm, güçlüklerin büyük olduğunu kabul ediyorum – geldiğimiz topraklar geçen zamanla yabanıllıklarını yitirmediler, tersiyse daha doğrudur herhalde – ancak sizin için elimizden geleni yapacak ve zamanı geldiğinde bedeli de paylaşacağız. İster inanın ister inanmayın!"

Bundan sonra sohbet devasa hazinenin kendisine, Thorin ve Balin'in hatırladığı nesnelere döndü. Onların hâlâ aşağıda salonda sapasağlam durup durmadıklarını merak ediyorlardı: Yüce Kral Bladorthin'in (öleli çok olmuştu) orduları için yapılmış, uçları üç kez dövülmüş ve gövdeleri altın kakmalı mızraklar, ama asla bedeli alınıp teslim edilememişti; çok eskiden ölmüş savaşçılar için yapılmış kalkanlar; Thror'un gözleri ve yaprakları mücevherden yapılmış kuş ve çiçeklerle bezenip işlenmiş, iki kulplu, büyük altın kupası; silahla delinemeyen gümüş kakmalı altın kaplama zırhlar; Vadi'nin Efendisi Girion'un büyük oğluna, silah kuşanma töreni için, çeliğin üç katı sağlamlık ve güçte, saf gümüşten işlenen daha önce benzeri görülmemiş, cüce tarzı geçmeli halkalardan yapılan bir örtü içinde verilen, çimen yeşili beş yüz zümrütten yapılan kolye. Ama en güzelleri, cücelerin Dağ'ın en diplerinde buldukları, büyük ak mücevher, Dağ'ın Kalbi, Thrain'in Kıvılcımtaşı'ydı.

"Kıvılcımtaşı! Kıvılcımtaşı!" diye karanlıkta mırıldandı Thorin, dizlerini çenesine çekmiş, yarı yarıya hayal dünyasına gömülmüşken. "Bin yüzlü bir küre gibiydi; ateş ışığındaki gümüş, güneş altındaki su, yıldızların altındaki kar, Ay'ın altında yağan yağmur gibi parıldardı!"

Ama Bilbo artık hazineye duyduğu büyülü tutkuyu kaybet-

mişti. Konuşmaları boyunca onları çok dikkatle dinlemedi. Bir kulağını çıkabilecek herhangi bir sesi duymak için kabartmış, diğer kulağını da cücelerin mırıltıları dışındaki yankılara, taa aşağılardaki herhangi bir hareketin fısıltısına açmış kapıya en yakın yerde oturdu.

Karanlık derinleşti ve o da iyice huzursuzlandı. "Kapıyı kapatın!" diye yalvardı cücelere. "Bu ejderden iliklerime kadar korkuyorum. Bu sessizlik dün geceki gümbürtüden çok çok daha az hoşuma gidiyor. Çok geç olmadan şu kapıyı kapatın!"

Sesindeki bir şey cüceleri huzursuz etti. Thorin yavaşça düşlerinden sıyrılıp kapıyı aralık tutan taşı tekmeledi. Ardından kapıya yüklendiler, kapı bir çatırtı ve çınlamayla kapanıverdi. İç tarafta anahtar deliğine dair hiçbir iz kalmamıştı. Artık Dağ'da kapalı kalmışlardı!

Ve tam da vaktinde. Bir darbe, devlerin savurduğu orman meşelerinden yapılma koçbaşları gibi Dağ'ın yamacına çarptığında tünelde birazcık ilerlemişlerdi. Kayalar inledi, duvarlar çatırdadı ve başlarının üzerindeki tavandan aşağıya taşlar döküldü. Kapı hâlâ açık olsaydı neler olabileceğini düşünmek bile istemezdim. Arkalarında dışarıda Smaug'un öfkesinin gürlemesini duyarlarken, hâlâ sağ olduklarına memnun bir şekilde tünelden aşağıya koştular. Smaug koca kuyruğunun darbeleriyle yamaça ve kayalıklara vurarak taşları parçacıklara ayırdı; küçük yüksek kamp alanları, kavrulmuş otluk, ardıçkuşunun taşı, sümüklüböcek kaplı duvarlar, dar çıkıntı ve kalan her şey paramparça olmuştu; yerinden oynayan taşların yarattığı bir çığ, kayalıkların üzerinden aşağıdaki vadiye ulaşana dek aktı.

Smaug mağarasını gizlice terk ederek sessizce havaya yükselmiş; birini ya da bir şeyi habersizce yakalamak veya hırsızın kullandığı

dehlize giden açıklığı bulmak umuduyla karanlıkta ağır ve yavaşça, dev bir karga gibi Dağ'ın batısına doğru rüzgârda uçmuştu. İşte bu da, kimseyi bulamayıp hiçbir şey göremeyince, hatta açıklığın olabileceğini tahmin ettiği yerde bile bir şey bulamayınca, öfkesinin patlamasıydı.

Öfkesinin böylece boşalmasına izin verdikten sonra kendisini daha iyi hissetti ve ta içinde bir daha bu taraftan rahatsız edilmeyeceğini düşündü. Bu arada halletmesi gereken başka hesaplar da vardı. "Fıçı-sürücüsü!" diye burnundan soludu. "Ayağın kıyıdan çıktı ve şüphesiz sudan çıkageldin. Kokunu tanımıyorum, ama o Göl-insanları'ndan birisi değilsen bile onlardan yardım aldın. Beni görecekler, asıl Dağ'ın Dibindeki Kral kimmiş hatırlayacaklar!"

Alevler arasında havalanıp güneye, Akan Nehir'e doğru uçtu.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EVDE YOK

Bu arada cüceler karanlıkta oturup kalmıştı, üzerilerine bütünüyle bir sessizlik çöktü. Çok az yediler, çok az konuştular. Zamanın geçişini hesaplayamadılar; kıpırdamaya bile cesaret edemediler, çünkü seslerinin fısıltıları tünelde yankılanıp çınlıyordu. Azıcık kestirecek olsalar bile karanlık ve süregiden sessizlik içinde uyandılar. Sonunda günler ve günler süren bir bekleyişin ardından, görünüşe bakılırsa, havasızlıktan boğulacak gibi sersemlemiş durumdaydılar, bunu daha fazla kaldıramadılar. Neredeyse aşağılardan gelecek ejderin dönüş seslerini bile hoş karşılayacaklardı. Sessizlikte onun şeytani kurnazlıklarından korkuyorlardı, ama sonsuza dek de orada oturamazlardı.

Thorin konuştu: "Kapıyı deneyelim!" dedi. "Rüzgârı hemen yüzümde hissetmeliyim, yoksa öleceğim. Bence burada, içeride, havasızlıktan boğulmaktansa açık havada Smaug tarafından ezilmek daha iyi!" Böylece cücelerden birkaçı ayaklanıp el yordamıyla kapının bulunduğu yere döndü. Ama tünelin yukarı ucunun çöktüğünü, kırık bir kayayla da tıkandığını fark ettiler. Bir kez işe yaramış olsa da artık ne sihir ne de anahtar kapıyı açmayacaktı.

"Kapana kısıldık!" diye homurdandılar. "Sonumuz geldi. Burada ölüp gideceğiz."

Ama her nasılsa, cüceler tam bir umutsuzluğa kapılmışken, Bilbo, yüreğinde, sanki yeleğinin altından bir yük kalkmış gibi bir rahatlama hissetti.

"Gelin, gelin!" dedi. " Babam daima, 'Çıkmayan candan ümit kesilmez!' ve 'Tanrının hakkı üçtür!' derdi. Bir kez daha tünelden *aşağı* gidiyorum. Diğer uçta bir ejder olduğunu bildiğim zamanlarda bile o yolu iki kez geçtim, şimdi bir kez de bunu aşağıda ejder olduğuna emin olmadan göze alacağım. Her koşulda dışarı çıkan yol aşağıdan geçiyor. Sanırım bu kez en iyisi hepinizin de benimle birlikte gelmesi."

Umutsuzluk içinde bu fikri kabullendiler ve Thorin, Bilbo'nun yanında yürümek üzere ilk öne atılan oldu.

"Şimdi kesinlikle dikkatli olun!" diye fısıldadı hobbit, "ve becerebileceğiniz kadar da sessiz! Aşağıda Smaug olmayabilir, ama olabilir de. Gereksiz risklere girmeyin!"

Aşağılara, daha aşağılara indiler. Cüceler, gerçekten de hiç hissettirmeden hareket eden hobbitle karşılaştırıldığında, yankıları tehlikeli derecede arttıran bir sürü oflayıp puflama sesi çıkardılar, ama Bilbo arada bir korkuyla durup dinlemesine rağmen aşağıdan hiçbir kıpırtı gelmedi. Dibe bir fikir edinebilecek kadar yaklaştıklarında Bilbo yüzüğünü parmağına geçirip öne geçti. Aslında buna ihtiyacı yoktu: zifiri karanlıktı ve hepsi de yüzük olsun olmasın görülmezlerdi. Etraf öyle karanlıktı ki, hobbit hiç beklenmediği bir anda açıklığa ulaşıp elini havaya uzattı, öne sendeledi ve salona balıklama daldı!

Orada, zeminde yüzüstü yatarak bekledi, kalkmaya hatta neredeyse nefes almaya bile cesareti yoktu. Ama hiçbir şey kıpırdamadı. Tek bir ışık pırıltısı bile yoktu – daha doğrusu sonunda başını yavaşça kaldırdığında, yukarısında ve ileride, karanlığın ortasında soluk ak bir ışıltının dışında, ama belki de ona öyle gelmişti. Ortalıkta pis bir ejder kokusu ve ağzında da buhar tadı olmasına rağmen onun bir ejder alevi olmadığı kesindi.

En sonunda Bay Baggins daha fazla dayanamadı, "Kahrol emi, Smaug, seni solucan!" diye gıcırdadı yüksek sesle. "Saklambaç oynamayı bırak artık! Bana bir ışık ver ve sonra ye, tabii eğer yakalayabilirsen!"

Sönük yankılar, göz gözü görmeyen karanlık salonda dolandı, ama hiçbir yanıt alamadı.

Bilbo kalktı, hangi yöne gideceğini kestiremediğini fark etti.

"Şimdi Smaug'un oyununun ne olduğunu merak ediyorum," dedi. "Sanırım bugün (ya da bu gece veya bu neyse) evde yok. Eğer Oin ve Gloin kav kutularını kaybetmedilerse belki küçük bir ateş yakabilir, şansımız tersine dönmeden etrafa bir bakabiliriz."

"Işık!" diye bağırdı. "Birisi ışık yakabiliyor mu?"

Cüceler, tabii ki, Bilbo güm diye geçitten salonun içine düşünce çok telaşlanmış ve orada, Bilbo'nun onları bıraktığı yerde, tünelin ucunda dertop olup kalmışlardı.

"Şş! şşt!" diye tısladılar, onun sesini duyunca; bu Bilbo'ya nerede olduklarını bulması için yardım etse bile, onlardan yeni bir şeyler elde edebilene dek uzun süre geçti. Ama sonunda Bilbo tam anlamıyla yerde tepinmeye başlayıp tiz sesinin en üst notasından "ışık!" diye cıyakladığında Thorin yol verdi, Oin ve Gloin de tünelin tepesindeki torbalarına gönderildi.

Bir süre sonra titrek bir ışık gelişlerini haber verdi. Oin elinde yanan küçük bir çam meşale, Gloin de kolunun altında bir yığın yedekle. Bilbo hemen kapıya koşup meşaleyi aldı; ama bir türlü cüceleri diğerlerini de yakmaları ya da gelip kendisine katılmaları için ikna edemedi. Thorin'in dikkatli bir şekilde açıkladığı gibi Bay Baggins hâlâ resmi olarak uzman hırsızları ve araştırmacılarıydı. Eğer biri ışık yakma riski göze alacaksa bu onun sorunuydu.

Onlarsa tünelde onun raporunu bekleyeceklerdi. Böylece kapının kıyısına oturup seyrettiler.

Hobbitin küçük karanlık şeklini, ince ışığını yukarıda tutarak zeminde dolaşırken gördüler. Arada bir, yeterince yakınken altın bir şeye çarptığında bir ışıltı ve şıngırtı fark ettiler. Bilbo boş salonda gezinip uzaklaştıkça ışık küçüldü; ardından havada dans ederek yükselmeye başladı. Bilbo koca hazine yığınının üzerine çıkıyordu. Az sonra tepeye ulaştı, ama devam etti. Sonra bir an için durup eğildiğini gördüler; ama nedenini kavramadılar.

Nedeni Kıvılcımtaşı'ydı, Dağ'ın Kalbi. Bilbo, Thorin'in tarifinden böyle olduğunu tahmin etti; ama zaten böyle başka bir mücevher daha olamazdı, ne bu muhteşem hazinede ne de tüm dünyada. O tırmanırken aynı ak ışıltı önünde parıldıyor ve adımlarını kendisine doğru çekiyordu. Yavaşça küçük soluk bir ışık küresi oldu. Şimdi o yaklaştıkça meşalesinin belli belirsiz ışığından yansıyan ve uzayan sayısız rengin titrek ışıkları yüzeyinde birbirine karışıyordu. Sonuna doğru tamamen görebildi ve nefesini tuttu. Muhteşem mücevher ayakları altında, kendi iç ışığıyla parılıyordu. Mücevher uzun süre önce dağın kalbinden çıkartılıp cüceler tarafından kesilip işlenmiş de olsa, üzerine düşen tüm ışığı emmiş ve bunu gökkuşağı parıltılarıyla bezeli on binlerce ak ışın kıvılcımına dönüştürmüştü.

Birdenbire taşın büyüsüne kapılan Bilbo'nun kolu mücevhere doğru uzandı. Büyük ve ağır bir taş olduğu için küçük eli onu çevreleyemedi; ama kaldırdı, gözlerini yumdu ve onu cebinin derinliklerine yerleştirdi.

"Şimdi, artık bir hırsızım!" diye düşündü. "Sanırım cücelere bunu anlatmalıyım – bir ara. Kendi payımı seçip alabileceğimi söylediler; ve sanırım tüm geriye kalanı alsalar da bunu seçerdim!"

Böyle bile olsa seçip alma meselesinin bu görkemli taşı pek içermediğine dair huzursuz bir duygu vardı içinde, bu yüzden başı derde girecekti.

Tırmanmayı sürdürdü. Koca yığının diğer tarafından aşağı indi ve meşalesinin ışığı cücelerin görüş alanından çıktı. Ama çok geçmeden onu oldukça uzak bir yerde yeniden gördüler. Bilbo salonun zemininden karşıya geçiyordu.

Devam etti, ta diğer uçtaki yüksek kapılara ulaşana dek ve orada bir hava akımı taze bir soluk verdi, ama neredeyse meşalesini söndürüyordu. Kapıdan ürkek ürkek içeriye baktı, koca tünellere giden geniş basamakların loş girişleri gözüne çarptı. Hâlâ Smaug'a dair ne bir ses, ne de iz vardı. Tam geri dönecekti ki kara bir suret üzerine çullanıp yüzünü sıyırdı. Bilbo cıyak cıyak bağırıp sıçradı, geriye sendeleyip düştü. Meşalesi yere düşüp söndü!

"Yalnızca bir yarasa, sanırım ve umarım!" dedi perişan bir halde. "Şimdi ne yapmalıyım? Doğu, güney, kuzey ve batı hangi yönde?"

"Thorin! Balin! Oin! Gloin! Fili! Kili!" diye bağırdı olabildiğince yüksek sesle – yine de geniş karanlıkta incecik cılız bir sesti bu. "Işık söndü! Biri gelip beni bulup yardım etsin!" Bir an için tüm cesareti yok oldu.

Cüceler küçük çığlıklarını hafifçe duydular, ama anlayabildikleri tek sözcük "imdat!" oldu.

"Ne oldu ki şimdi?" dedi Thorin. "Ejder olmadığı kesin, yoksa cıyak cıyak bağırmaya devam edemezdi."

Bir iki dakika daha beklediler, hâlâ ortalıkta hiçbir ejder gürültüsü, Bilbo'nun uzaklardan gelen sesi dışında hiçbir ses yoktu. "Biriniz gelsin, bir iki ışık daha getirin!" diye emir verdi Thorin. "Anlaşılan gidip hırsızımıza yardım etmeliyiz."

"Çoktan yardım etme sıramız gelmişti," dedi Balin, "ve etmeye çok isteklıyim. Yine de umarım şu an her şey yolundadır."

Gloin birkaç meşale daha yaktı ve tümü sürünerek çıktılar, birer birer, yapabildikleri kadar hızla duvar boyunca gittiler. Çok geçmeden kendilerine dönen Bilbo'yla karşılaştılar. Işıklarının kıpırtısını gördüğünde hızla aklını başına toplamıştı.

"Yalnızca bir yarasa ve düşen bir meşale, daha kötü bir şey yok!" dedi soruları yanıtlamak için. Oldukça rahatlamalarına rağmen, hiçbir neden yokken korkutuldukları için somurtmak niyetindeydiler; ama eğer o an Kıvılcımtaşı'ndan onlara bahsetseydi ne derlerdi bilemiyorum. İlerledikçe yanlarından hızla geçen hazinenin yanıp sönen görüntüsü cüce yüreklerinin tüm ateşini kabartmıştı; ve bir cücenin, hatta en saygıdeğer olanının bile, yüreği altın ve mücevherle uyandırılınca aniden cesurlaşır, gözüpek bir hal alabilirdi.

Cüceler de elbette artık daha fazla tartışamazlardı. Şimdi hepsi hazır şansları varken salonu incelemeye ve o an için Smaug'un evden uzakta olduğuna inanmaya hevesliydi. Artık hepsinin elinde yanan bir meşale vardı; önce bir yana sonra öbürüne göz atıp durdukça korkuyu, hatta tedbiri bile unutmuşlardı. Eski hazineleri yığından ya da duvardan aldıkları parçaları ışığa tuttular, üzerlerinde parmaklarını gezdirip okşayarak yüksek sesle konuşup birbirlerine bağırıp seslendiler.

Fili ve Kili nerdeyse çakırkeyf bir haldeydi ve gümüş tellerle döşenmiş altın arpleri orada asılı bulunca çalmaya başladılar; büyülü oldukları için (ve müziğe oldukça az ilgi duyan ejder tarafından da dokunulmadıkları için) akortları yerindeydi. Uzun süredir sessiz kalmış karanlık salon bir melodiyle doldu. Ama cücelerin çoğu daha pratiktir: Mücevherleri toparlayıp ceplerini tıka basa

doldurdular, taşıyamayacaklarınınsa bir iç çekişle parmaklarının arasından dökülmesine izin verdiler. Thorin de onlardan geri kalmıyordu; ama o bir türlü bulamadığı bir şey için etrafı arayıp durdu. Aradığı şey Kıvılcımtaşı'ydı; ama daha bundan kimseye söz etmemişti.

Cüceler duvarlardan zırhlar ve silahlar indirip kuşandılar. Altın kaplama halkalarla örülmüş bir zırha bürünen Thorin, kızıl taşlarla bezeli bir kemere takılı gümüş saplı baltasıyla gerçekten de soylu duruyordu.

"Bay Baggins!" diye bağırdı. "İşte ödülünüzün ilk ödemesi! Eski giysinizi çıkarın ve bunu giyin!"

Ve söyler söylemez de çok önceleri genç bir elf prensi için dövülmüş küçük bir zırhı Bilbo'ya giydirdi. Zırh elflerin *mithril* dediği gümüş-çelikten yapılmıştı ve üzerine inci ve kristaller bezenmiş bir kemer vardı. Hobbitin başına içten çelik kasnaklarla güçlendirilmiş ve kenarına ak mücevherler serpiştirilmiş hafif bir miğfer geçirildi.

"Kendimi harika hissediyorum," diye düşündü; "ama sanırım biraz saçma gözüküyorum. Buna Tepe'deki evde nasıl da gülerlerdi! Yine de keşke elimin altında bir ayna olsaydı!"

Buna rağmen Bay Baggins aklını yığının büyüsünden cücelerden daha iyi bir şekilde uzak tuttu. Cücelerin hazineyi inceleyip yorulmalarından çok daha önce bu işten sıkılıp yere çöküverdi; tüm bunların sonunun nasıl olacağını merak etmeye başladı. "Kocaoğlan'ın tahta kupalarından biriyle keyif verici bir şeyler içmek için," diye düşündü, "bu değerli kupaların çoğunu verirdim!"

"Thorin!" diye bağırdı. "Sırada ne var? Zırhlandık, ama Korkutucu Smaug karşısında bir zırhın ne değeri olmuş ki? Bu hazine henüz geri alınmadı. Şimdilik altın aramıyoruz, aradığımız şey bir

çıkış yolu; ve şansımıza gereğinden fazla meydan okuduk!"

"Doğru söylüyorsun!" diye yanıtladı Thorin aklını başına toplayarak. "Haydi gidelim. Size yolu göstereceğim. Bu sarayın yollarını bin yıl geçse bile unutmam." Sonra diğerlerini çağırdı ve tümü bir araya toplandı. Meşalelerini başlarının üzerinde tutarak, gözleri olabildiğince arkalarında, açık kapıları geçtiler.

Işıltılı zırhlarını eski pelerinleri, parlak miğferlerini de yıpranmış başlıklarıyla gizleyip karanlıkta, bir kez daha korkuyla ejderin gelişine dair bir işarete kulak kabartmak üzere sık sık duraklayan bir dizi küçük ışık halinde teker teker Thorin'in ardında yürüdüler.

Eski süslemelerin tümünün çürüyüp dökülmesine, yok olmasına ve canavarın geliş gidişleriyle ezilip kavrulmasına rağmen, Thorin, her geçidi ve her dönüşü biliyordu. Uzun merdivenlerden çıktılar, döndüler, yankılanan geniş yollardan aşağı indiler. Sonra yeniden dönerek yine bir sürü merdiven çıktılar, daha da çıktılar. Bu merdivenler o bölgedeki kayalardan geniş ve düzgünce kesilmiş ve pürüzsüzdü; cüceler yukarı, daha da yukarı çıktılar. Canlı hiçbir şeye dair bir izle karşılaşmadılar. Etrafta sadece hava akımıyla titreyen meşalelerin yaklaşmasından oluşan sinsi gölgeler dolaşıyordu.

Ama basamaklar hobbit bacakları için yapılmamıştı, Bilbo tam daha fazla devam edemeyecekmiş gibi hissettiği anda tavan birden meşale ışıklarının ulaşamayacağı kadar yükseldi. Taa yukarılarda, bir açıklıktan içeri giren ak bir parıltı fark edilebiliyordu ve hava daha hoş kokmaya başlamıştı. Önlerindeki menteşeleri üzerinde dönmüş, yarı yanık koca kapılardan loş bir ışık sızıyordu.

"Bu Thror'un görkemli odası," dedi Thorin; "şölen ve divan salonu. Az ilerde de Ön Kapı var."

Harabe haline gelmiş salondan geçtiler. Masalar çürümüştü;

iskemle ve koltuklar alt üst olmuş, yanıp kömür haline gelmişti. Yerde çanaklar, kırık içki boynuzları ve tozlar arasında kafatasları ve kemikler duruyordu. Daha ileri uçta başka kapılardan geçtikçe bir su sesi kulaklarına ilişti, gri ışık birden artıp gözlerine çarptı.

"İşte Akan Nehir'in doğduğu yer," dedi Thorin. "Buradan Kapı'ya yönelir. Haydi, onu izleyelim!"

Bir kaya duvarındaki karanlık bir açıklıktan, fokurdayan bir su çıkıyor, kadim ve marifetli eller tarafından oyulup düzleştirilip derinleştirilmiş dar bir kanaldan girdaplar oluşturarak akıyordu. Hemen yanı başından pek çok kişinin yan yana geçebileceği kadar geniş, taş döşeli bir yol ilerliyordu. Bu yol boyunca hızla ilerlediler, geniş bir dönemeci döndüler – ve işte! önlerinde günün engin ışığı duruyordu. Önde, parçalanmış, yıpranmış ve kararmış olmasına rağmen hâlâ eski oyma işinden parçalar yansıtan uzun bir kemer yükseliyordu. Puslu bir güneş, soluk ışığını Dağ'ın uzantıları arasından geçiriyor, altın renkli ışık huzmeleri eşikteki taş kaplı yola yansıyordu.

Tüten meşalelerden ürkmüş bir yarasa kasırgası uyanıp, hızla üzerilerinde uçuştu; ayakları ejderin geçişiyle kayganlaşıp iyice düzleşen taşlar üzerinde kayarak ilerlediler. Artık su önlerinde gürültüyle dışarıya akıyor, vadiye köpürerek dökülüyordu. Yarı sönük meşalelerini yere saplayıp, büyülenmiş gözlerle etrafı seyretmeye daldılar. Ön Kapı'ya ulaşmış, tepeden Vadi'ye bakıyorlardı.

"Pekâlâ!" dedi Bilbo. "Bu kapıdan *dışarıya* bakıyor olmayı ve güneşi tekrar gördüğüme, yüzümde rüzgârı hissettiğime bu kadar sevineceğimi asla ummazdım. Ama uf! rüzgâr buz gibi!"

Öyleydi. Keskin bir doğu meltemi kışı müjdeleyen bir tehditle esiyordu. Dağ'ın uzantılarının üzerinden ve arasından dolanarak vadiye uzanıyor, kayalar arasında inildiyordu. Ejderli mağaraların

derinliklerinde uzun süre endişelendikten sonra güneşte irkildiler.

Birden Bilbo sadece yorgun değil aslında çok da aç olduğunu fark etti. "Sabahın geç saatleri gibi gözüküyor," dedi, "sanırım aşağı yukarı kahvaltı vakti – kahvaltılık varsa. Smaug'un ön kapı eşiğinin yemek için uygun bir yer olduğunu sanmıyorum. Haydi, biraz dinlenebileceğimiz sakin bir yere gidelim!"

"Çok haklısın!" dedi Balin. "Sanırım gitmemiz gereken yeri biliyorum. Dağ'ın Güneybatı ucundaki eski gözetleme kulesine gitmeliyiz."

"Orası ne kadar uzak?" diye sordu hobbit.

"Yürüyerek beş saat olmalı. Zor bir yolculuk olacak. Kapı'dan akıntının sol kıyısı boyunca ilerleyen yol tamamen çökmüşe benziyor. Ama şu aşağıya bir bakın! Nehir artık yıkılmış olan Vadi kasabasının tam önünden öbür tarafa, doğuya geçiyor. Orada eskiden bir köprü vardı ve köprü sağ kıyıya yükselen dik basamaklara, oradan da Kuzguntepesi'ne doğru giden bir yola çıkardı. Yoldan ayrılan ve kuleye tırmanan bir patika var (ya da vardı). Bu da, eğer eski merdiven hâlâ dursa bile oldukça zorlu bir tırmanış."

"Tanrı beni korusun!" diye homurdandı hobbit. "Kahvaltısız daha fazla yürüyüş, daha fazla tırmanış! O iğrenç saatsiz, zamansız kovukta kaç kahvaltıyı, kaç öğünü atladığımızı merak ediyorum."

İşin aslı, ejder büyülü kapıyı parçaladığından beri iki gece ve ikisinin arasındaki gün geçmişti yalnızca (üstelik tümü de yiyeceksiz geçmemişti), ancak Bilbo günlerini şaşırmıştı ve ona kalsa bu bir ya da haftalarca gece olabilirdi.

"Haydi, yapma!" dedi Thorin gülerek – ruhu yeniden yükselmeye başlamıştı, cebindeki değerli taşları şıngırdattı. "Benim sarayıma iğrenç bir kovuk deme! Temizlenip yeniden döşenene kadar bir bekle!"

"Böyle bir şey Smaug ölmeden olmaz," dedi Bilbo asık bir suratla. "Hem bu arada o nerede? Bunu bilmek için iyi bir kahvaltıdan vazgeçerdim. Umarım Dağ'ın tepesinden bizi izlemiyordur!"

Bu düşünce cüceleri kemiklerine kadar rahatsız etti, anında Bilbo ve Balin'in haklı olduğuna karar verdiler.

"Buradan uzaklaşmalıyız," dedi Dori. "Sanki gözlerini ensemdeymiş gibi hissediyorum."

"Soğuk ve ıssız bir yer," dedi Bombur. "İçecek olabilir, ama hiç yiyecek izi görmüyorum. Bir ejder böyle bir yerde daima aç kalır."

"Haydi! Haydi!" diye bağırdı diğerleri. "Balin'in patikasını izleyelim."

Kayalık yamacın altında sağa doğru yol falan yoktu, onlar da nehrin sonundaki taşlar boyunca yorgun argın ilerleyip durdular; harabiyet ve ıssızlık çok geçmeden Thorin'i bile yeniden kendine getirdi. Balin'in bahsettiği köprünün çoktan çökmüş olduğunu gördüler, taşlarının çoğu şimdi sığ, gürültülü akıntıda yalnızca birer kaya haline gelmişti; ama çok zorlanmadan suyu geçtiler ve eski basamakları bulup yüksek kıyıya tırmandılar. Kısa bir ilerleyişin ardından eski yolla karşılaştılar ve çok geçmeden de kayalar arasına sığınmış derin bir vadiciğe ulaştılar, orada bir süre mümkün olduğunca dinlenip olabildiğince sıkı bir kahvaltı yaptılar, kahvaltı daha çok *tıkınma* ve sudan oluşuyordu. (Eğer *tıkınma*'nın ne olduğunu bilmek istiyorsanız tek söyleyebileceğim şey, tarifini bilmiyorum; ama bisküvitimsi, tazeliğini koruyan, uzun süre kalıcı ve doyurucu olması gereken, aslında çiğneme egzersizi dışında hiç ilginç olmayan, bu yüzden de kesinlikle lezzetli olmayan bir şey. Göl İnsanları tarafından uzun yolculuklar için hazırlanırdı.)

Ardından tekrar yola koyuldular, şimdi yol batıya doğru saptı,

nehirden ayrılarak güneye bakan dağ uzantısının koca yamacına daha da yakınlaştı. Sonunda tepeye ulaşan patikaya vardılar. Patika dik bir şekilde yukarıya tırmanıyordu, akşamüstünün ilerleyen saatlerinde zirvesine çıkana ve kış güneşinin Batı'ya aşağı doğru kayışını görene dek birbirlerinin ardında yavaşça, güç bela ilerlediler.

Burada üç yanı yamaçsız, ama üzerinde kapıya benzer bir açıklık bulunan kayalık bir cepheyle sırtını Kuzey'e dayamış bir düzlük buldular. Bu kapıdan bakılınca Doğu, Güney ve Batı ayaklar altındaydı.

"Burada," dedi Balin, "eski günlerde daima bir gözcü koyardık ve şu arkadaki kapı burada nöbetçi odası gibi kayaya oyulmuş bir odaya çıkar. Dağ'da bu tip çeşitli yerler vardı. Ama mutlu günlerimizde gözetlemeye çok az gereksinim duyardık ve nöbetçiler fazlasıyla rahat davranıyordu, belki tersi olsaydı, ejderin gelişini daha önce haber alabilir ve her şey daha farklı gelişebilirdi. Yine de burada bir süre için gizlice kalabilir, barınabilir ve fark edilmeden pek çok şeyi görebiliriz."

"Eğer buraya gelirken görüldüysek, pek işe yaramaz," dedi Smaug'u, bir kulenin tepesine tünemiş bir kuş gibi Dağ'ın zirvesine tünemiş görmeyi beklermişçesine daima oraya doğru bakan Dori.

"Şansımızı denemek zorundayız", dedi Thorin. "Bugün daha fazla ilerleyemeyiz."

"Yaşa! Yaşa!" diye bağırdı Bilbo ve kendisini yere attı.

Kaya oda nerdeyse yüz kişiyi alabilirdi ve daha içeride dışarısının soğuğundan iyi korunan küçük bir oda vardı. Hemen hemen terk edilmişti; anlaşılan Smaug'un egemenliği süresince burayı yabani hayvanlar bile kullanmamıştı. Torbalarını oraya yığdılar, bazıları kendilerini anında üzerlerine atıp uyudu; ama diğerleri dış

kapının yakınına oturup planlarını tartıştı. Konuşmalarında dönüp dolaşıp bir noktaya geldiler: Smaug neredeydi? Batı'ya baktılar hiçbir şey yoktu, Doğu'ya baktılar hiçbir şey yoktu, Güney'de de ejderden hiçbir iz yoktu, ama o tarafta birçok kuş bir araya toplanıyordu. Gözleri buna takıldı ve merak ettiler; ama ilk soğuk yıldızlar ortaya çıktığında olanları anlamaktan hâlâ çok uzaktaydılar.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SU VE ATEŞ

Eğer siz de cüceler gibi Smaug'un ne yaptığını öğrenmek istiyorsanız, iki gün önce kapıyı parçalayıp öfkeyle uçup gittiği o geceye dönmemiz gerekli.

Göl kasabası Esgaroth'un insanları, karanlık Doğu'dan bir meltem esintisi ve soğuk olduğu için genelde evlerindeydi. Ancak çok azı rıhtımlarda dolaşıp, hoşlarına gittiği üzere, yıldızların gökte yaptıkları gibi gölün pürüzsüz yüzeyinde de parça parça ışıldayışlarını seyrediyordu. Kasabalarından bakıldığında, genellikle, Akan Nehir'in Kuzeyden indiği açıklıktan ve gölün diğer kısmındaki alçak yamaçlarıyla Yalnız Dağ görülebiliyordu. Yüce zirvesini sadece hava açıkken görebilirlerdi ki zirve, sabah güneşinde bile uğursuz ve karanlık gözüktüğü için o yöne nadiren bakarlardı. Artık tepe karanlıkta kaybolmuş, yitip gitmiş, kararmıştı.

Aniden arkalarda titrek bir şekilde yeniden belirdi; kısa bir ışıltı üzerine dokunup söndü.

"Bakın!" dedi biri. "Yine o ışıklar! Dün gece gözcüler bu ışıkların gece yarısından şafak vaktine dek yanıp söndüğünü görmüş. Orada bir şeyler oluyor."

"Belki de Dağ'ın Dibindeki Kral altın dövüyordur" dedi bir diğeri. "Kuzey'e gideli epey zaman oldu. Şarkıların kendilerini yeniden gösterme zamanı çoktan geldi."

"Hangi kral?" dedi sert bir sesle bir başkası. "Bu ejderin, bizim bildiğimiz Dağ'ın dibindeki tek kralın, yağmacı ateşi sanki."

"Hep kasvetli şeyleri sezersin sen de!" dedi diğerleri. "Sellerden zehirli balıklara dek ne olursa. Neşeli bir şeyler düşün biraz."

Sonra aniden tepelerin aşağısında bir yerlerde kocaman bir ışık belirdi ve gölün kuzey kısmı altın rengine büründü. "Dağ'ın Dibindeki Kral!" diye bağırdılar. "Serveti Güneş gibidir, gümüşü bir pınar, nehirleri altın akar! Nehir, Dağ'dan altın olarak akıyor!" diye bağrıştılar, her yerde pencereler açılıyor, ayaklar koşuşturuyordu.

Bir kez daha her tarafı müthiş bir heyecan ve coşku kaplamıştı. Ama sert sesli insan alelacele Efendi'ye koştu. "Ya Ejder geliyor ya da ben aptalın tekiyim!" diye bağırdı. "Köprüleri kaldırın! Silah başına! Silah başına!"

Aniden uyarı boruları çalmaya başlayıp kayalık kıyılar boyunca yankılandı. Eğlence durdu, neşe yerini dehşete bıraktı. Böylece ejder onları pek de hazırlıksız yakalamamıştı.

Öylesine hızlıydı ki, çok geçmeden ejderi kendilerine süratle yaklaşan, gitgide büyüyerek parlaklaşan bir ateş kıvılcımı içinde gördüler; en aptalları bile kehanetlerin yanlış olabileceğine dair şüphe duymadı. Az da olsa zamanları vardı. Smaug'un korkunç yaklaşışının kükremesi iyice artmadan ve kanatlarının felaket çırpışı altında göl ateş gibi al dalgalanmadan önce, kasabadaki tüm kaplar suyla doldurulduu, her savaşçı silahlandı, her ok ve kargı hazırlandı, karaya uzanan köprü yıkılıp ortadan kaldırıldı.

İnsanların çığlıkları, feryat ve bağırışları arasında ejder üzerilerine yaklaşıp köprüleri sürükledi. Bu insanları şaşırttı. Köprü gitmişti ve ejderin düşmanları derin suyun – onun hoşlanacağından daha karanlık, derin ve serin – ortasında bir adadaydılar. Eğer bu suya dalacak olsa tüm ülkeyi günlerce pus kaplamaya yetecek kadar buhar ve buğu yükselirdi; ancak göl ondan çok, çok daha büyüktü ve ejder içinden geçemeden ateşini söndürürdü.

Kükreyerek dönüp kasabanın üzerinde dolaştı. Kara oklardan bir selam fırladı, pulları ve mücevherlerine çarparak çınladılar; gövdeleri ateş püsküren ve tıslayan soluğuyla kavrularak göle geri düştüler. Hiçbir havai fişek o geceki görüntülerle yarışamazdı. Okların vınlamaları ve boruların tiz sesleriyle ejderin gazabı had safhaya çıktı, öfkeden çıldırıp deliye döndü. Neredeyse yüzyıldır kimse kendisiyle birazcık da olsa savaşmaya cesaret edememişti; ama sert sesli adam (adı Ozan'dı) sağa sola koşuşturup okçuları yüreklendirmese, Efendi'yi de onlara, son oklarına dek savaşmayı emretmesi için zorlamasa, şu anda da kimse cesaret edemeyecekti.

Ejderin ağzından alevler püskürdü. Bir süre gölü aydınlatarak üstlerinde dönüp durdu. Kıyıdaki ağaçlar, altlarında titreyip duran yoğun kara gölgelerle kan ve bakır gibi ışıldadı. Sonra ejder, öfkeden hiçbir tehlikeyi umursamayan düşmanlarına pullu taraflarını dönmeye özel bir çaba harcamadan ve yalnızca kasabalarını ateşe verebilmek amacıyla ok fırtınasının tam ortasına atıldı.

Ejder kasabaya saldırıp uzaklaşıp yeniden saldırdıkça, önceden iyice ıslatıldığı halde saz damlar ve ahşap kirişlerin tepelerinden ateşler yükseldi. Bir kıvılcımın belirdiği her noktaya yüzlerce el tarafından su fırlatıldı. Ejder durup durup döndü. Bir kuyruk attı ve Büyük Ev'in damı parçalara bölünüp çöktü. Söndürülemez ateşler gecenin karanlığında yükseldi. Darbe üstüne darbe sonucu bir ev daha, sonra başka bir ev daha ateşe bürünüp yıkıldı; yine de hiçbir ok Smaug'a engel olamadı, bataklıklardan gelen bir sinekten daha fazla işe yaramadı.

İnsanlar artık her taraftan suya atlıyor; kadınlar ve çocuklar pazar havuzundaki yüklü kayıklarda toplanıyorlardı. Silahlar bırakılmıştı. Daha az bir zaman önce, cüceler hakkında, sevincin gelişine

dair eski şarkıların söylendiği yerde şimdi ağlanıp, sızlanma ve yas vardı. Şimdi insanlar cücelerin adlarını lanetliyorlardı. Efendi bile bu karmaşada uzaklaşarak kendisini kurtarma umuduyla yaldızlı muhteşem teknesine kaçmıştı. Çok geçmeden tüm kasaba terk edilmiş göl hizasına dek kül haline gelmiş olacaktı.

Ejder böyle olmasını umuyordu. Hepsi onun istediği gibi kayıklara binebilirdi. O zaman da ejder onları avlayarak güzelce spor yapabilir veya hepsi açlıktan ölene dek onları orada tutardı. Hele karaya çıkmaya bir çalışsınlar, orada hazır bekleyecekti. Çok geçmeden kıyıdaki bütün ağaçları ateşe verecek, her tarlayı ve otlağı kasıp kavuracaktı. Şimdilik uzun yıllardır hiç yapmadığı kadar güzel bir şekilde kasabayla oynama sporunun tadını çıkartıyordu.

Ama halen yanan evlerin arasında yerlerini almış bir grup okçu vardı. Reisleri, şu, arkadaşlarının onun değer ve cesaretini bildikleri halde, sellerden zehirli balıklara dek kötü kehanetlerde bulunduğu için suçladıkları sert yüzlü, sert sesli Ozan'dı. Uzun zaman önce karısı ve çocuğu Akan Nehir boyunca kaçan Vadi'nin Efendisi Girion'un soyundan geliyordu. Şimdi porsuk ağacından yapılmış koca bir yayla, bir tanesi dışında tümünü harcamak için oklarını fırlatıyordu. Alevler yakınlaşmıştı. Arkadaşları onu terk etti. Ve yayını son kez gerdi.

Aniden karanlıkta bir şey omzuna çarptı. İrkildi – ama bu yalnızca yaşlı bir ardıçkuşuydu. Korkusuzca kulağının yanına tünedi, ona haberler getirmişti. Vadi'nin ırkından olduğu için kuşun dilini anlayabildiğini, fark ederek şaşırdı.

"Bekle! Bekle!" dedi kuş. "Ay yükseliyor. O uçup sana döndüğünde sol göğsündeki boşluğu bul!" Ve Ozan şaşkınlık içinde beklerken Dağ'da olan bitenleri ve duyduğu her şeyi anlattı.

Sonra Ozan yayını kulağına dek gerdi. Ejder alçaktan uçarak

geriye doğru bir daire çiziyordu. O yaklaşırken ay da doğu kıyısının üzerinden yükseliyor, kanatlarını gümüşi bir renge boyuyordu.

"Ok!" dedi okçu. "Kara ok! Seni sona sakladım. Yüzümü hiç kara çıkarmadın, ben de daima seni tamir ettim. Seni babamdan aldım, o da atalarından. Eğer Dağ'ın dibindeki gerçek kralın demirhanelerinden geliyorsan, şimdi git ve iyice hızlan!"

Ejder bir kez daha, daha öncekilerden daha fazla alçalarak saldırdı, dönüp aşağıya dalarken karnı ay ışığında mücevherlerin kıvılcımlanan ateşleriyle apak parıldadı – ama bir yeri parıldamamıştı. Koca yay boşaldı. Kara ok zıpkın gibi fırlayıp doğruca ön ayağın iyice açıldığı sol göğüsteki boşluğa yöneldi. İçeri daldı, ucu, sapı ve tüyü; gözden kayboldu, uçuşu çok hızlıydı. Smaug insanı sağır eden, ağaçları devirip kayaları çatlatacak bir haykırışla havada kanlar fışkırtarak vuruldu, ters dönüp yükseklerden yıkıntıların üzerine düştü.

Kasabanın üzerine düşmüştü. Son debelenmeleri kasabayı kıvılcımlarla kapladı. Göl, bir gürlemeyle kaynadı. Devasa bir buhar kütlesi aniden, ay ışığı altındaki karanlıkta bembeyaz yükseldi. Bir tıslama, fışkıran bir girdap oluştu; ardından sessizlik. Ve bu Smaug'un ve Esgaroth'un sonuydu, Ozan'ın değil.

Giderek büyüyen ay yükselmesini sürdürdü, rüzgârın uğultusu güçlenip soğudu. Yükselen pusu, kıvrılan sütunlara, hızla koşuşturan bulutlara dönüştürdü ve Kasvetormanı'ndan önündeki bataklıkların üzerine yırtık pırtık paçavralar halinde serpmek için Batı'ya doğru sürdü. Ardından birçok tekne gölün üzerinde karanlık lekeler gibi görünür hale geldi ve rüzgâr, yitik kasabaları, eşyaları ve yıkılmış evleri için ağlayan Esgaroth insanlarının seslerini uzaklara taşıdı. O sırada bunu yapmalarını beklemek zor olsa da

aslında gerçekten şükredecekleri çok şey vardı: Kasabalıların en azından dörtte üçü sağ kurtulmuştu; koruları, tarlaları, otlakları, hayvanları ve teknelerinin çoğu hasar görmemişti; ve ejder ölmüştü. Bunun ne anlama geldiğini henüz kavrayamamışlardı.

Batı kıyıları üzerinde, soğuk rüzgârda titreyen kederli topluluklar bir araya toplandı; ilk öfke ve yakınışları, bazılarının hâlâ savunduğu halde kasabayı hızla terk eden Efendi'nin aleyhineydi.

"Kafası işe iyi işleyebilir – özellikle de kendi işine," diye mırıldandı bazıları, "ama ciddi şeyler olduğunda hiçbir işe yaramıyor!" Ozan'ın cesaretine ve son görkemli atışına dua ettiler. "Keşke ölmemiş olsaydı," dedi tümü, "onu kral seçerdik. Girion soyundan Ejder-vurucusu Ozan! Yazık ki onu kaybettik!"

Ve tam konuşmalarının ortasında gölgelerin arasından uzun boylu bir suret öne çıktı. Sırılsıklam olmuştu, ıslak siyah saçları yüzü ve omuzlarına düşmüştü, gözlerinde yakıcı bir ışık vardı.

"Ozan ölmedi!" diye haykırdı. "Düşman ölürken Esgaroth'dan suya dalmıştı. Ben Girion soyundan Ozan'ım; ben ejderi katleden kişiyim!"

"Kral Ozan! Kral Ozan!" diye bağırdılar; ama Efendi birbirine çarpan dişlerini gıcırdattı.

"Girion, Vadi'nin efendisiydi, Esgaroth'un kralı değil," dedi. "Bizler, Gölkent'te efendileri daima yaşlı ve bilgeler arasından seçtik; sadece savaşan adamlar kuralına uymadık. Bırakın 'Kral Ozan' kendi krallığına gitsin – Vadi şimdi onun cesaretiyle özgürlüğüne kavuştu ve dönüşünü engelleyecek hiçbir şey yok. Her kim isterse, ola ki Dağ'ın gölgesi altındaki soğuk kayaları gölün yeşil kıyılarına tercih eder, onunla gidebilir. Aklı başında olanlar burada kalıp kasabamızı yeniden inşa etmeyi umut edecek ve zamanı gelince de yeniden huzur ve bolluğunun keyfini çıkartacaktır."

"Biz Kral Ozan'ı isteriz!" diye bağırdı yanıt olarak etraftaki halk. "Yaşlıları ve para sayıcıları yeterince gördük!" Ve daha arkadaki halk da bağırmaya başladı: "Okçu yukarı, Para keseleri aşağı," ta ki gürültü kıyı boyunca yankılanana dek.

"Ben Okçu Ozan'a değer vermeyecek en son insanım," dedi Efendi ihtiyatla (çünkü Ozan artık onun yakınında duruyordu). "Bu gece kasabamızın büyükleri listesinde önemli bir yer kazandı; ve pek çok ebedi şarkıya layıktır. Ama neden ey Ahali?" – burada Efendi ayağa kalkıp çok yüksek sesle ve anlaşılır konuştu – "Neden tüm kınamanızı ben hak ediyorum? Hangi suçum yüzünden tahttan indirilmeliyim? Ejderi uykusundan kim uyandırdı, sorabilir miyim? Kim bizden bir sürü armağan ve fazlasıyla yardım alıp, bizi eski şarkıların gerçekleşeceğine inandırmaya çalıştı? Kim bizim yufka yüreklerimiz ve güzel hayallerimizle oynadı? Bizi ödüllendirmek için nehirden bize ne çeşit bir altın gönderdiler? Ejder ateşi ve yıkım! Zararımızın karşılanmasını, dul ve yetimlerimize yardımı kimden talep edeceğiz?"

Gördüğünüz gibi, Efendi koltuğunu boşu boşuna elde etmemişti. Sözlerinin sonucu olarak insanlar o an için yeni bir kral fikrini neredeyse unutup öfkeli düşüncelerini Thorin ve kafilesine yönelttiler. Her taraftan vahşi ve kaba sözler bağırıldı; daha önceleri eski şarkıları en yüksek sesle söyleyenlerden bazıları şimdi nerdeyse feryat figan cücelerin ejderi kendilerine karşı bile isteye harekete geçirdiklerini haykırıyordu!

"Aptallar!" dedi Ozan. "Neden o mutsuz yaratıklara öfkelenip sözlerinizi boşa harcıyorsunuz? Şüphesiz, Smaug bize gelmeden önce ateşle ilk yok olan onlardı." Sonra tam konuşurken Dağ'da sahipsiz ve korumasız yatan efsanevi hazinenin düşüncesi yüreğini vurdu, aniden susuverdi. Efendi'nin sözlerini, Vadi'nin yeniden

inşa edilişini ve altın çanlarla dolduruluşunu düşündü, tabii eğer insanlarını bulabilirse.

Sonra yeniden konuştu: "Şimdi öfkeli sözler zamanı ya da köklü değişim planları düşünme zamanı değil, Efendi. Yapılacak çok iş var. Hâlâ hizmetinizdeyim – ama bir süre sonra sözlerinizi yeniden düşünebilir ve benimle gelecek olanları alarak Kuzeye gidebilirim."

Sonra kampların düzenlenmesine, yaralıların ve hastaların bakımına yardım etmek için ayrıldı. Efendi, o giderken arkasından tehditkâr bakışlar fırlatıp oturduğu yerden kımıldamadı. Durmadan düşündü, çevresindekilere kendisine ateş ve yiyecek getirmeleri için bağırıp seslenmek dışında çok az konuştu.

O sırada Ozan nereye gitse insanları artık korumasız kalan muazzam hazine hakkında çılgınca konuşurken buldu. İnsanlar zararlarını pek yakında hazineden elde edecekleriyle karşılayacaklarından, zengin olmaktan, bir kısmını da Güney'den bir şeyler almak için ayırmaktan bahsediyorlardı; ve bu onları çok neşelendiriyordu. Gece soğuk ve mutsuz olduğu için bu konu iyi geliyordu. Çok az insan için barınak yapılabildi (ki biri Efendi'nindi) ve çok az yiyecek vardı (Efendi bile biraz aç kaldı). Kasabanın yıkılışından kurtulanların çoğu o gece soğuk, rutubet ve keder yüzünden hastalanıp sonra da öldü; takip eden günlerde de fazlasıyla hastalık ve büyük bir açlık vardı.

Bu arada Ozan liderliği ele geçirip daima Efendi'nin adıyla da olsa, tüm emirleri kendi isteğine göre verdi. Ayrıca insanları yönetmek, korunma ve barınma hazırlıklarını yönlendirmek gibi zor görevler üstlendi. Eğer yardım gelmemiş olsaydı büyük olasılıkla güzün ardından gelmekte acele eden kışta çoğu ölüp gidecekti. Ama yardım hemen ulaştı; çünkü Ozan derhal hızlı habercileri nehirden

Orman'a, Orman Elflerinin Kralı'ndan yardım istemeye göndermişti ve habèrciler, Smaug'un ölümünden yalnızca üç gün geçmesine rağmen zaten harekete geçmiş olan bir orduyla karşılaştılar.

Elf kralı kendi habercilerinden ve halkını seven kuşlardan gelişmeleri öğrenmişti ve olup bitenin çoğunu biliyordu. İşin aslı Ejderin Viranesi'nde yaşayan kanatlı her şey arasında büyük bir kargaşa vardı. Gökyüzü, daireler çizen kuş sürüleriyle doluydu, hızlı uçan elçileri gökyüzünde sağa sola uçuşup duruyordu. Orman sınırlarının ötesini ıslıklar, çığlıklar ve boru sesleri kaplamıştı. Haberler Kasvetormanı'nın ötelerine dek yayılıyordu: "Smaug öldü!" Yapraklar hışırdadı, şaşkın kulaklar kabardı. Daha Elf kralı atına bile binemeden haberler batıya, Puslu Dağlar'ın çam ormanlarına doğru yayılmıştı; Kocaoğlan gelişmeleri ahşap evinde duydu; goblinler de mağaralarında divan kurmuşlardı.

"Korkarım bu Meşekalkan Thorin'den son haber alışımız olacak," dedi kral. "Benim konuğum olarak kalsaydı daha iyi olacaktı. Bu kimseye iyilik getirmeyen bir felaket." Çünkü o da Thror'un serveti hakkındaki efsaneyi unutmamıştı. İşte bu yüzden Ozan'nın habercileri onu birçok okçu ve mızrakçıyla birlikte yola koyulmuş buldu; çok uzun süredir burada yaşanmadığı kadar dehşetli bir savaşın yeniden uyanmaya başladığını düşünen kargalar sürüler halinde üzerlerinde toplanmışlardı.

Ama kral, Ozan'ın ricalarını dinleyince iyi ve nazik insanların efendisi olduğu için mèrhamete geldi; böylece daha önce doğruca Dağ'a yönelttiği yürüyüşün yönünü çevirip nehirden aşağı Uzun Göl'e doğru hızla ilerlemeye başladı. Ordusu için yeterince tekne ve sal yoktu, yürüyerek yavaş yavaş gitmek zorundaydılar; ama büyük miktarda malzemeyi önden su yoluyla gönderdi. Yine de elfler ellerine çabuktur ve bataklıklara, Orman ve Göl arasındaki

tehlikeli topraklara çok alışık olmasalar da hareketleri bu günlerde oldukça hızlıydı. Ejderin ölümünün yalnızca beş gün sonrasında kıyılara ulaşıp kasabanın yıkıntıları gördüler. Beklenileceği gibi onlara fazlasıyla kucak açıldı. Halk ve Efendileri, Elf kralının yardımlarını ilerde ödemek için her çeşit pazarlığı yapmaya hazırdı.

Planlar hemen hazırlandı. Efendi, kadın, çocuk, yaşlı ve zayıflarla geride kaldı; bazı ustalar ve elfler de onunla kalıp, ağaç kesip Orman'dan getirilen kerestelerin toplanması işleriyle uğraştı. Sonra kışın hızla gelişine karşı, kıyıda birçok kulübe inşa etmeye koyuldular; ayrıca Efendi'nin yönetimi altında daha güzel, eskisinden daha büyük ama eski yerinde olmamak üzere yeni bir kasaba tasarlamaya koyuldular. Kıyıdan yukarıya, kuzeye doğru ilerlediler; çünkü bunca zaman sonra bile ejderin yattığı sudan korkuyorlardı. Oysa ejder bir daha asla altın yatağına dönmeyecekti; taş gibi katılaşıp kıvrılmış bir halde sığ sularda yatıyordu. Devasa kemikleri yıllarca, açık bir havada eski kasabanın yıkıntılarının ortasında seçilebilecekti. Ama çok azı bu lanetli yeri geçmeye cesaret etti, hiçbiri dondurucu suya dalmaya veya çürüyen leşinden düşen değerli taşları almaya cesaret edemedi.

Ancak eli halen silah tutabilen insanların ve Elf kralının ordusunun çoğu kuzeye, Dağ'a doğru yürümek için hazırlandı. Orduların öncü kolu, kasabanın yıkılışından on bir gün sonra, gölün ucundaki kaya kapıları geçip terk edilmiş viranlığa ulaştı.

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

FIRTINA BULUTLARI TOPLANIYOR

Artık Bilbo ve cücelere dönelim. Bütün gece içlerinden biri nöbet tutmuş, ama sabah olduğunda hiçbir tehlike izine rastlamamışlardı. Kuşlar şimdi daha da yoğun bir şekilde bir araya toplanıyordu. Güneyden gruplar halinde uçarak geliyor; Dağ'ın etrafında yaşayan kargalar tepelerinde durmadan dönerek bağırışıyorlardı.

"Tuhaf bir şeyler oluyor," dedi Thorin. "Güz göçü zamanı geçti; üstelik bunlar daima toprakta yaşayan kuşlar; sığırcıklar, ispinoz sürüleri ve uzaklarda sanki yakında savaş çıkacakmış gibi toplanan leş yiyici kuşlar var!"

Bilbo birden işaret etti: "Bakın yine şu yaşlı ardıçkuşu!" diye bağırdı. "Smaug dağın yamacını çökerttiğinde kaçabilmiş galiba, ama herhalde sümüklüböcekler kaçamamıştır!"

Ardıçkuşu kesinlikle oradaydı ve Bilbo onu gösterirken o da yanlarına doğru uçarak yakınlardaki bir taşın üzerine kondu. Kanatlarını çırpıp öttü. Sonra başını dinliyormuş gibi bir yana eğdi ve yeniden öttü, sonra yine dinledi.

"Bence bize bir şey anlatmaya çalışıyor," dedi Balin, "ama bu kuşların konuşmasını izleyemiyorum, çok hızlı ve anlaşılması zor. Siz anlayabiliyor musunuz Bay Baggins?"

"Pek iyi değil," dedi Bilbo (işin aslı tek kelimesini bile anlamıyordu); "ama eski dostumuz çok heyecanlı gözüküyor."

"Keşke bir kuzgun olsaydı!" dedi Balin.

"Onları sevmediğini düşünürdüm! Daha önce buralara gelirken

kuzgunlara karşı pek çekingendin."

"Onlar karga! İğrenç ve şüpheli görünüşlü yaratıklar! Üstelik kabalar. Bize taktıkları isimleri ardımızdan bağırırlarken duymuşsundur. Ama kuzgunlar başka. Onlarla Thror halkı arasında çok sıkı dostluk vardı; bize sık sık gizli haberler taşır ve karşılığında yuvalarında saklamak istedikleri parlak şeylerle ödüllendirilirlerdi.

"Çok uzun yıllar yaşarlar ve hafızaları güçlüdür. Bildikleri şeyleri çocuklarına miras bırakırlar. Ben çocuk bir cüceyken kaya kuzgunları arasında birçok tanıdığım vardı. Bu tepeye bir zamanlar Kuzguntepesi denirdi, çünkü burada nöbetçi odasının üstünde yaşayan ünlü ve bilge bir çift vardı, yaşlı Carc ve karısı. Ama o kadim soyun hâlâ burada yaşadığını sanmıyorum."

Tam konuşmasını bitirmişti ki yaşlı ardıçkuşu tiz bir çığlık atıp, hemen uçarak uzaklaştı.

"Biz onu anlamayabiliriz, ama bu yaşlı kuşun bizi anladığına eminim," dedi Balin. "Şimdi seyredip ne yapacağını görelim!"

Çok geçmeden kanat sesleri duyuldu ve ardıçkuşu döndü; beraberinde de eli ayağı tutmayacak kadar son derece yaşlı bir kuş vardı. Hiç iyi göremiyor ve zorlukla uçuyordu, kafasının tepesi kelleşmişti. Oldukça cüsseli, yaşını başını çoktan almış bir kuzgundu. Önlerindeki toprağa dimdik konup, kanatlarını bir iki silkeleyip Thorin'e doğru kafasını salladı.

"Ey Thrain oğlu Thorin ve Fundin oğlu Balin," diye öttü (söylediklerini Bilbo da anlayabiliyordu, çünkü kuş dilini değil, normal konuşma dilini kullanıyordu). "Ben Carc oğlu Roäc. Carc öldü, ama bir zamanlar sizce iyi tanınırdı. Ben yumurtadan çıkalı yüz otuz beş yıl oluyor, ama babamın bana anlattıklarını unutmadım. Artık Dağ'daki büyük kuzgunların reisi benim. Sayımız az, ama eski kralı hâlâ hatırlıyoruz. Halkımın çoğu – bazılarını keyifle

karşılayacağınız bazılarını da iyi bulmayacağınız – büyük haberler olduğu için Güney'de dışardalar.

"Şimdi dinleyin! kuşlar Güney'den, Doğu'dan ve Batı'dan, Dağ'a ve Vadi'ye dönüyor; çünkü Smaug'un öldüğüne dair bir söz etrafa yayıldı!"

"Öldü! Öldü mü?" diye bağırdı cüceler. "Öldü! O halde boşuna korkmuşuz – hazine artık bizim!" Hepsi ayağa fırlayarak sevinçle hoplayıp zıplamaya başladılar.

"Evet, öldü," dedi Roäc. "Ardıçkuşu, umarım tüyleri asla dökülmez, onu ölürken görmüş ve söylediklerine güvenebiliriz. Bundan üç gece önce ay yükselirken, Esgaroth insanlarıyla yaptığı savaş sırasında öldüğünü görmüş."

Thorin'in cüceleri yatıştırıp kuzgunun anlattıklarının dinlenmesini sağlaması zaman aldı. Sonunda kuzgun savaşın tüm hikâyesini anlattıktan sonra şöyle devam etti:

"Sevinecek çok şey var Meşekalkan Thorin. Güvenlik içinde salonlarınıza dönebilirsiniz; tüm hazine sizin – ama şimdilik. Kuşların yanında başkaları da buraya toplanıyor. Koruyucusunun öldüğü haberi çoktan yayıldı; Thror'un zenginliğinin efsanesi de bunca yıl boyunca anlatılıp durdu; yağmadan pay almaya istekli çok kişi var. Bir elf ordusu yola çıktı bile, leş yiyici kuşlar da çarpışma ve kan dökülmesi umuduyla onlarla birlikte. Göl insanları kederlerinin sorumlusunun cüceler olduğunu konuşup duruyor; çünkü evsiz barksız kaldılar, çoğu öldü, Smaug kasabalarını yerle bir etti. Siz sağ ya da ölü olsanız da hazinenizden tazminat almayı düşünüyorlar.

"Yolunuzu kendi bilgeliğiniz çizmeli; ancak on üç sayısı bir zamanlar burada yaşayan ve şimdi uzaklara dağılmış Durin'in halkının çok küçük bir bölümü. Eğer sözümü dinlerseniz Göl-insanlarının Efendisi'ne güvenmemeli, onun yerine ejderi okuyla vuran

kişiye güvenmelisiniz. O Vadi ırkından ve Grion soyundan gelen Ozan'dır; sert, ama dürüst birisi. Uzun yalnızlığın ardından cüceler, insanlar ve elfler arasında bir kez daha barış yaşanacak, ama bence bu size altın ölçüsüyle oldukça pahalıya patlayabilir."

Sonra Thorin öfkeyle öne atıldı: "Çok teşekkür ederiz, Carc oğlu Roäc. Sen ve halkın unutulmayacak. Ama sağ olduğumuz sürece altınımızı ne hırsızlar çalabilir ne de zorla alınabilir. Eğer daha fazla minnetimizi teşekkürümüzü kazanmak istersen, bize yaklaşanların haberini getir. Ve sizden rica ediyorum; eğer hâlâ genç ve kanadı güçlü olanınız varsa, hem doğuda hem de batıda kalan Kuzey dağlarındaki akrabalarımıza haberciler gönderin ve durumumuzun kötülüğünü bildirsinler. Ama özellikle Demir Tepeler'deki kuzenim Dain'e gidin, çünkü onun iyi silahlanmış birçok adamı var ve buraya en yakın o oturuyor. Acele etmesini de söyleyin!"

"Bu fikrin iyi ya da kötü olup olmadığını söylemeyeceğim," diye gakladı Roäc, "ama yapılabilecek şeyleri yapacağım." Sonra uçarak ağır ağır uzaklaştı.

"Şimdi Dağ'a dönelim!" diye haykırdı Thorin. "Kaybedilecek çok az zamanımız var!"

"Ve de az yiyeceğimiz!" diye haykırdı, bu tür konularda daima pratik düşünen Bilbo. Doğruyu söylemek gerekirse o her durumda serüvenin ejderin ölümüyle sona erdiğini sanıyordu – ki oldukça yanılıyordu – ve olayların barış içinde sona ermesi için de payının çoğunu vermeye hazırdı.

"Dağ'a dönelim!" diye haykırdı cüceler, adeta onu duymazdan gelerek; böylece o da onlarla birlikte dönmek zorunda kaldı.

Olayların bazılarını önceden bildiğinize göre cücelerin önlerinde birkaç günleri daha olduğunu tahmin edebilirsiniz. Mağaraları

yeniden gezdiler ve düşündükleri gibi sadece Ön Kapı'nın açık kalmış olduğunu gördüler; tüm diğer kapılar (tabii ki küçük gizli kapı dışında) uzun zaman önce Smaug tarafından kırılmış ya da tıkanmış ve bu kapılardan geriye hiçbir iz kalmamıştı. Böylece şimdi girişi sağlamlaştırıp bunun uzantısı olarak yeni bir yol yapmak gibi oldukça zorlu bir işe giriştiler. Eskilerden kalma, inşaatçıların, madencilerin, avcıların kullandığı bir sürü alet vardı ve bu tarz işlerde cüceler hâlâ çok yetenekliydi.

Cüceler çalışırken kuzgunlar onlara düzenli olarak haber taşıdılar. Bu yolla Elf kralının Göl tarafına saptığını öğrenip rahat bir nefes aldılar. Daha da iyisi, midillilerinden üçünün kurtulduğunu ve Akan Nehir'in aşağısında, geri kalan erzaklarının bulunduğu noktadan pek de uzak olmayan bir yerlerde başıboş dolaştıklarını öğrendiler. Böylece diğerleri işlerine devam ederken Fili ve Kili bir kuzgunun rehberliğinde midillileri bulmaya ve taşıyabilecekleri her şeyi getirmeye gitti.

Onlar gideli dört gün olmuştu ve bu sırada Göl-insanları ve elflerin birleşik ordusu hızla Dağ'a doğru ilerliyordu. Ama artık cücelerin ümitleri daha fazlaydı; çünkü dikkatli bir tüketimle haftalarca yetecek yiyecekleri vardı – en çok *tıkınmaları* vardı, çok bıkmışlardı, ama elbette ki *tıkınma* hiçbir şey olmamasından daha iyidir – ve kapı da, şimdiden açıklığın önüne örülen çok kalın ve büyük kare taşlardan yapılan bir duvarla tıkanmıştı. Duvarda dışarıya bakabilecekleri (ya da atış yapabilecekleri) delikler vardı, ama girilebilecek bir yer kesinlikle yoktu. İçeri ya da dışarı girip çıkarken merdivenlerle tırmanıyor, malzemeleri iplerle taşıyorlardı. Suyun çıkması için yeni duvarın altında küçük, alçak bir kemer yapmışlardı; ama girişin yakınlarındaki dar yatağını öylesine değiştirmişlerdi ki, dağın yamaçlarından Vadi'ye doğru aktığı çağlayanların başına dek

bir havuz uzanıyordu. Kapıya ulaşmak, yüzme dışında, sadece duvardan bakılınca sağda kalan uçurumun dar çıkıntısından mümkün olabilirdi. Midillileri eski köprünün üzerindeki merdivenlerin başına dek getirdiler, orada yüklerini boşaltarak efendilerine dönmelerini söyleyip, sürücüsüz olarak Güney'e yolladılar.

Bir gece önlerinde, güneye doğru Vadi tarafında sanki ateş ve meşaleler varmış gibi aniden birçok ışık belirdi.

"Geldiler!" dedi Balin. "Ve kampları da çok büyük. Vadi'ye alacakaranlığın perdesi altında nehrin her iki kıyısından birden gelmiş olmalılar."

O gece cüceler çok az uyudu. Bir grubun yaklaştığını gördüklerinde sabah daha griydi. Vadinin başına ulaşmalarını, ağır ağır tırmanışlarını duvarlarının ardından izlediler. Çok geçmeden gelenlerin arasında, savaşacaklarmış için silahlanmış göl insanları ve okçuların olduğunu gördüler. Sonunda grubun en önündekiler yıkılan kayalara tırmanarak çağlayanın tepesinde belirdi. Önlerinde bir havuz ve kapının yeni kesilmiş taşlarla örülmüş bir duvarla tıkandığını görmek onları koca bir şaşkınlığa gömecekti.

Orada durup işaret eder ve birbirleriyle konuşurlarken Thorin onları selamladı: "Kimsiniz siz," diye bağırdı çok yüksek bir sesle. "Dağ'ın Dibindeki Kral'ın, Thrain oğlu Thorin'in kapısına savaştaymış gibi gelen sizler ve isteğiniz nedir?"

Ama hiçbir yanıt gelmedi. Bazıları hemen döndü ve diğerleri de bir süre kapıya ve korunuş şekline bakıp öncekilerin peşinden uzaklaşacaktı. O gün kamp nehrin doğusuna, tam Dağ'ın uzantıları arasına taşındı. Sonra kayalar uzun süre sonra sesler ve şarkılarla yankılandı. Ayrıca elf arplarının sesleri ve tatlı bir müzik duyuluyordu; müzik yankılanıp onlara yükseldikçe sanki havanın soğuğu

kesildi, hafiften orman diyarının çiçeklerinin baharda tomurcuklanmasını yakaladılar müzikte.

Sonra Bilbo karanlık kaleden kaçarak, aşağıya inip ateşlerin etrafındaki şölene ve ziyafete katılmak için can attı. Daha genç bazı cücelerin de yürekleri kabarmıştı, her şeyin tersine dönmesini istediklerini ve böylesi halkları dost olarak karşılayabileceklerini mırıldandılar; ama Thorin kaşlarını çatmıştı.

Sonra cüceler de hazine yığınından aldıkları arpları ve diğer müzik aletlerini ortaya çıkartarak Thorin'i yumuşatmak için çaldılar; ama onların şarkıları elf dilinde bir şarkı değildi, daha çok, daha önce, Bilbo'nun küçük hobbit kovuğunda söyledikleri şarkıya benziyordu.

Karanlık ve yüce Dağ'ın dibine
Döndü Kral salonlarına yine!
Öldü düşmanı, Korkutucu Solucan,
Ve tüm düşmanları böyle ölüp gide.

Mızrak uzun, kılıç keskindir,
Ok hızlı, Kapı kuvvetlidir;
Altını koruyan yürekler cesur;
Artık boşuna acı çekmeyecek cüceler.

Eskilerin cüceleri kudretli büyüler yaptılar,
İnerken çınlayan çanlar gibi balyozlar
Karanlık şeylerin uyuduğu derinliklerde,
Dağların dibine oyulmuş salonlar.

Yerleştirdiler gümüş gerdanlıklara
Işığını yıldızların, taşıdıkları taçlara
Ateşini ejderin, bükük tellerden yapılan
Arplarının melodisi yayıldı etrafa.

Dağın tahtı özgür bir kez daha!
Ey! avare halk, kulak verin çağrılara!
Koşun gelin! Koşun gelin! Issızlıktan bu yana!
Kralın ihtiyacı var akraba ve dostlara.

Şimdi çağırıyoruz soğuk dağlar ardına.
"Dönün haydi eskilerin mağaralarına!"
Bekliyor işte kral Kapılarda,
Elleri dolu mücevher ve altınla.

Kral geldi artık salonlarına
Karanlık ve yüce Dağlar altında.
Korkutucu Solucan katledildi ve öldü,
Ve tüm düşmanlarımız böyle ölüp gide!

Şarkı Thorin'i keyiflendirdi ve yeniden gülümseyip neşelendi; ve Demir Tepeler'e olan mesafeyi, haber ulaşır ulaşmaz yola çıkarsa Dain'in Yalnız Dağ'a ulaşması için ne kadar zaman geçeceğini hesaplamaya başladı. Ama Bilbo'nun yüreği hem şarkıya hem de konuşmaya kapalıydı: fazlasıyla savaş kokuyorlardı.

Ertesi sabah erkenden bir grup mızrakçının nehri aşıp vadiden yukarıya tırmandıklarını gördüler. Yanlarında Elf kralının yeşil sancağını ve Göl'ün mavi sancağını taşıyorlardı; tam Kapı'daki duvarın önünde gelip durana dek ilerlediler.

Thorin onları yeniden güçlü bir sesle selamladı: "Dağ'ın Dibindeki Kral'ın, Thrain oğlu Thorin'in kapılarına silahlanarak savaşmaya gelen sizler kimsiniz?" Bu sefer yanıt alabildi.

Siyah saçlı, sert yüzlü uzun boylu bir adam öne çıkıp bağırdı: "Selamlar Thorin! Neden kendini hücresindeki bir hırsız gibi duvarların ardına kapıyorsun? Bizler henüz düşman değiliz, ümidimizi kaybettiğimiz halde sağ olduğunuz için memnunuz. Biz buraya yaşayan hiç kimseyi bulamayacağımızı düşünerek geldik; ama şimdi karşılaştığımıza göre resmi bir görüşme ve divan söz konusu."

"Siz kimsiniz ve resmi olarak ne görüşmek istiyorsunuz?"

"Ben Ozan'ım; ejderi ellerimle katledip hazinenizi kurtardım. Bu sizi hiç ilgilendirmiyor mu? Vadi'li Girion'un varislerinin torunuyum ve sizin hazine yığınınız, yaşlı Smaug'un, onun salon ve kasabalarından çaldığı servetle karışıktır. Bu tartışabileceğimiz türden bir mesele değil mi? Üstelik Smaug son savaşında Esgaroth insanlarının evlerini yok etti ve ben şu sıra Efendi'nin hizmetindeyim. Onun adına konuşacak, size onun halkı için hiçbir sıkıntı ve üzüntü duyup duymadığınızı soracaktım. Onlar darlık anınızda size yardımcı oldular ve şüphesiz böyle olmasını istememiş olsanız da sizler bunlar karşılığında onlara yalnızca yıkım verdiniz."

Gururla ve sertçe söylense de bunlar adil ve doğru sözlerdi; Bilbo, Thorin'in bu sözlerdeki gerçek payını hemen kabul edeceğini düşündü. Tabii ki kimsenin ejderin zayıf noktasını tek başına bulduğunu hatırlamasını beklemiyordu; ve bu oldukça yerinde bir düşünceydi, çünkü gerçekten kimse hatırlamıyordu. Ama ne uzun süre bir ejderin üzerinde kuluçkaya yattığı altının gücünü ne de cüce yüreklerini hesaba katıyordu. Son günlerde Thorin hazinenin başında uzun saatler geçirmişti ve hazinenin onda uyandırdığı arzu ağır basıyordu. Özellikle Kıvılcımtaşı'nı aramış olmasına rağmen,

orada yatan ırkının kederleri ve emeklerinin eski anılarıyla yoğrulmuş diğer enfes şeylere de yeterince önem veriyordu.

"En kötü nedeni sona, en iyi yere bırakıyorsun," diye yanıtladı Thorin. "Hazinemizi bizden çalan Smaug, onların da hayatlarını ya da evlerini çaldı diye kimse halkımın hazinesinde hak iddia edemez. Hazine onun değil ki, yaptığı kötülüklerin verdiği zarar hazineyi paylaşarak karşılansın. Göl-insanlarından aldığımız yardım ve malzemelerin bedelini dürüstçe ödeyeceğiz – zamanı gelince. Fakat silah tehditi altında *hiçbir şey*, bir somunun bedelini bile ödemeyiz. Kapımızın önünde silahlı bir ordu durduğu sürece sizleri düşman ve hırsız olarak göreceğiz.

"Eğer hazine yığınını korumasız ve bizleri ölü bulsaydınız akrabalarımıza mirastan ne tür bir pay ödeyeceğinizi sormak isterim."

"Çok yerinde bir soru," diye yanıtladı Ozan. "Ama ölü değilsiniz ve biz de hırsız değiliz. Dahası varlıklılar, istediklerinde onlara dostluk göstermiş yoksullara insafın ötesinde acımalı. Ve her şeye rağmen diğer iddialarım da hâlâ yanıtlanmadı."

"Daha önce de söylediğim gibi kapımdaki silahlı adamlarla görüşme falan yapmam. Hele oldukça az sevecenlikle hatırladığım Elf kralının halkıyla asla. Bu tartışmada yerleri yok. Şimdi oklarımız havada uçuşmadan önce buradan gidin! Ve eğer benimle yeniden konuşacak olursan, önce elf ordusunu ait olduğu ormana döndür, böyle gel ve eşiğe yaklaşmadan önce silahlarını da yere bırak."

"Elf-kral dostumdur ve dostluktan başka verecekleri bir şey olmadığı halde gerek duydukları anda Göl halkının yardımına gelmiştir," diye cevapladı Ozan. "Sözlerinizden pişmanlık duymanız için size zaman tanıyacağız. Biz dönmeden önce aklınızı başınıza toplayın!" Sonra ayrılarak kampına döndü.

Aradan çok fazla saat geçmeden sancaktarlar döndü, borucular

öne çıkıp borularını üflediler:

"Esgaroth ve Orman adına," diye haykırdı birisi, "kendisini Dağ'ın Dibindeki Kral diye niteleyen Thrain oğlu Meşekalkan Thorin'e sesleniyor ve kendisine, daha önce dile getirilen istekleri iyi düşünmesini veya düşmanımız ilan edileceğini bildiriyoruz. En azından hazinenin on ikide birlik kısmı, Girion soyundan Ejderkatledici Ozan'a devredilmeli. Ozan, bu paydan Esgaroth için gerekli yardıma katkıda bulunacaktır; ancak Thorin, atalarının eskiden yaptığı gibi çevredeki toprakların dostluk ve onurunu yeniden kazanmak istiyorsa kendi payından bir miktarını da Göl insanlarının rahata ermesi için vermelidir."

Sonra Thorin boynuzdan yapılmış bir yayı gerip konuşmacıya bir ok fırlattı. Ok gidip kalkanına çarptı ve saplanıp titredi.

"Eğer cevabınız buysa," diye bağırdı adam karşılık olarak, "Dağ'ın kuşatıldığını bildiririm. Kendiniz bir uzlaşma ve görüşme istemedikçe buradan ayrılmayacaksınız. Size hiçbir silah doğrultulmuyor, ama sizi burada altınınızla başbaşa bırakıyoruz. Yapabilirseniz, altınınızı yiyebilirsiniz!"

Böylece haberciler hızla ayrılıp cüceleri durumlarını ölçüp biçmeye bıraktılar. Thorin çok sertleşmişti ve hatalı olduğunu söylemeye bile cesaret edemediler; ama zaten çoğu onunla aynı fikirde gözüküyordu – büyük bir olasılıkla, yaşlı, şişman Bombur, Fili ve Kili dışında. Bilbo, elbette olayların böyle gelişmesinden memnun değildi. Şimdiye dek Dağ'la yeteri kadar içli dışlı olmuştu ve orada kuşatılmış kalmak hiç zevklerine uyan bir şey değildi.

"Bütün her yer hâlâ ejder kokuyor," diye söylendi kendi kendine, "ve bu beni hasta ediyor. *Tıkınma* da boğazıma takılmaya başladı."

ON ALTINCI BÖLÜM

GECEDE BİR HIRSIZ

Artık günler yavaş ve kasvetli geçiyordu. Cücelerin çoğu zamanlarını hazineyi gruplayıp düzenleyerek geçiriyordu; ve o arada Thorin, Thrain'in Kıvılcımtaşı'ndan bahsetmiş, sabırsızlıkla her tarafa bakmalarını emretmişti.

"Çünkü babamın Kıvılcımtaşı," dedi, "kendi başına bir nehir altından daha değerlidir, benim içinse paha biçilemez. Hazineden kendime alacağım tek şey o ve bulup da vermemezlik edenden intikamımı alırım."

Bilbo bu sözleri duydu ve eğer taş bulunacak olursa – yani yastık olarak kullandığı yırtık pırtık paçavraların arasına sardığı yerde – neler olacağını merak ederek korktu. Buna rağmen taştan bahsetmedi, çünkü günlerin sıkıcılığı arttıkça bir planın tomurcukları küçük beyninde filizlenmeye başladı.

Kuzgunlar, Demir Tepeler'den aceleyle inen Dain ve beş yüzden fazla cücenin kuzeydoğudan yaklaştıklarını, Vadi'ye iki günlük yürüyüş mesafesinde olduklarını söylediklerinde işler bir süredir böyle sürüyordu.

"Ama fark edilmeden Dağ'a ulaşamazlar," dedi Roäc, "ve korkarım vadide bir savaş olacak. Bu fikri iyi bulmuyorum. Güçlü bir halk olsalar da sizi kuşatan orduyu alt edebileceğe benzemiyorlar, hem edebilseler bile bunun kazancı ne olacak ki? Onların ardından kış ve kar geliyor. Çevredeki toprakların dostluğu ve iyi niyeti olmadan karnınızı nasıl doyuracaksınız? Artık ejder olmasa bile bu

hazine sizin sonunuzu hazırlayacağa benziyor!"

Ama Thorin kılını bile kıpırdatmadı. "Kış ve kar, insanları ve elfleri de perişan edecektir," dedi, "ve viranlıkta yaşaması acı verecek yerler bulabilirler. Arkalarında dostlarım ve üstlerinde kış varken belki de görüşmek için daha yumuşak bir konum alırlar."

O gece Bilbo karar verdi. Gökyüzü kapkara ve aysızdı. Tamamen karanlık bastırınca kapının içinde kalan iç odalardan birinin köşesine giderek torbasından bir ip ve paçavraya sarılı Kıvılcımtaşı'nı çıkarttı. Ardından duvarın üstüne tırmandı. Orada yalnızca Bombur vardı, çünkü nöbet sırası onundu ve cüceler her seferinde bir nöbetçi bırakıyorlardı.

"Çok soğuk!" dedi Bombur. "Keşke bizim de burada onların kamplarındaki gibi bir ateşimiz olsaydı!"

"İçerisi yeterince sıcak," dedi Bilbo.

"Tahmin ederim, ama gece yarısına dek buraya çakılıyım," diye homurdandı şişman cüce. "Tümüyle üzücü bir iş. Thorin'in fikrini kabul etmediğimden değil, sakalı durmadan uzasın; ama çok sert bir cüce."

"Benim bacaklarım kadar değil," dedi Bilbo. "Merdivenlerden ve taş geçitlerden bıktım usandım. Ayak parmaklarımda çimeni hissedebilmek için çok şey verirdim!"

"Ben de boğazımdan şöyle sert bir içki ve iyi bir yemek geçmesi, ardından yumuşak bir yatak için neler vermezdim!"

"Kuşatma sürerken sana bunları veremem. Ama ben nöbet tutalı çok oldu, istersen sıranı devralabilirim. Bu gece uykum yok."

"Sen iyi bir dostsun Bay Baggins ve teklifini sevinçle kabul edeceğim. Eğer kayda değer bir şey olacak olursa ilk beni uyandırmayı lütfen hatırla! Uzakta değil, soldaki ilk odada uzanacağım."

"Haydi git!" dedi Bilbo "Seni gece yarısı uyandırırım ve sen de sonraki nöbetçiyi uyandırırsın."

Bombur gider gitmez Bilbo yüzüğünü taktı, ipini sağlamlaştırıp duvarın üzerinden aşağı kayıp gitti. Önünde yaklaşık beş saat vardı. Bombur uyuyacaktı (o daima uyumaya hazırdı, ormandaki serüveninden beri o anda gördüğü güzel düşleri yakalamaya çalışıyordu) ve tüm diğerleri de Thorin'le ilgiliydiler. Sıraları gelmedikçe hemen hiçbirisi, Fili ve Kili bile, duvarın üzerine çıkmazdı.

Çok karanlıktı ve bir süre sonra, yeni yapılan patikayı geçip akıntının alt yolundan aşağıya inmeye başladığında yol ona garip gelmeye başladı. Sonunda istediği gibi kampa gidecekse suyu geçmesi gereken dönemece geldi. Derenin yatağı o noktada sığ ama genişti ve karanlıkta burayı geçmek küçük bir hobbit için hiç kolay değildi. Ayağı yuvarlak bir taşın üzerinden kaydırıp buz gibi suya foş diye düştüğünde neredeyse diğer yana ulaşmak üzereydi. Zorlukla, titreyip söylenerek diğer kıyıya ulaşmıştı ki elfler karanlığın içinden parıldayan ışıklarla gelip gürültünün nedenini araştırmaya başladılar.

"Bir balık falan değildi!" dedi biri. "Etrafta bir casus var. Işıklarınızı saklayın! Yoksa eğer onlara hizmet ettiği söylenen şu tuhaf küçük yaratıksa, ışık bizden çok onun işine yarayacak."

"Gerçekten de bir hizmetkâr!" diye burnundan gürültüyle soludu Bilbo; tam sözünün ortasında bağıra bağıra hapşırdı ve elfler anında bu sesin etrafında toparlandı.

"Bir ışık yakın!" dedi. "Madem beni istiyorsunuz, işte buradayım!" Yüzüğünü çıkartıp bir kayanın ardından önlerine atılıverdi.

Şaşkınlıklarına rağmen onu hızla kıskıvrak yakalayıverdiler. "Kimsin sen? Cücelerin hobbiti misin? Ne yapıyorsun? Nöbetçilerimizi atlatıp buralara kadar nasıl gelebildin?" diye sorup durdular

birbiri ardına.

"Ben Bay Bilbo Baggins'im," diye yanıtladı. "Thorin'in yoldaşı, eğer bilmek istiyorsanız. O benim kendisini gördüğümü bilmese de, kralınızı şahsen tanıyorum. Ancak Ozan beni tanıyacaktır ve özellikle görmek istediğim kişi de Ozan zaten."

"Tabii, tabii," dediler, "pekâlâ onunla ne işiniz olabilir acaba?"

"Benim güzel elflerim, işim ne olursa olsun beni ilgilendirir. Ama eğer bu soğuk ve keyifsiz yerden kendi ormanlarınıza dönmek istiyorsanız," diye yanıtladı, titreyerek, "beni hemen kuruyabileceğim bir ateşe götürürsünüz – daha sonra da olabildiğince çabuk reislerinizle konuşmamı sağlarsınız. Ayırabilecek yalnızca bir iki saatim var."

İşte Bilbo'nun Kapı'dan kaçışından iki saat sonra olaylar böyle gelişiyordu. Bilbo geniş bir çadırın önünde sıcak bir ateşin kıyısındaydı ve hem Elf kralı hem de Ozan yanında oturmuş merakla onu seyrediyorlardı. Elf işi bir zırh kuşanıp yarı eski bir battaniyeye sarılmış bir hobbit onlar için yeni bir şeydi.

"Gerçekten de biliyorsunuz ki," dedi Bilbo bir işadamı tavrıyla, "bütün bu olanlar çok saçma. Ben şahsen tüm bu olanlardan yoruldum. Keşke, halkının daha akılcı olabildikleri Batı'da kendi yurdumda olabilseydim. Ancak bu meseleye de ilgi duyuyorum – daha kesin konuşmak gerekirse hâlâ saklamayı becerebildiğimi sandığım bir mektuba göre on dörtte bir pay kadar." Mayısta şömine rafının üzerindeki saatin altına konulan Thorin'in mektubunu, iyice katlanmış ve kırış kırış olmuş bir halde eski ceketinin (ki zırhının üzerine bunu da giymişti) bir cebinden çıkarttı!

"*Kârdan* bir pay kısmı, sizi ilgilendiriyor," diye devam etti. "Bunu biliyorum. Şahsen ben tüm isteklerinizi dikkatle incelemeye

ve kendi isteklerimi söylemeden önce doğru olanı ortaya çıkartmaya fazlasıyla hazırım. Bununla birlikte sizler, Meşekalkan Thorin'i benim tanıdığım kadar iyi tanımıyorsunuz. Sizi temin ederim ki siz burada oturduğunuz sürece bir altın tepeciği üzerinde açlıktan ölmeye razı olacaktır."

"Pekâlâ, kendisi bilir!" dedi Ozan. "Böyle bir aptal açlıktan ölmeyi hak ediyor."

"Fazlasıyla," dedi Bilbo. "Sizin bakış açınızı anlıyorum. Aynı zamanda kış da büyük bir hızla yaklaşıyor. Çok geçmeden kar yağacak ve hemen her şeyi, özellikle de erzak bulmak – sanırım elfler için bile – güçleşecek. Tabii başka güçlükler de olacak. Demir Tepeler'den gelen Dain ve cüceleri duydunuz herhalde?

"Duyduk, oldukça önce; ama onun bizimle ne gibi bir işi olabilir ki?" diye sordu kral.

"Tıpkı düşündüğüm gibi. Görüyorum ki bilmediğiniz bazı bilgilere sahibim. Dain, size diyebilirim ki, şu an iki yürüyüş gününden daha yakında ve yanında en azından beş yüz sert cüce var – ki bu cücelerden çoğu şüphesiz sizin de duymuş olduğunuz dehşet verici goblin ve cüce savaşlarında deneyimli olanlardan. Buraya ulaştıklarında ciddi bir mesele çıkabilir."

"Bunu bize neden anlatıyorsun? Dostlarına ihanet mi ediyorsun yoksa bizi tehdit mi ediyorsun?" diye sordu Ozan sertçe.

"Sevgili Ozan'ım!" diye vızıldadı Bilbo. "Bu kadar aceleci olma! Hiç böylesine şüpheci birileriyle karşılaşmamıştım! Sadece tüm ilgilileri beladan uzak tutmaya çalışıyorum. Şimdi sana bir teklifim var!"

"Duyalım bakalım!" dediler.

"Onu görebilirsiniz!" dedi, "İşte bu!" ve üzerine sardığı şeyleri atarak Kıvılcımtaşı'nı ortaya çıkarttı.

Gözleri dünyanın harikalarına ve mükemmel güzellikteki şeylere alışık olan Elf kralı bile büyülenmiş bir şekilde kalakaldı. Ozan sessizce hayranlıkla dolu gözlerini dikti. Sanki bir küre ay ışığıyla doldurulmuş da buzlu yıldızların ışıltılarından örülme bir ağ içinde önlerinde asılı duruyor gibiydi.

"Bu Thrain'in Kıvılcımtaşı," dedi Bilbo, "Dağ'ın Kalbi; aynı zamanda Thorin'in de kalbi. Bunu bir altın nehrinden bile üstün tutuyor. Bunu size veriyorum. Pazarlığınızda size yardım edecek." Sonra Bilbo hiçbir ürperti, hiçbir imrenme bakışı atmadan olağanüstü taşı Ozan'a uzattı ve o da sersemlemiş bir halde taşı avcuna aldı.

"Ama nasıl oluyor da verebiliyorsun?" dedi son bir çabayla.

"Hımm pekâlâ!" dedi hobbit huzursuzca. "Aslında tam olarak benim değil, ama, pekâlâ, bilmediğiniz tüm isteklerime karşı bunun kabul edilmesini istiyorum. Ben bir hırsız olabilirim ya da onlar öyle diyorlar, ama şahsen kendimi çok fazla hırsız gibi hissetmiyorum – ama iyi ya da kötü dürüst bir hırsızım, yani öyle olduğumu umarım. Neyse şimdi geri dönüyorum ve cüceler bana istediklerini yapabilirler. Umarım işinize yarar."

Elf kralı Bilbo'ya yeni bir hayranlıkla baktı. "Bilbo Baggins!" dedi. "Sen bu zırhların içinde daha alımlı duran elf prenslerinden bile daha fazla bu zırhı giymeye layıksın. Ama Meşekalkan Thorin'in bunu böyle göreceğinden şüpheliyim. Genel anlamda cüceler hakkında belki senden daha çok şey biliyorum. Sana bizimle kalmanı öğütlüyorum, burada onurlandırılacak ve üç kat daha hoş karşılanacaksın."

"Bundan eminim, teşekkür ederim," dedi Bilbo eğilip selam vererek. "Ama bunca şeyi beraber atlattıktan sonra arkadaşlarımı böyle bırakmamam gerektiğini düşünüyorum. Üstelik yaşlı Bombur'a

gece yarısı onu uyandıracağıma dair söz verdim! Gerçekten gitmeliyim, hem de hemen."

Söyleyebilecekleri hiçbir şey onu durduramazdı; bunun üzerine eşlik edecek bir grup oluşturuldu; ve o giderken hem kral hem de Ozan onu şerefle selamladılar. Kamptan geçerlerken koyu bir cübbeye bürünmüş yaşlı bir adam oturduğu çadırın kapısından ayağa kalktı ve onlara yöneldi.

"Aferin! Bay Baggins!" dedi Bilbo'nun sırtını sıvazlanarak. "Sende her zaman tahmin edebileceğinden çok daha fazlası var!" Gandalf'tı.

Bilbo günlerdir ilk defa gerçekten mutlu oldu. Ama hemen sormak istediği tüm o sorular için hiç zaman yoktu.

"Sabrın sonu selamet!" dedi Gandalf. "Yanılmıyorsam, artık her şey sona ermek üzere. Seni bekleyen sevimsiz şeyler var, ama kalbini ferah tut! Hepsinin üstesinden *gelebilirsin*. Kuzgunların bile duymadığı henüz haber olmamış gelişmeler var. İyi geceler!"

Bilbo, şaşkın ama keyifli bir şekilde hızla döndü. Nehrin güvenli bir yerinden geçirildi ve kupkuru bir halde diğer kıyıya ulaştırıldı. Sonra elflerle vedalaşıp Kapı'ya doğru dikkatle tırmanmaya başladı. Üzerine dehşetli bir bitkinlik çökmüştü, ama gece yarısından oldukça önce ipten yukarı tırmandı – ip hâlâ bıraktığı yerde duruyordu. İpi çözüp sakladı ve duvarın üzerine çöküp sinirli sinirli neler olacağını düşündü.

Gece yarısı Bombur'u uyandırdı ve ardından yaşlı cücenin teşekkürlerini (ki bunları pek hak etmediğini düşünüyordu) dinlemeden kendi köşesine yattı. Tüm kaygılarını sabaha dek unutarak anında uykuya daldı. Aslına bakarsanız rüyasında jambonlu yumurtalar görüyordu.

ON YEDİNCİ BÖLÜM

FIRTINA KOPUYOR

Ertesi gün kampta borular erkenden öttü. Çok geçmeden tek bir habercinin dar yol boyunca koşturduğu görüldü. Haberci durdu, uzaktan onları selamlayıp Thorin'e yeni bir elçiyi dinleyip dinlemeyeceğini sordu. Çünkü yeni haberler gelmiş ve işler değişmişti.

"Dain gelmiş olmalı!" dedi Thorin duyduğunda. "Yaklaşmasının rüzgârını hissetmiş olmalılar. Bunun tavırlarını değiştireceğini biliyordum! Onlara az sayıda ve silahsız gelmelerini söyle, o zaman onları dinleyeceğim," diye bağırdı haberciye.

Öğlen civarı Göl ve Orman bayrakları havada yeniden göründü. Yirmi kişilik bir kafile yaklaşıyordu. Dar yolun başlangıcında mızrak ve kılıçlarını yere bırakıp kapıya doğru ilerlediler. Merak içindeki cüceler, kafilenin içinde hem Ozan hem de Elf kralının olduğunu ve önlerinde de demir çerçeveli, sağlam, ahşap bir mücevher kutusu taşıyan, pelerinli ve başlıklı, yaşlı bir adam olduğunu gördü.

"Selam olsun Thorin!" dedi Ozan. "Hâlâ aynı fikirde misin?"

"Düşüncelerim birkaç gün doğuşu ve batışıyla değişmez," diye yanıtladı Thorin. "Bana boş sorular sormak için mi geldiniz? İstediğim gibi, elf ordusu henüz ayrılmamış! O halde boşuna benimle pazarlık yapmaya geliyorsunuz."

"Karşılığında altının bir kısmını devredebileceğin hiçbir şey yok mu?"

"Siz ve arkadaşlarınızın teklif edebileceği hiçbir şey."

"Peki ya Thrain'in Kıvılcımtaşı?" dedi, yaşlı adam ve mücevher kutusunu açıp mücevheri havaya kaldırdı. Işık elinden sabah parlaklığı ve aydınlığında yayılıverdi.

Thorin şaşkınlık ve hayranlıktan dili tutulmuş bir şekilde kala-kalmıştı. Uzun bir süre boyunca kimse konuşmadı.

Thorin sonunda sessizliği bozdu; sesi öfkeden kalınlaşmıştı. "O taş babamındı ve dolayısıyla benimdir," dedi. "Neden bana ait olan bir şeye para vereyim?" Ama içini merak sardı ve ekledi: "Fakat evimin yadigârını nasıl ele geçirdiniz – tabii hırsızlara böyle bir soru sormanın gereği varsa?"

"Biz hırsız değiliz," diye yanıtladı Ozan. "Sizin olanı, bizim olan karşılığında geri vereceğiz."

"Onu nasıl ele geçirdiniz?" diye bağırdı içinde biriken öfkeyle Thorin.

"Ben verdim!" dedi duvarın üzerinden aşağı bakan, dehşet bir korku içindeki Bilbo, ince ve kısık bir sesle.

"Sen! Sen!" diye bağırdı Thorin hobbite dönüp, iki elle birden onu kavrayarak; "Seni sefil hobbit! Seni çelimsiz – hırsız!" diye bağırdı kelime sıkıntısı çekerek ve zavallı Bilbo'yu bir tavşan gibi salladı.

"Durin'in sakalı adına! Keşke Gandalf burada olsaydı! Seni seçtiği için ona lanet olsun! Sakalı kurur umarım! Sana gelince de seni kayalara atacağım!" diye bağırarak Bilbo'yu kollarından havaya kaldırdı.

"Dur! Dileğin yerine geldi!" dedi bir ses. Mücevher kutusunu taşıyan yaşlı adam başlığını ve pelerinini bir yana fırlattı. "İşte Gandalf! Ve anlaşılan tam zamanında. Eğer hırsızımı sevmediysen rica

ederim ona dokunma. Onu yere bırak ve önce söyleyeceklerini dinle!"

"Hepiniz işbirliği yapmışsınız galiba!" dedi Thorin, Bilbo'yu duvarın tepesine fırlatır gibi bırakarak. "Bir daha asla herhangi bir büyücü ya da dostuyla iş yapmayacağım. Evet, ne söyleyeceksin bakalım, sıçan soyundan yaratık?"

"Aman Tanrım! Aman Tanrım!" dedi Bilbo. "Bunun çok sinir bozucu olduğuna eminim. Bana kendi on dörtte bir payımı seçebileceğimi söylemiştiniz hatırlarsanız! Belki biraz fazla kelimesi kelimesine aldım – bana cücelerin iş lafa gelince daha nazik oldukları söylenmişti. Zaman, sizin benim işe yaradığımı düşündüğünüz bir zamandı. Cidden, sıçan soyundan bir yaratık ha! Bu mu sizin ve ailenizin bana verdiği hizmet sözü Thorin? Bunu kendi payımı istediğim gibi harcamış olarak düşünün ve ne yapacaksanız yapın!"

"Yapacağım," dedi Thorin sertçe. "Seni bırakacağım – bir daha hiç karşılaşmayız umarım!" Sonra dönüp duvarın üzerinde konuştu. "İhanete uğradım," dedi. "Kıvılcımtaşı'na, evimin yadigârına, bedelini ödeyerek yeniden sahiplenmek isteyeceğim doğru tahmin edilmiş. Onun için hazine yığınının on dörtte birini, değerli taşları bir kenara ayırarak, gümüş ve altın olarak vereceğim. Bu hainin söz verilen payı ayrılacak, bu ödülle çekip gidecektir ve siz de, onu istediğiniz gibi bölüşebilirsiniz. Payının yeterince az olacağından kuşkum yok. Yaşamasını istiyorsanız alın; artık onunla dost falan değilim.

"Haydi arkadaşlarının yanına git!" dedi Bilbo'ya, "yoksa seni aşağı atarım."

"Peki ya altın ve gümüş?" dedi Bilbo.

"O da sonradan gelir, düzenlenince," dedi. "Defol!"

"O zamana dek taşı alıkoyuyoruz," diye bağırdı Ozan.

"Dağ'ın Dibindeki Kral olarak çok görkemli bir tavır göstermiyorsun," dedi Gandalf. "Ama hâlâ her şey değişebilir."

"Elbette değişebilir," dedi Thorin. Ve zaten hazinenin şaşkınlığı üzerine öyle binmişti ki, Dain'in yardımıyla Kıvılcımtaşı'nı elde edip ödül payını alıkoymayı becerip beceremeyeceğini düşünüyordu.

Ve böylece Bilbo aşağı indirilip yaşadığı tüm zorluklara karşılık Thorin'in daha önce verdiği zırh dışında yanına hiçbir şey almadan gitti. Gidişi yüzünden birden fazla cüce yüreklerinde utanç ve acıma duyuyordu.

"Elveda!" diye bağırdı onlara. "Dost olarak yeniden karşılaşabiliriz."

"Yok ol!" diye bağırdı Thorin. "Üzerinde halkım tarafından yapılmış zırh var ve bu senin için fazla bile. Bu zırha ok işlemez, ama eğer acele etmezsen sefil ayaklarına ok atmakta tereddüt etmeyeceğim. Bu yüzden acele et!"

"Çok da alelacele değil!" dedi Ozan. "Sana yarına dek zaman tanıyoruz. Öğlen geri geleceğiz ve taşa karşılık gelen kısmı hazine yığınından getirip getirmediğini göreceğiz. Eğer hile olmadan bu yerine getirilmişse elf ordusu da ormana geri dönecek. Şimdilik hoşça kal!"

Böylece kamplarına döndüler, ama Thorin, Roäc aracılığıyla Dain'e olup biteni anlatacak ve temkinli bir hızda gelmesini söyleyecek bir haberci gönderdi.

O gün ve gece geçti. Ertesi gün rüzgâr batıya doğru kaydı, hava karanlık ve kasvetliydi. Kampta bir çığlık duyulduğunda günün daha ilk saatlerindeydi. Koşucu haberciler, Dağ'ın doğu yamacı civarında bir cüce ordusunun görüldüğünü, Vadi'ye doğru

hızla ilerlediğini haber vermeye geldi. Dain gelmişti. Gece boyunca hızla ilerleyerek onların beklediğinden de önce karşılarına çıkmıştı. Adamlarından her biri dizlerine dek inen boyunlu zırhlar giymiş, bacakları yapılış sırrı Dain halkının elinde bulunan ince, esnek, göz göz bir metal ağıyla örtülmüştü. Cüceler boylarına göre fazlasıyla güçlüdürler, ancak orduyu oluşturanların birçoğu bir cüce için bile güçlüydü. Savaşta çift yanlı, ağır, geniş ağızlı baltalar kullanıyorlardı; ayrıca her birisinin yanında küçük, enli bir kılıç ve sırtında da yuvarlak bir kalkan vardı. Sakalları ayrılıp örülmüş, uçları kemerine sıkıştırılmıştı. Miğferleri demirdendi ve demirden ayakkabılar giymişlerdi ve yüzleri de kasılmıştı.

Borular insanlar ve elflere silahlanmayı emretti. Çok geçmeden cüceler dehşet bir hızla vadiden yukarı ilerlerken görüldü. Nehir ve doğu yamacı arasında durdular. Ancak bir kısmı yollarına devam edip nehri geçerek kampa yaklaştı, orada silahlarını yere bırakıp ellerini barış işaretiyle havaya kaldırdılar. Ozan onları karşılamaya gitti; Bilbo da onunla beraber.

"Bizler Nain oğlu Dain tarafından gönderildik," dediler sorulunca. "Eski krallığımızın yeniden dirildiğini öğrenen bizler hızla Dağ'daki akrabalarımıza gidiyoruz. Ancak korunan duvarlar önündeki düzlükte düşman gibi oturan sizler kimsiniz?" Bu, bu tür durumlarda nazik ve biraz da eski moda bir deyişle aslında şu anlama geliyordu: "Burada işiniz yok. Biz ilerliyoruz, bu nedenle yol açın, yoksa sizinle savaşırız!" Dağ ve nehrin dirseği arasından ilerlemeyi kastediyorlardı, çünkü o kısımdaki dar bölge çok kuvvetli korunmuyor gibiydi.

Ozan, elbette, cücelerin doğruca Dağ'a gitmelerine izin vermedi. Kıvılcımtaşı'yla değiştirilmek üzere altın ve gümüş gelene dek bekleme kararı almıştı; çünkü kale bir kez böyle büyük ve savaşçı

bir grupla donanırsa bir daha bunun gerçekleşeceğine inanmıyordu. Beraberlerinde çok fazla miktarda erzak getirmişlerdi; cüceler çok ağır şeyler taşıyabilirlerdi ve nerdeyse tüm Dain halkı hızlı yürüyüş tempolarına rağmen silahlarına ek olarak sırtlarında büyük torbalar taşıyordu. Bir kuşatmaya haftalarca dayanabilirlerdi ve bu arada daha fazla cüce gelir, belki de daha da fazlası gelirdi, çünkü Thorin'in pek çok akrabası vardı. Ayrıca bir başka kapı daha açarak onu koruma altına alabilir ve böylece kuşatmacılar tüm dağı kuşatmak zorunda kalabilirlerdi, ama bunun için yeterli sayıda adamları yoktu.

İşin aslı bu tam da cücelerin planıydı (haberci kuzgunlar Thorin ve Dain arasında oldukça meşguldü), ancak yol şu anda kapalıydı, böylece kızgın sözler sonrasında cüce haberciler sakallarının arasından söylene homurdana çekildiler. Sonra Ozan anında Kapı'ya haberciler gönderdi ama haberciler hiçbir altın ya da ödemeyle karşılaşmadılar. Atış alanına girer girmez oklar uçuştu, dehşet içinde hızla geriye döndüler. Şimdi kampta sanki savaş varmış gibi her şey ayaklanmıştı; çünkü Dain'in cüceleri doğu kıyısı boyunca ilerliyorlardı.

"Aptallar!" diye güldü Ozan, "Dağ'ın uzantılarının altına geldiklerine bakılırsa Madenler'de savaşmak üzerine ne bilirlerse bilsinler, yer üstünde savaştan hiç anlamıyorlar anlaşılan. Tam sağ kanatlarının üzerinde, kayalar arasına gizlenmiş birçok okçu ve mızrakçımız var. Cüce zırhları iyi olabilir, ancak çok geçmeden zor durumda kalacaklar. İyice uyanmadan iki koldan saldıralım!"

Ama Elf kralı dedi ki: "Altın adına bu savaşı başlatmadan önce uzun süre bekleyeceğim. Biz istemedikçe cüceler ne bizi geçebilirler ne de biz fark etmeden bir şey yapabilirler. Yine de uzlaşma getirecek bir şeyler olmasını ümit edelim. Eğer sonunda mutsuz

atışlar olmak zorundaysa, sayımız yeterli olacaktır."

Ama cüceleri hesaba katmamıştı. Kıvılcımtaşı'nın kuşatmacıların elinde olduğunu bilmeleri cüceleri kamçılıyordu; ayrıca Ozan ve arkadaşlarının tereddüt edeceklerini tahmin ediyor, onları tartışıp dururlarken vurmayı düşünüyorlardı.

Aniden, hiçbir işaret vermeden sessizce hücum etmek üzere öne atıldılar. Yaylar vınladı ve oklar ıslık çaldı; savaş başlamak üzereydi.

Karanlık aniden korkutucu bir hızla çöktü. Kara bir bulut gökyüzünde hızla ilerliyordu. Bir gök gürlemesi vahşi bir kış rüzgârıyla dönerek geldi ve Dağ'ın tepesinde patlarken, bir şimşek zirvesini aydınlattı. Gök gürlemesinin altında dönerek ilerleyen başka bir karalık daha görülebiliyordu; ama onu rüzgâr taşımıyordu, kuzeyden muazzam bir kuş bulutu, hem de kanatlarının arasından ışığa geçit vermeyecek yoğunlukta bir bulut ilerliyordu.

"Durun!" diye bağırdı aniden ortaya çıkıp ilerleyen cücelerle onları bekleyen birlikler arasında kollarını kaldırmış tek başına duran Gandalf. "Durun!" diye bağırdı gök gürlemesi gibi bir sesle, asası şimşek gibi bir ışık saçtı. "Dehşet hepinizin üzerine çöküyor! Eyvah! tahmin ettiğimden de çabuk geldiler. Goblinler üzerinize saldırıyor. Kuzeyin Bolg'u[1] geliyor. Ey Dain! Babasını Moria'da öldürdüğün Bolg geliyor. İşte, bakın! Ordusunun üzerindeki yarasalar bir çekirge denizi gibi – kurtlara da binmişler, warglar da onlarla geliyor."

Birden herkesin üzerine şaşkınlık ve karmaşa çöktü. Gandalf konuşurken karanlık daha da büyümüştü. Cüceler durdular ve gözlerini göğe diktiler. Elfler birçok ağızdan bağırıyorlardı.

"Gelin!" dedi Gandalf. "Hâlâ divan kurmak için zaman var.

1.– Azog'un oğlu. Bkz. s. 39

Bırakın Nain oğlu Dain hızla yanımıza gelsin!"

Böylece kimsenin beklemediği bir savaş başladı; ve zaman içinde Beş Ordular Savaşı diye isimlendirilecekti ve çok korkunç geçti. Bir yanda Goblinler ve Yabankurtları, diğer tarafta Elfler, İnsanlar ve Cüceler. Çıkış nedeniyse şuydu: Ulu Goblin'in Puslu Dağlar'da öldürülüşünden beri ırkının cücelere duyduğu kin giderek büyüyerek korkunç bir çılgınlığa dönüşmüştü. Tüm şehirleri, kolonileri ve kaleleri arasında haberciler durmaksızın gidip gelmişti; artık Kuzey'in egemenliğini ele geçirme kararı almışlardı. Tüm dağlarda bir silahlanma ve hareketlenme vardı ve gelişmeleri gizlice öğreniyorlardı. Sonra tepelerde ve vadilerde toplanarak, tünellerle ve karanlığın altından durmadan ilerleyerek, başkentlerinin olduğu Kuzeyin yüce Gundabad Dağı'nın eteklerinin çevresine biriktiler. Orada ani ve beklenmeyen bir fırtına gibi Güneye saldırmak için orduları hazırlanmıştı. Derken Smaug'un öldüğünü duydular, yürekleri sevinçle doldu; geceler boyunca dağlar arasından hızla ilerlediler, sonunda Kuzey'den Dain'in burnunun ucuna kadar geldiler. Yalnız Dağ'ı ardındaki tepelerden ayıran engebeli topraklara varana dek kuzgunlar bile gelişlerinden habersizdi. Gandalf'ın ne kadar haberdar olduğu hakkında da bir şey söylenemez, ancak bu ani saldırıyı beklemediği de ortadaydı.

Gandalf'ın Elf kralı ve Ozan'la kurduğu divanda yaptığı plan şuydu, elbette Dain'le de birlikte, cüce efendisi de artık onlara katılmıştı: Goblinler tümünün düşmanıydı ve gelmeleri tüm diğer çekişmeleri unutturmuştu. Tek ümitleri goblinleri Dağ'ın uzantıları arasındaki vadiye çekmekti; kendileri de güneye ve doğuya bakan büyük çıkıntılara adamlarını yerleştirecekti. Yine de eğer goblinler Dağ'ı istila edebilecek kalabalığa sahipse bu tehlikeli

olacaktı, bu yüzden onlara arkadan ve yukarıdan da saldırılmalıydı; başka bir plan daha yapmak veya yardım çağırmak için zaman yoktu.

Çok geçmeden gök gürlemesi Güneydoğuya doğru ilerleyerek geçip gitti, ama yarasa bulutu alçaktan uçarak Dağ'ın yamaçlarına ulaştı, ışığı kesip onları dehşete düşürerek tepelerinde dönüp durdu.

"Dağ'a!" diye bağırdı Ozan. "Dağ'a! Vakit varken yerlerimizi alalım!"

Güneydeki uzantıda, yamaçların altlarına ve eteklerindeki kayalara Elfler yerleşti; Doğudaki uzantıya ise insanlar ve cüceler. Ancak Ozan'la en çevik yapıdaki insanların ve elflerin bir bölümü Kuzey'i görebilmek için Doğu uzantısının yükseklerine çıktılar. Az sonra Dağ'ın eteklerinin önünde hızla hareket eden kalabalıklar yüzünden kararmış toprakları görebiliyorlardı. Öncü kol çok geçmeden uzantının ucunu dönüp koşarak Vadi'ye girdi. Bunlar kurt-sürücülerinin en hızlılarıydı; çığlık ve ulumaları ta uzaklardaki havayı bile çınlatıyordu. Birkaç cesur adam önlerinde savaş hilesi olarak direnecekmiş gibi dikilmişti ve diğerlerinin önünde kalan pek çoğu çekilip yanlara kaçışıyordu. Gandalf'ın umduğu gibi, goblin ordusu öncü kolun ardında toplanmış düşmana ulaşmak için Dağ'ın kolları arasından vahşice ilerleyerek vadiye akın ediyordu. Kırmızı ve siyah, sayısız sancaklarıyla şiddet ve karmaşa içinde, adeta koca bir dalga gibi yükleniyorlardı.

Korkunç bir savaştı. Bilbo'nun deneyimlerinin en korkuncu ve en çok nefret ettiği – yani çok önemsiz bir rolü olmasına rağmen, uzun yıllar sonra en gururlandığı ve hatırlamaktan en çok hoşlandığı aslında. Gerçekte size tam vaktinde yüzüğünü parmağına geçirip tehlikeden olmasa da gözlerden kaçtığını söyleyebilirim. O türden sihirli bir yüzük bir goblin saldırısında tam bir koruma

olamayacağı gibi uçuşan okları ve dehşet saçan mızrakları da durdurmaz, ama elbette ayak altından kaçmanıza yarar ve kafanızın bir goblin kılıçerinin ortalığı düzleyen kelle uçurma hareketi için özellikle seçilmesini de engeller.

İlk saldıran elfler oldu. Goblinlere besledikleri kin acımasız ve keskindi. Mızrakları ve kılıçları karanlıkta soğuk bir alev ışıltısıyla parıldadı, onları kavrayan ellerin öfkesi korkunç derecede öldürücüydü. Düşmanlarının ordusu vadide yoğunlaşır yoğunlaşmaz ok sellerini yolladılar ve her ok sanki saplanacak bir ateş uçuyormuşcasına parıldadı. Okların ardından binlerce mızrakçı atılıp hücuma geçti. Çığlıklar kulakları sağır edecek güçteydi. Kayalar goblin kanıyla siyaha boyandı.

Goblinler tam o çılgın saldırıdan kendilerini toparlamış ve elf hücumu da yavaşlamıştı ki, vadinin diğer tarafından boğuk bir kükreme yükseldi. "Moria!" ve "Dain! Dain!" haykırışları arasında Demir Tepeler'den gelen cüceler ellerinde baltalarıyla saldırdılar; ve yanlarında da uzun kılıçlar taşıyan Göl-insanları vardı.

Goblinler paniğe kapıldı; yeni saldırıyı karşılamak için dönerlerken sayıları artmış elfler tekrar saldırıya geçti. Daha şimdiden goblinlerin çoğu tuzaktan kurtulmak için nehirden aşağı kaçmaya başlamıştı; ve kendi kurtlarının çoğu da dönüp onlara saldırıyor, ölü ve yaralıları parçalıyordu. Zafer çok yakınlarda gibiydi ki yukarılardaki yükseltilerden çığlıklar duyuldu.

Goblinler Dağ'a diğer taraftan tırmanmıştı ve çoğu Kapı'nın üzerindeki yamaçlardan, diğerleriyse kayalıklardan – çığlıklar atarak uçurumdan yuvarlananlara aldırmadan – akın akın aşağıya doğru geliyordu. Bu saldırı kollarının her birine ortadaki dağın ana kütlesinden aşağıya uzanan patikalarla ulaşılabilirdi; ve savunmadakilerin yolu uzun süre tutabilmeleri için yapabileceği çok az

şey vardı. Böylece zafer ümidi yavaşça söndü. Kara dalganın ancak ilk saldırısı durdurabilmişti.

Gün ilerliyordu. Goblinler yeniden vadide toplandı. Sonra bir warg ordusu aç kurtlar gibi fırladı, onların yanında da Bolg'un muhafızı ve enli kocaman çelik kılıçlarıyla devasa cüsseli goblinler. Çok geçmeden gerçek bir karanlık fırtınalı bir göğe karışır olacaktı; bu arada iri yarasalar hâlâ elflerin ve insanların kafalarının, kulaklarının çevresinde dönüyor, yaralılara vampir gibi yapışıp duruyordu. Ozan artık Doğu yamacını savunmak için çarpışıyordu ama yavaşça geri çekilmeye başladı; elf reisleri de, güney uzantısının içindeki koyda ve yamacın üstünde Kuzguntepesi'deki gözetleme noktası civarında krallarının yanındaydı.

Aniden bir haykırış duyuldu ve Kapı'dan bir boru sesi yükseldi. Thorin'i unutmuşlardı! Kaldıraçlarla hareket ettirilen duvarın bir kısmı gürültüyle havuzcuğa yıkıldı. Dağ'ın Dibindeki Kral dışarı fırladı, peşinden de yoldaşları. Pelerin ve başlıklarını çıkarmışlardı; hepsi zırhları içinde parıldıyordu, gözlerinde kızıl bir ışık vardı. Büyük cüce, karanlıkta, sönen bir ateşteki altın gibi ışıldıyordu.

Goblinler yukarılardan üstlerine kayalar fırlattılar; ama cüceler ilerledi, çağlayan dibine sıçrayarak savaşmak için atıldılar. Kurt ve sürücüleri önlerinde ölüyor ya da kaçıyordu. Thorin baltasını güçlü vuruşlarla sallıyordu, sanki hiçbir şey ona zarar vermiyor gibiydi.

"Bana gelin! Bana gelin! Elfler ve İnsanlar! Bana gelin! Ey benim akraba halkım!" diye bağırdı, sesi vadide bir boru gibi çınladı.

Kurulan düzene aldırmaksızın Dain'in tüm cüceleri aşağıya, onun yardımına gitti. Yanlarında birçok Göl-insanı da indi; Ozan onları engelleyememişti; diğer yandan da elf mızrakçılarının çoğu saldırıya geçti. Goblinler bir kez daha vadiye kıstırıldı; Vadi, goblin

ölüleriyle kararıp korkunç bir görüntüye bürünene dek kümeler halinde üst üste yığıldılar. Warglar dağıtılmış ve Thorin, Bolg'un muhafızının tam ortasına saldırmıştı. Ancak saflarını delemedi.

Daha şimdiden arkasında, goblin ölüleri arasında, birçok insan, cüce ve ormanlarında mutlu mutlu yüzyıllarca yaşayacak olan elfler katledilmiş olarak yatıyordu. Ve önlerindeki vadi genişledikçe Thorin'in saldırısı da giderek yavaşladı. Yanındakilerin sayısı çok azdı. Kanatları savunmasızdı. Az sonra saldırıya geçenler saldırıya uğradı, her yönden saldıran goblin ve kurtlar tarafından kuşatıldılar. Bolg'un muhafızı uluyarak üzerlerine gelip kum tepelerindeki dalgalar gibi saflarına daldı. Arkadaşları yardıma gelemedi, çünkü Dağ'dan gelen saldırı ikiye katlanmış bir güçle yenilenmişti ve iki tarafta da, insanlar ve elfler yavaş yavaş yeniliyordu.

Bilbo tüm bunları üzüntü içinde izliyordu. Kendisi de Kuzguntepesi'nde, elfler arasında yerini almıştı – biraz o noktadan kaçma şansı daha yüksek olduğu için, biraz da (beyninin daha Tookça olan kısmıyla) eğer son çare olacaksa daha çok Elf kralını savunmayı tercih ediyordu. Gandalf'ın da orada olduğunu söyleyebilirim; derin düşünceler içinde yere oturmuştu ve sanırım her şey sona ermeden önce bir tür son büyü patlaması hazırlıyordu.

Son hiç de uzak gözükmüyordu: "Artık çok geçmeden," diye düşündü Bilbo, "goblinler Kapı'yı ele geçirir ve biz de katledilir ya da yakalanıp esir ediliriz. Tüm yaşananların ardından gerçekten de bunlar birini ağlatmaya yeter de artar bile. Bu aşağılık yaratıkların hazineyi ele geçirmesi, zavallı yaşlı Bombur'un, Balin'in, Fili ve Kili'nin, tüm diğerlerinin kötü bir sonu olması yerine, şüphesiz Ozan'ın, Göl-insanlarının ve mutlu elflerin de – yaşlı Smaug'un tüm o uğursuz hazineyi alıp başına çalmasını tercih ederdim. Ah zavallı ben! Birçok savaş şarkısı duydum ve hep bozgunların şanlı

şerefli olduğunu sanmıştım. Acıklı olmasa bile oldukça huzursuz bir şeye benziyor. Keşke tümüyle bunun dışında olabilsem."

Bulutlar rüzgârla parçalandı, kızıl bir gün batışı Batı'yı yardı. Karanlıkta bu ani ışığı gören Bilbo etrafına bakındı. Korkunç bir çığlık attı: Yüreğini ağzına getiren bir şey görmüştü; uzaklardaki parıltıya rağmen, küçük, ama görkemli karanlık şekiller.

"Kartallar! Kartallar!" diye bağırdı. "Kartallar geliyor!"

Bilbo'nun gözleri nadiren yanılırdı. Kartallar rüzgârla birlikte saflar halinde, sanki Kuzeyin tüm kartal yuvalarındaki kartalların toplandığı bir ordu halinde geliyordu.

"Kartallar! Kartallar!" diye bağırdı Bilbo dans edip kollarını sallayarak. Elfler onu göremeseler de duyabiliyorlardı. Az sonra onlar da bu haykırışa katıldı ve sesleri vadi boyunca çınladı. Sayısız meraklı göz henüz Dağ'ın güney yamaçlarından başka hiçbir şey gözükmemesine rağmen yukarılara kalktı.

"Kartallar!" diye bağırdı Bilbo bir kez daha, ama tam bu sırada yukarılardan düşen bir taş miğferine çarptı ve güm diye yere yığıldı; sonrasını hatırlamıyordu.

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

DÖNÜŞ YOLCULUĞU

Bilbo kendine geldiğinde, kelimenin tam anlamıyla yapayalnızdı. Kuzguntepesi'nin dümdüz taşları üzerinde yatıyordu, yakınlarda da kimse yoktu. Bulutsuz, ama buz gibi soğuk bir gün önünde uzanıyordu. Titriyordu, soğuktan taş kesilmişti, ama başı da alev alev yanıyordu.

"Şimdi, neler olup bittiğini merak ediyorum?" dedi kendi kendine. "Her koşulda şimdilik şehit kahramanlardan biri değilim; ama sanırım bunun için hâlâ yeteri kadar zaman da var!"

Acı içinde doğruldu. Vadiye doğru baktığında canlı hiçbir goblin göremedi. Bir süre sonra zihni biraz açıldı ve aşağıdaki kayalarda hareket eden elfler gördüğünü sandı. Gözlerini ovaladı. Kesinlikle az ilerde, ovada bir kamp vardı; Kapı'nın etrafından girip çıkma hareketleri mi vardı? Cüceler duvarı sökmekle uğraşıyorlar gibiydi. Ancak her şey ölesiye durgundu. Hiçbir haykırış, hiçbir şarkı yankısı yoktu. Havayı keder kaplamış gibiydi.

"Sonunda zafer kazanıldı, sanırım!" dedi başının ağrıdığını fark ederek. "Doğrusu pek kasvetli bir şeye benziyor."

Birden yukarıya tırmanan, kendisine doğru gelen adamları fark etti.

"Selam oradakiler!" diye seslendi titrek bir sesle. "Selam oradakiler! Ne var ne yok?"

"Bu taşlar arasında konuşan ses nedir?" diye sordu adam, Bilbo'nun oturduğu yerden çok uzakta olmayan bir yerde durup etrafı

kolaçan ederken.

Sonra Bilbo yüzüğünü hatırladı! "Doğrusu Tanrının sevgili kuluyum!" dedi. "Ama her şeye rağmen bu görünmezliğin dezavantajları da var. Yoksa sanırım yatakta sıcak ve rahat bir gece geçirebilirdim!"

"Benim, Bilbo Baggins, Thorin'in yoldaşı!" diye bağırdı aceleyle yüzüğü çıkartırken.

"Seni bulduğum iyi oldu!" dedi adam uzun adımlarla ona gelirken. "Sana ihtiyacımız var ve uzun süre seni aradık. Eğer Büyücü Gandalf sesinin son kez buralarda duyulduğunu söylememiş olsaydı oldukça fazla olan ölüler arasında sayılacaktın. Buraya son bir kez daha bakmaya gönderildim. Yaraların ağır mı?"

"Sanırım kafama bir şeyler iğrenç bir şekilde çarptı," dedi Bilbo. "Ama hem miğferim hem kalın bir kafam var. Her şeye rağmen kendimi kötü hissediyorum; bacaklarım o kadar halsiz ki."

"Seni vadideki kampa taşıyayım," dedi adam ve yavaşça kucağına aldı.

Adam hızlı ve emin adımlarla ilerliyordu. Bilbo'nun Vadi'de bir çadırın önüne oturtulması uzun sürmedi; Gandalf da bir kolu askıda orada duruyordu. Büyücü bile yara almadan kurtulamamıştı; tüm orduda burnu kanamadan kurtulanların sayısı oldukça azdı.

Gandalf Bilbo'yu gördüğünde keyiflendi. "Baggins!" diye haykırdı. "Bak sen şu işe! Her şeye rağmen sağsın ha! Çok *sevindim*, çok! Şansının sana sonuna dek yardım edip etmeyeceğini merak etmeye başlamıştım! Korkunç bir işti; neredeyse bir felaket. Ama diğer haberler bekleyebilir. Gel!" dedi daha ciddi bir tavırla. "İsteniyorsun"; ve başı çekerek hobbiti çadırın içine soktu.

"Selam sana Thorin!" dedi içeri girerken. "Onu getirdim."

Meşekalkan Thorin bedeninde birçok yarayla yatıyordu, paramparça zırhı ve çentik içinde baltası bir kenara atılmıştı. Bilbo yanına yaklaşırken bakışlarını kaldırdı.

"Elveda, iyi hırsız," dedi. "Ben artık dünya yenilenene dek atalarımın arasında oturmak üzere Bekleyiş Salonları'na gidiyorum. Şimdi tüm altını, gümüşü geride bıraktığım ve onların da artık pek anlam ifade etmediği bir yere gittiğim için seninle dost ayrılmak istiyorum, Kapı'daki tüm sözlerimi ve tüm davranışlarımı geri alıyorum."

Bilbo keder içinde, dizlerinden birinin üzerine çöktü. "Elveda, Dağ'ın Dibindeki Kral!" dedi "Eğer bu şekilde sona erecekse bu çok acı bir serüven; bir dağ dolusu altın bile bunu karşılayamaz. Yine de tehlikelerinde bir Baggins'in hak edebileceğinden çok daha fazlasını seninle paylaştığım için mutluyum."

"Hayır!" dedi Thorin. "Sen de anlıyabileceğinden çok daha fazla iyilik var nazik Batı'nın çocuğu. Doğru oranda karışmış bir miktar cesaret, bir miktar bilgelik. Eğer daha fazlamız yiyeceği, neşeyi ve şarkıyı altın yığınlarına yeğleyebilseydi, burası çok daha mutlu bir dünya olurdu. Ama mutlu ya da mutsuz, artık onu terk etmeliyim. Elveda!"

Sonra Bilbo dönüp tek başına uzaklaştı, bir battaniyeye sarınıp oturdu ve ister inanın ister inanmayın gözleri kızarıp sesi çatallaşana dek ağladı. Nazik ve ince bir ruha sahipti. Doğrusu yeniden şakalaşmaya yüreği elverene dek epey zaman geçti. "Tanrıya şükür," dedi sonunda kendi kendine, "ki zamanında uyandım. Keşke Thorin yaşasaydı, ama yine de dostça ayrıldığımız için memnunum. Sen bir aptalsın Bilbo Baggins ve o taş yüzünden tüm işi yüzüne gözüne bulaştırdın; barış ve huzur için harcadığın tüm çabalara rağmen, çarpışma çıktı, ama sanırım bunun için çok suçlanamazsın."

Bilbo bayıldıktan sonra olup bitenleri daha sonra öğrenecekti; ama bu onu keyiflendireceğine daha da üzdü; serüveninden bitkin düşmüştü artık. Eve dönüş yolculuğu için can atıyordu. Ama yine de bu yolculuk biraz ertelenmişti ve bu yüzden ben de size aradaki olaylardan biraz bahsedeceğim. Kartallar uzun süredir goblinlerin bir araya toplanmalarından şüpheleniyorlardı; dağlardaki hareketler onların gözlerinden kaçmaz. Böylece onlar da çok büyük sayıda ve Puslu Dağlar'ın Ulu Kartalı'nın komutası altında toplandılar; sonunda çok uzaklardan çarpışmanın kokusunu alarak ve fırtınada hızlanarak tam zamanında gelmişlerdi. Goblinleri uçurumlardan fırlatan, çığlıklar atıp serseme çevirdikleri düşmanlarını dağ yamaçlarına sürüp oradan da aşağı atan onlardı. Yalnız Dağ'ı temizlemeleri çok sürmedi, sonunda vadinin iki yakasındaki elfler ve insanlar da aşağıdaki çarpışmaya yardım etmek üzere aşağı gelebildiler.

Ama kartalların desteğine rağmen düşmanın sayısı oldukça fazlaydı. Tam o son anda Kocaoğlan ortaya çıkmıştı – kimse nereden ve nasıl geldiğini bilmiyordu. Yalnızdı ve ayı suretindeydi; öfkesi yüzünden neredeyse devasa bir büyüklüğe erişmişti.

Sesi davullar gibi gürlüyordu; kurtları ve goblinleri saman parçaları ve tüy gibi yolundan fırlattı. En arka saflarına ulaşarak gökgürültüsüne benzer bir patlama gibi çemberlerini kırdı. Cüceler alçak bir tepenin üzerinde efendilerini çevrelemiş duruyorlardı. Kocaoğlan eğilip mızraklarla delik deşik bir halde yere yığılmış olan Thorin'i kaldırıp kargaşanın ortasından çıkarttı.

Sonra hızla döndü; öfkesi ikiye katlanmıştı. Böylece ona karşı koyabilecek hiçbir şey kalmadı, üstelik hiçbir silah ona işlemiyor gibiydi. Muhafızı alıp bir yana fırlattı ve Bolg'u altına alıp eziverdi. Goblinleri bir dehşet kaplamıştı ve her yöne doğru kaçışmaya

başladılar. Ancak ümidin yeniden doğuşuyla goblin düşmanlarında bitkinlik falan kalmamıştı, hemen peşlerine düşerek ulaşabildikleri her yerde yakaladıklarını katlettiler. Birçoğunu Akan Nehir'e, güney ve batıya kaçanları da Orman Nehri civarındaki bataklıklara doğru sürdüler ve orada son kaçakların büyükçe bir bölümü yok edildi, bu arada güç bela Orman Elflerinin topraklarına ulaşabilenler orada öldürüldü ya da Kasvetormanı'nın yolsuz izsiz karanlığının derinliklerinde ölmek üzere iyice içlere sürüldüler. Şarkılar Kuzeyin goblin savaşçılarının dörtte üçünün o gün ortadan kalktığını ve dağların çok uzun yıllar boyunca barış ve huzur içinde yaşadığını anlatır.

Gece çökmeden önce zafer garantilenmişti, ama Bilbo kampa döndüğü zamanlar takip yaya olarak sürüyordu ve çok ağır yaralananlar dışında vadide pek kimse kalmamıştı.

"Kartallar nerede?" diye sordu Gandalf'a o akşam sıcak battaniyelere sarılı yatarken.

"Bazıları av peşinde," dedi büyücü, "ama çoğu yuvalarına döndü. Burada kalmayacaklardı, sabahın ilk ışığıyla yola düştüler. Dain kartal reislerine altın taçlar taktı, onlarla sonsuza dek dost olduklarını ilan etti."

"Üzüldüm. Yani, onları bir kez daha görmek isterdim," dedi Bilbo uykulu uykulu, "Belki eve dönüş yolunda onları görürüm. Sanırım yakında eve dönüyor olurum, değil mi?"

"Ne zaman istersen," dedi büyücü.

Aslında Bilbo'nun gerçekten yola koyulabilmesi için günler geçecekti. Thorin'i Dağ'ın dibine, iyice derinlere gömdüler ve Ozan Kıvılcımtaşı göğsünün üzerine yerleştirdi.

"Dağ yıkılana dek orada yatsın!" dedi. "Bundan sonra burada yaşayacak tüm halkına şans getirsin!"

Sonra Elf kralı tutsaklığı sırasında ondan alınan elf kılıcı Orcrist'i mezarının üstüne bıraktı. Şarkılarda, eğer düşmanlar yaklaşacak olursa kılıcın karanlıkta pırıl pırıl parladığı, cücelerin kalesine habersiz yaklaşılamıyacağı anlatılır. Şimdi Thorin'in yerini Nain oğlu Dain alarak Dağ'ın Dibindeki Kral oldu, zamanla eski salonlardaki hükümdarlığında birçok cüce toplandı. Thorin'in on iki yoldaşından geriye on cüce kalmıştı. Fili ve Kili, annelerinin en büyük kardeşi Thorin'i, kalkanları ve bedenleriyle siper olup korumaya çalışırken ölmüştü. Diğer cüceler Dain'le kaldı; çünkü Dain hazineyi çok iyi dağıtmıştı.

Artık tabii ki hazine yığınını planlanmış paylar gibi dağıtma sorunu kalmamıştı, yani Balin'e, Dwalin'e, Dori'ye, Nori'ye, Ori'ye, Oin'e, Gloin'e, Bifur'a, Bofur'a, Bombur'a – ya da Bilbo'ya. Yine de tüm altın ve gümüşün, işlenmiş olsun olmasın, ondörtte bir payı Ozan'a verilmişti. Çünkü Ozan, "Ölmüşlerin anlaşmalarına saygı göstermek bizim için şereftir, Kıvılcımtaşı da şimdi onun elinde," dedi.

On dörtte bir pay bile ölümlü tüm krallarınkinden çok fazla, fazlasıyla fazla bir servetti. Ozan payındaki altının çoğunu Gölkent'in Efendisi'ne verdi; dostlarını ve taraftarlarını cömertçe ödüllendirdi. Elf kralına, Dain'in kendisine verdiği, o çok sevdiği Girion zümrütleri gibi mücevherler verdi.

Bilbo'ya şöyle dedi: "Bu hazine benim olduğu kadar senin de; ancak birçok kişinin bunu kazanılışında ve korunmasında hakkı olduğu için eski anlaşmalar geçerli sayılamaz. Yine de, tüm hakkınızdan vazgeçmeye gönüllü olsanız bile, dilerim Thorin'in zaten pişman olduğu sözleri doğru çıkmaz; yani size en azını vermemiz. Sizi en fazla miktarla ödüllendireceğim."

"Çok naziksiniz," dedi Bilbo. "Ama böyle olması benim için

gerçekten bir kurtuluş. Zaten hangi akla hizmet tüm bu hazineyi yol boyunca savaş ve cinayet olmadan eve götürebileceğimi düşündüm bilmiyorum. Eve ulaşsam bile onunla ne yapmam gerektiğini bile bilmiyorum. Sizde kalması eminim daha iyi olacaktır."

Sonunda yalnızca güçlü bir midillinin taşıyabileceği kadar, biri gümüş, diğeri altınla dolu iki küçük sandık aldı. "Bu kadarıyla sanırım idare edebilirim," dedi.

Nihayet arkadaşlarıyla vedalaşma zamanı geldi. "Elveda Balin!" dedi; "ve elveda Dwalin; elveda Dori, Nori, Ori, Oin, Gloin, Bifur, Bofur ve Bombur! Sakallarınız inşallah asla seyrelmez!" Ve Dağ'a dönerek ekledi: "Elveda Meşekalkan Thorin! Fili ve Kili! Anınızın ışığı sonsuza dek yansın!"

Sonra cüceler Kapı'larının önlerinde yerlere dek eğilerek selam verdiler, ama sözler boğazlarına dizildi. "Nereye gidecek olursan ol, hoşça kal ve iyi şanslar!" dedi Balin sonunda. "Eğer bizi yeniden ziyaret edecek olursan, yani salonlarımız bir kez daha güzelleştiğinde, işte o an şölen gerçekten mükemmel olacak!"

"Eğer yolunuz benim oralara düşerse," dedi Bilbo, "kapıyı çalmakta tereddüt etmeyin. Çay saat dörttedir; ama hanginiz olursa olsun, saat kaçta gelirse gelsin hoş gelmiştir."

Sonra da arkasını döndü.

Elf ordusu yürüyüşe geçmişti; ordu üzücü derecede azalmıştı ama yine de artık dünyanın kuzey tarafı uzun yıllar mutlu olacağı için çoğu kendini iyi hissediyordu. Ejder ölmüş, goblinler yenilmişti; artık kalpleri kışın ardından gelecek baharın coşkusuyla kabarıyordu.

Gandalf ve Bilbo, Elf kralın arkasından ilerliyordu, Kocaoğlan da yanlarında uzun adımlarla tekrar insan suretine bürünmüş halde

yürüyor, gülüyor ve yüksek sesle şarkılar söylüyordu. Böylece Kasvetorman'ın sınırlarına, Orman Nehri'nin aktığı yerin kuzeyine yaklaşana dek ilerlediler. Sonra durdular, çünkü büyücü ve Bilbo, Kral'ın bir süre sarayında kalmaları için ısrar etmesine rağmen ormana girmeyeceklerdi. Ormanın kıyısı boyunca ilerleyip, ormanla Gri Dağlar'ın başlangıcının arasında kalan çorak topraklarda kuzey ucunun etrafından dolaşmayı düşünüyorlardı. Uzun ve kötü bir yoldu, ama artık goblinler ezilmişti ve yol onlara ağaçlar altındaki ürkütücü patikalardan daha güvenli geliyordu. Üstelik Kocaoğlan da bu yoldan gidecekti.

"Hoşça kal! Ey Elf kralı!" dedi Gandalf. "Dünya hâlâ gençken yeşilorman mutlu kalsın! Ve tüm halkın mutlu olsun!"

"Hoşça kal! Ey Gandalf!" dedi kral. "En ihtiyaç duyulduğun ve en beklenmediğin zamanlarda ortaya çıkarsın umarız! Sarayımda ne kadar çok ortaya çıkarsan o kadar çok sevinirim!"

"Size yalvarırım," dedi Bilbo kekeleyerek ve tek ayağının üzerinde dikilerek, "bu hediyeyi kabul edin!" Dain'in ayrılırken ona verdiği gümüş ve inciden yapılmış bir kolye uzattı.

"Böyle bir hediyeyi kazanmak için ben ne yaptım, ey hobbit?" dedi kral.

"Şey, eee, sanırım, bilirsiniz," dedi Bilbo biraz kafası karışmış, "yani, eee, sizin, eee, misafirperverliğinize küçük bir karşılık, eee, verilmeliydi. Demek istediğim bir hırsızın da duyguları vardır. Sizin çok şarabınızı içtim, çok ekmeğinizi yedim."

"Hediyeni kabul ediyorum, ey Muhteşem Bilbo!" dedi kral ciddi bir tavırla, "seni Elf Dostu ilan ediyor ve kutsuyorum. Gölgen asla kısalmasın (yoksa çalmak fazla kolaylaşır)! Hoşça kal!"

Sonra elfler Orman'a yöneldiler, Bilbo da uzun ev yoluna koyuldu.

Geri dönmeden önce pek çok zorluk ve serüvenle karşılaştı. Yaban hâlâ yabandı ve o zamanlarda goblinler dışında orada daha birçok kötü şey vardı; ama iyi korunuyordu ve iyi bir kılavuzu vardı – büyücü yanındaydı, yolun büyük bir kısmında Kocaoğlan da – ve bir daha çok büyük bir tehlikeye rastlanmadı. Neyse, kış yarıladığında Gandalf ve Bilbo, Orman'ın iki kıyısını geçip Kocaoğlan'ın evinin kapısına dek olan tüm yolu geri katetmişlerdi, bir süre ikisi de orada kaldı. Oradaki Noel zamanı hazırlıkları sıcak ve keyifliydi; Kocaoğlan'ın daveti üzerine uzaklardan ve bir sürü yerden insanlar geldiler. Puslu Dağlar'ın goblinleri artık azalmıştı, kalanlar bulabildikleri en derin oyuklarda dehşet içinde saklanıyorlardı; warglar da ormanlardan kaybolmuşlardı, böylece insanlar korkusuzca seyahat edebildiler. Kocaoğlan bundan sonra tabii ki bu bölgelerdeki en büyük reis oldu, dağlar ve orman arasındaki toprakları yönetti; ve onun soyundan insanların kuşaklar boyunca ayı suretine bürünme özelliğine sahip oldukları, bunlardan bazılarının sert ve kötü olduğu, ama çoğunun daha küçük bir cüsse ve güce sahip olsalar da yüreklerinin Kocaoğlan gibi olduğu söylenir. Onların zamanında Puslu Dağlar'daki son goblinler de avlanmış ve Yaban'ın kıyısına yeni bir barış gelmişti.

Bilbo ve Gandalf sonunda Kocaoğlan'dan ayrılırken artık bahar gelmişti, hem de parlak bir güneş ve nefis bir havayla. Eve gitmek için can atmasına rağmen Bilbo üzülerek ayrıldı, çünkü Kocaoğlan'ın bahçelerindeki çiçekler baharda, yazın ortasında olduğundan daha az güzellikte değildi.

Sonunda uzun yollarına koyuldular ve goblinlerin onları daha önce yakaladıkları ilk geçide ulaştılar. Ancak bu yüksek noktaya gündüz vakti ulaşmışlardı ve geriye baktıklarında uzanan topraklar

üzerinde parlayan beyaz bir güneş gördüler. Onun ardında Kasvetormanı uzanıyordu, bu bahar günlerinde bile uzakları mavi, yakın kısımları kopkoyu bir yeşillikteydi. Daha da ötelerde, görüş alanının tam ucunda Yalnız Dağ vardı. En yüksek zirvesinde henüz erimemiş kar solgunca ışıldıyordu.

"İşte her yağmurun ardından hep güneş çıkar, ejderlerin bile sonu gelir!" dedi Bilbo ve serüvenine sırtını döndü. İçindeki Took yanı artık iyice yorulmuştu ve Baggins yanı her geçen gün daha ağır basmaya başlıyordu. "Şu an yalnızca kendi koltuğumda oturmak istiyorum!" dedi.

ON DOKUZUNCU BÖLÜM

SON AŞAMA

Mayıs'ın ilk gününde, sonunda Son (ya da İlk) Sıcak Yuva'nın bulunduğu Yarmavadi civarına ulaştılar. Yine akşam üstüydü, midillileri yorgundu, özellikle de yükü taşıyan midilli; ve hepsi dinlenme ihtiyacı hissediyordu. Dik patikadan aşağı indikçe Bilbo, elflerin sanki onlar buradan ayrıldıklarından beri hiç susmamışlarcasına şarkı söylediklerini duydu; biniciler ormanın aşağılarına ulaştıkça elfler de eskisine benzer bir şarkıya başladılar. Şarkının sözleri şöyle bir şeylerdi:

Ejder çürüyüp kurudu,
Kemikleri bile ufalandı;
Zırhı çoktan parçalandı,
İhtişamı yerin dibine batırıldı!
Yine de kılıç paslanacak
Taht ve taç yitip gidecek,
Ve insanın güvendiği güç de
Ve üzerine titrenen servet de,
İşte otlar burada hâlâ büyüyor,
Ve yapraklar yine de sallanıyor,
Berrak sular akıyor,
Ve elfler yine şakıyor
Gelin! Tra - la - la - lale!
Gelin gerisin geriye vadiye!

Yıldızlar daha da parlak
Sayısız değerli taşların bile ötesinde,
Ay daha bir apak
Hazinedeki gümüşün bile ötesinde:
Ateş daha bir parıltılı
Ocakta alacakaranlıkta,
Madenden çıkarılan altının bile ötesinde,
O halde ne diye boşu boşuna gezinile?
Hey! Tra - la - la - lalle!
Gelin gerisin geri vadiye!

Hey! Nereye gidiyorsunuz
Dönmek için gecikiyorsunuz?
Nehirler akıyor,
Yıldızlar parıldıyor!
Hey! Nereye doğru böylesine mahzun?
Bu denli hüzünlü ve üzgün,
İşte elf ve işte elf-kızı
Artık hoş geldin yüreği sızılı
Tra - la - la- lalle ile
Gelin gerisin geri vadiye,
Tra- la - la - lalle
Fa- la - la - lalle
Fa - la!

Sonra vadinin elfleri ortaya çıktılar, onları selamlayıp suyun ötesine, Elrond'un evine götürdüler. Orada çok hoş, sıcak bir şekilde karşılandılar ve serüvenlerinin öyküsünü duymaya hevesli birçok kulak vardı. Bilbo üzerine uyku çöküp sessizleştiği için konuşan Gandalf oldu. Bilbo, kendisi de dahil olduğu için öykünün çoğunu biliyordu, zaten kalan büyük kısmı yolda gelirken ya da Kocaoğlan'ın evinde kendisi anlatmıştı büyücüye; ama arada bir öykünün bilmediği kısmına gelindiğinde gözünü aralayıp kulak kabartıyordu.

Gandalf'ın nereye gittiğini Bilbo işte böylece öğrendi; büyücünün Elrond'a anlattıklarına kulak misafiri olmuştu. Anlaşılan Gandalf iyi sihir ve bilginin efendileri olan ak büyücülerin yüce divanına gitmişti; ve sonunda Ölümbüyücüsü'nü Kasvetormanı'nın güneyindeki karanlık kalesinden sürmeyi başarmışlardı.

"Artık çok geçmeden," diyordu Gandalf, "Orman bir şekilde gelişir. Kuzey uzun yıllar süren dehşetten kurtulmuş olacak umarım. Yine de korkunun bu dünyadan tamamen sürülmüş olmasını dilerdim!"

"Doğrusu bu çok iyi olurdu," dedi Elrond, "ama korkarım ki bu, ne dünyanın bu yüzyılında ne de bundan daha sonra olacak bir şey."

Yolculuklarının öyküsü anlatılıp bittiğinde başka öyküler başladı ve ardından daha başka öyküler, çok çok öncelerinin ve yeni şeylerin öyküleri ve zamanı olmayan öyküler, taa ki Bilbo'nun başı göğsüne düşüp bir köşede rahat rahat horlayana dek.

Uyanınca kendini ak bir yatakta, açık bir pencereden ayı ışıldar buldu. Pencerenin altında bir sürü elf, bir akıntının kıyısına oturmuş, gür ve berrak seslerle şarkı söylüyorlardı.

Şakıyın hepiniz keyifle, şimdi şakıyın hep birlikte!
Rüzgâr ağaç tepelerinde, rüzgâr ocağın közünde;
Yıldızlar tomurcuklarda ve ay çiçekte,
Gecenin pencereleri pasparlak kulesinde.

Dans edin hepiniz keyifle, şimdi dans edin hep birlikte
Yumuşacık çimen ve bırakın uçuşsun tüy gibi ayağınız üzerinde!
Nehir gümüş gibi parıldıyor ve uçuşuyor gölgeler;
Keyiflidir Mayıs vakti ve keyiflidir bizim görüşmemiz.

Şakırız şimdi usulca ve rüyalarla yol açalım ona!
Uykuya saralım onu ve bırakalım o anda!
Uykuya daldı gezgin. Yastığı yumuşak ola!
Ninni! Ninni! Kızılağaçla Söğüt!
Çam, günün rüzgârına dek sakın ola iç çekme!
Çök artık Ay! Karanlık çöksün toprağa!
Susun! Susun! Dişbudak, Böğürtlen ve Meşe!
Susun tüm sular, ta ki şafak sökene!

"Pekâlâ, Mutlu Halk!" dedi Bilbo dışarı bakınırken. "Ay vaktiyle saat kaç? Ninniniz sarhoş bir goblini bile uyandırır! Yine de sağ olun."

"Ve senin horlamaların da taştan bir ejderi bile uyandırır – yine de sağ ol," diye yanıtladılar kahkahalarla. "Şafak yaklaşıyor ve gecenin başlangıcından şu ana dek uyudun. Yarın, belki yorgunluğun geçmiş olur."

"Elrond'un evinde minicik bir uyku bile birçok şeyi iyileştirir,"

dedi; "ama alabileceğim tüm tedaviyi alacağım. Bir ikinci iyi geceler, sevgili dostlar!" Ve ardından yatağa gidip sabahın ilerleyen vakitlere dek uyudu.

Bitkinlik bu evde onu çabucak terk etti ve sonunda, vadinin elfleriyle şen şakalar yapıp dans etmeye başladı. Yine de bu yer bile artık onu tutamıyor, geciktiremiyordu; her an kendi evini düşünüyordu. Durum böyle olunca bir hafta sonra Elrond'a hoşça kal diyerek ve ona kabul edebileceği küçük hediyeler vererek Gandalf'la birlikte yola düştü.

Daha vadiyi terk ederlerken bile gökyüzü önlerinde, Batı'da kararda, rüzgâr ve yağmur onları karşılamak üzere ortaya çıktı.

"Mayıs neşelenme vaktidir!" dedi Bilbo yağmur yüzüne vururken. "Ama biz efsanelere sırtımızı döndük ve eve geliyoruz. Sanırım bu da bunun ilk keyfi."

"Daha çok yolumuz var," dedi Gandalf.

"Ama bu son yol," dedi Bilbo.

Yaban'ın sınırının kıyısını çizen nehre ve sizin de hatırlayacağınız o dik kıyının altındaki düzlüğe ulaştılar. Su hem yaklaşan yaz yüzünden eriyen kar suları, hem de gün boyunca yağan yağmur yüzünden kabarmıştı; ama birazcık uğraşarak öteki kıyıya geçip akşam olurken yolculuklarının son aşamasına koyuldular.

Bu kafilenin daha küçük ve daha sessiz olması dışında öncekine oldukça benziyordu. Üstelik bu sefer troll'ler de yoktu. Yolda her noktada Bilbo bir yıl – ki ona daha çok on yıl gibi gelmişti – öncesinin olaylarını ve sözlerini anımsadı, böylece de tabii ki hemen midillinin nehre düştüğü yer, onların Tom, Bert ve Bill'le olan berbat serüvenlerinin başlaması aklına geldi.

Yoldan az öteye gömmüş oldukları troll altınlarını hâlâ gizli ve

dokunulmamış bir halde buldular. "Bende ömrümün sonuna dek yetecek kadar var," dedi Bilbo kazıp çıkarttıklarında. "En iyisi bunu siz alın Gandalf. Siz bunu herhalde yararlı kılarsınız."

"Aslında yapabilirim!" dedi büyücü. "Ama sen eşit paylaştır! Tahmininden çok fazlasına gereksinim duyacağını göreceksin."

Böylece altınları çantalara yerleştirdi ve bu işten hiç memnun olmayan midillilerin üzerine yüklediler. Bundan sonra gidişleri daha da yavaşladı, çünkü çoğu zaman yürüyorlardı. Ancak toprak yeşildi ve hobbitin arasında dolaşmaktan gayet hoşnut olduğu otlar vardı. Yüzünün terini kırmızı ipek bir mendille – yo! kendisininkilerden bir tane bile kalmamıştı, bunu Elrond'dan ödünç almıştı – kuruluyordu, çünkü artık Haziran yazı getirmişti, hava yeniden parlak ve sıcaktı.

Her şeyin, bu öykünün bile, bir sonu olduğu için, sonunda Bilbo'nun doğup büyüdüğü, ağaçlarını ve toprağın şekillerini kendi el ve ayakları kadar iyi tanıdığı ülkesi görüş alanlarına girdi. Bir tepeye ulaştıklarında ileride kendi Tepe'sini görebiliyordu, birden durup şöyle dedi:

Yollar incecik, uzayıp uzayıp giden,
Kayalar üzerinden, ağaçlar altından,
Güneşin hiç parlamadığı mağaralar içinden,
Denize hiç ulaşmayan suların yanından:
Üzerinden kışın ektiği karın,
Ve haziranın şen çiçeklerinin arasından ,
Çimenler üzerinden ve üzerinden taşların,
Ve ayın altındaki dağlar altından.

Yollar incecik, uzayıp uzayıp giden,
Bulutların altından, yıldızların altından,
Yine de gezinir ayaklar ötelerden
Sonunda döndüler eve doğru uzaklardan.
Gözler ateşi görmüş ve kılıcı da
Ve korkuyu taş salonlarda
Bak yeşil çayırlara işte sonunda
ağaçlara ve tepelere yıllardır bilinen.

Gandalf ona baktı. "Sevgili Bilbo'm!" dedi. "Seninle ilgili bir sorun var! Eskiden olduğun hobbit değilsin artık."

Ve böylece köprüyü, nehrin kıyısındaki değirmeni geçtiler; Bilbo'nun kendi kapısının önüne ulaşıverdiler.

"Aman Tanrım! Neler oluyor?" diye haykırdı. Etrafta korkunç bir karmaşa vardı, her türden insan, saygıdeğer olsun olmasın, kapının etrafına yığılmıştı, çoğu da içeri girip çıkıyordu – hem de Bilbo'nun büyük bir can sıkıntısıyla fark ettiği gibi, ayaklarını paspasa bile silmeden.

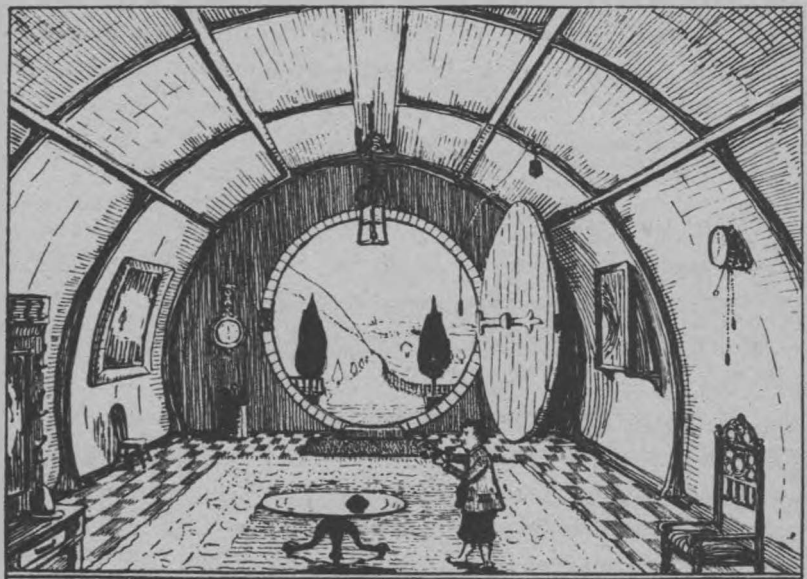
O şaşırdıysa bile, onlar daha da şaşkındı. Bir açık arttırmanın tam ortasına çıkagelmişti! Kapının üzerine asılmış kırmızı siyah, koca bir duyuru vardı; Haziran'ın Yirmi ikisinde, Eşeleyici, Eşeleyici ve Barınaklar'ın Hobbitköy, Tepealtı, Çıkın Çıkmazı'ndan Merhum Bilbo Baggins Cenapları'nın eşyalarını açık arttırmayla satacağını söylüyordu. Satış tam saat onda başlayacaktı. Şimdi neredeyse öğle yemeği vaktiydi ve eşyaların çoğu yok pahasından eski şarkılara (bu açık arttırmalarda bayağı olağandı) dek değişik fiyatlarla satılmıştı. İşin aslı Bilbo'nun kuzenleri Torbaköy-Baggins'ler, kendi eşyalarının buraya sığıp sığmayacağını öğrenmek için

odaları ölçüp biçiyorlardı. Kısacası Bilbo 'Olası Ölü'ydü ve bunu söyleyenler arasında bu olasılığın doğru olmamasına üzüldüğünü söyleyen çıkmadı.

Bay Bilbo Baggins'in dönüşü, Tepe'nin üstünde, Tepe'nin altında ve Su'yun diğer yakasında epey çalkantı yarattı; bu dokuz günlük mucizeyi de aşıyordu. Yasal sıkıntıysa gerçekte yıllar sürdü. Bay Baggins'in yaşadığının kabul edilmesi uzun zaman aldı. Özellikle Satış'ta iyi alışveriş yapmış olanları ikna etmek zor oldu; sonunda zaman kazanmak için Bilbo kendi eşyalarının çoğunu yeniden satın almak zorunda kaldı. Gümüş kaşıklarının çoğu inanılmaz bir şekilde ortadan kayboldu ve nasıl olduğu açıklanamadı. Bilbo kendi adına Torbaköy-Baggins'lerden şüphelendi. Onlarsa, dönen Baggins'in gerçek olduğunu asla kabullenmediler ve ondan sonra Bilbo'yla ilişkileri arkadaşlık sınırları dışında kaldı. Gerçekten de onun nefis hobbit kovuğunda yaşamayı çok istemişlerdi.

Bilbo aslında kaşıklarından çok daha fazlasını kaybettiğinin farkına vardı – saygınlığını kaybetmişti. Ondan sonra daima bir Elf Dostu olarak kaldığı; cücelerin, büyücülerin ve o tarafa yolu düşen bu türden halkın saygısını kazandığı doğruydu; ama artık pek saygıdeğer değildi. İşin aslı tüm hobbit komşuları tarafından 'kaçık' olarak nitelendirildi – Took tarafından kuzenler ve yeğenleri dışında, ki onların arkadaşlığı da yaşlılar tarafından hoş karşılanmıyordu.

Onun buna aldırmadığını söylemekten üzüntü duyuyorum. Halinden oldukça memnundu; ve ocağın üzerindeki çaydanlığının ıslığı Beklenmedik Davet'in öncesindeki sessiz günlerdekinden çok çok daha müzikaldi. Kılıcını şömine rafının üzerine astı. Zırh örtüsü salonda bir askıya oturtulmuştu (bir müzeye verene dek). Altın ve gümüşünün çoğu yararlı ve abartılı bir biçimde hediyelere

Bilbo Baggins Cenaplarının Çıkın Çıkmazı'ndaki Evinin Salonu

harcanmıştı – ki bu kuzen ve yeğenlerinin Bilbo'ya olan sempatisini bir derece olsun açıklar. Sihirli yüzüğünü çoğunlukla sevimsiz ziyaretçiler geldiğinde kullandığı için büyük bir sır olarak sakladı.

Şiir yazmak ve elfleri ziyaret etmekten hoşlanmaya başladı; pek çok kişi kafalarını sallayıp "Zavallı yaşlı Baggins!" diye ellerini alınlarına vursalar ve pek azı hikâyelerinden birine inansa da yaşadığı sürece ki bu olağanüstü uzunlukta bir ömürdü, daima çok mutlu olarak yaşayacaktı.

Yıllar sonra bir güz akşamı Bilbo çalışma odasında oturmuş hatıralarını – yazdıklarını, "Oradaydık ve Şimdi Buradayız, Bir Hobbit'in Tatili" diye adlandırmayı düşünüyordu – yazıyordu ki kapı çalındı. Gelen Gandalf ve bir cüceydi; cüce de aslında Balin'di.

"İçeri girin! İçeri girin!" dedi Bilbo, çok geçmeden ateşin karşısındaki koltuklara kuruldular. Balin, Bay Baggins'in yeleğinin daha genişlediğini (ve gerçek altın düğmeleri olduğunu) fark ederken, Bilbo da Balin'in sakalının beş on santim daha uzadığını, mücevherle bezeli kemerinin harika olduğunu gördü.

Elbette, anında birlikte geçirdikleri zamanlardan konuşmaya koyuldular ve Bilbo, Dağ etrafındaki topraklarda durumun nasıl olduğunu sordu. Çok iyi idare ediyora benziyorlardı. Ozan, Vadi'deki kasabayı yeniden inşa etmişti ve insanlar da Göl'den, Güney'den ve Batı'dan gelip orada toplanmışlardı. Tüm vadi toprağı yeniden işlenip zenginleşmişti, viranlık artık baharda kuşlar ve çiçeklerle, güzdeyse meyveler ve şölenlerle dolup taşıyordu. Gölkent yeniden kurulmuştu ve artık eskisinden de zengindi. Servetin çoğu da Akan Nehir'den aşağı yukarı gidip geliyordu; o bölgelerde cüceler, insanlar ve elfler arasında tam bir dostluk hüküm sürüyordu.

Kasabanın eski Efendisi'nin sonu çok kötüydü. Ozan, Göl-insanlarına yardımı dokunsun diye ona bir sürü altın vermişti, ama o ejder hastalığına yakalanmaya oldukça uygun olduğu için bu hastalığa yenik düşmüştü, altının çoğunu alarak kaçmış, Issızlık'ta arkadaşları tarafından terk edilerek açlıktan ölmüştü.

"Yeni Efendi daha bilge," dedi Balin, "ve çok seviliyor, çünkü şimdiki zenginliği ona borçlular. Onun zamanında nehirlerin altın aktığına dair şarkılar yapıyorlar."

"O halde eski şarkıların kehanetleri şöyle ya da böyle doğru çıktı!" dedi Bilbo.

"Elbette!" dedi Gandalf. "Hem neden doğru çıkmasın ki? Kehanetlere inanmadığını söylemeyeceksin değil mi? Çünkü sen kendin ortaya kehanetler atmakta ustaydın. Tüm serüven ve kurtuluşlarının sadece senin iyiliğin için ve sadece şansla gerçekleştiğini düşünmüyorsun değil mi? Sen çok iyi birisin Bay Baggins, seni çok seviyorum; ama her şeye rağmen çok geniş bir dünyada yalnızca küçücük dostsun!"

"Tanrıya şükür!" dedi Bilbo gülerek ve tütün tabakasını ona uzattı.

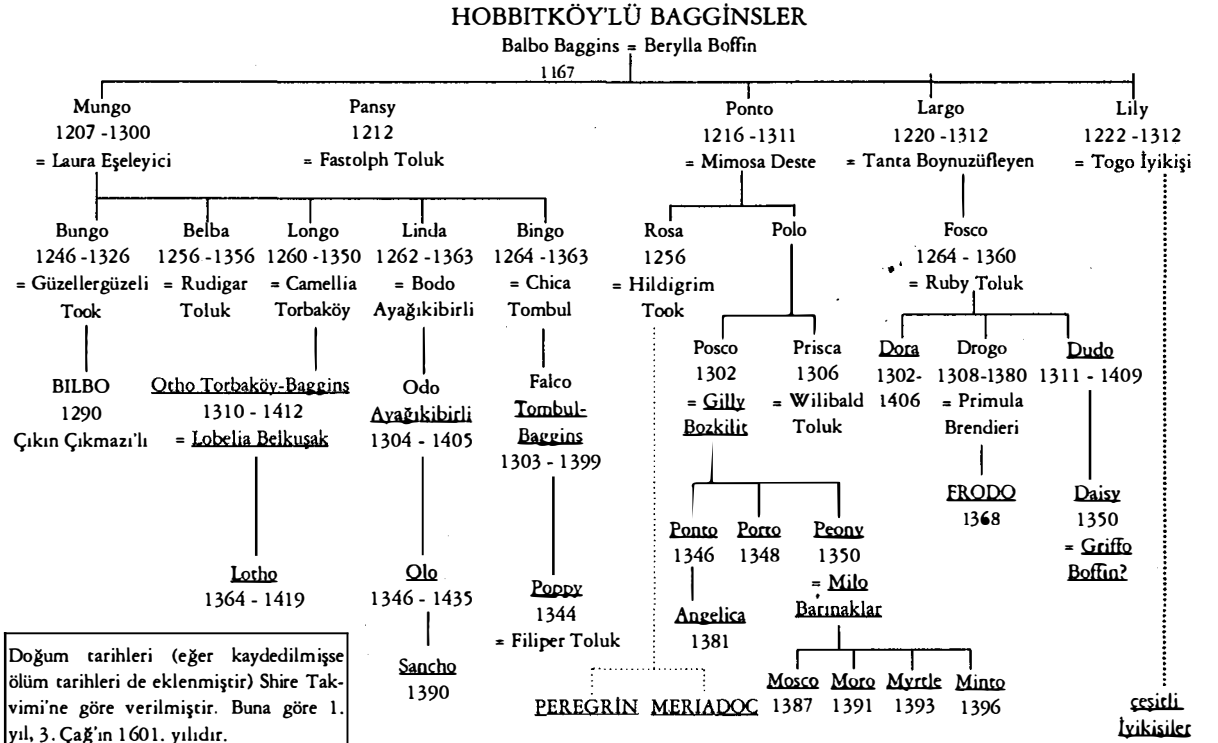

Kurumuş Çalılık
Gri Dağlar
Batı Toprakları
Yabanın Kıyısı
Orman Nehri
Smaug'un Viranesi
Demir Tepeler
Elf Kralı'nın Salonları
Yalnız Dağ
Uzun Göl (Esgaroth)
Orman Kapısı
Elf Yolu
Büyülü Nehir
Goblin Kapısı & Kartal Yuvası
Kocakaya
Kocaoğlan
Kasvet Ormanı Dağları
Elrond
Yarmavadi
Eski Orman Yolu
Eski Sığlık
Sığlık
Yabandiyar'ın Ulu Nehri
Ormancılar
Puslu Dağlar
Hobbitköy
Ormancılar
YABANDİYAR

Eğer hobbitlerle ilgilenmişseniz onlar hakkında
üç ciltlik *Yüzüklerin Efendisi*'nde daha çok bilgi edinebilirsiniz.

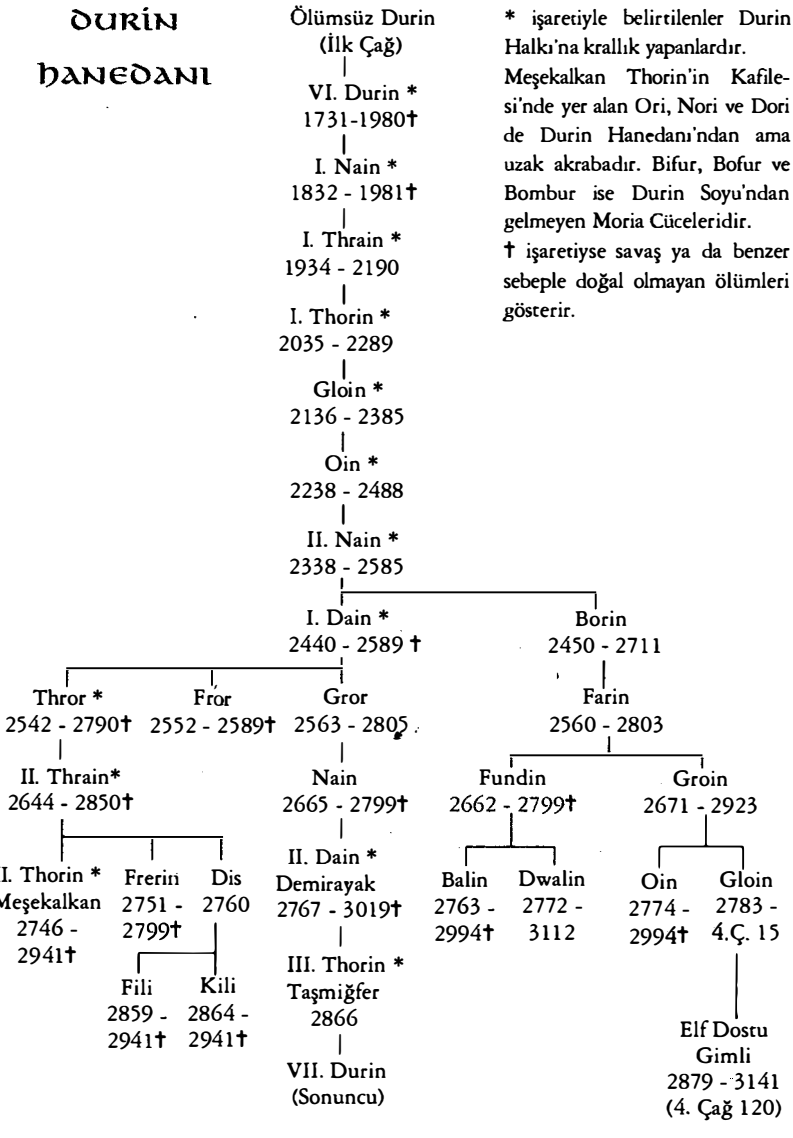
Eğer elflerin ve Dünya'nın nasıl yaratıldığını
ve dahi Tolkien'in tüm kitaplarının alt yapısını merak ediyorsanız
sizlere *Silmarillion*'u ve birkaç ay içinde yayınlanacak olan
Güç Yüzüklerine Dair'i hararetle tavsiye ederiz.

Bu arada hâlâ geride kitap okumak için vaktiniz kalmışsa eğer,
J.R.R.'ın dilimize çevrilmiş diğer çalışmaları olan
Masallar ve *Peri Masalları Üzerine*'ye de göz atsanız iyi olur.

EKLER

HOBBITKÖY'LÜ BAGGİNSLER
Balbo Baggins = Berylla Boffin
1167
Mungo
1207 -1300
= Laura Eşeleyici
Pansy
1212
= Fastolph Toluk
Ponto
1216 -1311
= Mimosa Deste
Largo
1220 -1312
= Tanta Boynuzüfleyen
Lily
1222 -1312
= Togo İyikişi
Bungo
1246 -1326
= Güzellergüzeli Took
Belba
1256 -1356
= Rudigar Toluk
Longo
1260 -1350
= Camellia Torbaköy
Linda
1262 -1363
= Bodo Ayağıkibirli
Bingo
1264 -1363
= Chica Tombul
Rosa
1256
= Hildigrim Took
Polo
Fosco
1264 - 1360
= Ruby Toluk
BILBO
1290
Çıkın Çıkmazı'lı
Otho Torbaköy-Baggins
1310 - 1412
= Lobelia Belkuşak
Odo
Ayağıkibirli
1304 - 1405
Falco
Tombul-Baggins
1303 - 1399
Posco
1302
= Gilly Bozkilit
Prisca
1306
= Wilibald Toluk
Dora
1302-1406
Drogo
1308-1380
= Primula Brendieri
Dudo
1311 - 1409
Lotho
1364 - 1419
Olo
1346 - 1435
Poppy
1344
= Filiper Toluk
Ponto
1346
Porto
1348
Peony
1350
= Milo Barınaklar
FRODO
1368
Daisy
1350
= Griffo Boffin?
Angelica
1381
Mosco
1387
Moro
1391
Myrtle
1393
Minto
1396
Sancho
1390
PEREGRİN
MERIADOC
çeşitli İyikişiler
Doğum tarihleri (eğer kaydedilmişse ölüm tarihleri de eklenmiştir) Shire Takvimi'ne göre verilmiştir. Buna göre 1. yıl, 3. Çağ'ın 1601. yılıdır.

Durin Hanedanı

* işaretiyle belirtilenler Durin Halkı'na krallık yapanlardır. Meşekalkan Thorin'in Kafilesi'nde yer alan Ori, Nori ve Dori de Durin Hanedanı'ndan ama uzak akrabadır. Bifur, Bofur ve Bombur ise Durin Soyu'ndan gelmeyen Moria Cüceleridir.

† işaretiyse savaş ya da benzer sebeple doğal olmayan ölümleri gösterir.

SÖZLÜKÇE

Buradaki sözlükçe *Altı*kırkbeş Yayın tarafından genel amaçlı olarak düzenlenmiştir. *Hobbit*'te geçen isimlerin açıklanmasına çalışılırken, bir yandan da diğer eserleriyle arasında küçücük de olsa bir bağlantı kurulmaya çalışıldı. Verilen bilgiler, aşırı derecede kısa tutuldu. *Hobbit*'te geçen isim ve kavramları bu sözlükçede açıklamaya çalışırken, kitapta bahsedilmeyen ama Profesör Tolkien'in *Yüzüklerin Efendisi* ve *Silmarillion*'da anlattığı, bence gerekli olan bazı kavram ve isimleri [] işareti içinde ekledim. Bu sözlükten yararlanırken *Silmarillion*'a eklenen sözlükçe'yi de incelerseniz, hiç fena olmaz.

Tolkien'in kullandığı sözcükleri açıklarken hangi dilden geldiğini belirtmeye çalıştım. Bunun için kullandığım kısaltmalar: Q= Quenya; S= Sindarin; K= Khuzdul (Cüce dili); Ad= Númenor dili; O: Ork (goblin) dili; K.L= Kara Lisan ve İ= herhangi bir insan topluluğunun kullandığı dillerden biri. zaman içindeki baskılarda daha da gelişmiş bir sözlükçe ortaya çıkarabilir belki.

Ç.

Akan Nehir : Erebor'da doğup (Yalnız Dağ) Ön Kapı'dan yüzeye çıkarak, Rhûn Denizi'ne dek yaklaşık 600 mil boyunca akan nehir. Uzun Göl'ün içinden geçer ve güneyde çağlayanlar oluşturarak gölden ayrılır. Demir Dağlar'dan akan Carnen (Kızılsu) ve Uzun Göl'e akan Orman Nehri ona bağlanır. Önemli bir ticaret yolunu oluşturan bu nehrin Sindarin'deki (Gri Elf dili) adı *Celduin*'dir.

Anduin : "S: büyük nehir"; Ulu Nehir diye de isimlendirilir. Orta Dünya'nın kuzeybatısındaki en büyük nehir. Ered Mithrin'den doğup güneye doğru yaklaşık 1500 mil boyunca akar ve Belfalas Koyu'nda Büyük Deniz'e ulaşır.

Ard Ülke : Gollum'un mağarasından yüzüğü çalarak kaçan Bilbo Baggins'in daha önce hiç görmediği, doğuda, Puslu Dağlar'ın ardındaki topraklara verdiği isim.

Arka Kapı : Puslu Dağlar'ın doğu yamaçlarında bulunan taş kapı; Bilbo Baggins'in kendisini yakalayan goblinlerin elinden kaçtığı kapı. Kocakaya'nın batısına düşer. Büyük olasılıkla buraya *Goblin Kapısı* da denilmektedir.

Aşağı Salonlar : Erebor'un derinliklerinde Cücelerin bir zamanlar yaşadığı mağaralar; ejder Smaug'un onlardan gaspettiği hazineyi biriktirip üzerinde yattığı yer. Yankapı bu salonlara açılır.

Ay-harfleri : Doğrudan bakıldığında görülemeyen gizlenmiş rünler. Yalnızca ay ışığı altında okunabilir. Üstelik okunabilmesi için ayın o anda, rünlerin yazıldığı gün, mevsim ve şekilde olması gerekir. Cüceler tarafından keşfedilen bu harfler gümüş kalemlerle yazılır. Ay-rünleri olarak da anılır.

Aynagöl : [Bkz. *Kheled-zâram.*]

Azog : Khazad-dûm (Moria) orklarının lideri. Moria'da Durin Halkı'nın kralı Thror'u katledip parçalaması sonucunda Cüce ve Ork Savaşları'nı başlatacaktı. Uzun yıllar boyunca sürüp giden savaşların son çarpışması olan Azanulbizar Muharebesi'nde ork ordularını yönetti. Bu çarpışmada cücelerin kralı Nain'i katletti ama aynı yerde oğlu Demirayak Dain tarafından öldürüldü.

Azanulbizar : ["K"; Khazad-dûm'un ana kapısının önündeki vadi. Puslu Dağlar'ın iki uzantısı arasında yer alır; Elfler kendi dillerinde bu vadiye Nanduhirion (S: karanlık akıntıların vadisi) der; İnsanlarsa Gölgelidere Vadisi. Kheled-zâram (Aynagöl) ve Celebrant (Gümüşdamarı) Nehri'nin kaynağı bu vadidedir.]

Azanulbizar Muharebesi : Cüce ve Ork Savaşları'nın son çarpışması. Çarpışma başlangıçta cücelerin aleyhinde gelişirken Demir Tepeler'in Cüceleri'nin yetişmesiyle tersine döndü. Profesör Tolkien, *Hobbit*'te bu çarpışmadan Moria'da yapılan ve Azog'un öldürüldüğü savaş olarak bahseder. Orkların büyük yenilgisinin yanında birçok cüce, içlerinde Durin Halkı'nın kral soyundan gelenler de vardı, bu savaşta ölecekti. Orklar bu savaşın ardından yaklaşık bir yüzyıl boyunca bir daha Puslu Dağlar'da güç kazanamadılar. Bkz. *Cüce ve Ork Savaşları.*

Baggins'ler : Shire'da yaşayan varlıklı bir hobbit ailesi. Shire'daki diğer saygın ailelerin çoğuyla (Torbaköy, Took, Toluk, Brendieri gibi) evlilikler yaparak akrabalıklar kurmuşlardır. Baggins'ler genellikle (hobbit standartlarına göre) saygın ve kabul gören bireylerden oluşan bir ailedir. İçlerinde gariplikler yapan bireyler daha çok Took kanına sahip olanlardır.

Balin : Durin Hanedanı'ndan cüce. II.Thráin'e öldüğü yolculuğunda eşlik etti; Thorin ve Kafilesi'ne katıldı. Smaug'un ölümünün ardından Erebor'a yerleşti; yaklaşık elli yıl sonra Erebor Cücelerinin büyük bölümüyle Khazad-dûm'a dönerek orada bir cüce kolonisi oluşturdu ve Khazad-dûm Kralı olarak onları yönetti. Beş yıl sonra kentin önündeki Azanulbizar'da bir ork tarafından katledildi. Diğer cücelere göre daha iyi yürekli olan Balin yolculuklarında Bilbo ile yakın bir arkadaşlık kuracaktı. Dwalin'in kardeşi; Fundin'in oğlu.

Balrog (lar) : ["S: Gücün İfriti (Q: *Valarauko*)", İlk Çağ'da yaratılış sırasında Dünya'ya inen ve Morgoth tarafından ayartılıp kötülüğün hizmetine sokulmuş varlıklar (Maiar sınıfından); alevli kırbaçlar taşıyan ateş ruhları. Beleriand Savaşları sırasında Morgoth'un hizmetinde savaşan bu yaratıklar Ulu Savaş'ta Valar tarafından yok edilecekti. Bu savaşın ardından çok az bir bölümü yeraltının derinliklerine sığınarak hayatta kalmayı başardı. Bu dönem hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. *Silmarillion.*

Sağ kalan ifritlerden biri Üçüncü Çağ'da Khazad-dûm'da yeniden serbest kaldı ve Durin Halkı'nın iki kralını öldürerek Cücelerin bölgeyi terk etmesini sağlayacaktı. Sauron, zaman içinde Khazad-dûm'a ork ve troll'leri topladı ve Gandalf tarafından yok edilene dek Balrog onları dehşet saçarak yönetecekti. Bu balrog, cüceler tarafından VI. Durin'i ve I. Nain'i katletmesi yüzünden Durin'in Felaketi ve Dehşet diye de anılır.]

Bandobras Took : Shire'lı bir hobbit; Reis II. Isengrim'in ikinci oğlu; Yeşiltarlalar Savaşı'nda orkları püstürten güce komuta etmiştir. 4.5 ft uzunluğundaki boyuyla tarihteki en uzun üçüncü hobbittir. Lakabı *Boğakükreten.*

Barınaklar : Shire'da bir hobbit ailesi; muhtemelen varlıklı.

Batısınırı : Dördüncü Çağ'da Kral Elessar tarafından ber armağan olarak Shire'e eklenen Uzak Yaylalar ve Kule Dağları arasındaki bölge.

Batısınırı'nın Kırmızı Kitabı : Kırmızı deriyle kaplı büyük kitap. Bilbo, Frodo ve Sam tarafından yazılıp başkaları tarafından ekler ve notlarla zenginleştirildi. Kitap, Bilbo'nun Meşekalkan Thorin ile yaptığı yolculuğu, Yüzük Savaşı'nın bir dökümünü ve hobbitlerin gözüyle Üçüncü Çağ'ın sonundaki olayları içerir. *Elfçe'den Çeviriler*'in üç bölümü ve Sam'in soyundan biri tarafından toplanan secereler ve diğer Shire mevzuları içeren Kırmızı Kitap, Sam tarafından kızı Elanor'a verildi ve Batısınırı'nda Kumralbalalar adlı hobbit ailesi tarafından korundu. Orjinal Kırmızı Kitap kayıp olsa da, ondan üretilen pek çok kopya vardır. İlk ve en önemlisine *Reis'in Kitabı* denir. Bu kitabın Findegil tarafından yapılan tam bir nüshası Büyük İyinler'de saklanmaktadır. Bu nüsha günümüze kadar gelen ve Bilbo'nun *Elfçe'den Çeviriler*'inin tamamını içeren tek kopyadır; Profesör Tolkien'in yararlandığı nüsha da büyük olasılıkla budur.

Batı'nın Yüce Elfleri : *Eldar* ['Q: Yıldızların Halkı'] diye de anılırlar. Bu isim onları Orta Dünya'da ilk gören Vala olan Oromë tarafından tüm elfleri tanımlamak için verilmiştir. Ama zaman içinde sadece Valar'ın çağrılarını kabul ederek Büyük Batı Yürüyüşü'ne katılan üç elf soyu (Vanyar, Teleri, Noldor) için kullanılacaktı. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. *Silmarillion.*

Bekleyiş Salonları : Bkz. *Ölüler Evi*; Elf, insan ve cücelerin ölümlerinin ardından gittikleri ve yazgılarının sonucunu bekledikleri Mandos'un salonları.

Belfalas Körfezi : [Ulu Deniz, Belegaer'in büyük bir körfezi. Gondor ve Umbar arasında bulunur.]

Bert : Trollbükü'lü bir troll; Tom ve William Huggins adlı iki arkadaşıyla birlikte Thorin ve Kafilesi'ni yakaladılar ama Gandalf'ın oyunuyla güneşin doğmasına dek açıkta kalarak taşa dönüştüler. Bkz. *Tom* ve *William Huggins.*

Beş Ordular Savaşı : Orman Elfleri, Cüceler, Esgaroth ve Vadi'nin İnsanları'yla Puslu Dağlar'ın goblinleri ve wargları arasında, Erebor'da yapılan savaş. İnsanları Okçu Ozan, Cüceleri Meşekalkan Thorin ve Demirayak Dain, Elfleri Thranduil, goblinleri ve warglarıysa Bolg yönetiyordu. Başlangıçta orkların

lehine gelişen savaş, Kocaoğlan ve Puslu Dağlar'ın Kartalları'nın zamanında yetişmesi sonucunda iyilerin zaferiyle sonuçlandı. Orklar böylece uzun süre boyunca bir daha o bölgede ortaya çıkamayacaktı ama Meşekalkan Thorin bu savaşta katledildi.

Bifur : Thorin ve Kafilesi'ndeki cücelerden biri. Khazad-dûm Cücelerinin soyundan gelir ve Smaug'un ölümünün ardından Erebor'da yaşadı.

Bilbo Baggins : Shire'lı hobbit; maceracı, Elf Dostu, Yüzüktaşıyıcı, yazar, şair ve aydın. Bir hobbit olarak sakin ve saygın bir yaşam süren Çıkın Çıkmazı'lı Bilbo, Gandalf tarafından Thorin ve Kafilesi'ne katılmaya ikna edilmesiyle birlikte Orta Dünya tarihi için çok önemli bir rol oynamaya başlayacaktı. Mağarasında bulduğu Tek Yüzük'ü Gollum'dan kaçırdı. Ejder Smaug'un öldürülmesinde büyük rol oynadı ve hazineden kazandığı payın küçük bir bölümünü yanına alarak Hobbitköy'deki evine, dönerek altmış yıl boyunca huzur içinde yaşadı. Drogo ve Primula Baggins'in ölümü üzerine oğulları Frodo'yu evlat edinerek varisi ilan etti. 111. yaş gününde bir şölen düzenleyip servetini ve yüzüğünü Frodo'ya bırakarak ortadan kayboldu. Bu dönemde Vadi ve Erebor'a uğrayarak Yarmavadi'ye gitmişti. Orada yirmi yıl boyunca yaşadı, şiir yazdı, elf ilmi öğrendi. Yüzük Koruyucuları'nın Son Yolculuğu'na katılarak Deniz'in ötesine geçti. Yaşamının büyük bölümünü Hobbitköy'de, Çıkın Çıkmazı adlı evinde geçiren Bilbo, birçok hobbitin tersine evlenmeyerek bekâr kalacaktı. 131 yaşındayken Deniz'in ötesine geçerek gelmiş geçmiş en uzun süre yaşayan hobbit oldu; uzun yaşamını biraz da taşıdığı yüzüğün etkisine borçludur. Meşekalkan Thorin'in verdiği bir mithril zırh kuşanır ve ünlü elf bıçağı Sting'i taşır. Thorin ve Kafilesi'yle Erebor'a yaptığı yolculuğun öyküsünü *Batısınırı'nın Kırmızı Kitabı*'nda anlattı ki bu öykü Profesör Tolkien tarafından uyarlanarak *Hobbit* adıyla İngilizce'ye çevrilecekti. Sayısız şiir yazan Bilbo Baggins'in asıl ilgi alanı İlk Çağ'dı ve en önemli bilimsel eseri *Elfçe'den Çeviriler* adıyla yazdığı kitaptır.

Bladorthin : "S"; bir kral, belki de bir Elf kralı; Erebor Cücelerine mızraklar ısmarlamış ama onları teslim alamadan öldürülmüştür.

Bofur : Thorin ve Kafilesi'ndeki cücelerden biri. Khazad-dûm Cücelerinin soyundan gelir ve Smaug'un ölümünün ardından Erebor'da yaşadı.

Boğakükreten : Bkz. *Bandobras Took*.

Bolg : Puslu Dağlar'daki orkların lideri; belki de bir uruk. Azog'un oğlu. Beş

Ordular Savaşı'nda ork ve warg güçlerini yönetti. Kocaoğlan tarafından katledildi. Kuzey'in Bolg'u olarak da anılır. Bkz. *Uruk.*

Bombur : Thorin ve Kafilesi'ndeki cücelerden biri. Khazad-dûm Cücelerinin soyundan gelir ve Smaug'un ölümünün ardından Erebor'da yaşadı. Daima çok şişmandı ve yaşamının sonraki günlerinde öylesine ağırlaştı ki tek başına hareket edemeyecek bir hale geldi; onu kaldırmak için altı cüceye gerek vardı.

Brendieri : Shire'ın en eski ve en önemli ailelerinden biri.

Bıngo Baggins : Shire'lı bir hobbit; Bilbo'nun babası; Güzellergüzeli Took ile evlenerek ailesinin yaşaması için Çıkın Çıkmazı'nı inşa ettirdi.

Büyük Çıkıntı : Üçüncü Çağ'da Puslu Dağlar'da, Eski Orman Yolu'nun yakınında Kartalların Efendisi'nin yuvası.

Büyük Deniz : [Belegaer; Batı'nın Büyük Denizi, Büyük Denizler ve Deniz diye de anılır. Orta Dünya'yı Aman'dan ayıran deniz. Bkz. *Silmarillion.*]

Büyük Doğu Yolu : Gri Limanlar'dan başlayıp, Shire ve Bree diyarlarını geçerek Yarmavadi'ye ulaşan ana yol. Aynı zamanda Büyük Yol, Doğu-Batı Yolu, Doğu Yolu, Yol ve Eski Yol da denir.

Büyük Ev : Esgaroth Efendisi'nin evi.

Büyük Halk : Büyük Ahali. Hobbitler, İnsanları tanımlamak için kullanır.

Büyükcayı takımyıldızı : Bkz. *Valacirca.*

Büyülü Nehir : Kasvetormanı'ndaki nehir. Kasvetormanı Dağları'ndan çıkarak Orman Nehri'ne karışana dek kuzeye doğru akar. Suyunu içen, içine düşen ya da suyuyla ıslanan herkes uzun bir süre boyunca derin bir uykuya dalarak düşler görür.

Carnen : ["S: kızıl su"; Demir Tepeler'den doğup yaklaşık 250 mil sonra güneyde Akan Nehir'e ulaşan nehir. Westron dilinde *Kızılsu* diye isimlendirilir.]

Carc : Yaşlı Carc diye de anılan Erebor'lu bir kuzgun. Kuzguntepesi'ndeki gözetleme kulesinin üzerinde yaşadı; böylece tepeye ismini verdi ve Dağ'ın Cüceleri'yle yakın bir dostluk kurdu.

Celduin : "S: Akan nehir, akan su"; bkz. *Akan Nehir.*

Celebrant : [S: "gümüş yolu"; Nanduhirion'da doğup Lorien içinden geçerek Anduin'e bağlanan bir nehir. İnsanlar tarafından *Gümüşdamarı*, Cücelerce *Kibil-nâla* diye isimlendirilir. Bkz. *Azanulbizar.*]

Cüce (ler) : Orta Dünya'nın seslerle konuşan ırklarından ve Özgür Halklar'dan biri. Ilúvatar'ın Çocukları'nın gelişini beklerken sabırsızlanan Vala Aulë tarafından yaratıldılar. Kendilerine *Khazâd* adını verirler. Sindarin'de (Gri Elf Dili) karşılığı *Hadhod*'dur, Elflerse onlara genellikle *Naugrim* (Nogothrim ya da Noegyth) (tekili *Nogoth*) derler. Aynı zamanda Dağ Halkı ve *Gonnhirrim* de denir. Boyları 1.3 metre civarındadır. Yaklaşık 250 yıl yaşarlar ve ortalama olarak 100 yaşlarına geldiklerinde evlenirler. Sayıları zamanla çok azaldı. Khuzdul dedikleri kendi dillerini konuşurlar. Bkz. *Silmarillion.*

Cüce ve Ork Savaşları : [Üçüncü Çağ'da, Puslu Dağlar'ın orkları ve cüceler, özellikle Durin Halkı arasında yaklaşık dokuz yıl boyunca süren çarpışma ve savaşlara verilen genel isim. Savaşın nedeni Moria orklarının lideri Azog'un Durin Halkı'nın kralı Thror'u öldürüp parçalamasıydı. Güçlerini bir araya toplayan cüceler, üç yıl sonra Thror'un katili olan Azog'u arayarak Puslu Dağlar'da bulabildikleri her ork kalesini yağmalayıp yok etmeye başladılar. Altı yıl süren bu saldırıların ardından sağ kalan orklar Moria'da toplandı. Cüceler ve Orklar, kozlarını Azanulbizar Muharebesi'nde paylaştı; orkların büyük bölümü öldürüldü, ama cüceler de önemli kayıplar verdi , Puslu Dağlar yaklaşık bir yüzyıl boyunca güvenli hale geldi. Sağ kalan orklar güneye Ered Nimrais'e kaçacaklardı. Bkz. *Azanulbizar Muharebesi.*]

Cücelerin Yedi Babaları : [Aulë tarafından yaratılıp Ilúvatar'ın kutsadığı ve aralarında I. Durin'in de bulunduğu ilk yedi Cüce. Bkz. *Silmarillion.*]

Çıkınçıkmazı : Hobbitköy'de bir ev; diğer hobbit kovuklarından çok daha konforlu olarak, Çıkınsaçması Sıraoyukları sokağının sonuna karısı Güzellergüzeli Took ile yaşamak için Bungo Baggins tarafından inşa ettirildi. Daha sonra oğlu Bilbo orada tek başına yaşadı ve 111. yaş gününde Shire'ı terk ettiğinde evini Frodo Baggins'e bıraktı. Frodo'nun serüvenine çıkmasının ardından hapsedilip öldürülmesine dek Lobelia ve Lotho Torbaköy-Baggins Çıkın Çıkmazı'nda yaşadı ve Saruman da orasını Shire'daki karargâhı yaptı. Frodo'nun, Deniz'in ötesine gidişinden sonra eve Sam Gamgee ve varisleri yerleşecekti.

Dain I. : [Cüce; Durin Halkı'nın Kralı; Bir ejder tarafından Ered Mithrin'de sarayında katledildi. Oğlu Gror, halkının bir bölümünü Demir Tepeler'e;

Thror ise Erebor'a götürecekti.]

Dain II. (Demirayak) : Durin Halkı'nın Krallarından biri. Büyük bir savaşçı olarak ilk ününü katıldığı Azanulbizar Muharebesi'nde ork lideri Azog'u (ki savaşta babası Nain'i katleden) öldürerek kazandı. Daha sonra Erebor'da kuşatma altına alınan amca oğlu Meşekalkan Thorin'in yardımına beş yüz cüceyle gitti ve orada Beş Ordular Savaşı'na katıldı. Savaşta ölen Thorin'in yerine Erebor Kralı oldu ve halkını oraya topladı. Yüzük Savaşı'na dek bölgeyi adaletle yönetti ve Vadi Muharebesi'nde öldürüldü.

Dağ : Erebor. Bkz. *Dağ'ın Dibindeki Krallık; Erebor.*

Dağ'ın Dibindeki Kral (Lık) : Erebor'daki Cüce hakimiyeti. Durin Halkı'nın büyük bölümüyle birlikte Moria'dan kaçışlarının ardından Erebor'a gelen I. Thrain, tarafından 3. Çağ'da kuruldu. Krallığın gücü ve halkının sayısı Durin Halkı'nın Kralları'nın zamanla Ered Mithrin'e yerleşmesi yüzünden zayıfladı. Ama o dağlarda ejder baskısının artması sonucunda I. Dain oğlu Thror halkını yeniden Erebor'a götürecekti. Burada yaklaşık iki yüz yıl boyunca büyük bir görkemle yaşayan bu cüce krallığı Smaug'un gelişiyle yıkıldı ve cüceler yeniden sürgünde gezinmeye başladı. Thorin ve Kafilesi tarafından rahatsız edilen Smaug, intikam almak için saldırıya geçince Gölkent'te Okçu Ozan adlı bir İnsan lideri tarafından öldürüldü. Yeniden Dağ'ın Dibindeki Kral ünvanını üstlenen Meşekalkan Thorin'in bu sırada yapılan Beş Ordular Savaşı'nda ölümü üzerine Demirayak Dain, krallığı yeniden kurdu.

Dağ'ın Kalbi : Bkz. *Kıvılcımtaşı.*

Değirmen : Hobbitköy değirmeni. Su'yun üzerine kurulmuştur ve Üçüncü Çağ'ın sonuna dek Kumlukişiler ailesi tarafından işletildi.

Demir Tepeler : Erebor'un doğusundaki tepeler; Demir Dağlar diye de anılır. Ered Mithrin'in ejderlerin saldırıları yüzünden boşaltılmasının ardından Gror yönetimindeki Durin Halkı'nın bir bölümü bu tepelere yerleşti. Nain'in yönetimindeki Demir Dağlar'ın Cüceleri Azanulbizar Muharebesi'ne son anda yetişerek savaşın cücelerin lehine sonuçlanmasını sağladılar ve o savaşta Nain, Azog tarafından katledildi.Yaklaşık yüz elli yıl sonra Nain oğlu Demirayak Dain ve yanındaki beş yüz cüce Erebor'da Orman Elfleri ile Vadi İnsanları tarafından kuşatılan Meşekalkan Thorin'in yardımına gitti ve orada Beş Ordular Savaşı'na katıldı. Dain, bu savaşta ölen Thorin'in yerine Erebor Kralı

oldu ve Dağ'ın Dibindeki Krallık'ı yeniden kurdu. Bu gelişmelerin ardından Demir Tepeler'deki cüceler Erebor'a yerleşecek ve o bölge önemini yitirecekti.

Derin Elfler : Bkz. *Noldor.*

Deniz Elfleri : Bkz. *Teleri.*

Dis : Durin soyundan bir cüce. II. Thrain'in üç çocuğundan biri ve tek kızı. Meşekalkan Thorin'in kız kardeşi; Fili ve Kili'nin annesi.

Doğudölleri : [Esmer İnsanlar da denir; Bragollach'tan sonra zaman içinde Doğu'dan Beleriand'a girdiler; Nirnaeth Arnoediad'da her iki tarafta da savaştılar; Morgoth tarafından Hithlum onlara yerleşim yeri olarak verildi ki burada Hador Halkı'nın kalanlarına baskı yaptılar. Ayrıntılı bilgi için Bkz. *Silmarillion.*]

Doğu Elfleri : Bkz. *Orman Elfleri.*

Dol Guldur : ["S: büyü tepesi"; Kasvetormanı'nın güneydoğusunda inşa edilen ve Sauron tarafından kullanılıp kötü güçlerin yayıldığı büyük kale.]

Dori : Thorin ve Kafilesi'ndeki Durin Hanedanı'ndan bir cüce. Ejder Smaug'un ölümünün ardından Erebor'da yaşadı.

Dorwinion : "S"; Rhûn Denizi'nin kuzeybatı kıyılarındaki topraklar. Orada yapılan sert şaraplar Ormanlık Diyar Elfleri'ni sarhoş ederdi.

Dördüncü Çağ : [İnsan Egemenliği'nin başladığı çağ. Bu çağda Elflerin çoğu Deniz'in ötesine geçmiş, İnsanlar dışında Orta Dünya'da kalan diğer ırklar onlardan saklanarak gizli bir yaşam sürmeye başlamıştı ve zaman içinde unutulup gittiler. Aynı zamanda Yeni Çağ ve Genç Günler, Yeni Günler diye de anılır.]

Durin I. : İlk Çağ'da yaşayan ve Cücelerin Yedi Babaları'nın en bilineni; Üçüncü Çağ'ın en önemli Cüce soyu olan Durin Halkı'nın atası ve Khazad-dûm'un kurucusu. Çok uzun süre yaşadığı için Ölümsüz Durin diye anılır ve halkı onun bir gün yeniden yaşama döneceğine inanır.

Durin II. : [İkinci Çağ'da yaşadı; Durin Halkı'nın ve Khazad-dûm'un Kralı. Büyük olasılıkla Batı Kapısı'nın yapımı sırasında kral oydu.]

Durin III. : [İkinci Çağ'da yaşadı; Durin Halkı'nın ve Khazad-dûm'un Kralı. Güç Yüzükleri onun zamanında dövüldü.]

Durin VI. : [Üçüncü Çağ'da yaşadı; Durin Halkı'nın ve Khazad-dûm'un Kralı. Khazad-dûm'da hapsedilen Balrog onun zamanında serbest kaldı ve onu katletti. Böylece bu balrog'a Durin'in Felaketi adı verildi.]

Durin VII. : [Dördüncü Çağ'da ve sonrasında yaşadı; Durin Halkı'nın son kralı.]

Durin Günü : Ayın ve Güneşin aynı anda gökyüzünde işıldadığı cüce yılının ilk günü. Cücelerin yeni yılı, güzün son hilal şeklindeki ayının ilk günüdür.

Durin Halkı : Durin'in soyundan gelenler; cücelerin yedi soyunun en eskisi ve en büyüğü. Bu halkın ilk önemli şehri Khazad-dûm'du ve Beleriand Savaşları'yla çok az ilgilendiler. Yine de Elflerle en yakın dostluğu kuran cüce soyu onlardı. Son İttifak'ta Elf ve İnsanlarla birlikte Sauron'a karşı savaştılar. Durin Halkı, Üçüncü Çağ boyunca, Durin'in Felaketi diye anılan bir balrog tarafından sürülene dek Khazad-dûm'da yaşayıp zenginleştiler. Bundan sonra Durin Halkı bölündü, bir bölümü yurtsuz bir şekilde gezinirken, bir bölümü de ejderler tarafından sürülene dek Ered Mithrin ve Erebor'a yerleşecekti. Erebor'dan sürülen Thror, Khazad-dûm'a yaptığı bir ziyarette oraya yerleşen orklar tarafından öldürüldü ve dokuz yıl boyunca süren Cüce ve Ork Savaşları başladı. Onun torunu olan Meşekalkan Thorin'in Erebor'u ele geçirmesiyle birlikte artık Durin Halkı'nın yeniden bir yurdu olacaktı. Dördüncü Çağ'da Khazad-dûm'u tekrar ele geçirdiler. Yedi Yüzük'ün sonuncusuna ve en güçlüsüne sahip olan Durin soyundan gelen krallar tarafından yönetildiler. Genellikle uzun ve örülü sakalları yüzünden *Uzunsakallılar* diye de anılırlar.

Durin Halkı'nın Kralları : Durin Halkı'nı yöneten Durin soyundan gelen krallar. Yedi Yüzük'ün sonuncusuna, en güçlüsüne sahiptiler ve yüzük II. Thrain'i yakalayan Sauron'un eline geçecekti. Khazad-dûm'un Kralları ve Dağ'ın Dibindeki Krallar diye de anılırlar.

Durin'in Felaketi : [Khazad-dûm'a yerleşen ve cücelerin bölgeyi terk etmesini sağlayan Balrog. VI. Durin'i ve I. Nain'i katletmesi yüzünden cüceler tarafından bu isimle anıldı.]

Düşman-topuzu: Bkz. *Glamdring*.

Dwalin : Durin Halkı'ndan bir cüce; Fundin'in ikinci oğlu; Balin'in kardeşi. II. Thrain'in yoldaşlarından biriydi, ardından Thorin ve Kafilesi'ne katıldı; Erebor'un yeniden ele geçirilip Dağ'ın Dibindeki Krallık'ın tekrar kuruluşundan sonra orada yaşadı.

Ejderadamlar : Orta Dünya'nın Doğusu'nun çok uzaklarında, Son Çöl'de yaşayan belki de, efsanevi canavarlar.

Ejderin Viranesi : Smaug'un soluğuyla bitki yapısını mahvedip harabeye çevirdiği, genelde kimsenin yaşamadığı Erebor ve çevresindeki topraklar. Smaug'un Viranesi ve Issızlık diye de anılır.

Eldamar : ["Q: Elfyurdu", Aman'da Elflerin yerleştiği bölge ve aynı ismi taşıyan koy. Ayrıntılı bilgi için bkz. *Silmarillion.*]

Eldar : Bkz. *Batı'nın Yüce Elfleri.* Ayrıntılı bilgi için bkz. *Silmarillion.*

Elf: İlkdoğanlar, Eski Halk, Mutlu Halk, Ilúvatar'ın İlk Çocukları diye de anılırlar. Orta Dünya'nın konuşan ırkların en eskisi ve en soylusu. Yavanna'nın Uykusu döneminde Cuiviénen Gölü civarında yıldız ışığı altında uyandılar; ve Vala Oromë tarafından bulunup Eldar diye adlandırıldılar. Bu dönemde Elflerin bir bölümü Melkor tarafından kaçırılıp kötülüğün gücüyle ork (goblin) ırkına dönüştürülecekti. İlk Çağ'ın başlarında Elfler iki gruba ayrılır : Eldar (Büyük Batı Yürüyüşü'ne katılan üç elf soyu) ve Valar'ın çağrılarını reddedip yaşadıkları yerden ayrılmayan Avari; ki bu elfler zaman içinde azalarak Orman Elfleri'ni oluşturacaklardı. İlk Çağ'da güçlü ve sayıları fazla olan Elf halkı, Orta Dünya'da karanlık Efendi Morgoth ile yaptıkları savaşlar sonucunda İlk Çağ'ın bitişinin ardından yaşadıkları yer olan Beleriand'ın yıkılıp sular altında kalmasıyla Valar'ın yanında yaşamak için Orta Dünya'dan ayrıldılar. Bununla birlikte Orta Dünya'da yaşamayı sürdüren Elfler de vardı; ya geniş topraklarda gruplar halinde gezindiler ya da Lindon, Imladris (Yarmavadi), Ormanlık Diyar, Lórien gibi ülkeler oluşturarak Eldar efendilerinin hakimiyeti altında yaşadılar. Ama Üçüncü Çağ'ın sonuyla birlikte İnsanların Egemenliği başladı ve Elfler gizli halk konumuna geldiler. Kendilerini Quendi: 'seslerle konuşanlar' diye isimlendiren Elfler, genellikle 6 ft boyunca ince ama güçlü yapılı ve İnsanoğlu'nun ömür sınırlarına bakılırsa ölümsüz denebilecek bir halktır. Başlangıçta Orta Dünya'ya giren İnsanları sevgiyle karşılasalar da bir bölümünün – Doğudölleri gibi – kötülüğün yanında yer alması üzerine Edain (Elf Dostları) dışındakilerle çok fazla temasa geçmediler. Noldor dışındaki Elf soyları Cücelerle pek iyi ilişkiler kuramadı. Ayrıntılı bilgi için bkz. *Silmarillion.*

Elf Dostları : Edain; İlk Çağ'da elflerin yakın ilişki kurduğu üç İnsan (Bëor, Haleth ve Hador) Hanedanı için kullanılan bu tanımlama zaman içinde farklılaşarak Elfler tarafından sevilip onlara yardım eden diğer ırklardan olan kişileri tanımlamak için kullanılacaktı.

Elf ve Sauron Savaşları : [Üçüncü Çağ'da Elfler ve Sauron'un yandaşları arasında

sekiz yıl boyunca süren savaşlar. Celerimbor'un Sauron'un Güç Yüzükleri'nin yaratılması sırasındaki hainliğini keşfetmesiyle başladı. Uzun süren çarpışmaların sonucunda Sauron Yarmavadi dışında kalan tüm Eregion'u ele geçirecekti. Gil-galad'ın Numenor kralıyla yaptığı yardımlaşma sonucunda Sauron yenilgiye uğratılıp Eregion'dan sürüldü ve savaş sona erdi.]

Elf Yolu : Batıda Orman Kapısı'ndan başlayıp, Kasvetormanı'nın içinden geçerek doğuda Orman Elfleri'nin salonlarına dek ulaşan yol. Eski Orman Yolu'nun daha kuzeyinde bulunur ve ondan çok daha güvenlidir.

Elfçe'den Çeviriler : Bilbo Baggins tarafından Yarmavadi'de yazılan ilim kitabı. Yaşayan elflere ya da yazılı belgelere dayanarak Elf ilmi ve İlk Çağ tarihi üzerine Bilbo Baggins'in yaptığı bir derlemedir. Westron dilinde yazılmıştır, *Batısınırı'nın Kırmızı Kitabı*'nın üç bölümünü oluşturur. Büyük bir olasılıkla *Ainulindalë, Valaquenta* ve *Quenta Silmarillion*'u içerir.

Elrond : "S: Yıldızkubbesi". Eärendil ve Elwing'in oğlu olan bir yarı elf. Arvernien'de doğdu. Fëanor Oğulları'nın silmarili ele geçirmek için yaptıkları saldırıda onlara esir düştü. Fëanor oğlu Maglor ile dost oldu. İlk Çağ'ın sonunda Elf ırkına ait olmayı seçerek Orta Dünya'da kaldı. Eregion yıkıldığında sağ kalan Noldor'u toplayarak Imladris'i (Yarmavadi) kurup yönetti. Gil-galad'ın ölümünün ardından Orta Dünya'da yaşayan en önemli elf efendisi sayılır. Celebrian (Galadriel ve Celeborn'un kızı) ile evlendi, ondan Elladan, Elrohir ve Arwen adlı üç çocuğu oldu. Üç Yüzük'ün en güçlüsü olan Hava Yüzüğü'nün, ona Gil-galad tarafından verilen, koruyucusudur. Üçüncü Çağ'ın sonunda Yüzük Koruyucuları'nın Son Yolculuğu'na katılarak Orta Dünya'dan ayrılıp Büyük Deniz'in ötesine geçecekti. *Efendi Elrond*, *Yarıelf Elrond* diye de anılır.

Erebor : "S: tek dağ, yalnız dağ"; Aynı zamanda *Yalnız Dağ* ve *Dağ* da denir. Kasvetormanı'nın kuzeyinde ve Demir Tepeler'in batısında yer alan dağ. Erebor'a ilk yerleşim, Durin Halkı'nın büyük bölümüyle Moria'yı terk edişlerinin dan ardından I. Thrain tarafından gerçekleştirildi. I. Thrain, orada 3. Çağ'da *Dağ'ın Dibinde Krallık*'ı kurdu. Bu cüce krallığı Smaug'un gelişiyle yıkılacaktı. Thorin ve Kafilesi tarafından rahatsız edilen Smaug, Gölkent'e yaptığı saldırıda Okçu Ozan tarafından öldürüldü; ve II. Dain, krallığı yeniden kurdu. Yüzük Savaşı döneminde Erebor, Doğudölleri ordusunca kuşatıldıysa da Cüceler ve Vadi'nin İnsanları kuşatmayı kıracaktı. Dördüncü

Çağ'da Erebor bağımsızdı; *Yenidenbirleşmiş Krallık*'ın koruyuculuğu altında yaşadı. Bkz. *Dağın Dibindeki Krallık*.

Ered Mithrin : "S: Gri Dağlar"; Kasvetormam'nın kuzeyindeki Dağlar; ejderlerin yurdu. Eskiden Durin Halkı'nın çoğu orada yaşıyordu ama ejderlerin artışı ve orkların yarattığı rahatsızlıklar yüzünden bu bölgeyi terk edeceklerdi. *Gri Dağlar* diye de anılır.

Ered Nimrais : [S: "ak boynuz dağları"; Gondor'un kuzeyinde yer alıp Minas Tirith'den batıya, denize kadar uzanan ve zirveleri sürekli karla kaplı dağ sırası. İnsanlar tarafından Ak Dağlar olarak da anılırlar.]

Eryn Lasgalen : "S: yeşil yapraklar ormanı"; Kötülüklerden arınmasının ardından Kasvetormanı'na verilen isim. Dördüncü Çağ'ın başlarında, güney bölümü Doğu Lorien adıyla Celeborn tarafından yönetildi. Kuzey bölümleriyse Ormanlık Diyar'ın yönetimindeydi.

Esgaroth : Gölkent diye de bilinir. Uzun Göl'ün içinde, kazıklar üzerine inşa edilen İnsan kasabası. Güney'den ve Doğu'dan gelen yiyecek ve içeceklerin, Erebor ve Ormanlık Diyar ürünleriyle takas edildiği önemli bir ticaret merkezi. Smaug tarafından, ölümü pahasına yıkıldı ama gaspettiği hazine kullanılarak, eski yerine olmasa bile, yeniden inşa edildi. Halkın, büyük olasılıkla yerel tüccarların seçtiği bir Efendi ile yönetilir.

Eski Sığlık : Eski Orman Yolu'nun, Anduin Nehri'ni aşmasını sağlayan sadece midilli ve atların geçebileceği derinlikteki sığlık.

Eski Orman Yolu : Yüksek Geçit'ten doğuya doğru giden, Anduin Nehri'ni Eski Sığlık'ta aşarak Kasvetormam'nın içinden geçen yol. Üçüncü Çağ'da yolun doğu ucu bataklıklarla aşılamaz bir duruma gelmişti ve yol ork tehlikesi yüzünden zamanla terk edildi.

Eşeleyici : Shire'da bir hobbit ailesi; muhtemelen yüksek sınıf.

Fili : Durin soyundan cüce. Dis'in oğlu ve Meşekalkan Thorin'in yeğeni; Thorin ve Kafilesi'nin üyelerinden biri. Beş Ordular Savaşı'nda Thorin'i korurken kardeşi Kili ile birlikte orklar tarafından katledildi.

Fundin : Durin soyundan cüce; Thorin ve Kafilesi'ne katılan Balin ve Dwalin'in babası. Azanulbizar Muharebesi'nde katledildi.

Galion : Yaşlı da denir; Ormanlık Diyar Elfi; Thranduil'in kilercibaşısı.

Gandalf: Evren yaratılışından önce Eru tarafından yaratıldı. Maiar'ın en bilgesi sayılır. Lórien'de yaşadı, Valie Nienna'dan merhameti ve sabrı öğrendi. Istari (büyücüler) arasında sayılır. Gandalf ona insanların verdiği isimdi. Bilinen en eski adı *Olórin*'dir. Gençliğinde Batı'da gezinirken Elfler tarafından *Mithrandir* 'S: Gri Gezgin' diye çağrılırdı. Cücelerse kendi dillerde *Tharkûn*, Güneyliler *Incanus* diye isimlendirir. Daha pek çok ismin yanında Sauron'un Düşmanı ve Ak Süvari diye de anılır. Gri Gandalf olarak Üçüncü Çağ'da Sauron'un yok edilmesinde ve Batı'nın zafer kazanmasında en önemli rolü oynamıştır. Khazad-dûm'da Bâlrog ile savaşmasının ardından Orta Dünya'ya Ak Gandalf olarak döndü, karanlığa karşı olan savaşını sürdürdü. Yüzük Savaşı'nın ardından görevi tamamlandığı için Yüzük Koruyucuların Son Yolculuğu'na katılarak Deniz'in ötesine geçti. Gri pelerinli, gri saçlı (yeniden doğuşunun ardından ak pelerinli, ak saçlı) yaşlı bir adam suretindeydi. Ak Gandalf olduğunda bedenine silah işlemiyordu ve kudreti oldukça artmıştı. Kullandığı kılıcın adı Glamdring, atının adıysa Gölgeyele'dir. Ayrıntılar için bkz. *Silmarillion*, *Hobbit* ve *Yüzüklerin Efendisi*.

Geniş Dünya: Orta Dünya.

Girion: İnsan; Smaug yıkmadan önce Vadi'nin son Efendisi. Smaug tarafından öldürüldü ama karısı ve çocukları nehir boyunca kaçarak kraliyet soyunu devam ettirdiler. Smaug, onun soyundan gelen Okçu Ozan tarafından öldürülecekti.

Glamdring: "S: düşman-topuzu"; Gandalf'ın kılıcı. Aslında Beleriand Savaşları için Gondolin Elflerince yapılmış ve Kral Turgon tarafından kuşanılmıştı. Gondolin'in yıkımının ardından uzun yıllar sonra bir troll yağma yığınından Gandalf tarafından bulunup Yüzük Savaşı'nın sonuna dek kullanıldı. Kılıcın sonunda ne olduğu, yanında Deniz'in ötesine götürdüyse bile, bilinmiyor. Glamdring, orklarla karşılaştığında mavi bir ışık yayardı.

Gloin: Durin soyundan cüce. Thorin ve Kafilesi'ne katıldı. Groin'in oğlu; Gimli'nin babası. Azanulbizar Muharebesi'nin ardından önce II. Thrain, ardından da Meşekalkan Thorin'in yoldaşı. Smaug'un hazinesinden kendisine düşen payla Erebor'da oldukça zengin ve önemli bir kişi haline geldi. Oğlu Elf Dostu Gimli ile Yarmavadi'ye giderek Elrond'dan destek istedi ve Elrond Divanı'na katıldı.

Goblin: Bkz. *Ork*.

Goblin Kapısı : Puslu Dağlar'daki goblin tünellerinin ana girişi; büyük olasılıkla *Hobbit*'te *Arka Kapı* diye geçen yer.

Goblin-öldürücü : Bkz. *Orchrist.*

Golfimbul : "O"; Hobbitler tarafından Gram Dağı Orklarının Kralı olarak anılan bir ork. Yeşiltarlalar Savaşı'nda yok edilen ork çetesinin lideri, Bandobras Took tarafından kafası bir sopayla koparılarak öldürüldü.

Gollum : Ülken soyundan bir hobbit. Ferah çayırlar'ın yakınlarında bir Ülken yerleşiminde doğdu. Kuzeni Deagol, balık avlarken Tek Yüzük'ü buldu ve Gollum onu öldürerek yüzüğe sahip oldu. Zamanla kötüleştiği için Ülken topluluğundan uzaklaştırıldı; Puslu Dağlar'a saklanarak uzun yıllar boyunca yüzüğün biçimsizleştirdiği bedeniyle yaşadı. Saklandığı mağarada kaybettiği yüzüğü Bilbo Baggins bulup kaçacaktı. Gollum, Güneş'e, Ay'a ve canlılara karşı duyduğu korkuya rağmen Bilbo'ya duyduğu nefret ve yüzüğünü yeniden ele geçirmek amacıyla onun peşinden gitti. Yüzük Savaşı'nın birkaç yıl öncesinde Sauron tarafından ele geçirildi. Serbest bırakılmasının ardından yüzüğünü arayışına devam etti; kölesi haline geldiği yüzüğün ardından Kıyamet Çatlağı'na düşerek ölecekti. Önceleri sıradan bir hobbit görünümünde olan Gollum, uzun yıllar saklandığı karanlık mağaranın ve yüzüğün etkisiyle büyük biçim değişimine uğramıştı. Gerçek adı Trahald'dı ama gırtlağından çıkardığı ses yüzünden *gollum* diye anılacaktı.

Gondolin : "S: Saklı Kaya"; İlk Çağ'da Kuşatan Dağlar tarafından kuşatılan Kral Turgon'un Morgoth'tan saklanmak için kurduğu gizli elf kenti. Ayrıntılı bilgi için bkz. *Silmarillion.*

Gölgelidere Vadisi : [İnsanların Azanulbizar'a verdiği isim. Bkz. *Nanduhirion.*]

Gölkent : Bkz. *Esgaroth.*

Göl'ün İnsanları : Edain ile akrabalıkları uzak olsa da *Vadi'nin İnsanları*'yla yakın akraba olan; Yüzük Savaşı döneminde Esgaroth'un civarına yerleşen İnsanlar. *Vadi'nin İnsanları* gibi ardıçkuşlarıyla konuşabilirler. Aynı zamanda *Göl-insanları* ve *Uzun Göl'ün İnsanları* diye de anılırlar.

Gram Dağı : Puslu Dağlar'dan biri. Shire'a saldıran ve Yeşiltarlalar Savaşı'nda püstürtülen orkların yurdu.

Gri Dağlar : Bkz. *Ered Mithrin.*

Gror : [Durin soyundan cüce. Halkının bir bölümünü Ered Mithrin'den Demir Tepeler'e getirerek orada bir cüce hakimiyeti oluşturdu. I. Dain'in en küçük

oğlu ve Azanulbizar Savaşı'nda Azog tarafından katledilen Nain'in babası.]

Gundabad Dağı : Puslu Dağlar'ın kuzeyinde bir dağ. Cüce ve Ork Savaşları döneminde en kuzeydeki ork kalesi ve orkların başkenti. Cücelerce zaptedildi.

Gümüşdamarı : [Bkz. *Celebrant*.]

Güzellergüzeli Baggins (Took) : Shire'lı bir hobbit; Gerontius Took'un dokuzuncu çocuğu; Bungo Baggins'le evlendi, tek çocukları Bilbo'dur.

Gwaihir : Bkz. *Kartalların Kralı*.

Hobbit : Orta Dünya'nın konuşan ırklarından ve Özgür Halklar'dan biri. Anduin vadisi boyunca huzur içinde yaşayıp Üçüncü Çağ'a dek diğer ırklar tarafından dikkate alınmadılar. O dönemde hobbitler üç ana gruba ayrılmışlardı: Samanpostlular, Kılayaklar ve Ülkenler. Kasvetormanı'ndan etrafa yayılan kötülükler yüzünden batıya doğru göç ettiler ve sonunda Shire bölgesine ulaşarak yerleştiler. Bir bölümü gezgin olan ve Ferah çayırlar'da yaşaşan bir ülken kolonisi dışında Orta Dünya'daki tüm hobbitler burada ve Bree'de toplanacaktı. Westron'un bir taşra diyalekti olan Hobbitçe'yi kullanırlar ve kendilerine *kuduk* (Rohirric dilindeki *kûd-dûkan* :'kovuk-oyucu'dan gelme) adını verirler. Sindarin dilinde Periannath ya da Periain, Westron dilinde Buçukluk diye isimlendirilirler. Aynı zamanda Küçük Halk ve Küçük Ahali de denir. Ayrıntılı bilgi için bkz. *Yüzüklerin Efendisi*.

Imladris : "S: Derin-yarık-vadi"; Puslu Dağlar'ın üzerinde yarı elf Elrond'un yönetimindeki elflerin yaşadığı vadi; *Yarmavadi*.

Issıztopraklar : Bree (ya da belki Terkedilmiş Han) ve Yarmavadi arasında uzanan topraklara verilen isim.

Istari : ["Q" Büyücüler. *Curunír, Saruman; Mithrandir, Gandalf, Olórin; Radagast*.]

Işık Elfleri : Vanyar; Eldar'ın Üç Akrabalar'ından biri. Valinor'da Aman'ın Işığı'nda yaşadılar. Ayrıntılı bilgi için bkz. *Silmarillion*.

İkinci Çağ : [Orta Dünya'nın kaydedilmiş çağlarının ikincisi. Ulu Savaş'ın ardından Beleriand'ın yıkımı, Eldar'ın büyük bölümünün oradan ayrılması ve Morgoth'un Dünya'dan sürülmesiyle başlar; Son İttifak sayesinde Sauron'un ilk kez yenilmesiyle sona erer. Bu çağın büyük bölümünde Sauron, Orta Dünya'nın çoğunu elinde tutmuştu. Kara Yıllar olarak da anılır.]

İlk Çağ : [Orta Dünya'nın kaydedilmiş çağlarının ilki. Arda'nın tamamlanması ya da Elflerin uyanışıyla başlar. Güçler Savaşı ve Büyük Batı Yolculuğu dışında başlangıç dönemlerine dair çok fazla bilgi yoktur. Ulu Savaş'ın ardından Morgoth'un Eä'dan sürülmesiyle sona erdi. Aynı zamanda Eski Günler ve En eski Günler diye de bilinir. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. *Silmarillion*.]

İyi Halk : Elfler, belki de Özgür Halklar'ın tamamına verilen bir tanım.

Kara Yıllar : [İkinci Çağ; Orta Dünya'nın büyük bölümünün Sauron'un karanlık egemenliğinin altında olduğu dönem. Bu dönem Son İttifak sayesinde Sauron'un yenilgiye uğratılmasıyla sona erecekti. Karanlık Yıllar, Lanetli Yıllar, Kaçış Yılları diye de anılır.]

Kartallar : Manwë ve Yavanna tarafından yaratıldılar; kuşların en soyluları ve görkemlileri; Ilúvatar'ın Çocukları'nın uyanışının önce *kelvar*'ın (hareket eden canlılar, özellikle hayvanlar) efendileri sayılırlar. Yanlarında bir elfi, insanı ya da bir cüce artı bir hobbiti taşıyabilecek kadar güçlü kuşlardır. Bilinen en büyük ve en güçlü kartal, Morgoth'a saldırıp yüzüne yara izi açabilen Thorondor'du; kanat genişliği 180 ft civarındaydı. Kartallar, insan ve elf dillerini konuşabilirler. Ölümsüz sayılabilecek kadar çok uzun bir süre yaşarlar; Thorondor'un yaptıkları nerdeyse 600 sene yayılır. Aynı zamanda Manwë'nin Kartalları, Kralın Kartalları, Batı'nın Efendileri'nin Kartalları, Kuzey'in Kartalları, Ulu Kartallar diye de anılırlar.
İlk Çağ'da Kuşatan Dağlar'ın kartalları (efendileri Thorondor) Morgoth'a karşı Elf ve İnsanlara yardım etti. İkinci Çağ'da kartalların büyük bölümü Aman'a göç etmişti. Üçüncü Çağ'daysa Puslu Dağlar'ın kartalları (efendileri Gwaihir) yine Karanlık Güçlerin karşısında savaşacaktı.

Kartalların Kralı : Kartal soyunun lideri. Profisör Tolkien'in *Hobbit*'te bahsettiği kral, Puslu Dağlar'ın Kartalları'nın efendisidir. Gandalf'ın dostu olan bu kartal, Gwaihir 'S: yel efendisi' diye anılır. Thorin ve Kafilesi'ni orkların elinden kurtardı; ardından kartallarıyla birlikte Beş Ordular Savaşı'na yetişerek savaşın yön değiştirmesini sağladı. Yüzük Savaşı döneminde Gandalf'a üç kez yardım etti. Kartalların Efendisi diye de anılır. İlk Çağ'da Kartalların Kralı olan *Thorondor* ile karıştırmasanız iyi olur.

Kasvetorman : Üzerine Dol Guldur'un gölgesinin çökmesinin ardından Ulu Yeşilorman'a verilen isim. Sauron'un Dol Guldur'daki gücü büyüdükçe

örümcekler, kara sincaplar ve orklar ormanın içine doğru yayılmıştı. Yüzük Savaşı'nın ardından kötülüklerden temizlenerek Eryn Lasgalen diye yeniden isimlendirildi. Aynı zamanda Orman ve Ulu Orman diye de anılır. Sindarin karşılığı Taur e-Ndaedelos'tur.

Kasvetormanı Dağları : Kasvetormam'nın kuzey bölümündeki dağlar. Büyülü Nehir'in doğduğu yer. Yüzük Savaşı'nın ardından bu dağlar Ormanlık Diyar'ın güney sınırını oluşturacaktı.

Kesici : Goblinlerin Orcrist'e verdikleri isim. Bkz. *Orcrist*.

Khazad-dûm : ["K: Cüce konakları"; I. Durin tarafından oyulan ve Durin Halkı'nın anayurdu olan Puslu Dağlar'daki büyük mağaralar. İlk Çağ'ın sonunda Mavi Dağlar'daki Nogrod ve Belegost gibi cüce kentlerinin yıkılmasının ardından bu mağaralardaki cüce nüfusu daha da büyüdü. İkinci Çağ'ın başında, orada, *mithril* adlı bir metal keşfedildi ve Durin Halkı'yla Eregion'lu Noldor elfleri arasında dostluk gelişti. Elf ve Sauron Savaşları boyunca Khazad-dûm'un kapıları kapalı kaldı; böylece cüceler İkinci Çağ boyunca yaşamlarını sürdürebildi. Üçüncü Çağ'da cüceler mithril madenlerini büyükmeye çalışırken yeraltında mahkûm olan bir balrog serbest kaldı ve iki krallarının ölmesinin ardından cüceler bölgeden kaçmak zorunda kaldı. Bölge artık Moria olarak anılmaya başlayacaktı. Zaman içinde Sauron, orkları burada toplamaya başladı ve onların cücelerin kral Thror'u katletmesi üzerine Cüce ve Ork Savaşları başladı. Bu savaşlar cücelerin zaferiyle sonuçlansada balrog varlığı yüzünden Moria ele geçirilemedi. Erebor'da yeniden bir cüce krallığının kurulmasının ardından Balin liderliğindeki geniş bir cüce grubu Khazad-dûm'a dönerek burada krallığı tekrar kurmaya çalışacak ama başaramayacaklardı. 3019 yılında Yüzük Kafilesi oradan geçerken Gandalf, kendilerine saldıran balrog'u öldürmeyi başarsa da Dördüncü Çağ'da cücelerin buraya tekrar yerleşmesi hakkında bir bilgi yoktur. Balin dışında tüm Khazad-dûm kralları aynı zamanda Durin Halkı Krallarıydı. Khazad-dûm, Westron dilinde Cücegazuv, Sindarin'de Hadhodrond diye anılır. Aynı zamanda Moria, Moria Madenleri, Kara Çukur ve Kara Uçurum diye de anılır.]

Kheled-zâram : ["K: cam-göl"; Azanulbizar Vadisi'nde bulunan ve İnsanların Aynagöl dediği göl. İlk Çağ'ın başlarında I. Durin, bu gölde Durin Tacı'nın (Büyük Ayı takımyıldızı) yansımasını gördü. Yüzeyi daima pürüssüz olan bu gölde, bundan sonra bu yıldızların yansıması gece gündüz daima görülebildi.]

Kıvılcımtaşı : I. Thrain tarafından, Erebor'un diplerinde bulunan büyük ak mücevher. Kıvılcımtaşı, Erebor Kralları'nın en önemli hazinesiydi ama Smaug onları dağdan sürdüğünde arkalarında bırakmışlardı. Smaug'un hazinesini araştıran Bilbo tarafından bulundu ve yine Bilbo tarafından Elfler ve İnsanlarca kuşatılan Meşekalkan Thorin'in savaşmasını önlemek için onu anlaşmaya zorlamak amacıyla kullanıldı. Thorin'in ölümünün ardından onunla birlikte Erebor'a gömüldü.

Kızılsu : [Bkz. *Carnen*.]

Kili : Durin soyundan cüce. Dís'in oğlu, Meşekalkan Thorin'in yeğeni. Kardeşi Fili ile Thorin ve Kafilesi'ne katıldı; Beş Ordular Savaşı'nda Thorin'i korurken Fili ile beraber orklar tarafından katledildi.

Kocakaya : Eski Sığlık'ın yaklaşık otuz mil kuzeyinde, Ulu Nehir Anduin'in üzerindeki kaya. Üzerindeki basamaklar, oraya sık sık gelen Kocaoğlan tarafından oyulmuştur.

Kocaoğlan : İnsan; Kocaoğlanların reisi, bir deri-değiştirici. Orklardan nefret eden Kocaoğlan, genelde tüm yabancılardan pek hoşlanmasa da aslında yumuşak bir kalbe sahipti. Gandalf'ın oyunlarıyla Thorin ve Kafilesi'ne yardım edip onların Kasvetormanı'ndaki Elf Yolu'na ulaşmalarını sağladı. Beş Ordular Savaşı'na son anda katılarak ork ve warg güçlerinin lideri Azog oğlu Bolg'u öldürdü.

Kocaoğlanlar : Kocakaya'nın civarında yaşayan Anduin vadisi İnsanları. Edain ya da onların yakın akrabalarının soyundan gelirler. Orklardan fazlasıyla nefret eden Kocaoğlanlar, Yüksek Geçit ve civarını ticaret için güvenli bir hale getireceklerdi. Bu soydan sadece deri-değiştirici Kocaoğlan, *Yüzüklerin Efendisi* ve *Hobbit*'te açıkça betimlenir. Fırınladıkları yiyeceklerle özellikle de ballı kekleriyle bilinirler. Et yemezler ve hayvanlarla dosttırlar. Belki de kökenleri orklar tarafından sürülmeden önce Puslu Dağlar'da yaşıyordu.

Kurumuş Çalılık : Ered Mithrin'in doğusundaki bölge; Cücelerin başının belası olan ejderlerin ve diğer kötü yaratıkların geldiği yer.

Kuzguntepesi : Erebor yakınlarında, dağın güney uzantısının ucundaki yükselti. Erebor Cüceleri oraya bir gözetleme kulesi inşa etmişti. Tepenin adı, kulenin üstünde yaşayan ve cücelerle konuşup dostluk kuran bilge kuzgunlardan gelir. Smaug'dan kaçan Thorin ve Kafilesi orada bir gece geçirip kuzgun Roäc'tan Smaug'un ölümünü ve diğer gelişmeleri öğrendi. Bilbo da yanındakilerle

birlikte Beş Ordular Savaşı'm oradan izleyecekti.

Mithril : "S: gri ışın, gri parıltı"; sadece Khazad-dûm'da bulunan bir metal. Cüceler keşfettikleri bu metali çok sevip ustaca işlediler. Gücü ve dayanıklılığı zayıflamadan dövülüp inceltilerek işlenebiliyordu, hafif ve sağlamdı. Asla donuklaşmayan ve parıltısını yitirmeyen gümüşi bir renge sahipti. Eregion'lu Noldor halkı mithril'i işleyerek ithildin'i üreteceklerdi. Bu metal damarı Khazad-dûm cücelerini fazlasıyla zenginleştirdi ve damarın peşinden toprağın derinliklerinde ilerleyen cüceler tüm tehlikeye rağmen yavaşça kadim yurtlarından uzaklaştı. O kadar derinlere indiler ki derinlerde tutsak kalan Balrog'un serbest kalmasına yol açacaklardı. Balrog'un yarattığı dehşet ve orkların yardımıyla Durin Halkı, Khazad-dûm'dan kaçtı; böylece mithril üretimi kesildi. Üçüncü Çağ'ın sonuna gelindiğinde mitrilden yapılmış malzemelere paha biçilemiyordu. Aynı zamanda çelik gümüş, Moria gümüşü ve saf gümüş diye de anılır.

Moria : "S: kara çukur"; Bkz. *Khazad-dûm.*

Moria Madenleri : Khazad-dûm'a verilen isimlerden biri. Bkz. *Khazad-dûm.*

Mutlu Halk : Elf halkı.

Nain I. : [Cüce; Durin Halkı'nın Kralı; Khazad-dûm'un Kralı. Mitril madeni araştırmaları sırasında serbest kalan Balrog tarafından katledildi.]

Nain II. : [Cüce; Ered Mithrin'deki Durin Halkı'nın Kralı.]

Nain: Durin soyundan bir cüce; Gror'un oğlu ve Demirayak Dain'in babası. Azanulbizar Muharebesi'nde Azog tarafından katledildi.

Nanduhirion : ["S: karanlık akıntıların vadisi"; Elflerin Azanulbizar'a verdiği isim. Bkz. *Gölgelidere Vadisi*; *Azanulbizar.*]

Noel Zamanı : Shire'deki altı günlük kış tatili.

Noldor : "Q: Bilgeler (ama bilgi sahibi olma anlamında bilge; zekâ sahibi veya ses hükmüne sahip olma anlamında değil); S: *Golodhrim;* tekili *Noldo;* Cuiviénen'den batıya yolculukta Finwë'nin yönettiği ikinci Eldar topluluğu; Derin Elfler de denir.

Nori : Durin soyundan bir cüce; Thorin ve Kafilesi'ndeki cücelerden biri.

Oin : Durin soyundan bir cüce; Groin'in büyük oğlu. Thorin ve Kafilesi'ne katıldı; Erebor'un yeniden ele geçirilmesinin ardından oraya yerleşti. Bir cüce kolonisi oluşturmak için Balin'le birlikte Khazad-dûm'a dönüp orada öldürüldü.

Orchrist : "S: ork yarıcısı"; Metinde 'goblin-öldürücü' diye çevrilmiştir. Meşekalkan Thorin'in bir troll ganimet yığınında bulduğu elf yapımı ünlü bir kılıç; Glamdring'in eşi. Thorin yakalandığında Orman Elfleri tarafından el konuldu ve ölümünün ardından, cüceleri bir düşman tehlikesine karşı uyarması için mezarına konuldu.

Ori : Durin soyundan bir cüce; Thorin ve Kafilesi'ne katıldı. Erebor'a yerleşmesinin ardından Balin'le birlikte bir cüce kolonisi oluşturmak için Khazad-dûm'a gitti. Orada, Mazarbul Odası'nda (kayıt odası) öldürüldü.

Ork(lar) : Orta Dünya'nın Kötü Irkı. Ork ırkı, İlk Çağ'ın başlarında Melkor tarafından Cuiviénen gölü civarında yakaladığı elfleri körülükle beslenerek yaratıldılar. Kendi başlarına üreyen bir ırk oldukları için Melkor'un Zincirlenişi döneminde çoğaldılar; Melkor'un Orta Dünya'ya dönüşünün ardından Beleriand'da elflerle savaşmaya ve çevreye zarar vermeye başlayarak Morgoth'un en kalabalık hizmetkâr grubunu oluşturacaklardı. Morgoth'un Dünya'dan sürülmesinden sonra Puslu Dağlar'da başka yerlerde yaşadılar. İkinci ve Üçüncü Çağlar'da, Saruman tarafından da kullanıldıkları görülse ve bazen bağımsız olarak hareket etseler de esas olarak Sauron'un hizmetkârları sayıldılar. Sürekli olarak Özgür Halklar'la savaşmayı sürdüren orklar, elf ırkından üretildikleri için güçlü savaşçılardı ve doğal olarak ölmezlerdi. Kabileler aralarında değişiklikler gösterseler de genellikle bodur, çarpık bacaklı, uzun kollu, karanlık yüzlü, şaşı ve uzun pençeliydiler. Ork ırkının çoğu, Uruk-hai dışında, güneşi sevmez, onun altında güçleri zayıflar ve karanlığı tercih ederdi. Tünel kazımı ve silah yapımı işlerinde yetenekliydiler; ilaçları acı ama çok etkiliydi. Kirli, kalın giysiler giyer, ağır ayakkabılar kullanır; her tür güzellikten nefret eder, öldürüp yok etmeyi severlerdi. Yay, kargı, sivri ve uzun kılıçlar dahil olmak üzere pek çok silah kullandılar ama genellikle pala benzeri geniş kılıçları tercih ettiler. Kan ve çiğ etten hoşlandıkları için diğer şeylerin yanında insanları, midillileri ve bazen kendi türlerini de yerlerdi. Birçok farklı ork soyu vardır; aralarında işbirliği olmasına rağmen genelde birbirlerinden de nefret ederlerdi. Bununla beraber gruplar arasında bir örgütlenme vardı; Puslu Dağlar'ın Orkları'nın başkenti Gundabad

Dağı'ydı. Orkların soy yapısı ya da dişi orklar hakkında hiçbir bilgi verilmemiştir. Aralarında iletişimi kurmak için kaba bir dil yaratmış, Kara Lisan'ı ve Westron'un bozulmuş bir biçimini kullanmışlardı. Yazabilen orklar, Cirth'in bir biçimini kullandı. Orkları betimlemek için kullanılan sözcükler çoğu dilde benzerdir : Sindarin'de *orch* (çoğulu *yrch*), K. L.'da *uruk*, çevrilmiş (belki gerçek Rohirric'te *orc* (Eski İngilizce'de *orc*, 'kötü ruh, şeytan' anlamına gelir) ve Wos dilinde *gorgûn*. Bununla birlikte hobbitler onları goblin, Eldar'sa Glamhoth diye de isimlendirir.

Orman Elfleri : Eldar arasında sayılmayan Elf soyları. Eldar'dan bilgelik ve beden olarak daha küçük ve daha az asil olsalar da iyi bir soydur. Ormanlık ve dağlık bölgelere yerleşmişlerdir. Bir bölümü Orta Dünya'nın doğusundaki yabanıl diyarlarda dolaşmayı sürdürse de, Üçüncü Çağ'da, Eldar efendileri tarafından yönetilen Lorien ve Ormanlık Diyar gibi çeşitli krallıklar kurdular.
Eldar dilleriyle uzaktan ilgili olan kendi dillerini konuşurlardı. Orman Elfleri, Cuiviénen'den Anduin vadisine nasıl geldiklerini bilmeseler de Avari olarak tanımlanabilirler. İçlerinde Beleriand'a girmeyen Nandor'un sağ kalmayı başaranları da olabilir. Aynı zamanda Ormanın Elfleri, Ormanlık Elfleri ve Eldar'ın karşıtı olarak Doğu Elfleri olarak da anılırlar.

Orman Kapısı : Kasvetormanı'nın kuzey bölümünün içinden geçen Elf Yolu'nun batıdaki girişi. Giriş, Thorin ve Kafilesi'ne Kocaoğlan tarafından gösterildi ve kafile oradan Kasvetormam'na girdi.

Orman Nehri: Ered Mithrin'den doğan ve Kasvetormam'nın kuzey bölümünün içinden geçerek Uzun Göl'e akan nehir.

Orta Dünya : [Büyük Deniz'in doğusundaki topraklar; *Beri Topraklar*, *Dış Topraklar*, *Büyük Topraklar; Endor* da denir. Q: Endórë; S: Ennor.]

Ozan : Okçu Ozan diye de anılır; Vadi'nin Efendi'si Girion'un soyundan gelen bir insan. İntikam amacıyla Esgaroth'a saldıran Smaug'u okuyla vurup öldürdüğü için Ejder-vurucusu Ozan diye de bilinir. Beş Ordular Savaşı'nda insan güçlerini yönetti. Smaug'un gaspettiği hazineden payına düşeni alarak yıkılan Vadi kasabasını yeniden kurup onun kralı oldu. Onun soyundan gelenlere zaman içinde Ozangiller denilecekti ve kasabayı yöneteceklerdi. Görünüşü sert ve acımasız olsa da bilgeydi, yöneticilik özelliklerine sahipti. [Yüzük Savaşı sırasında Erebor Kuşatması'nı yaran insan ve cüce güçlerini III. Thorin ile yöneten II. Ozan (Vadi'nin 4. kralı) ile karıştırılmamalı.]

Ölüler Evi : Valinor'un uzak batısında Ekkaia'nın kıyısında bulunan Vala Mandos'un salonları. Vairë'nin dokumalarıyla süslenmiştir. Ölümlerinin ardından Elflerin, İnsanların (belki Cücelerin de) ruhları orada toplanır ve loşluğun ortasında suskunca otururak düşünürler. *Bekleyiş Salonları* diye de anılır. Bir süre sonra Elflerin ruhları Aman'da özgürce yaşamaları için bu salonlardan ayrılırlar; ama İnsanların ruhları bekleyiş sürelerinin ardından Arda'nın batısından öteye gönderilir. Eğer Cüceler de bu salonlara gelecekse, onlar Son'a dek bekleyeceklerdir. Ayrıntılı bilgi için bkz. *Silmarillion.*

Ölümbüyücüsü : Sauron.

Ön Kapı : Erebor'un ana girişi, Akan Nehir'in doğduğu yerin üzerine kurulmuştur. Çıkış olarak kullandığı için Smaug tarafından Erebor'un kapatılmayan tek kapısıdır. Erebor Kapısı ve Kapı olarak da bilinir.

Ön Sundurma : Bir grup Puslu Dağlar goblini tarafından tünellerinin ana girişi olan mağaraya verilen isim. Ön Sundurma, Yüksek Geçit'e açılır ve çok uzun yıllar önce yapılmıştır.

Özgür Halklar : Orta Dünya'nın 'iyi' ırkları; insanlar (özellikle Dúnedain), elfler, cüceler ve hobbitler. Terim genellikle Sauron'a karşı olan ırkları tanımlamak için kullanıldı. Aynı zamanda Özgür Olanlar ve Özgür Ahali de denir.

Periler Diyarı : Eldamar.

Puslu Dağlar : Kasvetormam'nın batısında bulunan ve kuzeyden güneye doğru, Rohan Geçidi'ne dek dokuz yüz mil boyunca uzanarak Orta Dünya'yı ikiye ayıran büyük dağ silsilesi. İlk Çağ'da Elflerin uyanışından önce, Melkor tarafından Oromë'nin at sürmesini engellemek üzere yükseltilmişti. Büyük Yolculuk'ta Eldar'ın ilerleyişini geciktirdi ve Nandor'un vazgeçip dönmesini sağladı. Üçüncü Çağ'da bu dağlara orklar yerleşti ve Durin Halkı'nı buradaki yurtlarından uzaklaştırdı. Yüksek Geçit ve Kızılboynuz (Barazinbar) Geçidi, bu dağlardaki en önemli iki geçiş noktasıdır. Sindarin'deki adı Hithaeglir'dir; aynı zamanda Pus Kuleleri diye de anılır.

Radagast : Bir Istari; büyücülerden biri. Kasvetormanı'nın güney sınırına yakın Rhosgobel'de yaşar; Özellikle kuşlarla yakın dostluk kurmuştur; şifalı bitkiler ve hayvan ilmi üzerinde uzmandır. Boz Radagast olarak da anılır.

Reis (lik) : [Kuzey Krallığının sona ermesinin ardından Shire'ı yönetenlere verilen ünvan.]

Rhovanion : "S"; Puslu Dağlar ile Akan Nehir arasındaki topraklara verilen genel isim. Yabaneller ve Yabandiyar diye de anılır.

Rhûn : ["S: Doğu"; Gondor'lu Dúnedain tarafından Rhûn Denizi'nin doğusundaki topraklara verilen isim. İlk Çağ'da Vala Oromë, buralara avlanmaya gelirdi. Güçlü olduğu zamanlarda bölgenin batı tarafları Gondor yönetimi altındaydı. Üçüncü Çağ'ın beşinci yüzyılının ardından Rhûn topraklarında Doğudölleri ve İnsan kabileleri yaşayacaktı.]

Rhûn Denizi : ["S: Doğu"; Mordor'un kuzeydoğusunda bulunan büyük iç deniz. Haritalara göre sadece Celduin ile beslenir ve ondan doğan bir akarsu yoktur. Aynı zamanda İç Deniz de denir.]

Roäc : Cücelerin dostu kuzgun Carc'ın oğlu; onun ölümünün ardından Erebor'un büyük kuzgunlarının reisi oldu. Meşekalkan Thorin'e Smaug'un ölümünü anlatıp öğütler verdi ve onun habercisi olarak kuzgunlarını gönderip Durin Halkı'ndan cüceleri yardıma gelmeleri için Erebor'a çağırdı.]

Sauron : "Q: İğrenç, Nefret uyandıran"; S: *Gorthaur*; Melkor'un en önemli hizmetkârı, onun hizmetine girmeden önce Aulë'nin Maia'larından biriydi. İlk Çağ'ın sonunda Morgoth'un Dünya'dan sürülmesinin ardından Valar'ın elinden kaçarak gizlendi; zaman içinde gücünü tekrar toplayarak Karanlık Efendi ve sayısız kötü ünvanını kazanmasını sağlayacak kötülükler yarattı. Zaman içinde Ölümbüyücüsü, Dünya'nın Efendisi, Düşman, Efendi, Kara Güç, Kara Efendi, Mordor'un (Kara) Efendisi, Büyük Göz, Kızıl Göz, Yüzüğün Efendisi, Kara El ve birçok farklı isimle anılacaktı. Ayrıntılı bilgi için bkz. *Silmarillion, Güç Yüzüklerine Dair, Yüzüklerin Efendisi.*

Shire : Eriador'da Brendibadesi Nehri ve Uzak Yaylalar arasında kalan bir bölge. Orta Dünya'daki hobbitlerin büyük bölümü bu bölgede yaşar.

Sindarin : ["Q: Gri Elf dili"; Beleriand Elf dili, ortak Elf dilinden türedi, ama uzun çağlar boyunca Valinor Quenyası'ndan oldukça farklı bir hale gelmiştir; Beleriand'daki Noldor Sürgünleri tarafından kullanılmışlardır. Ayrıca Gri Elf Dili ve Beleriand Elfleri'nin Dili de denir. Ayrıntılı bilgi için bkz. *Silmarillion.*]

Smaug : Ered Mithrin'li ejder; döneminin en güçlü ejderi. Erebor'un zenginliğini duyduğunda oraya geldi; Dağ'ın Dibindeki Krallık'ı ve Vadi kabasasını yakıp

yıktı; sebep olduğu yıkım çevredeki bölgenin harap olup ıssızlaşmasına yol açtı ve artık orası Erjer'in Viranesi diye anıldı. Hazinelerine el koyduğu cüceler güneye sürgüne gitmek zorunda kaldı. Yaklaşık iki yüzyıl boyunca Dağ'da hazinesinin üstünde yatıp korudu. Thorin ve Kafilesi'nin gelişiyle rahatsız olarak onları yolladıkları düşündüğü için Gölkent'e (Esgaroth) saldırdı ama bu saldırıda Okçu Ozan tarafından Bilbo'nun keşfettiği ve öldürülebileceği bedenindeki tek yerden oklanarak öldürüldü. Altın Smaug diye de anılır.

Son Çöl : Bilbo Baggins tarafından anılan, belki de hayali bir yer. Onun dediğine bakılırsa doğunun çok uzaklarında yer alıyor ve vahşi Ejderadamlar yaşıyor.

Son İttifak : [İkinci Çağ'ın sonunda, Sauron'u yenmek için Elfler ve İnsanları bir araya getiren Elendil ve Gil-galad arasında yapıldı.]

Son Sıcak Yuva : Elrond'un Yarmavadi'deki evi. Deniz'in Doğusu'ndaki Son Sıcak Yuva olarak da anılır. Orta Dünya'da yaşayan Eldar'ın en doğuda bulunan yerleşimi olduğu için böyle söylenir.

Sting : İlk Çağ'da Elfler tarafından Beleriand'da dövülen bir hançer. Etrafta goblin olduğunda mavi bir ışıkla parıldayan silaha bu ismi, onu Üçüncü Çağ'da, Thorin ve Kafilesi'yle çıktıkları serüvende bir troll ininde bulan Bilbo Baggins verecekti. Bilbo ve Frodo Baggins tarafından maceralarında bir kılıç olarak kullanıldı. Frodo, Sting'i Cirith Ungol'da Sam'e verdi; ve Sam onunla Shelob'u ölümcül yaraladı. [Her şeye rağmen denildiği gibi 'güneş gibisi yoktur.']

Su : Shire'daki akıntı. Brendibadesi nehrine dökülür.

Subaşı : Batıdirhem'de bir köy. Büyük Doğu Yolu'nun üzerine, Üç Dirhem Taşı'nın yaklaşık üç mil batısında kurulmuştur. Köydeki en büyük hanın adı Yeşil Ejder Hanı'dır.

Taşdevler : Puslu Dağlar'ın kuzeyinde yaşayan güçlü ve devasa yaratıklar. Prof. Tolkien, taşdevlerden sadece *Hobbit* adlı eserinde bahsetmiştir ve *Golfimbul* esprisinden daha ciddi olmayabilir.

Tatır e-Ndaedelos : "S: büyük korkunun ormanı"; Kasvetormanı.

Tek Yüzük : Güç Yüzükleri'nin en kudretlisi. Volkanik bir dağ olan Orodruin'de diğer yüzükleri ve onları taşıyanları kontrol altında tutmak için Sauron tarafından gizlice yaratıldı. Sauron'un ilk yenilgisinin ardından Isıldur'un eline geçti ama Ferah Çayırlar Savaşı'nda parmağından düşerek Anduin nehrinde kayboldu. Bir hobbit olan Gollum (Deagol) tarafından bulunarak

Puslu Dağlar'ın dibinde karanlık bir mağarada uzun yıllar boyunca saklandı. Gollum'un orada kaybettiği yüzüğü Bilbo Baggins bulacak, iyi amaçlar için kullanıp ardından Frodo Baggins'e verecekti. Görünüşte altın bir halka şeklinde olan yüzük onu takanı kendisine bağımlı haline getirip bedenini biçimsizleştirse de ömrünü uzatırdı ve görünmez kılardı. Ulu Yüzük, Yüzüklerin Yüzüğü, Tek, Yüzük, Güç Yüzüğü, Hükmeden Yüzük, Isildur'un Felaketi (onun ölümüne sebep olduğu için) gibi çeşitli isimlerle anılır. Ayrıntılı bilgi için bkz. *Hobbit, Yüzüklerin Efendisi, Güç Yüzükleri'ne Dair.*

Teleri : "Q: Sonuncu gelenler, En arkadakiler"; bu isim elflerin batıya yürüyüşü sırasında önlerinde olan topluluklar tarafından verilmiştir. Bu yolculuğa katılan Eldar topluluklarının en kalabalığı; Olwë ve Elwë (Thingol) yönetmiştir. Kendileri için verdikleri isim *Lindar*'dır. Teleri'nin çoğu Orta Dünya'yı terk etmedi; Sindar ve Nandor halkları kökende Teleri Elfleridir. *Falmari* ("Q: Dalgaların halkı", Deniz Elfleri) diye de bilinirler.

Tepe : Hobbitköy Tepesi.

Tepealtı : Hobbitköy'de, Hobbitköy Tepesi'ne inşa edilmiş, Çıkın Çıkmazı gibi kovuklardan oluşan bir mahalle.

Thorin I. : [Cüce; Durin Halkı'nın kralı. Halkının büyük bölümünü Erebor'dan Ered Mithrin'e götürdü.]

Thorin II. (Meşekalkan) : Cüce; sürgündeki Durin Halkı'nın kralı. Gençliğinde Azanulbizar Savaşı'na katıldı. Savaşta meşeden yapılmış kalkan ve sopa kullandığı için Meşekalkan lakabını kazandı. Savaşın ardından babası II. Thrain ve halkının büyük bölümüyle birlikte Ered Luin'e gitti. Babasının ortadan yok olmasının ardından halkının krallığını üstlendi. Orada halkının sayısı ve zenginliği arttı ama ejder Smaug'un gaspettiği hazinelerini yeniden ele geçirmek arzusunu engelleyemedi. On iki yoldaşıyla birlikte Shire'a gelerek Bilbo Baggins adlı bir hobbiti aralarına hırsız olarak katılmasını sağlayan büyücü Gandalf'ın desteğiyle, Profesör Tolkien'in *Hobbit* adlı eserinde anlattığı yolculuğa çıktılar. Hazinesini ele geçirmesine rağmen Beş Ordular Savaşı'nda goblinler tarafından katledildi. Bkz. *Thorin ve Kafilesi.*

Thorin III. (Taşmiğfer) : Cüce, Erebor'daki Durin Halkı'nın Kralı. Vadi'nin yöneticisi II. Ozan'la birlikte Doğudölleri ordusunun Erebor kuşatmasını kırdı. Taşmiğfer Thorin diye de anılır.

Thorin ve Kafilesi: Meşekalkan Thorin tarafından, Smaug'un Erebor'da gaspettiği cüce hazinesini tekrar ele geçirmek amacıyla düzenlenen yolculuğa katılanlar. Kafile: Thorin, Balin, Dwalin, Fili, Kili, Dori, Ori, Nori, Oin, Gloin, Bifur, Bofur, Bombur adlı üç cüce ve Bilbo Baggins adlı – hırsızlıkla görevlendirilmiş– bir hobbitten oluşur. Büyücü Gandalf da yolcuğun bir bölümüne katılmış ve tavsiyeleriyle destek olmuştur. Yolculuk, asıl amaç olan hazineyi ele geçirmenin ötesinde çok daha önemli gelişmelere yol açarak sona erecekti. Bilbo, Tek Yüzük'ü çalacak; Gandalf, Glamdring'i bularak Puslu Dağlar'ın Ulu Goblini'ni öldürecek; Smaug öldürülerek Erebor ve Vadi yeniden inşa edilecek; Beş Ordular Savaşı'nın kazanılmasıyla dünyanın o bölümündeki kötülük çok büyük oranda ortadan kaldırılacaktı. Profesör Tolkien'in *Hobbit* adlı eseri tamamen Thorin ve Kafilesi'nin çıktığı bu yolculuğu anlatır.

Thrain I. : II. Thrain ile karıştırılmamak için Yaşlı diye anılır. Durin Halkı'nın kralı. Halkını Khazad-dûm'dan (Moria) Erebor'a getirdi ve orada Dağ'ın Dibindeki Krallık'ı kurdu. Kıvılcımtaşı'nı buldu.

Thrain II. : Sürgündeki Durin Halkı'nın kralı ve Meşekalkan Thorin'in babası. Cüce ve Ork Savaşları'nda halkını yönetti, ama Azanulbizar Muharebesi'nde bir gözünü kaybetti. Erebor'da ejder Smaug tarafından gaspedilen hazinesini terk etmeye dayanamayarak birkaç yoldaşıyla birlikte Erebor'a dönmek için Ered Luin'den ayrıldı. Yolculuğu uzundu ve kötü güçler tarafından engellendi. Sauron tarafından yakalanıp Dol Guldur'da hapsedildi. Beş yıl boyunca işkence çekti ve sahip olduğu Güç Yüzüğü elinden alındı ama ölmeden önce Erebor'un Yankapı'sının anahtarını Gandalf'a verecekti.

Thranduil : Elf; Ormanlık Diyar'ın kralı ve Legolas'ın babası. İkinci Çağ'ın başlarında Lindon'da yaşayan Thranduil, Üçüncü Çağ'da Ulu Yeşilorman'ın kıyısında krallığını kurdu ve bu krallık, örümceklerin, orkların saldırılarına rağmen Orta Dünya'da iki çağ boyunca varlığını sürdürdü. Beş Ordular Savaşı'nda orklara karşı insanların ve cücelerin yanında savaştı. Profesör Tolkien'in *Hobbit* adlı eserinde Elf kralı olarak anılır.

Thror : Cüce; Durin Halkı'nın kralı; II. Thrain'in babası; Meşekalkan Thorin'in dedesi. Halkını ejder tehlikesi yüzünden Ered Mithrin'den Erebor'a götürdü. Yaklaşık iki yüzyıl sonra o ve halkı Smaug tarafından Erebor'dan sürüldüler ve güneyde dolaşmaya başladılar. Bu olaydan yirmi yıl sonra Thror, halkını terk ederek tek başına dolaşmaya başladı. Khazad-dûm'a döndüğünde Azog

tarafından katledildi.

Tıkınma : Esgaroth İnsanları'nca yolculuklarda kullanılmak için hazırlanan yiyecek. Sert, tatsız ama oldukça besleyici, tok tutucu bir tür bisküvi ya da küçük kek.

Toluk : Shire'da bir hobbit ailesi; eski ve aristokrat bir aile.

Tom : Trollbükü'lü bir troll. Thorin ve kafilesi'ni ele geçiren üç troll'den biri. Gandalf'ın bir oyunuyla taşa dönüştüler. Bkz. *Bert, William.*

Took'lar : Shire'da, Batıdirhem'de yaşayan önemli ve etkin bir hobbit ailesi. Hobbitler için alışılagelmedik bir şekilde (denizci olabilecek kadar) serüvene ve liderliğe eğilimlidirler.

Torbaköy : Shire'lı hobbit ailesi; muhtemelen üst sınıftan.

Troll: Orta Dünya'nın kötü ırkı. Sindarin'de *torog*, Kara Lisan'da *olog* diye anılır. Troll'ler aslında İk Çağ'da, bilinmeyen bir soydan, belki entleri taklit ederek Morgoth tarafından türetildiler. Beleriand Savaşları'nda pek gözükmeseler de Sauron tarafından zaman içinde kötü işlerinde yaygın olarak kullanılacaklardı; ama değerleri aptallıklarıyla sınırlıydı. Çok iri yarı (belki entler kadar) güçlü, çirkin ve aptaldır. Derileri kalın, kanları karadır; büyük bölümü (Olog-hai dışında) güneş ışığına maruz kaldığında taşa dönüşür. Gerçekte asla akıllı olamasalar da Sauron zamanla zekâlarını günahkârlıklarıyla artırdı ve Üçüncü Çağ'ın sonuna doğru bazı troll'ler çok tehlikeli oldu. En az dört soyu bilinir: Trollbükü ve Eriador'un diğer kısımlarının taş-troll'leri, Moria'nın mağara-troll'leri, Gorgoroth ve Eriador'un tepe-troll'leri ve Olog-hai. Taş-trolleri bozulmuş bir westron dili konuşurdu ve insana en çok benzeyenlerdi; Bert, Tom ve William Huggins taş-troll'leriydi. Mağara ve tepe-trolleri Orkça'nın bozulmuş bir halini konuşurdu; mağara-trolleri yeşil renkliydi ve ayakları parmaksızdı. Üçüncü Çağ'ın sonuna doğru Sauron tarafından türetilen Olog-hai ise [Kara Lisan'da 'troll halkı' demektir] Kasvetormanı'nın güneyinde ve Mordor dağlarında yaşadı. Diğer troll türlerinden daha çevik ve yetenekliydiler. Sauron onları kontrol ettiği sürece güneşe dayanabiliyorlardı. Olog-hai, Kara Lisan'ı konuşur, başka dil bilmezdi.

Ulu Goblin : Ork; Belki de Puslu Dağlar'daki tüm goblinlerin lideri ya da en azından Yüksek Geçit civarındakilerin. Thorin ve Kafilesi'ni yakalamalarının ardından Gandalf tarafından öldürüldü.

Ulu Nehir : Anduin.

Ulu Yeşilorman : Anduin'in doğusunda, muazzam genişlikte bir orman. Üzerine Dol Guldur'un gölgesinin çökmesinin ardından Kasvetormanı diye anılmaya başladı. Üçüncü Çağ'ın sonunda tekrar kötülüklerden temizlenmesinin ardından da Eryn Lasgalen diye isimlendirildi.

Uruk-hai : ["K.L.: Ork ırkı"; Sauron tarafından Üçüncü Çağ'da türetilen bir ork soyunun genel adı. Uruk diye de anılırlar. Öbür ork soylarının tersine günışığında güçleri zayıflamadığı için Yüzük Savaşı döneminde Sauron ve Saruman tarafından yaygın olarak kullanıldılar. İnsan boyuna yakın bir yapıları ve güçlü kolları vardır. Ten renkleri siyahtır. Büyük Orklar diye de anılırlar.]

Uzun Bataklık : Kasvetormanı'mn doğusunda, Orman Nehri boyunca uzanan bataklıklar. Thorin ve Kafilesi'nin yolculuğu döneminde bu bataklıklar daha da genişlemiş durumdaydı.

Uzun Göl : Erebor'un güneyinde, Kasvetormanı'mn doğusunda bulunan oval şekilli göl. Orman Nehri ve Akan Nehir ile beslenir. Akan Nehir, gölün güney ucundan çağlayanlar yaratarak ayrılır. Esgaroth (Gölkent) bu gölün üzerine inşa edilmiştir.

Uzunsakallılar : Bkz. Durin Halkı.

Üç Dirhem Taşı : Büyük Doğu yolu'nda Doğu, Batı ve Güneydirhemlerin kesişme yerini belirten taş. Bu nokta aşağı yukarı Shire'ın merkezini de belirtir.

Üçüncü Çağ : [Orta Dünya'nın kaydedilmiş çağlarının üçüncüsü. Sauron'un ilk kez yenilip Gil-galad'ın ölümüyle başlayan çağ, Sauron'un Yüzük Savaşı'ndaki ikinci ve son yenilgisinin ardından hâlâ Orta Dünya'da yaşayan Eldar'ın büyük bölümünün Yüzük Koruyucuları'nın Son Yolculuğu'yla Deniz'in ötesine geçmesiyle sona erer. Bu çağda Elfler ve cüceler varlıklarını sürdürseler de İnsanların gücü ve sayıları artacaktı.]

Vadi : Erebor'un güney yamaçlarına kökleri Edain'e dek uzayan kadim insanların kurduğu kent krallığı. Smaug'un gelişiyle yıkılan kentin insanlarının çoğu Esgaroth'a göç edecekti. Ejderin Okçu Ozan tarafından öldürülmesinden sonra kent yeniden kurulup zenginleşti. Yüzük Savaşı zamanında Sauron'un gönderdiği Doğudölleri'nin saldırısına uğradılar ama cücelerin de yardımıyla zafere ulaşacaklardı. Dördüncü Çağ'da bağımsızlığını korusalar da Yeniden Birleşmiş Krallık'ın koruyucu kanatları altına gireceklerdi.

Vadi'nin İnsanları : Vadi'de yaşayan İnsanlar. *Uzun Göl'ün İnsanları*'yla yakın akrabalıkları vardır; Edain ile de akrabalıkları vardı. Üçüncü Çağ'daki dilleri hâlâ Adunaic'e yakındı.Vadi'nin Smaug tarafından yıkımının ardından çoğu Esgaroth'a göç etti ama ejderin ölümünden sonra yeniden yurtlarına Vadi'ye döndüler. Ama bu sefer Kral Okçu Ozan ve soyu tarafından yönetildikleri için Ozangiller diye anılacaklardı. Vadi'nin İnsanları, ardıçkuşlarıyla oldukça yakın dostluk kurmuşlardı ve onlarla konuşabiliyorlardı.

Valacirca : ["Q: Valar Orağı", Büyükayı takımyıldızı. Aynı zamanda *Yedi Yıldız, Valar Orağı, Orak* diye de anılır.]

Vanyar : "Q: Güzel olanlar"; tekili *Vanya:* isimleri altın rengi saçlarını ima eder; Cuiviénen'den batıya yolculukta Ingwë'nin yönettiği ilk Eldar topluluğu. *Güzel Elfler, Zarif Elfler* diye de anılırlar.

Vurucu : Glamdring'e orklar tarafından verilen isim. Bkz. *Glamdring.*

Warg: Rhovanion'daki kötü ruhlu kurtlara verilen isim; orkların akrabası sayılırlar ve Sauron'un hizmetkârları arasında yer alırlar. *Yüzüklerin Efendisi*'nde geçen, Puslu Dağlar'ın batısındaki warglar, gerçek warg olarak görülmemelidir.

William Huggins : Trollbükü'lü troll. Thorin ve Kafilesi'ni yakalayan üç troll'den biri. Gandalf'ın oyunuyla taşa dönüştüler. Kısaca Bill diye anılır. Bkz. *Bert, Tom.*

Yaban : Bruinen Sığlığı'nın doğusundaki bölge; orada Shire'ın tersine güvenlik ve emniyet yoktur. Yaban, Rhovanion ile özdeş olabilir.

Yabanın Kıyısı : Eriador'un yerleşim yerleriyle Yaban'ın tehlikeli toprakları arasındaki sınır; kabaca anlatılırsa, Bruinen Sığlığı'nın hemen batısında, kuzeyden güneye doğru çizilecek bir hat.

Yabaneller : Yabandiyar diye de anılır. Bkz. *Rhovanion.*

Yalnız Dağ : Bkz. *Erebor.*

Yankapı : Erebor'un batı yamacında bulunan ve dağın içindeki salonlara açılan gizli giriş. Anahtar deliği sadece Durin Günü'nde çalışır. Beş ft yüksekliğinde üç ft genişliğindeki kapı öylesine iyi gizlenmiştir ki yalnızca açıkken görülebilir. Thror ve oğlu II. Thrain, Smaug'un saldırısından bu kapıyı kullanarak kaçabilmişti. Thrain'in koruduğu anahtar zaman içinde Gandalf aracılığıyla oğlu Meşekalkan Thorin'e verildi; Thorin ve Kafilesi bu anahtarı kullanarak kapıdan Erebor salonlarına girdiler. Yankapı, onları yakalayamadığı için

öfkelenen Smaug tarafından yıkıldı.

Yarmavadi : Elf dilindeki adı Imladris; Egladil'de dik bir uçurumun eteğinde, Eflerin sığındığı gizli bir vadi; Eregion'un yıkımının ardından Elrond tarafından kuruldu. Yüzük savaşı'nın ardından Elrond ve birçok elf oradan ayrılarak Deniz'in ötesine geçeceklerdi; tamamen boşaltılmasının ardından hakkında hiçbir bilgi yoktur.

Yaşlı Took : Gerontius Took.

Yazortası Arifesi : Yılortası Günü'nün bir gün öncesi; çeşitli takvimlere göre birkaç günlük fark vardı. Shire'da bayram günü.

Yeşil Ejder : Subaşı'nda bir han. Subaşı'nın Hobbitköy'e bakan ucunda kurulmuştur; her iki köyün hobbitlerinin uğrak yeridir.

Yeşiltarlalar Savaşı : Kuzeydirhem'de Bandobras Took'un yönetimindeki hobbit grubuyla, Golfimbul'un yönetimindeki ork çetesi arasında yapılan savaş. Hobbitlerin zaferiyle sonuçlardı.

Yüksek Geçit : Yarmavadi'nin doğusunda Puslu Dağlar'ı aşan bir geçit. Üçüncü Çağ'ın sonlarında bu dağları aşmakta kullanılan en önemli geçit olduğu düşünülüyordu, çünkü ork tehlikesi yoktu. Bununla birlikte orklar, bu geçite yakın bir yere tünellerine giden bir giriş açıp gezginleri yakalamaya başladılar; Thorin ve Kafilesi de böyle yakalandı. Zaman içinde geçitin güvenliği Kocaoğlanlar tarafından sağlanacaktı; Yüzük Savaşı döneminde önemli bir ticaret yoluydu.

Yüzük Koruyucularının Son Yolculuğu : Yarmavadi'den Gri Limanlar'a yapılan yolculuk. Kafile Galadriel, Elrond, Bilbo ve birçok elften oluşuyordu. Frodo ve Sam, Yeşil Tepeler'de; Gandalf da Limanlar da kafileye katıldı. Sam dışında kafiledeki herkes oradan Deniz'in ötesine geçecekti.

Yüzük Savaşı : Üçüncü Çağ'ın sonunda Sauron ve Özgür Halklar arasında yapılan büyük savaş. *Yüzüklerin Efendisi*'nin ana konusudur. Bu savaşın sonunda Sauron son kez yenildi ve Tek Yüzük imha edildi.

Çok meraklı okurların dikkatine:

Hobbit ve *Yüzüklerin Efendisi*'ni birbirine uyumlu hale getirmeye çalışmamıza rağmen geride bazı farklılıklar kaldı. Aşağıda, kabaca, bunların küçük bir listesini veriyoruz. Biraz fark ve biraz renk iyidir. Yaşam belki de böyle bir şey. Kim bilebilir?

Akan Nehir : Akan Su.

Eski Sığlık : Eski Nehir Geçiti.

Goblin : Goblin ve bazen de Gulyabani.

*Kasvetorman*ı : Kuyutorman.

Kocakaya : Kocakaya (Bazı yerlerde Carrock 'İngilizcesi' olarak bırakılmış.)

Kocaoğlan : Kocoğlan.

Ozan : Ozan (*Kralın Dönüşü*'nün sonundaki eklerde Bard 'İngilizcesi' olarak bırakılmış.)

Kurumuş Çalılık : Kuruyan Çalılar.

Puslu Dağlar : Dumanlı Dağlar.

Yarı Elf : Yarım Elf.

Yarmavadi : Ayrıkvadi.

Orman Elfleri : Bazen Silvan 'İngilizcesi' olarak bırakılmış.

altıkırkbeş yayın 'fantastik kurgu' dizisi: bilgi yoksa, kurgu da mı yoktur

bir profesörün, kendisi ve çocukları için bir dünya yaratıp, elfler, hobbitler ve ejderler üzerine kitaplar yazmasını yazın ortamı küçümseyerek karşılamıştı vaktiyle. biz, o dönemleri görmemiş genç insanlar olarak, sadece fikir yürütebiliyoruz. geçmişi, tarih kitaplarından değil, düşleyerek öğrenmemiz gerektiğini söylemezdi büyüklerimiz.

söylemediğimiz gibi, *hobbit – oradaydık ve şimdi buradayız*'ın dilimizde okunmasından bu yana uzun yıllar geçti. ülkemizde esen tolkien fırtınasını, bir ölçüde başlatan yayınevi olmanın gerginliğini yaşıyoruz. o zamanki hobbitlerden biri olan küpüşoğlu, hâlâ evli ve hâlâ kovuğundan çıkmayı reddediyor. herkes 'fantasy' kavramıyla oynuyordu. çim sahalardan sokak aralarına kadar. top toplayıcı çocuklar bile düşlerinde ejder görüyorsa . . .

j. r. r. tolkien

- **hobbit** – *oradaydık ve şimdi buradayız*
- **masallar** 'büyük wootton'lu demirci; ham'li çiftçi giles; niggle'ın yaprakları'
- **peri masalları üzerine**
- **silmarillion**
- **güç yüzükleri üzerine** (yolda)
- **roverandom** (yolda)
- **orta dünya tarihi** (yolda)

baba'nın ölümünün ardından oğul'un kalan malzemeleri toparlayarak ürettiği tarihi, dilimize çevirmek gibi uzun bir işe kalkışıyoruz. tarih, başarılı olup olamayacağımızı gösterecektir.

Bir
gün Profesör Tolkien,
çocukları için bir masal yazdı.

Bilbo Baggins, hiçbir hırsı olmayan ve rahatına düşkün bir hobbitti. Bir gün birçok Cüce ve bir büyücü gelip ejderin el koyduğu altınları çalmasını ister. Zavallı Bilbo, hırsız olmadığını anlatmaya çalışır ama kafile gönülsüz bir hırsızla yola koyulmuştur bile...

Hırsızlıktan Dünyadaki en kudretli şeyi yanında gezdiren Yüzüktaşıyıcılığa yükselen Bilbo Baggins'in macerası, yaşadığınız dünyayı kötülükten kurtarmak için yapılan en görkemli yolculuğun hikâyesidir.
Bu yolculukla birlikte Tolkien, yeni bir dünya yarattı, onu çok seven uzun saçlılar kuşağının ve devamındaki çağların başucu eserlerini yarattı.

"hikâyeler ikiye ayrılır: gerçek olanlar ve gerçek olması gerekenler."

ALTIKIRKBEŞ YAYIN'da J.R.R. Tolkien:
Masallar
Peri Masalları Üzerine
Silmarillion
Roverandom
Güç Yüzüklerine Dair

ISBN 975846728-X
9 799758 467289

AKBN 01-36-30-03-1415-JRRT-BC